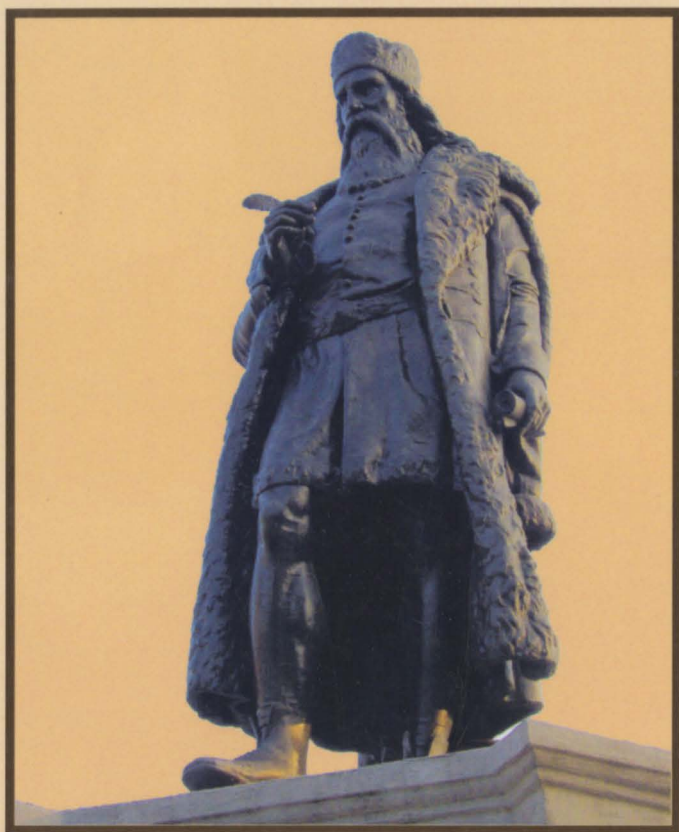

„Miron Costin”

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

EDIȚIE ANASTATICĂ
vol. II (1915-1916; 1919)

Institutul Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta”
2008

„Miron Costin”

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

vol. II (anii 1915-1916; 1919)

Volum îngrijit de:
Anca-Isabela Iacob
Lucian Iacob

Volum apărut cu sprijinul financiar al
Consiliului Județean Vaslui

ISBN 973-85363-6-7

**CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI**

„Miron Costin”

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

**EDIȚIE ANASTATICĂ
vol. II (anii 1915-1916; 1919)**

Ediție îngrijită de
Lucian-Valeriu Lefter
Cuvânt înainte de Ștefan S. Gorovei

**Institutul Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta”
Iași – 2008**

*Memoriei întemeietorilor
revistei de cercetări și mărturii istorice
„Miron Costin”*

Cuvânt înainte

Scriu cu multă emoție și cu vie mulțumire aceste cuvinte.

În primul rând, pentru că văd în haină nouă o revistă veche, una dintre acelea pe ale cărei pagini mi-am făcut ucenicia, și știu că această haină nouă îi va prelungi prezența în conștiința (și spre folosul) cercetătorilor istoriei românești.

În al doilea rând, pentru că văd încheindu-se cu bine un proiect pe care la începutul anului 2005 l-am împărțit Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale din Vaslui, îndemnat de apariția primelor volume din ediția anastatică a revistei „Ion Creangă”¹. Ceea ce atunci mi se părea că ar putea trece drept un proiect prea ambițios, apare acum ca fiind perfect realizabil, dacă devotamentul și respectul pentru cultură se întâlnesc în sufletul și în mintea unor oameni competenți. În felul acesta avem până acum reeditate anastatic revistele „Arhiva Genealogică” (1912–1913)² și „Miron Costin” (1913–1919) și, de curând, s-au tipărit în aceeași formă primele două volume (1921–1922) din „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal din Iași”³. Rămâne, desigur, încă mult de lucru pentru recuperarea, în această formă, a unor publicații vechi (cărți și reviste), importante prin bogăția informațiilor cuprinse în ele, dar devenite rarități bibliografice.

În fine, emoția și mulțumirea sunt explicabile pentru cine va vrea să observe amănuntul că ambele reviste – și „Ion Creangă”, și „Miron Costin” – s-au retipărit după exemplarele primite și păstrate de o aceeași persoană, al cărei nume se regăsește și printre colaboratorii celei de-a doua.

Istoria revistei „Miron Costin” va trebui scrisă⁴. Nu va fi ușor, căci de pe urma fondatorului ei n-a rămas, se pare, nici un fel de arhivă. Probabil la fel de anevoioasă și fără multe rezultate

¹ Cf. *Buletinul Institutului Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta”*, VII, 2005, 1–3, p.11.

² Ediția anastatică a anului I (1912) a apărut în 2005, cea a anului II (1913) – în 2007.

³ Ediție îngrijită de Mihai-Bogdan Atanasiu, Mircea-Cristian Ghenghea și Adina Coroabă, Iași, 2008.

⁴ Ar putea fi un excelent subiect de cercetare pentru o lucrare de doctorat sau măcar de masterat.

imEDIATE ar fi și căutarea arhivelor acelor care s-au adunat în jurul lui Tudor Pamfile ca *întemeietori*. Totuși, cred că numele acestora pot spune câte ceva. Astfel, unii dintre *întemeietori* erau rudele și prietenii lui Alexandru Saint-Georges (1886–1954): Eugenia Botez-Ciolac este propria sa mamă, iar G. Saint-Georges este fratele său vitreg; R. G. Saint-Georges îi era văr primar, Emilia Stroici și N. I. Stroici erau rudele celei de-a doua soții a tatălui său⁵. Ofițerii – sublocotenenții Anghelescu și Câmpeanu, locotenentul (mai apoi căpitanul) L. Ghika-Brigadier, căpitanul P. Gane (unul dintre fiii scriitorului Nicu Gane) – trebuie să fi fost camarazi de garnizoană ai lui Pamfile și ai lui Saint-Georges, ceea ce poate să explice ieșirea lor, la un moment dat, din grupul *întemeietorilor*. Numele abonaților și al sprijinatorilor, ca și numele celor care au făcut donații Muzeului „Saint-Georges” sau Muzeului Regional de Istorie și Etnografie al Județului Tutova, vor putea și ele vorbi despre solidaritatea născută în jurul inițiativei lui Tudor Pamfile.

Totuși, în ciuda acestei solidarități inimoase, dificultățile financiare nu ocoleau revista și dese apeluri ale redacției sau ale administratorului (V. C. Nicolau) pentru plata abonamentelor stau mărturie. Ca în atâtea alte cazuri, de atunci, de mai târziu, ca și din zilele noastre, „Miron Costin” nu a beneficiat de vreun sprijin oficial. Într-o *Mărturisire cerută*, publicată în fruntea numărului din mai 1914, Tudor Pamfile a explicat situația revistei și, implicit, a grupului care o edita. Cu umor și ironie, el accepta realitatea că, la apariția acestei *reviste de cercetări și mărturii istorice*, „nici o gazetă nu s-a oprit asupra uricioaselor noastre pagini, nici o revistă nu și-a stricat câteva rânduri ca să cumpănească neastâmpărul nostru încheșat cu întâiele numere. [...] instituțiunile noastre culturale nu s-au cutremurat, nici de groază, nici de bucurie. Un oficiu socotit de naivi ca dator să știe și întâmplările ce nu i se strigă în ureche, de bună samă că va pune la dosar chiar o plecată rugămintă de sprijin; alte suboficii, nici la binețul nostru nu găsesc cu cale să ne răspundă, ele, fudulele, care trăiesc tocmai din gospodăria statului”. Iar îndârjirea și credința fermă care îi susțineau hotărârea de a nu abandona le-a pus în aceste cuvinte: „Ne lipsesc titlurile care nu prețuiesc mai mult decât cei ce le îndreptățesc; ne

⁵ Cf. Mihai Sorin Rădulescu, *O genealogie a familiei Saint-Georges (Sânjorj)*, în *Istoria ca lectură a lumii. Profesorului Alexandru Zub la împlinirea vârstei de 60 de ani*, volum coordonat de Gabriel Bădăraș, Leonid Boicu și Lucian Nastasă, Iași, 1994, p.643–644.

lipsește un drum spre comoara care pentru unii se deschide cel mai târziu la patru ani o dată; ne lipsește obrăznicia care întotdeauna își are partea sa de câștig, – dar avem atâta căldură și atâta prostească nădejde, că ni-i de-ajuns să dărâmăm toate piedicile și să topim toate sloiurile de gheață care or încerca să ne cuprindă”.

O experiență similară mă face să înțeleg cât se poate de bine năduful care străbate din rândurile scrise acum 75 de ani și întâmplările care l-au putut provoca. Așa cum, cu alt prilej, recunoscând identitatea de împrejurări și de eforturi, am subscris declarația de principii din fruntea primului număr⁶, tot așa, și cu aceeași recunoaștere, le pot subscrie și pe acestea ...

Revista și-a oprit apariția când România a intrat în război – numărul 8 (august) din anul IV, 1916 – și a reapărut imediat după încheierea războiului; au mai putut ieși, însă, doar două numere⁷, unul cvadruplu (ianuarie–aprilie 1919) și ultimul, din mai 1919, în care sfârșitul se anunță cu mahnire mânioasă: *„Această revistă, începută acum șapte ani dintr-o pornire legată nu numai de avântul tinereții, își curmă astăzi apariția. De bună samă că fără greutățile unor zile ce caută să se statornicească, viața acestei publicații nu s-ar fi curmat. Nu vom spune un neadevăr, însă, mărturisind că afară de prieteni personali, idealişti și de obicei săraci, nici o instituție și nici o persoană din cele ce trebuiesc socotite în drept a ști și-a îndruma, nu au venit niciodată cu un ajutor”*.

Răsplata pentru truda devotată a celor de atunci vine abia acum. Un grup de tineri inimoși răscumpără indiferența celor din vechime. Pentru Institutul Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta” – al cărui patron spiritual a trăit și el o experiență ca aceea prin care au trecut „Miron Costin” și fondatorul său – este o bucurie și o onoare că numele său a putut fi asociat acestei opere de recuperare.

Ștefan S. GOROVEI

⁶ Cf. „HERB. Revista Română de Heraldică”, I (VI), 1999, 1–2, p.XI.

⁷ Ele sunt arătate ca aparținând anului VII, ceea ce a determinat, inițial, părerea că revista ar fi apărut și după august 1916, cu numere ale anilor V (1917) și VI (1918). Se vede, însă, că Tudor Pamfile a dorit să marcheze mai ales anul de viață, și mai puțin succesiunea numerelor. Este, totuși, ciudat că în primul număr de după război (1–4/1919) nu s-a dat nici o lămurire asupra acestei chestiuni.

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

C U P R I N S U L

AȘEZAREA PREISTORICĂ DE LÂNGĂ STRÂMBĂ.—T. Pamfile și U. C. Nicolau.

DOCUMENTE. — N. Apostol, N. I. Dumitrașcu, G. Florescu, G. Iancu, U. C. Nicolau, A. Saint-Georges.

INSEMNAȚII. — D. Furtună, C. D. Mateescu, T. Pamfile.

CRONICA: T. Pamfile: N. Iorga: Neamul Agarici, Răzăși fălcieni și Vasluieni, câteva documente; Historie des États balkaniques à l'époque moderne; Veneția e la penisola dei Balcani. Il problema balcanico e l'Italia; — I. C. Filitti: Domniile române sub regulamentul organic (1834-1848) —Virg. N. Drăghiceanu: Catalogul colecțiilor Comisiunii monumentelor istorice. Partea I. — T. V. Stefanelli: Stălpul lui Mihaiu Racoviță Vv. în Bucovina. —Buletinul Comisiunei monumentelor istorice.

ILUSTRAȚIUNI. De la așezarea preistorică de lângă Strâmba.

Redacția: Strada Corbului. □ Administrația: Strada Traian 13

BĂRLAD

EXEMPLARUL:

În țară 35 de bani
În străinătate . . . 45 „ „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 4 lei
În străinătate 5 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPAȘCU

INTEMEIETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, I. CHRISOVE-
LONI, ALEX. ECSARHU, CĂP. P. GANE, P. GAVĂT, A. GHEORGHIU,
H. GHERGHELY, CĂPITAN L. GHICA-BRIGADIER, W. KAMINSCHI,
C. D. LUPAȘCU, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU,
ZOE V. NICOLAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES,
EMILIA STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

DELA MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE ȘI ETNOGRAFIE AL JUD. TUTOVA:

Subscripții:

Suma din urmă:	Lei 459.—
D-1 <i>Const. M. Ciorapciu</i> , Murgeni cu lista No. 41	„ 9.—
D-1 <i>Grig. Carp</i> , Prim. com. Puștie cu lista No. 33	„ 58.30
D-1 <i>George Dragu</i> , Deputat, cu lista No. 43	„ 10.—
Total .	536.30

N. IORGA :

Imperialismul austriac și cel rus în dezvoltare paralelă

Analele Academiei Române

Mem. Secț. Ist. XXXVII

30 bani.

N. IORGA:

Neamul Agarici. Răzeși fălcieni și vasluieni

CÂTEVA DOCUMENTE

Analele Academiei Române

Mem. Secț. Ist. XXXVII.

20 bani.

N. IORGA:

VENETIA IN MAREA NEAGRĂ

II

Legături cu Turcii și cu creștinii din Balcani dela lupta dela
Cosovo până la cea dela Nicopole (1386-96).

Analele Academiei Române

Mem. Secț. Ist. XXXVI

50 bani.

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția: Strada Corbului.

Administrația: Str. Traian 13.

B Ă R L A D

INSEMNĂRI CU PRIVIRE LA AȘEZAREA PREISTORICĂ DE LÂNGĂ STRÂMBĂ

Astăzi în județul Tutova.

I.

Știam că în vecinătatea satului *Strâmba*, care astăzi atârână de comuna lărgului Puiești,—despre care nu de mult am dat câteva știri (1),—este un loc numit de săteni *Celățuia*, ale cărui șanțuri se văd și astăzi. Unii din săteni, firește, găsesc cu cale să povestească felurite lucruri pe cari le găsim în totdeauna legate de ruini, și anume despre *comori*. Deci comori sunt și aici căci s'au văzut pâlpâiri de pară albăstrue, și ca dovadă că s'au văzut «arzând banii», mărturisesc cele câteva gropi făcute în celățuie!

Urcarea la celățuie poate că o amânăm pentru vremuri mai prielnice, dacă nu găsim în micul țințir al bisericii de lemn din vale, pusă ca stâlp și copiată în alt stâlp, o piatră adusă de ape, de sus din celățuie (2); și cu toate acestea, acea piatră pe care se află reliefat chipul unui copil, n'a putut avea norocul de a fi fotografiată.

Cu o a doua călătorie la Strâmba, ne-am hotărât să urcăm dealul, călăuziți de-un moșneag voinic și-o droaie de flăcăi dornici să afle din gurile noastre neștiutoare, fărâme măcar, din povestea unui trecut înecat de vreme.

Deci dela biserică, al cărui gard rău sprijinit în poprele, l-am dat (3), trecem pâraul dulce murmurător al Strâmbei, sârim

(1) T. Pămfile și V. C. Nicolau, *Insemnări cu privire la moșia, satul și biserica dela Strâmba*, în *Miron Costin*, II. p. 133—149 și aparte, Fărlad 1914.

(2) *Ibidem*, p. 5.

(3). *Miron Costin*, II, p. 135.

pârlazul, lângă care trăsneful a dărâmat o salcie bătrână, urcăm pe lângă o chișteală albă din cari copiii au făcut un iezuleț pe coastă, și apoi tot la deal, pe-un drumcag de cară, pe sub ulmii și fagii bătrâni ai *Curăturii*, ce umbresc măneca de vale și-i țin, cu vișele lor puternice, malurile neatinse

— Pe-aici, pe vale, pe fundul văii,—ne spune bătrânul,—era o dată drumul!

Și tot la deal, tot către miazăzi e Strâmba, ceva mai mult de-un kilometru, urcând ceva mai mult cu două sute de metri (1).

De sus, de la poalele Pădurii Statului, priveliștea care se deschide este prea frumoasă. Valea Tutovei se vede spre miază noapte mai mult de 30 km., iar dealurile din stânga ei, închid zarea către răsărit în praguri tot mai sus, până se fac una cu poalele cerului.

Locul este minunat, prin urmare, ca punct de observație.

— Aici o fost sal odată,—sare repede moșneagul. Aici am apucat eu, trăind, un bătrân cu baba lui, singurateci, într'un bordeiu. Într'un rând, baba a murit și moșneagului i-a trebuit o zi ca să scoboare de vale, după oameni, și altă zi ca să urce la deal, pentru a pregăti cele de cuviință pentru înmormântarea babei. După ce-a îngropat-o, n'a mai trăit mult, că s'a dus și el.. Eră grozav de bătrân!

Iar când spuneam moșului că de obicei vechile sale se întemeiau pe fundul văilor unde eră apă și adăpost, dânsul dădû din cap și tot nu-i veni a crede!

— Așa o fi; dar dacă n'or fi fost oameni de-ai noștri, or fi fost dintr'alt soiul!.. Că de fost, au fost....

II

Pe harta Institutului geografic al armatei, Cetățuia este abia însemnată, fără însă a avea vre un nume. Totuși atât urmele vechilor șanțuri cât și ale valurilor de pământ scoase din șanțuri, se pot urmări ușor. Înălțarea lor este cea din figura 1. alcătuită din linii drepte cu întretăierile rotunjite. În întregime, fiind pe o mică spinare de deal, circuitul ABCA este mai pronunțat, ca și șanțul CD ce se desface din el, infundându-se într'o mică văiugă plină de urzici, «de unde,—zice moșul nostru,—aduceau apă cei vechi». Cellalt circuit, BFGC, are marginea de miazănoapte cam cu 10 m. nivel sub cea de miazăzi.

Șanțul și valul au câte o lățime ce umblă între 4 și 6 m. În

(1) Harta Institutului geografic al Armatei, *Puiești*, Ser. XI, coloana V.

G se află o moviliță, ca și în H, spre NV de G.

Dat plugului de câțiva ani, acest petec de pământ își va netezi cu încetul fața, iar din «cetățuie» nu va mai rămâne nimic.

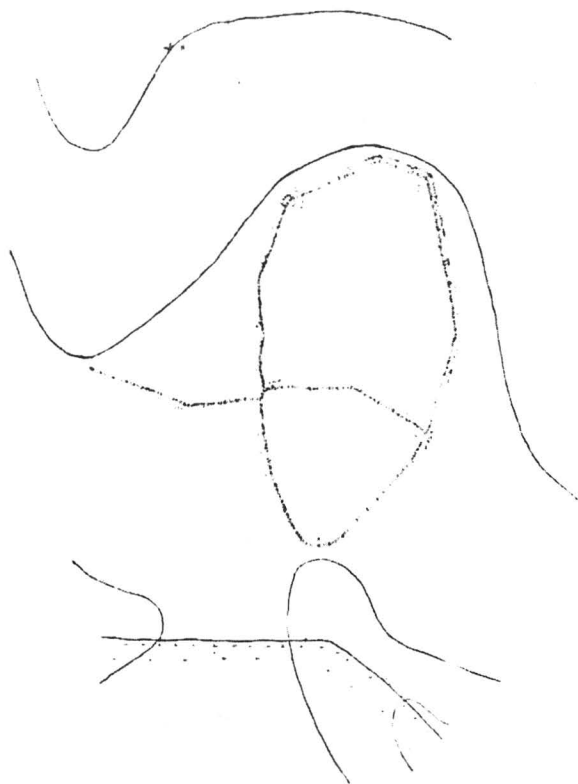

Fig. 1.

Șanț: partea punctată. Val: partea linițată. Scara 1:300

Judecând după urechi, acele vase trebuie să fi fost în destul de mari. Cea din fig. 2, are o lungime de 5 cm. și o lățime mijlocie de 4 cm. Cea din fig. 3, are o lungime de 9 cm. și o lățime de 4 cm.

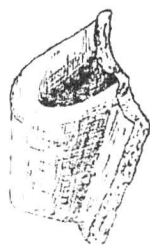

Fig. 2.

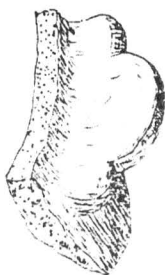

Fig. 3.

2. Vasul de lut, fig. 4, pe care noi l-am întregit, fără ca partea de asupra să dea limpede o parte din cotorul unei guri circulare, cu o înălțime de 7 cm. și o un diametru tot astfel. Urechea-i după cum se vede în desemn. Este din lut ars, cu un strat mijlociu cenușiu,—nealins de foc.

D-I Tafrali, profesor la Universitatea

din Iași crede că este un vas funerar în care ardeau sau se puneau libațiuni pe morminte. Răposatul Tocilescu socoafe un astfel de vas ca fiind «atârnat spre luminare» (1).

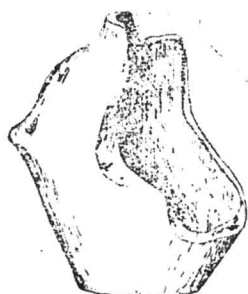

Fig. 4.

3. Pâlnia bitronconică de lut ars, având o înălțime de 29 cm. o lărgime la cele două baze de 16 cm. iar la zugrumătură 6 cm. Hârbul are o grosime de 8 mm., prezentând la mijloc 2 urechi dintre cari, cele două hârburi ale noastre arată numai una.

D-l Tafrali crede a fi un vas funerar în cari se turnau libațiuni menite a fi supte de țărna mormântului, din care urmă apoi să se hrănească răposații.

4. Un idol de lut ars, din care se vede numai partea de jos a corpului; această fărâcă dată în fig. 6, are o lungime de 7 cm. Piccioarele îi sunt unite într'o singură talpă.

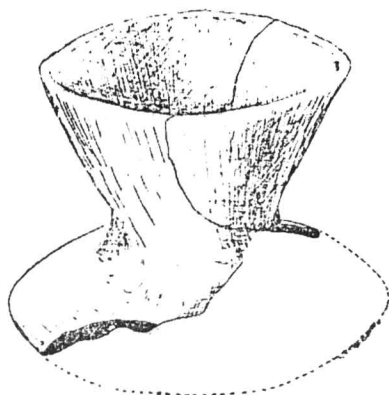

Fig. 5.

D-l Tafrali îi dă o vechime de opt veacuri înainte de Hristos.

5. O muche hemisferică, lunguiață, dintr'o armă cioplită regulat și lustruită, care își arată locul unde slătea mânerul ce se lega de piatră pe dedesubt și de-asupra, pește zugrumăturile frumos rotunjite ce se văd.

Este făcute dintr'un conglomerant cenușiu pătat cu alb.

De bună samă că ea aparține unor vremuri mai târzii.

6. La sud de cetățuie, pe spinarea dealului se întinde marginea Pădurei Statului, care a fost încunjurată acum câțiva ani de un șanț adânc și larg de un metru. Cu prilejul săpărei acelor șanțuri, s'au descoperit,—ne spune moșul nostru,—trei morminte de piatră,—trei dolmeni mici (fig. 1: mm). Noi am văzut unul singur,—un capăt al unuia,—căci mijlocul și celalt capăt au fost nimicite. Foarte bine se văd urmele celor 4 lespezi de piatră, de sus, jos și lături. Va fi în fund și a cincia. Lățimea lor este cam de 1 m. Piatra este cenușie, fărâmicioasă, semănând cu cea care se scoate astăzi din cariera dela Rotari (2).

(1) *Dacia înainte de Romani*, Buc. 1880, fig., 89 p. 512.

(2) *Pamfile și Neculau*, op. cit., p. 1.

Fig. 6.

7. Zalele, a căror fotografie am dat-o (1), au fost găsite în Cetățuie de un căutător de comori, după aratările locuitorilor.

Are o greutate de 5 kg. Inelele au un diametru de 1 cm. și o grosime de $1\frac{1}{2}$ mm. Firește, ele aparțin unor vremuri mai nouă.

8. Movilița G aproape în întregime este alcătuită din cenușă, pe care o spulberă vântul, după ce plugul a trecut peste dânsa.

Dacă acestea toate s'au putut afla într-o singură oră de căutare printre brazdele unei întorsuri de toamnă, ne putem ușor închipui ce se va putea afla după niște săpături făcute în răgaz, de persoane pricepute!

III

Ce va fi fost această «cetățuie», nu putem spune. Sigur o așezare preistorică, a cărei vieață n'o putem urmări.

O hotarnică a moșiei Strâmba, vorbește despre «zarea în sus, drept la o sălește veche a Strâmbei» (2), dar semnele hotarului sunt prea puține, pământul și-a schimbat prea mult straiul și numele, ca să puteam spune dacă din acea săliște veche, hotarnicul înțelege sau nu această «cetățuie» despre care însemnăram cele de până aici.

T. Pamfile și V. C. Nicolau.

DOCUMENTE

231.

1641 April 22.

Suret de pi ispisocu de la Vasilii Vodă lei 7149 April 22.

Facim înștiințari pentru adevărat boeriul nostru Car[ă]caș Jăcn [icerul] care pentru a lui driaptă și credincioas[ă] slujbă osăbit de altă milă a noastră, i-am dat și i-am întărit lui într'a nostru pământ prea a lui driaptă ocină și cumpărătură dintr'a tui dres ce ar[ă] el însuș dela domnie me 3 părți din tot satul Pitrialeștii pe Lohan la Fălciu, din vatra satului și din câmpu și din pădur[ă]

(1) *Miron Costin*, II, p. 49.

(2) *Insemnările cit.*, p. 16.

și cu tot vinitul. Car[e] acele părți de ocină le-au cumpăratu el dela Lupul Dărbău și dela surorile lui Vârvara și Stanca, ficii Năstii, nepoți Marii și dela nepoții surorii lor Văsăiana și Sacna și Coșciugă și Pilacna și Dumitrașco ficior Anesăei drept 40 di galbini. Ș'ace a patra parte de sat ci-au mai rămas neplătită parte Lucăi ce s'au făcut, au schimbat cu acești oameni de mai sus scriși cu Ionașco Bolderul, ginerile lor Luca și i-au dat lui altă parte de moșie din satul Todereștii la Suciav[ă] pentru această parte de Petriulești. Pentru acè. să fie a lui Caracaș jăcn. cu tot vinitul. Și iarăș întărim lui a patra parte din satul Truleștii ce-au cumpăratu elu de la Igūnat și de la Dumitrașco *brat* lui, ficii Ivancăi, nepoți lui Bărladū și de la Mărica fata lui Sas, nepoală lui Bărladū și Magūdălina sora Măricăi preț 15 galbini. Pentru a-
cee, cu să-i fie lui cu tot vinitul. Și iarăși întărim lui pe giu-
mătate din satul Drăgăteștii parte din gios iarăș pi Lohan la acelaș
țânul, din vatra satului și den câmpu și din pădure, care ace giu-
mătate de satu au cumpărat-o dela Visarion Bogūza călugăr de
la sora lui Loghina, ficii lui Drăghici Bogza logufot, drept 42
galbini. Pentru a-
cee ca să] fie lui ocină cu tot vinitul. Și iarăș
întărim și altă giu-mătate de sat dintr'acetaș sat Drăgătești, cu
vatră de satu și din câmpu și din pădure cu tot vinitul, care ace
giu-mătate de sat au cumpărat-o dela Dumitrașco ficior Buscăi
nepot Bogăzăi logofăt drept 42 de galbini. Aceste toate de mai
sus scrisă, giu-mătați și părți de sat să fie boerului nostru Căr]ă]caș
jăcn. drepte ocine și cumpărături și uricu de întăritură nerășuit;
Iară hotarul acelor de mai sus scrisă părți de ocină să fie după
hotarale cum au imblat [den] vechi.

Fără nici o iscălitură.

A. Saint-Georges.

232.

1784, August 20.

*«Holarnica moșiei Muugeni (dela jăn. Tulovii) de a noastră
moșie».*

Facem știre cu această mărlurie holarnică că aducând lumina-
tă carte pre înălțat[ului] Domnului nostru mării sale Alecsandru
Costantin Vvd, Ion Drăgoiu mazăl. Dumitrașcu diacu de divan în-
preună și alți ai lor, neamul lui Neculaiu Frumușanu către dlui
Costin Catargiu biv vel spat. și cătră dlui Grigoraș Costache biv.
vel pah. ispravnici de țânul Fâlciiului, prin care să poruncește că
după giudecata ce au avut la divan, înainte dlilor velișilor boeri, a-

ceștiia cu dlui Ștefănachî Sturza sluger, fiiul răposatului Costandjin Sturza, spal. așijdere și cu un Pascal Diacon și alți ai lor, neamul Tășchineștilor pentru niște părți de moșie Murgenii de la Iănut. Fălciului, cari cu scrisori li-au cerut niamul Frumușanului la a lor stăpănire. și după toată cercetare ce s'au făcut, s'au hotărât cu giudecata ca niamurile lui Neculaiu Frumușanul să-ș tragă părțile de Murgeni după scrisorile lor, însă să le tragă din parte care s'au aflat stăpănindu-să de niamul Tășchineștilor iar dlui sluger Ștefănachî Sturza întru nimică să nu fie supărat ci să-și stăpânească părțile părintești după scrisori și după semnele ce sânt știute, după care dintru început au stăpănit, cum pe largu arată carte de giudecată ce s'au dat de la divan niamului Frumușanului. Și fiind trebuință ca după hotărâre giudecării să slă și diosăbască părțile Frumușanului osăbite de cătră părțile Tășchineștilor, din porunca pre înălțimii sale ni-au rânduit dlor boerii ispravnici pe noi de am mers la stare moșăii și strângând acolo de față pe toți răzășii și alți inpregiurași, unde fiind de față și dlui sluger Ștefănachî Sturza, după poruncă, întâiu am făcut cu amăruntul cercetări prin scrisori cum și printr'alte mărturii a oameni bătrâni ce au știut stăpănire veche și însuși răzășii, adică niamul Tășchineștilor și niamul Frumușanului ni-au arătat pe lungul moșiei pe unde să dispart părțile răzășilor de cătră moșia dlui slugerului Ștefanachi Sturzai și după a lor arătare priimindu-slă și d-lui sluger Ștefanachi, am făcut funii de 20 stânjini și stânjănul de opt palme gpd. și am purces a măsura părțile răzășilor, capătul despre răsărit, începând drept din margine din gios a moșăii dm... slugerului Ștefănachî, din semnele ce ni-au arătat însuș răzeșii și s'au aflat 337 stânjăni cum și la mijloc s'au aflat 248 stânjăni. Așijdere și capul despre apus s'au aflat 240 stânjăni și li s'au împărțat după cum arată în hotarnicile ce am dat la mâna răzășilor.

Și am dispărțit moșie dlui slugerului de părțile răzășilor cu trii pietre hotară pe lungul moșii, după cum arată și în hotarnicile lor, adică în capul moșii despre răsărit s'au pus piatră hotar fund în malu părăului Mihălčenilor drept gura unei vâlcele ce merge spre apus, unde se lovește moșia Murgeni în capite cu moșia Rănzăștii a Mânăstirii lui Aron Vodă. Și de aice am purces pe lungul moșii spre apus printre moșie dlui slugerului și printre părțile răzășilor pân în zare dialului de asupra satului și cam din gios și s'au pus piatră hotar. Și tot spre apus la vale, alături pe din gios de doai budăi ce sânt în margine satului din gios

ceștia cu dlui Ștefănachî Sturza sluger, fiiul răposatului Costand[în] Sturza, spal. așijdere și cu un Pascal Diacon și alți ai lor, neamul Tășchineștilor pentru niște părți de moșie Murgenii de la Iănut. Fălciului, cari cu scrisori li-au cerut niamul Frumușanului la a lor stăpânire. și după toată cercetare ce s'au făcut, s'au hotărât cu giudecata ca niamurile lui Neculaiu Frumușanul să-ș tragă părțile de Murgeni după scrisorile lor, însă să le tragă din parte care s'au aflat stăpânindu-să de niamul Tășchineștilor iar dlui sluger Ștefănachî Sturza întru nimică să nu fie supărat ci să-și stăpânească părțile părintești după scrisori și după semnele ce sânt știute, după care dintru început au stăpânit, cum pe largu arată carte de giudecată ce s'au dat de la divan niamului Frumușanului. Și fiind trebuință ca după hotărâre giudecării să slă[ș] și diosăbască părțile Frumușanului osăbite de cătră părțile Tășchineștilor, din porunca pre înălțimii sale ni-au rânduit dlor boerii ispravnici pe noi de am mers la stare moșăii și strângând acolo de față pe toți răzășii și alți inpregiurași, unde fiind de față și dlui sluger Ștefănachî Sturza, după poruncă, întâiu am făcut cu amăruntul cercetări prin scrisori cum și printr'alte mărturii a oameni bătrâni ce au știut stăpânire veche și însuși răzășii, adică niamul Tășchineștilor și niamul Frumușanului ni-au arătat pe lungul moșiei pe unde să dispart părțile răzășilor de cătră moșia dlui slugerului Ștefanachi Sturzăi și după a lor arătare priimindu-slă[ș] și d-lui sluger Ștefanachi, am făcut funii de 20 stânjini și stânjănul de opt palme gpd. și am purces a măsura părțile răzășilor, capătul despre răsărit, începând drept din margine din gios a moșăii dm... slugerului Ștefănachî, din semnele ce ni-au arătat însuș răzeșii și s'au aflat 337 stânjăni cum și la mijloc s'au aflat 248 stânjăni. Așijdere și capul despre apus s'au aflat 240 stânjăni și li s'au împărțat după cum arată în hotarnicile ce am dat la mână răzășilor.

Și am dispărțit moșie dlui slugerului de părțile răzășilor cu trii pietre hotară pe lungul moșii, după cum arată și în hotarnicile lor, adică în capul moșii despre răsărit s'au pus piatră hotar fund în malu părăului Mihălčenilor drept gura unei vâlcele ce merge spre apus, unde se lovește moșia Murgeni în capite cu moșia Rănzăștii a Mân[ăstirii] lui Aron Vodă. Și de aice am purces pe lungul moșii spre apus printre moșie dlui slugerului și printre părțile răzășilor pân în zare dialului de asupra satului și cam din gios și s'au pus piatră hotar. Și tot spre apus la vale, alături pe din gios de doai budăi ce sânt în margine satului din gios

și tot la vale prin podul lui Nistor ci treci piste părăul Elanului și piste șesul Elanului și la dial tot spre apus pân în zare dialului cam în prăval spre apus, alături cu drumul Brăilii, s'au pus piatră hotar fund, unde să lovește moșie Murgenii în capite cu moșie Mihoane răzășască. Care aceste trii pietri sânt arătate și în hotarnicile răzășilor. Iar margine pe din sus a moșiei dlui sluger Ștefănache având pietre vechi și arătând dlui că nu are nici o supărare de cătră nimeni, tot după pietrele acele vechi și după cum s'au urmat, cercetare acestor părți de moșie Murgenii, am dat această mărturie iscălită de noi și de toți răzășii și de alți înpregiurașii carii s'au aflat față, la mâna dlui sluger Ștefănachi Sturza.

1784 Aug 20

Ion Do... mază holarnic, Ștefan Coat mază holarnic, Condre Gociu răzăș, alt răzăș, Erei Sandul răzăș, Irai Antiohie răzăș. Iordă[chi] Pop[a] răzăș, Costantin Oescul răzăș, Sălevestru Oescul răzeș, Ștefan zel... răz. Toader Druțul răzăș. Ion Tășchină răzăș, un Diaconu răzăș, Lupul Tășchină răzăș, Erei Gavril... răzăș de moșie Mihoane, Ștefan Burcă am fost față, Antiohie Due răzăș.

Se încredințează la isprăvnicie. Andreiu Logf. Martur.

Pe dos lilul pus în frunte.

A. Saint-Georges.

233.

1806, Febrar 25.

Vasile Dorobățu, feciorul lui Ghiorghe Dorobățu, nepot Sandului Scurliță ce-au fost stârpu, dă mărturie lui Ion sânt Ștefan Buță și Gavril Strătulat și Iancului Bratovanu nepoții lui Sandul Scurliță, pentru cele cuprinse în documentul 202 publicat în această revistă, An. II, p. 103—5.

Blăgești-Tutova.

Act. G. Iancu.

234.

1828, Iunie 12.

Zapisul lui Gheorghe Bleheci și a soției sale Zoia prin care vând negustorului Gheorghe Petrovici o bucată din locul caseilor noastre ce le avem în drumul șușelii, în mahalaoa Mohorăni de lângă biserica Sfântului Necolai din târgul Roman. Mărima: 6 slj. gosp. curmeziș fața despre mz., pe lângă drum, 6 slj. în fund, mn. megieșit cu locul lui Costandin Croitorul 9 slj. lungul.

Incredințarea judecătoriei.

N. Apostol.

Din porunca d-lui N. Apostol, documentul s'a dăruit acum Academiei Române.

235.

1834, *Maiu* 23.

D[umnea]ei Agoae Elenco Radul (născută Gheuca) ceruse ca dela post. Iancu Costandache să răscumpere moșiia Cucorăștii de la țanuf. Tecuciului, pre care numitul boer au cumpărat-o de la vara jă[luitoa]rei și anume comisoae Calinca Buzdugan (născută Gheuca) prin particularincă alcăluire. *Apoi face aceeaș cere* și spat Iordache Gane, fratele vânzătorii. *Pesle puțin și cumpărătorul cere* divanului de a i să împărlăși pravilicească dizlegare, cari din fețele pretendatoare are dreptale răscumpărării, ca cătră aceia să să adresarisască spre a-și priimi banii răscumpărării și să teslimarisască moșiia și documenturile... i s'a răspuns că întâi fratele are prolimisis și apăi vara primare. D[umnea]ei Agoae Radul, la 8 Ghen. înfășoșându-să la divan cu jalbă ca să fie poroncit d-lui post. Costandache a priiml dela D[umnea]ei prețul moșiei sau să să priemască în depozit și să-i să dee moșiia în stăpănire. Și tot la aceeaș lună la 13 înfășoșându-să d[umnea]ei cu protest în cuprindere că dacă dumn. spat. Gane răscumpără moșiia pentru dums., apoi să răspundă banii în terminul hotărât de pravilă prin §§ 1446 și 1447 din condica poliicească, adăogând încă că fiind că dumn. au pornit mai întâi jalobă și au cheltuit prin vechil la giudecătorie, având și banii răscumpărării gata dela pornirea jalobii, apoi protestăluște în po-triva urmare a dumn. Gane ori și când. *Procesul nu-i dintre acele* cari cer călătorie prin trebunaluri. *Rămâne slăpân spal. Gane.*

Bârlad.

V. C. Nicolau.

236—237.

1835, *Iulie* 14.

Carle de judecală între Dobra și Maria sin Slan Calotă înpreună cu părtașii lor Ion i Trandafir i... Calotești, moșteni Prosieni din sud Argeș și Safta i Sanda și cu feciorii lor, nurorile lui Pătru Mușătescul dintr'acel județ pentru partea de moșie din holarul Prosiei ce-s chiamă moșul lor Calotă. Aceșlia ar fi zălogit-o la Pătru Mușătescul, socrul părâților. Cei dintăi, nemuljumiți cu holărirea judecătoriei județului, vin la divan prin vechilii Ghiță Gordunul și Ioan Prosieanu.. Safta Mușăteasca și pa fii-său Toma îl represintă Le...rii sin Popa. Se cetește cartea de judecală, atât problemile i răspunsurile amânduror părților, căl și înscrisrile ci s'au înfășoșat... să rămăe piritele apărate de aceeaș cerere a jăluitorilor... Divanul hotărăște la fel.

*O altă încheiere a divanului cu acelaș cuprins la 1842, lunie 10, iscălită de Alexandru Ienculescu, Ioan Cocorăscu, Gheorghe Dedulescu, după care deci făcând și acest divan cuviincioasa chipzuire asupra aceștii pricini zice ca de vreme ce prin mijlocul cercetărilor celorlalte două trepte judecătorești s'au descoperit ființa adevărului în ce chip stăpănesc piritele Safta i Sanda a-
cei stj 152 $\frac{1}{2}$ în hotarul de Moșie Proșia. . Rămâne bine judecat
Vălsănești-Argeș.*

Act G. Florescu.

238.

1837. Noembrie 6.

Eu văzându-mă că le[a]cu nu mai amu de bubile ce am petrupul meu și temându-mă de sfârșitu vieții mele, mai înainte, până mă aflu cu mințile întregi, lasu această diiață a mea la frații miei Alecsandru i Dinu și frati-mieu Toma, *un loc de casă. Pomeneală de jupân Alexandru și dlui viesterul Dinul Pereianu arândașul. Apoi, o foaie de socoteală prin care mi să alege și mie lei 550.. și vitele vândute din rămasurile răposatului meu soțu Dima,... niște ruble și niște galbeni împărătești, ce se scriu și într'o diia-lă scrisă de diiaconu Mitre, când eram bolnavă la Perieni...*

× Eu Marica soția Iencului ot Ciodină în căsătoria al doilea.

× Eu Iencu sin Dinu soțul ei, și aljii.

Frumoasă pecete a plășii Ialomității. se pare: două corăbii pe valuri de-asupra unor pești.

Gara Dâlga.

Act. N. I. Dumitrașcu.

239.

1852, April 16.

Colonelul Petru Schilel este numit și înălrit prin cartea Domnului Grigorie Alexandru Ghica Vd. al Moldovii, în postul de Director al Departamentului lucrărilor publice păstrându-ne încredere că vei răspunde cu integritate la a noastră domnească bună-voință.

Pecete și isc. domnească.

No. 202.

A. Saint-Georges.

240.

1852, Oct. 10.

Suptiscăliții, obștia din târgul Botoșani (Moldova) dorind a arăta stima și recunoștința ce păstrează din mai multe motivuri dsale dlui Emeri Hainal, spiter a mai sus zisului târg, să grăbescă într'o unire a-i da această declarație. Cu cinstle să propune în asă-

mine împregiurare a arăta d-lui Hainal omagiul sentimentelor de stimă și recunoștință ce în vreme de 11 ani a împlinit în acestu târgu, cu ce mai vrednică și de laudă sirguință în însărcinarea sa de spițerū alăt a târgului cât și a spitalului. Lăsând interesele sale, n'avea înaintea lui de cât binele obștescū; dorind a fi totdeauna trebuitoriu societății, întrebuiță zelul și activitatea cea mai mare, d'a fi în toată vremea și 'n tot locul, acolo unde umanitatea suferitoare cerea a sale slujbe.

În anul 1848 îndurarea sa s'a desvălit în totul mai cu deosebire. Pe când cumplita holeră făcea triste pustiiri în târgul Botoșani d[umnea]l. Hainal a fost încă cu mai mare zel și activitate ecspuindu-să în mai multe primejdii; el mergea în tot locul unde ar fi fost trebuitori spre a îndeplini nemărginitele sale binefaceri, la sărmanii bolnavi. La săraci alerga cu ce mai mare grăbire spre a înprășiia neobositele sale binefaceri.

Suptliscăliji sunt norociji după atăta părere de rău ce le pricinuește absința dsale de a pute înol astăzi espresia sentimentelor ce la fiecare vine din dragostea inimii și datoriile conștiinții.

În urmarea acestor sentimente iscăliji ași facu o sfântă datorie de a arăta dlui Hainal a lor vie recunoștință prin declarația de față, pe care ai rugat a o primi drept mărturie și ca o recomandăție pe lângă persoanele cu care ar avea onoare de a fi în relație.

Iscăliji: C. Florescu, cămr., Colonel Mavromati, G. Cocotă, Tănăsă, G. Anastasie sârd., Iorgu Vasiliu sluger, A. Roman, Carp, C. Cananău, T. Iamandi, Michel Bogan, George Hermeziu, Vasăle Stanciu, Riga, Medelnicer., Gherghel, G. Iacovache. Vârnav, Spițer C..., Placa sluger, G. I. Vasiliu, Bla..., M. Vasiliu, D. Chirilă, G. Micșăcescu, Sluger..., N. C. Micescu. Mondrescu, Antom, D. Aro-novici, V. Buzilă, P. Davidescu, Teodor Pistoțchi. Vasilie-vici. Pana-it Dimitrievici, D. Duca, Valerian, Misier, G. Goilav sârdar, N. Goilav sârdar, David Goilav sluger, Grigori Matasar, Iohan Misir, George Misir, Măgărdici Manuciov, Mihai Mărzec, D. Balasan, D. Goilav, A. Goilav, Andonie Ciuntu, Ștefan Focșăneanu, Ștefan Ciobanu, Bogdan Cazacu, Iacob Volfescu, Ș. A. Țăranu, M. Ștefanovici, Zaharia A Țăranu, M. A. Țăranu, Grigori A. Țăranu, Iordan Mi-hu, N. Miclescu agă, ... Bogdan. 17 isc. necileje, 13 isc. armen-șli.

Iscăliturile se încredințează de judecatorie la 12 Oct. 1852 și de agentul consulatului regal al Greciei din Botoșani (în franțuzește). Pecetia acestuia.

Mărturia din cap. are în coloana întâia text francez.

A. Saint-Georges.

241.

1853 Septembrie 28.

Domnul Moldovei. Dsale Colonelului Petru Schelitti, directorul departamentului lucrărilor publice.

Strălucirea sa Cneazul Gorceacov comandirul oștilor imperiale rosienesci din Principale, mijlocinde, a se pune în lucrare facearea unei radicale reparații la drumul dintre Galați și Reni — lucrare la care se cere o deosebită stăruință, spre grabnica aducere întru îndeplinire a acestei îmbunătățiri, Domnia noastră orînduim pe dta, ca după dispozițiile ce se vor lua întru aseasta di cătră departamentul lucrărilor publice, să pășești în ezeccutarea lucrărilor, a căreia rezultat îl vei supune zisului departament spre a ni-l înfățișa.

L. p. Moldovii. No. 524.

A. Saint-Georges.

242.

1856 Febr. 12 Iași.

Marele ștab a înalțimei sale. No. 50.

Donescului Adiutant, D. Colonel și cavaler P. Scheletti.

Preînălțatul Domn stăpânitor luând în considerație trudnicile dvoastre îndeletniciri cu traducere și prelucrare uvrărilor școala cruciților în dialectul român prin înaltă poroncă de zi N. 8, au binevoit a vă ecsprima mulțămire pentru folositoare lucrări și servicii ce ați săvârșit în priința oastei; ștabul vă împărlășește pe lingă aceasta întocmai copie de pe fitata poroncă de zi. Șeful Ștabului, Colonel și cavaler, Alecu Ghica.

A. Saint-Georges.

I N S E M N Ă R I

60.

Din „Condica de casă” a Mitropolitului Neofit I Cretanul (1738-1754) (1).

Pe 4 file sunt trecute foarte cărțile și manuscrisele ce se aflau în biblioteca Mitropoliei pe timpul Mitropolitului Neofit I-iu și din care am spicuit următoarele:

1 Calindariu scris de mână cu legătură roșie veache.

1 Carle scrisă de mână: Pildele lucrurilor celor bune și celor riale, legată cu macava roșie.

(1) Cf. An. II, p. 95-6.

1 Carte scrisă cu mâna de popa Necula, cu multe învățături, poleită frumos, legată.

1 Carte cu istorii ale țării scrisă cu mâna.

1 Carte a sf Simeon Tesalonicianul scrisă cu mâna de popa Necula.

1 Carte Sfântul Efrem Sirul scrisă cu mâna rumânească.

1 Cărticică tripesnic mic vechiu.

1 Calindari scris cu mâna.

1 Carte Apocalipsul tălmăcit rumănesc.

1 Cărticică Isop scris cu mâna grecește.

1 Cartea Sindipa scrisă cu mâna.

1 Căindari mic scris cu mâna.

1 Carte mărturiea păcătoșilor, scrisă cu mâna.

1 Divanul lumii.

1 Cărticică pilde filosofeaști.

1 Cărticică ce scrie despre patimi ale lui Hs.

1 Calindari tiparnic mic.

1 Isop grecesc.

1 Evanghelie rozorită cu grecește.

1 Evanghelie rozorită grecește și arăpește.

1 Psaltire mare cu orloiu.

1 Teologie trataj a lui Vlah dela Crit.

1 Carte legată cu macava roșie cu didații grecești.

1 Carte târnosania besearecii grecească, legată cusăftiean roșiu.

Niște trataje pentru învățătura ispovedaniei grecești, făcute de sf. sa părintele.

1 Liturghie grecească cu trei liturghii ale sfinților ierarhi.

1 Cărticică a lui Dositeu patriearh pentru Calvinii, scrisă cu mâna grecește.

1 Teologhie scrisă cu mâna a lui Mihail Pselu grecește.

1 Sintagmation a lui Hrisant patriearh.

1 Pungă de hârtie cu trataji scriși cu mâna, tălcuirea din biblie.

1 Carte tiparnică grecească cu 8 didații a lui Macariu Eghiptiu.

1 Cărticică a lui Dionisie Areopagitul pentru bisericiasca ierarhie.

1 Carte alui Dioghenie Laertis grecească.

1 Leturghie grecească tălmăcită alui Nicolae Bulgariu.

1 Carte Melisa grecească

1 Carte poleită pe foi, teologhie a lui Damaschin.

1 Tetra evanghelaș mic, poleit frumos pe foi.

1 Carte alui Melitin, Iografia.

1 Carte alui Plutarh.

1 Nomecanon grecește scris cu mână.

Apoi se mai înșiră vreo 4-5 leatopisește scrise cu mână și alte vreo sută de diferite volume grecești, slovenești și românești.

C. N. Mateescu.

61-63.

Pe niște cărți dela biserica dela Strâmba (1)

Să-s știe de cînd am venit de la Mitropolie din Iaș aici în Pobrata, în zilele Mării sale lui Mihail Vodă, Mitropolit fiind Kir Gheorghie, egumen fiind Kir Vartolomei. Lt. 7231 Iuli 15. Smeritul Ieromonah Sava.

Să-s știe de că[n]d m'am preoțit eu Calistru în zile lui Neculai Vodă. Și eră Mitropolit Ghedeon. Și sânt den loc de Pobrata. Vleato 7222.

Să-s știe de cînd slujiă Ilie snă popi lui Vrălan arhimandritul, fiind ot Pobrata, în zilele lui Neculae Voevada let 7223 ms. Noemvrie 12.

T. Pamfile.

64—77.

Dau câteva însemnări aflate pe cărțile vechi, de mai jos, ce sunt în slăpânirea drey Emilia Popovici din Știubieni-Dorohoiu.

* *Pe un ceaslov, fără început, fost a lui Neculai Drăguleanu din Petricani (2):*

Cu ajutorul lui Dumnezeu au învățat bine la dascalul ot satu|| Băbicenii, 1814 Fevr.

* *Pe un nou Testament, Petersburg, 1817 (fost a preotului V. Popovici din Știubieni-Dorohoiu; eră fiu a lui Ion Popa, dascal din Mihăileni. Acest preot a murit, în vâștra de 45 ani, la 1900).*

Să știi că la leat o mii opt suti două zăci și cincî am scris aicea aceste slove eu Stefan Popovici, fiiu|| lui blagocinulă Vasili din satulă Concești. Ștefan Popovici, 1825, Mart 20.

(1) Vezi An. II, p. 133 și urm.

(2) Socrul răposatului preot Vasile Popovici și tată presviterii bătrâne, Elena Popovici. Mi se arată că acest Neculai Drăguleanu, om cuprins, care a ajuns să ție și Drăgușenii, ș'ar fi așezat cel dintăiu în satul Știubieni, făcându-și casă pe locul unde stă azi preoteasa bătrână, dela vale de curte. De jur împrejurul casei lui eră stuhărie fără sfârșit, se prindeau chișcari mulți. De aceea și satul *Chișcărenilor*, din sus de Petricani și cu mult mai nou. Soția lui Neculai Drăguleanu eră o Marie, dela Zamostea (țin. Dorohoiu) și povestă frumos cum că pe cînd veniau Turcii în părțile noastre, tatăl său eră foarte bine privit de dănșii, căci le spunea fel de fel de întâmplări din bătrâni și ei ascultau cu mare plăcere. „Cînd mă gîndesc la vremile acelea” — zicea ea, „parcă am murit și-acuma am înviat!”

* *Pe o biblie, Petersburg, 1819:*

Să să știi de când s'au întunecat luna vremi di trei ciasuri, la 1856 Octomvrie în l[r]ei zile], Luni la patru căsuri din noapli spre Marți.

* Să faci cunoscut pri jos iscălitură că eu jos iscălitu]] am luat dela preutul Costăchi (1), un galbăn adică 37 lei părăle pe o lună di zăli. 1865 April 29.

(Pun degetul) Eu Ion Ilaș platnic

Eu Ion Adam amū fost față,

Eu Gheorghe Corpan.

* Anul 1838 Ghenar 12 la trei casuri pol [jumătate] din noapli s'au cutremurat pământul.

* Pentru junghiu: prav, ciapă albă pisală, unlură de porc, să fiarbă la un loc. să se ungă.

* Pe un Molitvelnic *(fără început; scrisul e al pr. V. Popovici despre loji copiii săi):*

În anul 1876 luna decembre în 15 zile orele 5 post meridian s'au născut fiul meu Adrian. V. I. Popovici.

(Urmează apoi că s'au născut):

La 1879 Martie în 5, orele 5 a. m., fiica Lucreția

La 1881, Febr 25, arele 6 a. m. fiul Costică.

La 1883 Mart, «în 2 spre 3 zile», «pela 1 după miezul nopții», fiul Victor.

* La 1885 April, «12 spre 13», noaptea, fiii, gemeni, Ioan și Ecaterina (morți peste puțin).

* La 1887, Ianuar 1, ora 2 p. m., fiica Emilia.

* La 1890 Ianuar 22, fiul Gheorghe.

* La 1892, April 19, fiica Maria.

* La 1894, Maiu 29, fiul Dimitrie.

Pe cărțile vechi allate în slăpânirea pâr. Adrian Popovici din Știubieni-Dorohoiu, găsesc aceste însemnări :

Pe cartea, «Icoana Pământului sau carte de Geografie» de Ioan Rus, Blaj, 1842.

* Din cărțile iscălitului, Gh. Silvestru [fost preot, înainte de pâr C. Zamfirescu la bis. sf. Gheorghe din Săveni].

* Spre suvenire și memorie eternă P[alaton] Ciuca [învățător de seamă în Săveni].

D. Furtună.

(1). Din Concești-Dorohoiu, că i în Știubieni pe atunci eră preotul Alex Moruzi, iar în Petricani, preotul Alecu Visoschi.

C R O N I C A

N. Iorga: Neamul Agariei. Răzeși făleleni și vaslulenii. — Câteva documente. Înălăul *Agărăciu* e pomenit în 1654. Urmașii se ridică prin dobândiri de pământuri în dar, și foloasele slujbelor domnești.

N. Iorga: Histoire des États balkaniques à l'époque moderne. Ediția franceză, după cea românească, cu neînsemnate deosebiri.

N. Iorga: 1. Venezia e la penisola dei Balcani. 2. Il problema balcanico e l'Italia. — Cele două conferințe ținute în Martie trecut la *Ateneo Veneto*, deci înaintea cumpenii care astăzi sguđuie omenirea întreagă. În totul, un mănunchiu de idei pe cari, de atunci încoace le întâlnim și în alte lucrări ale d-lui Iorga, privitoare la Europa sud-estică. Aparținându-i în totul, printr'o expunere luminoasă și caldă, aceste idei îi vor aparține mai ales prin limpul când au fost anunțate și poate că și prin răsunetul ce-l vor avea.

Ioan C. Filitti: Domniile române sub Regulamentul organic (1834-1848). Lucrarea manuscrisă a dobândit premiul Năsturel din 1913 al Academiei Române. Vremurile noastre, prin vecinătatea lor cu epoca studiată, firește, nu pot șterge atâtea amănunte și-atâtea fapte diverse ce măresc lucrarea, care supt acest raport se urmărește cu interes până la sfârșit. Rămân numai atâtea capitole de istorie internă nu pe deplin cunoscute; lipsa aceasta, locmai fiind că nu are nici o legătură cu obișnuitele acte oficiale, rămâne în sama viitorului.

Virg. N. Drăghiceanu: Catalogul colecțiilor Comisunii monumentelor istorice. Partea I. Se descrie obiectele celor 6 secțiuni ale muzeului, se dau tabele și indice, după *ochirea* pe care am dorit-o cu alt prilej, mai ales mai didactică. Căci această lucrare, de care specialitatea s'a bucurat acum un an, la apariția ei, va fi mai folositoare încă celor cari, fără anumită pregătire ce nu se poate cere tuturor, vor căuță să sporească materialul unui astfel de catalog, pentru părți de pământ românesc și împrejurări, cari n'ar putea sta la îndemâna Comisiunii monumentale istorice sau conservatorului ei.

Neobișnuitul ei preț, un leu, este un semn că autorul nu s'a gândit să facă numai o călăuză pentru cei ce vor cerceta colecțiile *acolo*, — lucru mai rar și mai puțin roditor decât celalt mijloc, al cercetării prin alții.

T. V. Stefanelli: Stâlpu lui Mihail Racoviță Vv. în Bucovina. Stâlpu este lângă satul Vama și e ridicat de Vodă Racoviță, poate că în toamna anului 1717. La începutul anului, căpitanul Ferentz, venit cu catane nemțești ca să prindă pe Domin, fusese ucis; spre amintirea acestei încălcări, Vodă ridicase *Cerdacul lui Ferentz*. În August apoi, plecase, din porunca Sultanului, în Ardeal, atacase cu Tatari, iar după întoarcere, a pus și se ridică stâlpu, astăzi focit de vreme și declarat ca monument istoric de Nemți. Lunga-i inscripție s'a păstrat într'o carte streină, și apoi mai bine cetită și scrisă de Fotachi Ciurea pe filele albe de la *Moartea lui Avel*. Stâlpu e dat în 2 fotografii iar filele sunt facsimilate.

Buletinul Comisiunii monumentelor istorice pe Aprilie — Iunie 1914, cuprinde începutul unui erudit studiu asupra *Iconografiei Innuului Acatist* de d-l O. Tafrali și o *Notiță istorică descriptivă* cu privire la *Cetatea Sorocii*, de d-l Al. Lăpădatu.

T. Pamfile.

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințele pentru D-l Locot. *Leonida Nicolau* 4 lei 20 b. D-l *Const. D. Lupașcu* lei 5; d-l *Locot P. P. Carp* lei 4, d-l *Sub-Locot. Budac* lei 2; d-l *Grigore Perticari Banca-Tulova* lei 8,25; d-l *Căpit. L. Ghica Brigader Bârlad* lei 3; d-l *Căpit. C. Văsescu, Botoșani* lei 4; d-na *Emilia Stroici, Botoșani*, lei 6; d-l *Demetrescu G., Botoșani* lei 7; d-l *Ștefan Ghica, Botoșani* lei 1; d-l *N. Negreanu București*, lei 4; d-l *Ing. V. Cambureanu, Bârlad*, lei 4; d-l *George Dragu, București*, lei 4.

(urmează)

VIRG. N. DRĂGHICEANU:

Catalogul colecțiunilor Comisiunii Monumenlor istorice.

Partea I

Cu 26 planșe fotografice și
7 tricromii

1 leu.

N. IORGA:

Politica Austriacă față de
Serbia.

Conferință ținută în ședință
solemnă a Institutului pen-
tru studiul Europei sud-
ostice la 21 Noembrie, 1915.

60 bani.

N. IORGA:

Histoire des États balcani-
ques à l'époque moderne.

3 lei 50 bani.

IOAN C. FILITTI:

Doamniile Române

sub

Regulamentul organic

1834—1848.

7 lei.

Rugăm pe d-nii abonați p. plata obonamentului.

Domniei-sale
Domnului

Artur Gorovei

Folticeu

ION CREANȚĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară. Anul VIII. No. 1 pe Ianuarie, cuprinde :

T. Pamfile.—O vrajă din veacul XVIII.

D. Furtună.—Nepot dela nepot al lui Pepelea (poveste).

V. Costăchescu, C. Șoltuz, Șt. Manole.—Cântece bătrânești.

N. I. Dumitrașcu, Natalia Pricop, P. Gh. Savin, I. Brătulescu.—Povestiri și legende.

Pr. Fl. A. Drăghici—Din sfinte.

A. Gorovei, M. Lupeșcu, C. Atanasiu.—Botanica populară.

Natalia Pricop, A. Dumitrescu, D. Urzică, C. Atanasiu, Șt. St. Tuțescu, A. Vartolomei, A. Moisei, I.

N. Popescu, A. Saint-Georges.—Cântece.

C. Rădulescu-Codin, N. I. Dumitrașcu, S. P. Colibași.— Glume, jâții, taclale.

T. Pamfile, I. Brătulescu.— CRONICA.

Ilustrațiune: Fereastră în întregime de lemn; dela bisericuța din Strâmba-Puiești, jud. Tutova.

T. V. STEFANELLI :

STÂLPUL LUI MIHAIL RACOVITA V.

— IN BUCOVINA —

Analele Academiei Române

MEM. SEȚ. IST. XXXI

50 b.

N. IORGA :

1. Venezia e la penisola dei Balcani.

2. Il problema balcanico e l'Italia.

Due conferenze all' „Ateneo Veneto”.

(Marzo 1914).

1 lira.

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

«REVISTA ISTORICĂ».—T. Pamfile.

UN «PATERIC AL PECERSCĂI» ÎN ROMĂNEȘTE.—

D. Furtună.

DOCUMENTE.—N. I. Dumitrașcu, G. Florescu, V. C.

Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges.

INSEMĂNĂRI.—D. Furtună.

CRONICA: T. Pamfile. I. Bianu: Insemnările autografe scrise într-o carte veche de Dosofteiu, Mitropolitul Moldovei.—N. Iorga: Din legăturile noastre cu Sărbii, Corespondența românească a voievozilor din Cladova; Privilegiile șangailor dela T.-Ocna.—I. Nistor: Românii și Rutenii din Bucovina, studiu istoric și statistic.—Al. T. Dumitrescu: Trămbița românească.—Buletinul Comisiunii monumentelor istorice.—I. C. Filitti: Corespondența Domnilor și boierilor români cu Metternich și cu Gentz între anii 1812-1828.

D. Furtună: G. Zagoritz: Din trecutul Ploieștilor.

ILUSTRAȚIUNE.—Pecetea porții domnești a Moldovei din 1787.

Redacția: Strada Corbului. □ Administrația: Strada Traian 13

— BĂRLAD —

EXEMPLARUL:

În țară 35 de bani

În străinătate . . . 45 „ „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 4 lei

În străinătate 5 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPAȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, I. CHRISOVE-
LONI, ALEX. ECSARHU, CĂP. P. GANE, P. GAVĂT, A. GHEORGHIU,
H. GHERGHELY, CĂPITAN L. GHICA-BRIGADIER, W. KAMINSCHI,
C. D. LUPAȘCU, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU,
ZOE V. NICOLAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES,
EMILIA STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

DELA MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE ȘI ETNOGRAFIE AL JUD. TUTOVA:

Subscripții:

Suma din urmă:	Lei 459.—
D-l <i>Const. M. Ciorapciu</i> , Murgeni cu lista No. 41	„ 9.—
D-l <i>Grig. Carp</i> , Prim. com. Puștie cu lista No. 33	„ 58.30
D-l <i>George Dragu</i> , Deputat, cu lista No. 43	„ 10.—
Total	536.30

I. BIANU:

Insemnări autografe

scrise într-o carte veche de

Dosofteiu, Mitropolitul Moldovei (1663-1686)

Analele Academiei Române

Mem. Secț. Lit. XXXVI

30 bani

N. IORGA:

Din legăturile noastre cu Sârbii

Correspondența Românească a Voevozilor din Cladova

Analele Academiei Române

Mem. Secț. Ist. XXXVII.

20 bani.

Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice

An. VII. Trimestrul Iulie-Septembrie 1914

2 lei, 50 bani

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția: Strada Corbului. Administrația: Str. Traian 12.

B Ă R L A D

«REVISTA ISTORICĂ»

Întâmpinăm cu bucurie curată «*Revista istorică*», cea mai tânără publicațiune periodică a d-lui N. Iorga. Ea apare «supt auspiciile Casei Școalelor,—ceea ce însemnează că poate avea o viață îndelungată,—și «cu concursul mai multor specialiști»,—cela ce arată că între dânsa și alte publicațiuni istorice trebuie să rămână un gard despărțitor, care totuș, nu va căuta să influeneze, ca cel al orișicărui castel ciocoesc, căsuța mărunță și sclipitoare de curățenie a vecinului sărac.

De altfel, aceasta se cetește în acele largi cuvinte introductive, și se înțelegeau dela sine, chiar dacă nu mai erau spuse.

Firește, *Revista istorică* eră neapărat trebuincioasă pentru o dreaptă cântărire a literaturii noastre istorice, mai ales în această vreme când diletantismului nu i se mai poate pune zăvor.

În *Revista istorică* se vor da îndrumări și se vor cei îndrepțări. Va fi totuș o mulțămire sufletească mai mare decât aceasta, pentru conducătorul ei, și anume aceea de a vedea pe fiecare rămânând la locul său, cu toată puterea de muncă, cu toată curățenia sufletească și numai cu atâtă pricepere cât trebuie ca sporul cules să rămână spor la îndămâna științei.

T. Pamfile.

UN «PATERIC AL PECERSCĂI» ÎN ROMĂNEȘTE.

«Patericul Pecerscăi», sau, cum sună în original — «Patericul adică viața sfinților părinți din M-reă Pecersca» etc., a fost lipărit, la Chiev, în 1635, de către marele Mitropolit, de origină român, Petru Movilă (1). În românește s'au făcut mai multe traduceri. Cu acest prilej și poate în alt loc, voiu lămuri mai pe larg acest lucru. Acum mă mărginesc a aminti că cea mai veche traducere a

(1) E. Legrand, *Bibliographie hellénique du 17—me siècle*, Paris, 1896, p. 131—2.

aceslei cărți «slavonești», cu vieți de egumeni și sfinți dela lavra Pecersca din Chiev, se datorește celui dintâiu egumen al mănăstirii brâncovenești, Hurezul, bunul «părinte» organizator, cărturar și gospodar, Ioan. La Academia Română se păstrează aceeași traducere într-o copie făcută de un oarecare dascăl polon, «Alexandrus perceptor polonus» care știă românește și care scrie cartea noastră în 1699. La finele introducerii e și iscălitura și pecetea egumenului traducător (1). Titlul cărții sună astfel:

Paferic adecă Otecinicul dela Pecerscaia carele cuprinde întru sine fiind viața sfinților, a preacuvioasă și de Dumnezeu purtătoarei părinții noștri, carii străluciră în peșterile. Impărțită în trei cărți și tocmît de trei sfinți ot Pecersca așezându-l pre rând de Nistor scriitoriul de leatopiseșul Rosiei, și de Simon, episcopulă Vladimirului și a Gujdalului și de Policarpă. Arhimandritul ot Pecersca, cu poruncă a lui Inochentia Ghizelă, arhimandritu ot Pecersca, într'aceiaș sfințită mare Lavra Chieovului, tipărit pre limba slovenească. Iară acuma cu ajutoriul lui Dumnezeu s'au scos pre limba Ungrovlahiei drept» (2).

Iar cuprinsul, după traducerea de care vorbim, este următorul (se poate aprecia și limba, destul de veche și interesantă):

Predoslovie sfinților — list. 2

Partea I viața sft. Antonie

cu a lui predoslovie — list. 18

Lauda precuviosului An-

ton — — — — list. 60

Viața sft. Teodosie — list. 98

Spusoare de mutare moaș-

telor a sft. Teodosie — list. 222

Pentru ferecare cușciu

gului a sft. Teodosie list. 236

Pofala sft. Teodosie — list. 427

Spusul de biserică Pe-

cersca cea de piatră list. 268

Pentru zidarii — — list. 279

Pentru venire zugravilor list. 291

Pentru minunea la jurământu

strâmbu în Percesca list. 298

Pentru minune[a] la sfințire[a]

besearecii Pecersca — list. 302

Lauda besearicii Pecersca

list. 308.

Viața precuv. Ștefan — list. 312

Viața precuv. Nikon — list. 321

Viața prec. Varlaam — list. 334

Viața prec. Efrem — list. 345

Viața prec. Isaiia — — list. 353

Viața prec. Damian — list. 361

Viața prec. Ieremiia — list. 367

Viața prec. Mathei — list. 370

Viața prec. Isachie — list. 375

Mărturie lui Nestor — list. 388

Parte a doao. Viața:

Precuviosul Nichita — list. 391

Viața prec. Lavrentie — list. 400

Viața prec. Alimpie — list. 406

Viața prec. Agaliț — list. 425

Viața prec. Grigorie — list. 438

(1) *Acad. Rom.* Ms. 2462, de aceeaș mână, 8, f. 720.

(2) Ms, citat, f. 2.

Viața prec. Moisei -- list. 451
 Viața prec. Ioan — — list. 473
 Viața prec. Prohor — list. 484
 Viața prec. Marco — list. 500
 Viața prec. Teofil — list. 512
 Viața prec. Teodor, Vasilie

list 517

Viața prec. Pimin — list. 546
 Viața prec. Spiridon — list. 563

Parte a Ireia. Viața:

Precuv. Eustratie — list. 568
 Viața prec. Nikon — — list. 578
 Viața prec. Pimin — list. 586
 Viața prec. Atanasie — list. 588

Viața prec. Nicola — list. 593
 Viața prec. Erazmă — list. 611
 Viața prec. Areta — — list. 606
 Viața prec. Zitū — — list. 621
 Viața prec. Nifont — list. 630
 Poslanie — — — list. 631

Apoi adaosul — list. 656

Viața prec. Nestor — list. 658

Viața prec. Simon — list. 664

Viața prec. Policarp — list. 676

Spusul pentru o minune(a) în
 zău de Paști la peșteră
 list. 671

Spusul pentru capete — list. 695

D. Furtună.

DOCUMENTE

243.

1675 Februarie 23, Iași.

Carle domnească de stăpânire lui Todeșasco Jora și Vasile Stârcea și alții, pentru jum. sat Ionășani la Suceava, Târbujăni, Mândăcăuți și Onul la Cernăuți, și lui Petriceico și Vârlan pentru jum. Ionășani, Culiceni la Holin. Bunești (jum.) la Suceava și a Ireia parte Dragomănești, la Hârlău.

Io Evstratie Dabija| Voevoda bjiu mlstiiu gospdarū zemli moldavscoi.

Adecă au venit înaintea noastră și înaintea boiarilor noștri moldovenești a mari și a mici, boiarii noștri Toderasco Jora și Vasile Stârcea vornicul de poartă și alte sâminții a lor, carii sînt despre Pătrașco Pitariul și despre Andreica și Anna, feciorii Măriții, toți nepoții și strînepoții lui Gavrilăș Vistiarnicul, și s'au părăit de față cu boiarii noștri Ștefan Petriceico ci-au fost sulgiar și cu Vârlanu ci au fost comis, ginerele Mariei, fata Antimiei Cărstienias[a] și alți frați ai lor carii sînt despre strămoșul lor Isacu, pentru giunăta de sat de Ionășani, parția din gios, la Suciavi și a Ireia parte de Dragomănești la Hârlău, zicând boiari noștri Toderasco Jora ci-au fost sulgiar și Vasilie Stârcea vornicul și alte sâminții a lor cum în aciașle sate Petriceico și Vârlan și

alti săminții a lor ei n'au nici o triab[ă] ce le țin cu înpresuritură, nici sintu ei din Isacu. Iară boiarii noștri Petriciaico și Vărlan și alte săminții a lor așa au dat samă în naintia noastră cum ei sintu din Isacu. Iară Toderășco Jora și Vasile Stărcia și alte săminții a lor ei sint despre Gavril Vistiarnicul. Și arată și un ispisocu despre alte moșii de pre altă parte și s'au aflat și acolo că Isacu au fost strămoș lui Petriciaico și lui Vărlanu despre fămeae și altor săminții a lor. Și iarăș ni-au mai arătat Jora și Stărcia și alte săminții a lor și alt ispisocu de împărțali de la Irimia Moghila Vodă cum s'au împărțit feciorii și nepoții lui Isacu feciorii Marițăi și a Saftiei și Ilianei și a lui Gligorie și Anghelei cu toți nepoții și strănepoții lui Gavrilăș Vistiarnicul.

Și iarăș ni-au mai arătat Vărlan un ispisocu dela Radul Vodă, cum acia giumătate de sat de Ionășian partia din gios caria iaste acum cu curți, au fost moșie Nastasăei despre părinții ei, când au fost mai mică în casa părinților săi și având ia și un frate anume Gligorașco, când au venit Ștefan Vodă Tomșa Domnu în țară, iară fratele ei Gligorașco de frica lui au pribegit în țara leșască, apoi Ștefan Vodă Tomșa au luat acia giumătate de sat de Ionășiani, partia din gios și o au dat danie la mănăstire la Solca iară apoi deac'au venit Radul Vodă Domnu, au socotit și au aflat cum acela Gligorașco n'au fost cu nimica vinoval Tomșăi și nici au avut Gligorașco triabi cu acel sat ce l-au luat Tomșia Vodă cu năpaste dela dănsu și iară și au luat acia giumătate de sat dela călugări și o au dat la mână Nastasiei că i au fost moșie diriaptă a ei; și încă au mai dat ia Radului Vodă și doi cai buni prețuiți drept 100 de lei. Deci Domnia mia și împreună cu tot sv[ă]l[ut]ul nostru am socotit acel zapis de împărțală dela Irimia Moghila Vodă și s'au aflat cum iaste a Jorăștilor și a Stărcii așa iaste și a lui Petriciaico și a lui Vărlan și a altor săminții a lor și cum li s'au venit atunci la împărțali, tot așa țin și acum. Și s'au aflat cum Petriciaico și Vărlan sint despre Isacu. [Și] au rămas Jora și Stărcia și alte săminții a lor (*dinaintea*) noștri și din toată liagia țării. iară boiarii noștri Petriciaico și Vărlan și alți săminții a lor, ei s'au îndireplat și s'au pus și herăia 12 zloți în vistiariul Domniei miale; de acum în nainte să fie cum li s'au venit la împărțali. Jorăștii și Stărcia și alte săminții a lor carii sintu din Gavrilăș Vistiarnicul [să ție] giumătate de Ionășiani din sus la Suciavă cu un heleșteu și giumătate și Tărbujanii la (*loc alb*) și giumătate de Mândăcânți la (*loc alb*) și giumătate de Onuf la Cernăuț. Iară Petriciaico și Vărlan și alte săminții a lor carii sint

din Isacu să fie giurătași de Ionașiani parte din gios cu un heleşeu și giurătași și Culicîanii sat întreg la Hotin și giurătași de Bunești la Sucîav[ă] și a treia parte de Dragomănești la Hârlău, ca să le fie dela Domniia mia diriapte ocine și moșii cu tot vinitul și uricu și întărituri neclătite în viaci. Saam gospodin vелеat.
(L. P. D) U lasoh vii 7173 mștaa F[evr] 23 dni.

Az Nicolai Buhuș vel logf iscal. Stratul Rugină.

Foaie 425 288 mm; pecele rotundă limbrată, capul de bour, și luna mică în dreptul botului, la dreapta, cu anul 1662 pe lături. Titulatura: „† Io Istrate Dabija Voevoda i gospodar z[e]mli molda[v]sco[i] *7:70* “. Copie și în condiția familia Saint-Georges, fila 5vo-6, încredințată de tribunalul de Dorohoi la 1867, 4 Febr sub No. 870.

A. Saint-Georges

244.

1702 August 12. Iași.

† Io Costantin Duca Voevoda bj milstiliu gpdarū zemli Moldavscoi. Scriem Domniia me la boiarinul nostru dumn[e]-lui Toader Comisul li facim știre că Dumniei miali s'au jăluit Ștefan Panaite biv stolnic zicându că are un vecin anume Larion, ficiorul lui Gligore Lingău ș'a Mării[i] din sat din Lămășiani. Și murind Gligori Lingău, tatăl lui Larion, și a lui Ionașcu în sat în Lămășiani că eră dreptu vecin din Lămășiani și rămăindu-i fimiia lui, Măriia săracă cu doi ficioari, anume Larion și frati-său Ionașcu ș'avându Măriia tată în Rotăpănești la Ștefan Brăescul biv vel comis, s'au dus la tată-său în Rotăpănești. Apoi învoindu-s[ă] frații în de sine ș'au împărțit vecinii și s'au vinit acia Măriia, fămeia lui Lingău și cu ficioarii ei Larion și cu frate-său Ionașcu în parția Mierlii giupăniasăi lui Ștefan Panaite stolnicul, precum ni-au arătat și tistementul fraților. cel din împărțală, iscălit de Ștefan Brăescul Comisul și de toți frații. Deci iată că-ți scriem Domniia me, pi testamentul ce-ai făcut dumn[e]lta ș'ai iscălit, să nu faci într'altu chip, nici să fățărești, ci cum scrie testamentu, așa să faci, să ia pe Larion și pe frate-său Ionașcu cu tot ci vor avia să-i dai pi mânia lui Ștefan Panaite și să-i așezi. Și cum îi așeză, să li dai și o mărturie ca di s'ar Iragi la divan, să avem șlirn.

L. p. d.

U las vii. 7210. Avgst. 12.

A. Saint-Georges.

245.

1716 Septembrie 24.

Adecă eu Vasile Uricar feciorul popii Ursului de Romănești scriu și mărturisăsc cu acest adevărat zapis al meu precum că-

zând eu la multă datorie și la o năpaste cu o chezășie, ne având de unde plăti, am scos un bătrân și giurătoare de bătrân din Mijlocenii di gios a lui Berdilă de la Bejan Vremeș, care acest bătrân pe mirei l-au cumpărat unchiu mieu Roșca visternicul într'o sută cincizeci de lei și ș'au fost făcut și moară la sat la Românești pe Bahluiu la Iant. Cărligăturii. Care ocină au fost hotărâtă de alle părți ale mele în partea de sus tot în Românești. Și acum li-am luat iară hotărâte și li-am vândut dums. lui Gavril fiul răposatului Ilie ce-au fost spatar mare. Fiind alătura cu dum. n'au putut încapea alții; și mi-au dat dumlui. 125 lei bani gata. Deci în fruntea hotarului i-am vândut 50 stânj 1 palmă și la iaz unde au fost moara 116 stânj și 3 palme și la săliște 81 stânj. 4 palme și la iazul lui Arsănie Căpit. 42 stânj. 2 palme și drept Călin 56 stânj. 3 palme și drept Ciolan 64 stânj și una palmă și la movila mare unde să încheli hotarul 29 stânj 5 palme. Această moșie i-am vândut dums. ca să-i fie dreaptă ocină și moșie în veci. Și când am vândut, au fost mulți boieri și răzăși și alți oameni buni. Și pentru credință am scris eu sângur și am iscălit să știe.

U las 7225. Săpt 24.

Ion Nacul logf. ot vist, Ursul ot vist. mart., Vasile Uricariul iscal., Ilie biv armaș marlur.

Fiind înlocma cu cel adevărat, am încredințat

Tăutul Ban. 1815 Aug. 28.

După orig. dela Iorgu Ciolan, Românești-Iași.

T. Pamfile.

246.

1763 Sept. 15.

«Hrisovu cel vechiu a moșii Tecucelu».

**Cu mila lui Dumnezeu, noi Grigore Ioan Voevoda
Domn Țării Moldoviei.**

Facem știre cu acestu hrisov a Domnii mele tuturor cui să cade a ști că iață au venit înaintea Domniei mele și înaintea a tot sfatul nostru credincios boiariul Domnii. mele dumnealui Dumitrache biv vel med., gineril[e] răpousatului Ioniță Rusătu biv vel med. și au arătat înaintea Domnii mele cum că o bucată de locu din hotarul târgului Tecuci[u]lui i s'au vinitu de zestre în partea sa, dela răpousatul socru-său med. Ioniță Rusătu, ce și răpousatului med. Ioniță Rusătu încă i-au fost aciastă moșie dată zestre de la soacra sa Maria Stolniceasa, giupâneasa răpousatului Lupului Gheucăi biv vel stolnic care și răpousatului stol. Lunului Gheucăi i-au fostu dată danie de Domniasa răpousatul Mihai

Racoviță Vvodă cu hrisov din locul gpd. din hotarul Târgului Tecuciului, și l-ar fi avut și acel hrisov al Domniei sale Mihai Vod. la mână până la o vreme și s'ar fi răsăritu dela mână unui frate a giupâneasăi med. Ioniță Rosātu Și care moșie arătat-au numitul boiar dum. Dumitrache biv vel med. dovadă scrisori încredințate. Întăiu un zapis de la stol Maria giupâneasa stol. Gheuca din vlt. 7250 Iuli 15 încredințatu întâiu cu iscălitura sa și cu iscălituri a boiari și altor oameni de credință ce s'au întâmplatu, scriindu la mână gineri-său Ioniță Rosăt med. și a fiicii sale Zmărandii cum au socolitu și i au datu moșia aciasta din moșiile ce au avut mai de frunte pentru multe trebuincioase ce i-au fost făgăduile și nu i-au datu mână să-i dea fiicii sale Zmarandii cându au căsătorit-o. Așijderea au mai arătat și hotarnica locului din vlt. 7229 Noem. 11 de la Grigorie Cucoranul vor. de poartă și de la Axinlie Uricariul și de la alți hotarnici carii au fost rânduiți alunceea din poronca răposatului Mihaiu Vod., când au hotărātu locul și l au dat și danie stolnicului Lupului Gheucăi.

Care hotarnică s'au văzutu încredințată și cu iscăliturile a mulți răzeși și oameni de credință ce s'au întâmplatu atunceea, scriind că după poroncă mergând acolo la Târgul Tecuci, au strânsu mulți oameni buni, megiași și răzeși și târgoveți din Tecuci anumi preutu Lupașco din Tecuci și Neculai Vornic ot tam (1) și Pădure starostele ot tam și Toader Bădărău șoltuzul ot tam și Șarban ot tam și Grigorie Tâslarul ot tam și Angheluță ot tam și Ioan Nistor ot tam și Nechita ot Furcenii și Crucian ot tam și Mateiu Tecucianul și Vasile sin Popii Ursului ot Necorești și Postolachi sin popii Țiful ot tam și Toderașco nepotu lui Costin ot Hânțăști și Ioan sin Grigorie ot tam și Gavril sin Cănelui ot Bălolești și alți oameni buni carii s'au întâmplatu și împreună cu toți au înblatu de au ales acea bucată de loc din gios de târgu. Și au măsurat-o pe cinci locuri hotarul de curmeziș. Și în frunte hotarului au măsurat din hotarul răposatului vornicului] Iordachi Rosăt în sus spre siliștea Târgului Tecuciului la toată măsura de curmeziș, căle șasăzeci de pământuri și pământul de două zăci și patru de pași de latu și pasul de șasă palme. Și l-au și stălpitu de cătră târgu. Întăiu au pus la capul hotar[u]lui despre apus doi stâlpi unde să hotărăște hotarul Tecuciului despre apus cu hotarul Furcenilor, care piatra aceea a Furcenilor așa au mărturisit cu sufletul lui Nechita Crucian de Furcenii care dintr'acești doi stâlpi unul arată în gios pe la capul hotar[u]lui spre hotarul vornicului] Iordache, unde să împreună cu hotarul luleceștilor iar altu stâlp arată în lungul hotarului spre răsăritu peste câmpul țarinii la altu stâlp care l-au pus în dealul Tecuciului

(1) De acolo.

aproape de drumul ce merge pe zarea dealului Tecuciului de gios de movilele Târgului. De acoloa tot spre răsărit piste şesu iar au pus un stâlp mare lângă drumu, din gios de Târgu, delătura siliştii Tecuciului. De acoloa în dreptul locului trece preste apa Bârladului şi preste şesu tot spre răsărit şi iar au pus un stâlp din sus de movila ce mare de noazăci şi doi de paş lângă drumul cel mare ce trece la Galaţi. De acolo în dreptul locului tot spre răsărit peste un răriş de dăbravă şi pesle câmpu şi peste vale ce să chiamă Matca iar au pus un stâlp de piatră în şăsul Mătcii din sus de plopă cade în pistră (*sic*). De acolo dreptu la dealu, spre răsărit până în drumul Puţănilor unde să loveşte cu hotarul lui Găltu şi de acolo până unde să înpreună cu hotar[ul] Puţănilor şi până la locul plopului, unde să înpreună cu hotarul vor[nicului] Iordache Rosătu şi să întoarcă spre apus dându-ş coaste cu hotar[ul] vor[nicului] până unde să chiamă Chicera în marginea dăbrăvii unde sintu patru stejari la un loc şi la capetele pământurilor lângă drum s'au aflat nişte seamne într'un stejar de hotarul vor[nicului] Rosătu, unde au dat samă Tecucenii carii s'au întâmplatu atunci la hotărîtu. Şi fiind seamnele vechi le-au mai înouit şi au pus şi un stâlp de piatră lângă drum supt marginea dăbrăvii în Chicera despre ţarină. De acolo prin dăbravă] piste Valea Corodului şi piste câmpu şi peste apa Bârladului unde au dat samă Tecucenii că au fostu un stâlp de piatră pus de Zbera cluce[rul] şi stâlpul nu s'au aflatu, ce s'au aflat numai locul, să-l fi scos gelini (*sic*). Şi au pus numiţii hotarnici într'acel loc altu stâlp de piatră. De acolo dreptu peste şes totu spre apus în dial la vezunii, la un stâlp de piatră ce este pus de Zbera clucer. De acolo în dreptu locul peste câmpu cu cirelei peste Vâlcea oii până în hotarul Ilceştilor şi a Furcenilor şi până la 2 stâlpi ce s'au pus dintăiu carii scriu mai sus.

Atăta este tot hotarul din giur înpregiur aceştii bucăţi de locu, precum scrie mai sus din giur înpregiur. Însă pe această bucată de loc arată în mărturiia hotarnică că s'au aflatu şi un vadu vechiu de moară] care răspunde că ar fi fostu a Racoviţăştilor. Deci şi Domniia mea dacă am văzut aceste scrisori încredinţate de mai sus arătate, mărturiia hotarnică şi zapisul stolnicesii Marii am crezut, şi iată că şi de la Domniia mea dămu şi întărimu stăpânirea a lui nostru credincios boiaru dum. Dumitrache biv vel med[elnicer] pe acastă bucată de locu din hotar[ul] Târgului Tecuciului, după toate sămnile şi hotarăle ce s'au zis mai sus, ca să-i fie şi de la Domniia mea dum. şi fiilor dumisale şi nepoţilor

și strănepoșilor dumisale driaptă ocină și moșie și uric și întări-tură cu tot hotarul și cu totu vinitul neclătitu și nerăsuīt stăpăni-tor în veci. Scrisu-s'au aceasta în scaunul Domnii mele în oraș Eșilor. în Domnia noastră întâiu întru al treilea an.

Vlt 7272 Sept. 15.

Pecetea domnească

Două iscălituri boierești

Simion Burghеле pisah. S'au trecut la condica divanului de Vasile Armășăscu diiacu.

Pe dos titulatură pusă în fruntea documentului și «Dum. Băniasa Marie. Moșie Tecucelu»

V. C. Nicolau

247—251.

1785 Iunie — 1786 Maiu 6.

HARTIILE UNEI CASE DIN MAHALAUA MUNTENIMEA DE MIJLOC DIN IAȘI

I

Prea înălțate Doamne,

Mă rog Mării tale să fiu rânduit la dum. vel logf. să-m rânduiască un vornic de poartă ca să-m hotărăască locul casăi ce-l am aice în mahalaua Muntenime de mijloc de baștină părintească. Și pomană a fi Mării tale. Robul mării tale, Sandu Veisă izbaș

Pe vo, sus: Mergi la dum. vel logf. Cluci. Iuni 25.

Pe fața a 3-a: Dum. Ștefan Ciogolie vornicul de poartă să mergi la mahalaua Muntenime de mijloc la locul casăi Sandului Veisa izbaș unde strângând pe toți razeșii acelu loc și pe alți mahalagii, să cercetezi scrisorile ce vor fi de imbe părțile, și de să va dovedi din scrisori și alte mărturii vrednice de credință că acel loc esti drept al jăluitorului, să-l stâlpești și cu pietri hotară de giur înpregiur iar de va naște vro pricină, de pe vreo parte, cu pietri să nu stâlpești, ci să faci hartă de starea locurilor și să vii ca să ne arăți. 1785 Oct. 9.

Voitor de bine. N. Rosăt vel logf.

II

Facem știre cu aciaslă mărlurie hotarnică că din luminată porunca prea înălțatului Domnului nostru Măriia sa Alexandru Ion Mavrocordat Vvoda, după răvaș de jalbă ce-au dat la Măriia sa Vodă dum. Sandul Veisa Izbașa au arătat că aicea în Iaș la mahalaoa Muntenimea de mijloc, având o casă cu locul ei rămasă de la părinți și fiind locul casei sale neales și nehotărât de cătră locurile megieșilor de prinpregiur, prin jalba sau au cerșul ca să-ș

aleagă și să-ș hotărască drept locul casii sale căl il are. Și cu jalba ce-au dat, fiind rânduit la dumnealui Nicolae Rosăt vel logf. m'au orânduif dumnealui ca să merg la starea iocului să cercelez și de va fi drept locul său fără pricină nici despre vreo parte, să i-l stălpăsc și cu pietri hotară și să dau și mărturie hotarnică pe obicei. După poronca dsale vel logf., am mersu la starea locului, unde chemând față și pe alți mahalagii de prin pregiur a-nume: Costandin Veisa diiacul ot vsleriei, fratele Izbașii, răzaș pe de la deal de locul casii Izbașii pe dispre răsărit i pe Marie Bogherița fimeae săracă răzășă pe din gios iarăș despre răsărit i Costandiu Scorțescu, doboș agesc, mahalagiu de peste hudiță despre amiază zi și alții.

Am întrebat pe Sandul Veisa Izbașa ca să ne arăte scrisori pe locul casăii. Și dumnealui au arătat că în vremea boalii ciumii în anii trecuți, când era și oștirile (1) sar fi prăpădit, iar casa cu locul ei au stăpănit-o cu pace și până acum, după cum ne-au arătat și mahalagiii că au fost casa cu locul ei baștină părințască și o bucățte de loc pe de la vale de cumpărătură. Și nerămăind nici o pricină despre vreo parte, am făcut stânjin de opt palme gpd, și întâiu am pus o piatră hotar colțul locului de la deal despre apus, care piatră desparte locul acesta de locul logofătului Costandin Veisa, lângă care piatră, lăsându-să logofătului Costandiu Veisa doi stânjeni de loc pentru poartă de eșit la drumul cel mare al Copoului. Dintr'această piatră am măsurat la vale alătura cu locul ce s'au lăsat de poarta logofătului Costandin și cu a drumului Copoului spre amiază zi până unde s'au împlinit 28 stânjini, pân în răspintiile drumurilor și s'au pus 2 pietri hotară, colțu locului, măsurându-să și drumul Copoului de 4 pl. (2), stânjini. Din pietrile acelea am întors cu măsura alutarea cu o hudiță ce iaste pintre locul acesta și pintre locul casii lui Costandin Scorțescul și pintre locul dumisale Ghiorghe Sturzea biv vel logf. partea despre amiazăzi și spre răsărit pân în colțul gardului a locului acestuia despre locul casii Mariei Bogheriței. s'au aflat 32 pl., stânjini și am pus 2 pietri hotară, colțu locului. Dintr'aceste 2 pietri, măsurând la deal, capul locului despre răsărit spre miazănoapte alătura cu locul logofătului Costandin până în colțul gardului a locului acestuia de la deal până la o piatră, hotar vechiu a locului logf. Costandin Veisa, s'au aflat 13 stânjini. Și am pus și noi altă piatră hotar lângă cea veche, colțul locului. Din piatra aceasta am întors a măsura partea locului pe din deal, iarăș

(1) Oștile rusești; cf. N. Iorga *Ist. Rom.* ed. 1910, p. 313.

(2) Pl. — jumătate.

alătura cu locul logofătului Costandin Veisa despre miază-noapte spre apus și până la piatra hotar, de unde am început cu măsura întâi, s'au aflat 20 stânjini. Și așa cu aceste semne i pietri hotară de sus arătate s'au încheiat tot locul acesta de giur înpregiur. Și după cercetarea și alegirea locului ce s'au făcut, nefiind nici o pricină, am făcut aciaștă mărturie hotarnică la mâna dumisale Sandului Veisa izbașa, întru care am pus pecefea porții gpod și am iscălit.

Ștefan Ciocole, vornic de poartă

Ion Rale vornic de poartă.

Costandiu Veisa, răzăș m'am întâmplat față la această hotărare.

1785

Noemvri 10.

Climent ot vist. mahalagiu. Ștefan.. mahalagiu Andrei biv izbașa m'am întâmplat. Mariia Bogherița răzășă.... am pus degetul • Costandiu scorțâșcul... •

Aciaștă hotarnică am scris-o eu Apostol diiac za divan.

În lungul hârtiei se arată grafic „palma cu care s'au făcut stânjin de s'au măsurat locul acesta”, în lungime de 270 mm.

Pe verso: «Hotarnica locului a casălor Mării sale lui Vodă pe carile casă și loc le au dăruit surorii mării sale cc. Frosi|inei cu hrisov», după care se adaugă îndală cu alt condeiu și cerneală: «Ba esti cu greșală scris, că aciaștă hotarnică a locului casălor agăi Mihai Veisa, cari nici o dată n'au fost a Măriei sale lui Vodă, nici dăruite surorii Măriei sale cucoanii Frosinii pre cum mai sus nu știu di cini și pentru ci cu greșală s'au scris că esti hotarnică a locului casălor Mării sale, lucru cu totul niadivarat precum însuș cuprindere hotarnicii dovedești fiind pe ruenele părintelui agăi Veisa, isbașa Sandu Veisa.

III.

Prea înălțate Doamne.

Având casă părintească aicea în Eș la mahalaoa Muntenimea de mijloc, cu locul ei, după jalba ce am dat mării tale, fiind rănduit la dum. vel logfi. au orânduif vornici de poartă de au hotărât locul casii, avându-l în stăpânire fără pricină, dându-mi și mărturie hotarnică pe obicei; și fiind că alte scrisori vechi ce

am avut, s'au prăpădit la vremea oșlirii. mă rog, milostive Doamne, după mărturia hotarnică să mi să întărească stăpânirea, cu luminata cartea Mării tale.

Robul mării tale, Sandul Veisa izbașă.

Pe verso: Mergeți la dum. vel logf.

Fev. 3.

Cluci.

IV.

Carte Domnească de întărire după cuprinderea mărluriei din 1785 Noembrie 10.

L. p. d.

Vel logf. procitoc.

Pe verso jos: „S'au trecut la condica divanului“ Andrei biv izbași, condicar.

V.

O harlă a locului și caselor agăi Mihail Veisa, mărginită la N. și N-E cu Locul D. Spatarului Vasile Veisa, la S-E cu Locul D. Boeriului Aslan și la Apus cu ulița.

Sub. harlă: Intocma cu starea locului. Inginer Fotache Ghețu, clucer.

Vezi însemnarea de pe actul din 1785 Noemb 10.

A. Saint-Georges.

252.

1785 Sept. 15.

Adeverez cu această scrisoare a mea la mână dumisale șat-[trariul] Toader Isăcescu, precum să să știe că având dumlui a cince parte din moșae Plopenii și a patruzăce parte din moșie Dumenii, care nefiind păr acum aliasă, ni-am învoit noi în de noi și măsurând moșiile pe trei locuri, i s'au venit parte dsale noi odgoani în curmeziș adecă opt odgoani din Plopeni și unul din Dumeni. Și odgonu de triizeci stânjăni g[los]p[lo]d. Care loc, după învoiala ce am făcut, s'au primit și dumlui ca să-ș ei parte dsale din gios dispre Vicoleni, unde s'au și măsurat aceli noi odgoani. Și s'au făcut și sāmni ca să știi pe undi să stăpânească. Și fiind ca aceasta au fost o învoială între noi, de s'a întâmpla vre o dată să iasă pricină, ori din sus, ori din gios, cu toții să avem a răspundi, și paguba ce ar fi, de ni-or împingi cu alți moșii, cu toții să avem a o frage. Pentru credință ni-am dat scri-sori unu la mână altue

O isc. de pah.

Ca și cel dela no, 240, dăruit de dl Dr Norbert Stefan Dombowski, muzeului.

A. Saint-Georges.

253.

1853 Iunie 27.

Cinstitei supt-ocîrmuiri de Argeș, pleacată jalbă. Supus la cunoștința cînstitei suptocîrmuiri pentru un Ioniță sin Popa Pavel din acest sat [Vălsăneștii], că încă de acum un an trecând o fată a mea de 10 ani cu altă copilă de o jumătate de an pe uliță ca să o ducă la mă-sa ca să-i dea țată, și au sărit cîinii numitului la dănsa și i-au căzut copaiia cu fata din cap și i-au spart capu. Și au pătimit trei luni de zile. Și i-am zis să-ș omo[al]re cîinii și nu au vrut să bage în samă. Și peste cîteva zile trecând și o slugă a mea la hodaie, la vite, l-au mușcat și pă dănsu. Și tot nu au vrut să-ș omo[al]re acel cîne. Și eri la 25 ale aceștei [lunii]. trecând tot pă acea uliță un copil de 4 ani ca să miargă la mă-sa fiind ea cu pânzile la rău, și au sărit acei cîni și au trînit copilu jos și l-a mușcat în multe părți în căl acum să află bolnav. Și am arătat aceasta deputaților. Și mergând la dînsu i-au zis să-ș omoare acel cîne, și au început sa mă necinstească. Și iar al doilea az, văzând copilu că este rău tare, m'am dus iar la deputați de le-am spus și neputând dînșii ca să meargă cu mine, au trimis vătășelu cu mine ca să-i zică să-ș omoare ciinele. Și iar au început cu felurime de necinstiri, ba încă mi-au zis că dacă ș-o omori cînișii, să mă duc eu să-i latru în curte, și alte cele multe. De aceia plecat rog cînstită suptocîrmuire ca să bine voească a slobozi cînstită poroncă către deputați ca să-l îndatoreze a-ș omori acel cîne. Și pentru necinstea ce me-au făcut, nu pociu zice mai mult de cît după co[n]dica penal[ă], fiindcă acum au lipsit necinstirile.

Fiind plecat jăluitor, Mehai Diaconu din Vălsănești.

Urmează cerula poruncă.

Act. G. Florescu.

254.

1867 Oct. 8, Afumași-Dolj.

Fie Doamne mila la spre noi, precum am nădăjduit și noi spre line. Făcut-am aceasă foae de zestre ficei mele Gheorghîța, precum să fie în știința tuturor martorilor..

1 plață (síc) pământ bordei ce să află pe din sus cu grădiniță înprejmuit ; față la ulița principală... cămeși... peșchiere... așternute de pat... șasă căpotie.. ciarșaf.. plapomă... masă de cit... prosoape... căldare de trei oacă ș'o litră de aramă, una tava de o oacă aramă.

Act. N. I. Dumitrașcu.

I N S E M Ă R I

78-90

Pe cărțile vechi aflate la Păr. Adrian Popovici din Știubieni-Dorohoiu (1) :

Pe o carte de legiuiri bisericești (fără început, de Andronachi Donici, care o dedică mîr. Veniamin Costachij:

* Însămănare de când au intrat Moscalii în Eși în vremea Mării Sali Ioan Sandu Sturza Voivod la [a]nii 1828 Aprilii 25. Ioan preot slujitoriu la biserica Înălțare[a] cinstitei cruci în Eși (2).

* *Hronicul Moldo-Vlahilor al lui Cantemir, Iași, 1835; se arată că preotul Adiran Popovici o are dela presviterul Ecaterina Gh. Silvestru, din 1902, Săveni.*

Pe cartea «Tălcuirea celor șapte sfințite Taine», Iași 1807:

Adiverim noi oamenii din satul Sărblii [fin. Dorohoiu] pentru că s'au...

*Cercaiu condeiu ca să văd, bine scrii...

* Aastă sfîntă carte, acești șapli sfinți Taini ale bisericii răsăritului iaste a me[a] a preotului Timoftei din satul Sărbii, cu cinci lei drepti bani mei, cumpărată, și cini s'ar sculă să zacă că este a lui sau a lăgădui-o, să fii supt blăstămii celor trei suți osprezăci sfinți dela săborul Nichei, și am cumpărat-o la velet 1807.

* Aastă sfîntă carte este a me[a] dăruită dela cumnatul meu preotul Ilie sachelariu sin preotul Timoftei din satul Sărbii. 1841 dechv. 26. Iordache Iconom [din] Hilișăul Curteștilor.

* Cercaiu un condeiu să văd va voi sau ba...

* Cu frățească dragoste mă închin d'ale, arhon Ștefani, și mă rog d'ale să mă înștiințezi numaidecât...

Pe cârticica, «Pilde filosoșeli», Iași, 1844:

Aastă cârticică estî a me[a] și am dat pe dânsa cinci lei și delegat pol [=jumătate] sorocoveți 1845, Dechemv. 3. Iereul Iordachi Cîlîocan, iconom.

* *Pe «Teologia Dogmatică», de Melchisedec, «Buciumul român». 1855:*

La 4 Ianuarie 1833 sînt născut subiscălitul; la 1860 Aug. 28, sînt căsătorit; la 25 Mart 1862 s'au născut fiica me[a] Aglaia; la 29 Iunie 1864 au și răpăuzat.

La 27 Săctemvrie [=așa se pron. și azi. între săteni] 1864 s'au născut fiica me[a] Porfirie [=Profira, pron. *Procira*] și s'au bolețat de c. c. [=cuconu'] Ianacachi Varlic, la 3 Octomv. I. Ghiuca.

(1) Urmare din no. trecut.

(2) În 1826-7 era preot la această biserică, icon. C. Pantazi; cf. Lesviôdax *Antichități despre crucea Domnului*, București, 1857 p. 146.

Pe carte „Descoperire cu de-amăruntul a provoslovniceii credinje» de Ioan Damaschin, Iași, 1806 :

* Aastă carte este a preului Costantin ol Hilișeu-de-sus și au dat pi dânsa 12 lei bani la anu 1814.

* Aice am însămnal să să știe când au muril preul Costan-
tin, la leat 1815, Mai 10 zăle.

D. Furtună

C R O N I C A

I. Blanu : Insemnări autografe scrise într'o carte veche de Dosofteiu, Mitropolitul Moldovei. Carlea este un tratat de istorie universală, în latinește, și însemnările în moldovenește, latinește, polonește și grecește privesc chestiuni bisericești, — pe Luter îl numește *tâlhar*, pentru desbinarea adusă bisericii catolice. și chestiuni istorice, — pe Moghilă Vodă îl trage din *Mutius Scaevola* și pe *bieții* [Români] din *Geți*.

Suspiniul acesta, pe care-l toarnă lângă șirurile unde se zugrăvesc mândrețile Șvabiei : *ce frâmsiațe de țară, mui se potriveaște cu Moldova!* este îndeajuns de puternic pentru a întruchipă icoana sânguinciosului Mitropolit pe cari urmașii alător veacuri nu-l pot întuneacă.

N. Iorga : Din legăturile noastre cu Sârbii. — Corespondența românească a voievozilor din Cladova. Voevozii Cladovei, după dalina sârbească. (ca și acele căpitenii de bande pe cari le-am întâlnit în inima Bulgariei, *luminând*, cum se pricepeau mersul trupelor sârbești în vara lui 1913) erau căpite iile turcești, begi din acele ținuturi din dreapta Dunării, pentru cari părțile Mehedințului erau în destul de cunoscute și cari în corespondența lor întrebuițau limba românească, cum s'a întâmplat pe în-
treg malul Dunării și Nistrului în veacul XVI — XIX. Știri despre Cladova și documente în anexe.

N. Iorga : Privilegiile șungăilor dela Târgu-Ocna. — Terminologia localităților bogate în sare, — într'o licăloasă *Slatină* bulgărească, la poalele Balcanilor, am poposit în 1918; ocna omnească „dela Trotuș“ (1502); știri despre redusa populațiune ungurească de pe la 1640; *Șalgău*, — lucrătorii (sálgó), — ni-au dat pentru *ceangăii* înțelesul cel au astăzi, — au întemeiat satul Ocnei care se ridică târg în a doua jumătate a veacului XVII. Urmează seria privilegiilor : 1650, Iunie 1741, 1748, 29 Iulie 1747, 20 Dec. 1749, 17 Sept. 1755, 28 Apr. 1759, 18 Oct. 1761, 28 August 1764, 19 Maiu 1779, 5 Febr. 1783, 1 Iulie 1785, 10 Maiu 1792, 18 Sept. 1804.

I. Nistor : Românii și Rutenii din Bucovina. Studiu istoric și statistic. — În împrejurări ca cele de astăzi, luminarea câmpului pe care se dă lupta între Românii și Rutenii din Bucovina, este îndoită de prețioasă. Desigur că nu încheierile absolut severe ale autorului vor înrăuri condițiunile nouălor stări de după războiul de azi, cu toate bucuriile de ademenire ale celor interesați. Avem drepturi acolo, pe jumătate pierdute. Ele se pot dobândi prin sabia noastră și prin împrejurări, dar nu se pot păstră decât

prin cealaltă sabie, care nu curmă, ci dă viață; aceasta este conștiința cu atât mai trează, cu cât dușmanul este mai tânăr și mai îndrăzneț.

Avem drepturi acolo și vom dobândi mult, dacă le vom avea iarăși întregi, —dupăce pe jumătate le-am pierdut. Se va ști însă, după cele arătate de d-l I. Nistor, că dacă drepturile se pot câpăta prin sabie, ele nu se pot apăra te-meinic cu aceeași armă pentru aceasta trebuie o conștiință națională care să ne cunoască hotarul până la care se poate împinge jertfa.

Al. T. Dumitrescu: Trămbița românească.—Cu atâtea dovezi, au-torul crede că făuritorul acestui „manifest public, patriotic și revoluționar, compus din versuri și tipărit la 1769” „pentru strângerea volințirilor români sub steagurile Polpolcovnicului Neagoie Caraziu”, este *Ienăchiță Văcărescu*. Pe lângă dovezi, alătea știri referitoare la vremea aceea.

Buletinul Comisiunii monumentelor istorice pe Iulie-Septembrie, 1914, cuprinde: *Mormântul lui Constantin Brancoveanu*.—zilele din urmă și întâmplările de după moartea lui,—de *Virg. N. Drăghiceanu*, urmarea studiului d-lui *O. Tafrali* și comunicări privitoare la *Cetatea Albă*, *Mănăstirea Argeșului*, *Mănăst. din Plăviceni-Olt* și *Măgureni-Prahova*.

D-l *V. Drăghiceanu*, recensează *Insemnările noastre* publicate aici, an II pag. 132—149.

I. C. Filitti: Corespondența Domnilor și boierilor români cu Metternich și cu Gentz între anii 1812—1828. Se întregeste însemnata publicațiune a Contelui Prokesch-Osten, *Dépêches inédits du chevalier de Gentz aux hospodars de Valachie* (Paris, 1876-7), cu materialul ce se află la Academia Română.

T. Panfile

G. Zagoriț: Din trecutul Ploieștilor. Ploiești 1914, prețul 0.50. În broșura aceasta bine îngrijită, care alcătuiește No. 1 din biblioteca „*România viitoare*” ploieșteană, inaugurată de d. Prof. D. Munteanu-Râmnic—ni se dau știri interesante cu privire la trecutul mai apropiat al Ploieștilor, orașul înființat la 1599—1600.

Alăt amănuntele privitoare la monumentele istorice din oraș cât și la cele din împrejurul lui sunt descrieri frumoase și folositoare; ele se pot socoti ca o contribuție bună la carlea d-lui N. Iorga *Țara Românilor I, Județul Prahova*, Vălenii-de-Munte, 1910. Tot așa și cronica mică, despre o mahala din oraș, datorită preotului fruntaș N. Ioachimescu, dela finele sec. al XIX-lea.

Se vorbește, într'un capitol, și de așa zisa „brazdă a lui Novac”, constatată și documentar, la începutul sec. XVIII-lea, prin părțile Olteniei, sub numele de „brazda împărătească” sau și „brazda lui Ler-Împărat”. Autorul crede că ea se sfârșește în dreptul Ploieștilor—și nu merge mai departe, până la Brăila, cum credeă Tocilescu. sau mai departe, cum credeau alții.

Ploieștenii, ca și iubitorii de cercetări istorice locale, trebuie să mulțamească autorului și de astă dată.

D. Furtună

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințele pentru D-l *Dr. Ilie Stroici*, Iași 8 l. 25 D-șoara *Liliana Stavri*, Starostința—Botoșani, 4 l. D. *T. Pamfile*, Bârlad 5 l. D. *W. Kaminski*, Bârlad 5 l. D. *Căp. L. Ghica-Brigadir*, Bârlad, 3 l. D. *Căp. Tr. Romano*, Bârlad 4 l. D. *L-l. Dănescu I.* Bârlad 4 l. D. *Căp. A. Bulunoi*, Bârlad 4 l. D. *L-l. A. Budac*, 4 l. D. *L-l. T. Pleniceanu*, Bârlad 4 l. D. *L-l. P. Dumbravă*, 4 l. D-na *Ecat. T. Crivăț*, Iași 4 l. D. *M. Ivanciu*, Bârlad 4 l. D. *L-l. Cosma*, Bârlad 4 l. D. *A. Popovici*, Broșteni-Suceava 5 l. D. *A. Teodorescu*, București 4 l. D. *Colonel N. Bolea*, Tecuci 4 l. D. *General P. V. Năsturel* Focșani 4 l. D. *D. Evolceanu*, București 4 l. D. *Colonel Ionescu*, Dorohoi 4 l. *I. P. S. Mitropolit Pimen, al Moldovei și Sucevei*, 4 l. D. *V. Câmpeanu*, Bârlad 4 l. D. *Dr. Em. Elefterescu*, București 3 l. D. *G. E. Rangli*, Botoșani 4 l. D. *C. N. Mateescu*, R.-Vâlcea 4 l. D. *G. Stroici*, Iași 8 l. 25 b. D. *L. Galoschi*, Iași 8 l. 25 b. D. *Inginer Balinski*, București 5 l. D. *Căpitan N. Rolaru*, Bârlad 4 l. D. *D. Vasiliu-Bacău*, Bârlad 4 l. D. *C. Antonescu*, Iași 4 l.

VIRG. N. DRĂGHICEANU :

MORMĂNTUL

LUI

**Constantin Brâncoveanu
Basarab Voevod**

descoperit la 9 Iunie 1914

85 bani.

I. NISTOR :

R O M Â N I I

ȘI

Rutenii din Bucovina

studiu istoric și statistic

Ediția Academiei Române

2 lei.

AI. T. DUMITRAȘCU

Trâmbița Românească

Manifest pnblic, patriotic și revoluționar

de Ienăchiță Văcărescu

Analele Acad. Rom. — Mem.

Sect. Lit. Ser. II.—Tom.

XXXVI.

30 bani.

IOAN C. FILITTI :

Gorespondența Domnilor

și boerilor români cu Metternich și cu Gentz între anii

1812-1828

Analele Acad. Rom. — Mem.

Sect. Ist. Ser. II.—Tom.

XXXVI.

50 bani.

Domniei-sale *Arthur Gorovei*
Domnului

Fălțiceu

ION CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară. Anul VIII. No. 2 pe Februarie, cuprinde :

T. Pamfile.—«Studiile» d-lui Th. D. Speranția.

D. Urzică, I. N. Popescu, N. I. Munteanu, N. V. Hăntescu.—Găcitori.

A. Saint-Georges, C. Atanasiu, M. Barbu.—Povești.

Od. Apostol.—Marcu Crailovici și Arapul (povestire).

I. Brătulescu, I. N. Popescu, A. Moisei, C. Rădulescu-Codin.—De-ale copiilor.

A. Moisei.—Vorbe adânci.

Pr. Fl. A. Drăghici.—Boli la oameni, leacuri și descânțece.

I. N. Popescu, G. Mihalache, A. Moisei, Șt. Manole, Natalia Pricop, Șt. St. Tuțescu, C.

Soltuz, A. A. Dumitrescu, Elena Ștefănescu.—Cânțece.

M. Lupescu.—Iscoadă femeiască (jâtie).

D. Furtună.—CRONICA.

ILUSTRĂȚIUNE.—Diavolul din inima omenească.

Abonați

Revista Istorică

Dări de seamă. Documente. Notițe.

Publicată sub auspiciile Casei școalelor de N. Iorga.

Redacția și Administrația în Vălenii-de Munte.

N. IORGA:

Privilegiile Sangăilor dela Târgu-Ocna

Analele Academiei Române

Mem. Secț. Ist. Ser. II.—Tom. XXXII

20 bani

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

C U P R I N S U L

O CARTE NOUĂ DESPRE BASARABIA.—T. Pamfile.

DOCUMENTE.—N. I. Dumitrașcu, G. Florescu, D. Furtună, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges, I. Zotta.

INSCRIȚII.—G. Florescu, D. Furtună.

INSEMĂNĂRI.—D. Furtună, C. N. Mateescu.

CRONICA.—T. Pamfile. N. Iorga: Renegații în trecutul țărilor noastre și al neamului românesc; Contribuții documentare la istoria Olteniei în veacul al XIX-lea. —I. Ursu: Din influențele politicii europene asupra Istoriei noastre (Moise Vodă, 1529 Martie—1530 August). Colonelul V. Parfeni: Studiu istoric al campaniei româno-bulgare din 1913.

ILUSTRAȚIUNE.—Pecetea porții domnești a Moldovei din 1718.

Redacția: Strada Corbului. □ Administrația: Strada Traian 13

B Ă R L A D

EXEMPLARUL:

În țară 35 de bani
În străinătate 45 „ „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 4 lei
În străinătate 5 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, C. D. LUPĂȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, I. CHRISOVE-
LONI, ALEX. ECSARHU, CĂP. P. GANE, P. GAVĂT, A. GHEORGHIU,
H. GHERGHELY, CĂPITAN L. GHICA-BRIGADIER, W. KAMINSCHI,
C. D. LUPAȘCU, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU,
ZOE V. NICOLAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES
EMILIA STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

DELA MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE ȘI ETNOGRAFIE AL JUD. TUTOVA:

Subscripții:

Suma din urmă :	Lei 536.30
D-1 Gh. Chicoș, Puiești cu lista No. 32	" 50.—
D-1 P. Stănculescu, Șeful gărei Berești cu lista No. 48	" 9.—
D-1 Ludovig Păginescu, Dragomirești cu lista No. 38	" 20.—
Total .	605.30

Dela oamenii buni așteptăm

A B O N A M E N T U L

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Traian 14.

N. IORGA:

RENEGATII

În trecutul Țerilor noastre și al neamului românesc

Analele Academiei Române

Mem. Secf. Ist. Ser. II. Tom. XXXVI.

20 bani

N. IORGA:

Contribuții documentare la Istoria Olteniei

în veacul al XIX-lea

Analele Academiei Române. Mem. Secf. Ist. Ser. II.

Tom. XXXVI.

20 bani

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

 Redacția : Strada Corbului. Administrația : Str. Traian 12.

 B Ă R L A D

O CARTE NOUĂ DESPRE BASARABIA

Ea nu face parte din numărul aceloră cari ne vin cu menirea de a ne lumina, de a porni o anumită «opinie publică» cum este de pildă «Moldova» d-lui P. P. Carp,—cel care cerea, nu în tine-rețile d-sale, guvernul, ca să-și facă și majorități parlamentare și opinie publică și tot. Cartea aceasta, *Știri din Basarabia de astăzi* e scrisă de mult, și de un om pe care îl cunosc de mult : d-l *Vasile D. Moisiu*, o ciudată fire de tânăr scriitor și cărturar înțelenit de împrejurări pe care nu le știu, în cutare sat de lângă gara Ungureni.

Adesea face călătorii în Basarabia, culege folklor și-și înseamnă împrejurări din vieța moldoveniască de acolo, pentru sine, și de sigur, nu cu nădejdea unui câștig.

Prin urmare, priveliști din Moldova de peste Prut, smulsă de Ruși în 1812 în întregime, în poiată în parte după războiul Crimeii, și reluată apoi în 1878. Toate, foarte interesante pentru etnograful și curiosul învățat român care așteaptă materialul de-a gata în fotoliul său moale din București. Cartea cuprinde material de etnografie moldovenească peste tot. Căci ce-s *dvoreni* și *nacealnicii* streini sau înstreinași, de cât ciocoi și albăstrimea *noastră* pe care,—să zicem : câte odată,—ne-a dat-o vijelioasă vreme de prefacere, firește, fără aureola puterii și-a aristocrației pe care-o împrăștie sgripșorul cu două capete și mundirul împărătesc ! Intocmai ca la noi este *ucitelul*,—învățătorul,—numai că ace-luia îi place ruseasca lui, pe când al nostru știe sau năzuește altă limbă ; întocmai e pălimarul, întocmai sunt cu toții,—buni și răi.

Prin urmare, dacă la noi acasă, în *casa zilei de azi*, ne sim-țim bine, nu văd, după cele cetite în cartea d-lui Moisiu, o îndrepățită desnădăjduire a celor ce au căutat cu ochii peste Prut. Este pulberea care s'a pus, peste vieța moldovenească, dincoace și dincolo de «râul blăstămat»,—acolo ceva mai pravoslavnică,—dar drumețul, cum a fost răposatul bătrân C. D. Moruzi, o cunoaște

numai decât și-și dă seamă că ea nu poate atinge ușor sufletul, cu destulă putere în sine.

Nu este Basarabia noastră mai primejdită ca Ardealul, nici Muscalul nu este mai vrăjmaș ca Ungurul și nici Prutul mai despărțitor decât Carpații; într-o parte, ori în alta, nu-i primejdia mai rea de cât aceea ce ne-o zămislesc în cuprinsul libertății noastre, înțelepții cari, fără a ști anumite lucruri, cântăresc în mâinile lor slăbănoage, frații de peste Munți, cu frații de peste Prut.

T. Pamfile

DOCUMENTE

255.

1710 Ianuar II

Adică Eu Toader sin Pornacul dat-am un vad de mo[a]ră la Bae. den gios de vadul Rășcăi, den sus de vadu lui Gheneș, dum-sale văr[ul]ui mieu Ion Sîngiurgiu, să-i fie direapt[ă] moșie, căci de danie au dat și Ion Sîngiurgiu pentru mine la un pricin a me, un cal și do perechi săhăi. Deci ferecat preț ca de triizeci de lei și calul calul (*sic*) drept patruzeci de lei. Deci m'am răfuit cu dumnalui și mi-am ertat și i-am dăruit un vad de mo[a]ră care scrie mai sus, care îmi este dela moșul meu dela Precup Șoltozul. Și pentru credință, am pus și deget[ul]. Și la această scrisoare s'au tâmplat Gligoraș Neculai, Ion Tan și Ioniță.

Let 7218 Ghen. 11.

Toader *. Gligoraș *. Neculai Măntianu *.oliș *.

Eu Vasilachii am scris cu zisa dsale lui Tod[e]rașco sîn Giurgiu.

A. Saint-Georges

256.

1739 April 9.

Adecă eu Ion Sucmănariul înpreună cu soră-mea Anița, feciorii lui Dumitrașcu, nepoți lui Pintilie Bandur din Românești, făcut-am zapisul nostru la mâna dumisale preutului Vartolomei și lui Vasile Ciolan și lui Grigore Boghiu zât Sandul Fustașul, precum noi de nimene siliți, nici asupriți, ci de a noastră bună voe am vândut a noastră driaplă ocină și moșie din sat din Românești ce sânt pe Bahluiu, în ținut Cărligăturii dumlorsale drept patru zeci și patru de lei. Care moșie ne-au fost și nouă de baștină de pe moșii nostri Pătrașcu stol. și Lupul copilul, cari ni s'au venit de pe trei frați anume Darie și Dumitrașcu și Toader, feciorii lui

Pintilie Bandur din Goiseni și din Mijloceni, cari ni s'au venit parle noastră. Am vândut dlorsale două zeci de stânjini di bașlină și șapte sânjini și jumătate ci ne-au fost și nouă cumpărătură dela unchiul nostru Toader. Cari fac peste tot două zeci și șapte și giurăte stânjini. Inșă dintr'această moșie au cumpărat preutul Varolomei singur feciorilor sfinții sale Ioan și Ștefan și Sanda. fiind mai mici, giurăte, iară copiii cei mai mari să nu aibă triabă dintr'acest zapis. Iară Vasile și Grigori au cumpărat amândoi giurăte dintr'acest zapis luând scrisoare de la mănăpreului. Deci și noi văzând plata deplin în mănule noastre, am dat ucest zapis la mână dumlorsale, ca să li fie driaptă ocină și moșie feciorilor, nepoșilor, strănepoșilor în veci neclinlită. Și la această tocmală și vânzare s'au întâmplat mulți oameni buni, răzăși și megiași cari mai gios s'au iscălit. Și pentru mai mare credință ne-am iscălit.

U las let 7247 April 9.

Intărirea lui Iordache C... vel logofăt.

După o copie nouă, la la Iorgu Ciolan, Românești—Iasi.

T. Pamfile.

257.

1745 Sep. 2.

Hotărătura Lipovii unde să chiamă satul Pătrășcanii în fundu și Negriștii din gios și Onești mai din gios, ce sintu la ținutul Tutova în fundu, pe apa Lipovii. Care aceste moșii s'au împărțilu în patru părți pe patru bătrâni. feciorii lui Ivan, anume Gavril și Mirca și Cucos și Raclesu, feciorii lui Ivan Bătrânul. Bătrânul Gavril au dat samă răzășii că să înparte în cinci părți. pe cinci frați ficii a lui Gavril.

Lt. 7254 Săpt. 2.

O parte Gligoraș Cozma cu frații lui, ficii lui Ioan, nepoți Onoanii (?), strănepoți lui Toader Crastavăș căp[itanul] și Ursul Crastavăș cu frații lui, ficior lui Dumitrachi iar nepot lui Toader Crastavăș căp. Și Toader și soru-sa Anișa, ficii Apostului /ij nepoți lui Toader Crastavășu căp. și alți frați și neam[urii] a lor ce să tragă din Toader Crastavășu căpt.

17 pământuri și doi slănjini locu de frunte în parte din sus li să vin din bătrânul Gavril a cince parte.

16 pământuri și patru slănjani tij li să mai vin din parte din gios loc de hrană tij a cince parte din bătrânul Gavril.

O curățitură din pădure, din parte din sus, din fundu ce este în gura Văii-mărului drept Pornitură întri răpi, tij le s'au mai datu afară din măsurătoare care s'au primit să-ș slăpănească fiește carii curățiturile. Și bahna din fundu iarăș s'au lăsatu să o fie pe

patru bărani. Și patru vaduri de moară iarăș s'au socolit să fie de bătrân câte un vadă de moară.

Simion Cheșco Uricariul,

V. C. Nicolau.

258.

1746 Februarie 20.

Adecă cu Ioniță Isăcescu și cu frații mei Dumitrașcu și Chiri-ac. ficii lui Pintelii Isăcescu, făcut-am acest adivărat zapis al nostru la mână dumsale Aristarhu vel spă[la]r, precum să se știe că noi de nimine siliți, nici asupriți, nici îndemnați, ci de a noastră bună voie am vândut dumsale o a patra parte din jumătate de sat din Dumeni ce ești la ținutu Dor[ol]hoiului pe apa Jăjii, dreapt opt zăci lei noi. Care moșie ni este și noaă dreaptă ocină părințască precum arată mai pe larg cărțile de giudecată ce am avut cu neamul nostru, care cărți le-am dat la mână dumsale. Deci să aibă dumlui pi zapisul nostru a-ș face și ispisoc domnesc di întăritură ca să fie dumsale și cuconilor dumsale și nepoților și strănepoților dumsale dreaptă ocină în veci. Și la aceeaș locmeală a noastră s'au întâmplat boeri mari și boeri di curle cari mai jos toți s'au iscălit văzând plata deplin în mâinile noastre. Și pentru mai mare și adivărată credință ne-am iscălit și noi.

Lt. 7254 Fev. 20

Ioniță Isăcescul, Dumitrașco Isăcescul, Chiriia Isăcescu. Costachi Razu Hat[man]. *Alle două iscălituri.*

Pe îndoitură «No. 7 Dumenii, Pecele mică. [7]254 Fev. 20». *Apoi cuprinsul cu cerneală albasră.*

Actul a fost dăruit de d-l Dr Norbert Stefan Dombrowski muzeului

A. Saint-Georges.

259.

1754 Maiu 20.

P[e]rilepsis din Ispisocul lui Matei Ghica Vodă din vilet 7262 Maiu 20.

O împărțeală din vilet 7245 Ghenar 12, de la Gheorghie, ficior lui Cărstian Armaș și de la Gheorghie Ursulețu Post[elnic] și Miron Gafenco uricarul și Gheorghie Volcinski, scriind că s'au învoit ei cu toți înainte răposatului Sturza biv vel logofăt s'au împărțit moșiile ce au avut ei di pe doi unchi a lor stărpi anume Dudașco Cosmis și soru-sa Grozava Cucorănița, cari au fost ei frați buni cu moșii lor, anume cu Nastasie Rușinoae din care esti Pavăl Rușină și soru-sa Marie îma lui Miron Gafenco și Cărstian Armaș din care iaste Gheorghie vameș și Sofronie, din

care sânt Ursuleț post. și Nanul, din care sânt Gheorghe Volcinschi cu frați și veri săi. Și s'au vinit parte Naslasiei Ruțanoae giământate de sat din Bobin (?) cu parte din Stepeneuca și a opta parte din satul de Molniță, fără a patra parte ce au moșie părințască și fără a opta parte ce au dat Ursulițești pentru a șasa parte din satu din Comănești, schimbu. care să face preste totu. giământate de Molniță, parte lui Miron Gafenco. Iară parte lui Cărstian s'au vinit a patra parte de satu de Lucoviță, fără a patra parte ce are de moșie părințască și a patra parte și giământate din altă a patra parte din satul Bozieni di pe Bașău *olu* țănuful Dorlohoiului, iară parte Sofroniei s'au vinitu a patra parte de satu de Molniță, fără a patra parte ce mai au de baștină și fără a opta parte ce au făcut schimb cu Miron Gafenco, pe[n]tru a șasa parte de Comănești. Și li s'au venit a patra parte de satu și giământate din într'altă a patra parte de Bozieni și a opta parte din sat din Comănești, parte Solcăi ce au fost stărp, fără a opta parte dintr'acel sat, ce au de baștină și fără a șasa *lij* de acolo, ce au schimbu de la Gafenco. Iară parte Nanului său vinit giământate de satu de Zvineci, din Cernăuți. Care această împărțală sau făcut mai pe urmă între frați.

Cu all condeiu: Și ispisoc din care sau scos această împărțală esti la mâna dumisale Ion Volcinschi de la Zvineci. Ap[ril] 18.

A. Saint-Georges.

260.

1763 Noemvrie 4.

Din luminată poronca prea înălțat. Domnului nostru, Mărie sa Grigorie Ioan. Vvd, ni-au orânduit dum. Manolace Costache vel logofăt, să mergim la un loc de casă a preutului Gligori din Muntenime de mijloc, din care loc, jăluind o babă, Paraschiva, la Mărie sa Vodă că are și ia o bucățte de locu a casăi ei, și fiind rânduit Ioniță Melegghi vornic de poartă ca să meargă la acel loc, să cercetezi și di a fi di hotărât, să și hotarasca, au mers s'au hotărât locul punând 2 pietri, din cari pietri una au pus în ograda preutului Gligori. Și viind preutul Gligori di s'au jăluit dum. vel logof, că acel loc ești tot a lui, și nefiind el acasă când au vinit Ioniță Melegghi di au hotărât, i-au făcut strămbălate di au dat și babli loc unde esti casa, dinainte casăi preutului. Și din poronca dum. Manolaci Costachi vel logf., rânduindu-ne pre noi, să mergem la acest locu de mai sus numit și să cercetăm pricina locului și a pietrilor di sint pusă cu cali și di ari baba niscuiva loc acolo. și di or fi pusă pietrele cu cali, să întărim și cu măr-

turie noastră, iar di ar fi pusă fără di cali, să le lepădăm. Deci mergând noi după poroncă de am cercetat, am aflat că baba Paraschiva au cumpărat acă casă în 5 pl. lei dela Stanciul Țiganul însă numai lemnul casăi, fără loc, după cum au mărturisit Marie, familia Stanciului vânzătorului, zicând Marie Țiganca că locul n'au fost al lor de cumpărat ci cu poronca stăpânului lor ș'au făcut ace cășcioara acolo, fiind niști loc stărpu, și pe urmă au vândut-o babii Parachivei. Am cerut zăpis la baba Paraschiva di vânzarea casăi. E au săspuns că n'ari. Ș'au mai mărturisit și Costandin Abăza diiac de divan că acel loc au fost tot a lui Toader Rasul piveful, socrul preutului Gligori și o bucată dintr'acel loc au dat preutului, Toadir Rasul, ci-au murit, pentru sărindar și o bucată de loc ș'au oprit lui iar o bucată de loc pe unde este casa preutului Gligori ș'a babii Paraschivii au dat-o zestri preutului Gligori, fiind tot din locul Rasului și locul Rasului l-au cumpărat Costantin Abăza. Așe zisă că au auzit și știe și așe au mărturisit și dinainte dum. vel logf. Așijderea au mai mărturisit și Ursul Țigan bătrân, și familia lui Stratică că fiind ei trăitori acolo multă vreme, au apucat o casă a unei babe Angelușe, care și aceia cu voe Rasului au făcut casa pe acel loc. Și s'au dovedit că casa babei Paraschivii n'are loc nimică ci numai lemnul casăi esti a ei și esti pe locul Rasului. Și după cum am aflat, am făcut și noi această mărturie a noastră la mâna preutului Gligori zet Toader Rasul. Și pietrile le-am scos și li-am lepădat. fiind pusă fără de cale. Și am iscălit și am pus și peacete porții gpod.

Lupul Hadămbul
vornic

lt. 7272
Noembrie 4.

Tudor Lupul
vor. de poartă.

A. Saint-Georges.

261.

1809 Sept. 5.

Zăpisul lui Alexandru Ipsilante, fiul lui Const. Ipsilanti Vv. prin care trece satele Dorna, Șarul și Păllinișul, ce le avea dar dela tatăl său, Sândarului Gh. Leondari.

Alexandru de Ipsilant, Prințip și oficial di Corda (?) Preaputernicii Impărății a preslăvitii Rossii,

Prin aceasta din partea noastră scrisoare, facem înştiinţare pentru moşia noastră ce avem la Moldavia în ținutul Sucevei, care este alături cu hotarul ţării ungureşti şi al Bucovinii, pe care moşia se află şi oameni locuitori adică trei sate, anume, Dorna, Şarul şi Păltinişul cu toţi munţii ce se află pe dânsa, cu locuri de fâneţe de țăreni, cu locuri de mutări pentru pășunatul oilor, cu vaduri de mori şi de chiuă de sucmani şi de herestăie şi cu tot venitul din tot locul. Această moşie după cum am arătat aici este dăruire desevărsită dela prea înălţatul şi al meu dulce părinte Ion Constandin Alexandru Ipsilant Vv. dintru întâia domnie a înălţimii sale la Moldavia cum dovedeşte hrisovul ce iaste din anii 1800 Oct 6 (1) înfărit cu pecete şi iscălitura înălţimii sale, care se află trecut şi în condicele Divanului Moldaviei. După care luând-o întru desevărsit[ă] stăpânire, s'au rânduit şi hotărnicit de boerii aceiaş țări. Care mergând la starea locului fiind de faţă atât vechil rânduit din partea clirosului din Bucovina, cât şi toţi megieşii aşisderea şi toţi locuitorii din satele numite Dorna, Şarul şi Păltinişul ce se cuprind pe această moşie cum şi alţai din lăcuitorii satelor megieşite. Făcându-se vrednice şi cu amăruntul cercetare atât după scrisori, cât şi după mărturisirea a oameni bătrâni de credinţă, în ce chip s'au dovedit mărimea acestei moşii cu salele numite şi cu toţi munţii câţi se află pe dânsa pre larg se arată la mărluria hotarnică ce i s'au dat. iscălită de către acei rânduiţi boeri, hotarnică ce iaste din anii 1800 Noemvre 15 (2), cuprinzăloare anume de toate sămnile cu care s'au înconjurat de giur în pregiur. Asupra căria hotarnicie i s'au încredinţat şi buna stăpânire prin cartea ce i s'au dat iscălită de Mitropolitul ţării şi de Episcopii de pre scaune, cum şi de toţi Dumnealor boerii Divanului Moldavii întru care se arată şi toată cuprinderea hotarnicii pomenite, cu toate sămnile încungiurăloare a numitei moşii, cum dovedeşte aceiaş carte care este din anii 1801 Ghenarie 6, de când şi până acum o avem întru a noastră liniştită şi pacnică stăpânire (3).

Prin epistasia mai întâi a cinstitului boer dumnealui Constandin Balş, marele logofăt al ţării de gios din Moldavia şi mai pe urmă până acum prin a dumnisale cinstitul boer al ţării, hatmanul Săndulache Sturza, dela cari ni-am tras şi tot venitul după obiceiul pământului. iar acum fiind că au alergat la noi dumnea-

(1) Cf. N. Iorga, *Studii şi documente*, VI, p. 530 dar acolo e „6 August”: actul dat, p. 7-8. (N. R.)

(2) *Ibidem*, p. 8-9. (N. R.)

(3) *Ibidem*, p. 10. (N. R.)

lui Ghiorghe Leondari biv. vel Sardar, căzând cu rugămintea ca să binevoim a da moșiile aceste cu preț ce vom socoti, puindu-ne înainte că prilejul ce l-ar fi putut ave din curată a sa răvnă l-au cheltuit cu zidirea unii sfinte biserici în orașul Iașii la Moldavia.

Și pentru ca să se poată agiuta la impresurătoarele sale greutăți din care să poată cuprinde și cheltuelile ce are a face cu acea sfântă biserică, au cerut să-i dăm moșiile numite. Cari cerere a sa macăr că cu greu i-au fost de a o împlini, nici decum având în cuget ca să iasă vre-o dată dintru al noastră stăpânire acestei moșii, însă luând și noi sama și socotind că acest om ne aparat datoria noastră razămă de-a-l ajuta pururea și în toată vreme, pentru cele multe și cu credință îmbătrânite slujbe, mai întâiu în domniile moșului nostru: prea fericitul într'un pomenire Alexandru Ipsilant Vv. în Prințipaturile Moldovii și Valahiei și pentru aceia în urmă la domniile Prea înălțatului meu părinte, Ion Constandin Alexandru Ipsilant Vv, cum și însuși nouă slujindu-ne cu ochii deschiși.

Pentru aceasta dar cu milostivire ne-am plecat spre a sa rugăminte și după obșteasca datorie prin sloboda voe și blagoslovire ce am luat dela Prea înălțatul meu părinte și dela prea cinstita și luminata a me pre dulce maică, iată prin aceasta a noastră scrisoare hotărâm că de astăzi înainte și în veci numita moșie cu safele Dorna, Șarul și Pălinișul și cu toți munții, așideerea și cu toți celi ce să cuprind pe dânsa cum s'au arătat mai sus să fie dreaptă ocină de veci a dumisali Sărdarului Gheorghe Leondari. Pentru cari și dumnealui încă ne-a răspuns nouă acum în mânele noastre patruzeci mii lei prețul cu cari bine am voit a o da dumisali. Iar pentru prețul ce s'ar fi căzut a-l lua noi mai mult piste aceste patruzeci mii lei, acela și noi îl facem dăruire la biserica aceia de dumnealui zidită ce s'au pomenit mai sus, pentru pomenirea moșilor, și pentru sănătate a preluinașilor mei părinți, cum asăminea și pentru a noastră (rupl) sporire spre cele plăcuti milostivului Dumnezeu. Pe care moșie să o stăpânească atât dumnealui sărdarul cum și în urmă clironomii săi. Afară când (rupl)... ca să o facă dăruire Sfinții sale biserici, atunci biserica după acea dăruire o va stăpâni, însă aceasta noi nu putem a-l îndatori că în voia sa rămâne ca (rupl) deplin stăpânitor întocma după cuprinderea scrisorilor, și după semnele hotarnicii ce s'au arătat mai sus. Di pe care i s'au dat asemenea condică adevită cu iscălitura logofeției cei mari din Moldavia și încredințată cu pecetea prea înălțatului meu părinte din Domnia Moldo-

vei că sânt întocmai trecuți însuși cele adevarate scrisori, care știut s'au făcut, că au perit împreună cu multe alte a noastre a- veri, în vremea prădăciunii ce ni s'au întâmplat la venirea noastră în Rosia. Di pi care numite sate și moșie să aibă a-și lua și tot venitul din tot locul întocma după obiceiul pământului, și după hotărârea ponturilor ce se țin păzite în visteria țării.

Și spre aceasta am încredințat cu însuși a noastră iscălitură și pecete precum asemenea și prelumiții mei părinți încă u încredințat cu iscăliturile și pecețile Mărilor Sale. asupra căruia să poată a-și face ori ce alle întărituri după rânduiala țării spre veșnică stăpânire.

1809 Săpt. 5

L.D. Kirie Alexandru Ipsilant.

Urmează încă 3 peceți și trei iscălituri indescifrabile.

Acest document se află în posesia preotului Gheorghe Ortoanu.

Mai în urmă aceste moșii au fost revândute, iar după multe procese au fost iar rescumpărate de locuitorii Dornei. O parte din aceste documente le vom publica mai târziu.

Cf. Iorga, *op. cit.*

I. Zotta

262.

1825 Ianuarie 4.

Cu ajutoriul lui Dumnezeu făcut-am foaie de zestre a fiicei noastre Floarei. 1825 Ghenr. 4: 2 boi, 1 cârlană de iapă, 1 vacă cu vițel, 1 junincă mică, 1 rămătoare, 1 oae cu mel, 1 procov de lână de așternut, 1 procov de învelit, 4 perine, 1 masă de pânză pă masă.

Și partea de moșie ce este în Vălsănești delă mama i-o-am dat-o de zestre soru-mea Florii toată. Iară cine ce o aveă din alți, să-ș caute cu mine, ca eu să-i îi plinesc orice bani de pagubă cât și bani ce vor fi.

* Eu Stancu platnic și cheltuiala de va fi.

* Eu Popa Cârste împlinitori. * Eu Popa Sandu ot Vălsănești, adeverez.

Vălsănești-Argeș.

Act. G. Florescu

263.

1829

Milostiiu bojiio lo Alexandru Nicolae Suju Vv. g[os]p[o]d dat. Dat-am cartea Domnii mele întru cea de Dumnezeu nouă hărăzită domnie a Țării-rumânești, lui Stoica al Enii din acest oraș Câmpulungul, ca să-i fie priviileghie spre a fi cunoscut că este așăzăt la breasla ruptașilor și purtându-și dajdia cea orân-

duită dela vistierie, să fie apărat și osăbit din orânduiala birnicilor țarei. Căci încredințându-să Domniea mea și din cărțile altor frați ce-l adeverează că este la această breaslă, cum și din cărțile vistieriei, i-am înouit acest privilegiu și s'a dat la mâna mai sus numitului, ca să-i fie spre adevărînță. 1829.

Iscălitura Domnului cu roșu și cu pecetea domnească.
Colecția mea.

C. N. Mateescu

264.

1841 Ianuarie 20.

Fie, Doamnl mila ta, precum am nădăjduit întru tine. Foaie de zestre a fiicei noastre Stoiana. Dela noi puțin și dela Dumnezeu mult. 1841 Ghenar în 20.

Întâi bani gata lei 500, 1 vacă, 8 sahanе de aramă, 2 tep-sil ipacū de arama, 1 cazan, 1 pereche de paftale de argint, 4 talere de cositor cu tacămu lor, 1 pereche cercei de argint, 1 bohcialăc de nășie, 1 camaș[ă], 1 pereche ciorapi [și] batistă ip[a]-cū de datū, 8 peșchire de dat, 3 prestelci de dat, 1 camașă [și] 1 peșchirū pentru ginere, 10 șervete de masă, 1 prosop, 3 vâlnece 4 prestelci, 7 cămăși fămeești, 2 rochi de stambă, 1 ferme-neа de tradimam imblănită 1 antereu cu mânici de dema..., 1 cergă de lână în trei foi, 1 scoarță mare în două foi, 1 ehilimū, 5 căpătăi, 3 perină de pânză, 1 cearșaf de ladă, 1 masă de pânză. 4 perechi ciorapi, 3 [per. corapi] bărbătești, 1 ladă de Brașov cu broasca înfundată.

Ginere: Ivancea Lazăr.

Boureni-Dolj.

Act. N. I. Dumitrașcu

265.

1849 Februarie 3.

Cu mila lui Dumnezeu, noi Mihail Grigoriu Sturza Vv, Domn țarei Moldovei, domnisale Polcovnicului Petru Schilet.

Urmând întru tot milostivă bună voință a Mării sale Imperatu-lui a toate Rosiile de a să plăti în bani produsele luate di pela osăbite feță întru îndestularea oștilor Mării sale și pe vreme de la intrare lor în Prințipat până la 1-iu Noemvre 1848, după legiuite dovezi ce s'ar înfășoșă, s'au rânduit de înalt ecselenția sa Domn Comandir al corposului 5 le General de Infanterie Lidere o înadins comisăe de licvidație în acest obiect, alcătuită sub prezeden-ția ecselenții sale brigadnii-comandir-gheneral Maior labocrischi, de un slah ofiteriu, doi oberofiteri, un cinovnic de proviant și u-

nul din partea consulatului rosienesc. La care comisăe cere trebuința, după împărtășire ce am primit dela înalt ecselenția sa și de un cinovnic din partea cârmuirii Moldovei.

Deci după chibzuire sfatului administrativ, prin jurnalul închiet sub a noastră prezidenție la 9 Ghenar, socotind pe dumneta vrednic de această însărcinare ca un conlucrătoriu și la comisăe pentru cercelare productelor luate în trebuința oștilor, te rânduim pe lângă numita comisăe de licvidație din partea cârmuirii Moldovei, la care te vei sârgui a împlini îndatoririle unei așa însărcinări cu ce mai bună orânduială și eczacțeșă, spre a fi cunoscută și prețuită a d-tale slujbă. Beldiman vel post. prociť.

L. p. Mold.

A. Saint-Georges

266.

1863 Februarie 5.

Foaie de zestre dată de frajii Topăleni, Mariei lui Ion Topali din Brozieni-Dorohoiu, la 5 Feoruarie 1863.

Cu ajutorul Maicii Domnului s'au făcut această foaie de zăstre jos însămnată și anume, cele ce să găseasc :

O dughiană în megieșie cu Gheorghe Topală în olița mare [din Săveni - Dorohoiu], între dughenile boierești și dugheana ceea ce [este] în colț de la vale și cu olița ceea ce să găsește dela vale de dugheană și pivnițița (*sic*) di la răsărit; doi boi, o vacă stearpă, 6 știubee, și zăstri din casă 10 perni și opt laturi de scoarțe, o salte[ă] și un oghial de adamsacă bun, și cu prostirea lui, și o ladă mare și doo icoane, una mare și una mică, zugrăvite, pestelcă, și o tablă și cu tacămu[ș] ei, și săse farfurii, doo prostiri, doo fețe de mas[ă], doosprezăce șărvele de mas[ă], șasă prosoape, o cațavelcă de postav, doo polci și un mintean, [ol], saci și trăiste și cinci, cum să găseasc și după toate aceste câte s'au ponenit sus însămnate toate adevărate eu Maria Topălo[a]e sânt răspunzătoare, pre care m'am și iscălit,

Pun degelul Maria Topălo[a]e (1).

„ „ Ioan Topală

Soltana Topală (2).

Toader Topală

Gheorghe Topală.

1863 Femvruare 5 (3).

D. Furtună.

(1) Bunica mea, după mamă.

(2) Bunicul meu, după mamă.

(3) Și azi în popor așa se zice la Fevruar.

267.

1870 Maiu 9

Testamentul făcut de Gafița Smântână din Bozieni, în. Doro-hoiu, la mâna nepotului său, Ion Topală.

Grainic (1) testament.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin. Fiind că ora morții este necunoscută la toți oamenii, de aceea și eu vă-zându-mă bolnavă de un timp, însă în toată întregimea minții, și fiindcă după trup nu mi-au dat Dumnezeu ca să am copii cu fostul meu soț, Gheorghe Smântână și eu, soția sa, Gafița Smântână având mai multe rude, de care am toată încrederea numai în nepotul meu Ionică Topală (2), care cred că îmi va face toate precum se cuvine unui creștin, și îi las astfelu puțin avu-tul meu :

1-îu. Casa cu toate acaretile împrejurul ei și cu 10 prăjini ce sânt date de guvernă osăbil de două coșere ce le am cu popu-șoi. le las nepotului Vasile din casă.

2-lea. Acele două coșere cu popușoi le las în dispoziția lui Ioni-că Topală. nepotul meu, de care am zis mai sus.

3-lea. Doi boi și pământul dat de guvernă tot lui Ionică.

4-lea. 40 (patruzeci) oi și pojiția (3) din lăuntru gospodării tot cum va reclama Ionică. așa va rămâne[ă]. Până aici arăt avutul și îndatorescu pe numitul meu nepot mai sus citat a-mi face urmă-toarele :

1-îu. Să-mi facă o fântână și înmormântarea precum și grijile după legea creștină până la 7 ani. Și rog pe toate rudele mele a nu să supără că am încredințat pușinul meu avut numai lui Ioni-că fiindcă așa au fost voința me[ă] precum îi zic să nu îndrăz-nească a face vreo modificare mai mult de cum am zis eu ca una ce numai la citatul nepot îmi e toată încrederea, că va aduce la împlinire voința me[ă]. După care spre a fi mai tare și a să servi cu acest testament nepotul meu, Ionică Topală, rog și au-loritatea comună a-l aviză potrivit cererii mele. Tot odală rog și fețele care sânt prezente să subscrie că așa au auzit din gura me[ă].

1870 Maiu 9 zile.

Pune degetul: Gafița Smântână testatora. *Iscălește:* Ioan Po-

(1) *Grainic*, cu limbă de moarte.

(2) Tatăl mamei, mort acum 7 ani.

(3) Toate mărunțișurile, acareturile.

povici (1), V. Ionovici (2). *Pune degelul*: Eu Manoli Gurițanu, Eu Mi-halache Plugariu, am fost față. *Iscălește*: Ioan Topală.

Poftit fiind și subsemnatul a scrie acest testament am scris.
Gh. Ștefănescu Iconom (3).

Tot scris cu litere de tranziție; în posesia mea.

D. Furtună

I N S C R I P Ț I I

21

Pe clopotul cel mare de la biserica Radu-Vodă din Bucu-reșli:

Acest clopot al sfintei mănăstiri Radului Vodă fiind spart s'au prefăcut în zilele igumenii cuviosului arhimandrit Avramii din pa-triia Ostrovului Antros (?) la anul 1838 în luni Augusti (*sic*)

D. Furtună.

22

Pe un pomelnic al bisericii din comuna Vălsănești jud. Argeș
Pomelnicu ctitorilor Sf. biserici din satul Vălsănești ce s'a zi-dit din temelie în zilele prea Înălțatului Domn Alexandru D. Ghi-ca și a Prea Sf. Sale Păr. Ilarion Episcopul Argeșului, tot pe te-melia celei vechi care s'a găsit de 284 ani făcută tot de strămo-șii acestor ctitori cu hramul Sf. Erarh Nicolae, adăogându-se de noi și al Adormirii Maicii Domnului la prenoire. 1838.

G. Florescu.

I N S E M N Ă R I

91.94

Din «condica de casă» a Mitrop. Neofil I Cretanul (1738-1754) (4).

I

Izvodul cărții spălăresii Stancăi pentru moșia Inoteștii, ce au dat danie sfintei Mitropolii:

Voao megiașilor ce veți fi având arături pe moșia Inoteștilor sud Saac, dela Dumnezeu pohtim sănătate.

(1) E moș Ion „a Popli“ (adică feciorul popii celui bătrân din Bozieni, Ion To-pală); a murit acum vree 3 ani. Fusese și dascal pe vremuri.

(2) V. Ionovici: bărbatul „țacăi Varvara“, o soră de a tatel|bătrân, Ion Topală.

(3) Tatăl părintelul de astăzi V. Ștefănescu din Sârbi-Dorohoioi.

(4) Vezi An. II, p. 110-111.

Cu scrisoarea aceasta vă facem în știre tuturor pentru această moșie că o am dat daniie sfintei Mitropolii.

Ci fiește cari din voi, cei ce veți avea arături și semănături pe moșia aceasta să vă dați dijma și adetul din toate la omul ce-l va orândui sfinția sa Vlădica ca să dijmuiască, nimic împotrivă să nu stați, pentru că după cum vă înștiințăm, am dat inoșia aceasta daniie Mitropoliei, cu zapisele ei.

Drept aceea, pentru încredințare, am iscălit numele meu mai jos, și mi-am pus și pecetea.

I. p. Stanca Spătăreasa.

Iunie 18 leat 7230.

II.

Bisearica din Prunt, unde iaste hramul lui Sfete Nicolae, mai nainte da la Mitropolie pă an tl. 30, însă bani vechi; iar acum am lăsat ca să dea pă an tl. 25 vechi, care fac bani noi tl. 27 pol. și să aibă a-i da la doao sferturi: jumătate o dată și jumătate altădată.

7249 Fevruarie 13

III.

Așezământul ce s'au făcut cu Arca, ca să le plătim noi la trei purcari, adică cu dânsul, peceșile drepte, să le dăm la fieștecăre câte un emurluc, i câte un antiriu, i câte o pereache de nădragi și merlic de om într'un an câte 3 chile de mălai, mai mult nu, însă cu baniță de oca 18. Numai acest așezământ a făcut Arca cu noi, ca să lase câte trei purcei dela fieștecăre scroafă. Și vilele Mitropoliei sânt 309 și ale lor sânt 50, care face peste tot vite 359, iar altele striine nicidecum să nu pue. Căci noi la socoteala ce vom lua-o la stăiiu Gheorghie, câte trei purcei să dea socoteala Arca, iar mai puțin nu, afară când să va întâmplă vreo primejdie de moarte rămătorilor dela Dumnezeu. Și îmbrăcăminte, cele cuprinse mai sus, de anul viitoriu, le-am dat-o la cătetrei.

Noemvre 3 leat 7251

IV.

Așezământul ce s'au așezat păstori *(sic)* la aceștea dobitoace de ceale ce vor să li se dea dela sf. Gheorghie pân'la stăi Dimirie, precum va arată.

April 23 leat 7249

5 păstori (afară de vătaf) să li se dea simbrie dela o sulă, doao: den vitele ceale mari, mare; den ceale mici, mică; den capre, capră; și de om merlic, chile 2; și de om câte 6 pârșimi *(sic)* de opinci. Aceștea să să caute la protopopul de Vlașca să

le dea cu poronca noastră. Iar ei să ne dea de fieștecare oaie cu lapte cât cașcaval va ieși, cu carne de blăstăm. Și după ce se va sfârși datul cașului la neguțători, să ne dea de fieștecare oaie câte o ocă de brânză și câte o jumătate ocă de urdă, însă dela fieștecare oaie mănzare.

Să se facă fân pentru oi, la 100 de oi, clăi 5; adică la 696 de oi să se facă clăi 35.

Și să dea și sare oca 350, să fie pentru oi deacum până la sf. Dimitrie și să sare și brânza tot dintr'această sare.

S'au dat la protopop 264 ocă. au mai rămas să se dea 86.

95 – 104

Pe cărțile vechi aflate la pâr. A. Popovici, Știubieni-Dorohoiu:

Pe cârlăica «Antichitățile despre crucea Domnului» etc. de Pah. A. Geanoglu, Lesviodax, București, 1857: cu litere latine:

Am celit această carte pe când eram ca elev în clasa a IV din Seminariul Veniamin Iași, anul 1873/74; pentru memorie am subscris. G. Popescu.

La biserica Știubieni, cu hramul sf. Voievozi.

Pe o carte de cântări bisericești, ale Triodului și Pentecostariului, tip. în Constantinopol, 1841, grecește: cu litere latine.

Prezenta carte de cântări bisericești în limba greacă mi s'au hărăsit de protopsaltul Manolache Zmău. încă în timpul din urmă, acum sânt trecuți doi ani, și din trecere de vedere nu s'au însemnat până acum. Deci se notează astăzi, anul 1897, luna Noemvrie, ziua ultimă, 30, Duminică, în orașul Botoșani. Gh. Vasiliu (1).

Pe un ceaslov (fără început):

Caramfilip Panaite, pitar. 1853 April.

Pe un Idiomilar, de Dimitriță Suceveanu, Iași 1856 se notează că această carte e dela Gh. Vasiliu, «fost cantor în Botoșani»

Pe un Octoih mic. Brașov, 1810:

Soarele s'au întunecat la anul|| 1816, Noemvrie 1.

Să se știe cându m'am însurat la anul|| 1819 Fevr. 10 și când. Turcii au venit în Moldova. la anul|| 1820, Iunie; și când s'au născut Catinca. la anul|| 1822, Sept. 15.

Pe o cruce din altar:

Maria Neculai Rosetu Roznovano, Anul 1867.

(1) A fost dascăl la Știubieni. Fiul său, lăncu Vasiliu, încă trăiește: un om deosebit, foarte harnic în a se instrui singur. Unic în felul său, prin părțile noastre lipsite de lumină, — are o sumă de traduceri din literatura franceză, în manuscris.

Pe o Bucoavnă, Braşov, 1847: în litere laline :

Această parţ se servească ca supliment la învăţătura elevilor şcolari, Iacob E. Prutescu, 1900, Iulie 5, Mihăilescu.

După cererea d-lui M. Climescu să-i fac bine cu această carte, care mi va restitui[-o] la timp, pentru a deprinde şi copiii[-i] mei a cetii asemenea[-a] liiere, de oare ce acum am un băiet de 8 ani şi unul de 2 ani Iacob E. Prutescu, 1903. Ianuar 6, Dorohoiu.

Această cărticică numită Bucol[al]vnă printre multe alte cărţi scri-se cu asemenea[-a] litere şi hărlii vechi disliinţate de cumnatul meu d-l Căpitan George C. Boureanu, la intrarea în posesiune a casilor răpăusaşilor d-l Maior N. Lefter Boureanu şi al soţiei sale Agrapina (Ghiorghina) Boureanu, moş şi nătuşă soţiei mele, Natalia, născută Cost. Lefter Boureanu, soră cu acest căpitan, am scos-o din disliinţare totală şi am luat-o pentru memoranda (sic) bătrânilor Maior Boureanu. Iacob E. Prutescu. 1900, Iulie 5. Mihăileni.

D. Furtună.

C R O N I C A

N. Iorga: Renegaţii în trecutul Terilor noastre şi al neamului românesc. Cuprinsul acestei lucrări a răsunat în sânul Academiei Române, când Mangra cercă să-şi verse un alt soi de venin. D-l Iorga dovedeşte că Românii, popor vechiu, tradiţionist, n'a putut să-şi dea renegaţi în măsura altor popoare. Scoţindu-se silniciile, rămân cazurile cu totul izolate, cari nu se pot ridica peste o străvezie mediocritate.

Se înseamnă despreţul cu cari Românii au urmărit todeauna pe aceste tradători de lege, naţionalitate şi ideal.

N. Iorga: Contribuţii documentare la istoria Olteniei în vechiul al XIX-lea. Ştiri despre dascalul craioveanu Ion Cioca, - grec, cu care prilej se dă un plan românesc al Vienii aflat între hărlile lui. *Dăicăuşurile* (p. 3) pot fi *dăinăuşurile*, -scrânciobul (Ringelspiel).

Urmează interesante scrisori privitoare la hotărnicii, dela B. Ştirbei către Grigore Oteteleşanu.

I. Ursu: Din influenţele politice europene asupra istoriei noastre (Moise Vodă, 1529 Martie - 1530 August). De fapt, istoria domniei acestui nenorocos Voevod muntean, care şi-o petrece ca avangardă a oştii Sultanului Soliman împotriva Habsburgilor în Transilvania, alături de Petru Rareş şi Zapolya. Mai târziu după neizbânda turcă, trecând în cea laltă tabără. Îşi pierde tronul şi moare pentru dobândirea lui.

Aceasta se pune în legătură cu desfăşurarea politicii epuropene după bătălia dela Pavia (1525) şi cea dela Mohăez, din anul următor.

Colonelul V. Parfent: Studiu istoric al campaniei româno-bulgare din 1913. Scopul tipăriturii se vede uşor: să se vândă cu 2 lei, -30 de pagini de proză, scrisă în ortografia şi stilul unui şcolar din clasa a treia primară.

T. Pamfile.

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințele pentru D-l *Octav Arbizani*, Corni-Tecuciu, 4 lei. D-l *General Rașcu*, Botoșani, 4 lei. D-l *C. Daniilescu* R.-Vâlcea, 4 lei. D-l *T. Popovici*, Zorleni-Tutova, 6 lei
(urmează)

I. URSU :

DIN INFLUENȚELE POLITICEI EUROPENE ASUPRA ISTORIEI NOASTRE

(*Moise Vodă, 1529 Martie—1530 August*)

Analele Academiei Române

Mem. Secț. Ist. Ser. II. --Tom. XXXVI

20 bani

Vasile D. Moisiu

Știri din Basarabia de astăzi

Librăria Sfetea, București.

2 lei 50 bani

Domniei-sale
Domnului

Arthur Gorovei

Folticeanu.

ION CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară. Anul VIII. No. 3 pe Martie, cuprinde :

T. Pamfile.— «Studiile» d-lui Th. D. Speranția (urmare).

G. Furtună.— Ion Creangă în lumina zilelor de azi.

A. Saint-Georges.—Proorocie la stea.

C. M. Mateescu. Pr. I. D. Mihaiu, M. Lupescu.—Povestiri și legende.

Elena Ștefănescu. S. P. Colibași.—Datine și credințe.

Pr. S. P. Chiricel. I. Brătulescu, D. Urzică. Gh. Iacobeanu, Șt. Manole. G. Florescu.—Cântece.

Pr. Fl. A. Drăghici, I. Brătulescu, A. Moisei, M. Lupescu.—O samă de cuvinte.

Petru G. Savin, Pr. M. V. Hodoroabă, N. I. Dumitrașcu, A. Moisei, Pr. S. P. Chiricel.—Glume, jittii, taclale.

I. P. D. Furtună.—CRONICA.

Ilustrațiune.—Bătrână bucovineancă scriind ouă în preajma Paștilor.

Abonați

Revista Istorică

Dări de seamă. Documente. Notițe.

Publicată sub auspiciile Casei școalelor de N. Iorga.

Redacția și Administrația în Vălenii de Munte.

G. ZAGORIȚ :

Din trecutul Ploieștilor

Monumente istorice. O cronică inedită.

Brazda lui Novac.

No. 1 din Biblioteca «România Viitoare»

Director, D. Munteanu-Râmnic.

50 bani.

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

DOCUMENTE.—N. Apostol, N. I. Dumitrașcu, G. Florescu, D. Furtună, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges, I. Zotta.

INSCRIȚII.—Artur Gorovei, T. Pamfile.

INSEMNĂRI.—C. N. Mateescu, D. Furtună.

CRONICA.—T. Pamfile: N. Iorga: Partea lui Napoleon III în Unirea Principatelor: Fundațiuni religioase ale Domnilor români din trecut: Ce este un monument istoric.—Diaconul Dr. N. M. Popescu: Nifon II Patriarhul Constantinopolului — Buletinul Comisiunii Monumentelor istorice.—Revista istorică.

ILUSTRAȚIUNE.—Iscălitura lui Vasile Lupu, ca mare Vornic, din anul 1630.

Redacția: Strada Corbului. □ Administrația: Strada Traian 13.

BĂRLAD

EXEMPLARUL:

În țară 35 de bani
În străinătate . . . 45 „ „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 4 lei
În străinătate 5 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPAȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, I. CHRISOVE-
LONI, ALEX. ECSARHU, CĂP. P. GANE, P. GAVĂT, A. GHEORGHIU,
H. GHERGHELY, CAPITAN L. GHIRA-BRIGADIER, W. KAMINSCHI,
C. D. LUPĂȘCU, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU,
ZOE V. NICOLAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES
EMILIA STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

DELA MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE ȘI ETNOGRAFIE AL JUD. TUTOVA:

Subscripții:

Suma din urmă:	L i 605.30
D-l <i>Gh. N. Vasilache</i> Perc. Puești-Tutova cu lista	
No. 34	.. 22.
Din vânzarea broșurilor despre Strâmba	.. 41.05
Total	668.35

Dela oamenii bani așteptăm

A B O N A M E N T U L

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Traian 13.

N. IORGA:

Partea lui Napoleon III în Unirea Principatelor

**Conferință ținută la Liga Culturală în ziua de 27
Februarie 1915.**

Editura «Ligei Culturale»

50 de bani

DIACONUL Dr. NIC. M. POPESCU

N I F O N II

Patriarhul Constantinopolului

Analele Academiei Române. Ser. II. Mem. Secț. Ist.
Tom. XXXVI.

80 de bani

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția: Strada Corbului.

Administrația: Str. Traian 12.

BĂRLAD

DOCUMENTE

268.

1614 Noembrie 4.

Sureț dupe ispisocul sărbăsc dela Ștefan Vvod din leat 7123 Noem. 4.

Noi Ștefan Vvod bojiu milost. gpodar zămli moldavscoi. Precum au venit înainte noastră și înainte a tuturor al nostri moldove-nești boeri, a mari și mici, Ioana Vătămanu și frate-său Zaharia și sora lor Dolca și Blaga și Gavril și cu alte neamuri a lor a-nume Nămanul și cu frate-său Văsiu și Toader și Glivan și iar cu alte neamuri nepoți a lor, Dragoman și alții ai lor, rudenei, și iar nepoți a lor, Cărste Pilicul și Ghiliian i Tudoran i Trifan i Corne i Costinică i Barbulea i frate-său Tâmpa i Gherman i Tomășca i Toader feciorul lui Gliguță și iar cu alții ai lor rudenie, iar nepoți a lor, Gădilă i Frătat și frate-său Sava, i Flore i Butucele i Ionașco i Isac i Balan i Drăgan i Nenița i Gule i Lazăr i Filomie i Gherman i Crăciun i Bucium (*loc alb ca pentru un rând*) și cu toate neamurile lor, și s'au tras de față cu al nostru boleariu Nădăbaicu ce au fost vornic, pentru doo sate și anume Giorzăștii i Vitorojii pe Polocin din mijloc, care aceste de sus pomenite satele-au fost cumpărat al nostru de mai sus pomenitu boleariu pre ai săi drepți câștigați bani încă înainte lui Petru Vvod, ce sânt trecuți mai mult de treizăci de ani.

Iar dresă ce-au avut el dela răposatu Petru Vvoda, au vrut ei în tăree lor să le rupă și să ia de la dănsul dreptele cumpărături cu atâta nedreptate și cu farmice cari s'au găsit la dănșii. De față deci dinainte a toată a noastră dreaptă judecată, s'au rușinat și purtați au fost pi tot târgul de păr și le-au fost tăet lor nasu și urechile căruia dintre dănșii au fost mai di cinste pentru a lor nedrepte vicleșuguri ce s'au găsit la dănșii de față. Și toți acești de mai sus scriși ei au rămas din toată a noastră judecată.

Iar acest de mai sus pomenit al nostru boleariu, noi, lui, cu al nostru drept sfat l-am îndreptat. Și am luat dela dănsul ferău 12 zlat. Și de-acum înainte, mai mult să nu aibă a să mai trage nici aceștie, nici nime din neamul lor, pentru aceste de mai sus scrisă doo sate anume Giurzăști și Vitorojăi, ca să le mai ceiă nici odată în veci înainte acestii curți a noastre. *Gpdr. răci.*

Tălmăcire din 1796 feb. 29 după originalul slavon de la Academia Română, 91--CIX. Cf. « Ion Creangă », VIII, p. 97-8.

T. Pamfile

269.

1630 Sept. 29, Hârlău

Zapis de 'mpăcăciune între Costlin Postelnicul și Gheorghe Bașotă Visternicul, privitor la sălele Bărboși, Brănișteari și Șcheuleși.

† Adecă eu Costlin Postelnicul și giupăneasa mea Safta, fata lui Ionașco Scoarțes comisul. Înșine pre noi mărturisim cu cest zapis al nostru, cum ne-am locmitu de bună voia noastră, fără de pără, cu fratele nostru Gheorghie Basotă Vistearnicul și cu giupăneasa dumisale Nastasiia, fata Măgdălinei, nepoata Drăgușei, pentru giumătate de sat den Bărboș, pre Valea-neagră în ținutul Neamțului. Ce acea giumătate de satu den Bărboș au fost vândută de Roman Scoarțăș giupănului Gheorghie Visternicul, dreptu doao sule de galbeni. Iară pentru giumătate de satu den Brănișteari și giumătate de sat den Șcheuleși, pentru aceste doao giumătăți de sate, ce mai sus scrie, den Brănișteari și den Șcheuleși, am avut pără împreună în zilele lui Barnovschi Vodă, pentru căci s'au sculat mătușe noastră Gaftona preuteasa și au vrut să le ia de la Gheorghie Basotă Vistearnicul și de la giupăneasa dumisale Nastasiia și să le dea noao ce sântem mai sus scriși, Costlin Postelnicul și giupăneasăi noastre Saftei. Și ne-au făcut și direase. iară acmu, noi, de bună voia noastră ne-am voit și ne-am tocmit și am dat eu Costlin Postelnicul o sufă și doaozăci de galbeni dumisale lui Gheorghie Basotă Vistearnicul pentru cea giumătate de sat den Barboș, carea a fost vândută de socru meu, de Roman Scoarțăș, iară optuzăci de galbeni den ceale doaosute de galbeni, ce mai sus scriem ce s'au fost dat lui Scoarțăș, ni i-au dat noao Bașotă Vistearnicul, căci s'au aflatu cheltuiți de noi pentru Gaftona preoteasa, cându ne-au fost datu noao acele ocine ce mai sus sânt scriisă. Deci ca să aibă a țineă și de acmă înainte Gheorghie Vistearnicul și cu giupăneasa lui Năstasăia o giumătate de

sat den Brănișteari și altă giunăta de satu den Șcheuleți deusăbit de noi cum au ținut și mai nainte

Și direasele ce ne-au fost făcut Gaftona preuteasa pre aceale ocine, încă le am datu dumisale lui Gheorghie Basotă. Și spre mai mare credință și mărturie, am mărturisit noi și ne-am tocmitu den naintea tuturor boiarilor celor mari. Și au făcut și dumnealor un zapis pre acest zapis al nostru, ca să-i fie de mărturie și de credință. Pentru care lucru, ca să nu mai rădicăm pără a ne pără de acmù innainte nici o dată, nici noi, nici feciorii noștri, nici altul nime dentru ruda noastră pentraiaste ocine lar cine va vrea să rădice pără, ca să nu să criază, ci să fie cuvintele lui întru deșertu și necredincioasă. Pre mai mare credință și mărturie, pusu-mi-am peceatea pre acest al meu adevărat zapis, să-i fie de mărturie, până-ș va face direase domnești, ca să-s șlie.

U Hărlău vlt 7139 Sept. 29.

† Costin Postelnicul. *Pecelea*

Dumitrașco vel logf.

Pecelea

Neștiind a scrie dumnealui Postelnicul Costin, după învățatura dumisale am scris eu numele dumisale. Stefan biv logf.

..vel vist.
Pecelea

Documentul, aflat în Roman a fost dăruit Academiei Române, după dispozițiunea d-lui

N. Apostol

După cum se vede, zăpisul pornește dela Alexandru Costin, tatăl lui Miron Costin cronicarul, Velicico și Dumitru Costin.

Postelnic al doilea sub Radu Vodă Mihnea, postelnic mai apoi între «frunlea loată den boieri» cari au mers la Țarigrad spre a se plânde împotriva numirii lui Alexandru Vodă Coconul, mazil și pribeag din pricina aceluiaș Vodă, și mângăilor toluș în zilele lui de fugă, tovarăș lui Miron Barnovschi în cele din urmă zile ale lui în Țarigrad, unde îl și îngroapă, Halman sub Moise Vodă și pribeag alături de acesla în țara leșască,—e în-

tr'adevăr lucru minunat să nu fi știut să scrie, cum arală pisarul.

Că într'adevăr este aici vorba de Costin Postelnicul, nu mai rămâne nici o îndoială: soția sa este Safta (cf. V. A. Ureche, Miron Costin, opere compl. I. Buc. 1886, p. 287) fata Comisului Ionașco Scoarțăș, și nu Roman, cum îl arală zapisul în două locuri (care poate fi un frate al lui Ionașco), arălat și într'alt document ce-l vom publica în no. viilor.

Salul Barboși va fi acela de unde Miron Costin va fi luat și dus la Roman spre a fi ucis.

Iscălitura facsimilată este a vornicului Lupu: Lupul, vel dvornic, iscal, viitorul Domn Vasile Vodă Lupu.

T. Pamfile

270.

1746 April 4.

Facim știri că ni vini Ion Simgiorzu di ni spus[ă] pricum i-au luat Vasillie Pădur[e] 2 boi; și eu aducând pi Vas[i]llie Păduri față, spus[ă] pricum i-au luat boii că Păduri avându un zapis dat zestre de so[a]cra-s[a] pentru niști vii ci i-au dat zăstri la Odobești și mergând Ion Simgiorzu la Păduri de i-au cerșut acel zapis să i-l dia, să mergă în gios, ca să s[ă] disbată dispre alți răzeși, fiind Ion Simgiorzu frate cu socra lui Păduria și li sint viile la un loc. Și ești călăva vremea di când au luat acel zapis di la Păduria și nu i-l mai dă, dând samă că ești la o sor a lui, acolo, în gios. Deci mergându Ion Simgiorzu în gios că să-ș aducă vin, au luat boi di la Păduria, apucându-s[ă] Ion Strungiorzu că aduci zapisul di la soru-sa când a vini din gios. Deci să caute soru-su să-i dia zapisul să-l aducă să-l dia lui Păduria, că nidându di acolo zapisul, i s'a dat carle lui Simgiorzu di a mergi la divan și i-a trebui om gpd., căci Păduria nu va să-ș las[ă] zapisul. Aciasta facim sliri.

7254 Apr. 4.

Toader Bădileț, vornic.

A. Saint-Georges

271.

1778 Iunie 15

† Facem înștiințare cu aciasta mărturie hotarnică că din luminată poronca prea înălțatului D[o]mnului nostru Mărie sa Costandin Dimitrie Muruză Vvod, fiind orânduită cu luminată cartea Mării sale ca-s mergă la finut. Tutovii la o moșle anume Obărsșanii a lui Gheorghie Cozmii și a altor răzăși ca-s o aleg și să o ho-

tărăscu de cătră alte părți de moșie. deci după poroncă mergându la starea locului, amu strânsu pe loți înpregiurașii răz[ă]și anume Costandin Borșu răz[ă]și i Vasăli Isac i Ioniță Stegar i Costandin nepot lui Isac, sân lui Sălion Cozmii și întrebându-i pe unde umblă hotarul aceștii mai sus numite moșii. arătându-ne, ne-amu încredințat. Și am făcut funia de 20 stânjani și stânjânul de opt palme, și am tras toată moșie și am găsit 232 pl. pământuri cânp. Și cercetându toate scrisorile răz[ă]șilor, cât și după zapisă și scrisori ce-au avut Gheorghe Cozma cu neamurile lui, i s'au ales parte pe valea Racoviții de cătră răsăritu, unde sântu și casăle lui, pe un bătrân și giumătate 51 pământuri cânp, fără de codru, cu neamurile lui anume Toderasco și Irina. Iar lungul moșiei din hotarul Dabijii în sus, vale Racoviții până în obârșie, câmp, cât și codru. Și latul moșiei, din zare Dealului din mijlocu, despre apus purcede despre răsărit și la vale și trece peste pârăul Racoviții și costișa la deal, câmp și pen codru spre răsăritu, până în zarea dealului unde să întâlnește cu moșia Dracsăni în capete.

Osăbit i s'au mai ales 19 pământuri din hotarul Dabijii în sus până în marginea Săliștii în pietri-hotară a lui Costandin Borșu pe dealul din mijloc coasta despre apus până în pârăul Ezărului. Și iar i s'au mai ales din pietri-hotar a lui Vasile Isac 9 pl. pământuri și 7 pl. stânjani și i s'au stălpit cu 2 pietri hotar. O piatră s'au pus în vale și altă piatră supl marginea pădurii într'un piscu. Și așa merge iarăș lungul moșii din apa Ezărului, costișa. despre apus, câmp și pen pădure, până în zarea dealului în codru, unde să întâlnește cu moșie Voineștilor. Și i s'au încheet părțile de moșie într'acest chip a lui Gheorghe Cozmii și a neamului lui în sămne pietri-hotară. Și am dat și noi aciasă mărturie hotarnică ca-s fie de credință. 1778 Iuni 15.

Insă aceste părți de moșie o ari Gheorghe Cozma (sic) di pe Nastasia fata lui Bejan, de pe Ion sân Bejan, di pe Ariton sân Bejan, de pe Toader Țigan zăf Negrul (rupl). Și intră la aceste părți de moșie Toderasco nepot Nastasăii și Irina nepoată Nastasăii, Ioana nepoată Nastasăii, mamă lui Gheorghe Cozmii, care Gheorghe è o parte și Irina cu Toderasco eu doaf părți. Cari dându-ș cheltuiala acestor părți, vor lua și moșia la slăpănirea lor.

.....biv vel medelnicer, Ștefanvel post, și cei însemnați mai sus, fajă.

Se arată grafic palma și se scrie: «cu această palmă gpd s'au măsurat».

V. C. Nicolau

272

1800 Maiu 31.

Io Costand. Alexandru Ipsilante Vvoda. cu mila lui Dumnezeu, Domn Țării Moldaviei. Cinst[i]ți credincioși boerii Domnii mele, dumv. is[pravnici] de ținut Dorohoiului, sănătate. Dintr'aciastă jă-lubă a Zoi[li] Alexandru Pit[arul] și Ștefan Isăcești. veți înțelegi, arătare ce fac că în moșia Dumenii i Popenii și Livenii dela ță-nu[lu] acela ar fi având parte 18 odgoani din care un mortul Ionică cu niamul lui ar fi tras 6 odgoani, cu ci cuvânt, n'ar fi ști-ind. Și cerșând dreplate la aceasta, scriem dv. [că] aducând de față și pe clironomii mortului Ionică i pe neamul său, unde fiind și jăluitarii, cercetați cu amăruntul den scrisori dovezi ce vor fi la amândoi părțile și în ce chip veți cunoaște a fi cu dreptul, pentru pricina aceasta, prin judecată să le hotărâți, dând și mărturie de judecată la parte ce să va cadă, de arătare pricinii pre larg, cu care, dacă acolo nu să va odihni vreo parte, să le puneți zi de soroc ca să vii la divan.

1800 Maiu 31.

Ravaș dăruit de d-l Norbert Stefan Dombrowski, muzeulul

A. Saint-Georges

273.

1815 Dech. 9.

Adecă eu jupîn Pîrvul Mușătescu împreună cu soția mea Sanda din satul Mușăleşti, sud Argeș, dat-am acest credincios zăpis al nostru la sfînta Episcopie Argeș și la cinstita mîna sfînții sale părintelui Meletie, iconom al sfintei Episcopii, precum să știe că am vîndut partea noastră de moșie din Buneștii de fier, care am scos-o mai în trecuții ani de sup[er] cutrupirea comisului Ghi-orghiță Vîlsănescul, ce mi-au venit și mie a patra parte de ceia lalți țovarăși, stinjeni 100, adecă una sută masă, din care cinci zeci sînt din moșia părintească de cumpărat, și stîmjinul po 11. 12... peste tot 1200. *Banii s'au primit și stăpînirea să urmeze în pace.* Iar de să va întîmpla vreo pricinuire de judecată despre partea boerului Drăgoescu sau despre alți înprejurași ai moșiei, cu noi să aibă a să judeca, iar nu cu sfînta Episcopie. *Tot așa și despre alții.* Și de să va găsi vre un zăpis făcut de dascalu Radu Igulescul și dat la mîna vreunuia din înprejurașii moșiei cu vreo proftimie pentru această moșie, să nu să fie în samă, că nu iaste cu știrea noastră, fiindcă numitul mai sus dascal să află cu firea agiamiu cu totul, că de i-ar fi dat cineva vro litră de rachi, făcea zăpise și la o parte și la alta.

Hărtia pare o ciornă.

Vălsănesti-Argeș.

Act G Florescu

274.

1842 Dech.12.

Adică noi care mai jos ni se vor scrie numile și noi am pus degetele noastre dăm adevărat și bine încredințat zapisul nostru la mâna lui Ion sen Ioniță Ortonu precum știau să fie că i-am vândut o bucată de moșie 400 prăjini, adică patru sute de prăji[ni] de moșie cu prețu 400 lei, adică patru sute de lei, și moșie smidă și cu hotarele jos însemnate din capătu dela vale de fântâna cu apă ră în fața omului (?) din pe din jos să holărește cu a lui Dumitru Hău, pe din sus Nestor și la deal până unde să vor împlini 400 prăjini cu prăjina gospod; și banii am primit toți înainte la desrobirea moșiei noastre dela dumnealor frații boeri Băloșești. Și această moșie am dat-o de bună voia noastră nesiliți de nime. Iară mai sculându-ne noi sau neamurile noastre a-l scoate de pe aceste moșii ori la ce judecată vor merge, să nu i să fie în samă fiind că pe toate neamurile am întrebat să o cumpere și s'au lepădat, și noi am dat-o să-i fie dreaptă moșie lui și urmașilor lui în veci de veci nest[rămu]țați de nime. Iar mai sculându-ne noi sau neamurie no[astre] sau alții, să fie de ștraf și ori la ce judecată vor merge, să nu să fie în samă; și de Dumnezeu neertați. Și pentru mai adevărată credință am rugat și și pe scrietor de ne-au scris numele și noi am pus degetele noastre. Și am rugat pe vornic și pasnic de au întărit cu pecete satului nostru Dorna, rugând și pe d-lui privighitoriu de ocol de au încredințat iscălitura și pecete.

1842 Decemvre 12

* Eu Alexandru Ciocârlan am vândut această moșie de bună voia mea.

* Eu Ioniță sin lui, vânzător cu voia mea.

* Eu Mihai sin Ioniță adevaresc.

* Eu Toader sin lui, adevaresc.

* Eu Maria fata lui Alexandru adevaresc.

* Eu Nistor Cârstea adevaresc că am vândut două sute prăjini tot cu păjina gospod.

* Eu Gavril... adevaresc.

* Eu Andrei sunt față.

* Eu Chirilă Hagad... față.

¹ E vorba de rescumpărarea moșiei luată pe nedrept de Domnul Moldovei C. Ipsilante și apoi din mână în mână ajunsă proprietatea fraților Bălușești până la 1836. Cf. aici no. 261.

* Eu Costan... adevăresc.

Ion Gheorghiu m'am întâmplat față,

Preot Ilie față fiind.

* Eu Gheorghe sin Nistor... față am fost.

* Eu Niță Pata am fost.

Vasile Marian față.

Dumitru Popovici adevăresc.

Toader Ioniță adevăresc,

Și eu poftit fiind de sus pomeniții, am scris cu buna încred. părților și am scaltit din partea Dascal Costache Todirevici

Incredințază pesle 2 zile pasnicii :

Mihai Cozan, Iacob Cozan, Nistrifor Rogin și Ierei Ioniță Cozan.

Supt iscălitul cu mâna me incredințază acest zapis.... de părinte-meu Ivan Pașote... cumpărat dela fețele mai sus însămnal[e] și răscumpărat supt actul No. 197 și astăzi la 12 Săptemvrie 1868 l-am trecut în mâna d-lui Nistor a lui Chifor a Lucăi Olaru și soției sale Mărina și fiilor din comona Șarul Dornei ca să fie buni stăpâni în veci de veci ei și urmașii lor nesmintiți de nimeni.

Ion Pașotel vânzător.

Dorna-Suceava

I. Zotta.

275.

1846 Oct. 12.

Departamentul logofetiei trebilor bisericești, prin adresa no. 3765 din 12 Oct. anul 1846, face cunoscut Episcopiei de Râmnic următoarele :

Cinstita vornicie a trebilor din lăuntru, prin adresa cu No. 5449, vestește departamentului, că Măria sa. Prea înălțatul nostru Domn. prin luminat ofis no. 323, binevoind a încunoștința cinstitul sfat extraordinar rezumatul lucrărilor comisiei orânduită pentru cercetarea uneltirilor vătămătoare liniștii obștei ce s'ar fi urmat în plaiul Cloșanilor de către Nicolae Țibru și Drăghiceanu Hârgot și de depozitia făculă într'aceasta de preotul Dinul dintr'acel plaiu.

Poruncește ca numitul preot să trimită surghiun la mănăstirea Tismana.

Departamentul, în urma înaltei porunci, pe deoparte a luat trebuințele măsuri pentru trimiterea acelu preot la numita mănăstire, pe de altă parte împărtășește sfintei episcopii împrejurarea aceasta spre știință.

P. Poenaru.

Se referă la încercările de răzvrătire ale lui Hârgot de pe timpul lui Gh. Bibescu. Copie din arhiva Episc. de Râmnic.

C. N. Mateescu.

276.

1848 Iunie 29.

Plângerea lui Mihai sin Diiaconu Sandu ot Vălsănești împotriva lui Mihai Lemnariu pentru un pogon loc părințesc și casa mea despre apus unde am pomenit-o de la moșii mei... 40 de pomi pruniște...

Porunca dela subocârmuire să-i aducă vălășelul satului.

Vălsănești-Argeș.

Act. G. Florescu.

277.

1848 Noembrie 2

Mihail Grigore-Sturza Vvd. domnescului nostru agheotant, Colonelul Pericli Schilet.

După retragere dums. spatarului Ianov de la îndatorire de tălmăcitoriu corăspundențiilor departamentului trebelor din lăuntru cu deosăblții comandiri a oștilor aflătoare în țară, cerind trebuința a să rîndui o față distoinică în aciastă vacinică îndeletnicire, noi am socotit de cuviință a însărcina pe dumneta, ca unul ce ai cunoștință de diealectu rosienescu și tot o dată porți și osebită îndatorire din parte noastră în lucrările atingătoare. Deci îți punem înainte ca să pășăști îndată către îndeplinirea cu ce mai îngrijitoare activitate a acestii funcții, avînd de aproape băgare de samă ca toată peripisca și extracțiuni ce ți să vor încredința de departament spre tălmăcire, să nu să zabovească cât de puțin, ce rînduri-rînduri, precum le vei primi, să le și înapoești tălmăcite spre a nu să sminti cit de puțin grabnica marșă a acestor gingașă lucrări. Iar pentru renumerația oștinelilor dumitale vei primi din visteria doăzăci galbeni pe lună, sumă ce este de mai înainte asigurată pentru aceasla slujbă, începându-se dela întâiu a curgătoarei luni.

L. p. d. No. 926 Balș vel logf. procit.

A. Saint-Georges.

278.

1849 Fevr. 10.

Guluju cu feciorii lui, Florea, Mitrică și Mitru vînd dlui jupân Petru Boeagiu... un stînjîn de moșie din oțaru moșii noastre Booreni ce să numește în cărțile moșii din vechime Urzicuța; am vîndut-o în taleri lei 94, [paralel] 20.. lungu din oțaru moșii Cio-

rocu și până în otaru moșii Cotenilor. *Moșnenii, cari au fost în-
trebați, să n'aibă drept de a strica vânzarea.*

Pecetea de încredințare: «Jud. Doljiu, pl. Bălții, satul Booreni.

Act. N. I. Dumitrașcu

279.

1869 Fevruar 23.

Inscrisă.

Prin care subscrișii frații Topăleni făcem cunoscută că din două
dughene aflătoare la ulița marei (din târgul Săveni, în Dorohoiu)
ce se găsesc între dughenile proprietății remase dela ră-
posatul părintele nostru Ioan Topală (1), precum dovedește actul
din partea proprietății sub No. 37 din 9 Octomvrie, anul 1852,
din care una este dată fratelui nostru Gheorghe Topală (2), și
cea al doilea s'au dat zestre surorii noastre Vârvara, care este
însoțită cu dlui Vasile Ionovici și spre a fi cunoscută pentru tot-
deauna am dată această înscrisă la mâna surorii noastre potri-
vit după glăsuirea și a foarei de zestre, pentru care urmează altele
noastre iscălituri.

1869 Fevruar 23

Gheorghe Topală, Toader Topală.

Actul în păstrarea mea.

D. Furtună.

I N S C R I P Ț I I

23-28.

*Dela Mănăstirea Râșca. Deasupra ușii arhondaricului, sus, la
al doilea dând:*

La 1540 s'au zidit beserica Râșca în a doua domn. a lui Petru
Raliș Vv., și 8 odăi; la 1766. Kalistru Eni, egumen mon. au adaos
4 odăi, iar la 1839, în zilele prea Sfințit. Mtrpl. Kirio Kirio Venia-
min Kostake, Isaiia Arh. egumen mon. au înouit odăile lui Petru
Raliș Vv., și a lui Kalistru Eni și au făcut deasupra lor 12 odăi
și 2 trapeze cu beciul lor de desupt supt un acoperemint, cu o-
serdiea și cu toată cheltuiala sa, gătindu-să la 1840, Iulie 20 zile.

Pe zidul bisericei:

Intru cinstea și mărirea sfântului ierarh Nicolae patronul aces-
tei monastiri, la anul 1827 în zilele prea sfințitului Mitropolit
Veniamin Kostake. prin sânguința și cheltuiala prea cuviosului

(1) Tatăl bunicului meu după mamă, din Bozieni-Dorohoiu.

(2) Fratele bunicului meu. A murit acum vreo zece ani, în Unțeni-Botoșani.

arhimandrit Kyr Isaia, egumenul acestui sfânt locaş, care s'au prefăcut după modelul obișnuit acum în Moldova, s'au lărgit în lăuntru prin dărmarea unui părete din mijloc, s'au mărit și s'au întărit ferestrele cu grații, s'au adaos proscomidia, s'au informat fostul pridvor în trupul bisericii adăugându-să altul de nou, s'au acoperit, s'au zugrăvit pe din lăuntru și pe din afară și s'au împodobit cu multe odoară, înturnându-se multe drituri și moșii împresurate.

Deasupra ușii de intrare a chiliilor din partea stângă a bisericii, pe marmoră albă:

Intru slava sfintei Trăimi, s'au făcut aceste 12 chilii din întreg pământ cu temelie de piatră și cu părății de cărămidă, pivniță boltită de desupt, în zilele prea sfințitului mitropolit Veniam Kostaki cu drepți banii mei. de mine smeritul Isaia arhimandrit, întru lauda ierarhului Nicolae patronul meu, că slujind eu sfintei mitropolii 26 ani în slujba dikeii m'au tras a fi slugă a sa și igumen acesti mănăstiri spre vecinica mea pomenire; am făcut aceste la anul 1830.

Pe unul din clopoțele cele mari:

Acest clopot s'au vărsat în sf. mn. Râșca hramu sf. Nicolae în zilele sfinții sale părintelui Kyr Iosif igumentul cu cheltuiala sf. mn. și cu ajutorul sfinției sale părintelui Kyr Kalistru Eni proin igumen și cu a Dediului Tință Bârsan an 7288, iară acum la anu Domnului 1834 în zilele prea înălțatului Domn patriot Mihail Grigoriu Sturza Vvod ocărmuind arhipăstoria bisericească înalt prea sfințitului mitropolit Veniamin Kostaki cu osirdia și cheltuiala prea cuviosului arhimandrit proestos al mănăstirei Kyr Isaia s'au de iznov vărsat cu adaos de 920 ocă piste 580, Vecinica lor pomenire¹.

Pe alt clopot:

Acest clopot s'au făcut la Huși în zilele lui Constantin Mavrocordat Vodă, care clopot l-au făcut monahii Calinic și Dumitru cu toată chelluiala sa și l-au dat pentru a lor folos sufletesc la care este închinat sfintei mănăstiri Râșca la care este hram sfântul ierarh Nicolae. Leat 1784. Pavăl Clopotariu².

¹ Inscriptia se află și în Iorga, *Inscripții din Bisericele României*, Buc. 1903, p. 55. Acolo însă cetim: Iosef igumen, Țintea Bârsan,—și alte deosebiri fontice (N. R.)

² *Ibidem*: [Alexandru] Constandinu Mavrocordatu Vodă (N. R.)

Pe sleșnicul cel mare, din biserică:

S'au făcut de robii lui Dumnezeu Dimitrie și Ecaterina pentru M. Râșca spre verinica lor pomenire 1863 Noem. 6.

Artur Gorovei.

29

Pe cișmeaua îngropată din grădina zăvoiuului R.-Vâlcea în locul lespedei roase:

Construită în anul 1844 Iunie 15 de Constantin Măldărescu (Turbatu) și reparată, cum se vede, până la anul 1896.

Biserica din Căineni, Argeș:

30-31

† Această sfântă și d[um]nezeiască biserică s'au zidit în hramul sfinților Voivozi și al Marelui mucenic Dimitrie și a cuvio[a]se[i] Par[a]schivi[i], ctitor cu to[a]ltă cheltuiala jupan..., Mariia, Nicolae. Toma, Pătr[î]u, Costandin, Vasile, Ilinca, ca în veci să se pome-nească. 187...

Sub această lespede:

Și fața de sus, afară, s'au prenoit de dum. Nicolae Daneș, Cos-tandin Daneș. Am zugrăvit poarta.

T. Pamfile.

I N S E M N Ă R I

105

Din «Condica de casă» a Mitrop. Neofil I Crețanu 1788-1754 ¹

Catastih matcă de toate moșiile sfintei Mitropolii dupin județe, care s'au găsit dela răposatul Chir Stefan Mitropolitul. Dela Mai 24, leaf 7149.

Sud Vlașca.

Moșia Obislavul cu vad de moară în Neajlov cu doao roate.

Moșia Balomireștii, moșie cu arături. Această moșie are pricină cu jupineasa Stanca Priscoveanca.

Moșia Bălcoveanii, moșie de ghindă și cu loc de arătură.

Moșia ce iaste dată de Tudor căpitan ot Gherghiță, moșie de arături.

Moșia Căneștii, moșie de ghindă, livezi de fân.

Moșia Mirceștii i Negovanul dela dumneai jupăneasa Safta Negoiasca.

Moșia Popeștii, moșie de ghindă i cu livezi de fân, i cu arături.

¹ Vezi numărul trecut, p. 45.

Moșlia Cerșanii, ce iaste mestecată cu popa Stanciul.
 Moșlia Futeșlii, care să numeaște Șovărnii, moșie de arătură.
 Moșlia ot Preajba dela dumnealui Drăghici Bălăceanul biv vel
 pitar, stânjeni 520.

Sud Teleorman.

Moșlia Mihăileștii, moșie de arătură i de suhat.
 Moșlia Blotorii, moșie de arătură.
 Moșlia Inghimpații, moșie de ghindă.

Sud Praova.

Moșlia la Tărșor, Bulariul.
 Moșlia Corlăteasca, cu o roafă de moară umblătoare, însă
 moara osebită de moșie, vad înfundat, dela jupâneasa Dumit-
 trana.
 Moșlia ot popa Vladul, cu o roafă de moară în apa Dămbului,
 umblătoare.
 Moșlia Loloiasca i Crângul, însă cu iaz, moșie de arătură.

Sud Olt.

Moșlia Stoiceanii de jos, de arătură i de ghindă.
 Moșlia Dilancii i Văcăreștii, de ghindă.

Sud Elhov.

Moșlia Runcul de arătură i de livezi de fân.
 Moșlia Măzăreasca, dela sârdarul Căndescul, de arătură.
 Moșlia ot popa Hiere, moșie de arătură, cu heleșteu și cu
 moară.
 Moșlia Boleanii cu trei heleșteale, moșie de arătură.
 Moșlia Crăsanii, după Pasărea, moșie de arătură i de dum-
 bravă.
 Ispravnic am pus pă popa Nai dela București.
 Cucueșii, moșie de arătură și cu trei roate de moară în Dăm-
 boviță.
 Moșlia Frumușanii, moșie de arătură și de ghindă.
 Moșlia Stăneștii, moșie de arătură cu heleșteu la câmp și cu
 vad de moară în apa Dâmboviții, i moșlia Văsălații.
 Moșlia Mălăeștii, moșie de câmp.
 Moșlia Obileștii, iar de câmp.
 Moșlia Dragomireștii.
 Moșlia Tămășăștii, ce s'au cumpărat dela dumnealui Grigorie
 vel Vist., moșie de arătură, dumbravă și cu vad de moară cu
 doao roate, însă în apa Sabarului.

Moșia Băleanii, moșie de arătură.

Moșia Curățestii, iar de câmpu are și parte de baltă, dela 3 bani, unul.

Moșia Argova, iar de câmpu.

Moșia Tântava, care s'a fost a Tismanii, o au luat Tismana.

Sud Ialomița.

Moșia Meteleul, moșie de arătură.

Moșia Cărăreanii, iar de arătură.

Moșia Cervenii, iar de arătură, s'au luat la Cozia.

C. N. Mateescu.

106.

La bis. Stiubieni-Dorohoiu, pe o Bucoavnă, 1847.

lei	parale
2	16 la preut.
	24 (în apă ; obiceiu de a se pune în cristelniță, la botez,
	24 la moașă. parale, spre norociei).
	20 covrigi.
<hr/>	
1	3 pește sămbătă 4 Iunii.
2	16 una ocă rachiu D[nică] 5.
1	5 undelemn, D[nică] 5.
4	32 doaă ocă rachiu D[nică] 5.
2	pol (jumătate) ocă masline D[nică] 5.
	15 ocă tij.
2	15 una ocă rachiu, Marți, în 7 zili.
4	maslini tij, Marți.
2	10 una litră undelemn, Mercuri în 8 Iunie.
1	5 undelemn tij, Mercuri la biserică.
7	8 tij, trei ocă rachiu, Joi la nouă zili.
	5 undelemn la botez, tij Joi.
1	5 undelemn, 50 dramuri, tij Joi 9.
	8 Am împrumutat Vineri 10 Iunii.
1	8 Rachiu pol ocă Luni la 13.
	32 ...10 părăle, și undelemn 22 părăle Marți în 14 zili.

107—114

Pe un manuscript de cântări bisericești, pe note orientale, cuprinzând axioane dela praznice împărătești, în românește—cum și alte cântări, ca «Robii Domnului», Doamne slujit-am ș.a. în grecește, de autori ca Petre Peloponesianul, Grig. Lampodaru.

Acest tom este al meu. eu oșis iscălitul și este în nret 24.

20 parale și s'au făcut la anul 1828 luna Ghenarie, spre priință s'au însămnat și spre a nu să rătăci din cărările mele am însămnat, Vasăle diacon ot Târnauca [șin. Dorohoiu].

După cântările grecești, urmează iarăși câteva românești cu o floare, în roș, la început și în însemnarea:

Să nu să deoache de roșu, început cu D[u]mnezeu cel sfânt.

Vasăle Gripal, anii 1859.

Ani dela Hs. 1828 de când s'au făcut aciaștă carte de dumnealui darealul Mihalachi.

[1828] octomvurie 25 aciaștă carte esti a lui Vasăli Diacon.

Aciaștă sfântă carte iaste a lui Văsăli Cionescu și spre a nu să rătăci, am iscălit. Vasăli Cionescu.

Aclastă carte iasti a lui Vasăli Grigoriu Popovici.

Cu lit. laline dela 1860: Porcu ce ești tu, cucoane Ilie [de pe la Herja]!.. Și-ți volu da niște palme de te vel sătura toată viața ta...

D. Furtună.

C R O N I C A

N. Iorga: Partea lui Napoleon III în Unirea Principatelor. O conferință ținută la 27 Februar trecut la Liga Culturală din București, motivată de darul adus Ligei,—tablouri împărătești: Napoleon III și Împărăteasa Eugenia.

D-l Iorga arată că Unirea, dacă n'a putut ieși dintr'un concurs de împrejurări, ci dintr'o statornică dezvoltare a ideii respective, ar fi fost totuș mult timp zăbovită de o Turcie înviorată de reformele anilor 1838—9, dacă lipsia idealul și strădania lui Napoleon III pentru o pace europeană întemeiată pe „naționalități complete”—poate că întâi.—și apoi pe „interese generale satisfăcute”.

Cu sprijinul acestor împărătești convingeri, Unirea noastră se înfăptuește, nedefinitiv, împotriva diplomației Franceze chiar, a Angliei, și firește și a Turciei pe care Franța o amenință cu ruperea legăturilor.

Principiala dragoste a lui Napoleon III nu poate fi socotită ca răcică, mai târziu, în ajunul anului 1866, când, după ce noi ne arătasem îndestul de nevrednici, Împăratul sta gata să îngăduie alipirea noastră către Austria,—poate fiindcă știa imposibilitatea, — de gustul Italiei care doria Veneția fără războiu.

N. Iorga: Fundațiunile religioase ale Domnilor români din Orient. Millele Volevozielor români, începând cu Neagoie, cari „urmasu datoriei lor de continuatori ai străvechii tradiții împărătești”, de fapt, se confundă cu însăși istoria acestor așezăminte religioase,—Mănăstirile Meteorilor din Tesalia.

La 1786 una din biserici, Sf. Ștefan, își avea recunoscut drepturile sale asupra schitului Buloiu din Dâmbovița, dela Vladislav III; Mihnea Voda, copil, eră pentru cu totul sărăcitele lacasuri. „prea cucernic, prea slăvit, prea fericit, prea mareș purtător de biruință, prea puternic” ca și Vasile Lupu către care alerga cu nădejde toată obștea acestor mănăstiri să-l poftască „clitor nou”. Radu Pai-

sia are la Schimbarea la față o raclă; Patrașcu Vodă dăruiește o moșie și Radu Mihnea închină Golgota de lângă Târgoviște; Mănăstirea Bucovățul trece la sf. Varlaam; poetul Ienăchiță Văcărescu aliorosiă la 1 Martie 1797 dobânda dela 500 lei pentru Sf. Visarion, care aveă și mănăstirile Nucetul și Bradul.

Legături au fost apoi cu mănăstirea macedoneană Trescavița și cu Oreșcova sârbească.

N. Iorga : **Ce este un monument istoric.** Este o conferință ținută din însărcinarea Comisiunei Monumentelor istorice pentru a lărgi definițiunea strâmtă ce se cunoștea până acum. Monumentul istoric e clădirea între a cărui pereți s'au desfășurat acțiuni istorice, ca și aceea care, prin arta care-o păstrează, mărturisește prezentului vrednicia unui gust înaintaș. Bogăția definiției stă însă în următoarele două adausuri: unul este vestmântul de viață proprie care trebuie păstrat ca și monumentul însuș, pentru ca aceasta să fie întreg, — anexe vecine și atâtea lucruri mărunte din preajmă, fără de care unitatea nu poate rămâne : și al doilea, clasarea printre monumentele istorice, a construcțiunilor mai mărunte: case, pivnițe, fântâni, troițe, ș. a. pe cari până acum se credea în drept a le studia numai etnograful.

Rămâne se vede acum din partea Comisiunei, aplicarea felul cum se va îngrădi acest hotar largit.

Diaconul Dr. N. M. Popescu : **Nifon II Patriarhul Constantinopolului.** O erudită lucrare asupra acestei mari figuri bisericești : mitropolit de Tesalonic, Patriarh de Constantinopol de două ori și organizator al bisericei Țării românești sub Radu IV cel Mare. Adus de Radu din Adrianopol unde-și pelreacă surghinul în 1504. Nifon stă numai până în 1505 când, neînvoindu-se la căsătoria Caplei, soră lui Vodă, cu Bogdan spătarul, spre a merge la Alhos și apoi la Dionisja unde moare la 11 August 1508. O parte din moaștele sfântului le dobândește Neagoe Vodă la 1515.

Buletinul Comisiunei Monumentelor istorice, VII. 28 (Oct.—Dec. 1914). D-l D. Onciul are mângăioase cuvinte despre *Regele Carol I Intemeietorul* de monumente și păstrător al lor încă din întâiul an al venirii în țară ; D-l G. Balș descrie „biserica râmleană”, —ruinile mănăstirii din Nicopole ; D-l O. Tafrali încheie iconografia imnului acatist : D-l V. Drăghiceanu descrie ruinele palatului lui Bibescu de lângă Băneasa a cărui povestire o și dă. Urmează apoi descrierea a 19 monumente inedite din Tomi de d-l D. M. Teodorescu și diferite comunicări pe d-nii N. Iorga, Al. Lăpădatu și Virg. Drăghiceanu.

Revista Istorică, I. — 3. D-l N. Iorga analizează, cu un bielsug de însemnări, studiul d lui I. Nestor dspre *Românii și Rutenii* din Bucovina.

O altă însemnare: trei țărani vin în Moldova și cer pentru Horea, care tocmai se chinuia de Unguri, ajutor „dela Poartă” „și, dacă nu dela Poartă a-ceața dovadă a instinctului unității românești, la acești bieți țărani ignoranți, luptând pentru scopuri abia întrezărite, ar fi extrem de importantă și de înduioșitoare”.

După un *manuscript grecesc din Moldova la Atena*, două acte *bucureștene* și dări de samă mai ales în legătură cu răboiul de aslăzi.

T. Pamfile

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințele pentru D-na *Constantinidis*, Crivești. Tu-tova 4 lei. D-șoara *Alice Krupenschi*, Iași 4 lei. D. *Căpi-tan O. Goilav*, Botoșani, 3 lei. D. *T. Pamfile*, Bârlad, ca dar, 41 lei 05, D. *V. C. Nicolou*, Bârlad, ca dar, 41 lei 05.

(urmează)

Buletinul Comisiunii Monumentelor istorice. VII. 28.

† Regele Carol I. Intemeietorul, de *D. Onciul*.

Mănăstirea din Nicopole, de *G. Balș*.

Iconografia imnului acatist, de *O. Tafrali*.

Palatul lui Bibescu de la Băneasa, de *Virg. Drăghiceanu*.

Monumente inedite din Tomi, de *D. M. Teodorescu*.

Comunicări: cel dintâiu zugrav moldovean, de *N. Iorga*.

Noi documente cu privire la forma acoperemintelor vechilor biserici moldovene, de *Alex. Lăpădal*. In-scripții referitoare la cetatea Craiovi, Segarcea, Sf. Di-mitrie Bârza, Gura Motrului, boierii Bălăceni, Titireciu, Cornet, de *Virg. Drăghiceanu*.

2 lei 50

N. IORGA

Fundațiuni religioase ale Domilor Români în Orient

Analele Acad. Rom. Mem. Secț. Ist. Ser. II Tom. XXXVI.

20 de bani.

N. IORGA.

Ce este un monument istoric

Tip. «Neamul Românesc»

25 de bani

ION CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară. Anul VIII. No. 4 pe Aprilie 1915, cuprinde :

T. Pamfile.—Două trecuturi.

D. Furtună.—Două vechi cântece e stea.

C. N. Mateescu.—Cruciulița (poveste).

D. Urzică, Pr. N. V. Hodoroabă.—Plugușoare.

I. Brătulescu, M. Lupescu, A. Moisei, Pr. I. D. Mihai, T. Popavici. — Povestiri și legende.

Demetra Cărlănescu. Boale la vite, leacuri și descântece.

Pr. Fl. A. Drăghici, Elena Stănescu, D. Furtună, A. Saint-Georges. — De-ale copiilor.

S. P. Colibași. I. Brătulescu. Datine și credințe.

S. P. Chiriceș, Gh. Florescu, V. Moisiu, Șt. St. Tuțescu, Ioan M. Pepescu, St. Manole, M. I. Dumitrașcu. — Cântece.

Gh. M. Dumbravă, V. Moisiu, Elena Stănescu, Gh. C. Constantinescu. — Glume, jâții, faclale.

T. Pamfile. — CRONICA.

Ilustrațiuni. — Ouă încondeiate.

Abonați

Revista Istorică

Dări de seamă. Documente. Notițe.

Publicată sub auspiciile Casei școalelor de N. Iorga.

Redacția și Administrația în Vălenii de Munte.

Abon. anual 6 lei.

N. IORGA:

Conspirații și scandaluri

O interpelare în Cameră (șed. dela 22 Ianuar)

25 de bani.

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

DOCUMENTE.—N. Apostol, N. I. Dumitrașcu, Gh. Florescu, C. N. Mateescu, U. C. Nicolau. T. Pamfile. A. Saint-Georges.

INSCRIPȚII.—Artur Gorovei.

INSEMNĂRI.—C. N. Mateescu, Artur Gorovei, D. Furtună.

CRONICA.—T. Pamfile: N. Iorga: Câteva știri despre comerțul nostru în veacurile XVII și XVIII; Un act românesc privitor la începătorul culturii bulgare Dr. Verone; O hartă a Țării-românești din c. 1780 și un geograf dobrogean. —Ic. I. Constantinescu: Monografia comunei Brănești, jud. Gorjiu.—Const. Moisil: Medalioanele lui Constantin Vodă Brâncoveanu; D. A. Sturdza și numismatica românească.—Duiliu Zamfirescu: Bosforul și Dardanelele față de interesele românești.

ILUSTRAȚIUNI.—Iscălitura lui Antonie Vodă-Rusăt din 1676.

Redacția: Strada Corbului. □ Administrația: Strada Traian 13.

BĂRLAD

EXEMPLARUL:

În țară 35 de bani
În străinătate 45 „ „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 4 lei
În străinătate 5 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPĂȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, I. CHRISOVE-
LONI, ALEX. ECSARHU, CĂP. P. GANE, P. GAVĂT, A. GHEORGHIU,
H. GHERGHELY, CĂPITAN I. GHICA-BRIGADIER, W. KAMINSCHI,
C. D. LUPĂȘCU, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU,
ZOE V. NICOLAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES,
EMILIA STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

A B O N A M E N T U L

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Traian 13.

N. IORGA:

CÂTEVA STIRI DESPRE COMERTUL NOSTRU

în veacurile XVII și XVIII.

Anal. Academiei Rom. Ser. II, Tom. XXXVII. Mem.

Secț. Ist.

20 de bani

Pentru publicarea documentelor, în lipsă de caractere tipografice cirilice, se întrebuințează numai caractere latine.

Textul original se tipărește numai cu litere drepte.

Textul rezumat se tipărește cu litere cursive ca și formulele și cuvintele slavone, cu cari, firește, nu se poate confunda.

Textul închis în (/) arată explicațiile.

Textul drept închis în | | arată întregirea lipsurilor obișnuite, sau a părților scăpate din vedere.

Textul cursiv închis în / / arată textul dubios unde originalul are lipsuri sau părți necitețe.

Textul fără însemnătate lăsat la transcriere, ca și cel ne citeț se înseamnă cu....

N. IORGA

Dreptul la viață al statelor mici

Analele Academiei Române. Ser. II. Tom. XXXVII.

Mem, Secț. Ist.

20 de bani.

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția: Strada Corbului.

Administrația: Str. Traian 12.

B Ă R L A D

D O C U M E N T E

280.

1672 August 8. Hotin.

† Noi Ștefan Petru Voevoda bj. mlst. gpdr zemli moldavscoiu. Dat-am cartea domniei mele dumisaali lui Varlaam Comisul cel mare, ca să fie tare și puternic cu cartia domniei mele a opri și a ținea a lui diriapli ocini și moșie satul Ionășeanii ce iaste la Suciav[a] cu vecini și cu pănii și cu alte bucate ce va fiavând acolo și cu tot vinitul. Care sat îi iaste lui drept de moșie. Așea și de acumu înainte să-i fie moșie neclitiți în veaci de veaci. Alt nime să nu slă] mai amestece preste cartea domniei mele. I nacu ne budet.

U Hotin vlt 7180 mțșaa Av, 8 dndi.

L. p. d.

Noi Ștefan Petru Voevoda.

Andrei Mihul.

Foaie 320-205 mm. Peretea mică octogonală în chinoros. Scrisoare bine păstrată. Copie și în condica de familie „Saint-Georges” de azi, fila 6v^o, încredințată la 4 Febr. 1867 sub no. 871 de Tribunalul de Dorohoiu.

N. Iorga, *Istoria Românilor*, ed. 1908, p. 346 arată ca zi de venire la Domnie a lui Ștefan XI Petriceicu: 16 August 1672.

A Saint-Georges.

281.

1676 Sept. 19

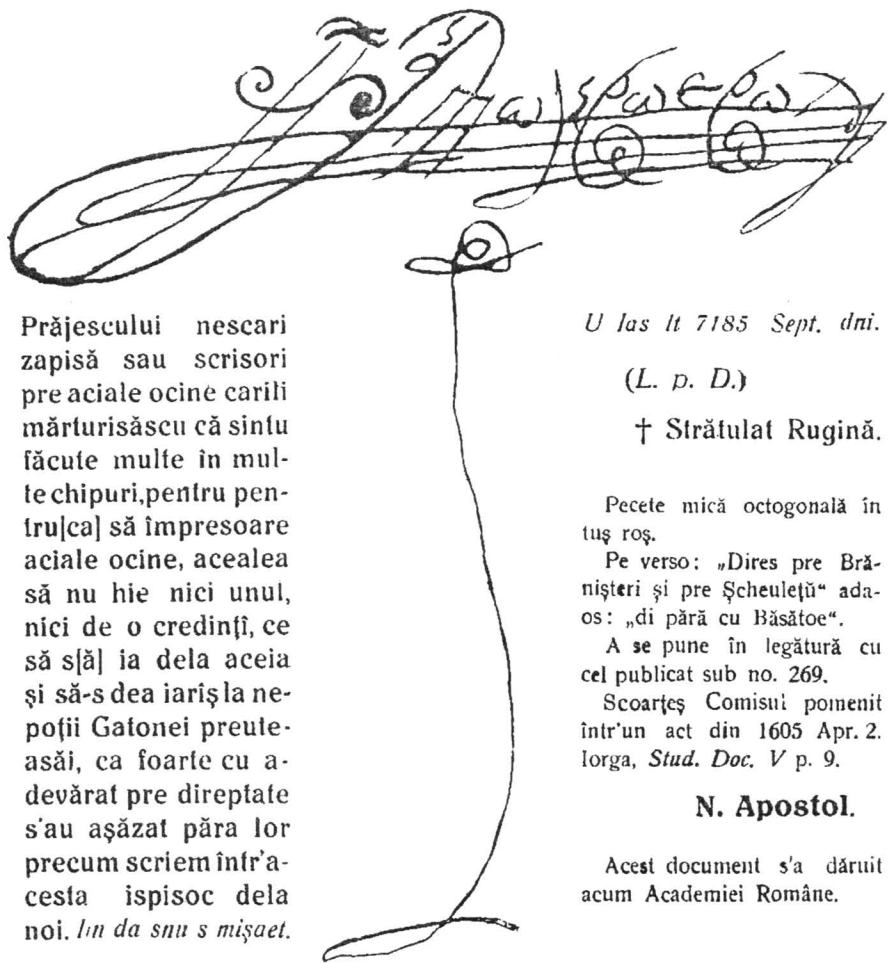
Carte domnească prin care, între alții, și urmașii lui Miron Costin, intră în stăpânirea a câte jumătate de sat din Brăniștari și Schenleți.

† Io Antonie Rusât voevoda bjiu mistiîn gpdaru zemli moldavscoi. Adeci Domnia mea dăm și întărim din ispisocu de pără și de herăe de la Vasilie Vodă, feciorilor și nepoșilor Parascii Boldiascăi și a Vărvarei și ai Plăxoe și a Sorei și a Comisului Scoarșis pre giu-mătate de sat de Brăniștari cu vecini și pre giuimătate de sat de Scheuleți la ținutul Niamțuului. Pentru cari giuimătăși de sat avut-au mulți pără la Vasilie Vodă Părasca Boldiasca și Vărvara și Plăc-

soae și Sora și Scoarțăș Comisul cu Nastasăia, giupăneasa lui Ghiorghi Basoli Visliarnicul. Și cu multe mărturii, preoți carii au fost la moartea Gaftonei preuteasăi, anume popa Misail de Romănești și popa Gligori de Șofrăcești și popa Ionașco Graur de Mărișești carii au giurat cum Gaftona preuteasa nu și-au dat aciaște ocine nici le-au rânduit giupăniasăi Bășătoae, ce li-au fost închinat pentru scutiala vecinilor. Iară nește scrisori ce-au fost arătat Bășătoae, s'au aflat că le-au făcut cu vicleșug, să-i împresoare aceale ocine. Deci Vasile Vodă, văzind că Nastasăi Bășătoae nu-i rudă aproape Gaftonei preuteasăi și arătând Părasca Boldiasca și Vărvara și Plăcsoae și Sora și Scorliș Comisul un zapis dela mână mătușei lor Gaftonei preuteasăi, făcut la moarlea ei cu mare blăslim și cu afurisanie, și dând aciaște doi giumitiți de sate nepoților săi carii sint mai aproape, Parascii Boldeascăi și Vărvarei și Plăcsoae și Sorei și Comisului Scoarțiș, au dat Vasilie Vodă rămasă pre Bășătoae să nu mai aibă triabă cu aciale doi giumitiți de sate. Și acel zapis ce-au fost arătat Bășătoae, care au fost făcut cu vicleșug, încă l-au luat dela mână ei și l-au dat premână Boldiascii și a Vărvarei și ai Plăcsoaei și a Sorei și a Comisului Scoarțiș. Iară după acia, fiind ispisocul de pări și de rămas dela Vasili Vodă, și acel zapis de danie dela Gaftona preuteasa ce-au fost dat la moarlea ei nepoților carii sintu ei mai aproape, au fost la mână Plaxăi, feciorul ai Plăcsoae, și tâmplându-se Plaxăi smintea de ș'au ucis fâmeaia de au murit, au pribegit în Țara-muntenească, cu dirias cu tot. Și Costin Hatmanul pribegind în țara leșască și alți rudi a lor împrășliindu-să] în toate părțile pentru acea moarte de om, au rămas aciali doi giumitiți de sate ne având cine le slăpân]. Iară Bășătoae fiind în țari și având putiare, au cuprinsu aciale ocine, iarăș la mână ei și dela dânsa au trecut la Toderășco Prăjescul. Iară deac'au venit feciorii lui Costin Hatmanul din țara lesească, și viind și diriasele acialia ce-au fost dusă cu Placsa în Țara-muntenească la mână feciorilor lui Costin Hatmanul, fiind și ei nepoți de hieică comisului Scoarțiș, când au fost în zilele Ducii Vodă iarțiș s'au pări feciorii lui Costin Hatmanului și alte rude a lor, nepoții Gaftonei preuteasăi, cu giupăneasa lui Toderășco Prăjescul pentru aciali doi giumătti de sat din Brâniștiari și din Scheulești. Și vrând Duca Vodă să adeverească păra lor și mai bine, li-au scris o carte la părintele și ruglioriul nostru Dosoffeu ce-au fost episcop la Roman, să le mai ia sama cu oameni buni cum va află mai cu dreptul. Și au mărșu cu toții acolo. Și după mult price, giupăneasa Prăjasca au lă-

sat pre giurimănt să giure oamenii mărturiile feciorilor lui Costin Hatmanul, anume Pătraşco Birtocu, Gavril de Tatomireşti, Toader de acolo, Holea Acul de Prăjăşti, Nianiul de acolo, Ştefan de acolo, Dumitru de Porceşti, Udrea de acolo, Ştefan de Chelmeşti, Gheorghe de acolo, Ştefan de acolo, Isralie de Mărăşeşti, Gligorie de acolo, alt Gligori de acolo, Toader de Budeşti, Ştefan de Trifeşti, Andreico de acolo, Mafteiu de Trifeşti, Golăe de Romăneşti, Loghin de acolo, Toimariul de Movileani, Tiştăban de Dulceşti, Pătraşco Birtocu de Brănişliari, Vasilie Bolea, Gavril Gotci, Ştefan de Giuleşti, Ghirva Călugăriţa, Vasili călugărul de Marişeşti, Toader de Berbeşti, popa Ionaşco de Giuleşti. Deci main[a]ile au bigat mărturiile în sv[î]nta bisarică de au mărturisit. A doa oari iar[ă] au intrat de au pus m[â]na pre sv[î]nta evanghelie 15 oameni şi au giurat, iar[ă] al[ii] ce er[ă] călugări şi preoţi era gata la giurăm[en]t şi nu i-au lăsat să giure că nu s[ă] cade. Şi la mărturiia şi giurim[en]tul lor aşea au mărturisit şi au giurat cum Gaftona preuteasa au fost dat întâiu aciale ocine 11 Bîşătoae, pentru scuteala vecinilor, iar[ă] apoi la moartea ei li-au luat dela Băşătoae şi cu zapis şi cu mare afurisanie li-au dat nepoşilor ei carii sintu mai aproape, Parascii Boldiascii şi Varvarei şi Placsoae şi Sorei şi comisului Scoar[ă]iş. Şi li-au tot ținut Costin Hatmanul p[ân] s'au dus în țara leşasci în pribegie că era nepot Gaftonei preuteas[ă], iar[ă] apoi înprăştiindu-s[ă] ei şi neavând cini slip[ă]ni aciale ocine. Iar[ă] le-au cuprinsu Bîşătoae şi Prăjescul neavând nici o treab[ă]. Deci şi atuncia au rămas Prăjesca din toată leagia țării, ca să nu mai aib[ă] ia treab[ă] cu aciali ocine. Iar[ă] feciorii lui Costin Hatmanul şi rudele lor s'au îndreptat. Şi le-au dat Duca Vod[ă] să ție aciale ocine cu tot vinitul dinpreună cu rudele lor ce mai sus scriem, carii scriu în zapisul cel de danie a Gaftonei preuteas[ă]. Precum ne-au ar[ăt]at şi scrisoarea aceeaia dela părintele Dosofteiu episcopul de Roman precum au giurat şi au mărturisit aceale mărturii ce scriem mai sus înaintia svin[ă]ii sale, şi izvod de toate mărturiile scrisă tot anumi cu singuri m[â]na părintelui. Deci şi Domniia mia şi împreună cu tot sv[î]ntul nostru, văzând aceali zapisă de rămas pre Băşătoe dela Vasili Vod[ă] şi zapisul acel de danie dela Gaftona preuteasa d[ă]ndu-s[ă] nepoşilor ei carii sintu mai aproape cu mare afurisanie, şi apoi văzind mărturia părintelui Dosofteiu episcopul scrisă cu m[â]na svin[ă]iei sale şi d[ă]nd şi Duca Vod[ă] rămas pre Prăjasca din toată leagia țării, dela Domniia mea încă d[ă]m şi întărim feciorilor şi nepoşilor P[ă]rascii Boldiascii şi a V[ă]rvarei şi ai Plăcsoae şi a Sorei şi comisului Scor-

fiș, nepoții Gafonei preuteasăi, ca să le hie și dela Domnia mea giumătate de sat de Brăniștiari și giumitate de sat de Șcheuleț diiapfe ocine și uric și întârituri în viaci. Iari de vor mai ivi cinevă în vro vriame din săminția ai Bășătoae sau din seminția

Prăjescului nescari zapisă sau scrisori pre aciale ocine carili mărturisăscu că sintu făcute multe în multe chipuri, pentru pentru[ca] să împresoare aciale ocine, acealea să nu hie nici unul, nici de o credinți, ce să s[ă] ia dela aceia și să-s dea iariș la nepoții Gatonei preuteasăi, ca foarte cu adevărat pre direptate s'au așăzat păra lor precum scriem într'acesta ispisoc dela noi. *In da snu s mișăet.*

U las lt 7185 Sept. dni.

(L. p. D.)

† Străfulat Rugină.

Pecete mică octogonală în tuș roș.

Pe verso: „Dires pre Brănișteri și pre Șcheulețu” adaos: „di păra cu Bășătoe”.

A se pune în legătură cu cel publicat sub no. 269.

Scoarțes Comisui pomenit într'un act din 1605 Apr. 2. Iorga, *Stud. Doc.* V p. 9.

N. Apostol.

Acest document s'a dăruit acum Academiei Române.

31. Iscălitura Domnului: „Io Antonie Voevod”.

282.

1717 Ianuar 28.

† Adică eu Stoica feciorul Micului din Șupriști dat-am acestu al meu zapis ca să fie de bun credință la mâna dumnealui Matei Fălcoian biv vel vistieri precum să să știe că am mersu la dumnealui de i-am vândut un pogon de vie în Dealul-bobului alătuirea cu viia dumnealui ce le-au cumpărat dela jupânul Dumitru

drept fl. 17. și mi i-au dat dumnealui acești bani toți gata în mână mea. Dreptu aceeaia am datŭ aceslŭ al mieu zapis la mână dumnealui ca să stăpânească cu bună pace dumnealui și coconilor dumnealui călă Dumnezău îi va dărui. Și când am făcut cestŭ zapisŭ fost-au mulți megiaș cari să vor iscăli mai jos. Și pentru mai adivărat credință m'am iscălit mai jos [ca să să] crează.

Ghen. 28 dn lt 7227

Eu Stoica sin Micul vânzător.

Eu popa Dumitru mart. Eu Luca ot Urlaț mart.

Eu Lina Grămăticului mart. Eu Constandin..... mart.

Eu Călin sluj. ot Urlaț mart.

T. Pamfile.

283.

1780.

Izvod di zăstre fiicii noastre Marii[i] după cum în gios să arată. 1780.

1 icoană ferecălă. 3 rânduri de strai; unu cu samur, altul cu nureă, altul cu sângiapu. 1 pereche pafale de aur cu colan. 1 păreche pafale de argint poleit, cu colan. 1 zgardă cu diamanfuri. 1 părechi brățări cu mărgărintariu. 1 păreche cercei cu zmăragduri. 1 păreche cercei cu zmăragduri al doile. 3 inele cu diamanfuri. 1 inel cu băleş. 6 cămeș burangic. 4 părechi izmeni burangicu. 2 părechi mintene. 1 antireu de noapte. 1 năframă de oglindă. 1 perdă de atlaz. 2 rânduri fețe de pernă. 2 prostiri di obial. 1 prostiri di obial de burangicu. 1 obial cu firu. 1 obial de ghermesuf. 1 saltă de atlaz. 3 prostiri di așternul. 24 șervețe. 2 mesă. 12 șărvite cu flori. 1 isăiu (?) cu flori. 4 mănășterguri di mână. 4 șărviți lighi[a]n. 4 mănășterguri de obraz. 2 bohcelăcuri 3 sarici. 3 trahiliale. 2 cevreli (?). 300 lei pentru așternut bun. 2 covoară. 12 părechi cuțite argint cu linguri. 2 solnițe de argint. 1 sfeșnice di argint. 1 tava de cafe argint. 12 farfurii argint cu felegen. 1 afumătoare argint. 1 slopiloare argint. 1 străchinuță cu linguriși de dulceț. 1 locu blidi cositoriu. 1 tocu de talgiri cositoriu. 1 oglindă mari. 1 oglindă mică. 1 sipet mare. 1 sipet al doile. 1 sipet micu. 1 scatulcă. un lighi[a]n cu ibric. 2 pol moșii cu pol sat Epurenii. 7 pogoane vii la-cruce cu cramă. 6 sălașă țigani. 15 epi și un armăsar. 1000 lei bani și blagoslovenie de la Dumnezeu și de la noi.

Act Botoșenean

Dăruiț de d-l Norbert Ștefan Dombrowski muzeului

.....Vel vor[nic].

A. Saint-Georges,

Crăste — Mărina — { Nastasăia,
mama lui
Luca Arbure }

Luca Arbure
Portariul Sucevii și în urmă
Hatman
și Părcalab
Sucevii

Vel vist Gavriil soțul
Sofiții Arbure

Miron de
Sănăhău

Tita

Lupul

Sofița Arbure —

Onciul Herța
Coste Herța
Mărica

— Ilicior —
Onciului
di Herța

Stro
iasca

Stroescul

Ioan Stroescu —

Paraschiva,
soț lui —
Toader —
Holban

Alexandra Tău-
luleasa

Iord. Stroescul

Nastasăia, soț
lui Grigoraș
Prăjăscu

Antimia

Dumtru Stroescul

Nastasăia Arbure — Solomia care au avut frați
pe Ioan, Gurge și Nicoară

Ana Arbure — stărpă

Odochiia Arbure — Nastasăia

Maricica Arbure — { Tofana } stărpi
{ Zamfira }

Toader Arbure { stărpi amândoi că i-au tăet Ștef. Vodă, nepotu lui Ștefan
Nechita Arbure { Vvodă cel bun, când au tăet și pe tatăl lor, Luca Arbure.

Stanca, fata lui Luca Arbure

Despre «giupineasa Tofana și soru-sa Zamfira, felile Maricăi și vara lor Naslasiia, Iala Odochiii, nepoatele Lucăi Aburea, portariul Sucevii», a se vedea N. Iorga: «Stud. și Doc». XXI, p. 281-4.

Despre familia Holban a se vedea articolul de același în «Drum drept» I, p. 389-94: știri despre frații Neculai, Constantin și Ilie cu leciorii lor. Nu se cuprinde acolo, deci, a treia generație a spiței care însă, are lipsuri într'a bun Observând cu multă băgare de samă spița, se văd ștersăturile cari s'au înlocuit, la transcriere, prin linii punctate.

T. Pamfile

285.

1741 Maiu 10

† Noi Grigorie Ghica Vvod *boj mlost gpru zemli moldavskoï*. Scriem Domniia mea la boeriul nostru dumnealui Vasăle Sturze biv vel stolnicu. Facem șlire că aice la Domniia mea s'au jeluït Tode-rașco feciorul lui Postolache Călărașului din Obârșianii pe feciorii Păharnicului Dabijii ce au fost trăitori la Zorileni, zăcând că având și părințai lui moșie acolo la Obârșieni și casă și biserică și alte multe împregiurul casăi, și livadă de pomi, și la acele vremi trecute pusteindu-și feciorii Dabijii casăle de acolo și făcându-să dudău pe lângă casăle lor, ar fi mersu iar de au dat pojaru Mihălache feciorul Dabijii ca să-ș părlească împregiurul casei lor, și n'ar [fi] căutat să stângă focul, și dând vânt, au luat focu, și dede sam[ă] că i-au dat peste casa lor și ar hi arsu casa și bisărica și 2 polobo[al]ce cu grâu și un zămnecu de slupi și alte unelle pe lângă casă, și li s'ar hi uscat levezăle ce-au avul. Și zăs[ă] c'ar hi avul și carte de pără de față dela Domniia sa Mihaiu Vvod și i-ar hi dat ramași și platneci. Și tămplându-să din ză în ză, apucându-să [că] vor plăti și n'au mai plătit. Ș'au murit Mihălache Dabije și ar hi rămas frațai lui și feciorii lui. Și murind și fratele acestue Dumitrașco ce au fost mai mare și iar stăpănesc locul și moșie lor ș'acum la locurile ce au fost li s'ar hi prăpădit și carte ce de rămas ce-au avut dela Mihaiu Vod[ă]. Numai dă sam[ă] că împregiurașii sânt și șliu poveste pe cum au fost. Și el au rămas tol păgubaș de alunce pără acum. Ce pentru aceasta scriem dumitale să iai sama și să cerci pricina și de a fi așe, de unde s'a cădē, să-i plinești, să-i așeză acolo pi cum vei socoli dumniata, c'a fi mai drept, iar neputându-i așeză, să le dai ză cu mărturie la mână cui s'ar cădē ca să avem șlire.

U Ias 7249 Mai 10.

Pecete mică octogonală cu cap de bou și vultur.

V. C. Nicolau.

286.

1818 Iulii 30.

Adecă eu Părintele Chirilă dat-am adivarat zapisul meu la mână dum. Costandin Schelit nomofilac, precum să-s ştie cum că i-am vândut eu o curătură dum, care cumpărătură să răzăşăşti cu vie dum. şi cu vie sfinţie sale părintelui Chirilă pe moşia Socolii aproape de Schitul-lui-Tărăvă. Şi curătura să află stiarpă cu gardul din giorimpregiur iar înfrânsa sunt numai vreo cinci-şasă pomi linerli şi iarbă de cosăt. Şi tocmală am făcut cu dum. ca să dei 56 lei ...*S'o stăpânească în pace.* Şi i-am dat şi zapisele cele vechi la mână dum. care zapise le luasem unul de la Iacob vnzătorul şi altul de la Ilie vnzătorul curătorii.

Punc degetul şi Părintele Paisie.

A. Saint-Georges.

287.

1834 Februarie 3.

Moşnenii Căloteşti ot Muşeleşti [j. Argeş], s'au plâns logofetiei a dreptăţii arătând că moşu lor Stan Calotă, având parte din moşie în hotarul Prosiei înfr'acest judeţ, precum ar fi coprinzând într'un hrosov a răposatului Domn Ghigore Ghica cu leat 1660 i un zapis din care moşie închinând şi la sfântul schit Prosiia, au trecut numele lor în pomelnicul cel mare al numitului schit, iar ceilaltă parte de moşie în leat 7092 au zălogit-o în drept taleri 500 unui Pătru Muşătescul şi ficiilor lui... bez di doă grădini cu pruni... Şi pe tot anul să se scadă moşul lor câte taleri 20. După moartea moşului, păruşi jăluitoilor au cerut moşia dar, nu numai că moşia nu le-au slobozit-o..., dar încă i-au luat cu lanşuri de gât ca pă nişte talhari, şi căznindu-i, le-au luat toate cărşile şi hrisoavele ce au avut din cari li s'au slobozit hrisovu şi un zapis de un nepot al Muşătescului. Plângerea se înţeşe împotriva Sandei şi Saftiei, nătorile Muşătescului răposat, dar ele dând milă la isprăvnicaşii dă afunci, nu numai că moşia nu le-au slobozit-o, dar i-au şi închis la gros, luându-le prin închisoare şi zapis că nu să vor mai seula cu judecata. Acum, altă cerere pentru carte de blăstăm, să se scoată cărşile răpite i un pomelnic ce l-ar fi tăiat din pomelnicul cel mare al sfântului schit Prosiia.. Cerând tot deodată ca să să indatoreze şi dlor boerişii Brătieni Dincă şi Safta Şuceanca a le slobozi suma stânjânilor ce-i stăpânesc în sălnicie precum şi stânjânii 75 partea lui Gheorghie Calotă.

În faţa judecătoriei, jăluitoii arată scrisoarea lui Pătru Muşătescu şi fe-

ciorii lui, Părvu și Ion, din 1792 Noemv. 23 iar părțile aduc cu anaforaua velișilor boeri din 1826 Iulie 5, da'ă după anaforaua departamentului de opl în pricina ce au avut Șălrăreasa Safta Brăteanu i Costandin Brătianu dintr'cest județ, cu părătele de acum Safta și Sanda nurorile lui Pătru Mușătescu, cari rămân stăpâne pe moșie. Această hotărîre se întărește la 12 Iulie. Moșia se hotărînicește de Pitarul Nicolai Rătescu la 25 Iulie.

Se pomeniște și actul din 1831 Apr. 2. publicat în această revistă an. II, p. 157 sub. no. 229. Jăluitorii nu dobândesc dreptatea.

Vălsănești-Argeș.

Act. G. Florescu.

288.

1838 Iunie 24.

Insemnări. Școala națională începătoare din R. Vâlcea se deschide pentru întâia oară la 12 Mai 1832 de profesorul D. Serghiad.

Funcționează la început în hanul Popa State. Profesorul cere 20 taleri dela Maghiștrul orașului să plătească *tronul profesorat* și *seanuul de nisâp*, care încă lipseau.

Școlarii se adunau la 8 dimineața și la 2 după amiaz, după ceasul europeanesc, trăgându-se clopotul bisericii «Toți sfinții». Avea școala și un *ceas de soare* desemnat p'un părele.

În 1835 școala stă închisă mai multe luni, din lipsă de local.

În 1839 se face o sală specială de școală.

În examenul public din 1838, Serghiad scrie câteva invitări-programe, pe cari le distribue autorităților și persoanelor mai distinse, rugându-le să asiste la examene. Mai lipește câte una la școala și la biserică, pentru înștiințarea publicului. Una din aceste invitări aflând-o într'un dosar al primăriei, pe anul respectiv, o tipăresc aci întocmai.

Programă de regulă care este a să urmă atât eczamenul particular cât și cel public formal. Anul 1838, Iunie 24. No. 33.

Fiindcă în eczamenul formal sau ținimoniai nu să poate cerceta toți școlarii pă îndăzi și cu amăruntul toate învățăturile ce le-au trecut într'un an, ne ierlând vreme pentru aceia, mai năinle cu vreo călăva vreme se face cercetare în mai multe zile, care se numește *eczamene particulare*, adecă cercetare în parte a fiecărui școlari. Și atunci când dintre înșii vor da dovezi încredințătoare de a lor bună cu înțelegere învățătură, aceia luând no. I cu eminentă, pentru gradul învățăturii, să vor alege a răspunde în examenul ținimoniai și să vor face cunoscuți prin raport și cinst. Eforii a școalelor, spre a le trimite alestăturile ce vor merită.

Față de masa cercetării, urmează după orânduială și datorie a fi și cinstitul comitet de inspecția aceștii școli și cinst. Maghiștrul, ca un trup ce înfățișază persoanele obștei orașului.

Așa dar, atât părinții ce își au copii în această școală, și cari

doresc a le vedea rodul învățăturii ce l-au secerat duprește an, cât și oricare rumăn patriot, sau strein curios, sânt poftiți cu cînste a veni la școală spre vederea acestui spor (de vor dori), a-tât în particularele examene, în care cum zic mai sus, să vede lucru mai pe larg, cât și la cel formal, ce este a să face Duminică la 3 ale viitorului Iulie în ceasurile de dimineață, dela 8 până la 12 eoropienești.

Examelele particulare să încep dela 28 ale următoarei luni, tot ceasurile de mai sus arătate și să săvârșesc la 30.

Învățăturile ce sânt a se cercela :

Clas I.

Citire pe table pedagogice și scrierea pă plăci după modeluri.

Clas II.

Citirea pă cărți ; scrierea dictando ; cele patru lucrări artimelice cu numere simple practicește, fără cuvânt și oarecare rugăciuni învățate pă dinafară pentru închinăciune.

Clas III.

Catihismu omului creștin cu cuvânt ; elementuri de gheografie statistico-politică ; elementuri de aritmetică și etimologia gramaticii cu -analiz.

Profesorul școlii naționale

D. Serghiad.

Din dosarele arhivei primăriei orașului R-Vâlcea,

C. N. Mateescu.

289.

1839 Februarie 13.

Costache sin popa Axintie Periețeanu dăruiește părintelui Toma, cumnatului meu.... doi stânjani de moșie din hotarul Lăscoiului, pentru ca să fie de pomenire pentru sufletele părinților miei, cât și pentru mine.

În Iulie 12, acelaș an, popa Toma Periețeanu duh|ovnic| trece, a-cesti doi stânjani ai lui Costache, ce și el îi are coboriți dela părinți, ne văzând nici un folos de dănșii, prin vânzate, lui Gheorghe Pribeanul, cu 115 lei stânjenul

Gara Dâlga.

N. I. Dumitrașcu.

I N S C R I P Ț I I

29—40.

La Mănăstirea Râșcu pe troiță :

Acest panaghiiariu s'au făcut cu cheltuiala sfinții sale Kyr Sorionie arhimandritului Mitropol. și s'au afierosit la sfânta mănăs-

tire Râșca, unde să prăznuiește hramul sfântului Ierarh Nicolae, spre pomenirea neamului său. 1807, februar 10.

Pe crucile din altar:

Această sf. cruce iese afierosită sf. mn. Râșcăi de Arh. Isaie egumen aceștii Mon. 1836.

Pahomie Duhovnic 1790.

Vinedict arhimd șe egum. Moldoviții 1777.

Această cruce s'au făcut sfintei mănăstiri Râșca de Manoil ieroshidiacon 1804.

Această cruce am dat-o sf. monastiri Râșca, Neonil Boca, arhimandrit 1862 liuli 14.

Neonil Boca arh. mon. Râșca, avgust 13.

Neonil Boca. arh. mon. Râșca 1862.

Această cruce am dat-o sf. mon. Râșca Arhieru Iosif Râșcanu 1860.

Vinedict Vicob protosinghel, 1804; Manoil argintar.

Iosaf ermonah filofteishi monah.

Pe chivote:

Aceste chiovole sau făcut de câtră smeritul arhimandrit Veniamin Kanano egumenul mn. Râșca pentru această sf. mn. Râșca, 1854 luna ghenar 1.

Artur Gorovei.

I N S E M N Ă R I

115.

Din „Condica de casă“ a Mitr. Neofit I. Cretanul 1738-1754.(1)

Insemnare pentru toate prăvăliile i casele câte sânt pe locul Mitropoliei și dau chirie precum va arătă în jos, însă aici in București și sânt asupra popii Atanasie ca să strângă chiria.

Aprilie 23 leaf 7251.

1) Ceale deli baie.

I Cărciumă Mitropoliei. se vinde vinul Mitropoliei și are alături loc sterpu de o casă.

I Casă șade Rusin slug[a] dela Aga Constantin. are alături un locșor mic ca de o prăvălie, ll. 4.

Casele ceașului de nemți, locul Mitropoliei, lemnele lui. Are loc mult de cai și dindos, ceară ocă 3.

(1) Vezi no. trecut p. 60-2.

Paraschiva băiaș, loc Mitropoliei, lemnele lui; doaă case într'un văliuș, tl. 3.

1 Casă noao, Panail băiaș, lemnele lui, locul Mitropoliei, ceară ocă 3.

Baia cu locul cât ține ea.

1 pivniță mare de piatră a Mitropoliei, și casele băei.

Casele Ghinei vâtafului, de lemn, cu pivniță de lemn, cu grădina până în livedea domnească și până în hotarul dumnealui Banului Manolache și până în Dâmboviță.

2) Mahalaua stăii Dimitrie.

Casele lui Ion Clopotariul cu pivniță, locul mitropoliei, lemnele lui; cât ține din pod până în Dâmboviță, și din gardul popei Andrei, până în parmacii lui Pavalache și să vinde vin. tl. 8.

3) Casele dela hanul lui Șârban-Vodă, spre Șalari.

1 Pivniță mare de lemn a mitropoliei. Și merge cu locul ei din pod, până în parmacii Ghiurghiului. Și pe locul primnișii sânt și prăvălii, de șade Dumitru croitoru și dă chirie tl. 3 noi. Și alături cu pivnița, șade mălușa Despa, tl. 3 și Mihaiu ceprăzariul tl. 5 noi; Ianache plăcintariul, tl. 8 noi; Gheorghe mătăsariul tl. 6 noi; Costandin săidăcariul, tl. 3 noi.

4) Ceale dela Oghia ovreică.

Tudorin șelariu, tl. 15 noi; Moise ovreiu tl. 15 noi; Tudoran cojocariul, loc mic, lemnele lui, și iaste alătura loc sterpu de o casă, tl. 10 noi.

Matei cojocariul, pivniță de lemn loc mic, lemnele lui, are și loc sterpu alături, tl. 10.

Șârban, țigan, loc și casă mici, are și prăvălie de-și lucrează meșteșugul lui, tl. 6 noi.

1 A lui Paceagiul, tl. 5 noi, iaste alătura un loc sterp ca de trei prăvălii.

1 Casă Dobre plăcintariul, și loc și lemnele mitropoliei, tl. 12 noi,

1 Pivniță dela Maxim, cu două despărțituri și are jos la pod căsuță, șade Ana văduva, tl. 4 noi.

5) Ceale ce sânt d'asupra pivniții lui Maxim.

Morail cupeș, ține 2 case osebit, tl. 15 noi; Mihai ceasornicar, tl. 5.

1 Casă singură, fiind sobă să să facă, tl. 7 pol noi; Ghica tl. 7 pol.

1 Casă singură, cămară, tl. 7 pol noi.

6) *Ceale dupre locul lui Stăii Gheorghe vechiu.*

Manolache cojocar, loc mic, lemnele lui, fl. 3 vechi; Anghelache băcan, fl. 3 vechi; pivnița cu case cu loc iasle a mitropoliei, șade Costandin beșliul.

1 Pivniță ot Radivoe, cu case cu loc, iar a mitropoliei și șade Nedelca văduva și vinde vinul mitropoliei.

1 Magazie alături a o ține Alexandru Armeanul și are un loc sterpu, fl. 8 noi,

Școala unde învață copiii popa Florea, ceară oca 3.

7) *Ceale dela podul lui Șarban-Voda.*

Casele lui Baș-bulubaș cu pivniță cu loc, cu lemnele lui, iar a mitropoliei și are magazie la uliță, fl. 5.

Magazia ot. Staicu logofăt, șade Tatul neamșul.

8) *Ceale delu hanul lui Stăii Gheorghe nou.*

Mine mărgelariul, loc mic, lemnele lui, fl. 15 noi; Ilie mărgelariu, și loc mic și lemnele mitropoliei. fl. 60 noi; Agi Amet băcan loc mic, lemnele lui, fl. 30.

9) *Mahalaua Scaunelor.*

Nedelco ciubucciul, loc mic, lemnele lui, bani 166; Dima cismariu, fl. 2 noi; Radu mărgelar, fl. 2 noi; Paraschiva bărbieriu fl. 4 noi; Popa Toma ceară oca 1; Popa Necula ceară oca 1; Popa Slavru ceară oca 1; Bicul logofăt, fl. 1 nou; Mihai Măcelariu cu pivniță de lemn, fl. 1; Stancul meșter de fier fl. 1.

Am dat volnicie Bratului, cazac călăreș, ca să-și facă casă pe locul mitropoliei și magazie și să dea chirie pe an fl. unu, precum dau și ceilalți. Iunie 10 leat 1744.

Alexandru Botezatu, cu pivniță, fl. 1; Ștefan lăutar, fl. 1; Precup lăutar, fl. 1; Radu lăutar, fl. 1; Gheorghe lăutar, fl. 1; Voico lăutar, fl. 1; Ivan ciauș, vinde vin, fl. 1; Șarban lăutar, fl. 1; Radu zlătariu, fl. 1; Ion meșter de fier, fl. 1; Ion măcelar, fl. 1; Paraschiva pescariu, bani 166; Manciu pieptănariu, fl. 1.

10) *Ceale dupre lângă pușcărie.*

Iancu ovreiul, fl. 10 noi; Leun ovreiul, fl. 10 noi; Ana ovreica ține două prăvălii, osebit fl. 20 noi; Stan cojocari, fl. 10 noi; Voico condorogiul, fl. 10 noi; Dumitrașco cojocariu, fl. 10 noi.

Doao case ce sânt la pod în mahalaua scaunelor, lângă pivniță ce o face Conslandin zaraf, să dea câte bani 166.

C. N. Mateescu.

116.

Pe un octoih la Mănăstirea Râșca.

Această sfântă carte ce să numește octoic de canoane a Maicii Domnului, care să citește la povecernie, iaste cumpărată de mine cel mai gios numit cu optsprezăci lei întru al doilea rând a igumeniei mele dela sf. mân. Râșca din ținutul Sucevii la care să prăsnuește și să cinstește hramul celui dintru sfinți părintelui nostru și marelui făcător de minuni Nicolae arh. Myreilor Likiei, căreia sfintele mănăstiri aratata carte o am și afirosit, ca să rămăe și să fie de apururea neclintită și nestrămutată danie în veci spre a mea veșnică pomenire, și pentru ca să nu să răslețească și să să înstrăineze dintre celelalte cărți ale pomenitei măn. iscăbind am pus și a mea pecete, la lea 1816 noemb. 18 zile. Sofronie arhimandrit și igumen sf. m. Râșca.

Artur Gorovei.

117-118.

După ms. Acad. Rom. 481: Cuvânt de învățătură a lui Nil și altele.

* Să să știi că această carte amă vândut-o eu Ivănnichie ieromonahulă delă schitulă Găvanele la Cozma monahulă și Bulgarulă dină Sviștofă. în 5 lei văleată 1803 lună lui Octomvrie.

* Această sfântă și dumnezeiască carte este al cuvion ot Sulun Galaction ier[ol]monahul a sfântului Munte Atonului la mănăstirila în sfântu Everelor ce să numește pă li[m]ba no[a]stră Sfântu-gură u[n]de să cinstește și să prăznuește hramul Adormirei. Po[a]rtă'n-[r]însa sfântul coiv(sic) ce au venită în Sfă[n]ta-gură pre mare si[n]gură neținută de mână de om, u[n]de să ci[n]stește și să prăznuește hramu Adormirei[i] Maicii[i] Domnului. Și pentru ca să s[ă] știe am scris eu celū zmerit între toși, Teodor dascalu sîn popa Mih[aiu] la le[a]lu 7322, dela zidire[a] lume[i] la leatu 7322, iar dela Hristosu le[a]lu 1814 în luna luiu Maiu în 4.

D. Furtună.

C R O N I C A

N. Iorga: Câteva știri despre comerțul nostru în veacurile XVII și XVIII. Negustori Greci din țara românească, cunoscuți în Veneția, unde-și aveau și biserica *San-Giorgio dei Greci*, studioși și îndemnători la studii, în strânsă legătură și cu arta românească din acele vremuri.

Pe lângă aceștia, o sumă de negustori aromâni cari cunoșteau bine drumul din Moscopolăa în florile, la Veneția, prin Durazzo și Valona.

A doua parte privește una din pricinile pentru cari elementul străin a înlocuit

pe Români în comerțul intern : târgurile bezmenare, cum a fost cel al Burdujenilor, înălțat cu zăbavă de Domn, după cererea Egumenului Mănăstirii Todirenii.

N. Iorga : Un act românesc privitor la începătorul culturii bulgare Dr. Verone. Petru Verone, bulgar, este „dohlor” plătit de căminăcie, pentru Craiova, alături cu bătrânul Ferraris. Carlea scoasă de dănsul în 1824 la Brașov este *Bucvar-ul* care, după Nedealnicul episcopului Sofronie de Vrața, lipărit la Râmnic, în 1806, pentru Bulgari, dar cu mult ajutor românesc,—vine în rândul al doilea.

N. Iorga : O hartă a Țării românești din c. 1780 și un geograf dobrogean. După începutul carlografiei românești, legat de numele lui Constantin Stolnicul Cantacuzino, după Rigas, vine o hartă care este numai planșa 12 dintr'un album explicator al unei lucrări grecești de geografie privitoare la aproape întreaga Peninsulă balcanică. Harta e facsimilată. Urmează alte știri privitoare la Rigas Moesiodacul, — *Dobrogeanul*.

Iconomul Ioan Constantinescu : Monografia comunei Brănești, jud. Gorjlu. Întăiul capitol povestește istoricul comunei, începând dela 1579, pe lemeiul documentelor cari se și dau în anexe : procese între vecii slăpânitori, după 1685 între unii dintr'înși și mănăstirea Motru, cu încălcări obișnuite, cu silă și hotăriri, până la secularizare.

Trecutul își are părțile sale și în capitolele următoare, expuse cu o limpeziune neobișnuită și cu un suflăt pe care, firește, „în al XXXVI-lea an al păstoriei sale” nu-l poate mișca nici o laudă.

Const. Moisil : Medaliile lui Constantin Vodă Brâncoveanu. Lucrarea a apărut în preajma aniversării bicentenarului morții Voevodului. Se descrie o medalie de aur, 4 medalii de argint și una de billon, toate datele 1713. Autorul, împotriva celor ce socotiau aceste medalii ca monede curențe, crede că erau sortite a fi împărțite, după obiceiul apusean, cu prilejul serbării unui sfert de veac de Domnie.

Const. Moisil : D. A. Sturdza și numismatică românească. Ca numismat-ajutor al Academiei Române, d-l Moisil, aducând prinusul de recunoștință din partea specialității sale la căpătăiul răposatului D. A. Sturdza, dă în câteva pagini însăși istoria numismaticii românești. Ea se începe cu colecții întocmite «pentru proprietăți lalimanice», ca acele ale lui Gh. Săulescu și a generalului N. Mavrus și mai ales cu râvna tânărului care studiasă în Germania economia politică și finanțele, D. A. Sturdza, întemeietorul cabinetului numismatic al Academiei Române și sprijinitorul *Societății numismatice române* necurmat dela înființare (1903) și până la moartea lui.

Duiliu Zamfirescu : Bosforul și Dardanelele față de interesele românești. Cuvântării d-lui Zamfirescu la Academia Română, nu i se poate nega lemeiul istoric. Rușii au năzuit în totdeauna spre Constantinopol și aceasta o știm mai ales noi și-o știu și Bulgarii, cari, la o laltă stăm în acel drum al lor. În războiul de astăzi, poate, Rușii vor căuta să-și relezească și această cale : România însă, față de grozava implicare a celor neștiute, nu se poate conduce numai după ceea ce a văzut în grabă, cu o slabă privire, printr'o crăpătură de gard.

Indreptări : p. 57-8 trebuie : *Cioroiu* : p. 58, rândul 1 : *Catânelor*.

T. Pamfile.

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințele pentru *D. Lazăr Teodor*, Botoșani 4 lei. *D. N. G. Popa*, Pelitlia jud. Constanța lei 8. *D. Dr. Fridman*, lei 4. *D. Eugeniu Ciolacu*, profesor Craiova, lei 4. *D. Gh. Florescu*, Vălsănești jud. Argeș. lei 2. *Păr. C. Bobulescu*, lei 4. *Păr. I. Constantinescu*, Brănești jud. Gorj, lei 4

(urmează)

CONST. MOISIL :

Studii și cercetări numismatice

1. **Considerațiuni asupra monetelor lui Mircea cel Bătrân.** București, 1913. 20 p. și o planșă.
2. **Medaliile lui Constantin Vodă Brâncoveanu,** București, 1914. 12 p. cu 8 figuri în text.
3. **D. A. Sturza și numismatica românească,** București, 1915, 7 p. cu o gravură.

ICONOMUL IOAN CONSTANTINESCU

Monografia comunei Brănești din județul Gorjiu

Târgu-Jiu, 1914, Tip. «Lumina».

N. IORGA

Un act românesc dela începătorul culturii bulgare D-r VERONE

Analele Acad. Rom. Mem. Secf. Ist. Ser. II. Tom. XXXVI.
20 de bani.

N. IORGA.

O hartă a Tării românești din a. 1780 și un Geograf Dobrogean

Anal. Acad. Rom. Mem. Secf. Ist.
Ser. II, Tom. XXXVI.

50 de bani

Domnieisale
Domnului

Artur Gorovei

Zolticeni

ION CREANȚĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară. Anul VIII. No. 5 pe Maiu 1915, cuprinde :

- T. Pamfile.—O filognomonică românească.
M. Lupescu.—Jăcuții.
D. Urzică.—Urație la nuntă.
Pr. P. Gh. Savin.—Cei trei frați năzdrăvani (poveste).
Pr. N. V. Hodoroabă.—Plugușor (urmare).
D. Furtună. T. Popovici. I. Brătulescu. Șt. St. Tuțescu. N. I. Mnnteanu.—Povestiri și legende.
V. I. Kabu. D. Urzică. C. Varolomeiu. D. Apostol.—Găcitori.
G. C. Constantinescu.—Vișina (cântec bătrânesc).
Pr. Fl. A. Drăghici. N. I. Dumitrașcu. D. Urzică Pr. S. P. Chiricel.—Boli la oameni, leacuri și descânțece.
A. Gorovei. M. Lupescu. C. Atanasie—Botanica populară.
M. Lupescu, N. I. Popescu —O samă de cuvinte.
G. C. Constantinescu. V. I. Kabu. S. P. Colibași.—Cântece.
I. Brătulescu. Pr. N. V. Hodoroabă. A. Moisei—Glume, jâții, taciule.
T. Pamfile.—CRONICA.
Ilustrațiuni.—Oua încondeiate.

Abonați

Revista Istorică

Dări de seamă. Documente. Notițe.

Publicată sub auspiciile Casei școalelor de N. Iorga.

Redacția și Administrația în Vălenii de Munte.

Abon. anual 6 lei.

DUILIU ZAMFIRESCU :

Bosforul și Darðanelele

FAȚA DE

Interesele românești

Analele Acad. Rom. Mem. secț. lit. Ser. II, Tom.

XXXVII.

60 de bani.

Miron Costin

===== REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE =====

APARE O DATA PE LUNA

C U P R I N S U L

O PRECUVÂNTARE DIN 1871 LA CĂRTEA «MÂN-
TUIREA PĂCĂTOȘILOR». — D. Furtună.

DOCUMENTE. — H. Apostol, N. I. Dumitrașcu, G. Flo-
rescu, G. Jorică, C. N. Mateescu, U. C. Nicolau, T.
Pamfile, A. Saint-Georges, G. Tutoveanu.

INSEMNĂRI. — D. Furtună, Artur Gorovei.

CRONICA. — T. Pamfile: N. Iorga: Notes et extraits pour servir a
l'histoire des croisades au XV-e siècle; Actinitatea
culturală a lui Constantin Vodă Brancoveanu și scopu-
rile Academiei Române. — Const. Moisil: Contribuțiuni
la istoria monetăriei vechi românești — Ioan Radonici:
Situațiunea internațională a Principatului Terii-româ-
nești în vremea lui Șerban Cantacuzino [1678 — 1688].

ILUSTRAȚIUNE. — Pecetea Moldovei din 1820.

Redacția: Strada Corbului. □ Administrația: Strada Traian 8.

===== B Ă R L A D =====

EXEMPLARUL:

În țară 35 de bani
În străinătate . . . 45 „ „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 4 lei
În străinătate 5 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI. C. D. LUPĂȘCU

<https://biblioteca-digitala.ro>

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, I. CHRISOVE-
LONI, ALEX. ECSARHU, CĂP. P. GANE, P. GAVĂȚ, A. GHEORGHIU,
H. GHERGHELY, CĂPITAN L. GHICA-BRIGADIER, W. KAMINSCHI.
C. D. LUPAȘCU, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU,
ZOE V. NICOLAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES,
EMILIA STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

ABONAMENTUL

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Traian 8.

N. IORGA:

Activitatea culturală a lui Constantin Vodă-Brâncoveanu

și scopurile Academiei Române

Anal. Academ. Rom.—Mem. Secț. Ist.—Ser. II,
Tom. XXXVII.

20 de bani

Dela Muzeul regional de istorie și etnografie al jud. Tutova.

Suma din urmă 668.35

D. Șt. Dabija, perceptor, cu lista No. 36 5.—

Total 673.35

IOAN RADONICI:

Situația internațională a Principatului Țerei-românești

In vremea lui Șerban Cantacuzino (1678-1688)

Analele Academiei Române. Ser. II. Tom. XXXVI.

Mem. Secț. Ist.

30 de bani.

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția: Strada Corbului.

Administrația: Str. Traian 8.

B Ă R L A D

O precuvântare din 1871, la cartea «Mântuirea păcătoșilor».

Cartea aceasta, «Mântuirea păcătoșilor» (i se zice și în formă grecească «Amartalom sotirla») a fost de timpuriu tradusă în românește, pentru cetirea călugărilor, de către un oarecare călugăr, desigur, Cozma, în 1682(1). Se credea de către răposatul Erbiceanu că și marele Mitropolit Antim Ivireanu ar fi tradus din ea, ceea ce nu se admite ca adevărat aslăzi(2). Traducerea s'a răspândit foarte mult și foarte repede. Pretutindeni întâlnești manuscripte care o cuprind.

Mai interesantă e. la aceste manuscripte, precuvântarea. Desigur că ea aparține traducerii dintâi, a celui Cozma. Dar limba și unele construcții totdeauna sunt schimbate, poartă pecetea scriitorului respectiv. Dăm aci o asemenea prefață după manuscriptul, din 1781 Martie 24, a ierodiaconului Serafim dela schitul Cozla (în. Neam). Manuscriptul se păstrează la Academia Română (3).

Cuvântu către iubitorul de Hs. cetitoriu.

Obiceai au dascălii și iubitorii cărților când focmesc vreo carte o scriu și-o pun pre dânsa spre D[o]mnă și spre boerii cei mari de bun neam ca pentru neamul cel bun al lor cartea aceia care iaste focmită de dânsii să să poarte și să să slăv[e]ască de oameni prin toate cetățile lăudând și fericind, care lucru ni se pare deșertlăciune. Iară eu, robul tău, prea slăvită Stăpână, cu toată smereniia îți aduce această carte și o rădică spre numele tău că tu ești mântuirea păcătoșilor cea adevărată în nădeajde, aleasă tu ești celor învăluiți adăpostire neînvăluită și celor ce sânt în multe feniuri de boale trupesti și sufletești doftor cu deadinsul și fără

(1) Un fragment în Gaster, *Crest. rom.* I p. 295—307.(2) Cf. N. Iorga, *Ist. lit. rom. în sec. XVIII* I p. 426.

(3) În folio, f. 364+4 înainte. No. 491. Complex: Cartea I până la f. 60 (și are cap. despre «mănie»), a II-a dela f. 60 v.—96, și a III-a dela f. 96—172.

plată pre toți carii scapă la tine cu credință, cu milă în dar îi lă-măduiești. Drept aceia mă rog căzând înaintea ta și a bunălății tale, fă rugă către dătătorul de bine, înduratul D[um]nezeu, fiul tău, care poartă spre această carle darul prea sf[ânt]ului său Duh, ca toți cei ce vor ceti pre dânsa să se folosască și umilindu-se cu sufletul, să facă desulă pocăință pentru păcatele lor, să-și mântuiască sufletul. Încă mai mă rog milii tale să-mi dea ertare de căderea păcatelor celor mai dinainte și de acum înainte să mă păzești nerănit de săgețile vicleanului ca să nu mai mănii cu păcatul cel de moarte pre stăpânul și făcătorul meu. Așa, prea nevinovata Maica lui Hs., a împăratului împăraților, cel mult milostiv, fie ți milă de mine, nevrednicul robul tău și plinește cererea mea cea mântuitoare de suflet ca izbăvindu-mă de munca cea veacnică și nesfârșită usturime a Maicii D[um]nului celui nestănsă, să cântă și să slăvescu pre prea sf[ânt]a și nedespărțita Troiță, ci pre tine, împărăteasa cea prea mărită și mai presus de toată lumea în veacii veacilor, amin.

Cuvânt către iubitorul de Hs cetitoriu.

De ai fi stăpânit toată lumea, o omule, ca și Alexandru, și de ai fi avut mai multe biruinți și putere decât și Samson, și de ai fi fost mai bogat decât Midu și Crezus și mai frumos decât Chir și să întreci pre toți oamenii întru toate darurile ceale tru-pești, iar licălosul suflet să se munciască, ce folos îți iaste? Vei să dobândești aceia lume pentru destoiniciile ceale ce am zis mai sus? Nimic. Ci gol precum te-ai născut din pământ și iar întrînsul vei să mergi, ca să aibi acolo multă sărăcie, iar bogăție[a] care o aveai aicea și toată indușcirea ca niște visuri să se arate, precum noaptea se vede că ești la un loc frumos și ai mult bine, iar dimineața te afli înșălat și neavând nimic de ceale ce ai avut noaptea. Adevărat să afllă minciuni până când te afllai în noaptea acestii vieți; să veade că te îndulcești de dobânda cea rea a norocului și de dulceața cea amară a înșălătoarelor, visuri ce sânt năluciri minciunoasă – iar când vei muri trupește, și vei lumina cu ochii minții, aluncea vei cunoaște adevărul; și vei să te tânguești fără de folos căci ai cinstit aciasă vieața deșartă, că pentru dânsa te-ai lipsit de fericirea cea veacnică cerească. Deci de vream ce nu-i nici un folos dintr'acastea lucruri din toate, pentru ce te mândrești și te muncești fără de vream, iar cu diadinsul îndrăznind mântuirea sufletului de care iaste mare folos și dobândă mai mult decât ai dobândit toată lumea și-ți va perde

sufletul, ce folos? Deci fă chip ca să nu pierzi pentru ceale proaste ceale mai bune, cum ai zice sufletul pentru neînfrânata voie a celui pulred trup. Ci pentru toți doresc dinpreună ca să dobândească acel bine cerescu. Ci dar nu grijescu și li-i frică să umble pe calea cea strâmtă fără moarte, neavând pricină ca să-i povățuiască cei ce pot. Cea ce va avea să învețe vreo măleserie sau un meșlesug ales nu poate a-l deprinde de nu va avea pe cineva învățător și îndreptător. Pentru aceia și eu nevrednicul chemării călugărești și în păcate ce sunt împiedecat, am adunat cu harul și cu ajutorul celui D-zeesc din multe fealuri de cuvinte a învățăturilor și am locmit aciașă carte mică la auzire și mare la cuviință. Intru care poate fieștecarele greșit să-și vadă răutatea și greutatea păcatelor și binele de reale să lipsească paguba cea mare care face lui acestu păcatu și prilejul leacului, cum să facă să să mântuiască de moartea sufletului. Și am dat numire cărții a să chemă **Mântuirea păcătoșilor**, cu toată cuviința că nădăduescu spre cel cu totul îndurat D[um]nezeu că să vor îndrepta mulți cătră pocăință să să mântuiască, pentru că am ales din multe fealuri de locuri a grădinii cei de gând adecă din d-zeestele scripturi cari mai frumoasă și mai dulci cuvinte. Iar de vom pulea afla precum face albina care adună din multe fealuri de locuri și de flori din livezi și face miere de îndulcește inima celui ce gustă. Și am împărțit cartea aciașă în trei părți scriind în cartea cea dinutai toate cele fără de legile una după alta cu descoperirea și cu tâlcu[r]ii frumoasă, să cetească fieștecare fără de legile lui care au lucrat și se află și chip de vindecarea lor, și am scris și pentru scârbe, cât folosăscu celor ce le au, și multe fealuri de mângâiere foarte cu cuviință adevărată atâtă cât cine vor ceti va pulea răbda toate vorbele cu multă bucurie văzând că folos mult are. După aciașă am scris 6 cuvinte pentru miluirea lumii și toat[e] lucrurile vremii aceștia adecă bogăția, cinslea și cealelalte lucruri trupești. La a 2-a carte am scris pentru ispovedanie și pentru sf[ă]n[ta] priciștanie, învățători și pilde înfricoșate și minunat[e]; mai pre urmă la sfârșitul acestora 3 cărți am închipuit cu multă nevoie 5 cuvinte folositoare de suflet pentru ceale 4 de apoi, adecă moartea înfricoșatul județ, pentru cea nepovestită slavă a raiului și pentru iușele munci a focului. Iar a 3-a carte am scris puțin oarecare din ceale nenumărate minuni carele în toate zilele face cea întru tot puternică stăpână spre agiutoriul tuturor creștinilor.

Acestea toate, scris cu atâtă dor și nevoie carele pot da multă

umilință și mare folos ascultărilor căl că celind această carte, iar mai mult la 15 cap a cărții a doua, cum nu se va umili să se pocăiască de păcatele lui și să nu facă depărtare de rău iubind pocăința, bine să vădă atâtea laude a scârbelor și să nu mulțamească D[io]mnului și să nu iarte pre aceia câți il dosădescu năpăstuindu-l, care iubitorul de lume și de trup născând atâtea înșălăciuni a lumii, năpăștile, nedreplățile, minciunile, și să nu urască, să se lepede de dănsule? Cine să priceapă folosul cel mare al sf[i]ntei priciștanii și să nu vie întru ispovedanie spre pocăință ca să se învrednicească unui dar ca acesta? Cine să auză înfricoșatele munci și nesfârșitele amaruri a malcii focului nestâns și nespusa bucurie a fericirii cerești și să nu facă ceale ce plac lui Dzău ca să să izbăvască de amarăle munci ceale veacnice și să dobândească veselie[a] cea nespūsă, dulce[a] cerească? Cine să citească atâtea prea minunate minuni a prea sf[i]ntei noastre stăpânei Născătoarii de D[um]nează și nespusa ei milostivire către cei sărac[i] cu D[u]hul și către cei păcătoși și iubitori de pocăință și să nu se umilească inima lor izvorând cursuri cu lacrimi de bucurie?

Pentru aceia citiți această carte în toate zilele, linerii și bălărării, și nu lăsați aceaste lucruri și slujbe căci că aicea veți găsi a sufletelor mântuire de căl care mai fericit lucru și dorit nu iaste alt nimic. Toate cărțile, istoriile și povestitoarele de basne și alte lucruri a făcătorilor de cărți vătămătoare de suflet lăsați, care nu fac folos și mai vârtos pagubă și muncă.

Ci numai aciasă carte să aibă fiește-carile în mâinile lui și aicea va află ce va vroi; de poștește aur, argint și alt[e] bogății, o omule, carele iasti la mai mulți prea poftit, aicea vei află bogăție nefurată și nepierdută, ce pururea rămăitoare. De poștești cinstle, mărire, laudă, acesta-ți arată chipul să dobândești nu prin cinstle de nimic, ci cinstle ca aceia căl toate zidirile să te asculte, dracii să să liamă, de lini să fugă, ingerii să le aibă în bună cucerire și cinstle. Și de vei vrea înțelepții și cinstle și cunoștință, aicea te vei face mai înțeleptu decât Solomon. De poștești sănătate, frumuseață și înmulțire de ani, aicea te vei învrednici, de vei fi fără de moarte și vei străluci mai mult decât soarele. Și mai pre scurt, căl[e] bunătăți îi trebuesc[un] într 'această carte le vei află, și cum le vei dobândi. Și nu-ți cruță banii tăi, ca să o cumperi pre dânsa pentru că iaste un negoți scumpu fără prețu și fără grijă și fără de voe, fără trudă te vei spodobi cinslii veacnice, nu ca iubitorii de lume cari să dau pre sine în mare ne-

voie a mării și a uscatului ca să dobândească lucruri putrezi-toare și curând trecătoare. Iar câți veți celi această carte să vă nevoiți, rogu-vă, aducându-vă aminte de acea osândă înfricoșată a robului cealui leneș care au luat talantul și nu l-au înmulțit ca și ceilalți ci săpându l-au ascuns. Pentru aceia au auzit dela D[io]n[ist]ul zicând: «Aruncați pre acest rob viclean întru adâncul cel mai din afară». Pentru aceia și noi cât ne-au fost cu puțință am ostenit scriind spre folosul celor nevoitori spre bunățăți. Iar mai nainte de toate și după toate de să va află vreun cuvânt sau graiu sau slovă cât de puțin întru această carte și de nu va fi cum poruncește s[fi]n[ta] lui D[um]nezeu apostolească biserică a răsăritului, să să șteargă ca un lucru de nimic. Aceasta grăesc și eu pentru în[ne]vățăturile acestea sânt noă precum s'au zis mai sus din multe featuri de cărți elinești și frânțești. Pentru aceasta să îndreptează isprăvind acel cunoscătoriu dascal, însă după D[um]nezeu iară nu după oarecare vreau sau pizmă sau mânia sau osândire. Să nu fie aceia nici cum, că eu crezu și mărturisăscu precum au mărturisit proorocii, Apostolii, sânguri văzătorii cuvântului au învațat, precum dela cei purtători de D[um]nezeu, părinții și învățătorii, noștri am luat și mă închin părințelului și fiului și s[fi]n[ț]ului Duh, Troiții întru o ființă nedespărțită, o D[um]nezeire, o putere a unuia D[um]nezeu mai nainte de veci și ziditorul tuturor. Căruia să cade toată mărirea, închinăciunea și cinstea în veacii veacilor, amin.

Mâna care au scris aicea va putrezi în groapă, iar cuvintele vor rămâne în veaci. De smeritul *i mnogo greajnică* (și *mull greșitorul*) Serafim Ierodiacon ot schitul Cozla (1) 7289 [1781] Martie 24.

D. Furtună.

DOCUMENTE

290.

(1650), Martie 30. Tecuciu

Se ubo mi (2) Crăjeu stolnic i Zanfir prăcălab și Iosif Iuzbașă i Sava diac i Petria diac i Mafteiu soltuz să (3) 12 prăgari ot trăg Tecuci. Adecă au venit înaintea noastră Mareș din Nănesl, de nime nevoit, nici asupra, ce de buna voia lui, și au vândut a lui dreaptă ocină și moșie din sat din Tomcești din bătrânul popii lui Vasiliie, giumătate de bătrân, din tot locul, toată partea

(1) Jud. Neamț.

(2) Iată deci noi.

(3) Cu.

lui. I-o a vândut dumisale lui Costin Postelnicu, dinaintea noastră drept zece galbină buni. Și au întrebat Maresș pre toți răzășii să le vânză acea ocină, și răzășii n'au vrut să o cumpere iar Postelnicu i o au plătit deplin. Deci noi am făcut aciaslă carte și mărlurie până-ș va face și direasă domneșli. Și ne am pus pecețile ca să șlie.

Pis u Tecuci Marl. 30.

Az Savu diiac pisaimo

Bunișoară pecele rotundă a lărgului: un palrupet alergând și „pecelea lărg Tecuciu”; trei peceți mici: o cruce, o pasere (?), o cruce înfiplă într-o lespede cu câte un 3 simetric, de-o parte și de alta.

Anul este pus după *Creșterea colecțiunilor Academiei Române*.

Originalul la Academia Română, 141—CXVI.

T. Pamfile.

291.

1801 Noembrie 24.

Noi Alexandru Neculai Suțul Vvoda, cu mila lui Dumzău Domn țării Moldaviei. Credincioși boerii Domnișli meli, dv. ispravnicii de lănut Dorohoiului, sănătate. Să triimite jaloba ce s'au dat cătră Domnie me Zoița, fiica șătrlarului Ioan Arburi, din cari pre largu veți înțalegi arătare ce face. Deci pentru giudecata ci ceri să aibă cu clironomii unui Ioan și cu un cumnat al său Dumitrachi Munteanu pentru șasă odgoanedin moșia Popeni și Dumenii dela acel lănut ci l-ar fi stăpânind fără dreptate, scrim dv. [că] înfășoșând pi amândoaî părțile, să cercetați pricina aciasla cu amărunt și după cum veți găsi cu cale și cu dreptate, să giudecați dându și mărlurie de giudecată la parte ce să va cădè, cu cari, de va rămăne vreo parte nemulțămîtă și s'ar tragi la divan, din mărlurie ce veți da, să-s înțaleagă pricina.

1801 Noemv. 24.

Răvaș pecelluit cu ceară roșie.

Act dăruit de d-l Norbert Ștefan Dumbrowski, muzeului

A. Saint-Georges

292.

1814 Noembrie 20.

Adică eu Gheorghe Papadopoulos dela ostrovul Zachinto venind deplin răspunzătoriu din parte lui Coste Mutafi sin Teodor Vula din Cură-Ceșmè dela Țarigrad, fratile și clironomul săvărșifului Marcu Sarai bașa, după carte de vechilemè den 13 a trecu-

lii luni luni '814. adeverită cu indestui marlori și întărită cu iscălitura Patriarhului de Țarigrad, încredințez cu acest zapis al meu ci dau la cinstită mâna dumisale stolnicului Constand. Andoniu, precum să fie știut că având a lua dum. 350 lei dela răp[o]s[at] cu zapis din '813 April 10 și cu 56 lei ci au cuprins legiuita lor dobândă din zăci, unsprăzăci, pară la '814 Noembre 20, s'au făcut peste lot 406, pentru care au avut amanet și doi zapisă a trii pogoane vii ci ari răps. la Vămășo[a]ia pe moșie m[ă]năstirii Socolii, cu 5 firte puse din toamna anului trecut '813, cari vie când am vinit eu, era scoasă la mezat den poronca Mării sale lui Vodă spre plata banilor de sus arătați și n'au eșit mai mult decât 440 lei precum arată în dosul țădului vornici[i] ci esti la telal-baș, cu rodul toamnei aceștie. Cu cari preț nemul[um]indu-mă, am oprit mezaful și stringând roada viei din toamna aciașta 65 vedri, le-am dat dsale stolnicului drept 166 lei în socoteala datoriei iar stând acum la învoială și prin bună tocmală, am vândut viia dsale stolnicului drept 425 lei..., din cari bari. scăzându-să 240 lei ci mai avē să ia afară de vin, 105 lei ci rămân i-am priimit toți deplin dela dumlui împreună și sine[ul] răp[o]s[atului] pentru sama me la clironomie.

Să fie slăpânirea lihnită.

Iscălitura în grecește.

Încredințarea de-a doua zi, dela vornicu opșlii.

Șarban Negel vel vornic.

A. Saint-Georges

293.

1820.

Noi Mihail Grigoriu Suful Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn țării Moldaviei. Să face știre cu această carte a Domniei mele pentru *Constandin sãn Obreja din satul Bălășeștii* ținutul *Tutovvii*, care după cercetare ce s'au făcut, învederindu-să prin dovezi ce s'au căzut că iaste neam de *mazil* și căzindu-i-să și lui a fi la rânduiala neamului său, s'au așăzat cu dajdiia în catastihul vistieriei la rânduiala *mazililor* și spre încredințare s'au dat această carte a Domniei mele, ca să fie cunoscut de *mazil*. 1820.

Vel log.

Așăzat....

Imprimat : părțile cursive sunt întregiri cu concondeiul.

V. C. Nicolau

294.

1827 Ianuar 16.

Copie după cea adev[ă]ral[ă].

Din răvnă și pronie dumnezăească luminându-mă și eu păcătos robu lui Dumnezeu Grigore Bujoreanu ca din cele ce mi le-au dat Dumnezeu de m'am hrănit din trănsele, așijdere și eu păcătosu le las și le închin cu toată voia mea și bucurie la sfintele chi novii *adet* Cernica unde lasu cu sufletul meu să mă îngroape. Viile Bobu i Herasca din sud Saac le las pă jum[ă]tate la chinovia Cernica (1) și jum[ă]tate la chinovia Poiana-mărului să le împărtească frățește, via Herasca și Bobul jum[ă]tate la alla iar nu să aliagă o parte mai bună și alla mai proastă, ci frățește să le înpar[ă] și pomātu și obrățiile și dumbrava cu moșioara ce să coprind în zapisăle cele vechi ce mi i-au dat la cumpărătoare la via Herască ce să frag de la dum. banu Nasturel răposat și viia ceilaltă Bobu fiind ale răposă[il]o[r] ce le-au lăsat la câte trei, bezi doasprăzece pogone de vie ce le-au dat zestre soru-mi Elenchi Bujoreanca cu obrățiile ce i-au și dat pă urmă din corleți la vale pă din susu crucii, drept la malca vie Bobu pe unde am făcut și gardu și acareturile, jum[ă]tate la o parte și jum[ă]tate la altă parte, adecă casa, șopronu, magazia, pivnița cea mare și vasăle. arămurile, hearăle toate pe jum[ă]tate să să înpar[ă] și după moar-tea mea să intre să le stăpânească cu pace de la Dumnezeu și de la mine păcătos, numai neîncetă să fie rugă[tor] către milos-tivul Dumnezeu pentru mine și să caute de sufletul mieu. Și cât va trăi Mărioara soția mea nemăritându-să să-i dea vedre vin trei sute să și-l ia dă la crămă când să va face și o puțină de stru-guri de cinci vedre. Care vie sânt cumpărate de mine; părintești numai trei pogoni sânt partea mea și fiind părăginite mi le-au vândut și frați partea lor cum să văd zapisăle dlor care să află toate la mănastirea Cernica. Și le va împărți Și cine din frații mei sau rude sau străini se va scula să le ei, să fie supt blestem sfintii troiță și al Domnului nostru Is. Hs. și al Maicăi precuratei născătoare de Dumnezeu Amin. și supt blestemul mai marilor vo-evozi Mihail și Gavril și a tuturilor slinților poteri îngerești și sub blestemul și anaftema sfintelor a toată lumea șapte soboară, Amin. Heru, o[ă]lu, piatra să să topească iară trupurile acelor care să

(1) In 1833 ms. Cernica stăpâneu a 4-a parte din moșia Câmpinei a Căminarului, ctitorul bisericilor Adormireu și Sf. Treime din Câmpina La 1828 Iulie, Bujoreanu trăia (Iorga, Stud. și doc XXI. 18-9).

vor scula să le ia, să fie neputrede și nedeslegate, Amin. Și am iscălit eu robu lui Dumnezeu. 1827 Genarie 16.

Pecele. Grigore Bujoreanu căminar dau cu tot sufletul meu.

La această danie ce să vede alcătuită la toate cuvintele câte să cuprind mai sus de dlui cămr. Grigore Bujoreanu și zicându-ne să iscălim și noi, ne-am iscălit supt iscălitura dlui.

Popa David protopop plaiu Prah[ovei] marlor. Popa Neofit duhovnic ot Cămpina, marlor. Popa Oprea duhovnic ot Cămpina marlor.

Originalul s'a dăruit acum Academiei Române.

T. Pamfile.

295.

1831 Iulie 5.

Adiată. Că de vremea cea viitoare aducându-mi aminte de ceasul morții lasu ale mele câte am să iau și câte am să dau după cum arală în josu. 1831 Iul[i]e 5.

T[a]l[er]i, p[a]r[ale]: 200. Adică doă sute din disfacerea casii socolindu-mă cu oamenii streini am să iau eu de la fiul meu Dinul, 120 de coluri (coji ?) de pânză sânt ai miei curați, 50 jurubișe tortu ale mele curate, 50 coturi pânză ipac nenălbită, 1 căldare mare, una țingire cu capac, 2 talere de cositor, 1 lavă, 1 țigăie, 1 velință, 2 perechi foițe, 1 pilotă de așternut, 1 dușăcu nou necusuț. 3 perne, 1 cerșaf care l-am avut de acasă, 2 mese (=le/c) de masă, o pereche de pafale de argint să la ia ori cine va da banii, 3 cămeși femeiești, 2 mărâmi și doă peșchire, 2 scurteleici: una di ghirmisit și una de micaton, 1 roche de stambă, 17 [taleri], sânt să dau frați-meu Tomii, 3[t.], 30[par.] ipac de la muu (?) sânt datoare Tomii. Iar casa și livezile ce să află supt slăpânirea aceștii case, sânt ale lui, să să odihnească însă împreună cu mine cât voi avea zile, cât va voi să șază iar întâmplându-se a merge la altă parte Dinul cu așăzământ, atunci casa cât și livezile să rămăe pe sama fraților.

Marica. Față: Popa Toma Periețeanu, Dincă Mitrea.

Și această a mea adiată o las cui va vrea să-mi grijească sufletul meu după moarte, însă cu frica lui Dumnezeu.

Perieți-Ialomița.

Act. N. I. Dumitrașcu.

296.

1832 Noembrie 26.

Inceputul aproape la fel cu al documentului publicat sub no 142, An. II, p. 43-4 întâile 23 rânduri, după cari urmează: Deci.

pentru 57... stânjeni gpod, loc măsurat înprejur ci ari cuprins sfinția sa preot Panaite Păun cu lăcuința în mahalao Podenii între loc lăcuinței Neculai zet Panciu și între loc lăcuinței Dimii sãn Costin Dascal, au și plătit una sută trii lei la banii analoghii[i] ci s'au socotit pentru emăș și chelluelile urmate, -- urmând apoi cele ale actului 124.

Pe verso: Epitropie! Peste suma de 57 stânj. arătați în fața acestui documint a preotului Panaili Păun, cari di cătră urmașii săi au trecut în vânzari de veci cătră dumnealui Aftanasăi Gheorghiu Macriu cu actul din (alb) încredințat sub No (alb) peste cari mai sporind 4 stj. îi plătește dum. Macriu cu 35 lei, și are peste tot stânjeni șasăzeci și unul. 1846 Mart 8.

Braton Stoica sluger

Hristu, clucer.

Panaite Dobranici Două iscătituri Trecut, Constandin Gheorghiu.

Actul mi-a fost dăruit de d-l

G. Tutoveanu.

297.

1841 Aprilie 12.

Holărărea judecătorii de Argeș între Stoica și Dinu din Mușești și Niță Ioan Muștescu. Părvu Muștescu, tatăl celor doi dintâi și cu fratele său Ion avea 200 stj. la Buneștii de fier, pe cari-i și împart pe din două, când răposata pităreasă Safta Drăgoească, megieșia, a luat 50 stj. din partea lui Părvu ai cărui moștenitor cer despăgubiri dela vărul lui Niță, care și-ar fi înstreinat moșia cu arendă pe 11 ani. Frații își vânduseră de altfel partea lor la sfânta Episcopie din Argeș la 1815 Dec. 9. Părțile rămâne apărut.

Vălsănești-Argeș.

Act. G. Florescu.

298.

1843 Ianuar 21.

Adică eu Alexandru, Maria și Ioana, feciorii lui Grigore Popa, Ștefănache, Ifteni. Catinca și Ileana ficiorii Sandului Perju, Sămioan și Ioan, feciorii lui Ștefan Geneti și Costandachi ficior lui Toader Geneti, Ștefănachi și Iancu și Vasile feciorii lui Ioan Corodeseu încredințăm prin acest zapis al nostru la mâna dumsale Ștefan Geneti, prin cari să fie știut că având dumlui doi stânjeni moșie răscumpărați de la dumneaiei stolniciasa Tarsăța Boteanca analoghia de sălește undi sânt pe lângă așezare dumsale polcovnicului Ioan Pascal, apoi acum viind la noi neamurile

noastre, răzășii Ioan și Maria, feciorii mătușii noastre Irina, soțul lui Nechita Vânău și la vânzare de moșie ce-au făcut de patru stânjâni și patru palme către noi, după cum să arală prin zapis, au dat dlui Ștefan Geneli acei doi stânjâni [dumsl. polcovnicului Ion Pascal. în cari pentru asămenea stânjâni, noi ne îndatorim. ca să-i dăm acei doi stânjâni în săliște din sat din stânjânii cumpărați de la feciorii mătușii noastre Irina, unde să-i stăpânească din zare în zare precum umblă moșia...

Pecetea : Satul Corodești cu cotul Răești [I Tutova].

Act, G. Jorlică.

299.

1843 Maiu 15.

Mărlurie de alegere pentru Gheorghe Popa că i s'a ales în hotarul moșiei Onișcanii... am măsurat pe fața pământului... cumpăratură i bașlină.

Bașlină : 7 prăjini și 40 praj. cumpăratură... 2 prăj. 5 palme—cumpărate de la To[al]der Buga... 16 palme cumpăratură... Și s'au ales 12 prăj. curmeziș... prăjina de 20 palme gospod. Înpărțin-du-să pe 7 ficii a preotului Andrei anumi : preotul Ioan, Ilea[na], Măriuca, Paraschiva și Anița și Iliana și Gheorghe, din cari numitul Gheorghii are cumpărați trei frați din 7 pomeniți sus, pe Măriuca și preotul Ioan și pe Anița.. Alie 25 prăj. cumpăratură de la Mătei Popa... apoi 31 prăj. din partea Ciocăneștilor, cumpăratură de la Nița Ciocănel și Enachi Paladi... 5 prăj. de la Gheorghe Costandiș... care fac peste tot 117 prăj. și s'au măsurat alături pe din sus cu dl Ce Alec Calargiu din muchea zăvoiuului până în Baragan... și curmezișul 8 prăj. jumătate din cap în cap...

Incredințarea privighitorului Ocolului Siretului de jos, J. Roman. Originalul s'a dăruit acum Academiei Române după dispoziția d-lui

N. Apostol.

300.

1851 Iunie 7.

Din interesanta notiță ce se lipărește aci, reesă că episcopul Ilarion al Argeșului trebuie să fi avut o bibliotecă mare pentru timpul său. Cărțile profane (570) le-a lăsat bibliotecii statului.

Cărțile de coprins religios, câte le-a avut la reședința din Argeș, se spune că le-a lăsat mănăstirii și seminarului și că au ars toate în focul cel mare din 1866.

Cu No. 2795 Iunie 7 anul 1851.

Ministerul Cultelor invită pe onor Eforie a Școalelor ca să o-rânduiască bibliotecarul colegiului Sf. Sava, să primească biblioteca profană a răposatului episcop Ilarion.

Cu No. 24, Iunie 16 anul 1851, bibliotecariul Iosif Gerilie spune în cunoștința eforiei, că a luat și depus în biblioteca statului cărțile profane ale răposatului Ilarion în numărul de 570.

Copiată din dosarul „Hărții vechi“ de de enii 1850-1854, din arhiva Episcopiei de Argeș.

C. N. Mateescu.

I N S E M N Ă R I

119—129.

Satul Leorda—în vechile însemnări se zice «Levărdă» (1)—este aproape de târgul Bucecea, din ținutul Botoșanilor, pe aceeași cunună de dealuri despădurite din vremuri apropiate. Izvoare bune sunt și pe aici, ca și în Bucecea. Răchila roșie e semnul de intrare în sal, prin partea despre asfințit. Oamenii mai vechi spun că dintru început au venit din «ceea parte» locuitori cari au tăiat din pădure, au mai luminat locul și și-au făcut case aici. Erau mai mult Ruși—cum și azi îi vezi: cu capul alb dela cel mai mic copil până la cel mai bătrân moșneag. În podul bisericii Adormirii sunt încă o mulțime de cărți bisericești rusești, de pe vremea celor dinlăiu locuitori veniți aici, acum 200 de ani. Era, zice-se, o biserică de lemn (2) mai înainte de a ridica preotul Toader Fasolă pe aceasta de astăzi. În partea despre Bucecea, unde-l zice delaul «Dragomanului» a fost de demult o mănăstioară, cu vreo câți-va călugări. Turcii veniau adesea aluncea prin țară, așa că odală, fiind supărați rău, au stricat mănăstioara; veșmintele și clopotele și averea toată le-au ascuns călugării acolo în deal. Mai anii trecuți au venit 3 călugări dela Roman și au arătat cam pe unde au văzul ei lucrurile. Nu s'a găsit însă nimic.

Peste tot se cunoaște că satul a avut un preot vrednic, anume Toader Fasolă, iconom, om rar în felul său. Pe la noi nici un sat n'a avut parte de un asemenea preot: a zidit biserica din deal, cu hramul Adormirii, a făcut fântâna cea frumoasă din vale, carei poartă numele ș. a. Chipul lui se vede în biserică, — lucrare frumoasă și sfântă, împodobită cu zugrăveală moldovenească de lancu Grebliș din Bucecea, un alt om harnic, a căruia amintire va sta multă vreme în atâtea biserici de prin locurile noastre.

Cu prilej al acestor dau, cu privire la satul Leorda, următoarele:

Biserica Adormirii din satul Leorda-Botoșani e făcută din lemn de stejar de preotul Toader Fasolă; chipul lui și al soției se văd

(1) Cf. și „*Miron Costin*“, Bărlad, an. II, No. 8-9 (Aug. Sept. 1914), p. 120.

(2) A Cludneștilor.

în biserică, zugrăviți de lăncu Grebliș, din Bucecea, zugrav vestit, mort nu demult, ca și preotul cliilor (1). Pe acelaș loc a fost biserică de lemn a Ciudineștilor.

O mulțime de cărți rusești din sec. 18-lea (Ceasloave mici, Leturghiere, Meneie ș. a.) Pe un asemenea Mineiu, tip. 1757, sub Elisaveta Petrovna:

(Carlea este) a schilului Botoșanilor. 1782 luni 1.

•• Pe peretele despre miază zi:

Această biserică s'au făcut de sfinția sa iconomul Teodor Fasolă cu cheltuiala și altor voitori de bine, cari au voit a ajuta la acest sfânt lăcaș. 1885 Sept. 1.

•• Pe un Molitevnic, Râmnic (fără început):

Păcătosul Teodor Fasolă preot, 1885 Februar 8 (se transcriu cele 12 Vineri de peste an).

•• În anul 1879 luna August 1, Mercuri la 3 ore, când apăsura aurora, s'a născut fiica noastră Maria cea dintâiu născută. Face-rea i s'a făcut foarte periculoasă. I. Alexandrescu. 1879 Aug. 1.

•• Preotul «Ion ot Berești» în. Doroholu, în 1806, înseamnă că a cumpărat carlea dela Mitropolie în preț de 18 lei.

•• Pe un Pentlicostar, Râmnic, 1767:

Această sfântă carte este a bisericeii din Levărda:

•• Pe o «Urmare în Duminica Paștelui» ș. a. tip. de Veniamin, 1814:

Această carte este a bisericeii din satul Levărda.

•• Pe un Octoih, Neamț, 1836:

Acest Octoih este cumpărat cu 80 lei de s. shimonahia, Magdalena Ciudineasa [dela Agafon] și dat la biserică cu hramul Adormirii Maicii Domnului la moșăia sfinții sale Levărda și spre pomenire s'au scris de mine gios iscălitul.

M. Sevaslos(?) Medelnicer, 847 Sept. 14.

•• Pe un Nou Testament, Petersburg, 1817:

Izvod.

Lei pâr.

45 25 Păhăruță giuălate de tacăm.

52 20 Pe o farfurie și patru linguriță.

08 --- Păftale (2) poleite.

•• Diferite cetenii scrise cu lit. chirilice, însă în latinește, greșite: Ex.: «...simus ascultari evangelium sacrum» etc. Apoi:

(1) Numai turnul e de piatră și cărămidă,

(2) Astăzi la noi, în popor se întrebuințează acest cuvânt („păftăluș”) numai la hamuri: curelele care înfășoară pântecul calului.

Aciasta este cartea părintelui Gherasim din biserica sfântului Sava. Apocalitis. Iancu Eraclide.

•. Să se ştie de când au început profesorii a învăţa. Aug. 23.

D. Furtună.

130—144.

Intr'un ceaslov din 1795 la Mănăstirida Râşca.

Intru această zi m'au născut maica mea după [spusa] tatălui meu la anii dela Hrst. 1760 sept. şi însemnat şi alt . . . minune făcut

Intru această zi mam însurat eu, 1780 într'o Duminică, Noembrie 1, şi am luat pe Anica fiica lui Gheorghe

Intru această zi, Vineri, au răposat prea dulce şi iubita mea soţie Anica Negură, post. în anul 1808 Noembrie 27.

Intru această zi, luni, după ce am venit dela Iaşi, am îngropat pe iubita mea soţie, 1808. Noemb. 30.

1803 Iuliu 23 s'au născut . . . copil . . . la 2 ceasuri din zi, anume Ioan . . . botezat eu la Iulie 26 zile.

Intru această zi m'am însurat de a treia oară şi am luat pe Catrina, fata lui boer Şandru dela . . . 1812 febr. 17.

Intru această zi au răposat post. Ioniţă Negură la Filipeşti. 1813 Martie 22.

Acest ceaslov al meu, postelnicul Ioniţă Negură, din satul Filipeşti, mai înainte până a nu-mi da sufletul meu în mâna lui Dumnezeu, l-am dat preotului Vasile Mane pentru pomenirea mea şi a soţiei mele Aniţa, şi a părinţilor mei şi a tot neamul meu; dar dacă după urma mea va să eie acest ceaslov cineva din neamuri sau din străini, să fie blăstămaţi de Dzeu şi de maica precista şi de sfinţii părinţi şi apostoli şi de ierarhul Neculai, şi să fie a sfinţiei sale părintelui Vasile şi a feciorilor sf. sale în veci neclintit, amin.—1813, Martie 24. Anica fiica i Catrina soţia mea.

Ioniţă Negură a murit la 28 Martie, deci la 24 el nu pulea să scrie. Examinând scrisul, se vede că nu e de mâna lui Ioniţă: scrisoarca lui e frumoasă, subţire şi prezintă o uniformă în ortografie, pe când însemnarea aceasta e scrisă cu litere mai groase, de o altă mână, nedeprinsă a scrie.

Tot de mâna lui Ioniţă Negură sunt scrise şi următoarele:

Intru această zi am intrat sameş, Grozăşti, 1804, iunie 1.

Tot la Grozăști ni-l arată o noliță a sa din 1805, februar 1 când a desemnat niște cruci pe un loc alb dintr-o pagină a ceaslovului, și a scris: am însemnat să să știe.

O mână străină scrie, la 23 Dechembre 1809: eram bolnav de cap.

La 1797, noembre, Ioniță Negură scrie aceste reflecții, fragmentate de șoareci: Un creștin bun, drept, pravoslavnic și cu frica lui Dumnezeu.... bine această sfântă molitvă în toate zilele să o cetească odată.

Prea milostive Doamne Isuse Hrist, fiul lui Dzeu, agiută-mă a săvârși ceea ce am pus în gândul meu. 1808 Oct. 11.

Ceaslovul lui Negură ni arată că el își făcuse trei peceji: una la 1794, alta la 1807 și ultima la 1810.

Pecetea din 1794 are forma unui octogon și pe trei rânduri poartă inscripția: IONIȚĂ NEGURĂ, 1794.

Pecetea din 1807 e ovală, are un monogram I. N., între două ramuri, iar deasupra un vultur cu aripele întinse.

Pecetea din 1810, de aceeași mărime ca cea din 1794, are sus o stea, o cruce și o semilună, și de desupt e scris: IONIȚĂ NEGURĂ POST. 1810.

Și Anica, soția lui Ioniță Negură, are un sigil în ceaslov; e oval, în spre stânga are săpată o inimă și în mijlocul ei monogramul A. N., o pasere ține o ramură în gură, și înprejur e scris: ANIȚA NEGURĂ, 1809.

Părintele Vasile face și el însemnări în acest ceaslov.

Părintele a avut o mulțime de copii. La 20 Oclombre 1814 i s'a născut fata Catrina; la 25 Martie 1816, fiul Ioan; la 28 Dechembre 1820, Ileana; la 2 Oclombre 1822, Smaranda; la 17 Iuliu 1825, Iordache,

Părintele mai scrie:

Intru această zi, Sâmbătă noaptea spre ziua de Paști, la 12 ceasuri de noapte, s'au deschis cerul. 1823 april 22.

Intru această zi ne au venit poruncă că s'au așăzat Arhereu Melete în scaun Romanului în loc lui Gherasim răposatului. 1826 iunie 24.

Intru această zi am au ieșit volintirii greci în țara Moldovii dețaiat Turcii și s'au făcut răsmiriță.

1821 februar 20.

Artur Gorovei

C R O N I C A

N. Iorga: Notes et extraits pour servir à l'histoire des croisades au XV-e siècle. Seria a palra (1453-1476).

Notele și extractele cari alcătuiesc acest volum, în mare parte au slujit autorului pentru două (II și III) de cele 5 volume de „Istorie a imperiului Otoman”, unde se va afla întregul comentariu. Materialul este cules în „ani de tinerețe deja îndepărtați!”—din bibliotecile italiene și germane.

Să se noteze apoi, că acest volum, ca și cele ce vor mai urma, ca unele cuprind și atingeri cu istoria Românilor,—apar cu sprijinul Academiei Române.

N. Iorga: Activitatea culturală a lui Constantin Vodă Brâncovanu și scopurile Academiei Române. Analizând mișcarea culturală desfășurată în preajma și prin indemnul „prea-blandului, prea-luminatului și prea-înălțatului Domn și Ighemon Constandin Basarab Voevod”, d-l Iorga îi învederează acea duioasă universalitatea românească și creștina, care fac din Brâncoveanu și din vremea sa, icoane ce nu se pot niciodată întuneca.

Const. Moisil: Contribuțiuni la istoria monetăriei vechi românești. Din studiul tezaurilor cari cuprind monete numai din secolul XIV. autorul constată că întâii noștri Domni cari au avut *hereghie*—*haraghie*—*monelărie* sunt *Vlaicu Vodă* în Țara românească și *Petru I* în Moldova.

Sistemul monetar românesc, firește, ca o urmare a legăturilor comerciale cu vecinătatea, a trebuit să fie pus în concordanță cu sistemele centrelor comerciale vecine și deci a căuta legături de dependență, e o muncă zadarnică.

Despre o regulamentare, nu avem marturii: totuș d-l Moisil vede în monedele lui Voicu două tipuri, cel mai mare aparținând celui al dinarilor ungurești, cu ale căror reliefuri îl și compară. Monedele lui Petru Mușat sunt socotite în categoria groșilor rusești, cu reliefuri proprii moldovenești.

Monete bal și urmașii lui Vlaicu-Vodă: Radu I, Dan I, Mircea-cel-bătrân, Dan II,—poate că și Alexandru Aldea și Vlad Dracul,—și Vladislav II. În Moldova: Roman-Vodă, Ștefan I, Alexandru cel Bun, Iliăș și Ștefan II, Despod-Vodă, Tomșa-Vodă, Ioan-Vodă-cel-cumplit și Ștefan Răzvan, pentru a nu cită de cât pe cei siguri. În curând însă, și începând cu Țara Românească, piețele noastre încăpând pe mâna Turcilor și tot mai marea mulțime a monetelor turcești,—pe lângă alte considerațiuni de ordin politic,—au făcut imposibilă o viață proprie pentru monetăriile indigene.

Ioan Radoneli: Situațiunea internațională a Principatului Țerli românești în vremea lui Șerban Cantacuzino (1678-1688).

Analiza profesorului sârb se încheie astfel: „Șerban Cantacuzino este una din personalitățile cele mai expresive în istoria Românilor. Contemporan al unor mari și puternice evenimente, când se clătina din temelie imperiul turcesc și când problema orientală se arăta pentru prima oară cu totul deschisă, în planul întâi, bine înzestratul descendent al vechilor Cantacuzini a înțeles să conducă în chip neobișnuit de dibaciu cârma statului. Aflându-se în vecinătatea monarhiei habzburgice, a Poloniei și Rusiei, cari doriau cu putere să se întindă în paguba Turciei, el a înțeles printr-o altitudine dibace să exploateze gelozia celor mai interesate puteri....”

T. PAMFILE.

Indreptări. P. 72, r. 8 să se citească: ...care însă, la noi, au lipsuri într'a două

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințele pentru D. V. *Mihailescu*, Craiova 4 lei, D-na *Stella Brunner*, Berbeci, 4 lei, D. Dr. C. *Theoharie*, Puești-Tulova, 4 lei, D-na *Maican*, Galați, 4 lei D. *I. Tanviceanu*, București, 5 lei, D. *Const. D. Mille*, București, 12 lei, D. *V. Goraș*, Brâila, 4 lei, D. N. *Apostol*, Roman, 4 lei, D. Dr. *I. Vainfeld*, Bârlad, 4 lei, D. G. *Palade*, Banca-Tulova, 4 lei. (urmează)

CONST. MOISIL :

Studii și cercetări numismatice

1. **Considerațiuni asupra monetelor lui Mircea cel Bătrân.** București, 1913. 20 p. și o planșă.
2. **Medaliile lui Constantin-Vodă Brâncoveanu.** București, 1914. 12 p. cu 8 figuri în text.
3. **D. A. Sturdza și numismatica românească.** București, 1915, 7 p. cu o gravură.
4. **Contribuțiuni la istoria monefăriei vechi românești.** București, 1915, 20 p.

N. IORGA :

NOTES ET EXTRAITS

pour servir à l'histoire des croisades
au XV-e siècle, Quatrième série (1453-1474).

5 lei

V. PÂRVAN:

Cetatea Ulmetum

III. Descoperirile ultimei campanii de săpături
din vara anului 1914.

Analele Acad. Rom. Mem. Secf. Ist. Ser. II. Tom. XXXVII.
2 lei.

N. IORGA.

DARDANELELE

Aminții istorice.

Anal. Acad. Rom. Mem. Secf. Ist. Ser. II, Tom.
XXXVII. 30 de bani

Domniei-sale
Domnului

Artur Gorovei

Falticeni

ION CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară. Anul VIII. No. 6 pe Iunie 1915, cuprinde :

T. Pamfile. — Știri noi despre Ion Creangă.

M. Lupescu. — Intratul flăcăilor și scosul fetelor la horă.

Elena Ștefănescu. — Poreclele în Manasia — Ialomița.

I. N. Popescu. — Câteva interjecții.

A. Moisei. — Ca să se întoarcă mana la vaci (vrajă).

T. Popovici. I. Brătulescu. Elena Ștefănescu. O Furtună — Povestiri și legende.

C. N. Mateescu, T. Popovici. — Datine și credințe.

N. D. Tacu. — Peneș (cântec bătrânesc).

Pr. S. P. Chiricel. M. Lupescu, N. I. Dumitrașcu, V. Moisiu, D. Urzică, Pr. Fl. A. Drăghici. — Boli la oameni, leacuri și descânțec.

M. Lupescu, A. Moisei. O Furtună. — Vorbe adânci.

N. I. Dumitrașcu. Șt. Manole, G. C. Constantinescu. — Cântece.

I. Brătulescu, I. N. Popescu, A. Moisei. O samă de cuvinte.

I. Brătulescu. Elena Ștefănescu. Pr. N. V. Hodorobă. Pr. P. Gh. Savin. — Glume, jălitii, faclate.

T. Pamfile. — CRONICA.

Ilustrațiuni. — Ouă încondeiate.

Abonați.

Revista Istorică

Dări de seamă. Documente. Notițe.

Publicată sub auspiciile Casei școalelor de N. Iorga.

Redacția și Administrația în Vălenii de Munte.

Abon. anual lei 3,50

V. PÂRVAN :

ZIDUL CETĂȚII TOMI

Analele Acad. Rom. Mem. secț. Ist. Ser. II, Tom.
XXXVII.

1 leu.

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

LÂNGĂ Biserica din Epurenii.—T. Pamfile.

O HOTĂRÂRE A LUI C. NESRUZZI ÎN PRIVINȚA
MERGERII SĂTENILOR LA BISERICĂ.—D. Fur-
tună.

DOCUMENTE.—N. Apostol, N. I. Dumitrașcu, G. Flo-
rescu, G. Iancu, G. Jorică, U. C. Nicolau, T. Pam-
file, A. Saint-Georges, G. Tutovzanu.

INSEMNAȚII.—D. Furtună, Artur Gorovei, Al.
Saint-Georges.

CRONICA.—T. Pamfile: N. Iorga: Istoria războiului balcanic; Că-
leavă lămuriri nouă cu privire la Istoria Românilor,—N.
Bănescu: Un dascăl uitat, Grigore Pleșoianu.—Șt. Me-
leș: Șerban Vodă Cantacuzino și Biserica Românească
din Ardeal.—„O mare descoperire literară”.

ILUSTRAȚIUNE.—Pecetea Moldovei din anul 1826.

Redacția: Strada Corbului. □ Administrația: Strada Traian 8.

— B Ă R L A D —

EXEMPLARUL:

În țară 35 de bani
În străinătate . . . 45 „ „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 4 lei
În străinătate 5 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI. C. D. LUPASCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, I. CHRISOVE-
LONI, ALEX. ECSARHU, CĂP. P. GANE, P. GAVĂT, A. GHEORGHIU,
H. GHERGHELY, CĂPITAN L. GHICA-BRIGADIER, W. KAMINSCHI,
C. D. LUPAȘCU, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU,
ZOE V. NICOLAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES,
EMILIA STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

A B O N A M E N T U L

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Traian 8.

N. IORGA:

ISTORIA RAZBOIULUI BALCANIC

Lecții ținute la Universitatea din București

Tip. «Neamul Românesc», 1915--156 p.

3 lei.

Cmpărăm acte vechi dând preț bun

Adresa: T. Pamfile, Bârlad, strada Corbului.

N. BĂNESCU :

Un dascal uitat: Grigore Pleșoianu

cu 3 portrete și un facsimile

Anal. Academ. Rom.—Mem. Secț. Ist.—Ser. II,
Tom. XXXVII.

1 leu

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția: Strada Corbului.

Administrația: Str. Traian 8.

BĂRLAD

LĂNGĂ BISERICA DIN EPURENI..

În ziua de 14 Iunie s'a sfințit de către P. S. Episcop Nicodem al Hușilor, biserica din nou zidită, pe locul celei vechi și întocmai ca aceea, din satul Epurenii, ținutul Tutovii, fiind ctitori d-ra Magdalena și d-l Al. Ecsarhu,—nepoata și ginerele lui Manolache Kostake-Epureanu al cărui bust s'a desvălit acum doi ani în Bârlad.

Epurenii, au proprietar nou, și urmașii Kostăkeștilor, în această parte, stăpânesc în formele și împrejurările de demult, vechea curte ocrotitoare a atâtor lucruri și amintiri, cari, tocmai pentru că sunt «ale familiei», nu trebuie să rămână închise numai pentru familie.

Frumoasei biserici îi va urma o clopotniță și mai apoi, alături, o casă pentru tămăduirea durerilor trupești ale «țăranilor»; acestea sunt făgăduințele unei duioase cuvântări ale d-lui Ecsarhu, care, cu mare părere de rău, n'am putut-o dobândi pentru îmbodobirea aceslui număr.

Ctitorul, a vorbit întâi, firește, despre strămoși, poate pe temeiul unor mărturii înghebate dăunăzi, în grabă¹ ceea ce mi se pare a fi o mare lipsă și pentru niște urmași credincioși bătrânilor, și pentru niște vremuri cari-și urmează măcinișul prea de timpuriu; a vorbit însă *temeinic* lămurind *laplul* care are, pentru vremurile nouă, un preț cu mult mai ridicat de cât cel cuprins în zecile de mii chelluite cu intruchiparea sfântului locaș. A vorbit deci, de boierii cari în marele lor număr trăiau încă pe la sfârșitul veacului XVIII, despre «dumnealor boierii» cari aveau și-și îndeplineau mari îndatoriri față de țărani, în schimbul ostenețelor acestor muncitori de pământ și credincioase slugi deprinse să ceară «punere la cale» și scăpare de la «mare nevoie»; a zugrăvit pe deplin pe cei cari, în schimbul venifului adunal «din tot locul», stăteau în slujba țării, pe lângă Domn și pe lângă norod, pentru Domn și

¹ Cf. V. Caraivan, *Movila Roșie*, Bârlad, 1913, p. 27-65.

pentru Țară,--și toți ascultătorii, socot, s'au încredințat de temeinicia acelei legături sufletești pe care, întru cât privește țărâni-me, n'au putut-o șterge anii.

Se înțelege, a fost îndeajuns această chemare la cele trecute, și zadarnic a venit în urmă, sfatul părintelui Episcop, să se mbrățișeze, *peutru cinstea zilei de 14 Iunie*, acea boierime a Eparchiei, care, ca pretulindeni, după Regulamentul organic, după neroada emancipare de sub ochiul țaranului stăpân pe munca lui, s'a rălăcit și s'a prăbușit în prăpastie....

Paguba, pentru o parte și pentru alta, ar fi mai mare pentru Țara care va trebui să răstoarne, fie puterea numărului, fie îndârjirea celui din spatele zidului ferecat; noroc numai de acea sfântă pornire de jertfă a țărâni-me noastre care uită și iartă ușor, și care trebuie răsplătită de cei ce mai pol.

Acestea le-am simțit cu prilejul sfințirii bisericii Kostăkeștilor din Epurenii, și nădăjduind că nu voi fi în afară de felul de înțelegere al cetitorilor noștri, mi-am îngăduit să așez aceste șire la o laltă cu celelalte pagini închinat trecutului.

T. Pamfile.

O HOTĂRÂRE A LUI C. NEGRUZZI ÎN PRIVINȚA MERGERII SĂTENILOR LA BISERICĂ.

C. Negruzzi a fost un ales iubitor și înțelegător al țaranilor. Știm cât de potrivit a scris pentru ei în foaia «Săptămâna». La Mitropolia din Iași, sub nr. arhivei 2472, găsim încă un act dela marele scriitor, un act nou, din care ne încredințăm și mai bine despre simțirile sale patriotice și religioase față de poporul satelor.

E vorba de mergerea la biserică, «Deaba»¹, «jugul», dispăru-seră. Le aruncaseră dascălii prin poduri și prin clopotnițe. Lu-me-a uită de biserică, îndreptându-se, încă de pe alunci (1865), pe calea pe care umblăm și noi astăzi. Nu erau numai sătenii vinovați: un alt act, din aceeași arhivă, ne spune lămurit², că la Dorohoiu (firește, ca și aiurea) *poserorii* și *proprietarii* țin «orânzile» deschise în zile de sărbători, iar locuitorii fac, des-

¹ Cf. *Ion Creangă*, an. VI (1913). p. 333-4.

² No. 1227 din 1861.

de-dimineață, «cele mai nesuferite beții, din care decurg tot felul de sudălmii mârșave»; ba, ceva mai mult, «domnii posesori» și *vechilii* pe alocurea (cu gânduri nouă, acuma) îi puneau pe țărani» la feliurite *boierescuri*... Oricum, credința slăbiă tot mai mult.

Cu data de 30 Ianuarie 1865 vedem însă că vine înaintea locotenentului de Mitropolie, Calinic Miculescu, din Iași, hotărîrea consiliului general al acestui județ, care ne dovedește o frumoasă inițiativă de îndreptare a răului semnalat.

Consiliul își exprimă dorința «de a se lua *măsuri îndatoritoare* locuitorilor săteni de ritul ortodox» din jud. Iași «a merge Duminicile și în toate celelalte sărbători de peste an la biserică și spre ascultarea sfintei Liturghii, prin îngrădirile totodată și a orândarilor din comune a nu deschide orânda, mai înainte de a se termină *oliciul divin*». S'au luat și unele dispoziții «de penalitate» în această privință.

Pecetea Moldovei
din 1826 Iunie 15

Mitropolitul e rugat — de cei din fruntea județului — ca să admită hotărîrea luată, să o pue în lucrare, căci poporul, mergând la biserică, își îndeplinește «una din cele mai sacre a lui datorii», și «în clasa societăților sătești» e nevoie de «o moralitate fecundă în toate privilegiile, iar mai cu seamă a cultului suflesc, singur puțin, în lipsă de altă lumină a le preservă de multe pericole, la care *iniorența* [=ignoranța] le expune». «Păstorii parohiali» să fie obligați

a priveghia îndeplinirea dispoziției. — acestei «*inallle cugetări*», după cum încheie președintele consiliului județian, care nu e altul decât scriitorul C. Negruzzi ¹.

Din biografia amănunțită a d-lui E. Lovirescu (C. Negruzzi, București, «Minerva», 1913, p. 51) se vede că scriitorul a fost episcop la eforia Sf. Spiridon până prin 1866. Din actul de mai sus rezultă că, deși bățan și slab, Negruzzi ocupă, la începutul anului 1865, și locul de președinte al consiliului general al județului Iași, și luă hotărîri cari fac onoare memoriei lui.

D. Furtună.

¹ Se comunică hotărîrea și celorlalte județe: numai comitetul permanent al jud. Neamț răspunde că se unește, la 9 Mart 1865. *Arhiva Mitropoliei Iași* no. 2472 din 1865.

DOCUMENTE

301.

1717 August 18.

† Adică eu Dumitru Grecul feciorul jupânului Iane Zeamăneagră ot Ulmi dat-am acesta al meu adevărat zapis ca să fie de bună credință la mâna dumnealui Matei Fălcoianu biv vel vistiariu, precum ca să-s știe că eu de a mea bună voe am mers la dumnealui de ne-am tocmit di i-am vândut niște vii ale mele din dialul Bobului ot sud Saac însă pogoane 7 cu tot locul sterp cât iaste între viile mele și într'ale dumnealui și cu cramă și cu 2 locitori și cu curătoare și cu alle dechise și cu livade de pomi care iaste în poalele viei până în piatra despre Serghie în holar cât am stăpănit și eu. Care vii îmi sânt și mie de cumpărătoare și tot le-am ținut cu bună pace iară când au fost acum în zilele mării sale Domnului nostru Io Ioan Voivod trebuindu-mi mie bani și ne putând să le mai țin, m'am tocmit cu dumnealui pe acestea pe toate tl 161 și le-am vândut dumnealui de a mea bună voe și cu șlirea fraților miei și tuturor vecinilor mei căzându-i-se dumnealui a le cumpără, având și dumnealui vii alătura cu acestea. Și mi-au dat dumnealui acești bani ce scriu mai sus loț gata și deplini în mâinile meale,

Drept aceia i-am dat și eu acest zapis al meu la mâna dumnealui ca să-i fie dumnealui și coconilor dumnealui căți dumnezeu îi va dărui moșie stătoare în veaci. Și pentru mai adevărată credință am iscălit mai jos cu mâna mea ca să-s crează. Și când s'au făcut această locmeală și am luat acești bani, fost-au mulți boeri megieși mărturie cari se vor iscăli mai jos. Și am scris eu lordache logfi cu învățatura dumnealor. Aug, 18 dni, vlt 7225.

D. Grecu Iscălește grecește.

Șarban Năsturel vel Clucer mărturisesc. Șarban Greceanu vel stol. Barbul Măr . . . vel pit.

T. Pamfile.

302-303.

Pricina unei datorii.

I

1742, August, 6.

Adecă eu Hura și eu Radu ot Focșani, făcui-am zapisul nos-

tru la mâna lui Vasile Pădure și la mâna dumisali lui Bogdan pe cum că i-am rămas den loat[ă] socotel[a] noastră ce-am avut și am rămas cu 155 lei și ne-am aplecat cu acest zapisă ca să] dăm ban[i]i la Sântămării me . . . multe erni, fiind banii pe cum scrii zapisul. Și s'ar lămpla la vr'o giudecată, câte cheltueli și plinelii s'ar face, tot despre noi să fii ca să să] crează. Eu Hura și Radu, VII. 7250 A[u]g[st] 6.

Eu Sandul Gologan am scris zapisul cu zăsa lor.

II

1743.

Radule Maslin să]nălate. Mai multu nu }-oi scriindu *lam*. Văzuiu că ai fost mare tâlhar și amăgeu și m'ai sărăcit. Iată că am dat voe lui Ion Sângiorzi, socru-meu ca să fe fragă la giudecată pe zapisul tal (*sic*) ce ești dator cu 155 lei. una, și cu 60 lei alta, cari bani am dat lui Miron astă toamnă. Ce să ca]i să-mi dai banii. Sminteală să nu faci că apoi n'oi pitreci bine aciastă.

Vasile Păd[u]rea.

Al. Saint-Georges.

304.

1764 Sept. 29.

† Facem știre cu aciastă carte de giudecată că din luminată poronca preainal[ă]t Domnului nostru, mărie sa Grigorie Alixandru Ghica Vvoda, s'au giudecat defață înainte noastră preutul Grigorie din Muntenime de mijloc și cu baba Paraschiva tot de acolo din muntenime, jăluind preutul că nu poate să trăiască de supărărele ce tragi despre Paraschiva, că în loată vreme îl ocărăști cu fel de fel de ocări, ocărându-l în tot chipul și clevelindu-l cu vorbi necuvioasi pin loată mahalooa necontenit, fiind că baba Paraschiva ședi aproape di casa preutului. La care stând noi de li-am luat sama cu amăruntul fiind ș'o parte și alta de față înainte noastră, am întrebat și pe baba Paraschiva ce ari să răspundă la jaloba preutului. Ia au răspuns că fiind aproape casa ei de preut. i-ar fi înpresural locul casăi ei cu un gard ci-au făcut împregiurul casăi sale. Și la aciasta, ni-au arătat preutul o mărturie de la Mărie sa Grigorie Ioan Vodă din let 7272 Noem. 4 în care mărturie este iscălit Lupul Hadămbul vornic de poartă și Tudor Lupu vornic de poartă, intru cari mărturie adeverească că

fiind iarăși pricina între baba Paraschiva și cu Preutul Grigorie, din porunca gd. i-au orânduif dum. Manolachi Costachi fiind vel logf. ca să margă să cercetezi pricina aciasta. Și mergând vor-nicii de poartă, au strâns toți mahalagiii ș'au mărturisât după cum au știut adivarat și s'au dovedit înainte vor[nicilor] de poartă cu baba Paraschiva ari cumpărat acia casă în 5 *pol* lei, numai lemnul casăi, fără de loc de la un Stanciul Țigan și de la Marie, fimeia Țiganului, după cum și Țigancă au mărturisit înaintea vor. de poartă și adevăresc mărlurii ce sînt în mărlurie vor. de poartă precum că acel loc au fost Toader Rasul Pevel, socrul preutului Grigorie și o bucată dintr'acel loc adevăresc că au dat-o unui preut Toader Rusul pentru sārindari și o bucată de loc ș'au propriit lui iar o bucată de loc, pe unde iaste casa preutului Grigorie și a babei Paraschivei au dat-o zăstri preutului Grigorie. În cari mărlurie arată toată pricina și dovezile pe largul și pe toți marlurii anume. Și s'au dovedit că baba Paraschiva esti bună de gură și cu obrăznicie ocărășli preutul. Și am giudecat: baba Paraschiva să-ș șadă în casa ei și să-și potoale gura, să nu mai ocărăscă pe preut nici în față, nici pe din dos pin casele altora. Iar de s'ar dovedi de acum înainte că l-ar mai ocără pe preut vre-o dată, să slă] bată, acolo în mahala și să slă] de afară din cas[ă] ca pe o fimei ră și preutul să-i întoarcă banii în cât au cumpărat în casa. Și casa să rămăi supț stăpănire preutului Aciasta înștiințam.

...Vel logf

1el 1764 Sept 29

Al. Saint-Georges.

305.

1798. Iunie 1.

Noi Alexandru Ioan Calimah Vvd, cu mila lui Dumnezeu Domn țării Moldovii. Neodihnindu-se mănăstire Pr[o]rocului Samuil cu giudecata ce-au avut înaintea dumnealor velișilor boeri, am poruncit de s'au scos și de față la divan înaintea Domniei mele și a tot sfatul, atât pe cuvioșie sa Serafim Igumenul mai sus arălatei Măn[ă]șfiri cum și pe vechilii dlors. Neculai Rosăt biv vel logf. i păhărnicesei Elenii Costăndăchioae, și după ce însumi Domnie mē am intrat în ce mai cu amăruntul cercelare a pricinii aceștia, am aflat că dlors velișii boeri, după toată dreptatea au giudecat. Drept aceia și Domnie mē asemenea hotărām ca daniile cele mai vechi să-s protimisască și apoi ce

va mai prisosi, să stăpâniască Prrocul Samuil. după cum însuș daniia ce s'au văzut la măn[ă]stire cuprinde, iar nu mai mult. În-lărindu-se anafora a aceasta și cu a noastră domnească iscălitură și pecete. 1798 Iunie 8.

Noi Alexandru Calimah Vvd. (Pecelea). Prociif. Sturze vlr. logf.

Între dlui Neculai Roset biv vel. logfi. și între duml. Ștefan Catargiul biv. vlr. comis, cum și între dumneai p[ă]h[ă]r-niceasa Eleana Cost[ă]nd[ă]chioae, așijderea și între M[ă]n[ă]stirea Prrocului Samuil, din Focșani, fiind pricină de hotar, adică duml. logf. Neculai având o parte din locul l[ă]rgului Tecuciu cump[ă]r[ă]tură veche și danie după ispisocul din anii 7212 April 26, care în lungu, pe de o parte de la un loc merge al[ă]turea cu moșie T[ă]mpeșli a Comisului Catargiu și pe de altă parte al[ă]ture cu moșie dums. P[ă]h. Cost[ă]nd[ă]chioae, ci esti iar[ă]ș din locul T[ă]rgului Tecuciul danie după carte domnească din anii 7229 Oct. 31, de la Mihaiu Racovi[ă] Vvod, și al[ă]turea cu moșie dums. p[ă]h. Cost[ă]nd[ă]chioae fiind moșie Prrocului Samulel iar[ă]ș danie din locul acelu T[ă]rg Tecuciul, după hrisov din 7265 de la Costandin Racovi[ă] Vvod. La înfă[ă]șarea ce din porunca înăl[ă]mii tale au avut înaintea noastră, ar[ă]t[ă]nd duml. Logf. Neculai că moșie dums. fiind și hot[ă]r[ă]tă în sl[ă]nj[ă]ni, după hotarnică ce s'au văzut din anii 7208, Iulie 8 dela un Negrea Apostul Căpitan, acum s'ar fi g[ă]sind înpresurată la cap[ă]tul despre apus. al[ă]t despre dum. Comisul Catargiu, c[ă]t și despre dum. P[ă]h. Cost[ă]nd[ă]chioae, și Comisul Catargiul ap[ă]r[ă]ndu-se că nu s[ă] întinde cu stăp[ă]nirea moșiei sale T[ă]mpeșlii afară din cuprinderea scrisorilor ci are, cum și dum. P[ă]h. prin vechil fiiul dums. Neculai, încă răspunde că nu stăp[ă]nește mai mult de c[ă]t îi cuprinde danie ce are. iar aceea înpresurare pentru care ar[ă]tă duml. logf. ă[er] fi curg[ă]nd din pricina Prrocului Samuil, adică că moșie Prrocului Samuil s'ar fi l[ă]f[ă]t în moșie dums, a P[ă]h[ă]rnicului]. După cercelarea ce s'au făc[ut] scrisorilor a toate păr[te]lor, fiind și hartă de starea locului, făc[ut]ă de hotarnicii ce-au fost r[ă]ndu-i[ți], Banul Mihalache Cerchez și s[ă]rdariul Neculai, c[ă]t despre moșie T[ă]mpeștii, a comisului Catargiul nu s'au cunoscut a fi înpresurată moșie dums. logf. v[ă]z[ă]ndu-să un ispisoc domnesc din anii 7215 Săpt. 26 dela Antohie Constandin Vvod prin care ar[ă]tă în s[ă]mne și în sl[ă]nj[ă]ni moșie T[ă]mpeștii și după acelaș fiind și stăp[ă]nirea, ci înpresurarea moșiei dums. logf. s'au dovedit că este despre moșie dums. P[ă]h. Cost[ă]nd[ă]chioae și moșie dums. P[ă]h. Cost[ă]nd[ă]chioae încă înpresurată de c[ă]tră moșie Prrocului

Samuil din pricină că la vremea ce s'au hotărât moșie Prrocului Samuil, hotarnicile a moșiei dums. logf. și a dums. Păh. n'au fost de față, cum însuși hrisovul măn[ă]stirei dovedește, căci arată anume pe cei ce-au fost la hotărât toți târgoveții de Tecuciu iar de stăpânii moșielor megieșite nu pomenește că au fost. La care după dreplate să prolimisăsc mai întâiu daniile cele mai vechi și apoi cele din urmă. Și dum. logf. Neculai are să-ș tragă deplin moșie după cuprindere daniei ci are, și asemine și dum. Păh. Costândăchioae, fiind daniile mai vechi și apoi ce va mai prisosi, să stăpâniască și Prrocul Samuil fiindu-i danie mai pe urmă și scriindu-i că i-au dat drept locul domnesc, adică cât au fost rămas pân atunci nedat nimăru. Dar fiindcă din măsurile ce s'au văzut că au făcut hotarnicii ce-au fost rânduiți de la locul de unde se desparte moșie dums. Logf. de Tămpești, după ispisocul acel mai sus zis, de la Antohie Costandin Vvod. și în curmeziș pân unde s'au despărțit moșie Prrocului Samuil de moșie răposatului spăt. Manolachi Hisoverghi (în care cuprindere să stăpânea aceste trei moșii a dums. Logf, a dums. Păh. și a Prrocului Samuil) la capătul despre apus, nu este în destul să iasă deplin măsurile numai a doo moșii, însă 1132 stânj. a dums logf. și 60 pământuri câte de 24 de pași, pasul de 6 palme a dums, Păh. s'au primit însuș dum. Logf. sa să-ș scoată întâiu măsura moșiei dums. Păh. deplin și apoi să i să dă stânjării dums. și de nu-i vor și agiunge deplini și-i vor lipsi 70 stânjani sau și pân la 90 stânjani, nu va mai face cerere nici de la o parte, ci va suferi dums. acé lipsă. Giudecata acum așa au găsit cu cale. Adică la capătul acestor moșii despre apus, din marginea moșiei răposatului Spăt. Hrisoverghi, care și aceae este danie mai veché de cât a Prrocului Samuil după hrisovul din 7261 Maiu 20 tot de la răposatul domn Costandin Racoviță Vvod. să-s dă întâiu dums. Păh. Costândăchioae deplin acele 60 pământuri câte de 24 pași, pasul de 6 palme, după danie dums. și de unde să va împlini măsura, apoi să-s ee stânjării dums. Logf. pân în hotarul Tămpeștilor, unde îl arată ispisocul acel de la Antohie Costandin Vvod. și de nu vor și agiunge suma stânjănilor dums. și vor lipsi acei ce i-au primit să-i păgubească. Pe cât va rămâne, va stăpâni. Iar la capetele acestor moșii despre răsărit și la mijloc, fiindcă la măsurile, după cercetare ce-au făcut hotarnicii au eșit deplin a lustrele moșiile acestea, atât a dums. Logf. și a

dums, Păh. cât și a Prrocului Samuîl, unde pricină nu este, vor stăpâni fiește care întocma. 1798 Iunie 10.

A înălțimii tale, plecați slugi . . . vel logf. Costand. Grece[anu] vel logf . . . vel vornic. Vasile Sturza vel. vornic.

Copie tot de atunci.

V. C. Nicolau

306.

1811 Mart 28.

De vreme ce ciasul cel dupre urmă viitori este nevăzut și în-suş ingerilor necunoscut, drept aceia eu Diiaconu Tudorache sin Gheorghe Orlescu ot Leicești. văzându-m sfârșătu meu, până mi-au fostu mințile întregi și limba slobodă am scris cele ce am avut eu la alți și cele ce am eu la alți dupre cum arată în jos anume și cuprinderea minții mele:

Am moșie în satul Leicești împreună cu frate-mieu Popa Cârstea, altă moșie în satul Vălsănești care o am luat-o de zestre cu soșia mea Anca sin popa Sandu ot [tam] (?), la care trebuință a mea cât am fostu în viață, luând cu bani de la Andreiaș Răcoviceanu ca să strângu rachiul pentru povarnă ce au avut în sat nostru, am rămas dator t[a]l[er]i 700, adică șapte sute; asemenea am rămas datori la satul Vălsănești la popa Duță. La care am îndatorit pe veciorii (sic) mei ca să-m plătească datoria mea de la Racoviceanu acela l. 700 și să stăpânească moșia mea din satul Leicești. Cât și moșia mea de zestre ce o am luat-o cu soșia mea în satul Vălsănești, să aibă a o stăpâni fetile mele anume Ioana i Floarea, căl și pomenirile i ale soșii[i] mele să fie îndatorați feciorii miei și fetile mele a le împlini. Mai am și eu d[a]l[or]ie la popa Dinul ot Văleni l. 60, i la vărul Stanciul l. 8. Am mai cumparat de la unchie-meu Ion cu l. 120 o vie, adică una sulă și doao zeci; să aibă a o stăpâni feciorii miei. Ertu și pe toți frații mei preoți și pe toți vecinii miei, și ei să mă ierte pre mine, ca-s aflu de la mila lu Dumnezeu în ziua judecării erlare.

Popa Preda duhovnic.

Act din Vălsănești-Argeș, prin d-l

G. Florescu.

307.

1812, Decembrie 16.

† Adică eu Ioniță Tultul dipreună cu soțul meu și cu ficior[i]i noștri car[i] mai gios n[e]-am și iscălit, dat-am adivărat și încre-

din[ă]t zapis nostru la m[â]na dum gip[â]n[u]lui Apostu  e la m[â]na so ului dum. precum s[ă]-s  lie c[ă] nes[ă]li i, nici asupri . ce di a noastr[ă] bun[ă]  voi am v[ă]ndut dumlorsali 3 pogon, adic trii pogone di vie,  ns[ă] doo pogone di rod.  i unul pogon t[â]n[ă]r  i în cap[ă]tul vii din vale, livad[ă] iar tener[ă] ,  i di la livad[ă] la vale prinso[a]ri p[ ]n la drum, cu s[ă]ciu.  i-s hot[ ]r[ ] sti pe din sus cu vie c[ ]lug[ ]r[u]lui Uliian iar cap[ă]tul di la deal din spre schit s[ă] hot[ ]r[ ] sti cu cur[ ]tura c[ ]lug[ ]rului Onori.  i viia iaste pe mo ia sfintii m[ ]n[ ]stir Socolii ot V[ ]m[ ] oi.  i tocmai ne-au fost drept 200 lei., di[n]car[ ]i bani i-am luat to  diplin în m[ ]na. Iar în[ ]npl[ ]ndu-s[ ] c[ ] s[ ]coli ciniva din n[ ]lelamurile nostri ca-s întorc[ ], s[ ] nu fie volnici,  i or undi ar mergi, s[ ] nu li-s  ii în sam[ ] .  i la aceast[ ] tocmal[ ] s[ ] a t[ ]nplat  i alți oameni di cinste.  i pentru mai adiv[ ]rat[ ] credin[ ]  am isc[ ]lit.

1812 Dec. 16.

Eu : Ioni [ ] T[ ]llul... Ilinca, so ul lui Ioni [ ]... Ilie. St[ ]varache, feciori lor. Fa [ ]: Nastas[ ] Isac, mazil ot Iz[ ]reni  i Uleian c[ ]lug[ ]rul r[ ]za .

A. Saint-Georges.

308.

1818 August 25.

M[ ]stliiv b[ ]iiu Io Ioan Gheorghie Caragea Vvd i gpdar zemli Vlahscoie. Fiind c[ ] am miluit Domnia mea pe Toma sin Mitrea ot Buc[u]r[ ]  ti  i i-am f[ ]cut postelnicel, i-am dat la m[ ]inile lui aceast[ ] domneasc[ ] a noastr[ ] carle ca s[ ]  le  tiut și cunoscut c[ ] este în or[ ]nduiala postelniceilor  i s[ ] aib[ ] privilegiul cel obicinuit al scutelei pe drepte bucatele sale d[ ] dijm[ ]  i vin[ ]riciu dup[ ] or[ ]nduiala ce au  i ceilalți postelniceii. Drept aceia poruncim la to i c[ ] i s[ ] cuvine ca s[ ] cunoasc[ ] pe mai sus numitul boerul Domniei mele de postelnicel I. saam receh gsdumi ¹.

Isc[ ]lilura  i pecetea Domnului.

1818 Aug. 25.

Act. din Perieți-Ialomița,  mp[ ]r   it de d-l

N. I. Dumitrașcu.

309.

1831 Ianuar 24.

Isc[ ]litul de mai gios iconomul Iftime dela biserica sf[ ]ntului Erarh Spiridon din orașul Botoșani, adiveresc prin aceast[ ] scrisoare a mea ce dau la m[ ]na fiului meu Costache, precum  tiut

¹  i este chiar cuv[ ]ntul Doamnei mele.

să fie că din păcatele mele, căji copii am avut, mai vârtos fiice, pe toate le-am căsătorit și le-am dat zestrile cuviincioasă în cât mi-a fost puterea. *Dă și lui Costache casa sa cu așezarea și toate heiurile, însă după moarte. Îi mai dă și o dugheană, ce este al triile cu dugheana de lângă crăsmă, care dugheană să o slăpânească cât linc lățimea feței; și lungul locului ei să aibă a-l stăpâni până'n fundul locului. Costache să-i dea însă 500 lei pentru chivernisala viejii preotului...* 1831 Ghenar 24.

Iftimie Iconom adivirez. Domitiei Iconom m'am întâmplat față la această danie. Stefan Iacov martur, Ioan Sachelar m'am întâmplat față, Neculai Luca martor. Gheorghie Preot ot sfinții Vo-evozi m'am întâmplat. Grigori Neculau am fost față la această învoială, Scarlat Grigoriu martur.

Scrie lordachi Banariul (sic) dascalul psalt.

La 14 Febr. acelaș an, preotul Iftimie întârește înaintea propopiei prin viu graiu și iscălește.

A. Saint-Georges.

310.

1837 August 22.

Actul începe ca și cel publicat sub no. 67 în An. I, p. 56-7, rândurile 1-15, și apoi: Deci pentru doizeci și optu stânjâni în curmeziș, loc de hrană ce au cumpărat dum. neguțătorul Neculai Ghiulmez. a căruie stânjâni să răzășesc dispre răsărit cu a lu Petrea zet Angheluță și despre apus cu a lu Dumitru Boegiu iar lungime lor sânt purcegători din apa Treslienii și în sus spre miazănoapte până în pietrile dispărțitoari a aceștii moșii de moșae Monastirii Grăjdenii și de moșie Târgului Bârladu. căci lățime stânjânilor a toată moșie s'au socolit a fi de la răsărit spre apus. Au și plătit cinci zeci și șasă galbeni blangi, banii analoghiei căruie spre întărire vecinicii sale stăpâniri s'au dat această scrisoare adiverită cu iscăliturile noastre și punere pecetii Târgului.

Aceleași iscălituri.

La 1842 se fac schimburi și vânzări dum[nealui] chir Neculiță Ioan (Ghiulmez).. Vasălache Hârlacu.. Petrachi Vasiliu.

Vânzare mai târziu :.. chir Dimitrachi Arghire.

Actul mi-a fost dăruit de d-l

G. Tutoveanu.

311.

1844 Iulie 11.

Grigore Buzdug din sat Vovriești către Isprăvnicia ținutului Roman: *Se plânge împotriva lui Petrachi Brânză cumnatul soției sale Zoița, episcopul ei de linerejiă, pentru bani ce i i-au priimit supt episcopie dela Pavăl Oat., și moșie... și o cașaveică... și o pereche de colțuni, și va rămâne pomenire.*

Actul s'a dăruit acum Academiei Române de d-l Avram Lokăr, comerciant în Roman. prin d-l profesor

N. Apostol

312.

1845 Martie 6.

Necului Corban cu soră-sa Ilinca vând vărului Eni Huluba postelnicele partea ce-o au după mălușa Anița în satul Corodeștii, cu preț 2 galbeni pentru 2 stj. și 4 palme.

Fajă: Costantin Vulpi, Paraschiv sâin Iconomu.

La 1847 Dec. 23 Ene era polcovnicel.

Act. Gh. Jorlică

313.

1850 Oct.

Cătră cinstita is|pra|v|nicie| Ținut Tuluvvii, Preotul Gheorghe Strătică din sat Blăgeștii. Cu lănguire *arată că având cu contract cumpărași 12 stj. pol. din moșia Bozienii, pentru hrana casii mele, cu începere dela 1849 Apr. 23, îl supără răzășii Vasile și Dumitrache sin Ion Coat din satul Șolete. Prețul arenzii: 122 lei 20 par. I-au rășlul o parte, iar în anul acesta, sămănând grâu și altă pâne, me-au mâncat lăcustele, rămâind numai pământ curat, rămâind sărac de toate. Acum, un Manolache Lupul din acel sat, ducându-să, me-u sămănat pământurile săcară pe desupra, fiind rămasă dela lăcuste, ca și niște prășilură.*

Act tutovean împărlășit de d-l

G. Iancu

314.

1855 Ianuarie 8.

Carlea Domnească prin care cinstit și credincios boier Domniei mele dumnealui Arh. Ban Alexandru Jiian, este numit *prezident la judecătoria ținutului Boloșani în locul spatarului Iana-cachi Cristea.*

Dăruit de d-l Norbert Ștefan Dombrowcki, muzeului

A. Saint-Georges

315.

185[6] 15 Februar. Iași.

Formularul telegramei.

Dsale marelui logofăt Aleco Sturza la Bârlad. Din poronca Ecs. sale D. Caimacam grăbescu a vă face cunoscut că întru deplină încredere a cunoștințelor dumnevoastră și a meritilor ce vă caracterisază, ecs. sa au binevoit a vă numi cea inteia persoană la comisia ce urmează a primi parlea din Basarabia ce se întrupează cu Moldova și a forma cărmuirea ei. Binevoiți dară a veni de îndată la Eași pregătit în totul spre a pleca la Chișinov unde se îndrumează comisia Răspundeți îndată. A. Sturza.

A. Saint-Georges

I N S E M N Ă R I

145—151.

Intr'un Regulament Organic, București, 1832. (Aparține d-lui Dr. D. G. Boroianu.

Astăzi Miercuri la 14 Oct. au fugit în țara nemțească Alexandru Dimitrie Ghica Domnul Valahiei, fiindcă au auzit că-i vine firman de scoatere din domnie și din tot populu nu s'a găsit nici unul ce să-i pară rău de fuga sa și se întrecu care de care să-l vorbească de rău arătându-i cusurile sale.

Psallire din biblioteca mea. Nu are filele dela început, dar se cunoaște că e dintre cele lipărite la mănăstirea Neamțului.

Pe fila 123, pe marginea de jos, începând din jos în sus: Această carte [...] au fost descoperită. Eu Ștefan Vasile sin Anton. Precum au înlunecat soarele la . . . 1816 hozu (?) 7.

Pe fila 181: În anul 1821 s'au innecat Cârstuț stăpănu psaltirei acistuia și să zică tot omul care va celi: Dumnezeu să-l erle. 1821 Mai....

Pe fila 150 urmează: Și iară să să știe când au venit . . . și au lăel turcii în țara Moldovei

Pe fila 228: . . . facă va celi întru această psaltire, să nu celească cu grăbire, pentru ca să poată înțeleagă cele ce citește, să fie cu luare aminte.

Pe fila 283: Această psaltire este a lui Vasile . . .

In o gramalică grecească a lui Const. Lascarios tipărită în 1812. Biblioteca mea:

Această carte gramatică grecească a lui Lascarios am cum-părat-o eu pentru învățătura pre iubitului fiu¹ al meu fiu Iordachi pe cari am dat 6 lei și am dat copilului la 818 luli 1.

C. Vărnăv.

A. Gorovei

152—155.

Biserica din Leorda Botoșani. Pe un Nou Testament, Petersburg 1819: Iubiți frați și cerești credincioși într'un adevărat, adevărat Dumnezeu, că acela au făcut ceriu|| și pământu||, toate acele ce să văd și tot ce crede nu va muri, că va fi viu, viu, și va fi moștian împărății lui Dumnezeu.

Cartea grecească «Harilo și Polidoros» de Alba Bartolomeu. tip. la 1801, în Pesta. în trad. apla de Const. G. Colzicos, văr al pitarului Nicolae Dalaman din Botoșani căruia i se dedica traducerea. Textul grec e însoțit de un text german, alături. Dedicajia germană spune că traducerea se închină așa: «Gewidmet dem wohlgebohrnen Bojar Pithary Herrn Nicolaus v. Dalaman zu Bodoschan in der Moläuu»—cum și soției acestuia a-nume «Zoiza v. Mustaza».

Evangelhie în manuscris. La sfârșit: Svârșitul cu D|u|mnenezău de toate ev|anghe|liile care s'au așăzat de pe ev|anghe|lie grecească. Le arată că s'a mai scris cu condeiul sfântul acesta lucru; să se ierte greșiturile . . . Smeritul întru diaconi Gavriil scriitorul. Mart saldanî mira, 7232.

Apoi de aceiși mână mai târziu: Iară eu scriitorul a aceștii sfintei ev|anghe|lii, am dat-o în prețul de vânzare lui Pavel gramatecu ot Vlad și altul nimene să nu se amestece.

Pe fântâna din vale, foarte frumoasă, cu acoperemânt larg, având în vârf o cruce, iar pe pod stele, făcute de zugravul Iancu Grebliș din Bucecea².

Această fântână s'a făcut de sfinția sa iconomu|| Teodor Făsolă pentru soția sa Soltana prezviterea întru pomenirea ei și a tot neamul lor. Iule 25, 1900.

D. Furtună

¹ Cuvântul e șters și apoi cele trei convinte următoare sunt scrise cu altă cerneală.

² Născut în Botoșani, pe la 1840. Mort în Bucovina, unde a trăit, la 14 Iunie 1911. Era fiul lui Dumitru Ponici zis și Grebliș, după soție (apoi monahul Domițian Ponici dela m-rea Gorovei). A zugrăvit o mulțime de biserici de pe la noi, pentru cari voiu reveni în alt loc.

156 - 157

Pe manuscrisul-Iraducere «Moarte de amore» fost în bibliotecă lui C. Negri și acum la d-l A. Werner, magistrat, Iași. Fețele 82—3: S'au tălmăcit întâi de Slavarachie, feciorul preotului Crăste ot Focșani, luând sfârșit la anul 1799 Săpt. 9, pe la unsprezăci din ză.

Apoi, mai jos :

Să se știe că am prescris-o eu cu slova me de pe însuș acé adivărată ce să arală mai sus în zălele Pre înălțatului împărat Alexandru Pavlovici al Rusiilor, aflându-să Domn țării Moldavo-Valahii[i]. Alexandru Constandin Ipsilant Vvod, în vreme Preosfinției sale părintelui Mitropolit Moldaviei Kirio Kir Veniamin. Și să afla și Moscalii în Târgu Tecuciului săzător[i], și luând sfârșit în anul 1807 Iuli 17 la 12 ciasuri din zi. Ce s'au prescris în 6 zile. Și pentru ca să fie cunoscut[ă] că este a me, m'am și iscălit.

Necitei

Al. Saint-Georges

G R O N I C A

N. Iorga : Istoria războiului balcanic. Se tratează războiul „nici din punctul de vedere diplomatic, nici din punct de vedere militar, nici din punctul de vedere anecdotic”; și dovadă se dă cu înfăiul capitol. „Junii turci și reformele anterioare mișcării lor”, unde-i vorba de Turcia, cum poate fi vorba de orice altă țară. care, uitând ținta către care mână în chip firesc viitorul unui stat, cu acel avânt numit *tradiție*, își rălăcește cărarea, zăbovind pe la ușile altora. La Turci, după 1683 dispăre rânduiala lăuntrică, dar vin partidele; dispăre programul nescris al lui Ghinghiz-Han și bat vânturile de reformă europeană ale lui Selim III, Muhmud II și ceilalți urmași cari otrăvesc barbaria absolutistă cu cosmopolismul dulceag al tuturor libertăților. — ceea ce înseamnă într'adevăr al tuturor, — cuprinzând și pe cea a sinuciderii. E aceasta o lege, pe care Balcanicii au cunoscut-o; și astfel se explică de ce au așteptat înge-nunchierea „sultanului roș”, închinător la icoana cea veche, și nu s'au spăimântat de noua putere trecută prin bolezu lunc-lunc. Aceasta a știut-o și Austria când a anexat Bosnia și Hertegovina, și Italia, când -a pornit corăbiile spre Tripolis, dar mai mult *au simțit-o* Albanezii, cari n'aveau comun cu Constantinopolul decât islamismul, formal și acela de-alăteu ori, — ca și toate celelalte naționalități ale imperiului. Ca acestea să se poată acoperi, mijloacele trebuiau să fie ale unei vechi Turcii, lucru ce nu se putea întâmpla față de statornicul ideal bulgăresc, de providențialul Venizelos, de moșneagul din spațele sârbesce, de acea alianță „balcanică”. Prin urmare începutul războiului nu se putea amâna; nu trebuiau ascultate prea mult sfaturile bătrânei Europi: Muntenegru declară războiu și „frații”, slavii și creștinii, urmează. Armata turcă se cunoaște și-ar trebui să se cunoască mai bine, *pentru a înțelege tot*

astfel, și drept, biruința bulgărească ce nu s'a putut repeta în partea a doua a războiului, față de Sârbi, Greci și noi.

* **N. Iorga:** Câteva lămuriri nouă cu privire la Istoria Românilor. Întâiu. „O carte franceză de propagandă pentru candidatura lui Vogoridi (1857)“, tipărită de V. Doze la Bruxelles sub numele de *Un mois en Moldavie*. Știri despre Galați, al căror viitor se întrevește, știri despre Iași, cu drumul dintre aceste două orașe. Suntem, pentru autor „coborîtorii ai lui Traian... frați... uitați prea mult“. După ce crede că Vogoridi, bărbatul Cocuței lui Costache Conachi nu va înșela „așteptarea unui popor generos, la viitorul căruia ar asocia perpetuitatea unei dinastii în care numele esențial indigen de Conachi ar trece înaintea celui de Vogoridi“, mărlurisește și despre prefectul de Galați. „M[onsieur] Cousa“, viitorul Domn, unul din informatorii săi, că „răspunde cu vrednicie încrederei prințului Conachi-Vogoridi“; totuși este socotit printre „parlizonii Unirii“ și printre acei cari la Iași și Galați ziceau: „De ce să nu reconstituim Vechea Dacie sub numele de România? Oare Ardealul, Banatul, Bucovina, Basarabia nu au format odăla vechea patrie a părinților noștri?“.

Al doilea, tot soiul de păreri ale unui „negustor din Tripoli“, „negustor Englez care stă de mult în Levant“, „Francez stabilit în Galați“, Englez tot de acolo, Grec, și alt German, și al Francez despre viitorul Turciei și deci și a Principatelor-Române.—cuprinse sub formă de dialog într-o carte semnată de englezul W. N. Senior, sub numele *La Turquie contemporaine*, reeditată în 1876.

Al treilea, spicuri din cartea italienească: „Viața fratelui Ieremia Valahul—călugăr copucin, mort într-o mănăstire din Neapoli la 5 Martie 1625. Se născuse la 29 Iunie 1566 în „Zaxo“,—d. Iorga crede că e vorba de Suceava,—cu numele de Ion, ca fecior lui Stoica Costici și Mărgăritii lui Bărbat, „Catolic de naștere sau ba, Ieremia,—numele călugăritului,—era Român de sânge, de obiceiuri, ca și de limbă. Sufletește chiar, viața lui nu ne poate fi astfel indiferentă“.

* **N. Bănescu:** Un dascal uitat, Grigore Pleșolanu. O lucrare de piouă desmormântare a vieții unui dascal oltean din vremea înimoaselor începuturi ale școlilor noastre. Învățător în Craiova și Cerneți, autor al câtorva lucrări didactice,—abecedare românești, greco-românești și francezo-românești,—și traducător a 10 cărți, Pleșoiianu rămâne o figură luminoasă în trecutul culturii noastre nu prea îndepărtate, printr-o muncă idealistă și o nealăturare neobișnuită.

* **Șt. Metey:** Șerban-Vodă Cantacuzino și biserica românească din Ardeal. Broșura bibliografului d-lui N. Iorga, tipărită întâi în paginile „Neamului românesc“, aduce, chiar după lucrarea d-lui Radonici, importante contribuțiuni la cheliunea necurmălei legături dintre Românii de amândouă laturile Carpaților cu care istoricii noștri se indeletnicesc astăzi în deosebi.

* „O mare descoperire literară“. Se datorește d-lui I. Bianu și este făcută printre manuscrisele cari intră la colecțiile Academiei Române. Cea dintâi bucurie de a o vesti o are d-l N. Iorga în *Neamul Românesc*, din 28 Iunie. E vorba de o Biblie mai veche decât cea din 1688 a lui Șerban Cantacuzino, de Biblia „marelui învățat moldovean Nicolae Milescu Spătarul“. Și încheie d-l Iorga: „Din Moldova lui Varlam Mitropolitul a pornit astfel, ca atâtea alte lucruri, și cea mai însemnată idee literară a veacurilor trecute, cel mai însemnat rezultat literar al lor“.

T. Pamfile

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințele pentru D. *George A. Cosmovici*, Tg.-Neamț 4 lei. D. *Căpitan Isak*, din Reg. 12 Cantemir, 4 lei. D. *N. I. Dumitrașcu*, R-Sarat 4 lei. D-na *Elise Băleanu*, Iași 4 lei. D. *C. M. Popescu*, Gorunești-Vâlcea 4 lei. D. *D. Gr Furtună*, Vlăsi-nești Dorohoiu 5 lei. Onor. Reg. 10 Roșiori, Târgoviște, 4 lei. D. *Prof. Balaban*, Bârlad 2 lei.

(urmează)

Din publicațiile Casei Școalelor

N. IORGA

DESVOLTAREA IDEII UNITĂȚII POLITICE A ROMÂNILOR

Lecții făcute la Universitatea din București

București, 1915

LEI 1.25

100 p.

ȘTEFAN METEȘ

Șerban-Vodă Cantacuzino

și

Biserică românească din Ardeal

Studiu istoric

Vălenii-de-munte, 1915,

52 p.

25 de BANI

mei-sale
ului

Artur Gorovei

Folticeni

ION CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară—Anul VIII. No. 7 pe Iulie 1915, cuprinde :

- T. Pamfile.—Un sfat care s'a mai dat.
C. M. Mateescu.—Minunea Sf. Sisoe (din lit. pop. scrisă).
G. C. Constantinescu.—Colind.
C. Rădulescu-Codin, Pr. P. Gh. Savin, D. Furtună, M. Lupescu.—Povestiri și legende.
H. D. Tacu, Pr. Fl. A. Drăghici.—De-ale copiilor.
T. Popovici, D. Furtună.—Datine și credințe.
G. Florescu, D. Urzică, Pr. S. P. Chiriceș.—Boli la oameni, leacuri și descântece
D. Mihalache, G. C. Constantinescu, A. Saint-Georges, St. St. Tuțescu, N. I. Dumitrașcu, I. M. Popescu, Pr. S. P. Chiriceș, V. G. Toescu.—Cântece.
H. D. Tacu, A. Moisei.—O samă de cuvinte.
D. Furtună, P. Savin, Elena Ștefănescu, G. Florescu, N. I. Dumitrașcu.—Glume, jălitii, taclale.
T. Pamfile—CRONICA.
Ilustrațiuni.—Ouă încondeiate.

Revistă Istorică, I. 6 pe Iunie 1915 :

I. I. C. Filitti: Un Grec romanizat (stolnicul Ștefănachii Cremidi 1730-1764).—Alex Lăpădală. Un început de traducere al Mineilor la Brașov în a doua jumătate a secolului XVIII.

II. Documente: Un act financiar din Vaslui pe la 1780.—O judecată a târgului Drăgușeni.

III. Dări de samă: I. Burada, Istoria teatrului în Moldova.

**Cumpărăm acte vechi
dând preț bun**

Adresa : T. Pamfile, Bârlad, strada Corbului

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

C U P R I N S U L

POMELNICUL MĂHĂSTIREI DEALUL.—Alexandru A. Vasilescu.

UN PECIU DIN 1801.—Artur Gorovei.

CÂTEVA NOTIET DESPRE BISERICA DIN ROZ-
NOV.—D. Furtună.

DOCUMENTE.—N. Apostol, Șt. Azimioară, N. I. Du-
mitrașcu, G. Florescu, G. Iancu, C. N. Mateescu, V. C.
Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges.

INSEMNĂRI.—D. Furtună, Ec. V. Ursăcescu.

INSCRIȚII.—T. Pamfile.

CRONICA.—T. Pamfile: C. Giurescu: Vechimea româniei în Ța-
ra-românească și legătura lui Mihai Viteazu.—Bu-
letinul Societății numismatice române.—Ec. V.
Ursăcescu: A început să-și arăte arama.—Oct. C.
Tăslăuanu: Trei luni pe câmpul de războiu.

ILUSTRAȚIUNE.—Cruce de lemn ferecată cu argint, din
colecția d-lui V. C. Nicolau, Bârlad.

Redacția: Strada Corbului. □ Administrația: Strada Traian 14.

— B Â R L A D —

EXEMPLARUL:

În țară 35 de bani

În străinătate . . . 45 „ „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 4 lei

În străinătate 5 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPĂȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLĂCU, I. CHRISOVE-
LONI, ALEX. ECSARHU, CĂP. P. GANE, P. GAVĂT, A. GHEORGHIU,
H. GHERGHELY, CĂPITAN L. GHICA-BRIGADIER, W. KAMINSCHI,
C. D. LUPAȘCU, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU,
ZOE V. NICOLAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES,
EMILIA STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

A B O N A M E N T U L

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Traian 8.

N. IORGA:

ISTORIA COMERTULUI ROMĂNESC

Drumuri, mărfuri, negustori și orașe

I. Până la 1700.

Tip. «Neamul Românesc» Vălenii de Munte, 1915, 360 p.

Lei 3.50

C. GIURESCU

Vechimea rumâniei în Țara-românească

și

Legătura lui Mihai Viteazu

Anal. Acad. Rom. Rom.—Mem. Secf. Ist.—Tom. XXXVII.

70 de bani

ALEXANDRU A. VASILESCU

Urmașii lui Mircea-cel-Bătrân până la Vlad Țepeș 1418-1456

I.

Dela moartea lui Mircea-cel-Bătrân până la Vlad Dracul 1418-1437

București, 1915, 56 pag.

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția: Strada Corbului.

Administrația: Str. Traian 14.

B Ă R L A D

Cruce de lemn ferecată cu argint, din colecția d-lui V. C. Nicolau, Bărlad. A i se vedea inscripția aici, la pag. 139.

POMELNICUL MĂNĂSTIREI DEALUL

*Pomelnicul Mănăstirii Dealul a fost cunoscut până acum numai după o copie din 1739, publicată de d-l N. Iorga*¹.

O copie cu mult mai completă de cât cea publicată de d-l Iorga este aceea din 1891 Martie 12, prescrisă «de pe pomelnicul original vechiu de 170 și mai bine de ani», și păstrată la mănăstire.

Din fericire «originalul» se păstrează și el la mănăstire. Copia din 1891 nu este prescrisă întocmai. Are unele lipsuri și unele adaosuri.

«Pomelnicul original» a fost făcut în 1721, de egumenul Vasile care la venirea sa, n'a găsit în mănăstire nici un pomelnic. El a luat «numele răposajilor Domni și Clitori, după hrisoavele și cărțile și zapisele sfintei mănăstiri». Dar nu engumenul Vasile l-a scris, ci «Iosif Zugravul ol Mitropolie», în 20 Iunie 1721 (7229).

Pomelnicul este o cărlicică în 8°. îmblăniță cu carton. Are 16 file, din cari 3 de la sfârșit nescrise. Primele două și ultiemele patru file sunt formate din altă hârtie. Se începe, fila 3, cu un fel predoslovie, care are deasupra un frontispiciu, lat de 1 c. m.

Ială predoslovia :

«Cu mila lui Dumnezeu ieromonah Vasile, egumenul sfintii mănăstirii Dealului, den luminată porunca Măriei Sale, Domnului nosiru Io Nicolae Voevod, și cu blagoslovenia prea sfințitului Mitropolit, chiriu chir Daniil al Ugrovlahii, am venit cu darul egumenii într'aciastă sfântă mănăstire, lăcaș dumnezeesc. Și negăsind numele răposajilor Clitori, care au zidit sfânta mănăstire, nici numele celor ce vor fi înorit sfânta mănăstire în urma Clitorilor sau vor și miluit cine cu ce să vor fi îndurat, deci eu, văzând acel necuvios lucru, am socotit că mâncând pâine și sare și odihnind într'aciastă oslineală a răposajilor Domni și Clitori după hrisoavele și cărțile și zapisele sfintei mănăstiri, cari Domni au dat și au miluit acest sfânt lăcaș al sfântului și marelui Arhiereu și făcătorul de minuni Nicolae, și am făcut acest sfânt pomeanec, ca să nu fie uitați pravoslavnicii Clitori și încorunații Domni și alții, cine cu ce s'au îndurat de au dat și au miluit, și cei ce vor milui și de acum înainte, ca să să pomenească la sfântul jărtvinic.

¹ N. Iorga ; *Inscripții din bisericile române*, II, p. 366-367.

Pis az Iosif Zugravul ms̃a lun. 20 dni., l|ea| 7229 sau 1712¹.
După semnul închierii, scris de altă mână, dar cu aceeaș cerneală:

«Scris-am eu Iosif Zugravul ot Mitropolie».

Pe fila 4 verso sunt jugrăviți: «Io Radul Voevod cel Mare i gospodja Arghira». Jînând cu mâna dreaptă biserica, și având între ei un copil, care jine o cruce în mâna dreaptă.

Pe fila 5 se începe pomenirea cliilor:

«Io Radul Voevod ² cel Mare, care au zidit mănăstirea Dialului și o au dăruit cu multe moșii i gospodja ego Arghira.

Io Vladul Voevod ³ brat Radului Vod.

Io Petru Voevod ⁴.

Io Alicesandru Voevod snă Mircii Voevod ⁵. Acesta au dat Alicesanii pe Ialomîța și vinăriciul la Răzvad ⁶ și au înorit hrisoavele ⁷.

Io Vladislav Voevod ⁸. Aceasta au dat moșie la Baltă Jăgăliei și Brânceni ⁹.

Io Radul Negru Voevod ¹⁰. Acesta au descălecat Țara Românească ¹¹.

¹ Textul: „sau 1721“ este scris posterior.

² Radul IV cel Mare, 1496-1508.

³ Vlad (Vladuț) IV cel Tânăr, 1510-1512

⁴ Acesta este Petru cel Tânăr (1559-1568), fiul lui Mircea Ciobanul și nepot al lui Radu cel Mare (St. Nicolaescu: *Petru Vodă cel Tânăr și Petru Vodă Schiopul* în *Revista Infanteriei*, XIX, Nr. 218-219, p. 183), sau Petru Cercel (1583-1585), fiul lui Petrașcu cel Bun, nepotul lui Radu Paisie și strănepotul lui Radul cel Mare (*Ibidem*, Nr. 222, p. 113, tabelă genealogică).

⁵ Alexandru II Aldea, 1431-1437 (Al, A. Vasilescu: *Urmașii lui Mircea-cel-Bătrân până la Vlad Țepeș. I. Dela moartea lui Mircea-cel-Bătrân până la Vlad Dracul*, București 1915, p. p. 43-55.

⁶ Hrisovul din 17 Noemvrie 1431 (6940) (Arh. Stat., Secț. ist., Orig. slov. St. Nicolaescu: *Documente slavo-române cu privire la relațiile Țării Românești și Moldovei, cu Ardealul în sec. XV și XVI*, p. p. 209-212). Prin acest hrisov, Alexandru II Aldea dăruiește mănăstirii din Deal „satele ce se chiamă Alexeni pe Ialomîța și Răzvadul aproape de mănăstire pe sub deal“, scutindu-le și de „vama oilor, de vama rămărilor, de albinărit, de vinăriciu, de găleată ohabnică, de lemne, de cositul fânului, de gloabe, de angarale, de cară și de podvodă, zicând, de toate slujbele și dăjdiile mari și mici“.

⁷ Nu s'a găsit nici un document, prin care Alexandru II Aldea a înorit hrisoavele predecesorilor săi.

⁸ Vladislav II, 1451-1456

⁹ Documentul de danie nu s'a găsit. Este citat însă de Radul Mihnea, în 15 Iunie 1620 (Arh. Stat., *Mănăstirea Dealul*, pach. XI, 2), și de Constandin Basarab Brâncoveanu, în 20 Iunie 1690 (Arh. Stat., *Marea Dealul*, XII, 1).

¹⁰ Radul I. 1374-1385.

¹¹ Despre descălecarea țerii de către Radul se face mențiune nu numai în

Io Mihail Voevod ¹.

Io Dan Voevod ².

Io Mircia Voevod cel Bun și Mare ³.

Io Vladul Voevod cel Mare ⁴.

Io Ghica Voevod ⁵.

Io Radul Voevod Alion ⁶.

Io Grigorie Voevod ⁷.

Io Antonie Voevod ⁸.

Io Duca Voevod ⁹.

Io Șarban Voevod Cantacuzino ¹⁰.

Io Constandin Voevod Brâncoveanu ¹¹. Acesta au zugrăvit biserica adăoară și o au învelit-o cu aramă și au făcut candelă de agint.

Io Ștefan Voevod Cantacuzino ¹² i gospodă ego Păuna ¹³.

Io Nicolae Alexandru Voevod ¹⁴.

Io Ioan Voevod braț Nicolae Vodă ¹⁵.

Io Radul Voevod ¹⁶.

cronici, ci și în documente. Așa Alexandru III întărește m-rii Tismana stăpânire peste satul Elhovița, „pentru că i-a fost bătrână și dreapta moșie și moștenire, încă de la întemeierea Terii-Românești d'întâi de la Negru Vodă” (Al. Ștefulescu: *Mănăstirea Tismana*, București 1903, ediția II, p. 181). Între documentele m-rii Dealul, pierdute, de sigur că autorul pomelnicului a găsit această mențiune.

¹ Mihail I, 1418-1420.

² Dan I, 1385-1386.

³ Mircea I, cel Bătrân, 1386-1418.

⁴ Vlad I. Dracul, 1437-1442 și 1443-1447.

⁵ Gheorghe Ghica, 1659-1660.

⁶ Radul Leon, 1664-1669.

⁷ Grigorie Gheorghe Ghica, 1660-1664.

⁸ Antonie Vodă din Popești, 1669-1672.

⁹ Gheorghe Duca, 1674-1678.

¹⁰ Șerban Cantacuzino, 1678-1688.

¹¹ Constantin II Basarab Brâncoveanu, 1688-1714.

¹² Ștefan II Cantacuzino, 1714-1716.

¹³ Adăogâl posterior, în a doua jumătate a sec. XVIII. „A dat dijma dela Ocnița mică”.

¹⁴ Nicolae Mavrocordat, 1716 și 1719-1730.

¹⁵ Ioan Mavrocordat, 1716-1719. În a doua jumătate a sec. XVIII au mai fost adăogale, după Ioan Voevod, numele a trei Domni:

Io Constandin Nicolae Voevod.

Io Grigorie Ghica Voevod.

Io Mihail Racoviț Voevod.

¹⁶ Radul III cel Frumos, 1462-1474. După cuvântul „Voevod” a fost adăogâl posterior: „*Sin Vlad. Balta Camenița*”.

- Io Petru Voevod ¹.
 Io Simeon Voevod ².
 Io Șarban Voevod ³.
 Io Malteiu Voevod Basarab ⁴.
 Io Constandin Voevod ⁵.
 Io Basarab Voevod ⁶. Acesta au dat moșie Dridovu i Călineștii i Fundeanii i Berceanii i partea de moșie ot Stroești ⁷.
 Io Neagoe Voevod Basarab ⁸. Acesta au dat moșie Anninoasa și au zugrăvit biserica întâiu ⁹.
 Io Mihnea Voevod ¹⁰.
 Io Alion Voevod ¹¹. Aci|sta au dat vinăriciul de la Șolomon ¹².
 Io Alicesandru Voevod snă Mihnei Vodă ¹³. Acesta au inoit hrisoavele mănăstirii ¹⁴.
 Io Mihai Voevod cel Viteaz ¹⁵.
 Pe fila 8, supt un frontispiciu lat de 1 c. m.

„Mitropolii fărăi ¹⁶:

Stefan Mitropolit.

¹ Probabil Petru Cercel, 1583-1585.

² Simion Moghila, 1600-1602.

³ Radul VII Șerban. 1602-1611.

⁴ Matei Basarab, 1632-1654.

⁵ Constantin I Șerban. 1654-1658.

⁶ Basarab V Neagoe. 1512-1621.

⁷ Hrisovul de danie nu s'a găsit. Este citat însă de Radul Mihnea, în 15 Iunie 1612: „Iară să fie satul Dridiul și Călineștii și Fundenii și Gherganii toți cu toate hotarele și purlca de la Stroești, pentru că le-au dat Basarab Voevod” (Arh. Stat., *M rea Dealul, prach. XI, 2*).

⁸ Basarab V Neagoe, 1512-1521. Egumenul Vasilie, autorul pomelnicului, a crezut greșit că Neagoe Voevod Basarab nu este aceeaș persoană cu Basarab Voevod.

⁹ În hrisovul din 13 Dechemvrie 1515 Neagoe Voevod scrie: „Radul Vodă ducându-se dintru aciastă viață deșcartă, iar această mai sus zisă casă a rămas neisprăvită de jugrăvit.. iar domnia mea m'am nevoit și cu toată pohta și osârdia o am jugrăvit și o am înfrumusețat...” (Arh. Stat., *Secț. ist., Orig. slov*). După cuvântul „întăiu” a fost adăogat posterior de o altă mână în pomelnic: „i moșia Vihorâta”.

¹⁰ Mihnea II Turcitul, 1577-1583 și 1585-1591.

¹¹ Leon Tomșa. 1629-1632.

¹² Prin documentul din 25 Ianuarie 1632 (Arh. Stat., *M-rea Dealul, pach. I „netrb.”. 9*).

¹³ Alexandru VI Coconul, 1623-1627. El n'a fost fiul, cum greșit a crezut autorul pomelnicului, ci nepotul lui Mihnea II Turcitul. Tatăl său a fost Radul VIII Mihnea.

¹⁴ Nu s'a găsit hrisovul de inoire.

¹⁵ 1593-1601.

¹⁶ Cuvinte scrise cu roșu. Mai târziu a fost adăogat tot cu roșu cuvântul: „răposafi”.

Teodosie Mitropolit.
Anlim Mitropolitu.
Mitrofan Mitropolitu.
Daniil Mitropolitu»¹.

Pe fila 9:

„Iepiscopii”²:

Stefan iepiscopu Buzăului.

Radul, nepotul Neculii. Acesta au dat Jugureanii de jos jumătate și Cireșanii și muntele Cireșul»³.

Pe fila 9 verso:

„Iermonașii care au slujit sfințitei case”⁴:

Nictarie iermonah
Silvestru iermonah
Ghenadie iermonah
Varlam iermonah.
Vasilie Diaconul».

Pe fila 10:

† Egumenii sfințitei mănăstiri»⁵:

Miron egumen. Acesta au fost arhieru la Mirilichia, iar numele lui iaste Malei Mireon.

Rafail egumen.

Ioasaf egumen.

Vasilie egumen Dlgopolean.

Sevaslie egumen. Acesta au fost arhieru și numele eparhiei iaste Sevaslia.

¹ După acest Mitropolit, au fost adăogați posterior, în diferite epoce, de 4 scriitorii:

Nifon 2 mitropoliți, scris cu cerneală violetă.

Ncofit Mitropolit.

Vii

Cozma Mitropolit.

Morți

Nica ieroditacon Stanca cu tot neamul lor.

² Scris cu roșu.

³ În 28 Martie 1451, Vladislav II întărește m-rii Dealul, stăpânirea peste aceste sate. „A venit înaintea domniei mele”, scrie Vladislav, „Radul, nepotul lui Necula, și înaintea tuturor boerilor domniei mele de și au predat sufletul mănăstirii și satele și vîile, ce i au fost de moștenire, și casele și toată averea lui, cum că până ce va fi viu el să se hrănească la satele sale și cu averea sa, iar după moartea lui toate să fie ale mănăstirii (Arh. Stat., Sreț. ist. Orig. slov.). Radul, nepotul lui Necula, moare mai înainte de 14 Iulie 1451, căci, la aceasta dată, Vladislav II întărește din nou m-rii Dealul stăpânirea peste satele de mai sus (N. Iorga: *Operele lui Constantin Cantacuzino*, p. 24-25.

⁴ Text scris cu roșu.

⁵ Idem.

Egumenii ¹:

Parlenie egumen.

Stefan egumen.

Varlaam egumen.

Ignatie egumen.

Parlenie egumen.

Dionisie egumen.

Matteiu egumen».

*Pe fila 11, sub un frontispiciu :***«Ctitorii boiariei care au dat ² moși la sfânta mănăstire precum arată în jos pre anume.**Livrea vel visliar. Acesta au dat locul lui din Târgoviște cu vadul de moară unde iaste moara acum ³.Jupâneasa Caplia. sora Radului Vodă ctitor ⁴, i Pârvel postelnic snă ego. Aciasta au dat moșie Băjeștii din jos de Văcărești cu tot hotarul ⁵.

Mihail Cantacuzino vel spălar. Au făcut o cărstealniță cu argintul mănăstirii.

Brăteiu logofăt. Acesta au dat moșia lui în Glodeani și muntele Brăteiu și Păduchiosul ⁶.Nastea Țarigradeanul. Au dat moșie la Colclac, stânjani 80 ⁷.

Radul moșul lui Brăteiu.

Varlaam monahul. Acesta au dat o vie lângă mănăstire ⁸.Iordache vel portariu» ⁹.¹ Scris cu roșu.² Textul „ctitorii boiariei care au dat” este scris cu roșu.³ Nu se mai păstrează actul de dănie. Dar, în 15 Iunie 1512 (*Arh. Stat., M-rea Dealul, pach. XI, 2*) și 10 Iulie 1614 (*Arh. Stat., Secf. ist*) înălărind m-rii Dealul stăpânirea peste mai multe posesiuni, scrie: „*Iar să fie moșie în orașul domniei mele din Târgoviște, lângă biserica lui Coadă, însă locul lui Livrea vistierul, cât au ținut, casele și locul lui de împrejur și cu vaduri de moară... pentru că au lăsat cu limbă în viața lui să fie sfintei mănăstiri metoh și moșie în veci...*”.⁴ Cuvintele: „Radul Vodă Ctitor” au fost șterse posterior. Deasupra lor a fost scris: „lui Vlad Vodă”.⁵ În 27 Dechemvrie 1511. Vlad IV cel Tânăr întărește m-rii Dealul stăpânirea peste satul Băjeștii, dăruit de sora sa, jupânișa Caplea, „*la sfânta mănăstiri pentru sufletul jupânului Staico logofăt și pentru sufletul fiului lor, jupan Pârvel Comisul și pentru al ei suflet*” (*Arh. Stat., Secf. ist., Orig. slov.*).⁶ În 15 Iunie 1612, Radul VIII Mihnea întărește m-rii Dealul stăpânirea peste aceste posesiuni. (*Arh. Stat., M-rea Dealul, pach. XI, 2*).⁷ Nu s'a găsit zapisul de dănie.⁸ Idem.⁹ După acesta a fost scris posterior: „*Grigorie. Acesta au îmbrăcat o cruce cu argint, poleită cu aur, ce este pe sfântă masă*”.

Pe fila 12 verso :

«Monașii care au poslușit sfîințel case¹.

Acsentie monah.

Serafim monah.

Ioachim monah.

Dionisie monah.

Iacov monah».

Cu acestea se termină pomelnicul. Se pare însă că unele foi au fost pierdute.

In pomelnic se mai află următoarele însemnări.

Pe fila 1 verso, scris cu litere latine :

«Eu Nestor Nițescu antom antom din răgnă a două tablouri religioase : I-io Judecata Mintuitorului și celu de al 2-lea Simbolul Credinței, am venit la Monastirea Dealului în ziua de Marți 27 Augustul 1885 și am sârulatu cu respectu capetele eroiloru Români, Mihai și Radu al 5-lea, numit cel mare, spre aducere aminte și pentru mine ce mi-am iubit țara mea cu ardore și devotament în tote evenimentele de suferință.

Nestor Nițescu

Pomelnic

Vii

Nestor.

Safta.

Morți.

Sofica.

Elvira».

Pe fila 2, scris cu litere cirilice, pe două coloane :

«Vii

Nifon arhiereu.

Calist arhiereu.

Ieronim arhiereu.

— ² arhiereu.

Tarasie eromonahu.

Averchie eromonahu.

— ³ eromonahu.

Hariton eromonahu.

Silvestru eromonah».

¹ Textul : «monașii care au poslușit sfîinței case" este scris cu roșu.

² Numele șters.

³ Idem.

Scriși de altă persoană:

Dosoftei monah.

Cleopa monahu.

Damaschin monah*.

Scris de altă persoană

Costandin.

Toate aceste nume, pomenite pe această filă, au fost șterse mai târziu trăgându-se peste ele, în lungul filei cu cerneală.

Tot pe fila 2-a scris cu litere cirilice:

«Am cercat condeiul: eu Meletie ieromonah. 1890 Oct[ombrie] 24»

Pe fila 2 verso, scris cu litere latine și cirilice:

*Vii

Vonifatie ieroshimonahu.

Teodosie ierodieaconu.

Ghenadie ierodieaconu.

Tecla shimonahiea.

Harilina monahiea.

Morți

Stanca.

Voica.

Stanciu.

Damaschin ieromonahu.

Elena Mariea*.

Scris de altă persoană:

Chiriachiță Grigore.

Pe fila 8 verso, scris cu litere latine și cerneală violetă:

«Preotul Ión Popescu (Bărbuleț). Am fost hirotonit pe sēma a-
cestei Mănăstiri la 1 Noembrie 1903».

Pe fila 9, scris cu litere cirilice:

«Misail episcop[ul] Buzăului l[e]a[t 1732 Ghen[arie] 9 dn[i]».

Scris de altă persoană, cu altă cerneală:

Iord[ache].

Scris de altă persoană:

*Scarlat Rada. Acesta au scos acest pomeanic de la Turci când
au robit mănăstirile și le au arsu în parlea muntelui l[e]a[t 7246.
...(rupt)*.

Pe fila 10 verso, scris cu litere cirilice:

Onofrie egumen arhiemandril.

Scris de altă persoană cu litere cirilice:

Tarasie protosinghel de la 1868 până la 1880.

Pe fila 12:

«Stefan iermonah».

Scriș de altă persoană:

«Ilarion iermonah. Acesta au găsit pomelnicul»¹.

Scriș de altă persoană și apoi șters:

«Metodie irodiaco».

Scriș de altă persoană:

«Misail iermonah. Acesta au găsit pomeanicul la sf[ă]n[ta] episcopiea Buzăului și l-au trimis la sf[ă]n[ta] mănăstire Deal».

Scriș de altă persoană:

«Vii

Nichifor ieromonah. 1791 Septemvrie».

Pe fila 13, scriș cu cerneală violetă, cu litere latine și cirilice:

«Noii clitori.

George Bibescu Voivodu.

Barbu Știrbeiu Voivodu.

Aceștia au reclădit casele din temelie pe cumu să vede și reparat biserica făcându-i și câteș treile turnurile pe cu[mu] să vādu din nou pe la anulu 1845 șt isprāvit pe la 1855. Acești Dom[n]i erau frași amāndoi».

Acesta este pomelnicul mai vechiu. Azi el se află în muzeul de curānd înființat, la Liceul militar Mănăstirea Dealu, de către d-l Comandanul al liceului, L-l Colonel Marcel Olteanu, un admirator și cunoscător al trecutului românesc.

Alexandru A. Vasilescu

UN PECIU DIN 1801.

În anul 1912 s'a desființat biserica de lemn din satul Horodiștea, comuna Cotnari, județul Iași, și sub o grindă s'a găsit o bucală de hârlie, pe care era scriș un *peciu*, adică o autorizație dată de Mitropolie preotului din sat, pentru a săvârși o cununie.

Iată suprișul acestui *peciu*:

Dānilă holteiu, fecior lui Teodor Grumeza, din sat Cotnariu, vrānd să ia pe Axinie, fată mare, fata lui Gheorghe Dolhāscu, din sat ot tam, molifla la, preole loane din sat Cotnariu să-i

¹ Textul: «Acesta au găsit pomelnicul» a fost adăugat posterior de o altă persoană

cercelezi și de nu va fi nicio pricină între dâșii, de care apără sfânta pravilă, să-i cununi. 1801 Ghenar 16.

Drept orice iscălitură, în dosul acestui peciu este pecetea Mitropolitului Iacov, o pecete în 8 unghiuri, pe care se citesc aceste litere: IAKB. MP. M. 1791.

Mai târziu se vede, însă, că s'a introdus obiceiul ca preoții să dea o mărturie celor ce voiesc a trece în căsătorie, că nu este nici-o împiedecare pravilicească între dâșii, pe baza cărei mărturii se căpăta peciul dela Mitropolie.

Într'un *Catihisis* tipărit în tipografia Mitropoliei din Iași, la 1834, «cu blagoslovenia înalt prea sfinției Sale Kyr̃o Kyr̃o Veniamin Kostaki, Mitropolitul Sucevii și Moldovei și cavaleriu», preotul Teodor din satul Bunești, jud. Suceava, lângă Folticeni, pe hotarul Bucovinei, și-a scris probabil după un model ce i s'a dat în mod oficial. un formular de asemenea mărturii.

Iată ce scrie. sub scălitura lui «Teodor Preot», pe una din foile albe de la începutul cărții :

Numitul (cutare) fiul (culăruia) din sat Bunești, ținut Sucevii, voiește a luă pe (cutare) liica (culăruia). Iot de aici din sat, și după cercelare dohovnicească cu care i-am cercelat, nu aflu nici o pricină între dâșii de care oprește slânla pravilă, și pentru aceasla rugându-vă spre a le da mărturie pentru pre (?) a-și scoale peciu; eu slobod supl a mea scălitură.

Din sat Bunești, Teodor Preot.

Cuvintele din paranteze sunt subliniate și în original.

Artur Gorovei.

CÂTEVA NOTIȚE DESPRE BISERICA DIN ROZNOV.

La 14 Iunie a. c. s'a sfințit marea și frumoasa biserică dela Roznov (țin. Neamț), o fundație de seamă a colonelului Gh. Rușel Roznovanu. Lucrul a durat mult, începând dela 1884. Știri folositoare asupra clădirii cum și asupra familiei Roznovanu, despre care întreaga Moldovă a țăranelor păstrează încă o amintire vie, se dau în monografia ocazională a Păr. Econ. Victor Ghervescu «*Biserica Roznovanu*», Piatra-Neamț, 1915.

Adăogăm și noi unele notițe pe cari le găsim în arhiva Mitropoliei din Iași și cari se referă la începuturile și starea tristă a fericitei biserici monumentale de astăzi. Astfel, subț. no. 871 din 1858, în zisa arhivă se păstrează un dosar care ne arată că

În Aprilie 1858, Paisie «nacealnicul» și protosinghelul dela schitul Nichidul, din apropiere, mărturisește împrejurările, în cari au fost desgropați și mufați aiurea 2 copii ai stolnicului Costachi Marinov.

Costachi Marinov eră vechilul moșiei. «Posesorul» ei eră Aga Gheorghe Mardarie. Posesorul reclamase împotriva vechilului său. Ce făcuse vechilul ?

«Sămbătă spre ziua de Paști», fiind față și iconomul Toader, preotul bisericii din Roznov, el a dezgropat pe cei 2 fii ai săi și i-a mulat în preajma bisericii apropiate din Săvinești. Interesant este motivul mutării: «Subt pretext că urmează a se zidi o biserică din nou în locul cel vechiu, și acești doi prunci fiind îngropați lângă părelele bisericii, ar urmă a se săpă temelia pentru facerea bisericii din nou». Eră vorba deci, încă de atunci, de zidirea bisericii care s'a sfințit abia acum.

Vechilul Marinov a mai făcut însă și alte schimbări, pentru care e reclamat: mulase și niște «polițe» de străni cum și niște *pol-noje*, -- mici rogojini rotunde, prin biserică.

Cu acest prilej constatăm că la biserica veche a Roznovului, — cea din 1771¹ «n'au fost, nici este strănă domnească, nici arhierescă». Totuși, în anul «când au fost Domnitorul Mihail Vodă și cu Doamna la Roznov», proprietarii au îmbrăcat cu «postav roșu» 2 străni și «polițele lor», improvisând deci, pentru Domn și Doamnă, 2 «din strănile întâiu din *rătundul* din dreapta». În acele străni seșea, când mergea la biserică, și Aga Mardarie «cu *famelia*» lui. Vechilul, acum, aruncase polițele numitelor străni «în pridvor, de sunt în turn».

Mai aflăm că biserica veche e „în apropiere de curte și are împrejur o îngrădire de 7 8 fâlcii; în cuprinsul acestei îngrădituri se află curtea, biserica, «casele de posăsie» și «casele de vechil». Biserica, în partea despre aceste din urmă case, e stricală de vite.

În sfârșit, mai arătăm că la 22 Martie acelaș an, 1858, posesorul Aga Mardarie reclamă din nou că, vechilul său face «*ceir de vite*» din ograda și întirimumul bisericii.

Vremurile nouă, și în special anul 1915, prin slăruința unor oameni de bine, au făcut să strălucească astăzi biserica măreață și bogată, care nu se va păstra astfel decât datorită tot unor suflete alese, culte și desinteresate.

D. Furtună.

¹ V. op. cit. p. 3. Eră făcută de marele logofăt Nicolae Ruset Roznovanu.

DOCUMENTE

316.

1652 Maiu 9.

Carlea pe judecată a lui Vasile Lupu pentru jumătate de sat Clăpăneștii, pe Tulova

Io Vasilie Voevoda b[o]l[ă]iu m[i]l[i]o[s]tiiu glos[p]o[d]a[ru] zemli Moldavscoi. Cum s'au p[ă]rit de fa[ă] înaintea Domniei, mele Mihail și Necula și Gavril și alți frați a lor, feciorii lui Dumitrașco Dulia, nepoții Nastei i Duloaei. cu Maftei feciorul lui Toderășco și cu nepoții lui, cu Ionașco Țopa și cu frații lui, nepoții lui Gligore Cămănar. toți strănepoți lui Ion ce-au fost logofăt, pentru o jumătate de sat de Clăpănești și cu moar[ă] în apa Tulovei, zicând feciorii Dulei că le impresoari lor Mafteiu cu nepoții lui acea jumătate de sat de Clăpănești cu strănbătale, iar Mafteiu i cu nepoții săi cu Ionașco Țopa și cu frații lui au scos înaintea Domniei mele un zapis pre acea giurăta de sat de la moașea lor de la Nasta Duloae și de la boiari și de la oameni buni anume Pătrașco păharnic și Moviliță p[ă]rcălab și Necoari spătar și de la duhovnicul ei popa Anton den Cioviani și popa Gavril den Cosmănești și de la mulți oameni buni scriind și m[ă]surisind cum s'au locmitu ia Nastia cu o mălușe a ei Agahia Sacalușoae fata lui Ion logof[ăt] de bună voia lor și au făcut schimbături de au dat Nastiea Duloae giurăta de sat de Clăpănești cu tot vinitul și cu vad de moară Agahiei Săcalușoae pentr'o parte din ocini de sat den Spineani și cu moari în Tulova carea o au vândut Nastia Duloae verilor săi Simion și frăține-său Cărstei. Deci Domnia mea deaci am v[ă]zut acel zapis de la at[ă]li mărlurii cum s'au locmit iale de bună voia lor de au făcut acea schimbătur[ă], noi am crezut și i-am judecat după legia țării ca să fie Mafteiu și cu nepoții săi cu Ionașco Țopa și cu frații lor acea giurăta de sat de Clăpănești cu tot vinitul și cu moari în Tulova cum le spune zapisul, iar feciorii Dulei au rămas denainia Domnie imeale, și den loată leagia țării. Iar Mafteiu și cu nepoții lui s'au îndereptat și s'au pus ferăia în vistereai domniei mele de acum înainte să le fie lor drept ocinia și moșie neclătiti și de aciașta parte să nu [să] p[ă]rască nici o dăniaoaria în veaci. *Inaco ne bădel. Saam g(os)p(o)din veale!* U las v[ă]le[le]a[to] 7160 Mai 9.

Az Gheorghisan vel logf. Iscal.

Poiani.

Pecete rotundă 60 mm. în ceară căzută.

A. Saint-Georges.

¹ Altfel să nu fie. Insuș Domnul a poruncit.

317.

1680 Aprilie 5, Iași.

†. Adici eu Simion feciorul Soloncii, fata lui Purece, scriu și mărlurisăscu cu acest adevirat zapis al meu precum eu de bună voe mea, de nime sălit, nici asuprit, ce de bunî voia mea am dat și am dăruit a mea driapli ocini și moșie ce să va alege partea mea din sat din Felești de la ținutul Niamțului, ce sântu pe Moldova, din valra salului și din câmpu, și din pădure, și din api, și din tot locul cu tot venitul. Care moșie mi au fost mie de la maica mea Solonca nepoata Bășoteștilor. Aciaslă moșie ce mai sus scrie, am dat eu și am dăruit dumisale lui Miron Costăn logofătului celui mare și giupăniasăi dumisale Ileanii, ca să le hie dumilorsale diriaptă ocini și moșie în viaci, și cuconilor și nepoșilor dumilorsali. Iari dintru frații miei sau dintru rudele mele nime să nu si ispilească a strica aciaslă. danie, pentru căci la lipsa mea și la nevoi ci-am avut, nime dintru oaminiî miei nu m'au agiutorit, și încă, în loc de bine ci are hi să-m faci, ei m'au asuprit, iari dumniaului log[of]ătul mi-au făcut mult bine. Și acest zapis l-am făcut denainte dumilorsale lui Gavril ci-au fost jicnicear mare, și Ștefan Brăescul ce-au fost comis mare și Neculai Donici ce-au fost clucear mare și Gheorghie Stărcea ce-au fost pitar mare și a Vornicii de poartă: Ghiorghiiță vornicul. Ghiorghii Manole vornicu și Andrei Săpoteanul vornicul și Dima Vornicul și Preutul Vasilie de la Hotin și Toader Giulescul din Giulești și Arsănie din Cucutiani și Ghiorghii Hărmezii. Și alți oameni buni s'au lămplat. Și pentru credință eu am iscălit și acești boiari ce scriu mai sus încă au iscălit. Și de va scorni cineva din oamenii miei gălciavă peste dania mea, să hie neerlat de Domnul Dumnezeu și să hie afurisit de 318 oteț de la Nechie și de noi încă să hie neerlat. *U Iaș, 11. 7188 Apr. 5.*

Az Simion scal; Az Gavril Brăescul biv vel jic. iscal; Az Neculai Donici biv cluci iscal; † Popa Vasile ot Hotin; Az Gheorghie Dvornic iscal. † Dima Vornic; Toja[lder]; Az Gheorghiiță iscal; Arsănie ot Cucuteni Andrei [pecete: un stănt cu toiag, între două stele] Vornic.

Pe vo: „Pre Fălești de danie, de la Simion Purice”.

Actul s'a dăruit acum Academiei Române de d-l Avram Lokar, comerciant în Roman, prin d-l profesor

N. Apostol,

318.

1714.

Adică eu lorest egumenul de la Mănăstire lui Adam, pe cum avându noi pără cu dumneaia Spătăroe pentru o moșie anume Văcăreștii ce esti în (în)utul Pulnii, care au vândut unchiu n[ol]șli dumisali Spătăroi[a] pentru niști sale ce au vândut Adămeșli pe părțile frățești, și acu întrebându-ne cu dumneă Spătăroe și rămăindu dator cu bani, să aibu eu lorest egumănu a-i înlorci, iar vărul meu Condrachi să n'aibă nici o tr[e]labă. Și-s mai dau 30 de lei pentru pricina acelor 2 sale. Și pentru mai mare credința am și iscălit. lorest Egumănu ot Adam.

Originalul la Academia Română, 75 -- CXLV.

Data s'a pus după *Creșt.. colec.*, 1907, p. 47.

T. Pamfile

319.

1743 August 9.

† Precum au venit în înainte noastră Anița Postolăchioi ot lărgul Sucevii car[e] ni mărturisă cum că vânzindu ia un vas de vin a Despii Curtoi ot Focșeni, și vinindu ia față la noi, am întreat-o: dat-au vreun ban la mână lui Ion Sângiorzi? Ia au zis că a mergi și a giura în sfânta biserică cum că n'au dat nici un ban la mână lui Ion Sângiorzi dintr'acel vin. Așijdere ne mărturisă pentru o canavață roșii ce au pus-o zălog Vas[i]li Panait la vreme fomitii drept 12 lei. Și însămadu (*sic*) Vas[i]li Panait banii, au mărșu și ș'au scos zălogul și au dat banii tot la mână Aniței Postolăchioi. Și pintru un zapis ce ni arată Ion Sângiorzi zăcând Despa cum că iaste scris acel zapis de Ștefan s[ăn] Postolache. Am chemat față și pe diiac și s'au aflat cum că es[te] rău scris zapisul. Nu esti scris de Ștefan, nici știi nimic, nici slova lui și s'au conoscul că nu esti a lui slovă. Că a giura și în biserică Ștefan. Ș'au rămas acel zapis rău. Pentru credința, am dat aceeași mărlurii la mână lui Ion Sângiorzi ca unde ar merge la giudecală, să aibă Sângiorzi dreptate că s'au dovidit că esti zapisul rău. Și banii iar n'au luat Ion și la Anița. Aciasta facem știri. *Necitej*.

VII 7251 Av[gu]st|| 9.

A. Saint-Georges.

320.

1746 Iuni 20.

† Adeică eu Angheluța Baba, dat-am adevărat zapisul meu di

danie la mână preutului Grigori zef Toader Ras Pivițu, precum să știe că de nimeni silită, nici asuprită, ce de a mea bună voe am dat molitvei sale un loc de cas[ă] danie. Care loc ne ias[te] și noaă de baștină părin[te]ască. Și locul este în mahalaoa Muntenime-de-mijloc, lângă hindichiu. Și locul denainte casăi merge până piste hindichiu iar despre răs[ă]rit mergi până în locul Blagoveștii. Iar despre apusul soarelui merge până în drum ce mergi din la deal. Deci acest loc i l am dat molitvii sale danie, ca să ne pominească pre noi și pre părinții noștri călu va trăi priulu iar în urmă molitvei sale, ori pe carii din ficioii molitvii sale îi orânduie D[um]nezeu cu dar preu[te]șii, să aibă a ne pomeni. Deci las [să] fie molitvei, sale și fiilor și nepoților și strănepoților dreaptă ocină și moșie în veaci neclintită. Iar di s'ar scula vrunii din neamurile nieli ca să[ă] ștrici această danie și întăritură, a me, să nu li să[ă] fie în samă, nici să aibă a veni după mine. Ori va strica aciastă danie a mea. Și la aciastă danie când am dat, s'au tămplat mulți oameni buni carii mai gios s'or iscăli. Și eu, pentru mai bună credință am pus degitul ca să[ă] fie de credință.

Eu Angheluța Baba, am pus degitu. Velcau 7254 luni 20. Toder Rasu. *Necitej*. Eu Marie Răsoai martur baștină di acolo. Eu preutul Teodor ot Blagoveștenii am scris zăpisul cu zisa babii Angheluții.

A. Saint-Georges

321.

1748. August 25.

Dregătorul de Suceava către starostele de Poiana Ij. Putna.

Cinsti[i]l[or] dum[ne]l[or] frate stolnic Costantin Păladi, staroste de Poiana cu fericită sănătate și cu frățască dragoste, mă închin dum[ne]l[or] înștiințazu pe dum[ne]l[or] pentru Ion Sămgiorzu di aicia din Suciav[ă]; nis[ă]l[or] jălui pi o sor a lui di acolo di la Putna, pi Safta Dăniș[ă]l[or] pentru un zăpis de 2 pogo[ra]l[or] di vie a surorii lor Anița Postolăcoe di aicia di la Suciav[ă] Acel zăpis l-au dat Anița Postolăcoe zăstre gineri-său lui Vas[il]iia Pădurea. Și având ei gâlciavă cu alții răzăși, a cerșut acii fimia Safta Dăniș[ă]l[or] acel zăpis la Ion Sămgiorzu frati-său să-l la di la Paduria pân a dizbale moșie cu alții răzăși și apoi a da zăpisul lui Padur[ile] gineri-său Și până acum stă zăpisul la ace sor a lor, Safta, iar Vas[il]iia Paduria a poprit 30 lu lui Ion Sămgiorzu. Pân nu-i aduci zăpisul Păduria nu va să i dea banii. Poftim pe drum să chemi

dum. pi acie fimia Safta și li-i lua dum. sama și-i giudeca dum. cum ai socoti că este cu dreptate, fiind și ei față, la care să cunoști că îmblă acia fimia rău că ia acolo s'au apucat înainte giudecărilor că au trimis zapisul] la Păduria iar aicia nu-s]ă] află să-l fi trimis și pentru vorbii ei nu trebuie să fie păgubaș Ion Sămgiorzu di 30 lei ci-i poprești Păduria pentru acel zapis Ce dum. pi cum afli drept a-i giudeca și plini și zapisul cum s'a cădea. Aceasta poftim să aibă dreptate. Să fii dum. s]ă]nătos.

A dum. ca un fratie.

Mih .

U Suceavă Av[gust] 25.

Pe verso, adresă: Cinstitul al nostru iubit frate, dum]isale] Constantin Păladi stolnic, staroste de Poiana, cu fericită sănătate și cu frățască dragoste să se dia

La 7257 Oct 10. raspunsul de cercelare venia: deci anul acestui act. e 1748

A. Saint-Georges.

322.

1797 Aug. 2.

Moș Toadere, iată că trimisăiu pi Gheorghe Proca să-i dai suretu dupe hotarnică și alte scrisori ci-i socoti dum. însă dum. suretu li-i celi di li-i pleroforisi ce scrie întrânsu și ceia celin[d] i pricepe că este cu cale. ni-i mai scrie, măcar că eu aş zice, moșule, să te frudești să vii să ne punem la cale ca să nu rămânem pe urmă la mai gre supărare. [1797] Aug. 2.

Și sânt al dum. ca un fiu, Alexandru Stamatii.

Acad. Rom. Doc. 206-CXLV. Anul pus după *Creșt. colecț.* 1907 p. 47.

T. Pamfile.

323.

1782 April 27.

† Adecă eu Ioniță ficior lui Panaite Virlan, adeverez cu acest zapis al meu . precum să să știe, că avînd și eu părți de moșie ce sînt baștină părin]ăști, din toate moșiile pămân]ăști după scrisori ce s'ar găsi ori unde vor fi moșii, părțile mele ce s'ar alege cu dreptul, le-am dat danie lui Ilie, nepotului meu ce lasse ficior cumnatului meu lui Grigorie v/r. pah ciasornicariul, căci fiind eu strein și lipsit de toate ceale trebuincioasă ale vieții mele, am înăzuif la dlui ca să mă priimească iar dlui văzându-mă păn la atita de lipsit, i s'au făcut milă de mine luotndu-mă m'au băgat în casa dumsale, socolindu-mă cu de toate ceale trebuincioasă ale vieții mele, intru îndelungă vreme. Și cu nea-

vînd cu ce altă să-l mulțămesc. i-am dăruit nepotului meu celui mai de sus numit, toate părțile de moșie ce am de la părinții miei, însă de nimenea silit sau asuprit, ce de a mea bună voință ca să-i fie lui și ficiilor lui, dreaptă ocină și moșie de moștenit. Și după moarlea mea ori unde mi s'a înlămpla a muri, dum-lui să mă grijască ca pe un morl după creșlineasca leage. Iar după moarlea mea de s'ar înlămpla să să ridice cineva din fașii miei sau din rudeniile meale, să nu fie volnici ca să le ia, să nu-l supere, trăgîndu-l la vreo judecală, să fie blăslămat de D[io]mnul D[io]mnezău și de Precurata a sa Maică și de mine neertat, ori carii or strica danie mea. Și pentru mai adevărată încredințare, ca să să crează, i-am dat acest adevărat zapis al meu, ca să fie volnic de slăpănil. Și pentru mai adevărată credință am iscălit. Și la acest zapis s'au înlămplat și alți oameni de cinsti.

Ioniță Panaite

1782 Ap. 27.

Marlor: Costandin Doiciul

A Saint-Georges.

324.

1796 Iulie 20

Nol Alexandru Ioan Calimah Vvoda cu mila lui Dumnezeu Domn țărilor Moldovii. Facem știre cu aciasă carte a Domniei mele pentru Toader și Lazăr Condurachești, mazili ce se află cu locuința la Ținutul Tecuciului carii prin jaloaba ce au dat cătră Domnie mea, au arătat că stare niamului lor este din mazilii cel vechiu și că mai înainte vreme la multe poronci gpod au slujăt cu sălință și dreptate, făcând rugăminte ca după carte gpod ce au de apărare de dăjdii și de alte havalele, să facem și Domnia mea milă spre a nu fi supărați nici de acum înainte. A căroro jalebă cercetându-să de cătră Dumnie mea s'au aflat arătările lor adevărate că stare niamului lor esli din mazilii cel vechi și că mai înainte vremi la multe poronci gpod au slujit cu silință și dreptate, după cum să adiverește și din carte gpod ce au la mână de la Domnie sa Mihail Constandin Suful Vvod. Deci netrecând Domnie mea cu vedere rugăminte lor, ce făcând milă cu dănșii, hotărăm prin carte aciasa să fie scutiți și apărați de loadăjdiiile visteriei cum și de toate alte dări și havaleli, ori câte vor fi asupra altora, ei întru nimică să nu fie supărați. Cum nici de cătră dregătorii ținut[u]lui să nu fie rânduși la vre-o poroncă, căci când vor fi trebuință, să vor orându de aice, prin deosebite cărți gpod. Drept aceia poroncim Domnie mea dv. ispravnici

de ȧnul Tecuciului și alior zapcii ce vor fi orânduiți cu ori-ce fel de slujbe și poronci gpod de împlinire, de cătră toți să-s urmezi înlocma după cum mai sus să hotărăși. 1796 Iuli 20.

Pecelea.

Procit vel logft.

Originalul la Academia Română, 203-CXLV. () allă asemenea sculeală o au din 1794 Ian. 15. Acad. Rom. . *Creșt. colecț.* 1907. la această dată.

T. Pamfile.

325.

1803, Martie 10.

M[i]l[o]st[i]u b[o]l[u Costandin Alexandru Ipsilant Vvod i g[o]sp[o]d. davat g[ospo]d. v[o]m[i]s[iu]. Dat-am cartea Domnii mele lui Ion Brat Stanciu boerinaș mazăli din sud Vâlcea ca să-i fie priveleghiu spre a fi cunoscut că iasle așăzat la această breaslă și purlându-și dajidia cea orânduită dă la vislerie. să fiie împărțășit din milele ce din vechime are această breaslă a scuti adică drepte bucalele lui de dijmărit i vinăriciu. Pentru care încredințându-ne Domniea mea și din cărțile alior frați Domni ce adeverează, aflați la această breaslă, cum și din cataștișile visterici, i-am înoit Domniea mea acestu priveleghiu și s'au dat la mână sus numitului, ca să-i fiie spre adeverință. 1803 Martie 10.

Iscălitura Domnului cu roșu și cu pecelea Domnească.

Colecțiunea mea.

C. N. Mateescu

326.

1804 Februarie 23.

Prea înălțate Doamne,

Jăluiescu Măriei tale că la județul Slam-Rimnicul am o moșie pârînlească ce se numești Ciorăni care se hotărăște ca moșia dlui vornic Malachi Racoviță, și fiind că dlui Vornic Malachi tragi înpresurari despre altă moșie ce esti alăture, a sfintei Episcopii Buzăului, întră și dlui cu stăpânire în moșae me și pătîmesc înpresurari. Mă rog Mariei tale să mi să facă luminata carte înălțimei tale către dlor boerii ispravnici din sud Slam-Râmnicul, ca să-mi hotărască moșie și să mi-o stâlpească cu pietre hotară. Insă spre a se descoperi înpresurare de către cine să face, să fie porunca înălțimei tale ca la cercetare ce vor face dlor boeri ispravnici, spre aflare hotarelor moșiei, să aducă față și hotarnica moșiei sfintei Episcopii cum și a dumisale vornicului Malachi Racoviță. Și mare pomenire va fi Mariei tale.

Roaba măriei tale, Ileana Costandachi Pohărniceasa de la Moldova.

Înaintea jaloiei, porunca Domnului Costandin Alexandru Ipsilante către boerii ispravnici să facă cercelarea atât înaintea dv. prin judecată, cât și al fața locului cu boerii sau boerinași alegători de a fi trebuință... 1804 Feb. 23.

Copie încredințată de judecătoria Tulovei din 1845 Oct. 11.

V. C. Nicolau

327.

1808 Sept. 20

Adică eu Andrei Giosan din sat Socola, ținut Eșii, dat-a|ml adevărat zăpisul meu la min|a| dum. giupinului Nani din Eș precum să-s știe să i-am vâdul o curătură făculă de mine din pădure cu focmală în trei zeci de lei .. care curătură iaste pe moșia Socolii.. 1808 Sept. 20.

Scrie lerei Ioan ot Socola. Marlor Gheorghie Croitor.

A. Saint-Georges

328.

1818 Iul. 21.

Adresa răvașului: Di la postelnicie, către dum|nea|lui polc|ovnicul| Toader Singiorgi, la casăli dumisali pah|arnicul|... chioglu.

Din poronca Mării sale lui Vodă scriu dumițali ca mâni dimi-neață la unsprezăci ciasuri să li afli la curle gpd.

Grigori Manu vel post. 1818 Iul. 21.

A. Saint-Georges.

329.

1819 Ianuar 24.

Pre înălțate Doamne,

Jeluim Înălțimii tale pentru multi supărări ci pălimim de la dum. serdar Ion Cârjă. Însă pricina urmiază cum prin aciaslă plecată jalubă cu plângere în glos arătăm. Moșia Ghibarțul ci esti piste vale Slivnii în ținutul Covurlui, avându-o noi bașlină de moștenire strămoșască și împărțitoare în doi bătrâni anume Neniul și Popovici. Care bătrân a Neniului în anul 1798 făcându-l vânzătoriu curgătorii dintr'acel bătrân, l-am cumpărat noi, curgătorii din bătrânul Popovici cu zăpis și cu bună focmală către un

leu pe stânjăn și stăpănim noi ace cumpărătură 17 ani, când atunce arătându-să cu jalobă o Calrina fala lui Alexandru Butunoi cum că și ia ar fi curgătoare din bătrânul Neniul, acel trecut supt vânzare la noi și că ia nu ar [a]vê știință de acê vânzare și ar [a]vê prolimisis de a răscumăra. Cu cari, după mulți vorbi ni-au învoit supt a noastri iscălituri adică a tria parte dintr'acel bătrân cumpărat di noi, să ia numila Calrină în stăpănire ei, răspunzându-ni banii pe acei stânjăni, însă acê a triia parte din giumătate de moșie, bătrânul Neniului să o stăpânească cu alții ai sei. După aceia mai în urmă, numila Calrină prin chipurile ei să alcătuești cu serd. Ion Carjă, scoate acê parte vânzătoare în poblecaști ca un chip de mezat meșleșugil pe supt cumpăt, cu locmală săvârșită între dănșii. Care noi, înțelegând indată, am mers cu banii la dum. serdar ca să-i răspundem până unde să va sui mezatul, și dumlui au zis că s'au sfârșit mezatul și el au cumpărat. Și vrând noi să dăm banii, n'au vrut să-i primească. Și așa, viind noi aice, am apucat pe numila vânzătoare ca să arăle câți bani au primit pe stânjăni, ia ni-au arătat că numai câți 6 lei s'au dat pe stânjăn; și arătându-i căci noi am fost mușterei, ca unii ce sântem și răzăși și am dat până la 12 lei pe stânj. și încă tot mai dăm și mai mult, numila vânzătoare au pornit allă jalobă di al doile mezat și trimeșind la părcălăbie, ca să se urmezi după obicei și numitul sârdar au poprit-o fără să mai arale cuiva și au trimes bani numitei vânzătoare înpăcându-o. Și cu acest chip iconomicos de mezat au intrat în trupul moșiei noastre. Al doile. că și după aciașta au început a meșleșugi chipuri cu unii și cu alții dintre ai noștri răzăși și au cumpărat fără să șlim noi făcând economie că ar fi chip de schimb. Al triile să mai înlindi și cu stăpămiri în drept trupul moșiei noastre Ghibarțul trecând piste hotară vechi ci sânt a însuș moșiei dumisale Onceștii, pusă de strămoșii lui zicând acest cuvânt că moșia noastră Ghibarțul ar fi înpresurând de moșia dumisale Onceștii. Și trăgându-ne în giudecala părcălăbii[i], am cerut ca să venim la luminaful divan. pentru toate pricinile ce avem cu dumnealui, luând tot însuși dumnealui înscris vadê. La care vadê dumnealui n'au venit și noi stăm de atâte zile aice în mari chellueli și perdire de vreme. Pentru aceste toate câte în sus arălăm, ne rugăm înalțime-la ca să fim giudecași cu îndestulare dreptății. Întăi cerim ca toți stânjăni numitii Calrinii Butunoeasa, acê a triia parte din bătrânul Nianiul ce cu mezat iconomicos i-au luat numitul sârdar și voești a-i stăpăni, să-și primească banii de

la noi căți prin carle de blăstăm s'a dovedi că au dat. Al doile pentru toți acei ce sã vor dovedi că au vândul cu economie făcând nume de schimb, iarăș cerim prin rânduiala giudecătii și a protimisului ce avem. sã-i răscumpărăm, răspunzându-i bani căți prin carle de blăstăm s'a dovedi că au dat. Al treile pentru căți stânjâni sã vor devedi că sânt schimbați și dreptate îi va agiuta ca sã și-i stăpânească, cerem sã și-i tragă di-o parte însă celi ce sã vor dovedi schimburi de bașlină sã le tragă pe din gios și celi ce vor fi din cumpărături, sã li tragă pe din sus, ca sã nu ne cuprindă stăpânirile așazărilor, izvorul, căci în toată moșia noastră numai acel izvor este și înpregiurul izvorului avem livezi și sãpături a moșilor noștri și a noastră (*sic*). Al patruilea pentru acel loc ci zici dumlui că sã înpresoară di cătră moșia noastră Ghibarțul, cerem sã-ș dei dumlui dovadă supt ce cuvânt faci dumlui ace pretenție, căci petrile hotară pusă între Oncești și între Ghibarțu sânt pusă de însuși moșii și părinții lui. Diosăbit mai jăluim înălțimii tale și pentru înpresurări ce ni se face tot la trupul moșiei Ghibarțu de cătră dum. căminar lordache Giurge, pentru cari cerim iarăși sã avem giudecată și după dreptate sã fim puși la cale.

La a înălțimii tale milă pre plecați, o samă de răzăși di moșia Ghibarțul din ținulu Covurlui.

Cuprinsul pe scurt, la sfârșit.

Pe fața următoare: Dumlui vel vornic de aprozi înfățișează în cercetare divanului. 1819 Ghenar 24, No. 1348. Vel Logof.

Originalul împărțit de d-l

Gh. Iancu.

330.

1827, Maiu 27.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Grigorie Dimitrie Ghica Vo-evod Domnu Țăril-românești.

Dat-am carlea domniei mele lui Dumitru sân Radu Gheorghe Chivăreanu ot sud Vâlcea, carele fiindcă după înștiințarea dumealor ispravnicilor acelui județ ce au trimis la visteria Domnii mele, cum că neamul lui s'au aflat la orânduiala boerilor dă neam și numitul sã află fără dă niciun fel dă pricină dă dajdie, ne-am milostivit Domnia mea asupra lui și l-am așăzal și pă dănsul la orânduiala boerilor dă neam, ca sã fiie apărat dă toate cele ce sânt apărați cei ce sânt la aceasã orânduială și sã scutească toate acele ce scutesc cei ce sânt la neamuri.

Drept aceea, binevoind Domnia mea am dat acest preveleghiu la mână sus numitului, ca să-i flie spre adeverire. 1827 Maiu 27. Iscălitura Domnului cu roș și cu pecelea domnească.
Din colecțiunea mea

C. N. Mateescu.

331.

1832 Martie 23.

În scurt cuvântu arătăm milii și bunătății dumneav|oastră], cum că un Neculae Popescu de aicea de la satul nostru Vălsănești în silnicie s'au pus de au clădit moară și pio pe moșie noastră. . . . Va bălichi pe an câte 25 talleri]. . . . Cu vicleșug au cumpărat de la unii din părtașii noștri câte o parte a lor din cinci părți ale noastre ce-am fost toți frații, și la cumpărătoare au fost fără de știrea și voia noastră a tuturor ceteroralăji. Iar noi când am simțit, am întorsu banii cumpărătorii la leat 1823 înaintea dumneal. Pitariului Neculae Holarnicu; și văzându că nu va ca să-i priimască. . . . *nici* balichiu nu-l plătește. . . . ne îneacă bucatele și ne arde gardurile. După judecată ș'au mutat moara la care acum au pus în lucrare și pioa numai pe 2 stânjeni, cumpărătura ș'a. Megieșii i-au spus că nu-l pot îngădui, dar el a zis că toate cărțile moșii] sunt în mână lui și poate pe noi să ne facă clăcași, că el și feciorii lui să laudă asupra noastră și cu zurbală de moarte. Cer nouă cerce-lare.

Eu Diaconul Drăgoiu jăluitorul. Niță sin Diaconu Părvu jăluitor, prea plecat rob.

Președintele judecătoriei de Argeș scrie: Părătule, în dos de aceasta în copie jalbă, vei lua curată înțelegere din cele ce să jălueste pentru care lă să poruncește ca pe de o parte să stai din lucru, iar pe de alta în soroc de cinci zile să vii la judecată cu înscrisurile ce vor fi în pricina aceasta.

La April iarăș scrie: Părăților, fiindcă ați venit la judecată și până a nu vă înfățișa ați fugit, li se pune soroc după Duminică Tomii.

Act din Vălsănești-Argeș împărțit de d-l

G. Florescu.

332.

1832 Noembrie 14.

Clăcașii ce să află pă moșăia Perieții pe anul [1832] cum să arată în jos:

Dumitrachi sin Postelnicu, Radu Văcar, Ghiorghei sin Cotărgean, Gheorghe Ungurean, Dache, Tudorache, Dinul sin Dima. Dănilă Herghelegiu, Ioan Pop, Ene Zugrav, Neagul Carjan, Stanciul zel Neagul, Bucur Agapie, Ioan Ciocoiu, Mirea Bran, Dina sin Din Stoică, Tudora Văduva], Mihalcea, Părpăloae, Vasălică, Nedelcu Băltăreț, Tudor Băltăreț, Acsinte Croitor, Dima sin Dragu, 24

. . . clăcași cari să află pe moșia noastră moșnenească Perieți cerem de la mai sus numiții să-i supuie a ne face, câte zile 24. . . sau să ne plătească cu par[ale] 60 pe zi, care nu va voi să lucreze zilele după poruncele cinstilei stăpâniri, cerem de la dum-neata aflându-le supt ocârmuilor . . . să ne faci împlinire. 832 No[em]b. 14.

Cu all condeiu :

Pop[a] Toma Din ol Perieți, . . . sin . . . Andreiu, Mitru Mazil, Nedelcu Zaharia, Stroe Bran, Delacon Mitrea ol Iam.

Cu all condeiu,

De la sub ocârmuire. Să volnicește acei slujbari să meargă pe la cei mai sus arătați ce-i dau înscris sătenii Periețeni moșnenii să-i aducă a da răspuns la cele ce vor fi întrebați aceste.

Iscăliiura

Invoiala din aceeași zi dintre clacași și moșneni : să lucreze 12 zile pe an sau să plătească 11all[er]li, 1, parale 20.

Act din Perieți-Ialomița împărlășit de d l

N. I. Dumitrașcu.

333.

1848 Febr. 8.

Costachi Tulă dă zapis vărului său post. Ene Huluba pentru schimbul a 2 slj., 3 palme, bașlină după maica noastră Catinca. fata Irinii ce au ținut-o Nechita Vânău și Irina fata lui Grigori Neco[a]ră, din trupul moșii Corodești, pe apa Strudenești...din hotarale Floreștelor.. pân în zare Slâncășenilor, și iea din hotarul moșiei Coloneștilor pe Zeletin... din zare în zare...

Lupu Popa, față.

La 20 Ian. 1848 polcovnicul Ene Huluba își vinde schimbul, lui Simion Genele.

Vezi no. 298, p. 90.

Act. Șt. Azimloară

334.

1872 Iulie 9.

Contract de arendarea moșiilor Plopenii și Dumenii ai Agri-

pinii Jianu, Iulrice, către Costache Cănanău, pe cinci ani, începători dela 23 April 1873.

...arendașu nu va putea tăe din copacii aflători în ostrovul de pe iaz.... Nu răspunde arendașul pentru stricăciunile provenite din cazuri fortuite...lunca de lozie să n'o istovească... Dacă de către guvernul local sau prin întâmplare de răzbel s'ar cere de la aceste moșii vre-o contribuție în produse agricole, va fi scăzut din câștiu... Prețul arenzei... 1000... galbeni austriecești cu zâmfi de fie care an, în afară de 1000 galbeni dați la facerea aclului.

Darul d-lui Norbert Ștefan Dombrowski, muzeului **A. Saint-Georges**

335.

Fără dată; c. 1800¹

Cinstit, iubit, dumnata frate Ioniță vis. Cant. cu multă dragoste mă închinu dumată, rugându pre milostivul Dumnezeu ca-s afli scrisoare me pe dumneta cu întriagă sănătate, c'auzindu, să mă bucur. Ioniță frate, mă rogu, cum a fi la putință, mă rogu pentru biefulu Costantin Sângiorzu cari fini o nepoată a badilui Neculaiu Brăescului, să-i faci dumnata carli di la divanu să nu fii supărat la poroncili înpărătești. că-i șă bolnavu șă-i șă prost; și pentru vro doi tri oameni de-i pute a le da, dacă s'a putè mai mult pentru dânsa, sâraca, și mare pomană a rămâne dumatăle. Și ieu încă oi foarte mulțami dumatăle di dragoste aciasta, Și mila lui Dumnăzău să fie de purure cu dumnata. A dumatăle iubită sor.

Safta Marl 25

Adresa: Cinstit, iubit, luminatulu fratilui Ioniță Cant, vist. cu multă dragoste, să să închine.

A. Saint-Georges

I N S E M N Ă R I

158.

Cu prilejul vizitei ce am făcut la mânăslirea Cernica, la 7 Februarie a. c. am găsit într'o carte bisericească și următoarea însemnare;

Această prorocie s'au aflat intru o mânăslire a Dicapolii, hramu[li] sfântului Vinedict dela ani[li] 1775. Găsilu-s'au intru un mormânt în mâna unui sfânt, scrisă pă o tablă de plumb însă de când s'au prorocil așa:

¹ La 1813 Ian. 12, Ileana, nevasta răpos. Constantin Sângiorz „fiica răposatului Ilic Gore sălțar ș'a răposatei Măriei ce-au fost fată lui Solomon Brăescu Medelnicer", își făcea diala (*Miron-Costin*, I, p. 42-3. T. P).

Anii dela Hs.

1740. Cutremur mare în toată lumea.

1760. Africa va arde în foc și Roma sânge va avea.

1790. Mânia lui Dumnezeu în tot pământul și nu va fi nici drep-
late, nici dragoste.

1800. Pușini vor cunoaște pre Dumnezeu.

1860. Dărâmarea leului a părșii Răsăritului și a Austriei.

1880. Să va scula un barbat mare și va zmeri pe ursul crivă-
țului și va smulge penele vulturului Austriei.

1890. Credincioși vor cunoaște pre Dumnezeu în Troiță.

1990. Luminile se vor slinge, și va fi o turmă și un păstor.

Și această prorocie s'au scris dintr'o carte dela părintele Isaia bătrânul și el o au luat tocmai după tabla cea de plumb când au venit dela sfântul Munte, fiindu i drumu|| pă la mănăstirea Dicapolii și acea tablă să află pusă în zid și până în ziua de as-
tăzi, și am scris eu Teodosie monahu|| cu zisa părintelui Isaia răposatu|| la anu|| 1857. Mai 18, ca să se pomenească în veac, că mâna va putrezi, însă slova în veac să va celi; și blagoslovi-
li-mă și mă ertați. Amin. 1858, Octombrie 23.

D. Furtună.

159-160.

*Pe un Mineiu slavon pe 12 luni, din 1638 cu scrisoare de ace-
iași mână în limba slavonă și română:*

Această carte anume minei de la tot anu și o au dat la acea-
slă biserică anume prapadoamna Paraschiva anume Necula Hu-
du drept sufletul fătâni-seu Necula și a mânc-sa Neaga, drept
sufletul său și a femeii sale Nastasia și a fiilor săi și a frățini-
seu Prodan și a socru-seu Gogoli și a soacră-sa Neagăi să le hie
pomană. Și cine o va lua dintr'această sfântă biserică anume prapa-
doamna Paraschiva, veri popă, veri diaconi, veri monah de o va lua
și o va vinde sau o va da altei biserici, să hie treaclet și procleat
și anaflima și fără de trei sute și 18 oteți și fără lege creștinea-
scă. Veleat 7154.

Iar pe foile următoare de altă mână:

Să se știe de rândul cestei cărți precum adică eu fratele Ni-
culii după moarlea frate-meu Niculii am găsit această sfântă car-
te anume trifolog (*sic*) în mâinile popei lui Ion din Babele că el
au luat-o den beserică pr[a]p[a]d[oa]mnei Paraschiva și au despăr-
țil cartia unde au fost pus-o frate-meu Nicula; dè seamă la Dum-
nezeu de blăslămu carele au lăsat frate-meu ca să nu să dispar-

lă de biserică și au și fărmat-o purlând-o den sat in sat. Și neaflându-se meșteri să o direagă, s'au găsit acest preut anume Teodosie ca să o direagă și o am dat-o lui să ș'o direagă și să fie a lui până la moartea lui și să pomenească pre părinții noștri și frații noștri : părinți Necula, Neaga, Ilii, Nicula, Stanciu, Ilie, frate-sau Aprodul, Paraschiva, socri Boboli, Niaga. să aibă a să pomeni până la moartea lui că lui am dat-o, iară în biserica unde va merge să ș'o ăi să hie de slujbă și nouă de pomenire, iară să nu se afle nimeni să o iei den mână lui căci a dat-o Aprodul înainte a oameni buni și bătrâni, sânt marlori Hagi Paraschiv, unchu-meu Chiriac Croitoriu, Alexandru și alți mulți Văleat 7210.

Cartea face parte din colecția mea. Dolhești-Fălciu

Econ.-stavrof. V. Ursăcescu

I N S C R I P Ț I I

41.

Pe crucea ferecală a cărei fotografie s'a dat aici, p. 113.

† Aciasută sfântă cruce iasut[el] a me, preutului Ionniță Bădărau și amă ferecal-o cu arugi[n]tu la letu 7294 Maiu în 12. Dumitru Zlătar.

T. Pamfile

C R O N I C A

C. Giurescu: **Vechimea româniei în Țara-românească și legătura lui Mihai Viteazul.** Cercelând legenda înțeleimerei româniei de către Mihai Viteazu, autorul ajunge la următoarele încheieri: I. România, este mai veche decât tradiția și documentele; că e subînțeleasă întotdeauna în cuvântul *selo*, care se va traduce prin *moșie cu sat*, că pentru limpurile vechi fiind numai proprietari, orașeni și țărani legați de pământ (rumâni), vânzarea ocinii atrăgea după sine și închinarea ca rumân noului proprietar, și că aceasta a ținut până târziu, când înmulțindu-se clasa țăranilor fără moșie, s'au putut face trece-ri de „ocină stearpă fără rumâni”, ceea ce nu putea aduce țăranului liber decât libertate de a deveni rumân (vecin) în altă parte: organizația fiscală a vremii nu-l putea îngădui altfel. Vechimea româniei rezultă apoi din ființa mai multor soiuri de *emancipări*: răscumpărări de rumâni domnești, răscumpărări prin plădirea gloabelor proprietarilor, și prin răscumpărare către proprietari.

II. Pustiirile războaielor și birurile aduc strămutări de rumâni cari sdruncină înainte de toate visteria țării ce nu putea mula cîsla după fugar. În deosebi năvala lui Sinan Pașa, aduce o astfel de stare, încât Mihai Viteazul se vede silit să dea *legătura* sa prin care ori-ce rumân vechlu (de moștenire) sau nou (de legătură) rămâne rumân, pe moșia pe care se află în ziua poruncii. Deci nimic nou privitor la românie în afară de desființarea drepturilor vechilor

proprietari de a-și mai căuta rumânii, și un mare folos pentru visterie, care își vedea sămile ciselor mai trainice.

Înainte de a da toate documentele cari pomenesc legătura lui Mihai Viteazul, d-l Giurescu se bucură că a putut șterge din istoria marelui Voevod un ponos pe care i-l pusese în samă istoricii noștri, cu oare care ușurință.

Buletinul Societății numismatice române, XII. 24. -

C. Moisiu : Bănăria lui Dabija Vodă. † După ce studiază cu amănunțimea banii băuți de Ștefan Báthory și Sigismund III, în Polonia, pentru Moldova,—având prin urmare pe dânsii și stema Moldovei,—după ce se pomenesc monetele lui Răzvan-Vodă,—imitații după cele polone,—d-l Moisiu nu crede că Iremia-Vodă ar fi putut avea bănăria sa, —aceasta ca o condițiune pusă de protectorul său ce-l urmărea pe tron, cancelarul Zamoisky al Poloniei. Totuș, deprețuirea monetelor polone de mai târziu aduce la înființarea *bănăriei* lui Dabija Vodă, care, pe lângă puținii *șalâi* de aramă pentru Moldova, va bate o foarte mare cantitate de *șalâi*—șilingi falși, meniți să se răspândească în țările nordice, în deosebi Polonia, unde împrejurările nu se opuneau unei astfel de fraude. Lucrând în lăina, poate că de leama Turcilor, dar cu știrea Domnilor, această bănărie, zice un cronicar, aduce dezastre în Polonia. Șalâii moldovenești au pricinuit țării noastre nenumărate desperări și grozave ucideri... cășunară la iarmaroace crunte omoruri între oameni. Urmează apoi, tipurile șilingilor moldovenești, poloni, suedezi și prusieni, băuți în bănăria moldovenească.

Econom stavrofor V. Ursăcescu : A început să-și arăte arama. Pe temelul celor ce se știe până astăzi cu privire la baterea banilor de argint cari, nu după mult, „și arătau singuri arama” de dedesupt, se dau folosite cunoslinți numismatice în aceste câteva pagini de sânguincioasă cercetare. Asupra zicalei, cf. G. Ghibănescu. *Traista cu vorbe*. Iași 1906, p. 152-4. Vor fi contribuit însă la răspândirea acestei vorbe și odoarele de argint, în afară de bani, cari și puteau arăta arama.

Octavian C. Tăslăuanu : Trei luni pe câmpul de războiu. Sunt noile fostului redactor al „Luceafărului” de la Sibiu, în lunile de războiu pe-trecute în Galiția, din cari istoria nu va putea alege de cât un singur lucru : cea mai cumplită neorânduială în rosturile de luptă ale regimentului 23 de glo-lași din Ardeal. Din vrafu de însemnări se puteau scoate mai târziu idei în-tregi ; cum s'au dat,—în șir, frânle și aruncate laolaltă.—ne aduc un folos tot așa de mare : ne arată pe omul lucrării împrejurărilor, ceea ce prin analogie, se poate aplica din nenorocire și *pământului* din care omul acela s'a deprins.

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințele pentru D. Alex. A. Vasilescu, Prof. Mănăstirea Dealului, 4 lei. Căpil. Stătescu, Bârlad, 4 lei, Păr. Ec. V. Ursăcescu, Dolhești-Fălciu, 4 lei, D. T. Pamfile, Bârlad, 5 lei. D. I. Rădulescu-Pogoneanu, Profesor, București, 4 lei. D. Em. Vărcăreanu, magistrat, București, 4 lei. D. Gr. Stralin, ziarist, Iași, 4 lei. D. N. I. Munteanu, Sfeștofca-Tulcea, 4 lei. (Urmează)

Buletinul Societății Numismatice Române

An. XII, No. 24, April- Iunie 1915 :

Const. Moisil, Bănăria lui Dabija-Vodă (cu 16 fig.)

W Knechtel, Plumburi bizantine (cu 48 fig.)

Victor N Popp, Catalogul medalieiilor românești de la 1906-1914 (urmare și sfârșit).

C. M., Noulăți medalistice. O medalie românească unică (cu 2 fig.) Medalia păcii viitoare.

Econ.-stravrofor V. URSĂCESCU :

A ÎNCEPUT SĂ-ȘI ARATE ARAMA

Huși, 1915, 12 p.

OCTAVIAN TÂSLĂUANU :

TREI LUNI PE CÂMPUL DE RĂZBOIU

Ziarul unui român, ofițer în armata Austro-Ungară.

București : Librăria Stănciulescu.

320 p.

Lei 250.

Domeniile-sale
Domnului

Artur Gorovei

Folticeni

ION CREANȚĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară—Anul VIII. No. 8 pe August 1915, cuprinde :

T. Pamfile.—«Spiritul nou» al d-lui Ovid Densușianu.

Pr. P. Gh. Savin.—Alte interjecții.

D. Gr. Furtună.—Închinare (urație).

T. Popovici, A. Moisei, S. P. Colibași.—Povestiri și legende.

T. Pamfile.—Cântece bătrânești.

A. Moisei, T. Popovici, N. I. Munteanu.—Datine și credințe.

V. C. Nicolau, T. Popovici, G. Florescu, Pr. Fl. A. Drăghici, D. Urzică.—Boli la oameni, leacuri și descântece.

M. Lupescu, C. Atanasie.—Botanică populară.

Elena Ștefănescu, N. D. Tacu.—Găcitori.

G. C. Constantinescu, G. Florescu, El. Ștefănescu, A. Moisei, Șt. Tușescu, S. Manole, Pr. S. P. Chiriceș, I. Brătulescu.—Cântece.

Pr. P. Gh. Savin, I. N. Popescu, N. I. Dumitrașcu, Elena Ștefănescu.—Glume, jâfii, taclale.

T. Pamfile.—CRONICA.

ILUSTRAȚIUNI.—Oua încondeiate.

Revista Istorică, I. 7-8, pe Iulie-August 1915 :

I. N. Iorga : «Ciubăr-Codă».—D. Furtună : Iniințarea târgului Săveni.—A. M. Nour : Notele consului englez Bluffe supra principalelor.

II. Documente.

III. Dări de samă.

IV. † Paul Viollet.

V. **Cronica** : de N. I.

**Cumpărăm acte și manus-
crise vechi**

Adresa : T. Pamfile, Bârlad, strada Corbului

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

LA MÂNĂȘTIREA TURNU.—T. Pamfile.

DOCUMENTE.—N. Apostol, C. Daniilescu, G. Florescu, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges, Econ. V. Ursăcescu.

INSEMNĂRI.—D. Furtună, Econ. V. Ursăcescu.

CRONICA.—T. Pamfile: N. Iorga: Faze sufletești și cărți reprezentative la Români, cu specială privire la legăturile „Alexandriei” cu Mihai Viteazu; În legătură cu Biblia dela 1688 și Biblia dela 1667 a lui Nicolae Milescu.—Anuarul Comisiunii monumentelor istorice.—Econ. V. Ursăcescu: Monografia schitului Brădești.—Știri și îndreptări.

Redacția: Strada Corbului. □ Administrația: Strada Traian 14.

===== BĂRLAD =====

EXEMPLARUL:

În țară 35 de bani
În străinătate . . . 45 „ „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 4 le
În străinătate 5 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPĂȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, S-LE. T. CĂM-
PEANU, I. CHRISOVELONI, ALEX. ECSARHU, P. GAVĂT, A.
GHEORGHIU, H. GHERGHELY, W. KAMINSCHI C. D. LUPĂȘCU,
M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU, ZOE V. NICO-
LAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES, EMILIA
STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

A B O N A M E N T U L

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Traian 8.

N. IORGA:

ISTORIA ROMÂNILOR DIN ARDEAL ȘI UNGARIA

Volumul I.

• Până la mișcarea lui Horea (1784).

Tip. «Neamul Românesc», Vălenii de Munte, 1915, 460 p

5 L.EI

N. IORGA:

Faze sufletești și cărți reprezentative la Români

cu specială privire la

Legăturile „Alexandriei” cu Mihaiu Viteazul

Anal. Acad. Rom. — Mem. Secț. Ist. — Tom. XXXVII.

2 L.EI

N. IORGA:

**În legătură cu Biblia dela 1688 și
Biblia dela 1667 a lui Nicolae Miclescu**

Prefața Bibliei elinești din Veneția, 1687 ;

Un manuscris necunoscut al lui Nicolae Miclescu ;

Câteva prefețe grecești necercetate.

Analele Acad. Rom. Mem. Lecț. ist. Tom. XXXIII

20 de bani

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția : Strada Corbului.

Administrația : Str. Traian 14.

B Ă R L A D

LA MĂNĂSTIREA TURNU.

În ziua de 24 August, împreună cu d-l C. N. Mateescu, profesor la Seminarul din Râmnic, m'am oprit între două trenuri la halta *Turnu*, 25 klm. miazănoapte de Râmnic, pe stânga Oltului. Dru-meagul împânzit de iarbă taie în două urmele unei vechi gospodării.—o livadă întinsă pe coslișa puțin prăvălătecă, din care n'au rămas de cât nucii cu sfărcurile uscate de bătrânețe,—și se oprește în poarla unei căsuțe de munte, peste care nu se vede nimic. În stânga, ceva mai jos de hală prin umare, se înalță aspri și sălbatici, doi umeri de stâncă; d-lui Mateescu i-a spus părințele Ambrosie, un tânăr stareț, că pe muchea argeșană¹, sus, la câteva sute de metri, a aflat urme de zidire veche, rămășițele unui *turn* de strajă bătrânească, și de aici ar veni numele locașul de dincolo de căsuță, *Mănăstirea turnului*, care mai de mult s'ar fi chemat și *de după* sau de *lângă turn*.

Dincolo de căsuță se ridică arhondaricul cu fața spre *turn* și spre pâraul ce freamătă'n vale, iar în fața adăposturilor dărăpănate ale celor patru zeci de călugări, de-abia răsare mănăstirea galbenă-cenușie.

Răposatului episcop de Argeș Gherasim Timuș, al cărui mormânt îl luminează necurmat o candelă, dincolo, lângă altar, i-a plăcut mult aceasta mănăstire, și de aceia, lunile de vară și le petrecea aici. A și cheltuit chiar tot ce-a avut și mai mult de cât atâtă ca să-și face o reședință arhierască, dincolo de mănăstire, înălțând, înaintea părerilor de rău de mai târziu, o construcție patrată, cu scări și coridoare ce o străbat în toate părțile, cu cerdac neacoperit și deci putred, cu paraclisul bogat luminat, larg și plin

¹ Sub această lespede se află *masa lui Traian*. Cf. C. Bilciurescu, *Monastirile și bisericile din România*, București 1890, p. 53: „Împrejurul Mănăstirii, spre sud-vest, în marginea Oltului, se află vestita piatră numită, *masa lui Traian*”.

de colonade urite, cari se clatină par'că deasupra trapezei obştiei de călugări.

Acest morman de cărămidă, care a adus lui Gherasim zile de lipsă, întunecă Mănăstirea cu totul.

Deasupra uşii Mănăstirii se celeşte acesta pisanie :

«† Din mila şi darul lui Dumnezeu Părintelui, şi al Fiului şi al D[uhu]lui sfânt, s'au ridicat şi s'au înălţat acest sfânt lăcaş întru cinslea şi lauda aducerii în biserică a Prea sfintei şi prea bl[ag]o[s]l[ov]itei stăpinei noastre şi de D[um]nezeu născătoare Maria, cu nevoin[a] şi cu toată cheltuiala părintelui Chir Varlam mitrop[o]litul Țării-rumâneşti, în zilele lui Io Duca Voevod. Ms[a] lul. 30. Vleat 7184».

Mănăstirea e zidită deci¹ de Mitropolitul Varlam (24 Decembrie 1672-26 April 1679)², ctitorul schitului Trivale din preajma Piteştilor³, după plecarea din scaun, şi a mănăstirei Fedeleşoiul din Vâlcea, acesta laolaltă cu Doamna Maria lui Grigore Ghica Voevod.⁴

În pronaos, în stânga uşii, se află chipul întreg al lui «Varlaam Mitropolitul» iar în dreapta cel al lui «Jupân Iane Lipsca», ambii finând biserica cu aceeaşi înfăţişare ca cea de astăzi. Aceste chipuri nu pot avea însă vechimea zidului.

Tradiţia leagă întemeierea mănăstirei de cele trei minunate peşteri săpate'n piatră, în spatele arhondaricului, de schinnicii Coziei, al cărei metoh a şi fost Mănăstirea Turnu, până la 1865.⁵

După cât-am înţeles în acea seară, viaţa Mănăstirei se scurge între lumeşti rândueli de zi şi de noapte, şi vremea care macină.

Vara, când bolnavii de la Călimăneşti şi Căciulata se abat pe la Mănăstire, tănărul stareţ, părintele Ambrosie, arătându-le cu ochianul jocul sprintenilor căprioare pe piscurilor sălbatece din faţă, capătă făgădueli pentru înnoirea aceslui minunat locaş de închinare, şi . . . aşteaptă zadarnic.

După două ceasuri, aşteptam să şipe trenul de Căineni, de vale, lângă cantonul unde se opreşte în hatărul Mănăstirii.

T. Pamfile

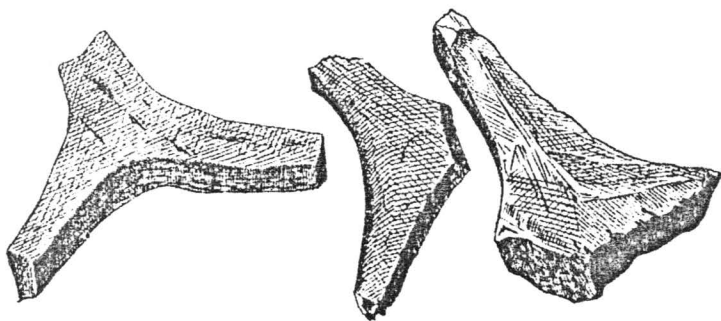
¹ Pizanja, cu oarecare deosebiri este şi în Bilciurescu *op. cit.*, însă dala se celeşte greşit : «Sept. 30, veleat 7148».

² N. Iorga, *Inscripţii din bisericile României*, I, Buc. 1905, p. 140-1.

³ N. Iorga, *Istoria bisericii româneşti*, II, tabela.

⁴ *Istoricul Eparhiei Râmnicului Noul Severin*, Buc. 1906, p. 57-8.

⁵ *Ibid.* p. 58.

35.—„Pietre de praștie“. D-I G. Florescu, învățător în Florești jud. Argeș, ne trimite trei „pietre de praștie“, numite astfel după tradiția populară. De fapt sunt trei bucăți de lut ars, cu câte trei cornuri, unele ciocnile. În figuri, mărimea li s'a redus la jumătate. Au grosimea mijlocie de un centimetru.

Întâlnindu-le pentru întâia dată, am dori din alte părți, fie alte „pietre“ cu însemnări tradiționale asupra lor, fie din partea altora, precise nolițe arheologice.

DOCUMENTE

336.

1497, Martie 10.

**Suret isplisocului di la Ștefan Voivod din velet
7005 Mart 10.**

Facim înșliințari pintru adivărată Anușca fata Oanii Cauei și iarăș felili ei Tudora și Marina și altă Marină și altă Tudoră și Cărstina și frațili lor Iiarimiia, ficiorii lui Toader Cauia, pentru ca să șlie că osăbit de altă milă a noastră, le am dat și le am întărit lor întru al nostru pământ al Moldoviei a lor dreapla ocină doă sati, un sat pe Bârlad anume Hăușeștii cu moara în Bârlad, carili acel sat esti mai din jos de Lipoveț; iar alt sat pe Lebrice, anume Caueștii unde au fost Leonteneștii. Pentru aceia aceli sati di mai sus scrisă să fie lor di la noi cu tot vinitul. Inșă saful ci esti pi Bârlad, să fii a Anușcăi fetii Ioanii (*sic*) Căuei, iar celalalt sat ci esti pi Lebrice anume Caueștii, unde au fost Leonteneștii, să fie a fetilor Oanii și Tudorii și Marina și altă Marină și iarăș altă Tudoră și Cristina și frațili lor Irimiia, să fie lor și copiilor, nepoșilor și strănepoșilor și a tot neamul ce să va alege nerășuit niciodinioară în veci. Iar hotarăli acelor doă sati să fii după hotarăle aceli vechi pe unundi (*sic*) au umblat din

vechi. Pintru aceia credința Domniilor meli și a preiubișilor fiilor Domnii meli Bogdan și Vlad și credința boerilor noștri, dlui Bolduș (sic) vel vor|ni|c, și dlui Clănău vel spatari și dlui Isac vel vist|ernic| și dlui Duca vel postel|ni|c și dlui Mihul vel pah|alr|nic| și dlui Frunteș vel stolnic și dlui Petrică vel comis și credința tulu-
ror boiarilor noștri. Iar pintru mai mari credință și întăritură, am poroncit cinslitului și credinciosului boeriului nostru duml. Tău-
tului vel logofăt, să scrie și a noastră peciialie cătră aceasă adi-
văraltă carte a noastră să o legi. S'au postediut de Evloghii Das-
calul la 1769 Noemvr. 4.

Loc pecelii

Econ. V. Ursăcescu

Originalul aceslei copii este în muzeul meu, Dolhești-Fălciu.¹

337.

1656 Oct. 5.

† Milostiiu bojiiu Io Costandin Șerban Voevoda i gsdrii. Da-
val gvmi siie povelene gsvmi slug gsvmi² lui Costandin și fră-
line-său (necile) ot lbănești ot sud Olt³, ca să le fie casa și
bucatele ce va avea în pace de bir, de tară, de miere cu ciară
de găle| cu fân, de dijmă, de slupi și de răm|ăl|tori și de oirie și
de |vină|rici, de va avea vie pre moșie lui iar de va avea pre loc
domnescu să dea vinărici, și să fie în pace de cai de olac, de
podvoade, de merlice și de toate dăjdiile și mănăcurile câte vor
fi presle an în țara Domnie mele. Pentru că acei oameni sânt
roșii bătrâni încă de la alți Domni bătrâni, mai denainte vreame
iar acum' s'a mil|o|stivit Domnie mea de i-am scris iar la roșii,
cum au fost în calastih în visterie Domnie-meale să-ș dea birul
la vremea h|ara|ciului, ughi 30, cum dau și alți roși, și când va
fi vremea pe oaste, să s|ă| alle cu cai buni, cu arme bune, să
meargă unde va fi treaba țării și porânca Domniei-meale. Așijde-
rea și voi toate slugile Domnie-meale vericari cu ce slujbă veți
umbla, ver dijmari, vezi or..., vericările de ce slujbă va umbla,
ver birar, iar voi toți să aveți a vă feri de casa și de bucatele
slugii Domnii-meale ce scrie mai sus, că cine se va ispiti preste
|poronca Domnii|, mele, acela om, mare cerlare va aveă de că-
tră Domnie mea. I is sam răci gvmi⁴. O|cl| 5 dni 7165.

Iscălitura Domnului.

Pecetea

C. Daniilescu.

¹ Documentul e citat în I. Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, II, p. 122-3; e datat însă: 18 Maiu 1497 și are unele nepotriviri de nume (Red.).

² Dă Domnia mea această poruncă a Domniei mele slugii Domniei mele.

³ Dela ținutul Olt.

⁴ Și este chiar cuvântul Domniei mele.

338.

1732, Iunie 14.

Izvodul hrisovului pentru Mănăstirea Aninoasa, ce iaste metoh Mitropoliei.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Coslandin Nicolae Voevod și Domn a toată Țara rumânească.

Dat-am Domnia mea această poruncă a Domniei mele sfintei și Dumnezezeștii Mitropolii din orașul Domniei mele, din București, unde să cinstească și să prăznuască hramul de Dumnezeu încoronașilor marilor împărași și înlocma cu apostolii Coslandin și Elena și cinsitului părintelui nostru Chir Ștefan Mitropolitul țării, ca să aibă a lînea și a slăpâni sfânta Mitropolie și sfînția sa o sfântă mănăstire din județul Mușcelului ce să numească Aninoasa, în care să cinstească numele sfântului ierarh Nicolae de la Mira Lichiei făcătoriul de minuni.

Pentru că această sfântă mănăstire Aninoasa, fiind fost zidită și înălțată din temelie ei de răposatul părintele Teodosie monahul, care s'au chiebat pe mirenii Tudoran biv vel cluciar, și nerămăindu-i feciori din trupul lui, fostu-o-au înzestrat cu de ceale ce au fost prin pulință și cu cât i-au dat îndemănă, cu moșii, cu țigani, cu dobitoace și cu alle lucruri trebuincioase, precum arată în catastihul cel pecetluit și iscălit cu mîna lui și precum am văzut Domnia mea că arată și dovedește și hrisovul răposatului Șarban Vodă Cantacuzinò.

Deci fiind mănăstire mică și făr'de nici un fel de nămistii împrejurul ei, și pentru ca să nu rămăie după moarlea lui făr'de al ei chivernisitoriu și purtătoriu de grijă, și mai vărtoș ca să nu să petreacă și să să răsipească acele ce au lăsat și au dat danie la această sfântă mănăstire, fost-au socolit de o au închinat la sfânta mănăstire dela Cămpulungu, făcând legătură și așezămînt cu prea cuviosul egumen ce era pe acea vreme Chir Gavriil, ca să aibă a darea ajutoriu sfintei mănăstiri Cămpulungul la toate dajdile căle vor eși dela vistierie peste an. Când va da mănăstirea Cămpulungul trei bani, Aninoasa să dea un ban; iar la moșii, au la vii, au la țigani, au la altele, măcar ver la ce, afară de ce au dat de bună voiea lui să dea ajutoriu, să nu fiie volnic egumenul din Cămpulungu, nici părinți călugări de acolo a să lînde la nimic. Pentrucă osibil de acel ajutoriu, ce scrie mai sus, pentru ca să aibă egumenul dela Cămpulungu purtare de grijă pentru această sfântă casă, au fost mai dat părintele

Teodosie manahul, sfintei mănăstiri din Câmpulungu 2 moșii din moșiile Aninoasei anume, Plosca și Pogoneștii din județul Teleormanului și alte dobitoace, după cum arată hrisovul răposatului Costandin Vodă Brâncoveanul.

Și așa le-au fost focmeala, ca de să vor ținea de cuvânt părinții călugări din Câmpulungu, și vor păzi așăzământul ce au făcut neștrămulat, să la apururea acest ajutoriu dela sfânta mănăstire Aninoasa și să fiie și să slăpânească și aceste doao moșii ce scriie mai sus cu bună pace. Iar de vor strica legătura ce au făcut, și să vor ține a lua ver ce lucru de ale mănăstirii Aninoasei, să fiie lipsiți și de mănăstire, și de moșiile ce scriie mai sus.

Deci, trecând călăva vreme la mijloc și dându-și obșteasca datorie cu săvârșit din lumea aceasta părintele Teodosie, ctitorul acestei sfinte mănăstiri, au rămas sfânta mănăstire Aninoasa pe seama sfintei mănăstiri Câmpulungului și a părinților călugări de acolo. Și slăpânind-o călăva vreme, n'au fost vrut părinții dela mănăstirea Câmpulungul să să fiie de legătura și așăzământul ce făcuse cu părintele Teodosie ctitorul, ei au fost trecut nu numai preste hotarul legăturii și așăzământului aceluia, de luă mai mult decât să cădeă, ci prin proastă purtare de grijă, și rea chivernisială a lor, au fost venit la slingere și la pusliire de tot.

Iar când au fost la leat 7224, în zilele răposatului și pururerea pomenitului părintelui Domniei mele Nicolae Alexandru Voevod în domniea dinlăi, s'au fost sculat părintele Daniil ce au fost egumen la această sfântă mănăstire Aninoasa, de au venit înaintea Domniei sale în divan arătând un hrisov al lui Șârban vodă și altul al lui Cosandin vodă Brâncoveanul, întru carele scriiă legăturile și așăzământurile care făcuse părintele Teodosie ctitorul cu părinții din Câmpulungu.

Și văzând Domnia mea că sărăciia și slingerea mănăstirii Aninoasei curge din rea chivernisială a părinților călugări din Câmpulungu, o am fost despărșit de cătră mănăstirea Câmpulungul, precum am văzut Domnia mea și cartea răposatului întru fericire a părintelui Domniei mele, și cartea răposatului Ioan vodă, unchiul Domniei mele și au fost dat pe seama egumenu-lui Daniil, fiind călugărul din lănăra vârstă la aceazlă sfântă mănăstire.

Apoi după] câțiva ani, iar în zilele răposatului părintelui Domniei mele din pronie d[um]nezeiască și cu bunăvoința inimii pă-

rintelui Domniei mele, rădicând pe acest de mai sus numil, părintele egumenul dela Aninoasa, la sfânta episcopie a Buzăului, și deacolo la sfânt scaunul Ungrovlahiei, s'au fost îndemnat de au făcut zidiri împrejurul mănăstirii, cu chilii înlăuntru, de lăcuință părinților călugări, și cu alle lucruri tribuincioase, precum să văd, având prea¹ în gândul sfinției sale ca să o lase și să o închine să fiie supt slăpânirea sfintei Mitropolii, dovedind și cu cuvântul de multe ori către slugile sfinției sale, cum că va să o închine sfintei Mitropolii, de unde s'au câștigat și cheltuiala lucrului ce s'au lucrat acolo, precum au luat Domnia mea încredințare din mărturiia cuviosului egumen dela această sfântă mănăstire, Varlaam, carele au fost și osteniforiu la tot lucrul ce s'au lucrat.

Iar mai pe urmă, dintru înlămplare dumnezeiască, viind moarte de năpraznă asupra părintelui Daniil mitropolitul și nefăcând asezământ, nici carle de închinăciune pre această mănăstire după gândul și voia sfinției sale, Domniia mea am socotit, cu cinstitul și prea sfințitul părintele nostru chir Ștefan Mitropolitul Ungrovlahiei, și cu toți cinstiții și credincioșii boierii divanului Domniei mele de am dat și am închinat această sfântă mănăstire Aninoasa pentru pomenirea vechilor clitori care o au zidit-o și a celor ce o au întărit-o în urmă, ca să fiie meloh sfintei mitropolii, să o slăpânească și să o chivernisească fără de zălicnire și fără de strămulare de călă nimenea în veaci. Pentru² cu cale și cu dreplate, iar să fiie slăpânirea sfintei Mitropolii, ca să nu rămâie la stricăciune și la slingere ca mai nainte, de vreme ce tot lucrul, cât s'au lucrat acolo, au fost din venitul sfintei Mitropolii.

Drept aceia, rugămu-ne însă și fraților noștri întru Hristos, pravoslavnicilor Domni, căroră li să va încredința dela D[um]nezeu domniea acestuia luminat scaun al Țării-rumânești, ori din neamul nostru, ori din pământeani, sau străini de afară, să nu răpșiască asupra acestei închinăciuni și daniie ce s'au orânduif și s'au dat la această sfântă mitropolie.

Ce precum Domnia mea cu bunăvoină și cu mare râvnă spre ceale dumnezeiești am înouit și am întărit toate milele domnilor celor mai nainte de noi, cu hrisoavele Domniei mele, așa să înouiască și să înlărească hotărârile și așăzământurile și cu hrisoavele domniei lor, după datorii cea creștinească a credincioșilor

¹ Lipsește vreun cuvânt.

² Lipsește vreun cuvânt.

creștini Domni, ca și ale Domniei lor hotăriri și bune tocmiri să fie în urmă bine plăcute și în seamă înute.

Și am întărit hrisovul acesta cu loți cinstiții și credincioșii ve-liiși boiari ai divanului Domniei mele :

Pan Iordache Creșulescul vel spălar, i pan Barbul Merișanul vel dvornic, i pan Costandin Văcărescul vel logofăt, i pan Anto-nachi Vlasto vel visliar, i pan Ianache Roset vel Com., i pan Mihalache Roset vel post, i pan Costandin vel pah., i pan Cos-tandin Ramadan vel cluciar, i pan Costandin Brâncoveanul vel stoln., i pan Gregorie Filipescul vel sardar, i pan Costandin Lambrinò vel slugiar, i pan Barbul Văcărescul vel pîlar. Și is-pravnic au fost Sculi Alexandriiev vlor. logofăt.

Și s'au scris hrisovul acesta în anul dintâi dintru a douao Domnie a Domniei mele aici în orașul Domniei mele. în Bucu-rești, de popa Stanciul dela Toți-sfinții, la anul dela facerea lu-mii 7240, iar dela nașterea Domnului nostru Isus Hs. 1732. luna lui Iunie 14.

Costandin Văcărescul vel logofăt procil.

Din colecțiunea mea

C. N. Mateescu.

339.

1761 Martie 15.

Cu mila lui D[um]nezeu noi Ioan Teodor Vocvod. D[um]n[u] Tării Moldovei. Făcem stirea cui să cade a ști că iață au venit înain-tea domniei mele și a turor boerilor domniei mele a mari și mici boeriul nostru Ștefan Bosie biv vel jieniceriu ș'au arătat un zapis incredințat de la cinstit părintele și rugătoriul nostru svin-ție sa chir Inochentie episcopul Hușilor cu iscălitura svinției sale și pecetea svinței episcopii, făcūt acel zapis denaintea preos-vințisale părintelui Mitropolitului Moldovei al nostru prea cinstitu și duhovnicescu părinte Chir Gavriil și a dumilorsale Ioan Bogdan vel logf. și Andronache vel spatar și a altor boeri, scriind și măr-turisind într'acel zapis că avându svința episcopie Hușii o moșie la Soroce ce să numește satul Pojorouca și cu vadul podului ce înblă în apa Nistrului la lărgul Sorocii, care moșie cu vadul po-dului sintu danie svinței Episcopii de la Domnie sa Constandin Racoviță V[oe]vodu. după cum mai pe largu adiveriază hrisoave-le domniei sale ce am văzul și noi, pe carea danie și insumi Domnie mea i-am înoit și i-am întărit svinței episcopii cu osăbil

hrisov de întăritură, atâta pentru moșie căl și pentru vadul podului. Și acum de bună voe sa s'au învoit și s'au locmit și s'au așezat însuș svinție-sa Episcopul Inochentie cu boeriul nostru Ștefan Bosie jic. ș'au făcut aciaslă schimbătură: Dat-au svinție sa Episcopul lui Ștefan Bosie jicnicer aciaslă moșie de mai sus numită Pojorouca și cu vadul podului și Ștefan Bosie jic. au dat svinței episcopii aceste moșii anume satul Slănișeștii și satul Măicanii și satul (*loc alb*) ce sinlu sale întregi și tot într'un hotar și să hotărâscu cu moșiile episcopiei fiind aproape și de episcopie de iasta parte de Prut în ținutul Fălciului. Și scrisori vechi ce au avut pe aceste moșii despre înbe părțile ș'au dat la mână altuia hotărând ca de acum înainte schimbul acesta ce s'au făcut între dâșii să fie stătătoriu și bine păzil în veci. Drept aceia dar văzind și Domnie mea de bună voe lor locmală și așăzământ și schimbătură cu zapis încredințat scriind într'aceasta chip cum s'au arătat mai sus, am crezul ș'am întărit și de la Domnie mea de mai sus numitului boeriului nostru Ștefan Bosie jicnicer pe aciaslă moșie mai sus numită Pojorouca și cu vadul podului ce înblă în apa Nistrului den zapis de schimbătură ce-au avut, ca să-i fie lui și de la Domnie-mea driaptă ocină și momoșie și schimbătură stătătoreea, să le stăpâniască cu pace ca drepte moșiile sale. Și nici o dată așăzământul și schimbul acesta să nu s[ă] mai strămule ce în veci să rămăe stătătoriu. Și nimenia altul să nu s[ă] ameslice peste acest ispisoc al Domniei mele. Acasta instiințăm. Scrisu-s'au de Vasilie Ganea diiac de divan, la anul 7269 luna Martie 15 *dni*.

Ioan Bogdan vel logf. procit.

Titulatura domnească și câteva capitale cu roș. Scriere frumoașă, fără pecete și iscălitură domnească.

A. Saint-Georges.

340.

1785 Mart. 25.

Adică eu pop[a] Constandin Răspop sin Stoica Albu dimpreună cu soția mea Floarea dat-am zapisul nostru la mână preoților de la sfânta biserică cea de lemn. Prepodomna Paraschiva, precum să să știe că am dat o livadie de la Soci, bisericii, care se hotărâște cu a Vilăilor, am dat de a noastră bună voe, iar cine s'ar

scula a nu o lăsă, să fie supt blestemul sfinților părinți 318 de la Nicheea. Și pentru credință ne-am iscălit ca să să crează.

* Eu pop[a] Costandin Răspop am dal bisericei. 1785 Marl 25 Floarea soļia au dal.

Eu Tudorache sin Pop Răspop.

Eu Nicolae.

Eu Popa Bosca am fost faļă.

Eu Popa Ion am fost faļă.

Și am scris eu pop Costandin duh[ovnic] cu zisa lor.

Biserica e cea din Căineni-Argeș, refăcută mai lărziu din zid. Inscripția, aici, p. 60. Originalul se păstrează în saf. la părintele paroh Gh. Canini.

T Pamfile

341.

1803 Decemvrie 6.

Adică eu Culiian monahul de la schitul Tărăl, moșie sfintei Mănăstire Socola dat-am adivărat zapesul meu la mână dumsale giupănului Panaile Luca, precum să să știe că m'am rugat dum[il]-sale de me-au făcut bine cu 175 lei...de la Dechemveri 6. 1303 pân la sfeli Gheorghei viilor Apriil 23, 1304¹(=1804), fără dobândă și pentru chizăș, am pus zapesul vii[il] amanet, că la ziua însămnală să dău banii cu mulțămilă, fără cuvânt de răspuns; dar când n'aș da banii la avadē (sic) s'aivă a să scoali vie la sollan me-zal și eu să n'am cuvânt de răspuns. Și ori la ce giudecată s'ar āmpla, să n'am eu dreptate. Cari pentru mai mari credința, a[m] pus numele și degitul. Let 1305 (sic=1803) Dechem. 6.

* Eu Culiian Monah. am pus numele și deagitul, platnic.

Preot Ioan [de la] Socola m'am lāmplat.

Faļă: Tāsucă Mitrea, Gheorghie Răilean, *Neciteļ:* Scric Gheorghie Dascal.

Și îndată cu alt scris:

Cercetându-să di cațră mine zapisul, s'au dovedit că cu adevărat iaste datoriu numiul călugăr cu banii de mai sus arătaļi. Căruia i s'au pus vadea ca pân la sftul Gheorghie să aibă a-ș vinde vie ce o ari pe moșie Mănă[s]t[il]rei Socolei sau din alți bani și să aducă bani aici la Mitropolie pentru ca să-i dea datornicului.

Ioasaf Arhimandrit Mit[ropolie]. 1804 Fev. 21.

Al. Saint-Georges

¹ Scrise în litere: a(cu semnul micii)tg și atd.

342.

1813 April 17.

Noi Scarlat Alexandru Calimah Vvodu, cu mila lui Dumnezeu, Domn Țării Moldovei.

Să face știre cu aciașă carte a Domniilor mele pentru Toader Borș biv vel capliștan de dărăbani de la Jint. Vasluiului, care prin jaloba ce au dat cătră Domnie me, au arătat că au slujit la porânci și au făcut rugămintele ca să fie cuprins din domneștile noastre mile. A căruia jalobă cercetându-să, s'au aflat adevărată. Deci n'au trecut Domnie me cu vedere rugămintele lui, ce făcând milă cu dânsul, holărăm să fie scutit și apărat de toate dăjdiile visteriei și de toate alte dări și havalele ce vor fi asupra altora, el întru nimic să nu fie supărat, cum nici de către dregătorii Jânlușului să nu să poată rândui la vre o poruncă, căci când a fi trebuinți, să va rândui cu carte de aice. Asămine și la slujbile răsămături să-s urmeze pentru numitul, după holărare ponturilor, adică pe drepte bucatele sale ce va ave, să nu să supere cu plata goștinei i a desătinii și a vădrăritului întru nimic cu vre o cerire de plată ca unul ce au înbrăcat caflan. Cum și pentru cinci liuzi¹ oameni străini ce-ș va pute găsa și aduci de peste hotar, cari fiind adiverși prin mărlurire dregătorilor de margine că sânt străini cu adevărat și n'au nici un amestec de bir cu locuitorii țării, să fie scutiți și apărați de tot birul visteriei și de toate alte dări ce vor fi asupra altor locuitori, aceștia întru nimic să nu fie supărați, rămăind numai pentru slujbe și agiutoriu casăi sale. Poroncim Domnie me dlorv. dregători de Jânul i altor slujbași zapcii ce veți fi orânduți cu orice slujbe și poronci gpod, de împlinire, de către toți să-s urmezi intocma precum mai sus să holărăște.

Pecetea domnească.

1813 Apr. 17.

Vel. vist.

S'au trecut...pahr.

Pe îndoiluri: Titlurile di privileget.

La 1845 luni 20 au vinil cercetari Reglementului pi șapte ani.

V. C. Nicolau

¹ Suflete.

343.

1825 Maiu 30.

Zapisul lui Ion sin Udrea și Mincu bral Ion la mână Floarea sin Diiaconu Tudorache Orlea, pentru primire în laja judecății boierilor ispravnici la slăpânire în moșia Vălsănești.

Pe verso, încredințarea iscăliturilor din aceeași zi.

Act din Vălsănești-Argeș, împărțit de d-l

G. Florescu

344.

1838 Iunie 9. Vovricești, Roman.

Mărturîje. Noi mazălii ruplași și rupele de visterie din sat Vovrieștii [ânt. Rom[a]n[u]lui, ocol Săretului di sus, încredințăm prin aciasă mărlurie a noastră ci o dăm la mână lui Costandi[n] Holtei sãn Toad[e]r, ficior lui Grigori Giudescu ruplaș, precum să fie știut că numitul ești (*sic*) drept fiuu di ruplaș, și rămăind mic de părințai lui, acum viind în vrăsta legiuilă vroește di-a intra la rânduiala părintelui său. Pentru aciasla i-am dat di la noi aciasă mărlurie în cuget curat pe lângă alăturatul document a părintelui său spre a putè intra la rânduiala părintelui său. Și spre credință am iscălit cei cu știință de carle, iar cei fără știință di carle ni s'au scris numile și noi am pus degitu, încredințând și cu pecele săliască și bisăricească. Poflind și pe d. privighilor di a încredința. 1838 Iuni 9. Cu «† eu» se *înșiră*: Ion Oat ruplaș, Enache Mereu mazil, Iordachi Arvam mazil. Lupu Larion mazil, Ion Mereu ruplașu, Gănescul ruptușu, Maleiu Avram ruplașu, Ion Sescu mazil, Neculaiu Sescu mazil. *Iscălesc*: Necitej, Vasăli Chiriac mazil, Ion Mereu mazil. *Necitej*. *Încredințarea* lui Nestor Carp mazil pasnic.

Peceșile din 1834: Satul Vovricești și a bisericii cu hramul Adormirea Precistii.

Pe verso, încredințările privighilorului și isprăvniceii de Roman.

Actul s'a dăruit acum Academiei Române, de d-l Avram Lokâr, comerciant în Roman, prin d-l prof.

N. Apostol

345.

1860 Noemvrie 5

Președintele tribunalului din Iași, secția II cu no. 12657, călăra Onoral dlorsale clironomilor răpos. Sardariu Ioniță Joean, pentru

560 galbeni datoria lui Costache Bosie în afară de alți 3570¹/₂ galbeni ce urmează a se mai primi dela posesorul moșiilor Lespezii și Sărețelul.

Donăția d-lui Dr Stefan Norbert Dombrowski, muzeului

A. Saint Georges

346.

1861 Iulie 30

București 861 Iulie 30

Valahia

Stăpâne C. C. Vasilică¹

Mai întâi vă sărut mâinele; tot odată cu acest ocazion vroescă a vă arăta despre mergerea înă până aicea, care au fost potrivită științii Dv. ca'ntr'o țară străină unde nu cunoști pe nimine ba și'n vorbă, la multe celea nu pot înălege pe români. Apoi după ce am ajuns în București și am mers la școala de medicină care să află în spitălu nou, a căruia asămănare altulă nu o mai poate ave: adică în înălțime cu trii rânduri, în mulțimea odăilor cari nimine nu-i în stare a le pute număra. Asemine muzăurile, purtându-ne D. Davila Doctorulă și Directorulă al acestui institut prin toate, unde nu poți priivi și nici mintea omenească nu poate aplica o considerație sigură despre acele corpuri omenești formale în felurite moduri, așa în căl nu vi le pot descrie, dar nu numai de oameni, ci și de animale și felurite plante. Dar noi cari am mers numai cinci Moldoveni cei întâi am intrat în cămăleria acestui institut și gășind pe D. Davila, ne-am adresat și Dlui. Atunci îndată s'au sculat de pe scaun anunțându-ne: Bravo, fraților Moldoveni; am mare bucurie că ați venit, etc. etc. Apoi ne-au dat voe de am vizitat parțile din ulițele Bucureștilor, tot odată învitându-ne pentru la 4 oare de am mers la masă la Dlui unde era adunați mai mulți oștări. arătându-ne și acolo încă mai multe cuvinte de bucurie. Și alte multe vizile am făcut cu Dlui, pe cari nu pot a vi le descrie, căci chiar în aceste momente ne pregălim amoniția unui soldat ci o am priimit spre a eși la lagăr împreună cu cielalți elevi. Și pentru aceasta nu mai am timp. Dar vă rog C. C. Vasilică ca să plățiți, și alăturata scrisoare călă C. C. Costachi și apoi Dlui va înăpoi paralele căci eu le-ași plăti până la Roman dar nu voește ecpeditorul. Așa le-am plătit numai pân' în Focșani. Rămăind al Dv prea plecat și supus slugă, T. Bugeac.

A. Saint-Georges

¹ Este Vasile Botez.

I N S E M N Ă R I

161—7.

Pe o Evanghelie, București 1703, dela mănăstirea Cernica:
Să să știe că am scrisu eu Anastasie, feciorul lui Caciaron din Cernavoda.

* Invrednicindu-mă di am cetit și eu pe acest sfânt Testament evanghelinescu pentru ca să să știe, am iscălit. 1782 Fevr. 24.

* La mănăstire[a] lui Bărboiu [din Iași]. Ierodiacon Gheuca.

* Invredincindu-mă di am cetit și eu pre acestu sfânt Testamentu ivanghelinescu, pentru ca să să știe, am iscălit 1782 Fevr. 28. Ieromonah Gheuca.

† In zilele luminatului și preaînălțatului Domnului nostru Costandin Dimitriu Moruz vvd. întâe Domnie în Moldova, leat 1782 Fevr. 28.

* *Pe un Molitvelnic (fără început), tot de acolo:*

Aastă sfântă și dumnezeiască carte ce să chiamă Molitfelnic iasle al moș popei] Oprea din satul Ciof și am scris eu Savul, fecior moș popei]. La anul 1775, luna lui Sep. zile în 24.

* Să să știe de când s'au clătit pământul în anul 1776 Fevr. zile 19. Fiind Vineri la ceasuri, după ce am eșil, am văzut biserica Ciof cutremurându-să, fiind popa Radu, împreună cu logofățul Macarie, fiind și eu la ace[a] dumnezeiască minune.

Savul Grăm[ătic].

D. Furtună

168—9.

Insămnare pe o carte din 1837 intitulată: «Vieața, greșala și pocăința împăratului David»:

Cini va începi aciaastă carti a o celi, să se siliască a o celi toală, și cel ce va asculta-o la începutul celirii, să o asculli până la sfârșitul ei, pentru ca să-și vadă pocăința păcatelor lui după cum împăratul David au fostu cel mai înverșunat cu păcatili și sălindu-să a căștiga iarăș mila lui Dumnezeu și dragoste Hristosului nostru celui iubitoriu di oameni, a început a-ș zdrobi inima cu mari plângere plecând genu[nchiu] sufletului la pământu și cu ferbinți lacrimi au rugat pre Domnezdu zăoă și noapte, s'au invrednicit acum porțelor raiului. Așa și noi celindu-o să plecăm genunchiu sufletului pentru ca să ni aflăm și noi loc în raiu, pentru că nu știm: vom trăi o zi sau dou, sau un an, sau și di moar-

te ce toate omoară. Și apoi când am cetit acest miluește-mă Dumnezeu cu lălcuire[a] lui, eu l-am gălit tot și mult m'am folosit sufletești și trupești. Și cini il va celi cu luari aminti multu să va folosi, pentru că nici un rilor trupescu cu cuvintili sali slovesni(?), nu poati aduci la pocăință sufleli omenești. Iară cllire cu zdrobiri[a] inimii a sfinților cărți cari sânt dali di preasfințirii părinți spre a noastră smerenie și pocăință mult li folosăscu și spre pocăință li povățuescu. Și dacă pravoslavnicu creștinu va fi osârduitor a celi dumnezeeshili cărți, adesăori cu luari aminti și viețele sfinților și palimile mucenicilor, așa-ș curațăși sufletul său precum să curățăși o piatră cari esti în repejune[a] apii cari totdeauna mergi apa pre e și o spală și nu să poate a să socoli spurcată, iară cari lăni carle[a] pi masă sau în poliță și nu cei lește pre ea, esti ca o piatră ci șadi întru un lacu undi șadi apa pre loc și face vermi și să inuti. Așa sint și cărturarii cari nu cetescu. 1840 Martie 13

Preutu Mantu D[u]h[ovnic]

Pe o carte manuscris fără titlu scrisă de «Daniil frate de la Schitu Hâncul 1804» se vede pusă de o mână necunoscută următoarea însemnare:

«La 1865 luni s'au culremurat pământu dimineața, la leturghie eram. Au venit di la apus zioa di sfântu Petru».

Cărțile din muzeul meu.

Dolhești-Fălciu.

Econ. V. Ursăcescu

C R O N I C A

N. Iorga: Faze sufletești și Cărți reprezentative la Români cu specială privire la legăturile „Alexandriei” cu Mihai Viteazul. Dacă chestiunea s'ar fi tratat în linii generale, s'ar părea o curată și norocoasă potrivire pentru viața veacurilor XV, XVI și XVII legătura dintre cultura acestor veacuri și faptele cuprinse în marginile lor; când însă se analizează cu toată răbdarea, cu tot hielșugul de cunoștințe și cu meșleșugul ce nu poate sta la îndemâna ori și cui, răsare legătura firească între spiritul vremii zemislit sau înrăurit de o anumită cultură și faptul istoric, și invers.

Insemnărilor uscate ale întâilor cronice moldovenești, le corespunde răzășul creștin Ștefan cel Mare; întâilor înriuriri culturale bizantine, cu conștiința *politice* și a *individualității*, le corespund anii lui Neagoe Basarab, Vodă Rareș și fețele bisericești ca Varlaam Mitropolitul (cf. „Varlaam și Ioasa”) iar epoca lui Mihai Viteazul cade în totul sub înrăurirea *Alexandriei*, —povestea minunatelor fapte ale lui Alexandru Machedon. Studiul acestei din urmă „faze sufletești” ocupă cea mai mare parte din lucrare, care cuprinde și interesantele

ilustrații după Alexandria scrisă la Iași în 1790 (manuscrisul românesc 698 dela Academia Română).

N. Iorga: În legătură cu Biblia dela 1688 și Biblia dela 1667 a lui Nicolae Milescu. Până la ediția Bibliei de curând descoperite, pe care o pregătește d-l I. Bianu, d-l Iorga crede că Spălarul cărțurilor vaslucian pribegind la 1667 prin Stockholm și Paris, a cunoscut Biblia grecească dela Frankfurt și că acolo, ca mângâiere între streini, a făcut traducerea bibliei și poate că și a altor scrieri. Urmează să lămurim asupra Bibliei din 1688 și trei lexte în legătură cu chestiile acestea.

Econom V. Ursăcescu: Monografia schitului Brădicești din jud. Fălciu. Date privilegiate la înființarea lui, de episcopul Varlaam al Hușului (1691) și la viața „între rugă și cele necesare pentru viață”, — la 1703 avea și schitul dela Pojorâni (t. Lăpușna) închinat, Biografia clitorilor. Episcopii Varlaam I, Inochenie și Meletie Istrati. Însemnări privilegiate la averea și ocărmuirii mai de aproape a acestui locaș, astăzi biserica parohială.

Creдем că pe viitor, pâr. Ursăcescu va prelungi jertfele sale publicând în anexe documentele inedite și sprijinindu-și citațiile pe trimeri, cari trebuie să stea la îndemână alături controlorului răutăcios că și altor cercetători ai trecutului. Numai astfel lucrând, rămâne munca „măruntă” de nestrămutat și prin aceasta, de cel mai mare preț.

Anuarul Comisiunii monumentelor istorice pe 1914. Procese-verbale: *Rapoarte*. Bisericele din Fundeni-Prahova de d. G. Balș; din Balaci-Teleorman, Baldovinești-Teleorman, Gâlmeele-Olt și Micșuneștii mari-Ilfov de d. Virg. Drăghiceanu; *Dela corespondența comisiunii*: Pâr. I. Antonovici, pentru jud. Tulova, raportează asupra muzeului istoric și asupra monografiei mănăstirii dela Florești, ce o are aproape gata. Pomenind despre însemnările noastre privilegiate rela Strâmba (Miron Costin, II, p. 133-149), făgăduiește că va avea și sf. sa „mai pe urmă de publicat ceva”; și altă făgăduință: „tot odată mă ocup să scriu ceva și despre *Biserica Domnească* din Bârlad, cliforie a Voevodului Vasile Lupu”; După cel al d-lui Ghibănescu (Constanța), urmează bogatul raport al d-lui St. Ciuceanu (Dolj); *Săpături arheologice* la Histria și Ulmetum de d. V. Pârvan; *Conferințe* (cf. această revistă, III, p. 64).

Biserica din Călinești-Prahova. În gazeta ploieșteană „România Viitoare”, no. dela 16 August, pâr. A. Gădiuș paroh și învățător în satul Călinești, dă interesante stiri privilegiate la trecutul bisericii de acolo. O zidește un Iupân Tanasie († 1643) și o termină cu totul la 1646 Vasilache Ispravnicul.

•• Cu mare bucurie ieia fiecare cunoștință de cuvioasa grijă cu care I. P. S. Konon, Mitropolitul Primat, ocrotește sfintele locașuri ale credinței strămoșești. Cercetările ce le face bisericilor, ca și veștile ce-i sosesc de-a dreptul sau prin presă, au totdeauna urmări practice și mântuitoare pentru monumentele istorice cari luptă cu vremea și nepăsarea unui veac fără prea multă inimă.

Îndreptări. D-l Prof. I. Tanoviceanu, a avut mară bună voință să ne atragă luarea aminte asupra documentului publicat la p. 125. Am revăzut originalul și îndreptăm iscălitura: *Az Gheorghi Ștefan, vel. logofăt iscal*. În rândul 9 să se citească „*Nastei ii Duloae*” iar în rândul 25 „*Agahiei ii Săcălușoae*”. Astfel avem cazul „cu articolul antepus la nume femininisat”, cum înseamnă d-l Prof. I. Tanoviceanu.

—Ia p. 114 legătura între rândul 32 și 33 să se facă astfel: „...și Călitiori, am luat numele răposaiilor Domni și Clifiori după hrisoave...”

T. Pamfile

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr sau trimis adeverințe pentru : *Păr. V. Ursăcescu*, Dolhești-Fălciu, 4 lei; *D. M. Lupescu* Zorleni-Turlova, 10 lei; *D. V. C. Nicolau* Bârlad, 5 lei; *D-na Zoe V. Nicolau*, Bârlad, 5 lei; *D. C. D. Lupașcu*, Bârlad, 2 lei; *D. Artur Anastasiu*, Bârlad 4 lei; *D-ra Elena Văcărescu*, 4 lei; *Onor Banca „Măgura”* Bumbeshi Pițic, 4 lei; *D. Alex. Vasilescu*, Mănăstirea Dealul, 4 lei; *D. Gr. Goriav*, Roșopânești-Suceava, 4 lei; *D. J. Goriav*, Todireni, 4 lei; *D. Căpit C. Iliescu*, Focșani, 4 lei; *D-ra Maria Căpit. Vârnav*, Spălărești-Suceava, 4 lei; *Păr. Toma Chiriciuță*, Bârlad, 4 lei; *D. N. Câmpeanu*, Târgoviște, 4 lei; *D. C. Câmpeanu*, Târgoviște, 4 lei; *Păr. V. Ursăcescu*, 2 lei 50 b. *D. Sub-It. T. Câmpeanu*, Târgoviști 39 lei 25 b. *D. Căpit. Al. Pustia*, Tecuciu, 4 lei; *D. Sub-Lt. Prager* Târgoviște, 9 lei 25 b. *D. Căpit. N. Crupenski* Bacău, 4 lei; *D. Maior Negulescu*, Birlad 4 lei; *D. Locol. Vișoreanu*, Birlad 4 lei.

ANUARUL COMISIUNII MONUMENTELOR ISTORICE

PE
1914

INTOCMIT DE

Alex. Lăpădatu

140 p.

Econ.-stafvofor V. URSACESCU:

MONOGRAFIA SCHITULUI BRĂDICEȘTI

Din jud. Fălciu

Iași, 1914,48. p. cu 4 ilustrațiuni și facsimile

D-I IOAN LUPAȘ:

CONTRIBUȚIUNI LA ISTORIA ROMANILOR ARDELENI

1780-1792

Cu 48 acte și documente inedite, culese din arhivele din

Viena, Budapesta, Sibiu și Brașov

Analele Acad. Rom.- Mem. Secf. isl. XXXVII

208. p.

2 lei

Domniei-sale

Domnului

Artur Gorovei

Fălticeni

N CREANGĂ,

Revistă de limbă, literatură și artă poezică—Anul VIII. No. 10 pe Octombrie, 1915, cuprinde :

T. Pamfile.—O nouă carte despre industria țărănească.

C. N. Mateescu.—Un «fiziolog» românesc din viacul al 18-lea.
(urmare).

A. Mosei, N. I. Munteanu, O. Rotundu.—Datine și credințe.

T. Pamfile.—Cântece bătrânești.

A. Moisei.—Vorbe adânci.

Pr. Fl. A. Drăghici.—Boli la oameni, leacuri și descănțele.

T. Popovici.—De viermi (la vițe).

Al. Saint-Georges, S. Manole, O. Rotundu, Daniilescu. Cântece.

D. Urzică, O. Rotundu, N. I. Munteanu.—Glume, jâții, taciale.

T. Pamfile.—CRONICA.

ILUSTRAȚIUNI —Fântâna Meșterului Manole de lângă Mănăstirea Argeșului.

Revista Istorică, I. 9-10 pe Septembrie-Octombrie 1915:

N. Iorga: Un sol sas la Praga al lui Mihai Viteazul

II. **Documente**, I. Despre Casa poșlinei.-II. Hrisovul Tăr-
gului Moinești

III. **Dări de samă**.

IV. **Cronica**: de N. I.

Redacția și Administrația: Văleni de Munte (Prahova).

**Cumpărăm acte și manus-
crise vechi**

Adresa: T. Pamfile, Bârlad, strada Corbului.

Miron Costin

===== REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE =====

APARE O DATA PE LUNA

C U P R I N S U L

«CIUMA LUI CALIMAH».—T. Pamfile.

DOCUMENTE.—St. Azimioară, C. Daniilescu, G. Florescu, A. Gorovei, C. D. Mateescu, U. C. Nicolau, A. Saint-Georges, Econ. U. Ursăcescu.

INSCRIȚII.—T. Pamfile.

INSEMNĂRI.—T. Pamfile.

CRONICA.—T. Pamfile: Pr. I. Antonovici: Documente Bărlădene. Vol. III.—Const. Moisil: Monete vechi românești, inedite sau puțin cunoscute.—D-r I. Lupaș: Episcopul Vasile Moga și Profesorul Gheorghe Iazăr.—Ch. Ghibănescu: T. Codrescu, revistă istorică.

ILUSTRAȚIUNE.—Fântâna «Meșterului Manole» de lângă Mănăstirea Curții de Argeș.

Redacția: Strada Corbului. □ Administrația: Strada Traian 14.

===== B Ă R L Ă D =====

EXEMPLARUL:

În țară 35 de bani
În străinătate . . . 45 „ „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 4 lei
În străinătate 5 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, C. D. LUPAȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, S-LI. T. CĂM-
PEANU, I. CHRISOVELONI, ALEX. ECSARHU, P. GAVĂT, A.
GHEORGHIU, H. GHERGHELY, W. KAMINSCHI, C. D. LUPĂȘCU,
M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU, ZOE V. NICO-
LAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES, EMILIA
STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

ABONAMENTUL

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Traian 14.

PR. I. ANTONOVICI:

DOCUMENTE BÂRLĂDENE

VOLUMUL III.

Acte de proprietate de ale moșiilor pălădești

Tip. C. D. Lupășcu, Bârlad, 1915. 394 p.

6 Lei

D-r I. LUPĂȘ

EPISCOPUL VASILE MOGA și PROFESORUL GHEORGHE LAZĂR

cu mai multe acte și documente inedite

Analele Acad. Rom. Mem. Secț. ist. Tom. XXXVIII

60 de bani

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția: Strada Corbului | Administrația: Str. Traian 14.
 ===== B Ă R L A D =====

«CIUMA LUI CALIMAH»

În Țara-românească s'a păstrat în popor amintirea despre „Ciuma lui Caragea” fie din cauza marelui număr de morți, — în zilele Măriei sale Ioan Gheorghe Caragea Voevod, când au murit mii de oameni de ciumă¹, — fie din cauza întinșelor măsuri de pază și luptă ce s'au îndeplinit împotriva bolii, — pentru «desrădăcinarea bolii ciumii», pentru «lăzăreturi» pentru «molefsire», pentru «spitalurile năprasniciei boli», — toate mai ales în anii 1813 și 1814.

Scarlăt Callimachi, nu și-a lăsat numele legal de-o boliște, ca vecinul său de peste Milcov², cu toate că Moldova n'a fost scutită de prăpădul bolii, pe care l-a cunoscut și mai înainte și după această vreme.

Cele două mărturii ce urmează ne dau câte-va știri. Una, o lungă cercelare cu privire la o moară fălcieană, pe Elan, ne spune că la un an și nouă luni, după 1813 Făurar 2 «s'au iscal» pentru acele părți, «năprasnica boală a ciumii», ceea ce însemnează 1814 Noembrie, fiind, se pare, numai iarna, căci peste vară, când se scrie mărluria cercelării la fața locului, la 1815 Maiu, boala trecuse; atunci, «viind fiiști cari pi la casele lor, au venit și preutul la moară». Măsura de igienă preventivă se vede: la ciumă, oamenii își părăsiau casele și fugiau în singurătăți, unde se și îngropau cei răposați³.

A doua mărlurie o avem pentru anul 1816.

¹ Academia Română, *Catalogul manuscriptelor românești*, I p. 634; tot de aici și alte citații.

² Avem totuși zicala: *De pe vremea lui Călimah*, din vremea veche.

³ Pentru ciuma din 1829: Pr. I. Antonovici, *Documente Bârlădene*, I, p. 305
 «...și sunt îngropați în satul Puțeni, la coasta unei văi... coasta dispre satu».

I.

Foasta Mănăstire a Floreștilor, din jud. Tulova, despre care așleptăm lucrarea aproape gata a Păr. I. Antonovici, are, legată la un loc, două evanghelii: una românească din Buda, 1812, și alta grecească, din 1811.

Pe ferecălura acelei evanghelii se citește:

Această evanghelie s'au afierosit de obștimea negușitorilor din Huși, la sfălșnta Mănăstire Florești, spre vecinică pomenire, 1816.

Prilejul acestei afierosiri, pe vremea căreia jînulul Tulovii atărnă de eparhia Hușului, îl lămurește următoarea însemnare lrumos așlernulă la slărșilul evangheliei românești:

La anul 1816 în zilele pre luminatului Domnă Scarlat Alexandru Voevod și a preosf-Episc. Hușului Chirio chir Meletie: pentru mulțimea păcatelor noastre, viind asupra noastră dumnezeiască pedeapsă cu boala ciumei, și în spaimă fiind tot norodul, au căutat a alerga la Maica Domnului ce să află la sfânta Mănăstire Floreștii, care aducându-să aici, nu numai a o vedea, ci și prin casele noastre ne-am învrednicit a o avea noi păcătoși; și după nevrednicile rugăciuni ne noaștre izbăvind-ne de ace groaźnică prăpădenie a morții, ca un pre mic lucru, pe lângă a sa nemărgenită milostivire ce au arătat asupra noastră păcătoșilor, spre slava și cinstea a Maicei Domnului, dela tagma negușitorilor și a obștiei din Huși să afierosiește aici slăntă Evanghelie la sfânta Mănăstire Floreștii, să fie nestrămulată pentru vecinica pomenire, la cari Mănăstire să află icoașna acia făcătoașre de minuni a Maicii Domnului.

Și îndată dedesubt:

Pe lângă a răvnitorilor negușatori și a celorlalți lărgoveți din Huș cheltueală, spre facirea aici slăntă evanghelie afierosită la sfălșnta Mănăstire Floreștii, au urmat și din partea mea toată cuviincioasa sălînță și ostentală cătră săvărșirea ei. Și pentru neuitarea smeritului meu, am însemnat aici.

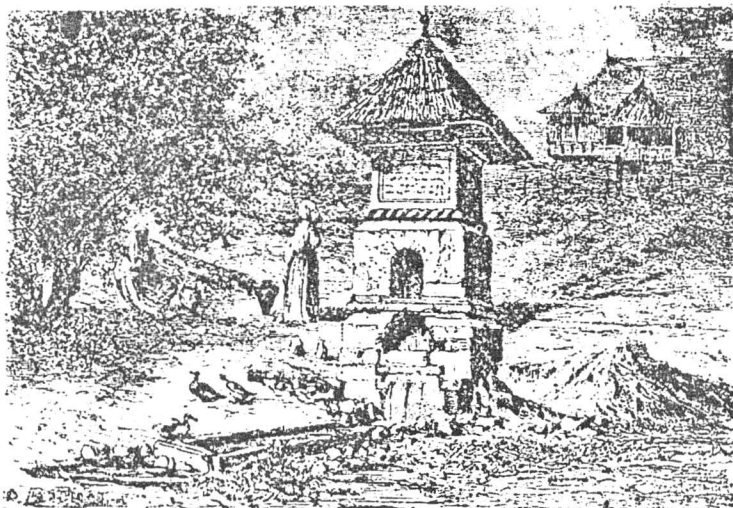
1816 Dec. 28. Dimitrei iconom și Ep. Huși.

II.

Aducând poronca cinstirii isprăvnicii preutul Vasăli Focșa pentru moașra ci au făcut-o în apa lalanu pi moșia neașmului focșenesc, undi iaste și preutul răziș, în sat Ciurcanii, fiindcă răzășil vândusă moșia pe doi ani¹ preutului, din let 1813 Făur 2, în

¹ O arendaseră.

I N S C R I P Ț I I

36. — „Fântâna meșterului Manole” de lângă Curtea de Argeș, de Lancelot.

42. Inscripția Mănăstirii Turnu, j. Argeș, a se vedea la p. 142.

43. Inscripția Fântânei «Meșterului Manole» dela Mănăstirea

Curtea de Argeș:

Cursul apei din fântînă,
Cînd iaste reace și bună,
La ia mult norod să adună,
Ca setea să-ș potolească,
Inima să-ș răcorească,

Vederea să-ș veselească,
Și cine bea, mulțamească,
Și pe clitori proslăvească,
Cu toții îi fericească,
Și până când apa curge,

cari condrat vându venitul moșii împreună cu mora vechi, cari mora n'au dat-o în stări aciasla: mai pornită¹, fișin]d că să ține cu opreli. Și stăpânind preutul moșii împreună cu moara un an diplin și 9 luni din anul al doilea, niputând împlini stăpânire moșii după condrat, întâmplându-să di s'au iscat năprasnica bo[al]-lă a ci[ul]mii, și lipsindu-să preutul di moară, cum și de alte vinituri a moșii, rămăindū mora pustii, s'au pornit. Apoi, după ci s'au isbăvit satul Giurcani di năprasnica bolă și vișin]d fiști cari pi la casăle lor, au vinil și preutul la moară și au găsă-o pornită, cum și altele din venitul moșii prăpăditi cu lotul. Apoi preutul văzându aceste întâmplări, au strănsu pi răzășii acestii moșii Giurcani [și] s'au pus la cali așa, ca să facă preutul moara cu toată cheltuiala sa în diosăbit vad și cu iazu de iznov, mai vâr-

¹ Aproape să cadă

Pomenirea nu se slinge,
 Și-și mai mull să adaoge.
 Că curge cu 'ndeslulare,
 Aciasta sfîrșit nu are.
 Să ia să bea fieșlecare.
 Acest izvor era lăinuil,
 Din vechime negîndit
 Până acum când s'a înoil.
 Făcindu-să înliu cercare
 Pentru gustul care-l are.
 Așa au și găsil cu cale
 Când ială¹, cum o au aflat

Intr'acest loc o au mulat,
 Bun lucru cu adevăral.
 Prea sfinția sa stăpănu
 Iosif I Episcopul².
 Cu Meletie Iconomul ;
 Căci și aice s'au ostenil
 Și nu pușin au cheltuit
 La cișmelele ce-au făcul.
 Cum și alle lucruri multe.
 Cu mari chellueli făcute,
 Pre afară și în curle.

44. *Pe un vas de aghiasmă de argint, din biserica, foastă ves-tila Mănăstire a Floreștilor, j. Tulova :*

† Aciastă crăstelniță a Floreștilor au făcul-o dumnealui Manolache Costache vel Vor[nic] dinpreună cu giupăneasa dumisale Marie Pălăloi, find egumen Iermonah Atoni Mogâlde. în zilele Mării sale lui Costantin Racoviță Voivod. Let 7265 Săpt. 1.

45. *Pe ferecătura unei evanghelii grecești din 1848, tipărită în Veneția, cu majuscule latine, tot acolo :*

A[rhimandritul] N[i]l[us] E[lgumen]. 1860.

46. *Pentru altă ferecătură de evanghelie, a se vedea p. 150.*
T. Pamfile.

¹ N. Iorga, *Inscripții din bisericile României*, I, p. 155, la această inscripție : că îndală.

² *Ibidem* : Iosif Episcopul.

Ios cu totul să o [f]ac[ă] noo. Și prin învoiala ce facu răzășii, dau și condral din let 1814 Maiu 8, în care condral dau ac[ă] moară să o stăpâne[a]scă preutul în pace nesuparat de nime, iar după împlinire acestor 8 ani să intri [în] stăpâniri fiișlicari după părțile salî. Și preutul după tocmala ci-au avut sfârșit cu răzășii, s'au apucat di lucru morii și în călă vreme au lucrat preutul mora pără au isprăvit-o dăndu moara pe faină, nime din răzăși nu s'au arătat nemulțămîl, iar acum, sculându-se acest Pascalû Goginiță, gineri logofăt[ul]ui Gavrilă Focșa, înpreună cu preutul Neculaiu Blănar, vor să intri în stăpâniri morii. În cari Pascal Gogineț în-trîndu în vama morii, au vîndut-o unui Bolgar din satul Giurcanii, înpotrivindû cu mullă supărări pî preutul Vasăle. Eu după poronca cînstiliî isprăvniciei, am mârșu la fața locului, am adunat pî toți răzășii ci au dat condral pântru moară, undi iață fi[in]d

vornicul și frunțașii satului, față fiind și preutul Neculai Blănar ce să arată mai sus și preutul Vasăle Focșa, am intrat în cercelare cu amăruntul atât pentru mora vechi, ci s'au stricat, cât și pântru faciri morii aceștii noou. Și mai întâiu răzășii au zăs că rău și fără dreptate să acolisăscu Pascal și preutul Neculaiu di oprese stăpânire preutului Vasăli Focșa, măcar că Pascal Goginiță și preutul Neculai Blănar zic că ei nu sânt iscăliți în condraț[ul] morii, dar la înfă[ș]oșari ci le-m făcut cu ciia-lanși răzăși, au arătat Dumitrachi Focșa că în vremi când au dat condraț pântru moră, el iara vechil din parti logofătului Gavrilă Focșa, socru lui Pascal Goginiță și el au iscăiit și din parti logofătului Gavrilă după carte ce avē di vichilimē iar Pascal n'au fost îngăduit a să atingē di viniturile părții di moșia a logofătului, fiindcă nu vrē socru-său. Au mai arătat și Cosanlin Blănar, frate preotului Neculai Blănar că tot în vreme ci au dat condraț, au fost întrebat preutul Neculai Blănar, fiind tot acolo, mai vârtos că în călă vreme au lucrat preutul moara, nici unul dinl'aceștii nu s'au arătat nimul[ă]miți cu invoiala ci au făcut ciia răzăși. Cari și vornicul și frunțașii satului Giurcani iar[ă]ș au mărturisit că în călă vreme au lucrat preutul moara, ei pe Pascal sau pi preutul Neculaiu nu l-au văzut să dēi ajutor sau să arăti nimul[ă]mire, ci ei mărturisăscu că numai preutul Vasile au făcut moara ș'au ezit, arătând că în vremi secerii și căli 2 lei, 20 parali au dat pi zi. fi[il]in]dcă prinsăse apa în vreme aceia, și di rămânē iazu nilăcut, putē să rămāi sarac de loală chelluiala fi[il]in]dcă din vreme ci să iscasă năprasnica bo[al]ă a ci[ul]mii, rămăsăse multe datorii a preutului la sat, și acei datornici au plătit cu muncă la ezit, rămāind și havaetul casălor tot în lucru morii pi anul acela. Noi sălenii așa șlim și mărturisām ori undi vom fi chemați că pi preutul Vasăli Focșa il șlim stăpân asupra mori, fiindcă lemnul l-au scos cu noi cu satul din pădure, iar nu cu răzășii și căl nu s'au putut cuprinde să se scoatā cu carāle noastre, au plătit cu chirie di l-au scos, cum și cu carul său au cărat nilipsit¹. Mi-au mai arătat răzășii că acei doi ani ci au vândul moșia cu mo[al]ra vechi prin condraț, din let 1813 fe[v]r. 2, nu sânt răfuiți, zicând că ar mai avē rămășiți. Și stānd în socotealā preutul Vasăli Focșa cu Cosanlin Blănar, i Lupul Focșa și Dumitrachi Focșa i preutul Neculai Blănar și preutul Gheorghe zāt Blănar s'au socotit și din bannii acesluia 1040 lei ci ceri răzășii pi doi ani, s'au scăzut preutul

¹ Izvodul acelor chellueli s'a dat în Revista *Ion Creangă*, VIII, p. 297-8.

200 lei vinitul morii pi un an ci n'au slăpănit, mai scăzând 130 lei pi trii luni căli 43 lei 13 parali și un ban pi lună, mai scăzând 23 o rămășiță din chelluiala veche ci avè a lua după invoiala ci au dată pântru chelluiala moșii din let 1811 Maiu 14 ce zic răzășli prin invoială că toată chelluiala să iasă din vinitul moșii ș'a-poi să-și slăpănească fișlicari părțile sale, și se mai gădesc luați di neamul blănăresc și focșesc 216 lei 30 par. însă neamul blănăresc au luat 126 lei 11 parali și neamul focșesc 90 lei 19 parali. Și s'au mai găsit luați 120 lei 6 părali di Pascal Goginiț și di vieru logofătului Gavrilă prin izvod ci ari preutul. Și rămân la preutul Vasile 57 lei și mai trec a preutului la neamul blănăresc și focșesc, după soma slânjânilor, 72 lei 32 părali, fișind că neamul blănăresc și focșesc au avut să ia numai 198 lei 15 păr. și ei au luat 341 lei 7 părali, după izvodu ci iasli față, iscălit di răzăși. Cari față fiind răzășli, n'au lăgăduit pântru acestli bani. că rămân la neamul lor. Și prin cercelari ci am făcul, întru acest chip am aflat pricina și am dat mărturii la mână preutului Vasili Focșa răzăș di Giurcani.

1815 Maiu 2.

*Neciteț.***T. Pamfile.**

DOCUMENTE

347.*1543 April 24.*

† Cu mila lui Dumnezeu Io Radul Vvod și Domn a toată Țara Românească; feciorul marelui și prea bunului Radului Vvod., dau Domnia mea această poruncă a Domniei mele Radului cu frate său și cu feciorii lui, și lui Dragomir cu frate său și cu feciorii lui, ca să țină moșie în Padurești oricâtă se va alege partea lor de moșie, pentru că e a lor bătrână și dreaptă moșie și de moștenire. Apoi Radul cu frate său și Dragomir cu frate său au venit înaintea Domniei mele cu feciorii lui Roșca și cu feciorii lui Drăgoe, și așa pără Radul și Dragomir pre feciorii lui Drăgoe pentru o carte ce au fost a moșului lor încă din zilele răposatului Dan Vvod., cu care această carte au cumpărat Radul și Dragomir în Padurești a treia parte de moșie. Iar feciorii Roșcâi și feciorii lui Drăgoi au cerut lege dela Domnia mea ca să se judece cu cinstiții Dregătorii Domniei mele. Și le-am dat Domnia mea feciorilor Roșcâi și feciorilor lui Drăgoe lege

24 de boeri să jure că . . .¹ nu este scrisă nici cu şlirea nici cu mâna tatălui lor, iar . . .¹ feciorii Roşcăi şi feciorii lui Drăgoi cu toţi acei boeri n'au putut să jure nicidecum pentru acest loc . . .¹ dinaintea Domniei mele, iar Radul cu frate său şi Dragomir cu frate său au scos . . .¹ de pâră a treia parte din Padureşti, pentru care s'au pârît moşii, strămoşii . . .¹ înaintea Domniei mele de a lor bună voia . . .¹ Radul şi Dragomir şi cu fecioru . . .¹ moşie în o parte . . .¹ feciorii Roşcăi . . .¹ lui Neagoe însă mărturie a 24 de boeri . . .¹ hotarnic au fost jupan Fărtal Vornicul . . .¹ Vlăcea din pogorişului, până la un loc . . .¹ în malul Vlăcealei din jos, drept stemnea Hor- . . .¹ -ni din via lui Dragomir, pe stemnea în sus din via Radului până în măgurice, în malca . . .¹ până în via lui Drăgoi, drept în mijlocul satului, din valea de jos până în pogoriş. De aceea le-am dat şi Domnia mea, ca să le fie lor moşie şi de veci, lor şi copiilor lor, şi nepoşilor şi strănepoşilor, şi de cătră nimenea neclintită nici schimbaltă, după porunca Domniei mele. Încă şi mărturie jupan Staico ce a fost mare Dvornic, şi jupan Coadă mare Dvornic, şi jupan Tatul mare Logofăt, şi Drăghciu ce-a fost Spătar, şi Stroe ce-a fost Spătar, şi Udrişte Vislier, şi Albul Stolnic, şi Cracea Păharnic, şi Dragomir Spatar, şi Badea Comis, şi Stanciul Postelnic, ispravnic Prabăt Ban, am scris eu Vladul în scaunul Bucureşti, luna Aprilie 24, în anul 7051.

† Io Radul Vvod. (*Pecetea domnească limbrată*). Cu mila lui Dumnezeu Domn.

Biblioteca Academiei Române, care a făcut traducerea, i s'a înlesnit o copie după originalul ce se afla în R.-Vâlcea la d-l

C. Daniilescu

348.

1711 Februarie 10.

† Adecă eu Alexandra Logofelias[a] răposatului Varlam log[ol]-fătul fac şlire cu aciaslă scrisoare a me precum eu de bună voia me am dat şi am dăruil a me driaptă ocină şi moşie de la părinţii mei giunălate de sal de Ionăşeni de la ţinutul Sucevii cu hăleşteu şi cu vad de moară şi cu fână şi cu tot vinitul. Aciaslă giunălate de sal din parte de gios o am dat gineri nostru lui Ion sãn Giorzu şi fiică-noastră Marii, ca să le fie dumnelorsali moşie în veci. Aşidere i am dat şi patru vecini (*un rând rupt apoi*) cu ficior şi Ursul Zarzul cu ficior şi Ţile sãn To[ol]der Drăc-

¹ Părţi rupte.

san cu ficior, ca să le fie dunnelorsali moșie în veci.

Alecsandra . Varlănias|a|

Ll. 7219 fev. 10.

Copie cu câteva greșeli și înr'o condică de familie a familiei Saint-Georges, încredințată de tribunul de Dorohoiu la 1867, Febr. 4 sub no. 875.-Fila condicii 8 v-o.

A. Saint-Georges

349.

1713-4

† Adecă eu Nedelco și eu Radul și eu Stan și eu Milea ficiorii
jupân[ul]ui Moncei ot Căndești împreună cu vărul nostru Cr[i]lstea
ficiorul Cristii Ciocan o[|] lam scris-am zapis[ul] nostru la mâna
Părcălabului Oprii feciorul Bratii otam precum să-s știe că i-amu
vândulu un laz, care ș'au făcut mo[a]ră pe dănsu. Și d'ântr'acel
lazu s'au vândut părți 2 în ll. 6. Încă să-s știe c'am vândut și
noi feciorii lui Ion Leaps, eu Neacsul și eu Nedelco partea no[a]stră
d[i]nătr'acelu laz dreptu ll. 3 și o parte au rămas den în sus
nevândută a Oprii Ciocanul. Eli s'au vândut trei părți și una au
rămas nevândută. Și ceale trei părți s'au ales dăn sus de ș'au
făcut vad de mo[a]ră. Pentr'aceia le-am dat noi de o parte. D'a-
ciasta am dat zapis[ul] nostru ca să fie de mar[e] credință la
mâna părcălab[ului] Oprii, ca să-s crează, moșie slăt[ă]lo[a]re lui
și feciorilor lui că Dumnezău le va d[a]. Și mărturii anum[e]: Păr-
călab Anghel otam și Stan Pop și Vlad[i]cul Beliescu și Stan sen
Ion Buciu și So[a]re sen Stancul otam. Ș'am scris eu Manla sen
Popii Cr[i]lștii cu zisa lor. Ll. 7222.

Pe verso: Și ne-am pus și noi vânzălorii degetel[e] mai jos
în loc de pecel[e] ca să-să crează.

Eu Cr[i]lstea Cioc[an]. Eu Radul braț.

Pergament, probabil dâmbovițean, 35/19 cm.

A. Saint-Georges

350.

1722 Iunie 1. Suceava.

Scriem pace și blagoslov[e]nie m[o]l[i]i[t]ii tale Vărlănias[o] că-
lugăriță. Îl facem știre că aice la noi veni gineri-tău Ion de ni
spusă pentru niști zapis[ă] ce sînt la mlfta ta cari i li-ai dăruit
și acum nu vrei să li dai. Ce viind cu carte noastră, ori să dai
zapisele la mâna gineri-tău, ori să vii să stai fa[ă] cu dănsul in-
aintea noastră. Aciaslă îl facem știre mlftii tali. Și săl fii bla-
goslovită. Ot Suciavă Iunie 1.

Și cu vecini cu lot, care ni-au arălat și diata care ai făcut la mână lui.

Ghedeon Mitropolil.

Copiat și în condica familiei Sănu-Georges. fila 10 v. La 1723 Maiu 5, Mitropolitul Ghedeon iscăliă cartea de judecată între logofteasă și ginerele său (Doc. No. 5) pentru aceasta s'a pus anul 1722 când judecarea nu se făcuse. Pentru zăpise, a se vedea aici, no. 348.

A. Saint-Georges.

351.

1744 Ianuarie 6.

Adică eu Constantin Alcaz biv vel Sulger și cu giupâneasa mea Catrina, fata lui Mihalache Bantăș, ce au fost vel șatrarscriu eu și mărlurisesec cu acest adevăral zăpis la cinstita mână dsale Sandului Sturzei marele logofăt precum să să șlie că i-am vândut dsale toate părțile mele de la socru-meu ce au avul în sat în Balasinești de la linutul Romanului, jumatale de stălp din partea Anii și parte lui Bejan sin Maricăi și parte lui Grigorioraș zis Hoiungul. Toate părțile acestea le-au vândut dsale drept (*loc alb*) lei. Deci de acum înainte să-i fie dsale dreaptă ocină și moșie de veci și coconilor dsale și nepoșilor și cine s'ar trage din seminția dsale să-i fie moșie stăfătoare nerușiită și neclătit nici odinioară ; și la această locmeală s'au lămplat boeri și feciori de boeri, și pentru credință am iscălit.

7252 Ghenar 6.

Constantin Alcaz Sulg.

Catrina. *Maturi neciteji.*

Artur Gorovei.

352.

1798 April 23.

Adecă eu Ștefan Părcălab, ficior Irinei, nepot lui Ștefan Sacară, cari mai jos am pus numele și degetul, dat-am adevăral și încredințat zăpisul meu la cinstita mână a dsale Hatmanului Sandul Sturza, precum să se șlie că partea de moșie ce am în moșia Tâmpesții i Balasineștii. de pe maică-mea Irina, fata lui Ștefan Sacară, la linutul Romanului, care părți sunt trei stânjeni în Tâmpesții și trei stânjeni în Balasinești, acele părți dintr'amândouă moșiile de nimine silil, nici asuprit, ce de a mea bună voe le-am vândut dsale Hatmanului cu locmeală câte 7 lei. adecă șapte le stânjenul, pe care fac bani 42 lei, adecă patruzeci și doi lei. Deci după locmeală făcându-mi-se deplină plăfă întru mâinile mele, am dat și eu acest zăpis dsale Hatmanului, cu care de aslăzi înainte să fie volnic a stăpâni partea mea de moșie care mai sus ară, ca pe dreaptă ocină și moșie a dsale în veci nestrămutat

și nesupărat de către nimeni. Și spre mai adevărată credință am pus numele și degelul.

1798 Aprilie 23.

Eu Ștefan Pârcălab am pus degelul. *Un marlor.*

No. 351—2, din arhiva spităluului „Caritatea” din Iași. **Artur Gorovei**

353.

1811 Iunie 29.

Din porunca cinstitei isprăvniciei a Fălciului fiind eu rânduit ca să mergu și să cercenez pricina între vechilul dsali spatarului Alecu Grecianul și între răzășii den moși[a] Păhna¹ după arătare[a] ci au făcut vechilul la cinstita isprăvnicie[c] cum că un Cozma Graur ș'au vândut partea lui de moșie din moși[a] Păhna cum și casa și livada di cățiva ani dsali spat[arului] Grecianu și cum vrând vechilul a-și pune stăpânire pe ace parte de vânzare a Cozmii, pe casă și pe levadă și răzășei nici ca cum nu-l îngăduescu cu stăpânire[a] în holaru Păhnii pe ace vânzare. Dici eu după poroncă am mersu și am luat și pe vechilul dsale spatarului Alecu împreună și am mersu în satul Păhna, iar acel Cozma Graur n'au vrut că margă împreună cu noi să stei față. Și am adunat atăla pe frații Cozmii cum și pe toți răzășei de moșiea Păhna. și față fiindu amândoă părțale, i-am întrebat pe frații Cozmei și pre toți mazilei răzașei de Păhna di are răzășie Cozma Graur cu dâșii în moși[a] Păhnii, și cu un cuvânt nu îngăduescu răzășii pe vechilul dsali spat. a-ș pune stăpânire pre acă vânzare; frații Cozmei și cu toți răzășii au răspunsu că are pre[a] puțină parte din bătrânul lor ce frag di pre maică-sa a 5 parte, însă nialiasă iar livada nu este al Cozmii ci răzășască; unde nici a intra ca să o vedem n'au îngăduit frații Cozmei și răzașii, iar casa est[ă] al Cozmii iar răzașei nu o dau Cozmei fiind ne plătită cu datorie[a] ci au la Cozma de multă vreme și că vânzare[a] Cozmii nu este bună ci lălhărește și cu mare viclesug că nu este cu șlire[a] lor și vânzare[a] nu este de mult ci acmu în anul 1811 Marl. au făcut acel chip de vânzare vicliană și frații lui nu primesc vânzare[a] și cer răscumpărare prin giudecata la divan.

Al doile Neculce Dascalul și cu frații lui au mai arătat că în curgire a 2 ani ci s'au judecat cu dlui logofătul Costandin Grecianu pentru moșie[a] Păhna câteva zapisă de răscumpărare ce li-au dat luminat[ul] divan, li-au răscumpărat și au răscumpărat și un zapes al Frențoei, niam lor, unde livada ci zăci Cozma că

¹ Sat cari există și azi, făcând parte din com. Târzii, jud. Fălciu.

este al lui este driaplă al Fren[oe]l[ui] lui Graur care zapes lasle trecut în dos de hoerei divanului că au dat răzăşii banii şi au dat Graur banii la răscumpărare[le] acelu zapes, iar chelluiala zapesului n'au dat.

Iar acesta Cozma Graur nu era holteiu ci cu 10 ani înainte căsătorit şi scos din casa părinlească cu parte[le] lui şi nici în Pâhna n'au fost la răscum[p]ă[rae] acelu zapes; şi aşe au rămas Graur cu casa sa stăpânelor zapesului şi livezei Fren[oe]i.

Au murit Graur astă iarnă, au murit şi fiice[le] lui şi loţi ceilanţi ficiori a lui Graur fiind în cias de moarte au rămas Cozma Graur ipitrop la îngropatul mănecă şi cum i-au picat acel zapis ei nu ştiu; şi după ei i-au picat zapisul Fren[oe]l[ui] îndată s'au dus pe supt ascuns la dlui spătaru Alecu Grecianu şi l-au vândut încât nimeni nu ştiu. Şi au mai amăgit pe 2 fraţi a mănecă, unul din Vaslui şi unul din Huşi, au şi ei îndreptări.

Răzăşii cer zapes[ul] Fron[oe]l[ui] de la Cozma Graur prin mari judecăţi; şi precum am aflat nu lipsim cu plecaciune a înştiinţa.
1811 Iunie 29.

Supt mila dvs. pre plecată slugă Ghiorghei Juverdeanu mazil ot Olleneşti.

Originalul în muzeul meu, Dolheşti-Fălciu

Econ. V. Ursăcescu

354.

1814 Sep. 22.

Vornicia obşlei înputerniceşte pe Gheorghe Papadopol să strângă roadă vici de care vorbeşte actul no. 292. p. 86-7.

Al. Saint-Georges

355.

Document din 1815, Maiu 2, s'a dat aici. p. 158-62.

356.

1820 Fevruarie 4.

Grigori Vasile şi Dumitru sãn Ioniță Toderașc din satul Vale Oanii, jint. Tutovii, s'au jeluit Domnului Mihail Gr. Suful, că în moșiile Obârșenii și Lipova dela acel jant, având și ei părți de moșie de pe părintele lor Ioniță Toderașc, frate cu Andronache, Andreiu și Safta, loți ficiorii lui Toderașc sin Onosăi Postolache Oai. Acele părți de moșie le-a stăpânit Andronache, fiind cu șădere acolo. După moarte lui Andronache, mergând ei jăluitorii să și ei părțile în stăpânire, i-au împotrivit un Cozma Borș cu fra-

lii și neamurile lui, supl. cuvânt că le cumpăraseră ei. N'au arătat la 1812 zapisul, la cercetarea unor mazili rânduiți de isprăvnicie. Anul trecut, după alte jalobe, a cercetat spătarul Ioan Jora. La cercetarea de acum, Enachi și Cozma Borș înălțasează un zapis din 1783 Aug. 1 prin care feciorii lui Toderașc vând cumnatului lor Costandin Borș i sorii lor Rucsanda și ficiilor lor toată parte lor din moșie Obârșanli ce o au aleasă cum și altă bucată de loc despre apus ce să lovește în zari cu moșai Voineșlii cu două locuri de prisaca cu livezi, pentru 120 lei Au mai arătat și un alt zapis al tatălui jăluitorilor din anii 1795 iscălit și de alți marturi prin care arată că frații lui neimpărtaşându-l din vânzarea Obârșanilor, vinde și el de veci toată partea lor părinteacă din Lipova. Au și cartea gpodu din anul 1811 scrisă către ispravnicii de Tulova ca să-i înputernicească a-ș slăpâni cumpărătura. Pentru jăluitori, Iac mărturii netrebnice Nicolaiu, Ion și Grigorașu Cozma. Jăluitorii rămân de dreptate. 1820 Febr. 4

Dumitrache Șturza vel log. Drăcache Rosăt vel vornic. Costandin Calargiu vel vornic. D. Ralet vel vornic. Alecu Calimah vel vorn. Costachi Conache vel vorn. Ion Tăutul.

Copie încredințată din '829 Sept. 3

V. C. Nicolau

357.

1832 Iulie 4.

Niță sin Diiaconul Pirvul și Diiaconul Drăgoiu jăluitori moșneni ot Vălsănești cu Neculaie Postelnicu tot de acolo pentru un făcău de moară. și pioa ce s'au clădit dă piritul la leat 1815 moara. și la leat 1818 pioa sub cuvânt că sint clădite, pe părțile lor de moșie moșnenească, după alegerea pitarului Neculae Rălescu la leat 1823 Apr. 20 și piritul Neculaiu Postelnicul s'au înpotrivit că aceste acareturi nu cad pă părțile jăluitorilor de moșie, ce pe partea sa a 23 prăjini, prăjina palme 18 și un pumnu, cumpărate dela Andreiu Părcălabul moșneanul. La măsurare însă se găsesec prăjini 27 fără palme 6, adică mai mult patru prăjini pogonești peste 23... acest codru de loc înfundal nu numai că nu să înlînde cu lungimea ca să cuprinză malca apei iazului jumătate, nici pină în marginea iazului n'are înlînderea lungimii...

Cost. Cornișeanu

1832. Iulie 4

Numele moșnenilor Vălsănești ce au fost față cu această alegere: Popa Sandu, Popa Sandu Bătrinu, Diiaconu Pirvu, Diiaconu Ghiorghi, Lisu sin Diiaconu, Pătru împăciuitor, Niță al Călugăriții împăciuitor, Grigore Culieru, State Ciofcă Cutieru, Dumitru Tranda-

fir Culier, Neculai Croitoru Culieru, Neculai brat Andreiu, Ion Câr-
ciumaru, Ghiorghiu sin Diaconu Sandu, Neculaiu Ciotcă, David
Ungureanu, Sandu sin Pană Guruii, Stere brat, Toma Ungureanu,
Toma Strupa, Gheorghe sin Neculai Popescu, Neculaie Popescu
pirilu, Diaconu Diaconi [și] Niță sin Diaconu Pârnu, jăluitori, Pe-
trică Ion Moșneanu, Florea Popescu Arendaș.

Act argeșean împărtașit de d-)

G. Florescu

358.

1836 Iunie 15.

Cu frățască dragoste mă închin dum, arhon Sărdar!

Am primit scrisoare dumatile și m'am bucurat că vă aflați să-
nătoși. Am primit și opt zăci de galbeni, pe sămeni cusurul până
la două sute cinzeci galbeni pentru care aducându-ți cele mai
mari mulțumiri pentru facere de bine ce me-i făcut rămăind cu
o mare îndatorire. Iată prefăcând și sănelul, îl alătorez dumatile
rugându-le să-mi dai ertare că te-am supărat, fiind al dumatile
ca un frate și slugă. *Necite!*

15 Iunie 1836

Adresa răvașului: Cinst. dumisale Arhon Sărdari Ioniță Joian
cu frățască dragoste. La Botoșani.

Donația d-lui D-r Norbert Stefan Donibrowski muzeului

Al. Saint-Georges

359-60.

Doi jâlbe de preoți din 1837.

*Din cele două jâlbi către Domnitor, cari se tipăresc aci, se poate vedea un colț din
tristă și umilită stare în care se află preștinea noastră pela începutul veacului al
19-lea. Rezoluția Domnitorului Al. Dumitrie Ghica este ca să se trimită prin depar-
tamentul bisericesc Episcopului respectiv pentru cercetare și îndreptare.*

1.

Prea înălțale Doamne.

Cu lăcrămi în ochi jăluim înălțimii voastre, ca să avem drep-
tate cu părintele protopopul Ștefan din plasa noastră Novaci, că
dacă s'au orânduie protopop, în toată vremea ne aflăm băluși, ne-
căjiți și jăfuiți, cu nedrept luând și o dajdie de baston și câte 3 lei
de fieșcare biurnic. Ne-au luat mai mult pe seama sfinții sale,
pentru care i-au coprins alăl poruncile și cîntăniile și să află la
un popă Nicolae ot Crasna și fratele său, diaconu Pătru. Care
jăluiri, să arată mai jos anume, bez de **bătăile și închisorile**
ce pătînim dela dânsul; că pe unul din preoții noștri, anume
popa Dumitru Hulubeanu, pentru că au dat jalobă Preașfinții
sale Părintelui Episcop, pentru nedreptățile ce păplimlă, l-au în-

chis în clopotnița bisericii schitului Crasna, ținându-l o zi și o noapte.

Asemenea și la vremea scrisului condicilor ne aduce sălnicește și dăm zapis fiului sfinții-sale că vom plăti câte 2 sfași de fieșcare condică și nu voiește a ne lăsa să le scriem noi.

Am făcut înștiințare Preaosfinției sale pentru cele ce pălimim și ne-au orânduiri cerclător pe unu protopopu Constantin Petreanu și numai ce au venit pe acolo, iar vreo ispravă n'au făcut.

Acum la venirea Preaosfinții sale în eparhie, am făcut orânduială la noi preoții cu numirea de **conac** a Preaosfinției sale și Preaosfinția sa, că numai doao zile au șazul la schitul Crasna, ci auzim că au și plătit cele ce s'au luat.

De toate acestea am jăluit în multe rânduri Preaosfinții sale și nici o mângâiere n'am văzul.

Acum, ne mai având altă nădejde de ajutor, năzuim la mila Înălțimii voastre, că să se răverse asupra-ne și să să porunciască unde să va cuveni, să ni să orânduiască alt protopop, ca să putem trăi și noi în liniște, precum vedem că trăiesc învecinații preoții din plasa protopopului Costache din orașul Târgu-Jiului.

Plecați rugători către D-zeu. Noi obștia preoților din plasa plaiului Novaci.

Pe contra pagină jalbei e însemințarea :

De cele ce suntem jefuiți :

Lei trei parale 10 o dajdie de baston.

Lei trei de fieșcare biurnic.

Parale 25 de fieșcare popă, chelluiala episcopiei.

Lei cinci, parale 20 de o cununie.

Lei cinci, parale 20 culia preceslaniei.

Lei patru, parale 20 de o condică pentru chirii.

60 herbeci dela 60 de biserici

1 car de fân de biserică.

20 de oca de porumb de un popă.

19 oca grâu i pac.

2 pui de găină de un popă, bez de oao și unt.

II.

Prea Înălțate și prea mult milostive Doamne,

Cu al doilea jalbă.

Cu izvor de lacrimi jăluiesc milostivirii Înălțimii tale, ca să am lumină de dreptate cu părintele protopop Ștefan Craioveanu, ce să află în dregătorie protopopiei plășii Novaci, că în pizma ce soară asupra-mi, s'au pus ca un leu să mă pusliească.

Că la leatu 1832 cerând să-mi dea adevărînța cuvenită ca să nă facă din diacon preot, când mi-au cerut o sumă de bani cu

nume de havel și nepulând a-i da, am apucat drumul drept la București fără de nici un înscris. Și mergând la Preașfinția sa, părintele episcop Neofit al eparhiei noastre și arătându-i pricina, m'au și făcut preot desăvârșit și duhovnic cu ajutorul lui Dumnezeu.

Apoi viind la părintele protopopu a mă face cunoscut, ca să pociu slui cele sfinte întru sfânta biserică salului nostru Pociovaliștea, unde să prăznuește tronul Prea sfintei adormiri, la care mă aflu clitor și moșnean.

Și în loc de a-mi da voie și blagoslovenie, s'au pornit ca o fiară sălbatică asupra mea necinslindu-mă cum au vrut, zicând-că cine m'a făcut popă, acela să-mi dea voie să slujesc.

Și de atunci sunt patru ani trecuți de când mă tot gonește cu pizmă însemnată. Și de am încercat ca să slujesc, taman în ziua care am slujit sfânta liturghie, s'au pus și m'au legat cu **ștreangul de o furcă de păl și m'au bătut cu parul**. Apoi de atunci și până acum în multe rânduri m'au tot legat, m'au bătut, m'au căznit, scoțindu-mă și din biserică, băgându-mi vină și pentru un sfânt antimis ce mi s'a dat de către părintele episcopu pentru treaba bisericii, zicând că de ce să nu cumpăr antimis de la sfînția sa, pentru entires în parte-i.

Am dat patru jâlbi la sf. Episcopie și una cătră înălțimea ta și nici până astăzi nu mi-am dobândit dezlegarea și odihna, ci pălimesc ca în vremea Turcilor și văduvesc de sfânta biserică. Căci și de slujesc, cu multă frică, că mă omoară și-mi lasă șase copilași săraci.

Cu umilință iarăși mă plâng înălțimii tale, ca să te milostivești a să face cuvenita punere la cale cu luminată hotărâre, prin înouită poruncă atât pentru dezlegarea mea cât și pentru a bălăii și cheltuielii și multe păgubi cu despăgubire.

Prea plecat ș. a.

Popa Gheorghe duhovnicul ot satu Pociovaliștea.

1837 Ghen. 22.

Extrasă din dosarul arhivei Episcopiei de Râmnic din data anului respectiv.

C. N. Mateescu.

361.

1843 Ianuar 19.

Cosma Panfile cu Ștefan și Gh. Necoară din Coslești-Tulova dau zapis lui Iordache Popa că s'au împrumutat cu două zeci și șese și giumatate lei, de la Iordache Popa, cu vadă di Duminică ce vine în cea Duminică, iară nefiind bani la vadă, să avem a-i da una chilă de popușoi, pentru prețul banilor di mai sus înșămnați iar dacă vom da banii, avem să-l mulțămim cu un leu de parale...

Bărlad

Act. St. Azimioară

I N S E M N Ă R I

170-2.

Pe o Psallire la d-l M. Focșa, primar în Florești-Tutova.

— Să să știe de când s'au cutremurat pământul, luna lui Ghenarie în 26 zile într'amurg (*restul lăial la relezalul cărții*).

— Să să știe de când am luat pe Marie soț vieții mele, la lăsa-tul săcului de postu Apostolilor. Veletu 7293 luni 15.

— Să să știe di când s'au născut fiul nostru Ion. Martie 12.

T. Pamfile.

C R O N I C A

Pr. I. Antonovici : Documente bărlădene, Vol. III. Păr. I. Antonovici dă la iveală al treilea volum de Documente bărlădene cuprinzând acele de proprietate ale moșilor Palădești din Moldova (ținuturile Tutova, Vaslui, Tecuciu și Putna). În legătură cu istoria lărgului Bărlădului.—ceea ce pentru timpurile de demult însemna și vecinătate sau ocolul lărgului,—vom găsi multe lucruri de seamă; parlea de căpelenie va fi însă alta : începăturile și dezvoltarea neamului Palădesc, dela *Toader Palade, jîtnicer și vameș* (1637) și *visternic* († c. 1642), de aproape slujitor lui Vasile Vodă Lupu „cu loată inima și cu mare credință la Țarigrad și în alte părți, la toate trebile noastre și la poruncile noastre” (p. 39), și până la un veac și jumătate în urmă, la cei nouă feciori a lui Ioniță Palade visternicul. Să adăogăm și o credincioasă lcoană a chipului cum s'a născut marea proprietate, și alătea lucruri mărunte, scoase aproape numai dintr'o condică scrisă pentru casa vornicului Ioniță Palade, mort în 1770 la Nijna, în Rusia făcând parte din deputația moldovenească la Ecaterina II.

Părintele Antonovici mai are desigur mult și însemnat material, păstrat de credincioasă familie boerescă, în legătură cu alătea chestiuni, căci aling de-a dreptul nu numai istoria socială a Moldovei, și va fi având apoi și altul, tot așa de scump pentru istoria lărgului căruia i-a închinat alăta muncă. Astăzi, după o cumpănă care i-a ținut suferinței câteva timp, în urmă loată sănătatea ca să lărgescă tot mai mult holarul celor ce și le-a pus înainte spre luminare. Sinteză... da, e bună: o folosesc întâi leneși și grăbiți; nouă ne trebuie multe volume de *Documente bărlădene*.

Const. Moisil : Monete vechi românești inedite sau puține cunoscute. După câteva explicații de ordin metodice, ajutorul munismat al Academiei Române descrie 37 monete, însoțite de clișee, din timpul Voievozilor Vladislav I, Radu I, Vlad I, Petru Musat, Iliăș, Alexandru II, Ștefan II (?) și Ștefan Tomșa.

D-r L. Lupas : Episcopul Vasile Moga și Profesorul Gheorghe Lazăr. Pe temelul multor mărturii inedite, se cercetează pricina pentru care Lazăr a trebuit să treacă munții. Ea se află loată în alătea porunci prea lămești ale Episcopului Vasile Moga. Durere a lăsat acolo; dincoace „n'au trecut două zeci de ani și loată viața românească a fost prefăcută, și în Muntenia și în Moldova, prin acțiunea acestui p.ibeag sărman, coborîl din Ardealul iobagilor”.

G. Ghibănescu : T. Codrescu, revista istorică. Ne mai putându-și îngriji activitatea în cuprinsul publicațiilor sale obișnuite, d. Ghibănescu începe publicarea unei reviste lunare care va cuprinde părți mărunte și subiecte răslețe din marele material cules de pretulideni. Saluând apariția acestel reviste asupra căreia nu vom putea avea decât înălțimea vrăstei, urăm d-lui Ghibănescu cea mai frumoasă isbândă.

T. Pamfile

De la Administrație.

Adeverințe S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințele pentru: D. V. Vasiliu-Măscurei, Bârlad 4 l. D. G. Constantinescu, Ruseni-Plopana-Tulova. 4 l. D. S. P. Colibaș, Afumași-Ilfov 4 l. D. George A. Cosmovici Tg.-Neamț 4 l. D-na Eufros. Carapeanu, Bârlad 4 l. D. Inginer C. Vasilescu, București 4 l. D. Căpit. C. Stanian Reg. 12 Inf. Bârlad 4 lei.
(urmează)

Buletinul Comisiunii Monumentelor istorice

Anul VIII. Fasc. 29. Ianuarie-Martie. 1915:

Palatul dela Filipeștii-de-lâng. de N. Iorga. — Monumente inedite din Tomi, de D. M. Teodorescu. — Cele mai vechi cruci de mână din Bucovina, de I. Veslovschi. — Plumburi de marcă dela Tomi, de H. Melaxa. — Tomi-Oescus, de G. Mateescu. — Liber-Dionysos, de P. Nicorescu. — Cronică: Un pictor român în Ardeal, Raport a lui Freywald și I. Schlatter. Sculptorul lui Duca-Vodă —, Un zugrav la 1742 de N. Iorga. — Inscripții dela Negoești, Preajba, Olteni, Bengești, Ostrov. Pietrarii-de-jos, Bordești și Gugești, de V. Drăghiceanu.

Teodor Codrescu

Revistă istorică scrisă de Gh. Ghibănescu

An. I. No. 1 (Oct. 1915), cuprinde: — Cuvânt înainte. — Documente slavo-române. — Inscripții. — Manuscripte. — Notițe pe cărți. — Spițe de neam. — Recenzii.

Adm. Iași, str. Rafail 1.

Abon. 5 lei pe an.

CPNST, MOISIL.

Monete vechi românești inedite sau puțin cunoscute

Analele Acad. Rom. — Mem. Sect. ist. XXXVIII.

23. p.

50 bani.

Domniei-sale
Domnului

Artur Gorovei

Fălticeni

ION CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară—Anul VIII. No. 11 pe Noembrie, 1915, cuprinde :

T. Pamfile.—Socoteala unei mori și a unui iaz, cu un veac în urmă.

C. M. Mateescu.—Un «Fisiolog» românesc din veacul al 18-lea (urmare).

D. Urzică.—Plugușor.

C. Daniilescu.—Ursul și omul (povestire).

M. I. Munteanu, A. Moisei.—Datine și credințe.

A. Saint-Georges, Gh. Boghiu, D. Urzică, T. Pamfile.—Căntece.

Gh. Boghiu, M. I. Munteanu, C. Rădulescu-Codin, A. Moisei, M. I. Dumitrașcu.—Glume, jălui, taclale.

Pr. Fl. A. Drăghici.—O sămă de cuvinte.

T. Pamfile.—CRONICA.

ILUSTRAȚIUNE.—Pietre de praștie.

I. NISTOR

EMIGRĂRILE DE PESTE MUNȚI

Anal. Acad. Rom.—Mem. Secț. Ist.—XXXVII.

50 de bani.

Cumpărăm acte și
manuscrise vechi

Adresa: T. Pamfile, Bârlad, strada Corbului.

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

DOUĂ ACTE PRIVITOARE LA ALEGEREA LUI
GHEORGHE-VODĂ BIBESCU.—C. N. Mateescu.

DOCUMENTE.—C. Daniilescu, Artur Gorovei, V. C.
Nicolau, Al. Pallady, T. Pamfile, A. Saint-Georges,
Ec. V. Ursăcescu.

INSEMNAȚII.—V. C. Nicolau, T. Pamfile.

CRONICA.—T. Pamfile. T. V. Stefanelli: Documente din vechiul
ocol al Câmpulungului moldovenesc. — Virg. N.
Drăghiceanu: Constantin Brâncoveanu, conte al
regatului ungar și principe al sacralui imperiu
roman. — C. Moisil: Efigiile monetare ale Dom-
nilor români.

ILUSTRAȚIUNE.—Pecetea Moldovei din 1793.

Redacția: Strada Corbului. □ Administrația: Strada Traian 14.

BĂRLAD

EXEMPLARUL:

În țară 40 de bani
În străinătate . . . 50 „ „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 5 lei
În străinătate 6 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI. C. D. LUPĂȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, S.-L. T. CĂMPEANU, I. CHRISOVELONI, ALEX. ECSARHU, P. GAVĂT, A. GHEORGHIU, H. GHERGHELY, W. KAMINSCHI, C. D. LUPĂȘCU, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU, ZOE V. NICOLAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES, EMILIA STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

ABONAMENTUL

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Traian 14.

T. V. STEFANELLI

DOCUMENTE

din vechiul ocol al

CÂMPULUNGULUI MOLDOVENESC

Editura Academiei Române

484 p.

6 lei

N. IORGA

Câteva știri nouă relativ la

Legăturile noastre cu Biserica constantinopolitană

În a doua jumătate a secolului al XVII.

Analele Academiei Române. Ser. II, Tom. XXXVIII, Mem.

Secț. isl.

20 p.

20 bani

Buletinul Societății numismatice române.

Anul XII. No. 25 Iulie-Octombrie 1915.

Dr. G. Severianu, Contribuțiunile la studiul începuturilor numismatice a Țării Românești; Determinarea unor dioboli din Milet. — *Const. Moisi*, Efigiile monetare ale Domnilor Români. — *C. Ap. Orășeanu*, Complectări la catalogul medaliilor românești. — *Const. Moisi*, Monete și tezaure monetare. — *Vicl. N. Popp*, Dare de seamă financiară.

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

 Redacția: Strada Corbului | Administrația: Str. Traian 14.

 B Ă R L A D

DOUĂ ACTE PRIVITOARE LA ALEGEREA LUI GHEORGHE-VODĂ BIBESCU

Pe două file se află scrise un cuvânt și o rugăciune, pe cari Mitropolitul Neofil II-lea Țe-ar fi rostit în Decembrie 1842, cu ocaziunea alegerii lui Gheorghe Bibescu ca Domn al Valahiei.

Diferitele împerecheri, mulțimea candidaților și alle multe greutăți ale momentului, au îndemnat pe Mitropolit să pronunțe acel cuvânt și să celească aceasă rugăciune de deslegare a alegătorilor.

Sunt scrise cu însăși mâna Mitropolitului, dar se pare că rugăciunea n'ar fi întreagă, ci ar mai lipsi dintr'însă ceva

Nu știm să se fi mai publicat vreodată și pentru aceea le inserăm aci, ca documente ale timpului.

I.

Cuvântul Preaasfințicii sale Părintelui Mitropolitul, către Cinst. obștească adunare extraordinară, la 20 Decembrie 1842.

Domnilor

Astăzi suntem chemați a hotărî asupra soarelui patriei noastre. Hotărîrea ce vom da, va fi pentru dânsa hotărîre de viață sau de moarte. Dumnezeu, ca să ne cerce, au iertat a ni se mai întoarce dreptul cel mai înalt, care poate avea omul în societate, de a alege pe bărbatul acela căruia este a i să încredința oblăduirea și cu dânsa fericirea și viitorimea fieșcăruia.

Strămoșii noștri au avut acest drept și s'au pierdut din pricina pălîmilor și a în parte interesuri, care în sfârșit amăgără inimile lor.

Fie-ne nenorocită pildă, ce ea ne-au lăsat, drept învățătură.

Să ne ferim, Domnilor, de a cădea între acele amăgiri care au fost pentru dânsii, precum și pentru noi, urmașii lor, izvor de a-lătea pătimiri.

Nici odată nu au fost împrejurări mai grele, de cât acele în care ne aflăm astăzi; patria noastră să află pă marea unei

prăpăstii și își înlînde mâinele sale către noi, care sîntem lîi săi cei aleși. Puține minute ne-au mai rămas ca să-i putem veni spre ajutor; mâine va fi prea tîrziu și nu ne va rămînea nici macar singura mîngăere, a celor ce pîlimesc, de a putea să ne plîngem, că noi vom fi pricina răului și plîngerile noastre, să vor priimi fără milă și de către Dumnezeu, și de către oameni.

Ascultați dară, Domnilor, rugăciunea obșteștei noastre maici.

Desbrăcați-vă de ori-ce palimă și enteres în parte, și alegeți bărbat drept, cu știință, cu bărbăție, cu încredința lui Dumnezeu și iubirea de patrie, care să poată depărta de dînsa primejdiiile ce o amerință și a ne pregăti lufurora o viitorime mai fericită.

Cînd veți merge a vă da volul, aduce-vă-ți aminte, că afară de acest ocol, un norod întreg vă așteaptă cu grijă și nerăbdare ca să vă primească cu drag sau cu ură, ca să cheme asupra-vă blagoslovenia, sau urgia cerească.

Aduceți-vă aminte că dincolo, peste hotarele pămîntului nostru națiile vecine au ochii ațînți asupra-ne ca să capele sau să îmbrățișeze și mai mult cea de puțină laudă, părere ce până acum au avut pentru noi.

Iar mai vîrtos nu uitați, Domnilor, că marele Dumnezeu este deasupra noastră, că am jurat în numele lui de a împlini cu cugele curat înalta însărcinare ce ni s'a încredințat și că milostivirea sau mânia lui ne așteaptă pe fieșcare, după a noastră faptă.

II.

Rugăciunea pentru deslegare de jurămînt, făcută de către Prea-osefinția sa Părintele Mitropolitul în biserica sfintei Mitropolii în azul lufurilor domnilor alegători la 20 Dechemvrie 1842.

Imparate a tot puternice! Tu care înalți și dărapini împărățiile pentru ale tale ascunse și tainice sfârșituri, miloslivesle-le și asupra nenorocilului norod al Rumînilor.

Insuflă, Doamne, duhul tău lufurilor acestora, care aslăzi sînt chemați a hotări asupra soartei aceștii pravoslavnice lări!

Curățește și luminează inimile lor, ca alegerea ce vor face, să fie spre fericire, și île plăcută!

Iartă, Doamne, pre toți aceia care din amăgire, sau din înfricoșare, vor fi luat numele tău în zadar, legînd mai dinainte cugele lor și priimește jurămîntul, ce acum vin să facă înaintea sfîntului tău altar!

Răvarsă milostivirea ta asupra acelor, ce-l vor păzi cu inimă curată; iar urgia ta cază pe capul acelor, care-l vor călcă!

În numele Domnului, voi toți care veți fi făcuți vre-o făgăduială prin jurământul asupra volului ce astăzi sânteleși chemați a da, sânteleși deslegați de acel jurământ, ca să vă legați acum cu altul, de care nici o putere duhovnicească nu va putea să vă mai dezlege.

Din colecția mea.

C. N. Mateescu.

DOCUMENTE

362.

1655 April 30.

† Noi Ghiorghe Stefan vovoda bjiu mlstiiu gspdru zemli Moldavscoi. Dat-am cartea domnii meali cistitului și credincios boiarinului domnii meali, Ștefan Boul marelui Vornicu de Ia[r]a de gios. să fii Iari și putearnicu cu cartea domnii meali a opri a sa direapla cumpăratură ce au cumpărat a treiaia parte de satu de Costinești ce iaste la Țănutul Hărlăului, partea den gios, carea parte au cumpăratu dumnialui de la Manea pitariul și de la Ipifanii și de la fratele lui Ipifanii, de la Lungul, și de la feciorii Blândii. Pentru aceia nime să nu culeaze a intra și a lucra pre acea a treiaia parte de satu peste cartea domnii meali. Iar cui va părea ceva cu strâmbul pentru acea a patra (sic) parte de sat, el să vie de față și să-și aducă și direasele. *Toe pisim.*

† Saam gpdinu veleal

U las vl 7163 Ap. 30

L. p. d.

Ionașco, vel logof.

Foate 310 210 mm. Pecete rotundă 47 mm, în chinoros, neclară. Copiat și în condica familiei „Sendgordge”, fila 4, încredințată la 4, Febr. 1867 sub no. 868 de Tribunalul de Dorohoiu. În copie greșeli: cuvântul a treia odată e aievea, și altă dată, a patra U las. lipsește.

A. Saint-Georges.

363.

1766 Sept. 28.

† Mlstiiu bjiu Io Scarlat Grigorie Ghicla vvd. i gspdră. Pisali gvmi s¹ dum. isprav. ol. sud² Ol i dum. isprav. din Vâlce. [Vă] facem în știre că la Domnia mea au dat jalbă Rad i Stan Băjan den Z[ă]vedeni. den sud Vâlcea, zicând că au moșie în sud Vâlcea ce să chiamă Pădurelii iar [Stoi]ca și cu frate-său, veriilor lor din Ohoba, sud Vâlcea, le-au inpresurat parlea lor de moșie. Așijderea mai are Rad o funie de moșie în hotarul Ibăne-

1 Serie Domnia mea aceasta. 2 De la județul.

știi, sud Olî iar Matei și Ion Zăbavă den Ibănești i-ar fi înpresural acea funie de moș[ie]. Pentru care iată poruncim Domnia me să trimete[ți] să ad[ucă] pe acei de care să jăluiască și puindu-i față, prin carte de blestem a sfin[te] sale părintelui episc. Râm[ni]c, să le luați seam[ă] și după cum veți găsi cu cale și cu drept[ate], să le hotărâ[ți] prin carte de judecată. Iar neodihnindu-să vreo parte după hotărârea ce le veți face, cu carte de judecată să-i trimiteți la divan. *Tolico pisah g. vmiș.* Sept. 28, 1766.

Iscălitura Domnului și pecelea cu roș.

Pecete mică rotundă.

C. Danillescu

364.

1793 Mart 10.

Noi Mihail Constandin Suțu Vvoda boj. milost. gspdar z. Moldavscoi.

Înnainte Domniei mele viind boeriul nostru Ioniță Codrianul biv vel Vameș, ni-au aratat un zapis din anul acesta, 1793 Fevr. 2 de la dumnalul Spal. Constandin Palade, întru care zapis arată că fiind hotărât ca să margă din Moldova în Rosăia, și scoțând la mezat foarte moșeile și alte acareluri ce au avut aice în Moldova, au rămas de la mezat 20 pogoane vie lucrătoare cu cramă ce sânt la frunte locului podgoriei Priponeștilor aproape de fund în coasta despre apus, asupra numitului Ioniță Codrianul Vameș, cu somă di doao mil zăci lei, și peste suma aciasla, în călă vreme s'au străgat la mezat, ne mai adăogând nime alții mai mult, li-au vândul de istov Vameșului Ioniță Codrianul drept suma banilor de sus arătați. Cari luîndu-i diplin de la vameșul Codrianul i-au dat zapisul acesta de vânzare, împreună și toate scrisorile ce au avut pe aceste 20 pogoane vie din podgorie Priponeștilor, ca să le stăpăniască în veci, cum pre larg arată acelaș zapis de vânzare, ce s'au văzut de Domnie me, încredințat cu iscălitura și pecele atât al dumsale spal[arului] Constandin Palade, cum și cu iscălitura și pecele dumsale consului Ivan Săverin și deosăbit încredințat și cu iscăliturile al preosvinții sale mitropolitului Țării chir Iacov și al dumilorsale veliilor boeri ai divanului Domniei mele. Asupra cărie cumpărături cerșând acum vameșul Codrianul ca să i să dè de la Domnie me întăritură, și încredințându-ne Domnie me pentru vânzare aciasla din zapisul de mai sus arătat, iată și Domnie me printr'această a noastră domnească carte dăm și întărim stăpănire boeriului nostru Ioniță Codrianul biv vel vameș pe aceste doaozăci pogoane vie ce sânt la podgorie Priponeștilor, care s'au pomenit mai sus ce li-au cumpărat de la

mezat cu drepți banii săi, ca după zapisul de vânzare și după cuprindere scrisorilor ce au luat, să aibă a li stăpâni cu bună pace în veci ca pe ale sale drepte ocine, după cum li-au cum-părat. Și carte aciaștă a Domniei mele să-i fie de întăritură sta-lornică și neclintită nici odinăoară. Care s'au întărit și cu al noa-stră domniască iscălitură și pecete.

1793 Marl 10.

*Iscălitura Domnului
într-o prea lrumoasă
acvarelă de care spân-
zură un medalion cu
pecetea Țării.*

...Vel logf. procitoh

...Donici cluci, prociteIn

Originalul în stăpânirea d-lui

Al. Pallady.

365.

1794 Martie 3, Huși.

*Invoială dintre căpitanul Dumilru Țicău și răzășii de Sărățeni,
din Jin. Fălciului pentru slingerea unor neînțelegeri.*

Adecă eu căplî[ș]anul Dimache Țicău din Sărățeni di la [ș]an. Fălciu care mai gios mă voiu iscăli, incredin[ș]ez cu aciaștă adi-vărală scrisoare a mea la mîna preotului Gavril Corciovă și a tuturor răzășilor de moșie Sărățanii ce-s de la [ș]an. Fălciu, pre-cum să se știe că aducând eu luminată carte mării sale lui Vodă scrisă din 3 a trecutii luni Fevr., cătră dlor boerii ispravnici de [ș]an[ș]uț acesta ca s[ă] cerceleze pentru ce pricină nu pot să-mi iau adețiul de pe căsă pe parte mea de moșii ce o am baștină în Sărățeni de la strămoși-meu Constandin Chiriță ce să tragi din Anton, fecior sulgeriului Constandin Țicău, ce este aliasă și stâl-pită cu petre hotară de moși-meu Constandin Chiriță; cerșind și pentru o cumpărătură ce prin zapisu răzășilor de Sărățeni din le[ș]a[ș] 7260 arată că au vândut din Sărățeni 53 stănjăni, 3 palme frunte locului despre sat, 40 stănjăni, 1 palmă al doile măsură pe malca Sărății, 38 stănjăni 5 palme despre răsărit. al treile măsură-tură, lui Ion Dobri, parte preutului Ion Lefoiu, în locul unii mo-șii anume Hănăsenii ce au fost atât a numitului preut cum și a tuturor răzășilor, ce preot Lefoiu, vânzând părțile tuturor dsale Scărlăfache Costache, vel stollnic, și pentru acea vânzare de moșie Hănăsenii s'au lipsit din părțile ce au avut în Sărățeni i în Lungeni și din balta Hărceli. Și Ion Dobri, prin zapisul său, din let 7269 Săpt 24 încă au vândut vărului său lui Constandin

Chiriță tot ace parle de sus arătală a preotului Ion Lefoiu ce zice prin zapis că au fost unchiu strămoși-meu lui Costandin Chiriță. Și după giudecata ce am avut înainte dlorsali boerilor ispravnici, prin cercelările ce s'au făcut, atât pentru bașlină cât și pentru cumpărătură, nu s'au putut da hotărâre, ce-au rămas prin vade să mergim la Eși ca să ni slăj hotărască de la cinstil Divan. Deci stând răzășii mai în urmă m'au întrebalt, ce esti cerere mea da la dănșii; le-am răspuns că cer să-mi slăpănesc hliza mea ce o am în numila moșie Sărățenii stălpită, ca să-mi eu adetu de pe caslă și dejma de toate, atât de la câmp, cât și den siliște și la cumpărătura ce o am de pe parte preotului Ion Lefoiu ceiu dovadă prin scrisoare, sau prin oameni de credință marturi, să dovedească că ace parle este tot în bașlina Apostului ficior lui Costandin Tăcău sulger. Și când vor dovedi că esti din bașlina numitului Apostol să rămăe zapisăle ce le am la mână me răsuflate și să slăj rupă. Iar nedeosebind, să-mi de acei stănjeni di mai sus arătați din moșie Lungenii. Maiu ceiu ca luând fiștecare bătrân asămine parte călă parte am și eu după Costandin Chiriță, asămine și parte lui Ion Dobri ce să stăpănește de răzăși, și mai prisosind nescavai stănjeni, mai mult peste aceli măsuri, să rămăe ai mei. Așjidire la colțul moșii despre apus, ce este afară din capu hlizălor să slăj înpartă pe bătrâni după analogos ei să va veni. Am mai cerul prolmisire ca slăj intru la cumpărături pe parte bătrânului lui Neculaiu. Pentru sfânta biserică, fiindcă esti în sâliște, pe hliza mea, voesc ca pomeșii ce sânt în ograda bisericii, și să rămăe zestre, spre a înpodobi cele trebuincioase în biserici sau roada pomilor să o înpartă preoșii i diaconii și dascalii ce vor sluji la biserică frățești. Și după aceli ceriri ce am cerut, fiind la giudecată înainte dlorsale boerilor ispravnici, am fost hotărâți să mergem la Eși amândoi părțile iar mai pre urmă socolindu slăj răzășii, au stălut la invoială cu mine și s'au prlmit într'aceslaș chip: Să-mi slăpănesc siliște, pe cât cuprinde hliza mea după cum este stălpită prin hotarnica mea din let 7267 luli 20 cu câmpu, cu tot, din capu în capu, însă casăle unora de slăj află pe hliza mea în siliște cu pomii și cu tot acaretul lor, voind stăpânii casăi să ș'o mute pe alt locu când nu va vre să-mi de adeliul după obicei, să nu aibu a-l opri de a o rădica, ori prețaluindu-slăj, să le plătesc cu bani după prețul ce vor face. Așjiderea și viile celi vechi cari sânt mai înainte hotarnicii dsale stolnicului Ilie Costache i Ștefan Popăscu vornicu de poartă din let 7260, luni 24,

iarăș să le plătescu cu bani, când cel cu vie nu va vre să-mi de dijma din vii și din pomeți pre[ă]luindu-s[ă] după pre[ț]ul ce vor face, cum și pentru cumpărătura de la preot Ioan Lefoiu, nepu-lând răzășii să dovedească prin scrisori sau prin oamenii marturi de credință, să fie indaloriți ca să-mi d[ă] stânjinii de sus arățați ci slă] cuprindi prin zapisul de cumpărătură din moșie Lungenii în parte de sus iar după ce îi va lua fiește care bătrân hliza sa asămîne cât și parte lui Costachi Chiriță i a lui Ion Dobri, ce stânjâni de loc vor primi mai mult, peste măsurile hlizilor, răză-șii să nu aibă triabă, ci să rămâie ai mei. Dar eșind cineva să-i tragă acei stânjâni ce ar eși mai mult, eu să aibu a răspundi, pe răzăși să nu-i tragă, ci să rămâie în pace. Pentru cât loc esti colțul moșii despre apus la pădure afară din capu hli-zelor, să-l împărțășim cu toții pe bătrâni după analogos ci ni să va veni cu drept și să-și ia fiișlicari parte sa în capu hlizălor salii. Cum și pentru cumpărătura pe parte bătrânului Neculaiu ce-o cumpărasă preot Vasile Corciovă, Ion Dobri și Lupu Corciovă diiacon, cu zapis din 167253 Mai 1, să nu ceiu cu prolimisire fiind cumpărătură vechi și mai ales că tot la niamu său este vândută. Sfânta biserică să rămâie a tuturor răză-șilor de obște însă să aibă purlare de grijă] cu toții ca slă] fie ingrădită toldeauna și când se vor strica din lucrurile bisări-cești orice, să aibă a le locmi; și cât pentru cărțile bisericii să aibă a le lega. Cum și pomii ci sint în ograda bisericii ori să fie zestri bisericescă sau să-i inparlă roada pomilor preuții și diia-conii și dascalu, cei ce vor sluji la biserică. Iar pentru cărțile celi vechi și noi ci sint cumpărați mai denainte și alte odoară b săricești, ce sint cumpărați tot din vechiu, să rămâie tot a sfîn-tei biserici iar alți cărți mai noi ce sint cumpărați di preot Ga-vril Corciovă și alți odo[ă]ră bisăricești ce a vre să lasă din voia sa, să rămâie bisăricii și cele lalte ce n'a voi să lasă, să le ia făr nici o oprire, fiind că și sfânta biserică au fost făcută mai mult prin silința și osleneala sa și cu banii săi. Cum și eu fiind că sfânta biserică s'au venit pe hliza părții mele este să fiu și eu întocma cliilor, după cum și răzășii, fiind că eu, cât loc cuprindi ograda bisericii, l-am dat aceslii biserici și n'am primit alt loc spre răsplătire acelu dat. Deci de acum n'am nici o treabă cu locu căl cuprinde ograda, căci că într'acestaș chip ni-am priimit amândoi părțile. Ce dar, după cererile mele priimindu-să și ră-zășii cu toții după cum mai sus pre larg să arată, și pentru ca de acum înainte să lipsască dintre noi toate pricinile ce-am avut

cu răzășii și pentru ca s[ă]l nu mai cercăm giudecală, am făcut această scrisoare de invoială la mâna răzășilor, dându-mi și mie răzășii asămene la mâna mea. Și pentru credință am iscălit însumi cu mâna mea, cum și cumnală-meu fiind de față. S'au scris în Huși la Iel 1794 Marl 3.

Dimache Țicău căp... vel capt, ze/ Tânas[ă] Țicău.

Aciastă invoială s'au făcut înaintea noastră cu primirea amânduror părților și pentru ca s[ă]l pazască întocma, după cum mai sus s[ă] arată, s'au întărit și de către noi cu a noastră iscălitură.

Veniamin, Episcop Hușului. *Alle două iscălituri.*

Originalul în Muzeul

A. Saint-Georges

366.

1797 Februar 10.

Adecă cu Ioniță sin Andrieș Bădărău ¹ și cu soția mea Casandra fata lui Dumitrașco Sacară, și a Mariei nepoata lui Mihailache Sacară, dat-am adevărat și încredințat zapisul meu la cinstita mână a dsale Hatmanului Sandu Sturza, precum se știe că parlea de moșie ce se numește un bătrân din Tâmpesli și un bătrân și jumătate din Balosinești, ținutul Romanului, care era a Monăstirei Probotei și le au luat cu schimb socru meu Dumitrașco Sacară de la Monastire, și parlea ce mai avea bașlină socru meu în Tâmpesli și Balosinești călă se va alege; așijderea și parte din Costești, tot ținutul Romanului, parte socru-meu ce o are de bașlină călă se va alege, cu livezi ce sunt acasă și la țară, și cu parte din vadul morei, și casa cu locul ei cu livadă ce o avea cumpărată de la un Vasile sin Dumitrașco Sacară, și dania de cinci firlu de loc ce au avut de la un Vasile Sacară, care toate aceste părți de sus arătate, după moarlea socru-meu le-am cumpărat de la soacră-mea Maria, duple cum mai pe larg arată zapisul de vânzare ce am luat și care este din 1793 Februarie 11. Cum și parlea lui Vasile Lupeș ce o avea de bașlină de pe mumă-sa Dochia, și cumpărătura de la mătuș-sa preolesa Paraschiva, în Costești, în Tâmpesli și în Balosinești, care le-am luat în schimb de la Vasile Lupeș; și trei pogoane vie lucrătoare cu livadă ce le am în Tâmpesli de cumpărătura cu crâșmă și cu pivniță, alătura cu via; toate aceste părți de moșie căle mai sus se arată, alăt cumpărătura de la soacră-mea cum și de la alții, prin locmeala ce am făcut cu dlui, ne fiind de nime silit, nici asuprit, ce de a mea bună voe, le-am vândut dsale Hatmanului Sandu Sturza drept 3000 lei, adecă trei mii lei, care

¹ Cf. T. Codrescu, An. I, p. 30.

bani dându-mi-se deplin în mâinile mele cu care m'am mulțumit, am dat și eu dsale acest zapis de vânzare, dând împreună și toate scrisorile căle am avut pe acele părți, cu care de azi înainte să aibă a stăpâni atât dlui cât și urmașii clironomi ai dsale, în pace și de nimeni supărat, ca pe dreapta moșie a dsale în veci după cuprinderea scrisorilor ce am dat. Iar când se va înlămpla a se găsi niscavai scrisori pe acele părți ce eu am vândul, la mâna cuiva străin, să nu să fie seamă, și să se dea la mâna dsale.

Și spre încredințare am iscălit însuși cu mâna mea, împreună și cu soțul meu Casandra. 1797 Februarie 10.

● Eu Ioniță Bădărău am vândul de a mea bună voe.

● Eu Casandra soțul lui Ioniță Bădărău am vândul.

Din Arhivele spitalului „Caritatea” din Iași.

Artur Gorovei

367.

1811 Sept. 28.

Cu căzutele noastre malanii sărutăm izvoarătoare driapta preasfinției tale milostivi stăpâni.

Într'aciasă curgătoare lună Săptembre voind dascalul Constan-
din de aice din satul Curleni ca să se facă preul la biserica de
aice carile fiind cu primire[a] noastră a tuturor locuitorilor răzăși
i am dat și mărturii și ajutor de bani, Carile cu ajutorul lui
Dumnezeu s'au făcut preotu; acum videm că pi numelul preul
nu-l lasă a fi la bisărica de aice să fie, că să rânduește să
miargă la altă biserică, di la satul Leoști, cari preul fiind că vo-
im și primim a fi la besărica din satul nostru Curleni, ni rugăm
melei prîosînții tale, să-ți milostivești asupra noastră a lăcuitor-
rilor de aice, să se poată lăsa pi preulu Costandin a rămâne la
această bisărecă fiindcă esti om așezat cu casă și cu moșăe aice
și va rămâne veșnică pomenire preosfinției tale. Săptenb[re] 28.

Prea plecați la mela preosfinției tale

Vasile Chivniceriu. Diaconu Ioniță, Gligoraș Agărîci. Lupul A-
gărîci, Vasilachi Pară, Diaconu Ioniță. Toma Crăste din sat din
Budești am fost față. Manolachi Cujbă Gligoraș Pară, Vasile Do-
nosă. Mihai Sărbul. Gligore Codreanu, Neculai Croitoru și noi
toți lăcuitorii.

Pe contra pagină :

De la consistoria sfintei Episcopii Huși.

Din porunca praosfinției sale.

După cerire[a] prin aceasă jalubă a lăcuitorilor din satul Cur-
leni, li s'au dat voe și blagoslovenie preulului Costandin, a fi și
cu statornicia și cu lucrările preuției, la numitul sat și întru a-

sămîne rânduială, și împreună tovarăș va fi și preotul Costandin. feciorul preotului Grigoraș ot Mălăești, la acest sat. Această știință să face și molitvei tale preote luncule. că ești împreună tovarăș, și să te silești spre învățătura lor, întru fără cusur, atât la slujire cât și la urmările cele bune, a cinsiei preoției.

1816 Săptenbre 30

Teofan Arhimandrit

Dimitrie protopop]

Ec. V. Ursăcescu

368.

1840 April 23

Noi lăcuitorii din sat Pușu Olariului, opiștii ei șădem pi moșii dumisali căpitănesăi Dumitrii Bujorăniții și a gineriului dumisali vornic porții Ghiorghi Scănteiei, știut să fie că am cumpărat tot vinilul moșăi ei o au dumnelor petruită pi sub lăcuință noastră aici în Pușu Olariului bez o bucată de pădure ei iaste întrî curături, pi trii ani posăsări. Cari pi tot anul la începutul anului să dăm căli patru sule și cinci lei pe tot anul. Pi cari pi anul acesta 840. am și răspunsu toț banii. Și pentru că vom fi următorii înlocmai condralului și a răspundi banii toț la începutul anilor, cari am știut carli am iscălit și cari n'am știut ni s'au scris numili și noi am pus degitul. Cari noi avem a faci o pivniță și o casă pentru orândă di o potrivă. Cum (*necete*) casă și lemnul trebuincios să aibă a ne da [din] păduri dumnelor și pentru facire casăi și a pivniții n'avem să ne scădem cu nemică din arălații bani mai sus cari ari a rămâne a moșii după împlinire a trei ani. Și pentru gardul țarinii au a ni mai da dumnelor den pădure ei iaste pisti curături ei ne trebue tot pi moșii dumisali precum și lăcuința dumisali căpitănesii Dumitrii Bujorăniții nu avem s'o supărăm căl de puțin. Și aici au a să începe anu 840 April 23. Și dumnelor au a ne da lemne din răpa Buciocul încoace în spri răsărit adecă Holmul precum au mai fost. Și noi ne mai îndatorăm să mai dăm căli o ză elacă din toată casa.

1840 April 27

Pun degelul: Neculaiu Bighiul, Vasăli Smântână, Lupul Bighiul, Manolachi Bighiul, Toma sãn Agachi. Ghiorghi Agachi ei au iscălit Toma pentru dânsul. Ghiorghi Negrușu. Ion Ciortan, Ion sãn Calien (?) Ion sãn Ilinca, Toader Nedelcu, Cosma Smântână, Ilie Boghlu, Toader sãn Ion Croitoriul, Toader Dascalul, Vasăli Codreleșul. Niță Smântână, Iordachi Smântână, Ion Croitorășul, Iftenei Negrușu. Mili Pruteșanu, Ion Opișan, Ion Scăntei, Pavlă Scăntei Capitan, Alexandru Negruș, Neculaiu sãn Costantin Bighiul, Cosma Smântână pis[ar].

Incredințarea pasnicului Originalul la d-l C. Mironescu, Ibănești. Pușul Olariului. ț. Tulovii.

T. Pamfile

369-370.—1842 Decembrie 20.

Cele două documente publicate aici, p. 173-5.

371.

1845 Maiu 15.

Cu mila lui Dumnezeu noi Mihail Grigore Sturza Voevod, Domn țarei Moldovei.

Prin jaloaba ce au dat Domniei noastre Dumnealui Maiorul Iordache Voinescu, au făcut cerere de a i se întări prin Hrisov învoieala ce au săvârșit cu Neguțători târgovești din Târgul înființat pe moșia dumnealui Plopana, de la ținutul Tulovei și tot odată înfălișându-ni-se în original acea învoieală din parcea târgoveștilor către dumnealui care învoeală se vede în următoarea cuprindere:

1) La locul unde dumnealui proprietarul va voi a însemna cu rohăței, la un capăt și la altul, o întindere din locul trebuincios pentru înființarea dughenilor sau a caselor târgoveștilor ce se vor îndatori a se statornici ca să spicularisască sau să întrebuițeze meșesugurile ce vor avea.

2) După planul ce li s-a va da pentru lățimea ulișilor, fiște carele cine va voi dintre ei a-și face casă sau dugheană, este dator a-și răsădi și câte doi pui copaci dinaintea fiștei căreia dugheni și să nu iasă nici cu un palmac din linie driaptă a uliței încât să s-a poată vedea drept de la o rohatca la alta.

Păzându-se linia pârșilor de către ulițe foarte dreapta.

3) Nici o dugheana sau casă de amândouă părțile să nu fie acoperită cu stulh, paie sau fân, ci numai cu scânduri sau șindrilă, să aibe hogeaguri scoase afară, de cărmidă.

4) Din locul acestei uliți este posvolit cine căl va voi a lua pentru facerea de binale, dugheni sau casă, dar dindos nu sunt posvolili să aibe mai lung locul decât de la cinsprezece stânjeni până la douăzeci și cinci cu binale cu tot pentru ca să nu se împiedice facerea și unei alte al doilea uliți dacă va cere trebuința. Deci pentru fiște care stânjen gospod de la fața uliței vor plăti câte șase lei pe fiște care an și anume la Sf. Gheorghe și va lua fidulă, înțelegându-se că cine dintre ei va rămânea rămășița în trei ani de rând și nu se va plăti besmenul locului i să va vinde binaua. Neavând altă stare sau negăsind mușteriu, se va lua în socoleala proprietății prin o singură prețaluire numai a materialului binalei.

5) Așa precum la punctul al patrulea din aceasta se coprinde că besmenul să-l plătească de la începerea binalelor, însă dumnealui proprietarul după mijlocire obștei le-au dăruit besmenul pe trei ani începători de la facerea învoiei și până la împlinirea lor, când apoi vor urma cu plata besmenului potrivit cifatului punct al 4-lea.

6) La fișlecarea una sulă slânjeni să se lase ulița în curmeziș lată de șase alânjeni care aceia nu va avea plată. Se înțelege că și această uliță să-și păzească linie driaptă în forma unei șindili(?)

7) Pe lângă locul ce li se dă sub plată de 6 lei slânjenul, li se dă dreplate a paște câte o vită în imașul satului ce este în pădure, care va sluji în loc de toloacă. fără nici o plată, însă imașul va fi dat gramadă la un loc.

8) Fiștecăruia lărgoveji dintre ei li va fi slobod a vinde vin și rachiu în lărg și orice altă marfă ar vrea să li se pe la dughenile lor; și fiindcă prin această slobozenie proprietarul pierde folosul ce ar avea el din otcopol rachiului, a vinului, a berei și altei mărfi, să fie datori a plăti de toată vatra de rachiu, spirt, câte trei lei; de vatra de vin treizeci parale socolită pe câte 12 ocă; vatra de bere douăzeci parale; vatra de păcură socolită de cinsprezece ocă pe cântar un leu. Taxă această vor plăti pe atâta pe câta băutura vor băga prin rohatci în lărg, care această dreplate va li slobodă a se vinde de către proprietar către orișicine cu adăugire că dumnealui proprietarul privind la înlesnire ce înlămpină ei acum deodată cu facerea binalelor, au binevoit a le dărui de la această alcătuire înainte și până la împlinire de trei ani câte un leu de la vatra de spirt, zece parale de la vatra de vin, zece parale de la vatra de păcură și cinci parale de la vatra de bere; iar după împlinirea acestor trei ani, vor plăti după alcătuirea de mai sus.

9) Pităriile, căsăpiile, mungeriile vor rămâne în folosul proprietarului, nefiind slobozi nimeni dintre dâșii a scoale pâine, a vinde lumânări și carne fără numai învoitul de proprietar, cu adăugire că prețul eraturilor mai sus coprinse au a fi precum să va plăti politicit pe la lărgurile megieșite; îndatorându-să proprietarul, va avea deapaurarea toate acestea cu indesslerare pentru obște și tot odată a fi ne la pitării și căsăpii câte un jidov spre încredinșarea obștiei nației evreești de curățenie ce se păstrează. Însă la posturi dacă va cere trebuința pentru nația evrească de carne, să fie dator proprietarul a le tăia și a le da, însă și ei să fie datori a plăti prețul îndoit la ocă.

10) De toată vita cu coarne sau cai, oi, capre, mascuri sau alte vile ce se vor vinde în lărg la zile de lărg sau iarmaroace, proprietarul se va folosi de la vânzători cu 10 parale pe vită mare cornorală și cai, cinci parale pe mânzal sau străjnic, cinci parale pe oaie, trei parale pe miei; în asemenea preț vor merge și toate celelate dobitoace după mărimea lor.

11) Pentru havaetul cântarului i a colitului, vor plăti toți acei ce vor cântări câte patru parale de sulă de ocă de cântărit și câte un leu de colit pe vasul de vin de la patruzeci de vedre în sus; iar pe cel de la patruzeci vedre în jos, câte douăzeci parale, și puținile de colit câte cinci parale.

12) Nimeni afară din neguțători localnici nu va fi slobod a vinde în larg or și ce marfă pe la dughenile lor decât numai la iarmaroacele cele mari vor fi slobozi toți neguțătorii or și de unde s'ar aduna să vândă de tot felul de marfă; aceasta însă nu se va păzi de către proprietar dacă ei neguțători așezați n'ar avea în dughenile lor tot felul de marfă pentru indestularea cumpărătorilor.

13) Dumnialui proprietarul luând în privire nevoia ce au ei pentru școală, spital și feredeu, are a le da patruzeci stânjeni pentru toate acestea în dosul lăngușorului și osebit pentru înmormântări una sulă douăzeci prăjini, unde va voi proprietarii; însă pentru îngrăditura mormânturilor, facerea școalei, a feredelui și toată facerea celorlalte binale le-au dăruit tot materialul trebuincios, lemn din pădure și piatra în pământ.

14) Dacă ei neguțătorii se vor statornici luând loc cu bezmăn, nu vor începe până în trei săptămâni binale să facă sau să scoală lemn, apoi locul acelui neguțător i se va lua de către proprietarul și se va da altui neguțător.

Domnia noastră prin acest al nostru domnesc hrisov întărim spre veșnică urmare păzirea înlocmai mai sus arălatei alcătuirii, atât întru îndatorire ce se atinge din partea proprietarului către lărgoveși cât și din partea acestora către proprietar fără cea mai mică strămutare, iar pe cei din urma noastră luminați Domni, frații noștri cari din dumnezeiasca voință vor ajunge ocărnuitori țării acesteia, poftim nu numai să nu strămute această legiuire folositoare și de obștească priință, ci mai ales să o întărească pentru nesfârșita laudă.

S'au scris hrisovul acesta la scaunul domniei noastre în orașul Iaș în anul al unsprezecelea al domniei noastre la Moldova.

Anul 1845 Mai 15 zile

Mihail Sturză Voevod.

No. 124

L. p.

Copie scoasă din dosarul Cred. func. urban din București no. 1255 și păstrată în mai multe alte copii, cu mici variațiuni, la locuitorii din Plopana-Tulova.

T. Pamfile, V. C. Nicolau

I N S E M N Ă R I

173-193.

*Pe cărțile din Biserica din Plopana-Tulova.**Pe un Strasnic din 1804 :*

— Această sfință și d[um]nezeiască carte ci să numește strasnic s'au legat la anii de la Mântuirea lumii 1812 lunii 14, preț 4 lei.

Geronti monah

-- 821 Ghenar 29, spre Sâmbă[ilă] s'au culremurat pământul. Până în zăo era patru ciasuri.

-- 821 Iuli 14 Joi la patru ciasuri din ză, 821 s'au culremurat pământu.

-- 821 Sâmbălă la zăci (*scris peste cuvântul -cinci-*) s'au culremurat foja[r]te tare. 821 Noemvr. 5.

-- 822 Ghenar 21 s'au culremurat pământul Sâmbălă de ameză ză în de sara.

-- 823 Ghenar 28 s'au tremurat puțanu pământul Duminică spre Luni la doi ciasuri din noapte.

-- La 823 Apr. 25 s'au culremurat pământul la 11 ce[a]suri din ză, Mercuri.

-- Aciastă sfântă carte ce să numește strasnic este a sfintei (*rupl*) Împăra[il] hram din sat Plopana (*rupl*).

Pe cele 12 Mineie, ediția 1831, aduse din Ijcani:

-- *Toate poartă iscălitura Neculai Mircea.*

-- Slavă, glas 8

De vrem ști eu de lumea aciasla, eu voi zice sufletului meu și voi învăța trupul meu după cum [au] fost rânduiala acestui veac. Că dacă muriu, întru o măgură înaltă mă suli și căutai înaintea mea și văzui Moarlea stând lângă mine, Și zisei morții: «Moarle, Moarle, primește trupul meu. că au dat Maica pre fiul său. Că acele lemne și aceste pietre sânt mije[le] vecine de pre aproape, și acest pământ de peste mine îmi este veșmânt de la părinții mei. Și căutai înaintea mea și văzui pe Arhanghelul cu biciul de foc înaintea mea. Și zisei: Mihaile trece-ne și pre noi răul acesta de foc, că-ți dăm aurul și argintul și măr-gărinlarul. Arhaughelul Mihail au grăit și au zis: Tărguri la voi au fost, să vă hi chelluit aurul și argintul și măr-gărinta-

riul. Acum lărgurile s'au spart și ușile s'au închis, și tu, ești din lume dus. Ca un bun și de oament iubitor! ¹

Pe-o psallire:

-- Psallire care s'au dăruit de Maica Aftanasie Donicioaie la Biserica ol Plopana 825 Marl 5.

Pe legătura unui Ciaslov, fără început:

— Cu agiutorul lui Dumnezeu să să știe di când s'au născut fiica noastră Rucsândița (?); s'au născut la anul 1847 Fevr. 14, Gioi, la patru ceasuri din ză, în salu Odobești ²

— Cu agiutorul [lui] Dumnezeu să să știe de când s'au născut fiica noastră Ilenco; s'au născut la anul 1845 Noemvrie, la ză întâi, în zăua de Sfinții cei fără de arginți Cosma și Damian, Chir și Ioan Pantelimon, Duminică spre Luni, la trei ciasuri din noapte în (salui necelef).

— Cu agiutorul [lui] Dumnezeu să să știe di când s'au născut fiica noastră Marghiolița; s'au născut la anul 1843 Iulie 20 la opl ciasuri din ză, în zăoa de Sfântul Prooroc Ilie Presvăloanul.

— Peste toate cheltuețele ce am avut cu dumnealui . . . Ion Botez tot din satul Odobești, la ținutul Bacăului.

1825, Ghenar 30 [și] 1 (sic).

Încercări de condei, tot acolo:

-- Din a căruie urmare se face cunoscut dumitale, ca să vii la asemenea lucrare. Și fiindcă eu aduc la cunoștința dumitale, jupânule Vasile săn . . . Bortă.

— Fiind că al meu cal Ducipal s'au lăsat cu armele, cum au fugit pe munte, când s'au întâmplat.

Pe un Penlicostar, 1805, Sibiiu.

— Aciastă sfântă și Dumnezeiască carte ce se numește Pendi-costar, s'au cumpărat prin osteneala robului lui Dumnezeu Ioniți Neagul Gălățan, la sfântul locaș al Domnului, ce să face acum nou la satul Burdusaci, ținut. Tecuciului, ocol. Zeletinului. Și s'au însemnat spre pomenire 1810.

— Cărțile ce s'au dat la [sfânta biserică din satul Plopana, 1818 Maiu 27.

1 Sfânta Evanghelie.

2 Apostolul.

3 Sfânta Ielurghie.

4 Moliftelnicul.

5 Ceaslov.

6 Ohtoiul.

¹ Două asemenea rugăciuni s'au tipărit de păr. I. Antonovici în *Ion Creangă*, I, 101-2; unul se întrebuințează pe glasul al 8-lea prin unele sate din jud. Muscel și Ialomița, ca și în București. Al doilea, în jud. Tulova, în variantă îl știe și parohul de azi al Plopanei.

² În jud. Bacău, peste dealul de la upus de Plopana.

7 Penticostarul.

8 Triodul.

9 Sratolnicul.

Pe o psallire de la Neam/:

— Această sfântă și Dămnezeiască psallire o am cumpărat de la părintele Shrimonah Ilfime, cari bani i-am dat toți deplini, eu nevrednicul robul lui Dumnezău preotul Ion Grosul de la biserica dum. hat[manul] Costache Cerchez din sat Plopana (în. Tutovei, 1838 Aug. 15.

Pe alle Psallire din 1820.

1844 April în 24, zăua Luni în faptul zilei la 10 ciasuri moldovenești au născut soția mea [o] fi că și s'au botezat de maică-mea și i s'au pus numele Aristița, în satul Colonești, ținutul Tecuciului.
T. Pamfile, V. C. Nicolau.

C R O N I C A

T. V. Stefanelli: Documente din vechiul ocol al Câmpulungului moldovenesc. Un mare volum, editat de Academie, cuprinzând 307 documente, mai toate aparținând veacului XVIII. Mai peste tot, diete, vânzări și judecăți pentru pământ, al căror studiu nu poate cuprinde mai mult de cât ceea ce cuprinde prefața.

* **Virg. N. Drăghiceanu: Constantin Brâncoveanu, conte al regatului ungar și principe al sacralui imperiu roman.** Ca urmaș lui Șerban Cantacuzino de pe mamă, Brancoveanu moștenește armura de conte ungar, dată în 1688 Maiu 19, iar la 1695 Ianuarie 30, după înfrângerea Turcilor dobândise și titlul de Principe al Sacralui Imperiu Roman. Acestea, încheie autorul, au trebuit să-și aibă rostul lor în tragedia dela 15 August 1714.

Se dau, între altele, două steme, — de conte și principe, — aflate la Biserica Domnița Balașa precum și o gravură inedită a lui Vodă Brancoveanu, ca „Fürst des heiligen römischen Reichs und der Wallachen“.

* În **Buletinul Societății numismatice române**, no. pe Iulie-Septembrie 1915, d-l C. Motil se ocupă de **Efigiile monetare ale Domnilor români**. După ce arată valoarea iconografică a acestor efigii, care e cu mult mai mare pentru atâtea împrejurări de viață de cât cea a chipurilor aceluiași Domni ca „smeriți servitori ai bisericii“, trece la reprezentările convenționale ale lui Radu I (1380-5?), cari sunt niște efigii independente de înrăuririle vecine. Domnul are înfățișarea cavalească, coif, armură, lance și scut, ca și ctitorul domnesc de pe la jumătatea veacului XIII descoperit de d-l Tafrali pe sub tencuiala Bisericii domnești din Curtea de Argeș. Încheiere: „Trebuie să recunoaștem că o puternică influență occidentală însoțită de o organizare în sens apusean a boierimii muntene, a existat în acel timp“.

După chipurile lui Mircea cel Bătrân, în costum de ceremonie, lui Mihail (1418-20) Dan II, Ilieș al Moldovei, care apare călare, urmează deasemeni efigiile-portrete ale lui Despod Vodă, Ion Vodă cel cumplit, — chip ce invederează „caracterul democratic și național al Domniei“, — Razvan Vodă, Dabija Vodă, și pentru Muntenia, Mihnea Vodă Radu.

T. Pamfile.

Tabelele de nume și lucruri se vor da la sfârșitul anului IV; în acest scop, pentru numerile viitoare, va urma paginația în curgere.

De la Administrație.

Adeverințe S'au primit sumele și en acești număr s'au trimis adeverințele pentru: D. A. Roselli-Bălănescu. București 4 l. D. C. Smântănescu București 4 l. D. T. Popovici institutor Zorleni 4 l. D. Prim Procuror Mosgos Buzeu 8 l. Orfelinatul Agricol Zorleni 4 l. D. V. Câmpeanu institutor Bârlad 4 l. D. I. Anastăscu, Voinești Dâmbovița 4 l.
(urmează)

Buletinul Comisiunii Monumentelor istorice

Anul VIII. Fasc. 30. Aprilie-Iunie 1915:

Portretele lui Constantin Brancoveanu și ale familiei sale, de N. Iorga.—Tâmpla și tronul arhieresc (origini și caractere), de Al. M. Zagoritz.—Vechile cetăți românești după Contele de Langeron, de A. L.—Monumente inedite din Tomi, de D. M. Teodorescu.—Mănăstirea Hurezi în 1731, de Virg. Drăghiceanu.

Cronica de A. I. și Virg. Drăghiceanu.

Teodor Codrescu

Revistă istorică scrisă de Gh. Ghibănescu

An. I. No. 2 (Noemevrie și 3 Decemvrie 1915), cuprinde: Documente slavo-române, — Inscripții. — Manuscripte, — Notițe pe cărți. Spile de neam.—Recenzii.

Adm. Iași. str. Rafail 1.

Abon. 5 lei pe an.

VIRGILIU N. DRĂGHICEANU

Constantin Brâncoveanu

Conte al Regatului Ungar și Principe
al Sacrului Imperiu Roman

Steme și portret

10 p. cu cinci ilustrațiuni

niei-sale
nului

Artur Gorovei

Fălticeni

ION CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară—Anul VIII. No. 12 pe Decembrie, 1915, cuprinde :

T. Pamfile.—Un «fetiș-modern» cu șurub : «poezia populară» a d-lui E. Lovinescu.

C. H. Mateescu.—Un «fisiolog» românesc din veacul al 18-lea (urmare).

Gh. Boghiu.—Cântece de stea.

T. Popovici. A. Moisei, G. Florescu. D. Urzică.—Boli la oameni, leacuri și descânțe.

A. Moisei.—Colind.

A. Moisei.—Datini și credințe.

A. Moisei, M. I. Munteanu. Pr. Fl. A. Drăghici.—De-ale copiilor.

T. Pamfile. Elena Ștefănescu, G. C. Constantinescu, Al. Saint-Georges, C. Danilescu. Cântece.

D. Urzică, N. I. Dumitrașcu, Gh. Boghiu, M. I. Munteanu.—Glume, jâții, taclale. Pr. Fl. A. Drăghici—O samă de cuvinte.

T. P.—CRONICA.

Cuprinsul anului VIII (1915).

Dr. N. DRĂGANU

DOUĂ MANUSCRIPTE VECHI

Codicele Todorescu și Codicele Marțian

Edițiunea Academiei Române

București, 1914, 264 p.

3 lei

Cumpărăm acte și
manuscrise vechi

Adresă: T. Pamfile, Bârlad, strada Corbului.

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

PRADA TATARILOR, DIN TOAMNA ANULUI 1758
—T. Pamfile.

O CONDICĂ VECHIE.—Al. Rosetti.

DOCUMENTE.—D. Apostol, G. Florescu, Artur Gorovei, T. Pamfile, A. Saint-Georges, Ec. U. Ursăcescu.

CRONICA.—T. Pamfile. D. Furtună: Preoțimea românească în secolul al XVIII-lea. Starea ei culturală și Materială.—Alex. Lăpădală: Doi cărturari Brașoveni din sec. XVII și câteva documente împotriva unirii; Un mănunchiu de cercetări istorice.—Mărunt.

ILUSTRAȚIUNE. — Pecetea Bârladului din 1635.

Redacția și Administrația :

— BÂRLAD —

Strada Corbului.

EXEMPLARUL :

În țară 40 de bani
În străinătate . . . 50 „ „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei
În străinătate 6 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPĂȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, S-LI. T. CĂM-
PEANU, I. CHRISOVELONI, ALEX. ECSARHU, P. GAVĂT, A.
GHEORGHIU, H. GHERGHELY, W. KAMINSCHI, C. D. LUPAȘCU,
M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU, ZOE V. NICO-
LAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES, EMILIA
STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

ABONAMENTUL

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Corbului.

D. FURTUNĂ:

Preoțimea Românească

In secolul al XIII-lea

Starea ei culturală și materială

262 p.

Tip. «Neamul Românesc», Văleni de munte, 1915.

N. IORGA:

SÂRBI, BULGARI ȘI ROMÂNI

In Peninsula Balcanică în evul mediu

Analele Academiei Române, Ser. II, Tom. XXXVIII, Mem.
Secf. ist.

20 p.

30 bani

ALEX. LĂPĂDATU

Doi Brașoveni cărturari

Din sec. XVIII.

CÂTEVA DOCUMENTE ÎMPOTRIVA UNIRII

București, Tip. cărților bisericești, 30 p.

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția și Administrația : Bârlad Strada Corbului.

PRADA TĂTARILOR DIN TOAMNA ANULUI 1758.

O istorie a Tătarilor din coasta Moldovei n 'o avem. și-ar fi frebuincioasă, întâiu pentru a urmări roșul acestui nenorocit popor rămas, până mai aproape de veacul nostru, să facă slujba de unealtă în mâni streine, și-al doilea, din punctul nostru de vedere, de a cunoaște dacă aceșli conveșuitori și vecini, pe lângă groaza acelu strigăt de «Păziți, că vin Tatarii», ne-au lăsat, după cum de altfel ne vor fi și luat, alte lucruri. Această istorie, parte, în fărâme, se poate scoate, ca ori și ce lucrare, din cronici și din materialul istoric care pe fie ce zi iese la iveală¹.

În preajma documentului ce va urmă, câteva lămuriri.

Către sfârșitul Domniei lui Scarlat Ghica (7 August 1758), se întâmplară mari turburări între căpeleniile tătărăști: „Întru acea vreme mare tulburare s'au făcut între Tătarii Bugegeni, Nohai, cu Hanul Gherei, carele mazilindu-se, au rămas Tătarii fără cap, vânturându-se Crâm Gherei Sultan prin sfaturile unora din Sultani. Crâm Gherei Sultan, — căpetenie tătărească din Dobrogea², — ce s'au făcut mai pe urmă și Han, și Hagi Gherei, și alți frați ai lui, mare pradă și robie au făcut în Țara de gios până la Focșeni³, spune mai departe cronicarul, pentru că nici Scarlat-Vodă Ghica și nici căimăcămia bătrânului pospoapăt căftănit, ne sosit încă în Țară, Ion-Vodă Calimah, n'au voit să-i dea acea «somă de bani și blane și altele». Deci «când au fost la 1758 Septemvrie în 14, în Ziua sfintei Cruci, au lovit. [Tătarii] satele din câteva ținuturi, adică Lăpușna, Fălciul, Covurluiul, Vasluiul, Tutova și Putna, arzând, prădând și robind ce le-au ieșit înainte, de au prăpădit biata Țară, robind mulțime de suflete, făcând Țarei mare strică-

¹ De însemnat, N. Iorga, *Basarabia noastră*, Vălenii-de-munte 1912, p. 89 și urm., pentru „Încălări lătărăști” și „Vieața de hotar cu Tătarii, până la jumătatea veacului XVIII”.

² *Letopisetul*, III, p. 234.

³ *Ibidem*, p. 190.

ciune, din neajungerea minții lui Vidale»,¹ — căimăcamul, — care cu câteva pungi de bani, putea potoli urgia Tătarilor.

În această toamnă s'a alcătuit actul ce urmează, căci e vorba de acești Tatari, de pustierea unei recolte în parte rămasă nesrânsă de pe câmp, și de cămăcămia, cea din urmă din păstoria lui Iacov Putneanu, care peste un an și ceva trebuia să facă loc pe scaun fratelui domnesc, lui Gavril, fost mitropolit de Salonic².

Originalul, posesia d-lui M. Turbure din Bârlad, firește, n'a ajuns la locul cuvenit din pricini cari se pot găci: fie că n'a îndrăznit nimeni să-l ducă, fie că nu peste mult, nu s'a mai simțit, nevoie de a fi trimis, fie, în sfârșit, mai cu putință, că a putut fi numai unul din multele exemplare cu care, în dimensiunile lui de 73/47 cm., trebuiau înlimate neascultătoare cele tătarăști. Ori cum, se vede că a fost întocmit în grabă.

Mitropolitul își pune o pecete pe care se poate citi „Vatoped” și, iscălește în frunte; doi Episcopi, de Roman și Huși, sunt iscăliți de aceiaș mână, care scrie și numele boerilor din al 4-lea, al 7-lea și al 8-lea rând de iscălituri. Un condeiu deosebit este pentru episcopul Rădăușului. Al 2-lea și 3-lea rând îl ocupă egumenii, iscăbind grecește. Apoi boerii pe 6 rânduri. Fiecare își are pecetia pusă înainte, însă pecețile se repetă învrăstat, de câte 4 și 5 ori, înfăoșate în toate felurile.

Iată în întregime cuprinsul actului.

«Noi robii mărilor voastri Sultani ce vă aflați la parte Bugiacului și asupra Nohailor, Mitropolitul Țării. Episcopii, Egumenii, boerii caimacami și alți boerii și lăcuitorii din raiaua Moldovii, prin acest al nostru plecat arzumagzar, cu acia de robî îndrăznire, arătăm mari și multă jalebă a noastră către pre înălțate și luminate picioarele mărilor voastre. Că nu știm din ce pricină este că videm că toți săracii din raiaua Moldovii să pradă de tol și să jăcuescu, să omoară și să robescă și să ardă cu focu fânățile și ariile cu pâine și casile pe la lărguri și pe la sate de către Tătării Nohai și Bucegeni și toată raiaua s'au risipit și s'au bejenit prin păduri și pe aiure, unde nici acolo nu pot să se misluiască. Și nu numai că-i pradă de bucate și de alile ce au pe afară, ce neconlenit și acolo prin păduri năvălind Tătării cu armele lor, mulțime de oameni și săraca raia au omorât. Și pe căți prind vii, îi robăscă și-ș facă bagiocură de femeile și fetile oamenilor. Și alile multe nevoi și supărări ce

¹ *Ibidem* p. 234. — Pentru darul pe care Țările române le făceau hanilor și căpeteniile tătarăști, cf. Iorga, *loc cit.*

² Iorga, *Istoria bisericii românești*, II, p. 159-60.

să faci într'aciasă ună dată, nu s'au făcut în săracii raialii aceştie, de când sinlu şi pără acum. Că mai la toate ținuturile n'au rămas nici un fel de dobitoac ne luat. Păinele celi strânsă pe la arii le ardu. Celi ce au rămas nesăcerate să prăpădescu pe pământ şi mulţi din lăcutorii ținuturilor de sus, de spaima şi groaza aciasla s'au răsipit şi s'au dus pîntr'altă țară, lăsându-ş toate ale lor la perire numai să scapi cu sufletele de urgie aciasla. Pentru cari şi noi, cu toţii ne aflăm la mare întrestăciune şi ne mirăm ce va să fie aciasă urgie şi mare pradă asupra noastră şi asupra săracilor raia. Că noi purure am fost şi suntem supuşi spre toate poruncile împărăşii şi hain[il] nu sintem, cum şi cătră măriile voastre nici cu un chip de împotrivire n'am stătut, nici cu vre-o greşală nu ne şlim vinovaşi, şi după dreptate noastră avîndu toată supunire ca nişli robi cătră măriile voastre, am aşteptat şi aşteplăm apărare şi sprejineală, fiindcă de multe ori raiaoa Moldovii au avut în trecutile vremi multă folosinţă şi sprejinială de cătră pre innălţaşii hani şi sultani, ca de nişte vechi împăraşi ai noştri şi păzitori de dreptate lui Dumne[le]zău. Dumilor sale mărzacilor şi Tătarălor Bugiacului cu cari ni megieşim, iarăş nu ne şlim greşiţi cu nemică, ce am păzit toate bine şi precum să cade cu odihna dumilorsale, că loată hrana şi bucalile lor şi pără astăzi sînt în pământul Moldovii şi nime ori căt puţin nu s'au supărat piste dreptate. Pentru aciasla cu plecăciune până la pământ şi cu fierbinţi lacrimi ne rugăm măriilor voastre. să socolişi dreptate lui Dumnezeu că nu sinlem cu nemică vinovaşi, nici sintem haini împărăşii sau măriilor voastre, şi să fie mila măriilor voastre, să poroncişi să să opriască prada, să să r dice Tatarăi de asupra săracilor raelii, că n'ari margini răutate aciasă ce s'au făcut în ticăloasa țară. Iară de sintem greşiţi sau vinovaşi cu ceva, iarăşi ne rugăm mării lor voastre să fiţi milostivi ca niste stăpâni şi să ne arălaţi ci esti greşala noastră, că noi nu şlim. Am trimis şi un boer anume Vasile Stolnic, ficiorul lui Negel, cu carili am şi scris măriilor voastre, şi de atâte zile nemică nu şlim, nici vre un răspuns am luat. Şi cum va fi mila măriilor voastre.

Pecetea. Iacov Mitropolit. *Pecetea.* Eonichi, Episcopul Romanului. *Pecetea.* Dosifteiu Epscopl. Rădău.

Iscăliturile, în grecească ne coreclă a egumenilor de «Galata», «Golia», «Barnovschi», Sf. «Paraschiva», «Treierarchi» şi «Dancu».

Boerii. Radu log. Ion Bogdan logof. Constantin Balş vorn, Manolachi Costachi vor. Vas. Rosil vorn. Dumitraşco Păladi vist. Ion

Păladi vist. Filip Catargiu p[ă]h|. V. Razu hat. Ștefan Rosit vist. Ilie Costachi p[ă]h. Vasile Buhăescu p[ă]h. Ioniță Călmășiu med. Costandin Cog[ă]lniceanu med|elnicer|. Ștefan Hermezău jic|nicer| Ștefan Bos[ăe] jic. Costandin Gă... șel|rar|. Mihalachi Cheșco. med. Ștefan Izmană med. Vasile Abăză vel căpt. Vas[i]llache Cozma vel. căpit. Anastas Porușnic, Polihron Porușnic, Chiriac căpit. Huzum Gheorghe, căp. Toader căpit. Anastasă căpit. Ioniță căpit. Enache Her căpit, Dumitru căpt. Gheorghe căpit. Neculai căpit. Și alți lăcuiitori toț sărăci ai raelii Moldovii. *Cincisprezeci puneri de degele.*

T. Pamfile

O CONDICĂ VECHĂ

Publicăm mai la vale o condică de zapise manuscrisă, cuprinzând documente dintre anii 1643 și 1807, referitoare la niște moși din județul Ilfov.

Proveniența. Manuscrisul a fost al vel Vornicului Grigorie Rali¹. În timpul din urmă el se află în posesia d-lui C. C. Manu, care trebuie să-l fi moștenit dela familia Krețulescu. În corpul manuscriptului existând zapise referitoare la această familie.

Descrierea. Condica formează un caet de format obișnuit, gros de 53 de foi nepaginale, legale între 2 scoarțe de carton. Foaia dintâi e rămasă albă, urmează 23 de foi scrise, apoi 5 foi neîntrebuințate, după cari mai sunt scrise încă 14. Între ele și ultimele 3 foi dintre cari pe 2 jumătăți de pagini se află niște so. coleli de stânjeni de moșie scrise de mână, mai e un spațiu de 6 pagini, rămase neîntrebuințate. Aceste părți rămase albe le atribuim faptului că scriitorul mai avea de copiat zapise, pentru cari trebuia loc. Din cele spuse, se vede că condica se împarte în 3 părți: parlea I coprinde zapise dintre anii 1643-1748; a doua, zapise dintre anii 1659 și 1807. iar ultima, o învoială din anul 1807. Noi le vom publica așa cum se află în manuscript, unde e păstrată ordinea cronologică.

Hârtia este albă, de bună calitate.

Scrisoarea cirilică este foarte îngrijită, cu aruncături dese, însă nu grele de deslegat².

De pe această condică s'a mai făcut și altă copie: aceasta se

¹ Vezi mai departe.

² Pentru transcriere vezi mai departe la rubrica: *transcrierea*.

vede din diferite semne, scrise cu altă cerneală pe mai toate paginile, arătând locul până unde ajunsese copietorul. Aceasta este explicația pe care o dăm următoarele semne: † †, etc..

Data manuscriptului se află scrisă la începutul lui: leat 1820.

Transcrierea. Pentru transcrierea condiceii am fi voit să urmărim celor spuse de d-l D. Russo în lucrarea sa: «*Critica textelor și tehnica edițiilor*»¹. Din cauza însă a lipsei de caractere tipografice pentru *i* scurt, *u* scurt și alte litere, suntem nevoiți a publica documentele așa cum se va vedea mai jos. Cu toate acestea, m'am ținut de sus zisa scriere întru cât privește împlinirea în mod tacit a literilor cari lipsesc dela unele cuvinte, scriind de asemenea pe aceeași linie cu celelalte, caracterele aruncate în catul de sus².

În original *i* scurt este aruncat de obicei în rândul de sus, rezervându-se locul celălalt lui *i* întreg. De asemenea și *u* scurt. Acî trebuie să observăm o deosebire: *i* aruncat în catul de sus, precedat de ori ce altă literă, este în întotdeauna scurt. Nu tot așa și *u*, care în aceeași poziție se întâmplă să aibă și valoarea de *u* întreg. De oarece n'avem puțința de a indica în mod grafic locurile unde *u* și *i* au valoare de vocale scurte, n'am transcris pe *u* scurt care se întâlnește pretulindenea în original, ci numai pe *i* scurt. Pentru deosebirea de *i* întreg credem că cititorul nu va avea nevoie de explicații. Astfel, d. e., e dela sine înțeles că *i* din vorbele *Podgoreni*, *altui*, *dumnealui* etc. este scurt.

Ă este pretulindeni întrebuițat în original, noi credem, cu dublă valoare: de ă și de â. În transcriere l-am lăsat neschimbat.

Litera *cerfu* am transcris o pretulindenea prin *ce*, *ci*, chiar când se află înaintea vocalelor *a*, *o*, *u*, din motivele invocate mai sus. Diflongul *iei* l-am transcris de asemenea aproape întotdeauna prin *ea*, prin *e* numai în unele locuri, pe cari le voi indica în cursul publicării. Sunetul *in* are în original, întotdeauna, valoarea de *i*.

N'am despărțit rândurile printr'o linie verticală, menită să arate sfârșitul fiecărui, de oarece nu e vorba aci de documente reproduse după original, ci și de copii, care i-au păstrat adesea fonetismul învechit³.

Importanța condiceii. Nu insistăm aci asupra însemnătății ce-o

¹ Publicată în *Buletinul Comisiei istorice a României*. Vol. I. Buc. 1915, cf. mai ales pp. 60-100.

² Russo, *op. cit.* pp 61-65.

³ Vezi doc. no. 1 și no. 3, notele.

are publicarea de documente din trecut. Vom spune numai că zapisele pe cari le dăm azi la iveală sunt inedite, toate copii de pe altele mai vechi, interesante din mai multe puncte de vedere.

Unde va fi nevoie, vom însoți documentele de un scurt *notandă*, unde se vor indica particularitățile lui mai caracteristice.

Odată pentru todeauna amintim că alături de rezumatul conținutului zăpisului care se află scris deasupra lui, cât și literile inițiale, sunt scrise cu cerneală roșie.

Pe foaia întâi verso : Condică a dumnealui Vel Vornecului Grigorie Rali, pentru moșii.

Jos, la dreapta : din leat 1820.

Pe ultima foaie, recto : S'au scris de Ioniță Mocănescu Văleanu-ciracu Dumnealui Vornicului.

1.

Mărturiia a 9 moșteni ce dau pentru o parle de moșăe a lui Popi Pătru pă 2 moșii ai lui din Podgoreni.

Adecă noi moșteni din Cocani ¹. anume : Bratul, i Radul, i Ion ot Poinari, Vișan, Oprea, Mărgărit. Stănilă ot Golășăi. Manea, i Oprea, i Stan, i Barbul. care am fost când s'au hotărât Lera Comisul de șau ales ocina. Alunci strânsuneau Popa Pătru din Podgoreni de iam ales parlea de ocină din Podgoreni pă trei moșii, cătă ocină au fost scrisă în carlea lui Vlad Vodă Tepeș ² mai dinainte vreme, ce au perit când Tătarii. Ci să șo ție cu bună pace. Aceasta am scris ca să șă știe și să să crează ³. Și pentru credință pusam în loc de peceți degitile.

7151 ⁴. Mai 24.

Eu Bratu. Eu Radu. Eu Ion. Eu Vișan. Eu Oprea. Eu Stănilă. Eu Manea. Eu Stan. Eu Bratul.

2.

Mărturiia a 6 moșteni ce dau zăpis pentru Popa Tatul, împotriva altui zăpis perdut de o moșăe de stănjăni 150.

Adecă să șă știe, acest zăpis de când au pus popa Tatul pă ră cu egumenul Sofronie dela mănăstire dela Panaghia pentru moșăia dela Borșul (?) că au zis călugărul că o au cumpărat piste tot, iar popa Pătru au mersu înaintea Radului Vornic de sau jăluit cum că nau vândut nici o palmă de moșăe. Și au dat Radu Vornecu 6 megilași, anume : Badea sin Banul, Dragomir din Luci-

¹ Sat jud. Ilfov, pl. Snagov.

² Tepeș, cu diftongul *iet*.

³ *iet* cu valoare de *e*.

⁴ 1643.

eni, și Stan Puescu (?) din Dârza, și Radul din Lucieni și frații său Enciul, și din Ghergani Vlaicul, din Golășai Manea, ca să a-devereze de acest lucru. Și au căutat și cărțile și sau aflat vândători călugărului anume: Miroslav și Stanciul sin Ursuleț, și Dragomir și Stoica, și Tudor sin Oprea. Și au tras și moșia din-cepul și iau scos Popi lui Pătru stânjeni 150, și iar au mai cum-părat popa Pătru dela Stoica stânjeni 75, din apa Colintinii până în Crivedie, din câmp și din pădure. Și sau vândut această moșăe în zilele lui Mihai Vodă. Și acest răvaș iam făcut acum, căci za-pisul cel de demult au perit când răulățiile. Și am făcut acesta acum când au fost leatul 7167¹, Iunie 2.

Eu Badea. Eu Stan. Eu Radu. Eu Enciul. Eu Vlaicu. Eu Manea.

3.

Zapisul lui Partenie, egumenu mănăstirii Radului Vodă, către dumnealui Șarban Vel Vistier, de schimbu moșăii Zăblăeni ot sud Ilfov.

Adecă eu Părințele Partenie, egumen ot mănăstirea Radu Vodă de aici din București, împreună cu tot soborul sfintei mănăstiri, datam acest al nostru zapis ca să fie de bună credință la mână dumnealui Șarban Vel Vistier, cum să să știe că având sfânta mănăstire o moșăe ce să cheamă Zăblăeni, ot sud Ilfov, stânjă-ni 240, care moșăe nefiind mănăstirii de nici o treabă și de nici un folos, neavând nici un venit după dânsa, deci având și dum-nealui moșie, acolea la Ciocănești, pă lângă această moșăe a noastră, neam învoit cu dumnealui noi de bună voia noastră de am făcut schimbu, iam dat această moșăe a noastră din Zăblăeni și dumnealui neau cumpărat altă moșăe la Togojani ot sud Ialomița, dela jupâneasa Elena Vistiereasa lui Părvan G. Vistier, fata Vladului logofătu Cocorăscu. Și neau dat-o schimb, moșăe pentru moșăe, însă stânjăni².

Drept acela am dat acest zapis al nostru la mână dumnealui ca să fie deac m înainte această mășăe din Zăblăeni cu bună pace; săi fie de moștenire dumnealui și coconilor dumnealui în veci, după cum scrie. Și zapisul dumnealui la mână noastră și atot soborului sfintei mănăstiri, ca să ne ținem cineș schimbul. Și mărturie boeri carii vor iscăli mai jos. Și noi însă pentru mai

¹ 1659.

² Lipsă în original.

adevărată credință mai jos am întărit cu iscăliturile noastre și cu pecetea mănăstirii, ca să se crează. 7203¹. Februarie 10.

Parfenie egumen *Pecetea*
mănăstirii Radu Vodă *mănăstirii*. Și toți părinții, frați mărturisim

Dinul Rudeanu vel logofăt, martor. Constandin Corbeanu, vel pitar, martor. Matei Filipescu vel stolnec, martor. Radul Hristea (?) vel clucer Zarie (?) martor. Constandin, martor. Socol Medelnicer, martor. Gavriil Angheliu Staroste², martor. Grigorie Băleanu Postelnic, martor. Șarban vel pitar Bujoreanu, martor. Părvul Crețulescu, martor. Calotă logofăt, martor. Gavriil.

(*Va urma*).

Al. Rosetti.

DOCUMENTE

372.

1635 Oct. 2.

† Andreiaș Șoltuzul cu 12 prăgari i Ionașco Dinga i Enachie Goian și Ursul Vântul și mulți oameni buni orașeani de trăg de Brăladu și Neania de Obrășiiani scriem și mărturisim cu ciastă scrisoare și mărturie a no[a]ștră cum au venit înaintea noastră Petra de Tominești ș'au dat ia de bună voia ei, de nime nesilit[ă] nici înpresura[ă], o parte de ocină a ei din sat din Tominești și altă parte de ocină iar din Băncești, cu tot venitul ce va hi pre acela locu al ei. Și lea au dat aceale doaa[u] părți amândooau lui Scrălet (*tăiat apoi*: și jupănesei sale) ca se le fie lor ocină dreaptă în veaci, pentru căci au plătit Scrălet un fecior a ei a-nume Ion de o șugubină. Ș'au dat (*cu altă cerneală*: doisprăzeaci ga[l]b[e]ni (?). Dereptu aciasta, nime de ruda ei sa[u] de feciorii ei să n'aibă trea necolij (*sic*). Noi încă văzându bună toc-mală, de bună voia lor și plat[a] deplin, noi i-am făcut aciasta mărturie de la noi, ca să le fie lor de credință, până ce-ș vor face eiși direas[ă] domnești. Și pentru credința pus-am și pecea-țlea orașului și ale no[a]ștre z *văsim. list zapis*.

Vleat 7144 ms[ta]. Oc. 2

.....iscal i pisal sii zapis să uciniemu emu³

V. C. Nicolau.

¹ 1695. ² *Iet* cu valoare de *e*. ³.....am iscălit și am scris acest zapis cu învățătura sa.

373.

1685 Noembrie 9.

† Adeacă eu Ionu a Stoicoche de Vineșești și cu femeia me| Mărie și cu coconii mei, scriu și mărturisim cu acest adevărat zapis al nostru de nime silit nici asuprit, ce de bună voe me am vândut dumisal[i] lui Iftimie și feciorilor dumisal[i] un răzor în frunte din partea Ciurlicăi Irini. S'au vândut dreptu tal[er]i 2 din capul vânzări[i], dumisali car[e] au cumpărat, ca-s fie dumisal[i] și cuconilor și nepoșilor și strenepoșilor dumisal[i] să fie moșie neclintită în veci. Și l'această tocmală s'au întâmplat mulți o|a|meni buni bătrâni și lineri, car[i] mai gios ne-am pus și numele: Lupul ficiorul a Hrejdei mar[tor] și Măne ginerile Ionii o| Vineșești mart. și Ioniță Scheopul mart. și Simion Bunavreme o| tam mart. și Ion nepotul Debului mart. și Ion Pălici mart. Și pentru credință ne-m pus și degilele mai gios ca-s să crează. Let 7194 Nov. 9 dni.

Eu Lupul sin Hrejdei * mart. E[u] Măne zet [I]lonei o| Vineșești * mart. Eu Ion nepotul Debului * mart. Eu Simion * mart. Eu Ion Palici * mart. Eu Ionu a Schiopului * mart.

A. Saint-Georges.

374.

1711 Februar 8.

Eu Vasile Siminiceanu și Vasilie Moțoc vărul Siminiceanului făcut-am noi această adevărată scrisoare a noastră precum șlim noi cu sufletele noastre pentru Teodosie Călugărul din Tâmpeshti de la ținutul Romanului, precum având el moșie într'acel sat din Tâmpeshti s'au ales moșia lui despre alți răzăși, și alegându-o au și stăpânit-o, și dintr'acea moșie au dat giurătațe de loc Mănăstirei Pobratei, iar giurătațe au lasat să fie a fetelor noastre a Alexandrei și a Măricuței. Așa șlim și mărturisim cu sufletele noastre dinaintea dumisale lui Neculai Costin logofătul cel mare, și dinaintea dumisale lui Vasile Hăbășescu Medelnicerul cel mare. Și stâlpii sunt, un stâlp este în capetele pământurilor care merg pe deasupra Mitohului din sus spre răsărit până în hotarul Balasineștilor, până în capetele pământurilor ce merg în lungul vântului în capetele de sus și în pădure din drumul ce merge pe deasupra Mitohului râpa la deal spre apus, până unde șade drumul într'un șold, drumul Bărbăteștilor într'un bour; iar în Siliște n'au călugării nimica. Pentru credință am și iscălit ca să fie de

bună credință și ca să se știe. Nici în vadul cel de moară n'au
călugării nimic. 7219 Februarie 8

Dinaintea noastră s'au mărturisit ceea ce urmează :

Neculai Costin vel logofăt Vasile Siminiceanu Vasile Moțoc.

Dinaintea noastră s'au făcut : Vasile Hăbășescu, vel Medelnicer

375.

Artur Gorovel.

1781 Iulie 5.

Adică noi răzeșii de moșie Brițcanii din giumătate de sal, parte
despre răsărit, cum și din giumătate de sat din Ungurași, iarăș
parte despre răsărit, anume Ion Boghian, egumen de la spitul
(sic) Cărligul, și eu Andreiu Cărligu și frați-meu Costantin și
Neculaiu și sororile noastre Iliana, Irina, Paraschiva și eu Zaha-
rie Nițul Diacon și soru-me Anița și eu preutul Andreiu Nițul și
Neculaiu Nițul și Vasăli și surorile noastre Marie, Nastasăe, ficii
lui Toader, și eu Ion și vărul meu Ursachi și vara noastră Nas-
tasăe, nepot preutului Andreiu, și eu Lupașcu Boghian și fratile
meu Mihla]lachi și nepoții mei Ioniță și fraș[e]-meu. Ilie și suro-
rile noastre Safta, Sanda, Ilinca, ficii Ioanii și eu Andreiu și
Ion și sora noastră Iftimie, ficii Anăsăii, nepoți lui Boghian, fă-
cut-am adivărât zapisul nostru cii di mai sus arătați, unul la mână
altul, să-s știe că ne-am așăzat și ni-am învoit înainte dum. că
pit[anulu] Iordachi Alcazu hotarnic, pentru acești părți de moșii
ce sânt arătate mai sus Brițcanii și Ungurașii, fiind trebuinți a să
hoțără, și ca să lipsască pricinile dintre noi, ni-am învoit toț ca
să-s hoțărăscă moșle hlizi. fiiști cari bătrân, să i să de tot la un
locu. Dar livez de vor veni a unii răzăși pe hliza altui, să ne
stăpănim fiiști cari livezăle, și cel cu hliza să-ș èi obicinuita di-
mă din zeci unul, după cum să poruncești și prin carte Mării
sale lui Vcd[ă] ce s'au adus pentru hoțărât. Dar de ne vom în-
voi noi și a ni face livadă, celu cu hliza pe hliza celuelalt, adic[ă]
livad[ă] pentru livadă, atunce să rămăe livada tot a celui cu hliza.
Iar tâmplându-se vreunul dintre noi răzeșii aceslor mo[și]i a tragi
giudecată pentru aciaslă pricină arătată mai sus, să nu ne țae
nici într'o samă, or la ce giudecată s'ar întâmpla. Cum și leve-
zile mănăstirii ce sânt pusă de călugări, de vor veni or pe a cui
hliză, să aibă a-ș luoa din zeci unul, după cum să arată mai sus,
iar mănăstire să-ș stăpânească livezile. Și pentru mai adevărată
credință am iscălit și am pus și degittle. 1781, Iuli 5.

Iscălesc unii din cei pomeniți și hotarnicul Iordache Alcaz.
Originalul s'n dăruit acum Academiei Române prin dispoziția d-lu prof.

N. Apostol

376.

1779, *Maiu* 18.

Adeverez cu aciasă scrisoare [a] me că fiind logodna lui Ioniță Vărnăv în casa me și fiind soacra lui Ioniță Vărnăv Paraschiva Perjoai, am întrebat ce are să de fiicii dsali Ilincii, zăstri. E au arătat zăcând că i-a da 4 boi și 4 vaci și parte de moșie, cât i s'a alegi din moșia Ionășăni, di giurălate de sat și casăle. Iar gineri său Izmană să șadă în casi până ș'a căsători copila și apoi să meargă să șadă la moșie unde i-au dat soacră-sa. Și așa s'au primit Ioniță Vărnăv să ăi fata, bucurându-să pentru moșle. Și întrebându că ari și alt gineri, am întrebat ci i-au dat zăstri, zicând că i-au dat giurălate de moșie Coșulenii ce să hotăreaste cu zenii Cogălniceanului. Acum viind Ioniță Vărnăv, îmi spusi că va să-l bagi pe gineri-său Izmană în parte ci i-au dat din moșie Ionășăni ș'au cerut di la mine să-i dau mărturie duplă cum am auzit, făcându-să logodna în casa me. Și în frica lui Dumnezeu, duplă cum am auzit, i-am dat aciasă mărturie ca oricari la ce giudecală ar eși cu soacră-sa sau cu cumnau-său, să aibă îndreptare.

Let 1779 Mai 18.

Toader Silion med.

Și fiind și eu față Ștefan.... *Allă mărturie a lui Costandin Sângiorzu.*

A. Saint-Georges.

377.

1785 *Martie* 24.

«Molitva la preute Ioniță și diacone Antohie Bălțatu i dv, toți de obște poporâni din satul Leoștii¹ să fiți sănătoși și blagosloviți. Vă facem știre pentru acest ficior anume Ion ficiorul diaconului Vasilie Corne de acolo din sat, carile din copilărie[ă] lui slujind aice înlăuntrul Episcopiei cu toată căzula dreptate și fiind că esti și ficior de diacon ce esti slujitoriu bisericii, iată că și pe dânsul îl rânduim la acceș biserică să fie citeț și slujitoriu la toate cele trebuincioase și cuviincioasor slujiri, până când va de-prinde rânduiala bine cuviincioasele învățălori, ce i să cadă a ști și atunci îl vom hirotonisi și diacon desăvârșit. Deci molitva la preute și diacone să-i dați căzuta rânduială la biserică, precum se cade. și dvs. poporâni să-l aveți la cinste și la dragoste ca pre slujitoriul bisericii, nesupărându-l întru nimic, împreună cu voi. căci l-am făcut vas bisericesc și om a Episcopiei noastre. Aceasta, și să fiți sănătoși și blagosloviți,

Iacov episcop Hușului»

1785 *Martie* 24*Originalul în muzeul meu, Dolhești-Fălciu.*

Econ. V. Ursăcescu

¹ Sat în jud. Fălciu.

378.

1799 Fev. 11.

Adică eu Ioniță ficior lui Ghiorgghi Isacu strănepot lui Vasile Roșca di față dal-am adivărat și încredințat zapisul meu la mâna verilor mei, ficiorilor lui Negoți nepot lui Strătulat Ollinescul, lui Ion și lui Neculai și lui Iordachi și lui Vasili și lui Nistor și cumnatului lor Constantin Bărcă precum să se știe că le-am vândut parte[a] me di moșie, din Păhna ci i s'ar alege în preț cinsprezeci lei, di nimini silit, nici asuprit, ci di a me bună voe să le fie lor ocină și moșie, lor și ficiorilor lor și nepoșilor și strănepoșilor lor și a toată sămînție[a] lor; și pentru mai mari credință m'am și iscălit. Eu Ioniță Isacu.

Și la acestu zapis ne-am întâmplat mulți oameni buni înpregiurași: Eu Iordachi Popa om străin, Eu Ghiorgghi Toderăș.

Și la acest zapes m'am întâmplat și eu Gligoraș Burghele.

Noemv[re] leat 7285

Pe contra pagină :

Fiindcă aciasă parte de moșie ce să arată printr'acestu zapis s'au fostu cumpărat di noi di la numitu vânzători din zapis pomenit după cum pre largu să arată în lăuntru, și acum după putere poplicației și aducându-ne și luminată carte glos|pod Cozma Graur ce iaste drept nepot vânzătorului ce să tragi din neamu Roșculeștilor, și cunoscând și noi că are toată dreptatea a răscumpără el di la noi, fiind că noi când o cumpărasăm nu-i făcuserăm de știre după drept, ca unui neam și fiin[d]că fără a nu merge nici la o gi|udicată ne am primit banii toți deplin înapoi și am dat zapisul, cu care zapis să aibă a stăpâni de acum înainte cu pace în veci; și pentru mai adivarat ne am și iscălit.

1799 Fev[ruar] 7

Eu Ion Negoită neștiind carte am rugat pe dlui postelnicu Vasăli Ișan de m'au iscălit și mi-am pus și degetul.

Aciasă răscumpărare s'au făcut undi fiind și eu de față și fiind cu primire[a] amânduror părțelor m'am iscălit și eu de marlur.

Vasili Ișan, postelnic

[17]99 Fev. 11

Originalul în muzeul meu, Dolhești-Fălcu.

Ec. V. Ursăcescu

1718, Octomvrie, 12.

379.

Slujba vădrăritului.

Tănasă Bujoran i Andrei Bujoran fiind din rânduiala celor ce

nu plătescu la slujbile rusumaturi, dumv. vadrari di țănt. Tulovii pi tot vinul ci vor faci din drepte viile sali, să nu să superi întru nimică cu plata vădrăritului după hotărâre ponturilor.

Vel vist

1817 Ocv. 12

Original C. I. Mironescu, Ibănești-Tulova.

T, Pamfile

380.

1842 Februarie 27. Botoșani.

Testament.

Fiindcă moartea nu are hotar, zi sau ceas întru care vreme ca să să ceară viața omului, de multe ori pre mulți și fără veste îi răpești ca un fur di viață, mai vărlos în ciasurile acele ce iei nici nu gândesc, căci și insuș Mănluitorul nostru Isus Hristos deșteptându-ne ca să ne păzăm zice: Privighești că nu știți ciasul întru care va veni furul, adecă secerea morții. Și iarăș cuvântul evanghelesc zice: Că dacă stăpânul casăi ar ști în ce cias ar veni furul, ar privighè și nu ar lăsa ca să săpi casa lui.

Drept aceia și noi Medelniceriul Teodor sin Jorj și medelnicereasa Ecaterina sin Jorj născută Caracaș, neștiind când ne va veni ciasul ca să plinim obșteasca datorie, mai ales fiind soșiți în vrăsta bătrânețelor, pentru ca să nu să întâmple după moarte sfezi și giudecați între clironomii noștri, am socotit de a noastră bună voe în viață încă fiind, avându-ne întregi loale sămțările ca să rănduim și să hotărâm toată puțana noastră averia cum trebui să rămăe după moarte noastră. Și iată că după ceara erlăciunii de la toată omenire[a], iar mai ales de la frați noștri acei în Hristos drepti slăvitori hristiani și dela rudele noastre, câte am greșit întru știință și întru neștiință, hotărâm aciasă jos împărțare care în mișcare[a] părinteșlii noastre sămțări și a dorinței ce fieștecare hrănești di a sădi și a statornici între fii și urmașii săi pe lângă multă sau puțână averi, iubire și dragoste frățască, și în urmare voinței acei din urmă a căruete meu legile mai cu osăbire îl sfințesc, spre a feri să asculti pe fii noștri despre toată neînțelegere[a] și perirea aceia ce în urmă ar pute aduce între ei vre-o neînvoire sau altăceva nedumerire, astăz până încă ne găsam între toată întregime[a] sămțărilor sufletești și trupești, în conglăsuire și de cuvintă găsim a face această de înșine noi alcăluit și închipuit testament și lămurind pe lângă aceia ce până acum în viață fiind, am dăruit și am dat fieștecarue din fii. Tot odată a regularisă și a hotărâ și pentru

acea ce oprim pentru a noastră schivernisală și țănere pe câtă vreme încă Domnul să va milostivi a ne țâne întru aciaștă trecătoare viață. Și dar fiindcă din tot avutul nostru în viață aflându-ne am dat fiicii noastre Profira la a ei căs torie giunălate moșie Prisăcanii la țânul Botoșanii care o am luată schimb cu moșie Bozăenii ce o avem zestre, o parte din moșie Boreștii țânt. Vasluiu, dughenile din leși în ulița mare și cu una din dos în ulița sft. Spiridon, țigani, argintăria și altele precum prin izvodul de zestre, sânt numărate. Iar fiului nostru Gheorghe numai giunălate din moșăe Filiuții aflătoare în a stânga Prulului în oblasie Basarabie, țânutul Eșii ce o avem danie de la mătușa Balașa Cogălniceanița i locul rămas în leși în ulița sft. Spiridon fiindcă celelalti, și anume parte din moșie Ionășăni țânt. Dorohoiu, țigani i vite le-am oprit pentru schivernisală și țăneria noastră pe vilață, adecă ca din veniturile și rodurile lor, să întâmpinăm țăneria și neapăratele noastre cheltueli pe câtă vreme încă vom trăi. Toate aceste mai sus însemnate fiind întâi pentru a face deopotrivă dreptate și fiului nostru Gheorghe și al doile pentru că pe lângă a noastre osteneli, di la vremi ci el au eșit din vârsta copilărească au unit și a sale ce au privit tot în agiutorul nostru și a casăi iar nu în al său particularnic folos, prin aceasta, pe lângă giunătate din pomenita moșăe Filiuții și locul dughenilor din Eși (pe cari de acum i le-am și dat în deplină și întreaga a sa dispoziție împreună cu toate documenturile sprejănitore lor), hotărăm și fără nici o îndoială rostim că și toate celi pentru țănere noastră oprite, adecă parte cu așzare din Ionășăanii, țigani, împreună cu orice alte nemișcătoare și de sine mișcătoare averi în urma trecerii noastre din viață s'ar găsa la casa noastră, să să clironomisască de cătră zisul clironom. Asupra cărue să pune îndatorire că alât de la sine, cât și din doă sute galbeni ce din vânzare casălor din Botoșani ce i le-am trecut în de veci vânzare și pe care sumă noi înșine am lăsat-o pentru grijăle noastre a rămâne în a sa păstrare, să ni facă toate grijăle cuvenite legii potrivit stării și rangului nostru, precum și desgropare fiește cărue la vreme cuvenită îndeplinind și aceli ce prin condicel vom lăsa a să urmă. Și pentru că această regulă și împărțală este întemeiată pe buna noastră plecare și mărginită în vroința de pe urmă, fiind acest legiuit testament după ce l-am scris și l-am întărit cu a noastre iscălituri, am rugat i alle feță de cinsfe di au adiverit ca martori. Tot odală prin jalobă

cătră ținutala giudecătorie vom ceri spre temeiul a să îndeplini și cu a sa conformație. Anul 1842 Februar 27 zile.

T. Sămjorj med|elni|c|er|. Ecaterina med|elni|c|ereasă|

Incredințarea judecătoriei ținut. Boloșani din aceeași zi cu no. 75. cu o semnătură necileață, N. Vârnăv și Balș post.

A. Saint-Georges

381.

1855 April 26.

Spătarul A. Jîianu, către Administrația ținutului Dorohoi. În-rând în stăpânirea părților de moșie din Plopeni și Dumeniț fose ale Profirii Climescu, în aceeaș lună, arată că are dreptul de a-și scoale și căștiul moșiei împosăsiate dlui Hagi Cerchez.

A. Saint-Georges

382.

1865 Sptembrie 26.

Locuitorii cătunului Vâlsănești împroprietăriți după legea rurală se plâng primarului de Mușetești-Vâlsănești jud. Argeș împotriva celor ce sunt cu lotul nepătrunși... căci unii n'au nici măcar o palmă de pământ la mușcel, și au cărduri de oi. capre și cai și umblă [pe] mușcel, mâncându-ne dreptul nostru, și partea dâșșilor și o au în sat închisă cu gard... ..

Act argeșan, împărțușit de d-l.

G. Florescu

383-386:

Documentele publicale pe p. 190-191, 194-196.

C R O N I C A

D. Furtună : Preoțimea românească în secolul al XVIII-lea. Starea ei culturală și materială. Știri și fărâme de știri pentru unul din veacurile nenorocite ale istoriei noastre. Ni-i peste puțință să vedem ieșind din această prea ostenicioasă lucrare altceva în afară de povestirea străduințelor pentru dobândirea preoției, care își are „cinstea” sa, și necazurile pentru păstrarea aceluia loc pe care alții l-au socotit fie prea mănos, fie prea de samă. Nici un *duh* pentru vremea această, și nici unul altul dintre acele cari trebuiesc legate de darul preoției, — căci excepțiile nu se pot scoate înainte, după cum nici osândeale nu se pot striga.

Nepregătită, aruncată și părăsită — n'au fost în de-ajuns predosloviile vechi cum nu sunt nici circulările de aslăzi, — preoțimea aceluia veac n'a putut lumina mai mult de cât era lumină. N'a condus și n'a îndreptat, dar a sfințit și astfel

a ajutat la trecerea către veacurile următoare, a cumpânitului simțământ religios al poporului român.

Prin marea îngrămădire de amănunte, privilegii la un veac, bogata lucrare a păr. Furtună nu poate da altă încheiere celitorului. Pentru anumiți ani și anumite puncte, pentru înfăia dată în totalitatea lor atinse, se vor putea însă scrie monografiile independente, cari vor cuprinde, de asemenea după aceasta, mai pe înțeles iarăși viețuța aceluși timp.

* **Alex. Lăpedatu: Doi cărturari brașoveni din sec. XVII. Câteva documente împotriva unirii.** Cărturarii sunt Ioan și Radu Duma a căror activitate se întregeste cu multe știri nouă, urmate de cinci anexe.

Documentele următoare sunt scoase din ms. 603 al Academiei Române, și cuprind mărturisirile către Mitropolitul din București, ale preoților cari, aproape toți, părăsiau unirea cu biserica Romii, pe vremea luptelor religioase aduse de agitațiile călugărului sârb Visarion Sarai și ale altora. (Sunt date și în D. Furtună, *Preoțimea românească* în secolul XVIII. p. 235-42).

* **Alex. Lăpedatu: Un mănușiu de cercetări istorice.** Lămuriri, în prefață, privilegii la cele cincisprezece articole, toate, scrise între 1902 și 1912 prin diferite reviste: „pe de o parte și în măsură mai mare, cercetări de cuprins variat, publicate pe când eram funcționar la Academia Română în secțiunea manuscriselor, când din bogatul material istoric ce am avut prilejul de a cunoaște, am dat, mai mult ocazional, câte ceva la iveală; pe de altă parte și în măsură mai mică, cercetări, aceste de cuprins mai omogen, rezultate din indelelnicirea mea ca secretar al Comisiunii Monumentelor istorice și redactor al „Buletinului” aceste comisii”.

Pentru variațiunea paginilor, cu și pentru acel stil cald, evocativ, culegerea se cetește cu plăcere și cu folos pentru acei cari trebuie să învețe meșteșugul zugrăvirii unui trecut, care, în anumite colțuri, poate sta la îndemâna tuturor sârguințelor.

* Ni se comunică, după dispoziția d-lui I. G. Bibicescu, că cele două acte publicate în această revistă, II, p. 173-5, privitoare la alegerea lui Gheorghe-Vodă Bibescu, se află publicate, cu alte acte, în *Analele parlamentare ale României* Tom. XII, partea I, anul 1842; acolo se poate vedea și rugăciunea întreagă.

* De pe înălțimea unei catedre universitare,—suntem înștiințați,—ni s'a aruncat, în fața studenților cari trebuie să învețe ce-i munca și ce preț trebuie să aibă această proaslă indelelnicire omenească,—cuvântul „analfabeți”. Prea grav, nu e. Știm ceti și tot ce publicăm e bine cetit; chiar și acele cuvinte slavone răzlețe și rari, întâlnite prin actele veacului XVII, ca titulaturi de Domni și altele sunt bine cetite, și ori cum, tot așa de corect cetite cum au fost și scrise de pisarul care nu va fi urmat la cutare Univesitate și Facultate. spre a-și de săvârși cunoașterea limbilor slave. Da, suntem slaviști... analfabeți, o minune în această țară, unde se întâlnește și altă minune: un profesor universitar care s'o înțeală pe cea dintâi.

* Indreptare: la pag. 172, rândul 17, să se șteargă cuvântul *Toader*.

T. Pamfile

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acești număr s'au trimis adeverințe pentru D. T. *Cruceanu*, Bârlad, 5 lei, *Căpil. Șeptelici*, Bârlad. 5 lei, D. C. D. *Lupașcu*, 1 leu, D. V. *Gh. Ioan*, Bârlad. 4 lei. D. D-r V. *Ciocan*, Bârlad, 4 lei, D-na *Elena Căpil. Boleanu*, Bârlad, 4 lei 60 b., D-na *Ecat. Miclescu*, Bârlad, 5 lei, D. T. *Popovici*, Zorleni-Tutova, 7 lei, D. Lt. C. *Brădescu*. Bârlad, 4 lei 60 b., *Păr. D. Furtună*, Dorohoiu, 5 lei, D. *Căpil. C. Gheorghiu*, Bârlad, 4 lei, 60 b. (urmează)

N. IORGA :

Notes et extraits

pour servir à

L'Histoire des Croisades

Au XV-e siècle

Cinquième série

Édition de l'Académie Roumaine

Bucarest, 1915, 352 pp.

4,50 Francs

Teodor Codrescu

Revistă istorică scrisă de Gh. Ghibănescu

An. I. No. 4 (Ianuar 1916) cuprinde: Documente slavo-române, Inscricții. Manuscripte. Notițe pe cărți. Spițe de neam. Recenzii.

ALEX LĂPÊDATU

UN MĂNUNCHIU DE CERCETĂRI ISTORICE

București, 1915, Inst. C. Sfelea

176 p.

2 lei

D-sale
Domnului

Artur Garovei

Folticeu

ION CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară—Anul IX. No. 1 pe Ianuarie, 1916, cuprinde :

«ION CREANGĂ».—Urare pentru anul nou 1916.

T. Pamfile.—Curcubeul.

M. Lupescu.—Dintr'o scrisoare către un concentrat.

C. N. Mateescu.—Un «fisiolog» românesc din veacul al 18-lea.

H. I. Dumitrașcu, A. Moisei, O. Rotundu, Gh. Boghiu.—Gâcitori.

O. Rotundu.—Urații.

O. Rotundu, A. Moisei, Pr. G. V. Șușnea.—Datine și credințe.

T. Pamfile, Pr. G. V. Șușnea, G. C. Constantinescu, A. Moisei.—Căntece.

Pr. Fl. A. Drăghici, A. Moisei.—O samă de cuvinte.

D. Urzică, O. Rotundu, Gh. Boghiu, Pr. P. Gh. Savin, N. I. Munteanu, C. Atanasie, Pr. D. Furtună.—Glume, jâții, taclale.

T. P., Pr. D. Furtună.—CRONICA.

ILUSTRAȚIUNE: Pietre prin cari suge curcubeul apă.

Redacția: T. Pamfile, Bârlad, str. Corbului.

Administrația: M. Lupescu, Zorleni-Tutova.

Abonamentul anual, 5 lei.

Revista Istorică

An. I, No. 11-12 (Noembrie-Decembrie) 1915.

Redacția și Administrația în Vălenii-de-Munte.

**Transcriem gratuit acte
și manuscrise vechi**

Adresa: T. Pamfile, Bârlad, strada Corbului.

Miron Costin

REVISTA DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

FĂNTÂNILE DIN RÂMNICUL-VÂLCEA.—T. Pamfile.

O CONDICĂ VECHIE.—Al. Rosetti.

DOCUMENTE.—D. Apostol, Artur Gorovei, V. C. Nicolau, A. Saint-Georges, Econ. V. Ursăcescu.

NUMISMATICĂ.—V. C. Nicolau.

INSEMNAȚII.—A. Saint-Georges.

INSCRIȚII.—T. Pamfile.

CRONICĂ.—T. Pamfile: N. Iorga: Histoire des Romains de Transylvanie et de Hongrie.—I. C. Filitti: România față de Capitulațiile Turciei.—Buletinul Comisiei monumentelor istorice.—Revista istorică.

ILUSTRAȚIUNE.—Fântâna Episcopului Filaret din R.-Vâlcea (1784)

Redacția și Administrația :

BĂRLAD

Strada Corbului.

EXEMPLARUL :

În țară 40 de bani
În străinătate . . . 50 „ „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei
În străinătate 6 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, C. D. LUPĂȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, S-LI. T. CĂM-
PEANU, I. CHRISOVELONI, ALEX. ECSARHU, P. GAVĂT. A.
GHEORGHIU, H. GHERGHELY, W. KAMINSCHI, C. D. LUPAȘCU,
M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU, ZOE V. NICO-
LAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES, EMILIA
STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

ABONAMENTUL

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Corbului.

N. IORGA:

HISTOIRE DES

Roumains de Transylvanie et de Hongrie

I.

414 p,

Impr. «Gutenberg», Buc. 1915

5 frcs.

IOAN C. FILITTI

ROMÂNIA FAȚĂ DE CAPITULAȚIILE TURCIEI

Analele Academiei Române, Ser. II, Tom. XXXVIII, Mem,
Secț. ist.

64 p.

60 bani

N. IORGA:

Carpații în luptele dintre Români și Unguri

Analele Acad. Rom. Ser. II, Tom. XXXVIII, Mem. Secț. ist.

28 p.

30 bani

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția și Administrația :

Bârlad Strada Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară 5 lei

In străinătate 6 lei

FÂNTÂNILE DIN RÂMNICUL-VÂLCEA

Micul oraș Râmnicul-Vâlcea, care a avut parte de dragostea mai multor miniștri și norocul mai multor gospodari cari perândându-se la primărie, au înțeles,—după câte se spune,—să urmeze cu statornicie un plan de îndestulare și înpodobire chibzuită a târgului, se poate lăuda cu o sumă de clădiri «frumoase». Acestea n'au un caracter arhitectonic unitar; fiecare însă își șoptește un soi de bunăvoință: a dorit fiecare să fie ceva,—românesc, firește, pentru care a crezut că poate fi de ajuns păstrând din bătrâneștile case cu cerdace ridicate, cel puțin porțile largi, semicirculare, cu gratii încrucișate, cari arată intrarea în pivnițele de desubtul caselor.

Și se mai poate lăuda acest oraș bogat în apă și în privești, cu fântânile.

Fântânile ne-au plăcut nouă, și orientalilor, scrie d-l Iorga undeva¹ ca și occidentalilor, căci tot pe d-sa l-am auzit lăudând fântânile venețiene. Fântâna pololește setea drumeșului, îl înviează, îl încântă cu susurul ei, îl îmblânzește cu vorbele pe cari le poate schimba acolo cu cei ce se întâlnește, ca și cu tainele ce le poate împrumuta la o anumită vârstă.

Sub acest raport cei din Râmnicul-Vâlcii trebuie să fi fost după cum se arată că sunt și aslăzi, creștini și foarte sentimentali. Dovadă:

A. *Episcopul Filarel* (Mart 1780-23 Oc. 1792) zidește aproape de malul Oltului, pe șes, micul monument pe care-l reproducem aici redus la scara 1:10. E o cișmea cu două țevi al căror gol se vede aproape de bază. Apa curge și aslăzi în feicile cari-s sfărâmate cu totul. Temelia i-a fost întrucâtva îngropată, de oarece izvorul nu se putea ridica mai sus. Piatra paralelipipedică are trei fețe netede; cea ce se vede, ne arată în mijloc octogonul cuprinzând inscripția. Deasupra prisme vine un trunchiu de piramidă, iar deasupra acesteia, o cușmă adausă nedebaciu, cum dovedește

¹ *Neamul Românesc*, X, no. 4, p. 5.

următoarea inscripție spăimântător de urită. pe dreptunghiul albicios :

Reparată de Primăria. Anul 1898.

Prea frumos este scoasă în relief vechea inscripție :
Imprejurul octogonului :

**S'au f|ă|cut aciastă fîntînă de pria sf|i|nșitulū Episcop
alū Rîmnicului Kyriu Kir Filaretū. 1784. Septv ¹.**

În mijlocul octogonului, versurile obișnuite :

† Cursulū apei din fîntînă,
Cînd va fi reace și bună
Și seatea o potoleaște
Și vedeaarea veseleaște,
Și pînă cînd apa curge
Pomenirea nu să stînge.
Și tuturorū le vesteaaște,
Și pre ctitori proslăveaaște ¹.

B. Fântâna obelisc din frumosul Zăvoiu. Sus este vulturul. Isvorul care a curs prin gura leului, este secal. Pe placa de marmură se cetește :

**În amîntirea înălțatului Domnitor Barbu Știrbei care
prin ofisul din 9 Avgust 1850, dat cu prilejul visitației
orașului, a hotărît facerea acestei grădini pentru preum-
blarea obștească, hotărîre îndeplinită la 1856 Avgust de
Zisu Dumitrescu, pe atunci president al magistratului,
iar acum s'a îndreptat obeliscul și refăcut cișmeaua din
nou, înfrumușată (*sic*) așa cum se vede. prin stăruința
ministrului cultelor și instrucției, Const. G. Disescu. 1913
Aprilie 24.**

C. Alt izvor, la care trebue și scobori căleva trepte, avându-și
alături clădit adăpostul învelit astăzi cu tinichia, lămurește :

**Construită în anul 1844 Iunie 15 de Constantin Măl-
dărescu (Turbafu) și reparată, cum se vede, până la A-
nul 1896.**

D. Fântâna Episcopului Ghenadie n'am văzut-o ².

¹ Cf. această revistă, III, p. 159. Inscriptia este data și în *Istoricul eparhiei Râmnicului Noul Severin*, Buc, 1906, p. 156.

² *Ist. Eparh.* cil. p. 233-4.

37. Fântâna Episcopului Filarel din Râmnicul-Vâlcea ¹

E. Pe dâmb. în mijlocul oraşului, s'a sfinţit la 15 August 1913. fântâna ridicată în cinstea lui Vodă Brâncoveanu, al cărui bust se află deasupra. Cu toate că leul îşi ţine neconţinut gura deschisă, fântâna nu curge.

F. Fântâna din grădina comunală făcută în preajma unei proprietăţi Iahovareşti. Inscripţia n'am cules-o.

G. Malul dealului Capela a fost zăgăzuit c'un puternic piept

¹ Fotografie făcută prin osteneala d-lui C. N. Malcescu.

de piatră, deasupra căruia se arată Monumentul Nealărării. Și aici, la poalele zidului, zadarnic așteaptă leul să-și vadă limba umezită.

T. Pamfile

O CONDICĂ VECHE¹

4.

Zapisul lui Stan Cerneț i al nepoșilor lui, pentru moșăia lor Lucianca pre care o vând la dumnealui Șarban vel vistier.

Adecă eu Stan Cerneț dinpreună cu nepoșii miei Ion, i Voicu ot Ciocănești, dat-am acest al nostru zapis, ca să fie de bună credință la mână dumnealui Șarban vel Vistier, precum să să știe că noi de bună voia noastră am făcut tocmeală cu dumnealui, de i-am vândut toată moșăia noastră din Lucieni ot sud Ilfov, după apa Colintini, din hotar până în hotar, duple cum scrie cărțile cele bătrâne, însă stânjani 1400; care moșăe ne este și noastră rămasă dela părinții noștri încă mai dinainte vreme. Și am tocmi stânjănul po² bani 66, care fac preste tot tl...³ Și am luat acești bani toți gata în mâinile noastre. Și am vândut de a noastră bună voe și fără de nici o silă, și cu știrea tuturor rudilor noastre și a vecinilor noștri dinprejurul aceștii moșăi. Și am dat și cărțile cele vechi⁴ a aceștii moșăi la mână dumnealui. Drept aceia am dat acest zapis al nostru la mână dumnealui ca să fie și să stăpânească cu pace această moșăe, să-i fie dumnealui și coconilor dumnealui moșăe stătătoare și ohabnică în veci. Și mărfurie boeri cari vor iscăli mai jos. Și pentru mai adevărată credința mai jos ne-am pus degitile și numile, ca să să crează. Și am scris eu Tudoraiche⁵ logofăt Olănescu cu zisa lor. 7203⁶. Februarie 15.

● Eu Ion. ● Eu Voicu. ● Eu Vlad. ● Eu Marin. ● Eu Stan Cerneț. Socol medelnicer, marlor. Părvu Crețulescu, marlor. Matei Crețulescu marlor.

¹ V. no. trecut, p. 192-6.

² Câte.

³ lipsă în original *tl=taleri*. Pentru înțelegere, vom transcrie împlinind lipsurile.

⁴ sic, cu *i* aruncat deasupra rândului. Nu mai însoțim documentele cu un „*Notanda*” (vezi no. 1, pag. 194) care ar ține prea mult loc. Particularitățile le indicăm în note.

⁵ vezi nota 4.

⁶ 1695.

5.

Zapisul egumenului Ignalie dela sfânta mănăstire Nucetu, ce-l dă schimb moșăia ce să cheamă Cămpeni, i Podeni, i Ghizdoveștii, la dumnealui Șărban vel Vislier.

Adecă eu Ignalie de sfânta mănăstire Nucel,¹ dinpreună cu tot soboru sfintei mănăstiri, dal-am acest al nostru zapis ca să fie de bună credință la mâna dumnealui Șărban vel Vislier, să să șlie că având sfânta mănăstire ce să cheamă Panaghlia² care este meloh sfintei mănăstiri Nucelu, o moșăe ce să cheamă Cămpeni,³ i Podeni, i Ghizdoveștii ol sud Ilfov, care este pă lângă apa Colintinii de să lovește în căpătăe cu moșăia dumnealui Ciocăneșli, ce are de ceia parte de Colintina. Și ne având sfânta mănăstire nici un venit și nici un folos din această moșăe, nefiind de nici o treabă sfintei mănăstiri, am făcul focmeală cu dumnealui, noi cu bună voia noastră, de o am dat-o schimb dumnealui, din câmpu, din pădure, din apă, din hotar până în hotar.⁴ Care i-am hotărât și împielrit⁵ peste toate părșile. Și pentru această moșăe ne-au dat dumnealui taleri⁶ 150, și cu acești bani am cumpărat la sfânta mănăstire altă moșăe pă apa Dâmbovișii, mai având sfânta mănăstire Nucel și altă moșăe acolo, însă moșăile anume 2, vadul de moară în apa Dâmbovișii și împrejur, vadurile în lung stânjâni 40, și în lat stânjâni 40, drept bani gafa taleri 60, care vad s'au cumpărat dela Defla⁷ Cupeșu(?) i Radu sin Barbului ol Lungulești. Și iar dela acești omeni am mai cumpărat din hotaru de josu stânjâni 30 po taler 1 (?) taleri 30. Și iar am mai cumpărat dela Șărban Clucer Bujoreanu,⁸ iar pă lângă această moșăe stânjâni 20 po taler 1 taleri 20, și iar am mai cumpărat moșăe unde să cheamă Funia Ciumelor⁹, o funiie întreagă, care moșăe o am cumpărat dela... drept taleri 40, care fac cumpărătorilor a acestor moșăi împreună de toți bani taleri

¹ Vezi mai jos și forma Nucetu, pentru a 2-a oară.

² Cf. această revistă, no. 1, p. 194.

³ Intre *m* și *p* un *u* aruncat în catul de sus. Vezi și notele de mai sus și p. 193.

⁴ Acelaș formular ca în doc. no. 3 p. 195.

⁵ E vorba de pietrele de hotar.

⁶ Vezi nota 3, p. 208.

⁷ Sic.

⁸ Cf. p. 196.

⁹ Intre *u* și *m*, *i* aruncat în catul de sus.

150, pupă cum scrie zapisile vânzărilor la mână noastră. Și cu acele moșăi am făcut schimbu dumnealui de i-am dat moșăia ce am zis mai sus, să le fie dumnealui, iar sfânta mănăstire să le fie vadurile de moară și moșăia ce au cumpărat, care scriu mai sus. Drept aceia am dat acest zapis al meu, și cu ¹ a luturor călugărilor ai sfintei mănăstiri, la mână dumnealui, ca să fie și să stăpânească această moșăie Cămpeni, i Podeni, i Ghizdoveștii, cu bună pace; să-i fie stătătoare și ohabnică în veci. Și mărturii boeri carei să vor iscăli mai jos. Și pentru mai adevărată credință și noi mai jos am pus iscăliturile și pecetea mănăstirii, ca să să crează. 7204² Aprilie 20

Egumenu Ignatie S. Nucetean,³ și toți frați călugări. Costandin Clucer, marlor. Dinu vel logofăt, marlor. Părvu Crețulescu, marlor. Constandin Corbeanu, vel pitar. Grigorie Băleanu, postelnic, marlor. Bunea Gredișteanu, marlor. Radu Hrizu, vel clucer.⁴ Zarie marlor.⁵ Radu Zăvoran, vel stolnec. Barbu Săndureanu, vel paharnic, marlor. Mihalcea Căndescu, biv vel stolnec.

6.

Zapisul lui Pădure pisar i al nepotă-său Părvul vistier Crețuleștii, către dumnealui Șarban vel vistier, de schimbul ce-i dau moșăia Crețuleștii.

Adică eu Pădure pisar dinpreună cu nepotă-mieu Părvul vistier Crețuleștii, dat-am zapisul nostru ca să fii de bună credința la mâinile dumnealui Șarban vel Vistier, precum să să știe că pre lângă moșăia noastră Crețuleștii având dumnealui o moșăie ce să cheamă Zăblăeni, care moșăie o au luat dumnealui de schimb dela mănăstirea Radului Vodă, dela Partenie egumen, dând dumnealui mănăstirii altă moșăie pentru aceia, care să cheamă Togojăni,⁶ de care vrând dumnealui să-ș alăture acea moșăie Zăblăeni pre lângă altă moșăie a dumnealui Ciocăneștii, și având și noi moșăie a noastră de cumpărătoare la Ciocăneștii, pre lângă moșăia dumnealui, ne-am învoit cu dumnealui de bună voia noastră și am făcut schimbu, de ne-au dat dumnealui moșăia dumi-

¹ Subînțeles ; cu *voia*.

² 1696.

³ A se observa forma—dela m-reă Nucel. M-reă Nucet se află în jud. Dâmbovița.

⁴ Vezi p. 196.

⁵ Idem.

⁶ Vezi doc. no. 3 p. 195.

sale din Zăblăeni, stânjăni 240. Și noi încă am dat dumnealui din moșăia noastră de la Ciocănești, pre lângă moșăia dumnealui iarăși stânjăni 240, moșăe drept moșăe, și o am ales, și i-am pus pelre,¹ ca să știe pă unde va ținea dumnealui de către moșăia noastră. Dându-ne dumnealui zapisul dumisale pentru moșăia Zăblăeni ce ne-au dat de schimbu, am dat și noi acest al nostru zapis la mâinele dumnealui, ca să aibă dumnealui a ținea și a slăpăni acei 240 de stânjăni de moșăia ce am dat-o noi la Ciocănești, pre lângă moșăia dumnealui. Să-i fie moșăia stătătoare în veci dumnealui și coconilor dumnealui căți Dumnezeu îi va dărui, pentru că așa ne-am învoit și am făcut acest schimb duple cât scrie mai sus. Și pentru mai adevărată credință ne-am iscălit mai jos și ne-am pus și degelile, ca să știe crează.

7205.² Mai 1

Pecele Eu Părvu Crețulescu. Pădure pisar Crețulescu. Grigorie Băleanu, postelnic, marlor. Șarban vel pitar, marlor. Părvu vel vornic, marlor.

Al. Rosețfi

DOCUMENTE

387.

1581 Septembre 14.

Noi Iancu Voevoda, din mila lui Dumnezeu Domn țării Moldovii. Precum au venit înaintea noastră și înaintea moldovenescilor noștri boiari celor mari și mici a Sturzăi³ și feciorul său Ionășco aprod și Adam visternicul, ginerile lui Alexii Roșca nepotul Sturzăi și toate rudele lor, și au pârât cu mare pâră și cu mare jalobă pre rugătorii noștri egumenii și pre toți frații dela sfânta mănăstire ot Moldovița unde este hram a Precuratei născătoarii de Dumnezeu și purure fecioarii Marii, pentru satul Răciuleni, pe cât țin călugării părților lor și cu mori ce este lor cumpărătură de unchiul domnii mele Bogdan Vvod, și dată în schimbătură pentru satul Băiceni ce li au fost lor danie dela giupâneasa Dajbogoai sfintei mănăstiri Moldoviții. Deci noi li-am porocit ca să-și aducă privilegiile sale cu care țin părțile ot Răciuleni, iar călugării au adus ale sale privileghii ce au avut ei de la Alecsandru Vvd, iar privileghiile ce au avut ei de schimbătură dela unchiul domnii mele, Bogdan Vvod, aceia au lual-o Sturza

¹ Cf. p. 209 nola 5.

² 1697.

³ ?

ce au fost vel post. in zilele lui Ștefan Vvod ce se poreclă Lăcustă, după cum mărturisește însuși și cu a sa privileghie Alecsandru Vvod. Deci Domnia me și a noștri moldovenești boeri am văzut a lor mare îndreptare și întăritură și mărturii de pe pravilele domnești, iar noi ne-am sfăluit și am ales pe al nostru credincios dumnealui Ghedeon, vel vâlav ot ținutul Sucevii, și l-am trimis acolo la sat Răciuleni și au cercetat acolo și cu megieșii și pen pregiurul acelu sat, din sus și iarăși din gios, și cu șoltuz și cu pângarii și cu toți bătrânii ot târgul Baia, și au aflat cu loșii denpreună cu a lor suflet, precum este dreaptă ocină a sfintei mănăstiri Moldoviții, și o țin după vechiul holar ce au făcut moșul domnii mele bătrânul Ștefan Vodă, și este sămnele cele dentăi, movilă pusă din gios de biserică drept cu părăul păr la Șomuz, și de acolo trece Șomuzu la altă movilă, iar dela acă movilă tocmai păr la apa Moldovii, și altele despre toate părțile prin pregiurul satului din sus și din gios, pe unde din vechi au slăpănit. Ce, dacă am văzut și noi și cu ai noștri moldovenești boeri, care am și aflat domnia me după cum grăesc călugării și cu acei marturi trimeși de la noi și au mărturisit pre a lor suflet cătră noi mai sus scrișii dumnealui Ghedon, șoltuzii ot Baia și cu megieșii de pen pregiurul Răciulenilor, și Domnia me li am făcut lor ispisoc și întăritură, ca să li fie lor și dela noi sfintii mănăstiri părțile ot Răciuleni cu mori și cu tot venitul, după cum au întărituri și dela alți domni. Deci călugării ei s'au îndreptat și au pus ferii în visteria noastră doisprezece zloși, iar Toader Ponici și feciorul său Ionașco și rude lor mai sus scriși iar ei au rămas din nainte a tot sfatul nostru și lege, și de acum înainte ca să nu aibă ei a pări pe sfânta mănăstire pentru această pără niciodinioară în veci, inpotriva acestei cărți a noastră. Iar cine să va ispiti a răsăpi aciaștă tocmală, unul ca acela să nu aibă parte de rugăciune sfinților părinți, Amin. Domnul a zis. S'au scris în Suciavă leat 7090 săpt. 14. Stroici vel logofăt.

Copie din colecția mea.

Artur Gorovei

388.

1636-7.

Carte lui Ion Ciolpan ce i s'au venit la împărțala fraților, 7145.

Satul Frățeștii ot Suciavă.

Pol sat Bilăuții la Hotin (?)

Pol sat Lucovi| la Cernău|.

Satul Cernăuca |ij.

Pol sat Dobrocău|ii |ij.

Satul Costeștii la Tulova.

Sălește Ruptura |ij.

Acesle-s parte lui Ion Ciolpan.

Condrăteștii pe culi supt chearu (?) in ținutul Orheiului.

Pol sat ci să chiamă Torceștii ot Suciavă.

Pol sat Negreștii la Vaslui.

Parcova pol sat ot Iam

Coposăni pol sat ot Cărligătură.

Mălăeștii la Fălcii.

Boianul la Cernău|.

Aceste moșii s'au scos de pe scriitori și împăr|ală.

Toader Buhăescu, clucer.

A. Saint-Georges

389.

c. 1740.

† Să slă| știe precum am măsurat bute, [eu] preotu Manol[e] în-
ainte omeni bun[i] cu mar[e] dreptal[e] și s'au aflat de o 100 12
vedre ¹ și cinci ocă și am și dat 2 lei 5 paral[e]. Să slă| știe.

Ereu Manol

Act bucovinean

A. Saint-Georges

390.

1748 Oct. 16.

† Ion Simjorzu (=Sămgior-
zu) din ținutul Suceavii ceri di
la soru-sa Safta Dăneas|a| din
Vinișășli un zapis, care zapis
au fost a unui Pădure iar de
la Suciava, pentru 2 pogoane
de vie ci-au luat de la so|a|cra
lui zestre și Ion l-au dat soră-
sa Safta să-l |ie.

† Safta Dăneas|a| din Vină-
șășli, sora lui Ion, viind în-
ainte noastră n'au tăgăduit di
acel zapis că nu l-au lăsat la
dănsa, numai întâmplându-să
pricină di au lovit niște tâlhari
la casa ei, i-au luat sicriul cu
zapisul și cu alte ce-au mai
avut.

De vream că Safta Dăneas|a| neavând altă dovadă de îndrep-
tare pentru acel zapis, au jurat înainte noastră cum că n'au fă-
cut alte meșteșuguri, ci cu adivărat i l-au luat tâlharii, să aibă
pace de cătră frati-său Ion. Și lui Ion i s'au dat aciasă mărturie
ca ori când s'ar afla zapisul, să aibă a-l lua 7257. Oct 16.

O isc. necetea|ă.

A Saint-Georges

¹ Pentru: 112 vedre.

391.

c. 1750.

Adică eu Gavril Botezatu și eu Ghiorghiță Cărsle făcu-am scrisore me la m[ă]n[ă]a lui Ion Săngiorzi precum viindu Curtu Căpitanul cu un răvaș di la Ion Săngiorzi să dau niște bani car[ă]i eram dator di pe niște vin, i-am dat 22 lei în m[ă]na lui Curtu, banii lui Ion Săngiorzi și strângându-ne [pe] noi Ion pintru bani. i-am dat acel răvaș pinre acei bani precum să ăi acei 22 lei di la Curtu, că în m[ă]na lui Ion n'au vinit. Aciaslă facem șlire,

Gavril Botezatu Gheorghică Cărsle.

A. Saint-Georges

392.

1774 August 3.

Adecă noi sătenii ot Dragodăneștii, anume eu Dumitru Lungu și eu Pană Lungu, cu Radu ficiorul unchiașului Manii și eu unchiașu Stoica Mămăligă i Ion Mămăligă i Dumitru Cazacu i Stan Mămăligă cari șlin ali moșii loate, dat-am aciaslă scriso[are] a no[ă]stră la m[ă]na unchiașului Stanciuului Cojocar ca-s apuce pe Ionu Vărlopeanu printru 11. 5 ori la ci giudecată va mergi, care au vândut pe Ion Vărlopeanu prunile și meri ci au fostu pi locu lui Dumitru Chișu, neavându el freabă și nefiind Stanciu acia. Di acia am datu noi sătenii aciaslă scrisoare di adivirință la m[ă]na unchiașu Stanciuului ca-s și stăpâneasca elu cu di cătră Ion Vărlopeanu cu bună pace Avg. 3 dni 1774

Se pomenesc marlorii. Scrie Pop[ă] Nedelco.

Original Pr. I. Voiculescu, Dragodănești-Dâmbovița.

A. Saint-Georges

393.

1799 Februar 13.

Adică eu Cozma ficior lui Costandin Graur din Pâhna dat-am adivărat zapisul meu la cinslita m[ă]na dsali cuconului Costandin Grecian[u] biv vel logofăt, precum să se știe că având eu trebuință di 33 pol (*jumatate*) lei adică trei zeci și trei pol lei ca să-mi răscumpăru, două părți de moșie a ne[ă]mului meu Roșculeștii ce le vânduse lui Ion Negoiaș și fraților săi, din Pâhna însă o parti a lui Ioniță ficior lui Ghiorghi Isac strănepot lui Vasăli Roșcăi, și o parte a lui Vasăli Bălănescu nepot lui Gavril Roșcăi ce-mi sânt mie moși de pe maică-mea Aftimia, nepotă

Roșcâi și dlui după rugămintea] me]a] s'au milostivit și mi-au făcut bine cu acei 33 pol lei ce să arată mai sus, cu dobânda lor, din zăce unul și cu vadă pără în șasă luni di zile, și pentru mai bună săguranță am pus dsali și amanet aceli două părți de moșii ce le-am răscumpărat di la numiții de sus pomeniți. dându-i dsali și zapisăli ce le-am răscumpărat, ca să știe la dlui pără la numita vadă și atunci dându-i banii cu dobânda lor ce s'ar face, să aibă dlui a-mi da amaneturile înapoi; iar di n'aș da banii la vadă după cum m'am apucat: atunci aceli dooă părți di moșii după cuprindire]a] zapisălor, să rămăi a dsali di istov și să o stăpânească în paci atât despre mini cât și despre loate ne]a]murile meli, fiind toți întru holar cu cu moșia Pâhna, ce iasli loată al dsali din luspătru părțile. Și acești părți vin în mijloc. Și pentru mai adevărată credință mi-am pus degitul neștiind carti.

1799 Februar 13

Eu Cozma sâ n Costandin Graur platnic.

Acestu zapis l-am scris cu zisa lui Cozmii Graur.

Eu Vasăli Ișan postelnic și sânt marfor.

Originalul în muzeul meu, Dolhești-Fălcu.

Ec. V. Ursăcescu

394.

1836 Maiu 21.

Adică noi cari mai josu ni vomu puni numili și degitile, dat-amu adivăratu și încredințatu zapisul nostru la mănna părintealui Gheorghii. precumu să fie știutu că i-amu vândutu un stă]n]jiniu și una palmă moșii ci iasli alături cu a sfinți]ii] sale, despre răsăritu, cu tocmală... doazăci și cinci lei și doai zăci părăli, di istovu, să fii baștină și moșie... Moșia este dre]a]plă parte Smăra]n]dei sâ n Cheptănășă]o]i. Și la facire acestui zapisu au fostu și moșu Costa]n]tin, frati Smărandii.

Pune degelul: Ghiorghei sâ n Măranda Cheptănășo]a]i, vânzătoriu, *Fajă:* Costa]n]lin sâ n Cheptănoșu. Paraschiva nepoată, To]a]dir a Tomulesii, Costantin sin Anuța. *Scrive Dumitrache Popa dascal* *Pe dos, scrie mai în urmă:* Zapisu lui Gheorghii Lionti.

Originalul acestui act românesc s'a dăruit acum Academiei Române prin dispoziția d-lui prof.

N. Apostol

394.

1843 Ghenai 17.

Eu gios iscălitul încredințez cu aciasă scrisoare a me ce o dau a mână nepo]a]lii meli Irina pentru o țidulă ci au scăpat di au

dat-o lui Glegoraș Oțel din Oțeleni cum că ar avea și el patru stânjeni moșie în Arămești, dar fiindcă acei [patru stânjeni] estî scos cu cheltuială numai a doi frați anumi rămași lui Toadir Dascalu, numai acei au parti iar Safa Oțeloi și Vasilca nu au triabă după cum glăsuește hărtie[a] ce o am di vremi ce s'au scos din acee vreme, dar în baștena Arămești și în Deleni ce le se va alege. Și pentru credință am iscălit cu mâna me.

Ion Dascalu

Originalele în muzeul meu.

1843 Ghenar 17.

Econ. V. Ursăcescu

Dolhești-Fălciu

395.

1846 Martie 11.

Inscris

Prin care iscălitul major și cavaler, Iordan Voinescu adiverez prin acest zapis ce-l dau Lipovenilor Dumitru sin Toma, Toader sin Grigore, Arlene sin Nazare, Gherasim sin Iacob, Vlasie sin Nazare, ca să fie știul că s'au așăzat să locuiască la mahalaua Târğușorului de pe moșia mia Plopeni, pe malul pârăului Tutova despre răsărit cu următoarele condiții:

1) Pentru locul ce li s'a dat și vor prinde pentru așezările lor, sunt datori a-mi plăti bezmăn câte 3 lei de stânjin din față iar dindos care vor prinde lungimea, lăsând-o împrejur de huidiță până în locul ogrăzilor dughenilor ce sânt despre uliță, însă acest bezmăn le l-am ertat pe doi ani dela facerea acestei învoeli de când apoi se va porni plata bezmănuului potrivit hrisovului domnesc¹.

2) Pe toată viața ce vor avea ori boi, cornule sau cai, vor plăti câte șase lei pentru pășunalul lor unde or pășuna și a locuitorilor afară la imășu sau și înăuntru în țarină dacă a fi suhat; cu păzitorii lor, care plata s'a învoit a începe chiar din anul acesta, iar pentru prisacă sau slupî, precum ne vom putea deosebi a ne învoi, iar mascuri până la număr de cinci pentru casa lor nu vor fi supărași.

3) Pentru lemnele de foc ce vor avea trebuință, iarăș să plătească câte 20 parale de jug din uscăturile de pe jos, iar din picioare se vor da când or avea trebuință cu deosebită tocmală dacă am avea de vânzare.

Iar acum pentru facerea acarelurilor și pentru feredeul de uscat cânipă și clașniță² le voi da heresteaua trebuincioasă din

¹ V. An. III p.

² ?.

pădure unde ași socoli ca să-și facă fără plată. Asemenea le mai dau și 6 (șase) prăjini de loc pentru biserică pe care nu vor plăti niciun fel de bezmen. Și pentru topitul cănepei unde or socoli, lăsându-i să-și facă iaz fără să fie supărați de a se pune. Aciastă alcătuire întocmai făcându-se daouă asemenea, pe aceea o dau numiților încredinșând cu a mia iscălitură.

1846 Martie 11

V. C. Nicolau

După niște copii aflate la locuitorii din Plopana-Tutova.

396.

Fără dată.

Izvod di căți bani am chelluel și am dat în scoaterea moșăii anume însă :

Lei par

- 350 --- S'au dat la logf. al doile pentru hrisov lui
- 353 — S'au dat la bani D. baronului Crăste.
- 70 — S'au dat logofătului Ioan ci l-au lăsat D. logf. Arsă-nache Donici di au pus petrele.
- 62 — La bani 400 lei ci s'au dat D. logf. Donici.
- 7 14 Vornicia la belete.
- 2 32 La vornicia de aprozi havăiet.
- 6 — Pentru doi sarace în mâna vist.
- 15 — Is. de aprozi.
- 1 20 Aprodului.
- 35 Pe o jalobă.
- 9 — Pentru scoatere unui suret de pe un ispisoc din condică.
- 30 — O mahmude dat în mâna lui Pricope pentru chelluiala ingineriului.
- 16 26 La un aprod ci au vinit să ni rănduiască. plătindu și parle medelniceriului Cărăiman.
- 12 — Tij la altu aprod.
- 46 27 Dați pentru anaforaia ci s'au făcut în domnia D. Suful.
- 5 — Condiciariului di s'au scos suret di pi anaforaia D. spaț. Vârva.
- 34 13 Dat medelnicer Cărăiman în chelluiala ce-au făcut la D. Suful.
- 20 — Pentru un me ..
- 10 — Tij isprăv. de aprozi, când s'au luat carte de stăpânire de la logf. Dimitrie Sturza

Ce am cheltuit însă:

- 185 — Cheltuiala me la D. Suțul în doi rânduri, cășlegile din iarnă i în post,
 35 — La giudecată când am luat soroc cu Pricopii, rămăind numai medelnicer cu veste.
 115 — Când ni-am giudecat la D. Suțul, bez ci s'au dat la anafora.
 60 — Când ni-am giudecat la Lupu Balș.
 90 — Când ni-am giudecat în pricina Brăiaștilor și Prășteștilor 1829
 45 — Cheltuiala la 1821.
 80 — Când am luat carte de slăpănire la d. logf. Dimitrii Sturza
 112 — Când s'au luât carte de slăpănire de la D. Calimah 1818.
 125 — Iarăș cheltuialaă pentru Prăștești, Brăiaști și Pilulusăni.
 847

Din act. moșiei Ionășăni, f. Sucevii.

A. Saint-Georges

397—399.

Documentele publicate aici, p. 208-10.

NUMISMATICĂ

Monele romane aflate în Plopana-Tulova¹

Commod

Av. L AVREL[ius] COMMODUS AVG[ustus]

Cap laureat dr.

Rv. TR[ibunica] P[otestate] IIII IMP[erator] III COS[ul] II P[ater] P[atriciae]

Victorie sezând pe scaun (st.) și ținând în dr. o cupă; în st. o ramură de palmier.

Hadrian

Av. HADRIANUS AVGUSTUS

Cap laur. dr.

Rv. TRANQVILLITAS AVG[usti] COS[ul] III P[ater] P[atriciae]

Zeița Tranquillitas ține în dr. un sceptru.

¹ Pentru alte monete din acelaș loc. V: *Biblioteca Acad. Rom. Creșterea colecțiunilor*, XXV, p. 165--166.

Av. HADRIANUS | AVG COS IIII

Cap laureat dreapta.

Rv. FORTVNA AVG|usti|

Zeia Fortuna ține în mână dr. cornul abundenței

Descifrarea Cabinetului numismatic al Academiei Române.

Colecția V. C. Nicolau

I N S E M N Ă R I

173—4

În josul fezelor unei evanghelii din 1692, Snagov, aflată în jud. Dâmbovița, com. Dragodănești:

† Să să știe că aciastă sfântă și dumnezeiască [carle] ce să chiamă Ev[an]ghelie s'au cumpărat de acești negu[ă]tori. S'au dat sfintii biserici de la Dragodănești, ca să fie bisericii statornic[ă], de nimi să nu aibă a u înstreina, căci unul ca acela să fie sup[er] blestemul acelor 318 sfinți părinți dela Nichia, și să fie sub blestemul lui Dumnezeu și să aibă par[te] la un loc cu Iuda și cu Ariia și pe unul ca acela să nu fie Dumnezeu cu viață, Și s'au cumpărat de jup. Iane Giurgiuvean i jupan Ion Giurgiuveanu i jupân Dumitrașco Giurgiuvean Dec. 21 dni la leat, 7242.

Și iar să să știe că am mai cumpărat eu jupan Ion Giurgiuvean și eu jupan Stan Giurgiuveanul o sfin[te]n[te] (sic) dă mătase verde și o am dat[ă] la biserică la Dragodănești ca-s fie statornică acoloa iar cine o va înstriina di acoloa, să fie blestemat de D[eu]m[ne]z[eu] H[risto]s[u] și de Maica Sfin[te]i sale și de 318 sfin[te]i părinți de la Necheia și de noi ne erlat[ă]. Și pe acela om să nu-l fie Dumne-zău cu viață. Și am scris eu Gheorghie Log[he]d[ar]ul cu zisa dumnealui jupân[ul] Ion Giurgiuveanul. Mai 18 din 1740.

Pe foaia legăturii de la urmă:

† La 11 1816 Sepv. 24 fiind eu zapciu în plasa Dâmboviței, când să afla ispravnici dumlui biv vel clucer Mihai Filipescu și dumlui biv vel căminar Dincu Herescu în zilele Mării sale preafin[te]l[ui] nostru Domn Ioan Caragea Vvd, unde viind la satu Dragodăneștii și celind pe aciastă sfântă și dumnezeiască evanghelie, nu lipsiiu eu mult păcătoșul robul lui Dumnezeu ca să însemnez pe aciastă foae de la isprăvit sfintei evanghelii spre [a] afla și eu prin rugăgiunea mea ș'a tuturor pravoslavnicilor creștini pomenire către milostiv Dumnezeu cu ertare de păcate.

Ioan Codrescu sin răp[os]a[lt]ului Costachi v. v. Târgoviște

A. Saint-Georges

I N S C R I P Ț I I

47—50. publicate aici p. 206—7.

51

Pe un clopot mic, din Biserica de lemn din Crăpșuneni (Orgoeștii noi)—Tulova.

Ace[st] clopot s'au făcut de jupon Pățcu Bogdanăsc la bisărica lui dum. t. Anul 1806.

52

Pe clopotul cel mare, scrisă pe trei rânduri, tot de-acolo.

Ace[st] clopot s'au făcut prnn (sic) osărdie și chelluiala ieros[hi] monah Teodor proin nacealuic schitului Orgoești-noi, hramul Sfântului Nicolae. Teodor Marieao, Ion Lazar maistr[u] t[ur]nător[] o clopotariu |18|40.

Icoana Maicii Domnului

T. Pamfile.

C R O N I C A

N. Iorga: Histoire des Roumains de Transylvanie et de Hongrie. I S'a scris firește pentru informațiunea străinălași, dar am văzut-o și pe foarte multe mese românești, — ceea ce a contribuit și formatul, și textul francez. Volumul se încheie cu întâile decenii ale veacului XVIII. Numeroase și caracteristice ilustrațiuni.

Ioan C. Filitti: România față de Capitulațiile Turciei. Se știe că cel dintâiu act de anumită „neatârnare” lurcească, de după începerea războiului de astăzi, a fost desființarea capitulațiilor, a condițiunilor deosebite sub cari erau priviți în Impărăție supușii altor state. Și fiindcă și Principatele române au făcut parte din această împărăție, d-l Filitti urmărește foarte amănunțit, condițiunile sudiției străine în Țările române, — necurmale prilejuri de amestec în strânsă legătură cu anumite zăuinți, chiar și după tratatul din Berlin. Pomenim: Austro-Ungaria abia la 14 Maiu 1887 renunță la protecția supușilor săi.

Buletinul Comisiunii Monumentelor istorice pe Iulie—Septemvrie 1915. Intre altele, raportul Comisiunii Academiei Române pentru verificarea descoperirilor dela Biserica Domnească din Curtea de Argeș. Nu se primește anul 1262 cetit de d-l Tafrali, dar se recunoaște multe frescuri de o frumuseță surprinzătoare cari aparțin negreșit epocii de înflorire a picturii bizantine ce începe în sec. XII și ține până în prima jumătate a sec. XVI.

Revista istorică, an. II, pe Ianuarie. D-l C. Moisil descifrează inscripția slavonă de pe o cupă de argint al cărui chip și ornamente le găsește într-o revistă ungurească de arheologie. În traducere, — s'a săpat : „+ Această cupă au făcut-o Jupân Tăutul și Jupâneasa soția sa Ana, în anul 7108, Maiu 1” Invațații streinii dibuiau prin Bulgaria și alte părți. — Păr. C. Bobulescu dă o „probă dintr'o culegere de inscripții și însemnări din bisericile județului Iași”, care e „Satul și biserica din Costuleni”. De mult, știam că lucrarea nu poate apărea decât întregă, cu orice chip.

T. Pamfile

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințe pentru D. C. N. Mateescu, R.-Vâlcea, 5 lei, D. M. Prager, Târgoviște, 21 lei, D.C. D. Lupașcu, Bârlad, 2 lei, D. G. E. Rangli, Botoșani, 5 lei, D. Colonel Ionescu, Dorohoiu, 3 lei, D. General de Divizie P. V. Năsturel, 5 lei, D. G. T.-Kirileanu, București, 5 lei, D. I. Tuducescu, București, 5 lei, D. Virg. Drăghiceanu, București, 4 lei.
(urmează)

Buletinul Comisionii Monumentelor Istorice

An. VIII. Fasc. 31 Iulie - Sept. 1913.

Celățuia din Iași, de Gh. Gh. Lupu. — O inscripție pierdută și vechi mențiuni despre monumentele noastre la Vaillant, de N. Iorga. — Biserica de lemn din Pâroși, de G. Balș. — Stăreția mănăstirii Hurezi, de I. Traianescu. — Stema Moldovii pe clopotnița bis. Todireni (Burdujeni), de N. Iorga. — Cronica: Raportul înaintat Academiei Române cu privire la biserică Domnească dela Curtea de Argeș, de D. Onciul, I. Bogdan și N. Iorga. — Inscripții: Pe o cruce din cerdacul muntelui Rusu, m-reă Neamțul, la bis. Lespezi-Prahova și la bis. din Roznov-Neamț, de Virg. Drăghiceanu.

TEODOR CODRESCU

Revistă istorică scrisă de Gh. Ghibănescu

An. I. No. 5 (Februar 1916) cuprinde: Documente slavo-române. Inscripții. Manuscripte. Notițe pe cărți. Spițe de neam. Recenzii.

BIBLIOGRAFIE

Mihail Drăgănescu: *Meditațiuni.* Impresii. Nuvele. Știință. Ediție ilustrată. — Craiova. Imprimeria „Fulgerul”, 1911, 160 pag. Prețul Lei 2,50.

Mihail Drăgănescu: *Reabilitarea condamnaților.* Studiu juridic-social. Edit. revistii „Pagini-juridice”, Craiova, 1915, 16 p. Prețul 1 leu.

D-sale

Domnului

Arthur Gorovei

Fălticeni

ION CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară—Anul IX. No. 1 pe Ianuarie, 1916, cuprinde :

M. Lupescu. — Fântânile.

C. N. Mateescu. — Un «fisiolog» românesc din veacul al 18-lea.

Gh. Boghiu. Gh. Florescu, S. P. Colibaș. — Căntece bătrânești.

Pr. D. Furtună. — Căliniță fură-ziua și Todiriță fură-noaptea (poveste).

Pr. Fl. A. Drăghici, A. Mosei, D. Urzică. — Boli la oameni leacuri și descântece.

A. Mosei, D. Rotundu. — De-ale copiilor.

T. Pamfile, D. Rotundu, A. Moisei. — Căntece.

Dobre Ștefănescu. — Colinde.

Pr. M. V. Hodoroabă. — Glume, jâții, taclale.

— Cronică.

Redacția: T. Pamfile, Bârlad, str. Corbului.

Administrația: M. Lupescu, Zorleni-Tutova.

Abonamentul anual, 5 lei.

Revista Istorică

An. II, No. 1 (Ianuarie, 1916)

Articole de Dd. Const. Moisil, N. Iorga, Pr. C. Bobulescu.

Documente. Dări de samă. Cronică.

Redacția și Administrația în Vălenii-de-Munte.

**Transcriem gratuit acte
și manuscrise vechi**

Adresa: T. Pamfile, Bârlad, strada Corbului.

Miron Costin

===== REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE =====

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

† REGINA ELISABETA.—T. Pamfile.

POMELNICUL MĂNĂSTIRII GORGOTA.—Alexandru
A. Vasilescu.

O CONDICĂ VECHIE.—Al. Rosetti.

DOCUMENTE.—D. Apostol, Artur Gorovei, Al. Saint-
Georges.

INSEMNĂRI.—C. N. Mateescu.

CRONICA.—T. Pamfile: G. Giurescu: Despre rumâni. — Pr. Dr.
Alexandru Cziple: Documente privitoare la E-
piscopia de Maramurăș.

ILUSTRAȚIUNE.—Regina Elisaveta cu Domnița Maria.

Redacția și Administrația:

===== BĂRLAD =====

Strada Corbului.

EXEMPLARUL:

În țară 40 de bani
În străinătate . . . 50 „ „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 5 lei
În străinătate 6 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

=====

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPĂȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, S-LI. T. CĂM-
PEANU, I. CHRISOVELONI, ALEX. ECSARHU, P. GAVĂT, A.
GHEORGHIU, H. GHERGHELY, W. KAMINSCHI, C. D. LUPĂȘCU,
M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU, ZOE V. NICO-
LAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES, EMILIA
STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

A B O N A M E N T U L

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Corbului.

N. IORGA:

H I S T O I R E

DES

Roumains de Transylvanie et de Hongrie

II.

402 p.

Impr. «Gutenberg», Buc. 1916

5 fres.

C. GIURESCU:

DESPRE RUMÂNII

Analele Academiei Române, Ser. II, Tom. XXXVIII, Mem.
Secf. ist.

58 p.

60 bani

Pr. Dr. AL. CZIPLE:

Documente privitoare la Episcopia din Maramurăș

Analele Acad. Rom. Ser. II, Tom. XXXVIII, Mem. Secf. ist.

128 p.

1 leu 20 bani.

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția și Administrația:
Bârlad, Strada Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL:
În țară 5 lei
În străinătate 6 lei

† REGINA ELISAVETA

Elisaveta, întâia noastră Regină, a trecut la cele veșnice, în dimineața zilei de 18 Februarie.

A trăit o viață îndelungată în mijlocul nostru, ceea ce înseamnă că a trăit deasupra unei societăți care n'a voit și n'a putut să îndrăgească puntea trebuincioasă între acea mulțime care în chip slăbitornic își cere conducătorul, între acele brațe numeroase și dornice, între acele inimi larg deschise pentru ajutor și răsplătă, între acele minți lacome de lumină,—între Popor și Ea.

A trăit o viață într-o țară unde Domnul și Regele n'a crezut că-i de ajuns numai un mănunchiu de idealisti uneori gata pentru desăvârșita jertfă personală, iar alte ori schimbători ca vremea. Vor trebui să mai treacă ani ca să se poată pe deplin înțelege maiestioasa asprime cu care Regele Carol a slăpănit, împerechind la datoria ce și-o cunoștea, năzuința Lui cu mijloacele ce le putea afla în aceste lungi și de multe ori nespuse de grele zile. Regina i-a fost, dincolo de pereții ce ascund, un neprețuit izvor de mângâiere și îmbărbătare.

N'a fost tovarășă de-aceiași măsură cu Regele menit să prindă și să lopească în amintirea Lui toată strălucirea unei Domnii ; dar e peste puțință credinciosului să-și iea de la vatră hârbul lui de jar și să nu-și întoarcă cu pietate privirile spre Vestala care a strălucit peste noapte.

Din icoana Regelui Carol, numai cea a Reginei Elisaveta nu se poate desprinde cu totul. Și-un înțeles trebuie să aibă și graba cu care legea cea de lăină a strâns iarăși laolaltă lângă El, în gropnița Voivozilor din Curtea de Argeș, pe Ceea ce a fost Regina Elisaveta, cu pumnul acela de oase ce intrupase pentru o vreme scurtă singura fericire omenească îngăduită oricui.

T. Pamfile.

POMELNICUL MĂNĂSTIRII GORGOTA

I.

Pomelnicul m-rii Gorgota din județul Dâmbovița, ce public, este un manuscris, compus din 29 file, cartonat și pe dungă și colțuri, legat cu piele. A fost început în 8 Iulie 1832 și terminat în 10 Iulie acelaș an de «Stan, dascălul școalei ol mănăstirea Colțea», cu «chelluiala sfinții sale părintelui Eftrem ermonahu, egumenu acestei sfințe mănăstiri» Gorgota.

Pomelnicul acesta a fost scris după unul mai vechiu. Probabil că acel pomelnic vechiu a fost scris în prima jumătate a

sec. XVIII-lea. La început conținea numai «numele fericiiilor Domni», «pomelnicul lui Matei,» și «pomelnicul Radului». În 17 Dechemvrie 1774, Lupul Dascălu scrie «în pomelnicul cel vechiu» și «pomelnicul dumnealui, Nicolae Dudescu». După această dată au mai fost scrise, nu se știe de cine, «pomelnicu lui Dimitrie, feciorul lui Părvan Necopoe», «pomelnicu popii Mihai,» și «pomelnicu lui Dumitrașcu Călugăru». În urmă, la diferite date, au mai fost adăogate și alte pomelnice. În 1784 s'a trecut «pomelnicul răposaiilor celor ce au lăsat la mănăstire livezile»; în 16 Septemvrie 1792 «pomelnicu dumnealui, Alexandru Văcărescu biv vel căminar»; în Dechemvrie 1793 «pomelnicu dumnealui, Grigorașco vel comis» și «pomelnicu lui Radu Turnia»; și în 15 Octomvrie 1794 «pomelnicu lui Hagi David». În noul pomelnic au mai fost adăogate, în 10 Iulie 1832, încă două pomelnice: «pomelnicu cuvioșilor egumeni, ce au fost la mănăstirea aceasta» și «pomelnicu părintelui Efrem Gorgoteanu».

Importanța pomelnicului, constă în faptul că se pomenește în el și numele lui «Io Neagoe voevod». Aceasta ne arată că acest Domn a fost și el cînilor. Ca atare putem spune ca primul cînilor nu este Pătrașcu-cel-Bun, cum s'a crezut, ci Neagoe Basarab (1512—1521). Din documentele mănăstirii n'am putut afla acest fapt, de oarece, «când au venit aci Bator Gabor, voevodul Ardealului, în țară, cu Ungurii, și au fost stricată toată Țara-Românească, atunci au perit și cărțile». ¹

II.

Fila 1 :

Pomelnicu sfîiștei mănăstiri ² Gorgota din sud Dâmboviță, acum prescris după cel vechiu întru al cincilea an al venirii prea puternicii armei rosești în prințipatu țării românești, fiind înpărat a toată Rosiia Nicolae Pavlovici. ³ Și s'au preinoit acest pomelnic prin osârdiia și cheltuiala Sfinșia sale, părintele Efrem ermonahu egumenu aceștii sfîiște mănăstiri, dintrăcest leal 1832 Iulie 8 București.

Izpisah az Ștan dascălu școalei ot mănăstirea Coljii.

Fila 1 verso :

Cei ce fac bine în viața aciasă vremelnică, și după moarle le rămân nume nemuritoare, precum se vede acum.

¹ *Arkivele Statului, M-rea Gorgota*, pach. IV, 5.

² Textul «Pomelnicu sfîiștei mănăstiri» este scris cu cerneală roșie.

³ Cuvintele «Nicolae Pavlovici», idem.

Fila 2 :

Numele fericitilor Domni.¹

Io² Radul voevod.³ Io Alexandru voevod.⁴ Arghira Doamna.
 Io Mihai, v[oel]v[o]d Radul⁵... Io Neagoe voevod.⁶ Stanca Doamna.
 Io R⁷adul voevod.⁸ Arghira Doamna. Io Alexandru voevod.⁹

Andronie, Matei, Manoil, Ieremiia voevod.¹⁰ Lascarina doamna,
 Vasilie v[oel]v[o]d.¹¹ Ecaterina Doamna, Stamate, Ștefan v[oel]v[o]d.¹²
 Păuna Doamna, Lascarina Doamna. Io Scarlat voevod.¹³ N¹⁴ico-
 lae. Dimitrie. Anisiia. Anula, Vasilie. Anisiia. Atanasie.

Pomelnecu lui Matei¹⁵

Voicu, Matei, Paraschiva, Stan, Tudora, Păuna. Neagul, Ioana
 Ion, Dumitra, Radu.

Pomelnecu Radului.¹⁶

Radu, Ioana. Voica, Radu. Radu, Ion, Niculae. Ioan, Smaragda,
 Sofica, Voica, Dan, Dima, Dobrița, Vasile, Nicolae, Sultana, Rada.
 Și cu tot neamul lor.

¹ Textul „Iericiților Domni“, este scris cu cerneală roșie.

² Cuvântul „Io“ idem.

³ Radul VIII Mihnea. În 5 Aprilie 1611, el întărește mănăstirii Gorgola slăpânirea peste „ocina care este împrejurul locului, cu toate hotarele“ (*Arhivele Statului, m-rea Gorgola*, pach. IV, 4 și VIII, 9).

⁴ Alexandru V Iliaș. În Noemvrie 1616, el întărește mănăstirii slăpânirea peste „ocina care este împrejurul locului“ (*Arhivele Statului, m-rea Gorgola*, IV, 5).

⁵ Mihnea III Radul. În 12 Iunie 1659 Mihail Radu Voevod întărește mănăstirii Gorgola slăpânirea peste un vad de moară, în apa Ialomiței, la Târgoviște (*Arhivele Statului, m-rea Gorgola*, V, 15).

⁶ Basarab V Neagoe, 1512-1521.

⁷ Literile „Io R“ scrise cu cerneală roșie.

⁸ Radul VIII Șerban. În 4 Ghenarie 1610 întărește m-rii Gorgola slăpânirea peste moșia dela Gălățesli, cumpărată de de egumenul Serafim (*Arhivele Statului, m-rea Gorgola*, VII, 6).

⁹ După acest domn a fost adăogal posterior de o altă mână și cu o altă cerneală: „Pătrașcu v[oel]v[o]d“.

¹⁰ Ieremia Moghila, domnului Moldovei, 1595-1606.

¹¹ Vasile Lupul, domnul Moldovei, 1633-1653.

¹² Ștefan II Cantacuzino, 1714-1716.

¹³ Scarlat Ghica, 1758-1761 și 1765-1766. După numele aceslui domn, au fost adăogale posterior de o altă mână și cu o altă cerneală: „Steree. Sevasteța“. Mai târziu s'a mai adăogal cu creionul: „Pictați, Rad[u] voevod, Niculae vistieru și Efrema“.

¹⁴ Litera scrisă cu cerneală roșie.

¹⁵ Text scris cu cerneală roșie.

¹⁶ Idem.

Fila 2 verso :

Nicolae, Despa, Nicolae, Maria. Cu tot neamul. Dumitru. Vlăicul, Matei, Voica, Radu, Costandin, Vlaicu, Pelre Man, Chivu, Dumitru, Ivan, Smaragda, Vlaicu, Despa, Voicu erei, Coman, Zahariia, Vlaicul, Vasilie, Paraschiva, Dumitru, Dragomir, Stanca, Alecsandru, Ioan, Dumitrache, Drăghoiu. Florinca, Nicolae, Alecsandru.

Pomelnecu dumnealui Nicolae Dudescu.¹

Costandin, cu toată casa.

Aleco, cu toată casa.

Costandin cu toată casă.

Nicolae, Anița, și cu toți cei ce au slujit casii.

Nicolae, Anița, Radu, Mariia. Mariia. | *Pomel|ne|c|u|l lui*

Anghel, Safta, Păuna, Anca, Cârstea eri. | *căpitan Ion*²

Ion, Costandina, Mariia, Barbul, Dobre, Grigorie, Sima, Manzarie, Marula, Anania, Ioana, Ioana, Dimitrie, Folin, Neacșa, Dobra, Ion, Mihai, Drăghiciu, Parusa, Ioana, Voica, Dumitrie, Erei Vasile, monah, Ioan erei, Paraschiva, Isaris, Paraschiva, Mariia, Nicola, Ilie, Radu, Dragu, Pavel, Gheorma.

Fila 3:

Zoița, cu tot neamu lor

Răposații.

Mariia, Andrei, Radul, Mariia, Costandin, Mariia, Ștefan, Ion, Safta, Matei, Elena, cu tot neamul. Ștefan, Ion, Stoica, Ștefan, Alexandru Dascălu și pă toți pravoslavnicii creștini.

Lupul Dascălu, carele au scris numele acestea în pomelnecu cel vechiu, la anii 1774 Dichemvrleț 17.

Pomelnecu lui Dumitrie feciorul lui Părvan Necopoe.³

Dimitrie, Părvan, Stana, și cu tot neamul lor.

Pomelnecu popli Mihai.⁴**Vii**

Mihai erei,

Floarea Prezvitiera.

Ioan, Smaragda,

Nicolae, Bălașa Prezvitiera.

Ioan erei, Zoița Prezvitiera.

¹ Idem.

² Idem.

³ Idem.

⁴ Idem.

Năstase erei, Zanfira Prezvi[tera].

Marina, Anaslase.

Smaragda, Bogdan,

Anghelache erei.

Safta, Nicolae.

Tecșan, Neacșa, Ștefan,

Ecaterina, Costandin

Maria, Micolae, Stan.

Mariia, Anghelina,

Malei, Vlad, și cu tot neam.

Stan.

Fila 3 verso :

**Pomelnecu lui Dumitrașcu Călugăru și moși sfîi[n]tei
mănăstiri Gorgotii, de pomenire sufletelor și a tot nea-
mul lor, dându-și zapisile.¹**

Dumitrașcu, Mariia, cu tot neamul lor, Safta, Neacșa, Ilie, Dospina, cu tot neamu, Dumitru, Dobrița, Dospina, Măinea, Manu, Mariia, cu tot. Dumitru. Andrei, Năstase, Mariia, Păuna, Mariia, Manda, Draglă, Marica, Ion, Ilinca, Nica, Voicu, Stancu, Stanca, Rizea, Zanfira, Pătrașcu, Stan, Rada, și cu tot neamul lor. Nas-tasiia. Crăciun, Paraschiva, cu fii lor.

**Pomelnecu dumnealui Alexandru Văcărescu biv vel că-
min[a]r, ispravnicu Dâmboviți. 1792 Septemvr[ie] 16.²**

Alexandru, Elena, Ioan, și cu toți fii dumnealui, Ioan, Ecaterina, Elena, Mariia, Ștefan, Iacov, Smaragda, Nicolae, Ana, Smaragda, Alexandru, 2 Hrisant arhiereu, Grigorie, Mariia, Ecateriana, Cos-tandin, Mihai, Elena, Ecaterina Aceste nume să fie dator ori care preot va fi la aciaslă mănăstire să le pomenească apururea.

Fila 4 :

**Pomelnecu dumnealui Grigorașco vel comis, l[ea]t
1793 Dechemvr[ie].³**

Grigorie, Maria, Grigorie, Ana. Și cu tot neamul.

Pomelnicu lui Radu Turniia.⁴

Radu, Ilinca, Neacșu, Neaga, Stan, Dumitra, Stanciu, Stancio,⁵
Hrislea, Costandin.

¹ Idem.

² Idem.

³ Idem.

⁴ Idem.

⁵ Cuvântul „Stancio” șters cu cerneală roșie.

Pomelnicu răposărilor celor ce au lăsat la mănăstire livezile, să se adune venitul lor, și să se pomenească aceste nume pururea, iar cine nu le va pomeni, să dea cuvânt în zioa judecății. ¹

L[ea]t 1784.

Morți

Stan, Năstase, Radu, Dobra, Voica, Bălașa, Stanciu, Rada, Voica, Radu, Hristea, Neaga, Ana, Neaga, Ioana, Mariia, Costandina, Costandin, Stan, Safta, Ioan, Stan, Sandu.

Pomelnicu lui Hagi David, când au venit. ²

1794 Oc[t]o[m]b[r]ie 15.

Vii

Parlenie ermonahu, David monahu închinat.

L[ea]t 1800: Dimitrie.

Morți

Daniil, Ioachim, Polizu, Antița, Apostu, Bălașa, Mariia, Ecaterina, Nicolae. Stamulache, Chiru, Costea, Despa, Anghel.

Vii

1801. Lambu, Vasilichi, cu fii lor

Morți

Pantazi, Slama, Nicolae

Fila 4 verso :

Morți

Manasie, Alexandra, Haidi, Dimitrie, Parlenie monah, Gheorghie, Lascarie erei, Malama prezbiter. Ioan, Stoian, Marin, Cerna, Dima. ³

Fila 5: ⁴

Pomelnecu cuvioșilor egumeni, ce au fostu la mănăstirea aciașta a Gorgotii otcârmuitori. ⁵

Neofil ermonahu. Ieremiia ermonahu. Iosaf monah. Dionisie monahu. Parlenie ermonahu. Zahariia, Ioan. Mariia, Climent mo-

¹ Text scris cu cerneală roșie.

² Idem.

³ După acest nume a mai fost adăugat posterior următorul pomelnic :

Pomelnecu d[um]nealui] Ioan Hristodor (cerneala roșie)

Vii (cu cerneală roșie)

Ioan, Voica, Dumitru, Arghira, Petre, Mariia, Ioan, Ecaterina (șters). cu tol neam.

Morți (cu cerneală roșie)

Efremu ieromonahul, Petre, Ecaterina, Radu. Șarbanu și cu tol neamu lor.

⁴ Scris cu litere cirilice, posterior: „La le[a]t 1839. Ioan”.

⁵ Text scris cu cerneală roșie.

nahu. Gavriil monahu. Nicolai erei. Macarie ermonahu. Gavriil monahu. Anlița, Ignatie monahu, Silvestru monahu, Ieremiia monahu. Dimitrie. Hroni. Hristea. Dima, Mariia, Atanasie monahu. Atanasie monahu. Visarion iermonahu. Damaschin ermonahu. Parlenie ermonahu.

Pomelnecu părintelui Efrem, egumenu Gorgotean, carele a și preînviat acest pomelnic, în anu de la nașterea mântuitorului Hristos.¹ 1832 Iulie 10

Efrem ermonahu. Atanasie erei, Angheli prezvitera, și cu tot neamu lor. Vasilie erei, Sultana prezvitera, Dimitrie, Zoița.

III.

Acesta este pomelnicul mănăstirii Gorgola, scris de Stan dascălul școalei din mănăstirea Coljii, în 1832.

În urma, în diferite timpuri, au mai fost scrise și alte pomelnice.

Fila 5 verso, cu litere cirilice :

Epefonel. Coostandină,
Iono răposata,
Apostu, Sultana.
Enache Nespovedilu,
Costandină, Saffa,
Catrina, Tudora.
Iona, Par[a]sch[i]va,
Costandina poeaonil
Sandu, și cu tot neamul l[o]ru

Cu altă cerneală :

Andrei, Dum[i]tru, Varvara

Cu litere latine :

Sevastia
Grigore,
Ión
Nicolae
Zoe
Sevastia
Vasilie
Alexandrina cu fii

Fila 6 :

¹ Idem,

Pomelnicu

Maiorului, D. Papazoglu care au revizuit sf. mănăstire dupe ordinu Onor. Ministerului de Cult[?] la anu 1860 Iulie.

Vii

Dimitrie, Irina, Dimitrie. Alexandrina, Maria, Costandin, Mihail, Elena, Maria cu tot neamul lor.

Morți

Andrei, Locsandra, Zmaragda, Nicolae, Elisaveta, Ana, Elena, Gheorghie cu neamul lor

Fila 6 verso, cu litere latine și cirilice :

Pomelnichu**Vii**

Ioanu, Gheorghie. Marica, Fli[n]ța, Catinca, cu frați și fii

Morți

Emanoilu. Zoița. Zoița, Ana, Ioan, Catinca.

Vii

Ecalirina cu fii Costache Doe cu fii Ioanu Frusina cu fii Elena, Doe pentru ajutorul dumnealui, asupra casei lor.

Fila 7, cu cerneală :

Pomelnich**Morți**

Ioanu, pentru sufletul lor.

Cu creionul :

Vii

Zoe, Ion. Elisabeta, Șerban, Ion, Ela, George.

Morți

Dumilru, Maria. Alecsandru.

Fila 7 verso. cu creionul :

Vii

Elena, Maria, Alecsandrina

Morți

Ion, Costandin, Alexandru

Pomelnic p. vii

Ștefan, Ioselina, Smaranda.

Cu cerneală violetă :

Ion, Elena. Ion, Elena cu fii lor.

Costandin cu fii lor.

Cu creionul :

Vii

Elena. Ion.

Fila 8 cu creionul :

Vii

Smaranda. Elena, Nicolae,

Mihail. Maria.

Gheorghe, Elisaveta

Morți

Eugeniu, Emil, Matheiu

Fila 8 verso, cu creionul:

Vii

Florea, Maria, Ion, Vasilie, Lilia, Viorica.

Pe lângă acele pomelnice, adaose posterior, se mai afla și iscăliturile a unora dintre vizitatorii mănăstirii.

Fila 1, cu creion chimic:

Ștefan Constantinescu

Cu creionul:

Spiridon, Ion, Elena.

Fila 4 verso, cu creionul chimic:

Vasiliu

Fila 28 verso, cu creionul:

Lt. Col. Olteanu

Fila 29 cu creionul:

Ionu Dragomirescu

Lina Dragomirescu

Niculae Ștefănescu

Veta Ștefănescu

Spiridon Ștefănescu

Margarita.

Pe fila 29 verso, se află următoarea însemnare, scrisă cu creionul:

Me[m]bri epitropi

Veendu și socolind cutia bisericii, s'au găsit în ea unsprezece lei, dintre care zece s'a întrebuițat pentru jurnalul ortodocsu bisericesc, și a mai rămas un leu. 1900 Octombrie 4

Epitropi	{	Popa P. I. Georgescu
		Tanase Huidinoiu
		Ștefan Duțulescu

Pe coperta din urmă, scrise cu litere cirilice:

La Dumnezeu

Ion robul lui Dumnezeu.

Cu altă cerneală și de-o altă mână:

Șărban.

IV.

Pomelnicul să păstrează azi în mănăstirea Gorgota.

Alexandru A. Vasilescu

O CONDICĂ VECHĂ ¹

7.

Zapisul lui Ignatie egumen mănăstirii Nucetului² la mână dumnealui Șarban vel vislier, de moșăia Ciocăneștii după Colintina ce-au cumpărat.

Adecă eu Ignatie egumenul de la mănăstirea Nucetu, dinpreună cu tot soborul sfintei mănăstiri, dat-am zapisul nostru ca să fie de bună credință la cinslită mână dumnealui Șarban vel vislier, precum să știe că având sfânta mănăstire Nucel o moșăe la Ciocăneștii după Colintina, însă stânjăni 600, și fiind această moșăe pre lângă moșăia dumnealui ce are la Ciocăneștii, și ne fiind de nici un folos și de nici un ajutor mănăstirii, fiind moșăe păduroasă și fără de nici un venit, făcut-am tocmală cu dumnealui dă ne-au dat bani pă această moșăe, pe stânjăn câte bani 66, care fac tateri 300³, și noi am cumpărat altă moșăe lângă mănăstire în moșăia ce să chiamă Tabura, fiind aproape și de folos mănăstiri. Drept aceia dumnealui să aibă a ținea și a stăpâni acești 600 de stânjăni de moșăe de la Ciocănești și mănăstirea să fie moșăia ce-am cumpărat cu acești bani la Tabăra.⁴ Să fie moșăe pentru moșăe, iar când nu ar fi dumnisale această moșăe de la Ciocănești stătătoare, să aibă a-ș lua moșăia de la Tabura, carele s'au cumpărat cu bani⁵ dumnealui. Că noi tot sobor sfintei mănăstiri cu bună voia noastră o am schimbat această moșăe cu dumnealui, ca să fie dumnealui și cocoșilor dumnealui moșăe ohabnică în veci. Și la focmeala noastră fost-au mulți boeri mărturii, carii vor iscăli mai jos. Și noi pentru mai adevărată credință pus-am pecelea sfintei mănăstiri, și iscăliturile noastre mai jos, ca să se crează. 7207⁶ Aprilie 19.

Pecete. Ignatie egumen sfintei mănăstiri Nucet, și cu toți frații călugări adevărim.⁷

¹ V. no. Irecul, p. 208-11.

² Pentru cele care urmează cf. doc. no. 5.

³ Aci banul e a 132-a parte dintr'un laler.

⁴ Întălmim ambele forme. Nu putem fixa pe cea exactă, ne întâlnind acest nume nici în „*Marele dicț. geografic*” nici în *Frunzescu*; *Dicționar topografic și statistic*, care să corespundă unei moșii din jud. Dâmbovița.

⁵ *i* aruncat în calul de sus, cu valoarea de *i* lung. A se observa clauza. Nu vom mai indica locurile unde *i* e lung, referindu-ne la cele spuse la p. 193.

⁶ 1699.

⁷ Restul martorilor e probabil același ca în doc. no. 5, p. 209.

8.

Hotărnicie a 6 megiași, pentru moșăia Potcovenilor i a Borțunului cum și a moșăi Ghizdoveștilor și a Podenilor și a Câmpenilor.

Adică noi megiaași, carele sântem scriși prin răvașele Mării Sale Constantin Voevod Basarab¹, anume care ne vom iscăli mai jos, trimițându-ne Măriia Sa Vodă poruncă și cu sluga Mării Sale Vladu al doilea portărel, ca să nu strânjem² toți la un loc să căutăm pentru nișle moșăe a dumnealui Șarban vel Vistier, care moșăi au fost luoat dumnealui dela sfânta mănăstire dela Panaghia³ de schimb. Deci noi acești 6 megiași carei sântem iscăliți mai jos, văzând porunca Mării Sale Domnului nostru, din preună cu sluga Mării Sale ce scriem mai sus ne-am strâns toți la un loc și am chemat pe toți megiașii și moștenii du⁴ prin prejurul locului și am căutat și am adevărat la moșteni și pre căți bătrâni și la cumpărători pre zapize, și am tras moșăia la căpălăi în moșăia Potcovenilor și a Borțunului, și am aflat cu sufletele noastre partea Sfintei mănăstiri ce scrie mai sus ce au fost luoat-o dumnealui Șerban vel vistier pre schimb, slănjăni 210. și am făcut precum este obicei a 6 megiași și am mersu lung moșăi până în apa Crivedii, și iar am tras moșăia acolo curmezișu în căpălăiul despre Crivedie, și au aflat parte stintei mănăstiri ce scrie mai sus carele am făcut schimb cu dumnealui Șarban vel vistier, din hotar Ciocanilor⁵ moșăia Potcovenilor și a Borțunului s'au găsit slănjăni 180. Și s'au nemerit de am făcut semn în fântăna Mării Merișoai în matca Crivedii. Deci noi așa am aflat cu sufletele noastre și am dat dumnealui ca să fie moșăe slălăloare în veci. Și poruncindu-ne ca să căutăm și să adevărăm și moșia Ghizdoveștilor și a Podenilor și Câmpenilor despre moșneni dela Cocani. Deci noi am căutat cărți bătrâne și am găsit cărți bătrâne și pietre și hotar. Și pe unde am găsit pietrele am destupat și am înnoit ca să știe. Și pentru mai adevărată credință ne-am pus degitile, iscăliturile, ca să să crează.

7208⁶ Aprilie 8

¹ Constantin Brâncoveanu

² Litera *juvete*.

³ Cf. doc. no. 5, p. 209.

⁴ Sic.

⁵ Cf. doc. no. 1 p. 194.

⁶ 1700.

Eu Bogdan ot Bucuveni. Eu Ivan ot Dârza. Eu Stan părcălabu, Eu Bădicu ot Golășăi. Eu Stoian ot Ciocănești. Eu Necula ot Ciocănești.

Al. Roseetti

DOCUMENTE

400.

1666 Iulie 15, Bârlad.

Noi Iliaș Aliixandru Voevoda b[o]jiiu m[i]l[o]stiu glos[p]o[da]ru z[e]mli M[o]ldavscoi. Dat-am cartia Domniei meli Gonțai deregătoriuul de Coțămănești să fie tare și pulernic cu cartia domniei meli a lua de a zecea din holarul Coțămăneștilor din pâne și din fân, din tot locul ce iaste a lui Batiște Pânfințe și nime să nu culiază a-l țineă sau a opri cartia Domniei meli. Iar cui va părea cu strâmbul va vini de față cu Batiște înaintia Domniei meli. *Toe pișim. Saam glos[p]o[d]i[nu vele].* U Bârlad lt 7174 Iuli 15.

Pecetea domnească

O foae subțire 21/30, cm. urât scrisă; pecete în tuș roș, rotundă, 53 mm.

Act lulovean

A. Saint-Georges

401.

1706 Maiu 17

† În cursul anilor 7214 Maiu 17 zile

S'au măsurat locul Hănășianilor, bătrânul den sus unde n'ar[e] Lupul triabă și s'au găsit 52 de pământuri a lui Talpă cu frații săi și a Nacului și pământul de 30 de paș carii fac 1560 de pași den zaria dealului de la pîiatră spre răsăritu până în valia Mihălcianilor iar în parlia Oești[o]r s'au venit 43 de pământuri a tustrei fraților Apostul, Dămiiian, Toader, carile să vini câte 14 pământuri și 10 paș de frate iar paș la un frate piste tot să vine patru sute și trei zici. Și la măsurat s'a tîmplat în zilele lui Antohie vod, feciorul lui Cantli[m]i[r vod. Să s[ă] știe. Și cine au în-păr[il] aciaste pământuri, Ștefan a lui Dămiiian și Artini a lui Apostol și Ion a lui Talpă și Pricopie cari al[ii] au fostu giner[i].

Fără iscălituri.

A. Saint-Georges

¹ Cf. doc. precedent.

402.

1798 Mart 15.

Adecă eu Ioan Sacară, Vasilache Sacară, ficiorii lui Ilie Sacară, nepoți Aniței i eu Toader, i eu Catrina sin Vasile Botoșanul nepoți lui Dumitrașco Sacară, frate cu Ilie Sacară și eu Vasile sin Gavril Pleșca nepot Mariei sora lui Ilie i lui Dumitrașco, Sacară, și eu Gavril și Gligoraș și Safta feciori Dochiței, nepoți Mariei soră lui Ilie și lui Dumitrașco Sacară, care acești mai de sus numiți toți ne tragem din Anița, carele Aniță au fost soră cu Ștefan Sacară și cu Ioan și cu Irina, dat-am adevarat și încredințat zapis al nostru la cinstita mâna Dsale Sandul Sturdza halman, precum să se știe că de nimeni siliți, nici asupriți, ci de a noastră bună voie i-am vândul dreaptă ocină și moșie a noastră din Tâmpesli și din Balasinești, adecă optsprezece stânjeni din Tâmpesli și optsprezece stânjeni din Balasinești, stânjeni gospod, și stânjenul l-am vândut câte 7 lei, care bani ni i-au dat toți deplin în mâinile noastre. Și această parte de moșie ce am vândul-o dsale este alături pe din jos de parte de moșie a Probolei ce o are dlui Halmanul Sandul Sturza cumpărată dela dlui comisul Ioniță Bădărău. Deci de acum să-i fie dsale ocină și moșie în veci neclintită dsale și fiilor dsale și cei după dlor urmași. Iar de se vor mai scula alții, neamurile noastre, noi să avem a răspunde la orice judecată; și pentru mai adevarată credință, cei ce am știut carle am iscălit cu mânele noastre, iar cei ce n'am știut carle ne am pus numele și degetul.

1798 Mart 15.

Ion Sacară am vândul

Eu Vasilache brat Ion Sacară am vândut și am pus degetul.

Eu Toader sin Vasile Botoșan am vândut și am iscălit.

Eu Catrina sor lui Toader am vândul.

Eu Vasile Pleșca am vândut și am pus degetul.

Eu Gavril sin Dochița am vândul și am iscălit.

Eu Grigoraș sin Dochița am vândut și am pus degetul.

Eu Safta fata Dochiței am vândut și am pus degetul.

Eu Pavăl sin Andrei Sacară martur.

Eu Gheorghe Popa zăt lui Mihalachi Sacară am iscălit răzăș din Tâmpesli i Balasinești martur.

Eu Ștefan sin Irina m'am întâmplat față.

Și eu Alexandru Sacară sin Palade Sacară m'am întâmplat față

Și am scris eu cu zisa acestor de mai sus numiți (*nedescifrabil*)

(Din Arhiva Spitalului de copii „Caritatea”, din Iași). **Artur Gorovei**

403.

1812 Mai 2.

Adeverezu și| iu cu aciaștă scriso|a|re a me la mână fratilui meu Vasile, precum să se știe că avându o case cu pivniși ci au fostu la amândoi cu preotul To|a|dir, și iu, parte mē de case și di pivniși și cu locul ii, am vândot-o fratilui meu Vasile, anume șapte stânjâni în curmezișu și rămăind și preotului Todir șapte stânjini asemenea. Și cu locmală 260 lei... bani. *Vânzarea fiind nesilită, să urmeze slăpânirea în pace.* Și alunce pi toate ne|a|murile am întreat și pi frași: au zis că nu le trebue nimărui, și apoi am dat-o fratelui meu Vasile...

Costa|n|lin Popa (?). Mariia soție. *Scrie Dascalu Neculaiu.*

Act romășcan; originalul s'a dăruit acum Academiei Române prin dispoziția d-lui

N. Apostol

404-405.

Publicate aici, p. 231-3.

I N S E M N Ă R I

175.

Pe un manuscris de pe la finea veac. XVIII-lea care cuprinde mai multe cărți populare ca: Tvorenice, Ozdrea, Prognosticon ș. a se află această notiță:

Leat 1821 Iunie 2. Să se știe că s'au făcut furtună mare de la Dzeu, foarte mare și cu piatră multă, una era ca aluna, alta ca nuca. alta cât oul, întru care a surpat și case din temelie. Bisericele le-au dezvelit, care au fost învelite cu table de her i cu șândrilă. Turlele care au fost de lemn le-au dat jos cu clopoțele. Și furtună amestecată și cu cutremur foarte mare, viile le-au prăpădit, pomii i-au scos din rădăcină, bucatele după afară, grâul, porumbul, mieul verdeașele, grădinile, s'au prăpădit toate.

Era trăznit mare, fulgere grozave; era mânia lui Dzeu.

Șițele surpate dupe biserici eră asvârlite, dă nu să știa care pe unde sânt.

Ușile, chepengurile, tablele de her de pre biserici și de pre case de toate părțile risipite, și au fost până noaptea, la două ciasuri din noapte. Multă pagubă s'a făcut și stricăciune.

176.

Pe un manuscris «Vămile văzduhului» de la începutul veac XIX-lea.

Să să știe că s'au cutremurat pământul în zilele răzmirișii lui Ispilantu și ale lui Tudor. Inșă să zic de care (pricină), că pentru ale noastre păcate și multe mândrii și înșălătorii și celelalte

loate și multe, au trimis fel de fel de semne pre pământ și pre cer: culremure, furtuni mari foarte cu primejdii de moarte și cu păs mare.

Apoi și sabie de la turceasca înpărăție strajnică și grozavă.

La zilele lui Serasfiur-beiu, s'au mai culremural pământul a treia oară. la Iulie 14 leatul adecă o mie opt sute douăzeci și unul, la un cias din zi. Care pentru acel culremur spune așa : «mare perire va fi și pe acea latură; rane multe va fi și va ucide unul pre altul și în dobitoace va fi pagubă și să vor ridica războaie.

C. N. Mateescu

C R O N I C A

C. Giurescu : Despre rumâni. După determinarea vechimii rumâniei în Țara-românească, (cf. aceeași revistă, III, p. 139-40) urmează acest al doilea studiu. Numele obișnuit în documentele românești muntene este de *rumân* și rare ori *vecin* (ca în Moldova), *cnezi* (ca'n doc, slavove,) *rumânași*, *poduni*, *săraci* sau *colibași*. Actele slavone îi numesc : *poslušnici* (slugi), *cuști* (case, colibe), *vlahi* și *vecini*. Actele grecești : *pareci* și *vlahi*.

Rumânul poate „să fie în pace și slobod de rumânie”, răscumpărându-se sau fiind iertat; alt el însușirea lui se moștenește în linie bărbătească. Femeia și fetele sunt libere. Rumânul este identifi cal cu moșia care poate trece din mână'n mână, căci fără rumân o moșie e *stearpă*. Dând dijmă din rodul muncii pe îmbunătățiri aduse de el pe moșia stăpânului,—livadă, iaz, curătură,—rumânul poate fi proprietar în altă parte. Altfel e siit la *lucru*, *clacă*,—ceea ce în rată o legătură cu stăpânul,—care nu dispare chiar când rumânul, plecând în altă parte, înlocuește claca cu o dare numită *găleată*. În multe cazuri stăpânul îi poate trece de pe o moșie pe alta, îi schimbă cu prilejul schimbărilor de moșii, îi reține la vânzarea unei moșii, îi dă în schimb pentru altă moșie, îi face schimb cu Țiganii, îi vinde sau îi dăruiește.

Indatoririle rumânilor față de stăpânii lor constau din *găleată*,—(slavonește: *căbla*, *căblu*), —dare din orz, grâu, fân și vin (vinărieu), și *dat*, -dijmă din oi (oierit goșlină sau gorștină), stupi (dijmărit) și porci: și mai ales *lucrul*, orice, care se întindea și la oamenii liberi.

* **Pr. Dr. Alexandru Cziple: Documente privitoare la Episcopia de Maramurăș.** Culegătorul de poezii populare care s'a semnat și „A. Țiplea”, aduce un bogat material istoric privitor la această marginașă episcopie românească, urzită împrejurul mănăstirii din Peri. fundația Voevodului Sas, învestită în 1391 de Patriarhul de Constantinopol cu unele puteri episcopale, ca să fie dușmănită apoi de diecesele de Muncaciu și Ardeal. Actele, aproape toate randueli administrative, se dau și în traducere. În multe te induișează lupta pentru lege, cu puternicii cari n'aveau menirea s'o cinstească, a fețelor bi sericești și laice, și sunt atatea cari pot izvorî și lacrimi.

T. Pamfile

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințe pentru D. *Li. L. Nicolau*, Bârlad, 4 lei 60 b. D. *Virg. Drăghiceanu*, București, 1 leu. D. *D. G. Ionescu*, Brâila, 5 lei Păr. D. *Furlună*, 5 lei (dar). D. *Li. D. Arabu*, Bârlad, 4 lei 60 b.

(urmează)

Buletinul Societății Numismatice române

An XII No. 26 — Octombrie-Decembrie 1915.

M. C. Sulzu. Ponduri și monele inedite din orașele noastre pontice (cu 13 figuri).

Const. Moisil. Numismantica antică și monumentele regiilor sciti (cu 10 figuri).

G. S. Bocșeanu. Complectări la catalogul medaliilor românești,

Buletin bibliografic.

Cronica. Monetele obsidionale în războiul actual.

TEODOR CODRESCU

Revistă istorică scrisă de Gh. Ghibănescu

An. I. No. 6 (Martie 1916) cuprinde: Documente slavo-române. Inscripții. Manuscripte. Notițe pe cărți. Spițe de neam. Recenzii.

Rugăm slăruitor

Plata abonamentului

Administrația : Bârlad str. Corbului.

D-sale

Domnului

Artur Gorvici

Folticești

ION CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară—Anul IX. No. 3 pe Martie 1916, cuprinde :

«Ion Creangă».—Măria Sa Doamna și Regina Elisaveta».

T. Pamfile.—Pasatul și bulgărul.

C. H. Mateescu.—«Un fiziolog românesc din veacul al 18-lea.

Dobre Stănescu.—Colinde.

Pr. D. Furtună.—Călinița fură-ziua și Toderiță fură-noaptea (povești).

Arăștița Al. Moisei. D. Urzică. D. Rotundu.—Boli la oameni, leacuri și descânțece.

A. Moisei.—Vrăji și farmece.

C. Rădulescu-Codin, I. Brătulescu.—Povestiri și legende.

A. Moisei, George C. Constantinescu, C. Daniilescu, Gh. Boghiu, T. Pamfile.—Cânțece.

Pr. Fl. A. Drăghici.—O samă de cuvinte.

Ioan N. Popescu. Pr. G. V. Șuşnea.—Glume, jâții, taclale.

Pr. D. Furtună, T. Pamfile.—Cronica.

Ilustrațiune.—Măria Sa Doamna Regina Elisaveta.

Redacția: T. Pamfile, Bârlad, str. Corbului.

Administrația: M. Lupescu, Zorleni-Tutova.

Abonamentul anual, 5 lei.

Revista Istorică

An. II. No. 1 (Ianurie, 1916)

Articole de Dd. Const. Moisil, N. Iorga, Pr. C. Bobulescu.

Documente. Dări de samă. Cronică.

Redacția și Administrația în Vălenii-de-Munte.

**Transcriem gratuit acte
și manuscripte vechi**

Adresa: T. Pamfile, Bârlad, strada Corbului.

Miron Costin

===== REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE =====

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

CÂTEVA INSEMNAȚII REFERITOARE LA UN MANUSCRIT GRECESC DE MUZICĂ ORIENTALĂ.—

C. N. Mateescu.

O CONDICĂ VECHIE.—Al. Rosetti.

DOCUMENTE.—C. Daniilescu, G. Florescu, Artur Gorovei, C. N. Mateescu, T. Pamfile, Al. Saint-Georges, Iuliu Tuduceșcu, Econ. V. Ursăcescu.

NUMISMATICĂ.—V. C. Nicolau.

INSEMNAȚII.—Econ. V. Ursăcescu, C. N. Mateescu.

CRONICA.—T. Pamfile: N. Iorga: Amănunte din istoria noastră în veacul al XIX-lea.

ILUSTRAȚIUNI. Dintr'un manuscris grecesc de muzică orientală.

Redacția și Administrația :

===== BĂRLAD =====

Strada Corbului.

EXEMPLARUL :

În țară 40 de bani
În străinătate . . . 50 „ „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei
În străinătate 6 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

===== TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI. C. D. LUPĂȘCU =====

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, S.-L. T. CĂM-
PEANU, I. CHRISOVELONI, ALEX. ECSARHU, P. GAVĂT, A.
GHEORGHIU, H. GHERGHELY, W. KAMINSCHI, C. D. LUPAȘCU,
M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU, ZOE V. NICO-
LAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES, EMILIA
STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

A B O N A M E N T U L

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația : Bârlad, str. Corbului.

N. IORGA:

Amănunte din istoria noastră în veacul al XIX-lea

Analele Academiei Române. Ser. II, Tom. XXXVIII, Mem.

Sec. I. ist.

70 p.

70 bani

Pentru publicarea documentelor, în lipsă de caractere tipografice cirilice se întrebuițează numai caractere latine.

Textul original se tipărește numai cu litere drepte.

Textul rezumat se tipărește cu litere cursive ca și formulele și cuvintele slavone, cu cari, firește, nu se poate confunda.

Textul cursiv arată explicațiile sau dă rezumatul.

Textul drept închis în || arată întregirea lipsurilor obișnuite, sau a părților scăpate din vedere,

Textul cursiv închis în || arată textul dubios, unde originalul are lipsuri sau părți necetele.

Textul fără însemnătate, lăsat la transcriere, ca și cel neceteț se înseamnă cu:...

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția și Administrația:
Bârlad, Strada Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL:
În țară 5 lei
În străinătate 6 lei

CÂTEVA INSEMNĂRI REFERITOARE LA UN MANUSCRIT GRECESC DE MUZICĂ ORIENTALĂ

Facsimilele reduse, cari însoțesc aceste însemnări, sunt câteva reproduceri de pe miniaturile în culori cu care este împodobit un manuscris grecesc de muzică orientală.

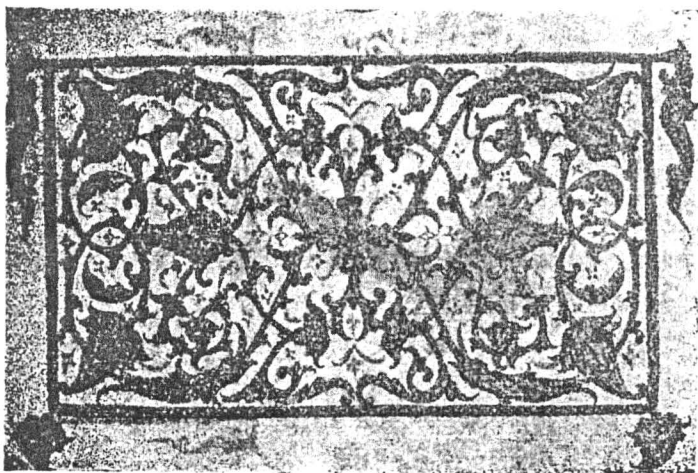
Manuscrisul este scris și ilustrat de un oarecare Iacob arhiereul, din Mitropolia Ungrovlahiei, în anul 7132 (1623-4).

Așa dar este scris la Mitropolia din Târgoviște, pe timpul arhipăstoriei Mitropolitului Luca, fiind și el un iscusit caligraf și scriitor de cărți.¹

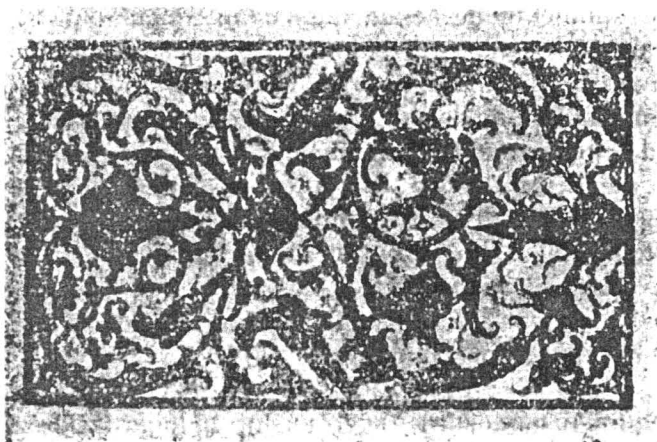
¹ N. Iorga, *Ist. bis. rom.*, vol. I, pag. 280.

Manuscriptul, care cuprinde 285 de file, este presărat cu nu-

meroase miniaturi, vignete și litere inițiale, cât se poate de artistic lucrate.

Ca conținut, pe lângă o gramatică a muzicii orientale, așa după cum a fost reformată prin veacul al 14-lea sau al 15-lea de Ioan Cucuzel și alți maiștri muzicanți ai acelei epoci, restul este umplut cu diferite cântări grecești scrise cu acea notație greoaie și complicată, care prin veacul al 16-lea și al 17-lea se răspândise din Muntele Atos la Constantinopol și peste tot orientul.¹

Probabil că la noi, acest sistem de muzică alonită, trebuie să se fi introdus și răspândit încă din veacul al 16-lea din timpul domniilor religioase ale lui Radu cel Mare și Neagoe Basarab, când un curent grecesc începuse să se accentueze în țară, mai ales în biserică, prin influența patriarhului Nifon.

C. N. Mateescu.

O CONDICĂ VECHĂ²

9.

Zapisul lui Ignatie egumen mănăstirii Nucetu ce au dat dumnealui Șarban vel Vislier, de schimbu moșăii Potcoveni i Borju-nu.³

¹ Notele artei psaltice, după această gramatică, sunt în număr de 72, împărțite în 6 clase și anume: a) suitoare; b) coboritoare; c) corpuri; d) spirite; e) de gesticulațiune numile și ipostasuri și schime (semne mule); și f) stricări.

² Vezi no. trecut, p. 231-3.

³ Cf. doc. precedent și doc. no. 7, la p. 231-3.

Adică eu Ignatie egumen sfintei mănăstiri Nucel, dinpreună cu tot soborul sfintei mănăstiri, dat-am zăpisiul mieu la mână dumnealui Șărban vel Vislier, ca să fie de bună credință, cum să știe că fiind niște moșăe aproape de mănăstire, ce se chiamă Tabăra, și făcându-să vânzăloare, și vrând să o ia alți, noi ne având putere ca să o luăm, și având mănăstirea Panaghia niște moșăe aci pă Colintina ot sud Ilfov, pă lângă moșăia dumnealui ot Ciocănești, ce se chiamă Polcoveni i Borțunu, stânjâni 210, am venit la dumnealui de ne-am rugat de ne-au cumpărat moșăia ce scrie mai sus. Și pentru acea moșăe am făcut schimb cu dumnealui de i-am dat această moșăe ce se chiamă Podgoreni¹ i Borțunu, și dumnealui ne-au dat acea moșăe ce-au cumpărat, de-i zice Tabăra, unde ne-au mai dat dumnealui schimbu și pentru celelalte moșăi ce-am mai făcut schimb cu dumnealui. Drept aceia am dat zăpisiul nostru la mână dumnealui, să fie dumnealui vol nec să o stăpânească, dumnealui și coconi dumnealui, căți Dumnezeu îi va dărui. Și când am făcut acest zăpis, fost-au mulți boeri mărturie, carei vor și iscăli mai jos. Și noi pentru mai adevărată credință ne-am pus numile și iscăliturile, ca să se crează.

7209² Ghenarie 13.

Ignatie, egumen mănăstirii Nucel, cu toți călugării, adevărim.

10.

Zăpisiul lui Vințilă, fecior Mihului ot Bucuveni, de vânzarea moșăi lui ce au avut în Cojocu de jos, la dumnealui Șărban vel Vislier.

Adică eu Vințilă fecior Mihului ot Bucuveni, dat-am acest al meu zăpis ca să fie de bună credință la cinstilă mână dumnealui Șărban vel vislier, prncum să știe că i-am vândut dumnealui moșăe în Cojocu de jos, stânjâni 48, stânjânu po bani 66, care fac taleri 24³. Inșă stânjâni 38 mi-au fost și mie de cumpărătoare, care o au cumpărat mumi-mea Nastea dela vără-său Văsei (?); iar stânjâni 10 au fost ai mami de zestre. Inșă moșăe din câmp, din apă, din pădure și de preste tot hotar. Și am luat acești bani toți gata și deplin la mână mea. Drept aceia i-am dat dumisale acest al meu zăpis, ca să știe și să stăpânească de acum înainte această moșăe cu bună pace, să-i fie moșăe slătitoare și ohabnică în veci dumnealui și coconilor dumnealui, căți Dumnezeu îi va dărui. Și i-am dat dumisale și zăpisiul cel veichi⁴

¹ Sic, (Redacția).

² 1701.

³ Banul, și aici, eră a 132-a parte din taler.

⁴ Intre e și c, un i aruncat în catul de sus.

Și când s'au făcut acest zapis fost-au mulți boeri marlor, carii vor iscăli mai jos. Și pentru mai adevărată credință mi-am pus numile și degetul mai jos, ca să să crează.

7209¹ Martie 19.

Insă am mai vândut stânjani 22.

Eu Vintilă sin Milului. ot Bucoveni², vânzător. Eu Voicu ot Dobroșăștii, marlor. Eu Neacșu... marlor. Eu Rada lui Vintilă, marlură.

11.

Zapis a lui Pană logofăt Vizurescu ce-l dă la mână lui Șarban vel vistier de moșăia ce-i vinde anume Vizurești.

Adică eu Pană logofăt Vizurescu, dimpreună cu soția mea anume Preda, dat-am zapisul nostru la mână dumnealui Șarban vel vistier ca să fie de bună credință, cum să știe că trebuindu-ne nește bani, am venit la dumnealui de a mea bună voe de m'am locmit cu dumnealui de i-am vândut din moșăia noastră dela Vizurești, insă din apa Colintini de ceia parte, până în hotar Cocanilor, stânjani 2000. drept taleri 300. Care moșăie ne este și nouă dela părinți. Și am luat acești bani toți deplin, în mâinele noastre. Drept aceia am dat și noi acest zapis al nostru la mână dumnealui, ca să fie dumisale moșăie slătătoare, să o slăpănească dumnealui și coconii dumnealui căți Dumnezeu îi va dăru. Și când am făcut acest zapis, fost-au mulți boeri mărlurie, cari își vor pune numele și iscăliturile mai jos. Și noi încă pentru mai adevărată credință ne-am pus numile și peceteile, ca să să crează.

7211³ Mai 20.

Eu Pană Vizurescu, Enaiche⁴ Vizurescu vel agă, marlor. Ioan Goleșcu, marlor. Drăghici Vătaf, marlor.

12.

Zapisul lui Manole, de vânzarea moșăii lui la dumnealui Șarban vel vistier, moșăie din Cojocu⁵ de sus.

Adică⁶ eu Manole fecior lui Pătrașco ot Dobroșăștii, dat-am acest al meu zapis la mână dumnealui Șarban vel vistier, ca să fie de bună credință, cum să știe că eu de bună voia mea

¹ 1701.

² Bucoveni, iar nu *Bucoveni* (cf. mai sus).

³ 1703.

⁴ Între *a* și *c* un *i* aruncat în cazul de sus.

⁵ Sat în jud. Dâmbovița.

⁶ Pe marginea stângă, scris cu altă cerneală—de sigur de altă mână—.rău“.

am venit la dumnealui și i-am vândut dumnealui din moșăia mea din Cojocu de sus slânjani 80, carele moșăe în este dela lată-mieu de moștenire, și am locmit cu dumnealui slânjenu po bani 44, carele fac laleri 26. și bani 22¹. Și am luoat acești bani deplini la mână mea.

Drept accia și eu încă am dat acest zapis al mieu la mână dumnealui, ca să slăpânească cu pace, dumnealui și coconii dumnealui, să le fie moșăe stătătoare în veac. Și când am făcut acest zapis, fost-au mulți boeri mărlurii, carii vor iscăli mai jos. Și eu, pentru mai adevărată credință, mi-am pus numile și degitul mai jos, ca să se crează. 7212². Dichemvre 23.

Eu Manole sin Pătrașcu ot Dobroșăștii. Eu Iancu sin Pătrașco, ot Iam. Eu Ion. Eu Neagu. Eu Dima Nicolau, marlor.

Al. Rosetti.

DOCUMENTE

406.

1599 Maiu 28.

Surel dela Irimiea Moghila Voevod. Ieal 7101 Mai 28.
 Facem înștiințare precum au venit înaintea noastră și înaintea tuturor a noștri boiari moldovenești mari și mici, sluga noastră Grigorie Udrea bătrânul ce au fost vel vâlav, feciorul Nastasiei și rudeniile lui Simion Udrea feciorul lui Gavriil Udri ce au fost vornic, și iarăș rudeniile lui anume Grigorie Udrea și fratele lui Gorcea, feciorii lui Isac Udrea, ce au fost medelnicer, toți nepoții lui Gavriil Trotușanul, ce au fost vel logf, de a lor bună voc, de nime siliți nici asupriți, și au vândut a lor dreaptă ocină și moșie, dintra a lor drept uric și dresul de întăritură ce au avut moșul lor Gavriil Trotușanul, ce au fost vel log., dela bătrânul Petru Voevod, din sat anume Dumbrăviță, cu loc de helășteu și de moară pe Șomuz, de cătră Bae, însă Gorcea, feciorul lui Isac Udrea, ce au fost medelnicer, au vândut și partea fratelui său Pătrașc, pentrucă s'au schimbat cu dânsul niște vii ce sunt în Dealul Porcului. Care pre acele le au vândut toți cinstilului și credinciosului boiariului nostru, dumisale Nistor Ureche, vel vornic, drept șese sute de laleri de arginț. Și s'au sculat cinstilul și credinciosul boiariul nostru dum-

¹ Aci banul este a 153-a parte dintr'un laler.

² 1703.

nealui Nestor Ureche vel vornic, de au plălit toți acei de mai sus scriși bani, 600 de taleri de argint, în mâinile tuturor celor de mai sus scriși slugilor noastre lui Grigorie Udrea cel bătrân, feciorul Nastasii, și rudeniile lor lui Simion Udrea feciorul lui Gavriil Udrea, și iarăș rudeniile lui Grigorie Udrea și frăține-său Gorcea, feciorii lui Isac Udrea ce au fost medelnicer, nepoții Troțușanului vel log., înaintea noastră și înaintea boiarilor noștri. Deci văzând noi a lor bună învoială și tocmală între dănsii, pentru aceia domniea mea am dat și întărit cinstilului și credinciosului boiarului nostru dumisale Nistor Ureche vel vornic, deci acel de mai sus scris sat, anume Dumbrăvița cu hălășteu și cu loc de moară pe Șomuz, de cătră Bae, să fie lui dela noi uric și ocină neclălită nice odăunăoară în veacii vecilor, lui și copiilor lui, nepoșilor și strănepoșilor, și a tot neamul lui ce se va alege mai aproape, nerușăit nice odăunăoară în veaci. Iara hotarul acelui de mai sus zis sat, anume Dumbrăvița, cu loc de hălășteu și de moară pe Șomuz, de cătră Bae, ca să fie lui de cătră toate părțile după hotarul său cel vechi, pe unde au umblat din vechi. Pentru aceia jiasle credința Domnii mele de mai sus Ion scris Irimiea Moghilă Voevod, și credința prea iubitului fiului domnii mele Ion Costantin Voevod, și credința boiarilor noștri, a dusale lui Simeon, portar de Suciavă, și credința dumisali lui Grigorie cel vornic de țara de sus, și credința dumisale lui Grigorie bărcălab de Holin, credința dumisale lui Ștefan Prăjescu și Dimitrie bărcălabi de Neamț, și credința dumisale lui Drăgan și Ciolpan bărcălabi de Roman, credința dumisale lui Albotă și lui Mănăilă bărcălabi de Soroca, credința dumisale lui Drăgan postelnic, credința dumisale lui Bosăe spătar, credința dumisale lui Simeon vistiearnic, credința dumisale lui Ursul medelniceri credința dumisale lui Grigorie Gavriil stolnic, credința dumisale lui Barnovschii păharnic, credința dumisale Căraiiman comis, și credința tuturor boiarilor noștri moldovenesți mari și micii. Iară după a noastră vicală cine va fi Domn din fiii noștri sau din neamul nostru, sau iarăși pe cine va alege Dumnezeu să fie Domn pământului nostru Moldovii, acela să nu străce a noastră danie și întăritură, ci mai vârtos să dea și să înlărească, de vreme că noi am dat și am întărit spre a lui dreaptă ocină și cumpăratură de pe drepti bani lui. Iară pentru mai mare întărire a cele foarte de sus scrise, am poruncit noi cinstilului și credinciosului boiarului nostru, dumisale Lupului Stroiciu vel log. să scrie și a noastră pecete cătră aciasă adevărată carle a noastră să o lege. S'au tălmăcit de Evloghie dascal, 7270 Iunie 1.

Artur Gorovei

407.

7178 (1670) Iulie 23.

Prea cinstite părintele nostru arhon mare Logofăt, să fii d-ta sănătos cu toată cinstila casa d-tale. Înștiințăm d-tale că veni Constantin Pantazi și Grigorașcu Cârliq cu ceilalți frați buni ai lor, împreună cu cinstită carlea prea înălțatului Domn ca să împărțim niște locuri din ocina satului Proscanii, despre partea de răsărit, după scrisorile ce au dela unchiul lor Teodor Cârliq. Deci aducând noi oameni buni, răzeși, pe Gheorghe botezatu ce a fost Pârcălab, pe Constantin Gorovei din Bărgăoani, pe Dragu-mamii din Cereteoani, pe Grigorie Lungu din Bahna, pe Popa Grigorie din Bozieni, pe Pătrașcu Vornicelu tot de acolo, pe Lupașcu și Stahiu tot de acolo, pe Liciu din Ungurași, pe Carachizelu tot de acolo și pe alți oameni buni, am împărțit jumătatea satului despre răsărit după cărțile ce le au, din jumătatea dela meazănoapte a cincea parte lui Mateiaș Cârliq, și iar a cincea parte lui Constantin Pantazi, și iar a cincea parte lui Constantin, și iar a cincea parte Tudoscăi, pe care a cincea parte a cumpărat-o Ionașcu Cârliq, Vasilie, Grigorașcu și Maria, feciorii lui Mateiaș Cârliq, iar cealaltă jumătate din a cincea parte, ce le eră a lor danie dela Lazăr Petiala, s'a împărțit cu a lui Pantazi, Mateiaș Cârliq, cu a lui Constantin și a Tudoscăi. Iar a cincea parte din jumătate de sat, partea din jos, partea părintească, o lîne Cazaneara. Așa am împărțit cu bună voia lor, pe împărțeală dreaptă, și ne-am iscălit, puind și pecețile ca să se crează.

Proscani. 7178 Iulie 23.

Prea plecași d-tale, Constantin Arapu și Ieremia Ciocârlie Pârcălabii de Neamțu, înștiințăm pe Măria ta, Constantin Arap Pârcălab, Ieremeia Ciocârlie Pârcălab, Grigorie Popa am scris.

Traducerea veche grecească după originalul românesc, după care traducere s'a tradus din nou în românește, a fost dăruită Academiei de d-l N. Apostol, prof. în Roman.

Pecete : Biblioteca Academiei Române.

Iuliu Tuducescu

408.

1749 Sept 20

Hotarul Trăbujenilor de pe Ciuh|u|ru duple cum arată semnele în hotarnica ce [din] 7258 Sept. 20.

Din movilele Lemicii la vale, la piatra Grecului și din piatra Grecului pe vale Danciului până în piatra înșărată, Din piatra înșărată la movila Radovii unde iaste o cruce. Din movila crucei alături cu cea movilă ce o chieamă Holboca cari oamenei den Vârtebeni dau samă cum că ace movilă o chieamă crații (sic). De

acolo la vale până în baltă unde să înpreună holarul Vârlebenilor și a Trebujenelor și a Slângăcenilor. Deci la vale pe supț colăstă. Deci lovește până în hăleșteol cel din sat ce iaste vechiu de au dat on cal negru de l-au tăelu pe acel hăleșteu Gheorghe Părcălabu, socru Irimii Vodă. Deci au luat la dial la trii moviți, alături cu Cârje, movilă. De acolo lovește dreptu la răchiși în Ciuhurel. De la răchiși în gios, pe Ciuhurel, până la hăleșteol cămărașului țarei. De acolo în gios pe la hăleșteol lui Coste De acolo să sue în gios alături cu Hârbova pre on drumușoru De acolo pre la Jădcova vale. De acolo până sare la hăleșteol țării în Ciuhur. De acolo lovește cu obârșie la cele 2 movile onde să chiamă Leliciova. Acolo să înpreună holarul.

Mihălache Cheșc med|elnicer| am dat acest suret în mână lui Vas|ile Pelin vornic să cercetezi toate sâmnenele care ne-arată în hotarnică, să le adeverezi, toate unde sântu anume.

A. Saint-Georges

409

1777 Mai 29.

Suret de pe o scrisoare veche asemenea.

Adecă scriem mărturie și zăpis cum au venit înaintea noastră Nicoară și frațeii săi Cârste și Buhuș și sora lor Drăguța, feciorii Țibaeșii, de nimene imbiași, nici impresurați, și au cerșut a lor drepli bani la Turce și la Ghiorgghiță. feciorii lui Lupan și a Sohiei, ci au fost dați de lala lor Țibaș pre o parte de ocini a mamei lor, a Sohiei și a unchi-său, a Ursarului, 12 taleri, întru mănule lui Nicoară și a Cârstei și a lui Buhuș și a Drăguții feciorii Țibaeșii și ș au întorsu a lor driaplă ocină den Arămești și moșteninie. Deci noi dacă am văzul a lor bună tocmală și deplină plată, noi încă ne-am sculat și le-am făcut lor mărturie și zăpis ca să le fie lor ocină și moșteninie până cându-și vor face ei și ispisoc domnesc. Și mărturiile sintu Onaca Apostol din Coticeri și Hrane din Deleni și popa Mihul din Deleni, Gheorghe Cioran den Cioreni și Fătul din Deleni și Cârste de acolo. Și mai pre mare mărturie ne-am pus și pecețile. S'au scris de Gheorghe Evloghie. 1777 Mai 29.

Originalul în colecția mea.

Pr. Ec. V. Ursăcescu

410.

1799 Iulie 10.

Adresă: Cinstit al mieu mai mare ca un frate dsale Dumitrache Sturza biv vel post cu plecăciune și frățască dragoste.

Cu plecăciune și frățască dragoste, arh|on| post|elnice|!

Pe aice pe la mine au venit răzășii dela Ionășăni și mi-au arălat toate supărările ce trag de cătră dlui stolnic Ioan Vărnăv la carele pricină mai întâi însuș eu [am fost] spre cercetare și precum am găsat, în frica lui Dumnezeu, dreptul și adevărul, aceea am hotărât; și al doile după mine au fost spaț. Lupul Balș și tot asămene au hotărât; al triile ai fost însuș dta și după dreptate ce ai găsat dta di doi boeri, că ești drept, asămene și dum. ai urmal, păzând dreptate, Apoi dlui stolnic Vărnăv de iznoavă să ridică și le dă nespūsă supărare răzășilor, cu ce cuvânt nu pot să știu, căci răzășii întăriturile scrisorilor sale le sânt la mână di față. cu cari pot să stăpânească. Poflesc pe dum. arhan post. să le dai o scrisoare la mână, arătând cercetările și dreptate carele s'au părăt. Arh. post. eu li știu că ești plin de bunălate și nu le uiți în fața omului, ce cauți numai la drept și adevărul. Și cinslit să mă crezi că eu nici un enleres la acesle nu am di căl că-i vād pi răzăș invăluț în supărări, undi au toată dreptate, după adevărate scrisorile sale. Și călă cheltuială au făcut ei, sânt cu totul prăpădiți. Apoi dlui stolnicul încă ceri să facă invoială cu răzășii la carile ei s'au strâns cu cheltuială și ceri și invoială să facă. Pentru aciasla poflesc precum Dumnezeu te va lumina, le dă o scrisoare arătând celi adevărati. Carile am fost și sânt a dtale plecală slugă.

[17]99 Iuli 10

Iordachi..

A. Saint-Georges

411.

1801 Februar 28.

Izvod de feciorii lui Lupan sulgerului, de moșiea Delenilor să se știe anume. 1801 Fevruar 28. Ținutul Tutovii.

Ion Turce, ce trage preulu Dumitru cu niamul lui.

Gheorghe Cosăul, ce trage Vasile Hantă cu niamul lui.

Mirla, ce trage Ilii Ghiban cu niamul lui.

Țiganca ce trage călugărul Enachi cu niamul lui.

Gligori, care au făcut mănăstirea, altu dintrânsul nu esti, nu mai mănăstirea.

Anița, care să trage Vasile Gălușcă cu niamu lui.

Urala, ce să trage Vasile Ciulei cu niamu lui.

Onilă, ce să trage Calistra păhârnicele cu niamu lui.

8 feciori a lui Lupan Sulgeru să se știe.

Să se știe și moșiea lui Lupan Sulgeri Arămeștii baștină a Sohiei, și Poiana Delenilor pe din josu ce se hotărâști cu Blănițe.

Căpitan Misirea

Suret de pe un izvod de niamuri de la Costanlin Talpiș fără de veale,

Originalul în colecția mea.

Dolhești-Fălciu.

Pr. V. Ursăcescu

412

1813 Iunie 16.

Adecă noi brasla croitorilor i telalii, care sânt una cu brasla noastră i şalvaragii care mai jos ne vom iscăli.

Incredinţăm cu adevărînţa noastră la cinslita mână dumnealui terzibaş Andrico al curşii gospod. precum să ş[ă] ştie, că cătele lucruri i-am lucrat dela venirea Marii sale lui Vod[ă] până acum, adecă dela Noem. 24 leat 1812 şi până astăzi la 16 Iunie leat 1813, ne-au plătit tot până la una, alăta noo meşterilor pentru hainele care i-am. . . .¹ pân prăvăliile noastre, cât şi călfilor noastre, care au lucrat în chirană². Şi ne-am primit toţi plata după cum ni s'au cuvenit, şi ne-am mulţumit to[ţi] de plata d[um]nealui, că ne-au plătit preţ bun cum să cade. Şi nu mai avem să mai cerem de la d[um]nealui nimică, că ne-am xoflisit.

Şi pentru mai adevărată credinţă, ne-am iscălit înşine mai jos, ca să să crează. 1813 Iunie 16.

Necele/ staroste.

Maftei proin staroste.

Ilie proin staroste.

Şi cu toată brasla noastră i şalvaragii.

Din actele mele.

C. N. Mateescu.

413

1817 Iulie 2.

Adică eu Hâncu Gavrilică Negru[ş]u ot sat Căbeşli, dat-am adică şi incredinţat zăpisul meu la mână dumisale Postl. Andreiu Bujoran, ştiut să fie că i-am vândut parte me de moşii trişizeci de stânjâni din hotarul Ibăneşli ci să numeşte şi Puşul Olariului, care moşie o am şi eu de pe moşul meu Ioniţă Negru[ş]u ce au fost stârpu. Şi am vândut-o cu locmală câte şapte lei 20 parale stânjinul. Care bani mi i-au dat toţi deplin în mâinile mei. Care să fie dumisali dre[ă]plă ocină şi moşte, dumisali şi fiilor dumisali şi nepoţilor dumisali în veci nerăşluit. Iar cari din nepoţii mei de pe soara me Măriuşa să vor scula asupra cumpărătorului, să-ş caute cu mine şi cu Ion Vede. Deosăbil am vândut zeci stânjini din Vulpăşeni însă numai parte me, bez a doao surori ameli anume Măriuşa şi Sanda. Şi stânjinul câte trii lei 20 parale, cari să-i fie dumisali ocină moşii şi fiilor dumisali. Care aciaştă vânzari am vândut-o nesilit şi neasuprit de nime. Şi pentru credinţa am iscălit. 1817 Iulie 2.

¹ Lipsa vreun cuvânt.

² Prăvălie de postavuri.

Și aciaștă somă de stânjani iaste în frii hotară, în Ibăneștii de de sus și din jos de sal și în Puful olariului. Și făcându ne[a]murile schimbu cu dlui Spat. Ioniță Păladii. parte me au rămas în Puful-olariului. Și la facire acestui zapis s'au tãmplat și alți oameni buni. 1817 Iuli 2.

Hăncu sãn Gavriliță Negruț.

Fa/ă. Ioniță Coțman

Tănasi Bujoran

Originalul la d-l C. I. Mironescu. Puful-olariului, Tutova.

T. Pamfile

414.

1826 Sept. 1.

Cu frățască dragoste mă închin dumitale arh[on] medelnicer. Frățască scrisoare dumitate de la 29 [a] trecutii luni am priimit. Pentru chir Hristodol Chiușu vei ști că am loat răspuns *pentru plata unei datorii*. Sinlu chizeș și dum. mă faci iar chizăș. O greșală mare ai făcut când ai schimbat zapisul și nu-mi zici nimic și ai dat singur sfârșit... Aștept răspun[ș] că peste optu sau zece zile oi fi cu ajutorul Domnului la Bucece și am vorbi. Aciasta. Și sint a dumitale ca un frate.

826 Săpt. 1.

Baron Mustață

Adresă: Cinst. dumisale arh. Med[elnicer] Singiorgi cu frățască dragosti. La Onoșani (=Ionășeni?)

A. Saint-Georges

415.

1837 Iulie 2.

Neofit, cu mila lui Dumnezeu, Episcop Rîmnicului. Dumnealui prezedentul judecătorii județului Dolj, secsia I-ii, prin ot-noșenie supt No. 1665 ne arată că la hotârnicie ce să face de către dumnealui orânduital din poruncă hotarnic, holarului moșii Predești sud Dolji, unde are și sfânta Episcopie parte, fiind pă lângă sfânta episcopie cu părți, și casa răposatului Costache Aman Ivancu, și alți moșneni și vecini duprinprejur tãinuiesc sineturile ce au de stăpânire și nu voesc a le înfățișa dumnealui hotarniculului, ca să poată face alegere; și pentru aceasta ne face cerere a da o carte de blestem în pricina aceasta. Drept aceea spre descoperirea adevărului, scriem smerenie noastră această carte cu sfătuire arhierească ca să arăte în frica lui Dumnezeu vericine din moșneni i părtași acestui hotar și vecini rezeși vor avea sineturi di stăpânire și să le dea de față, și arătându-le, netăinuind nici unul, să fie ertați și blagosloviți. Iar oricare dintrînșii le vor tăinuși sau pentru interes, hatir, părtinire

pizmă, lăcomie. iubire de argint, temere de vre-o parie sau voe vegheală nu vor da de față sineturile doveditoare de stăpânire, unul ca acela. ca un nelemător de Dumnezeu și al său suflet să nu aibă blagoslovenia Domnului nostru Is Hs și a celor 318 sfinți părinți ai soborului Nichei. și să dea sama înaintea lui Dumnezeu la a doua venire, pentru arătări nedrepte. De toate averile și truda lui să nu să aleagă ca praful în vînt, procopseală de casa lui să nu mai vadă. Și pînă nu va arăta dreptul adevăr, erlăciune nu va dobândi Aceasta scriem. 1837 Iulie 2.

No. 11 Neofit Episcop București

Originalul la d-l N. Saftirescu, Ionești-Fișcălia, jud. Vâlcea, împărt. de d-l

C. Daniilescu

416.

1838 Iunie 6.

Ioan sin Diaconu Sandu ot Vălsănești către cinst. suplocărmuire de plasa Argeșului [jud Argeș]... pentru Gheorghe sin Nicolae Șolan ot salu Vălsănești. pentru că acum sînt vreo cîteva zile de cînd im ese înainte și mă tot înjură. Și într'o zi s'au luoa și cu paru după minc. lăudându-să că să mă omoare; cere să fie pedepsit. dindu-să și pă chezășie.

Poruncă: Vătășălule ot Vălsănești! Numai de cât să trimiți aici pe cel din față.

Act argeșean, împărt. de d-l

G Florescu.

417.

1858.

Oplime de coală de scris :

Bilet	Deparlamen	de drum
	tul din	
	năuntru	

Anul 1838 No. Luna

Județul Plasa Salu

Locuitoru anume merge la

..... având cu sine

Pecetea salească

pentru trebuință

po soroc de

Iscălitură

Iscălitură

Iscălitură

} Depuțați [ai salului]

Iscălitură Scriitoru

Formular din Vălsănești-Argeș. împărt. de d.

G. Florescu

No. 418—21. Publicate aici, p. 239-42.

NUMISMATICA

Monele romane aflate în Plopana-Tulova.¹

Nerva

Av. IMP[erator] NERVA CAES[ar] AVG[ustus] P[ontifex] M[aximus]
TR[ibunicia] P[otestas].

Cap laureat dr.

Rv. COS[ul] III PATER PATRIAE.

Insemnele augurilor: simpula, vas de sacrificiu și toiag.

Marc Aureliu

Av. M ANTONINVS AVG[ustus] PARTH[icus] MAX[imus]

Cap laureat dr.

Rv. TR[ibunicia] P[otestate] XXI IMP[erator] III COS[ul] III

Zeița Aequilas ține în dr. cumpăna, în st. corn de abundență.

Av. M ANTONINVS AVG[ustus] TR[ibunicia] P[otestate] XXVIII.

Cap laureat dr.

Rv. IMP[erator] VII COS[ul] III

Trofeu la picioarele lui un German în altitudine tristă.

Faustina iunior, soția lui Marc Aureliu.

Av. DIVA FAVSTINA PIA

Bust dr.

Rv. AETERNITAS

Eternitatea cu o făclie în mână st. și aranjându-și voalul cu dreapta.

Descifrarea Cabinetului numismatic al Academiei Române.

Colecția V. C. Nicolau

I N S E M N Ă R I

177-8.

Pe Slujba sfinților Manuil, Savel și Ismail.

Să se știi când s'au culremurat pământul la anul 1843 luna
Selp[emv]rel în 20 zile pi la 11 ciasuri și 20 menunți nem[te]și
iar lurcești 5 ciasuri, 20 menunți den zi. Manolachi Opreșanu.

Cheltuiala lui Antonică la moar[te], 1849 Apr[il] 11.

Lei parali

1 : 10 : la Hriste bărbieriu pentru luari de sânge.

1 : 32 : pi doflorii la spițarie.

¹ Vezi mai înainte pp. 218-9.

- 2 : 5 : asămine pi doftorii la spițarie.
 4 : 20 : pentru lucrul pantalonilor la jidov (*tras o linie groasă peste acest rând*).
 7 : 20 : pentru facire sfântului Maslu.
 1 : 5 : la părintili Teodosăi pentru o rugăciuni de noapți.
 7 : 12 : la clopoli pi la biserici.
 10 : 6 : carni de mel.
 1 : 24 : lumânări.
 6 : muștar.
 1 : 26 : pești și pâni.
 7 : 20 : mărunțuș la îngropari.
 2 : 20 : carne la a freia zi.
 1 : 5 : la preuți.

Cartea se află în posesia mea.

Pr. Ec. V. Ursăcescu

179.

Pe manuscrisul unui Acatist din 1813 e următoarea însemnare :

Am însemnal într'aceaste foițe, ce sânt ale lui Mihaiu băiatul dela jupân Ivancea Răchieru, în leat 1821 :

Fiind în răsăritul soarelui, în luna lui Iulie la patru spre zece zile ale lunii, s'au cutremurat pământul de dimineață. Și mai înainte au bălul piatra într'o Joi seara, la 1 jumătate de ceas din noapte, până când s'au dăvălil biserici, case, grajduri, picând și furnurile.

În luna lui Iunie 24, la nașterea sfântului Ioan ce să numește Drăgaică pă rumânie, atunci aflându-să ordiea lurcească în București, în care să bătea cu Ipsilantu, i Tudor, Ghencea, Prodan și alții.

180.

Pe foițele ce cuprind «Izvodul așezământului Mănăstirii Aninoasa» se află următoarea :

2 psaltichii, adică o **papadichiie mare** și un **stihirariu mare piima**, a lui Hrisafi, care sânt scrise și lăsate de răposatul părinte Daniil, mitropolitul sfintei mitropolii.

181.

La schitul Frăsinei din Vâlcea am văzut un manuscris cu următorul titlu :

Din cuvintele cuviosului părinte Gheorghe, stareț și arhimandrit sfintelor mănăstiri Cernica și Căldărușari.

Cuvinte alcătuite,

În stihuri potrivite.

Către prea iubitorii săi ucenici grăite.
Pline de înțelepciune duhovnicescă
Celor ce voesc să se folosească.

Poema e compusă din 2 capitole.

Capitolul 1 e intitulat :

Dooosprezece treptişoare,
numai prin cinci stihuşoare.
scoase din multe trăislişoare
şi întru ocări foarte uşoare.

Iar capitolul 2-lea :

Depărtarea mahniciunii
cu izvorul uriciunii
prin harul iertăciunii.

C. N. Mateescu.

C R O N I C A

N. Iorga : Amănunte din istoria noastră în veacul al XIX-lea. Spicuiuri din „Telegraful filologic”, înălăia revistă grecească tipărită la Viena, pentru anii 1817-20: ştiri despre „liceul din Bucureşti” care-şi primăia profesorii; despre „filologia Dacilor”, adică despre lipărituri şi şcoli dăco-vlahice contrimpoane: despre „o reprezentaţie la teatru grecesc la Bucureşti” cu piesa „Moartea lui Patroclu”, şi alte lucruri mai mărunte.

Urmează apoi, al doilea amănunt al comunicării: „Un avocat român în Basarabia, după aniversare. Ştefan Beideman”, procurist în diferite procese al Ruxandei Miclescu, născută Rusel pentru satul Vorniceşti sau Ofacele cu pod peste Nistru, lângă Hotin, şi al moştenitorilor ei, – şi în afară de acestea, al mânăstirii Neamţ pentru satele Chiţcanii şi Copanca, în părţile Benderului, confiscate de harnaua împărătească ce le socotea ca posesiuni ale „statului luresc”, după 1812. Urmează mai multe documeule.

T. Pamfile

Indreptări. P. 192, r. 16 în loc de *Rali*, trebuie *Ralea*, ca şi la p. 194, r. 10 (Vornicesca Gr. Ralea dăruieşte în 1839 Eforiei şcoalelor biblioteca soţului său, cf. I. Filitti, *Domniile rom. sub regulam. organic*, Buc. 1915, p. 229); p. 192, r. 24, în loc de *scrise de mână*, trebuie *scrise de altă mână*.

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințe pentru *Păr. Ec. I. Antonovici*, Bârlad 4 lei. *D. Darv. Cr. Voiculescu*, Lissa-Teleorman, 5 lei. *D. General Rașcu*, Botoșani, 5 lei. *D. Al. Roselli*, București, 40 bani. *D. A. Lascarov*, Focșani, 5 lei, *Păr. C. Bobulescu*, Iași 5 lei.
(urmează)

Teodor Codrescu

Revistă istorică scrisă de Gh. Ghibănescu

An. I. No. 7 (Aprilie 1916) cuprinde: Documente slavo-române. Inscripții. Manuscripte. Notițe de pe cărți. Spițe de neam. Recenzii.

Ne rugăm stăruitor pentru

PLATA ABONAMENTULUI

Administrația : Bârlad, str. Corbului.

Răspândiți revista

„MIRON COSTIN“

printre prietenii și cunoscuții d-voastre

D-sale

Domnului

Artur Gorovei

Folnicei

ION CREANȚĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară—Anul IX. No. 3 pe Martie 1916, cuprinde :

Regina Elisabeta și Graiul și cântecul popular.

M. Lupescu.—De Paști.

C. M. Mateescu—Un «fisiolog» românesc din secolul al 18-lea (sfârșit).

Dobre Ștefănescu.—Colinde.

Pr. Gh. V. Șușnea, C. Frecuș.—Datine și credințe.

Arestita A. Moisei, A. Moisei, G. Boghiu, C. Frecuș, V. Vermeșanu.—Boli la oameni, leacuri și descănțece.

Al. Saint-Georges.—Urație.

T. Pamfile, G. Boghiu, Gh. Constantinescu, C. Daniilescu.—Căntece.

A. Moisei, Pr. D. Furtună.—De-ale copiilor.

T. Popovici, Pt. Fl. A. Drăghici.—O samă de cuvinte.

D. Urzică.—Plugușor.

T. Popovici, Pr. G. V. Șușnea.—Glume, jâții, tactale.

T. P., D. F.—Cronica.

Ilustrație.—Arhanghelul Mihail, după luarea sufletului, cântă-rește faptele răposatului.

Redacția: T. Pamfile, Bârlad, str. Corbului.

Administrația: M. Lupescu, Zorleni-Tutova.

Abonamentul anual, 5 lei.

**Transcriem gratuit acte
și manuscripte vechi**

Adresa: T. Pamfile, Bârlad, strada Corbului.

Miron Costin

===== REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE =====

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

STIHURI PENTRU PEIREA LUI GRIGORIE GHICA-
VODA.—Pr. C. Bobulescu.

DOCUMENTE.—N. Apostol, G. Florescu, Artur Goro-
vei, U. C. Nicolau, Al. Saint-Georges, Ec. U. Ursă-
cescu, D. Urzică.

INSCRIPȚIE.—N. Apostol.

INSEMNAȚII.—C. N. Mateescu.

CRONICA.—T. Pamfile: N. Iorga: Iordache Olimpiotul, vânzăto-
rul lui Tudor Vladimirescu.—D-r Onisitor Ghibu:
Din istoria literaturii didactice românești: I. Bu-
coavnele.—Convorbiri literare.—Înștiințare.

ILUSTRAȚIUNE.—„Biserica cu sfinții” sau „Toți sfinții” din Bu-
curești, în ajunul măsurilor de restaurare.

Redacția și Administrația:

===== BĂRLAD =====

Strada Corbului.

EXEMPLARUL :

În țară 40 de bani
În străinătate . . . 50 „ „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei
În străinătate 6 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

=====

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPĂȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, S-LI. T. CĂMPEANU, I. CHRISOVELONI, ALEX. ECSARHU, A. GHEORGHIU, H. GHERGHELY, W. KAMINSCHI, C. D. LUPĂȘCU, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU, ZOE V. NICOLAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES, EMILIA STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

A B O N A M E N T U L

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația Bârlad, str. Traian 8.

Pentru publicarea documentelor, în lipsă de caractere tipografice cirilice, se întrebuițează numai caractere latine.

Textul original se lipărește numai cu litere drepte.

Textul rezumat se lipărește cu litere cursive ca și formulele și cuvintele slavone, cu cari, firește, nu se poate confunda.

Textul cursiv arată explicațiile sau dă rezumatul.

Textul drept închis în | | arată întregirea lipsurilor obișnuite, sau a părților scăpate din vedere,

Textul cursiv închis în | | arată textul dubios, unde originalul are lipsuri sau părți necetețe.

Textul fără însemnătate, lăsat la transcriere, ca și cel neceteț se înseamnă cu:...

T. PAMFILE :

SIBILE SI FILOSOFI

IN

LITERATURA ȘI ICONOGRAFIA ROMÂNEASCĂ

Bârlad, 1916, 32 p.

40 bani

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția și Administrația :
Bârlad, Strada Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL :
În țară 5 lei
În străinătate 6 lei

STIHURI PENTRU PEIREA LUI GRIGORIE GHICA-VODĂ

La sfârșitul letopiseșului lui Enachi Cogălniceanu, se află adăugit de editorul *Cronicilor moldovenești*—Mihail Cogălniceanu—*«Stihuri asupra Domnului Grigorie Ghica Voevodă al Țerei Moldovei de Enachi Cogălniceanu»*.

Întâmplarea făcând, ca să-mi cadă în mână o variantă a aceleiaș *«Stihuri»*, alcătuită într'un chip tot așa de minunat, în preajma aceleiași morți atât de tragică în urzirea ei, am căutat să le confrunt, pentru a putea face o deosebire, care din ele a fost alcătuită mai înainte și dacă nu cumva, ne aflăm în fața unor stihuri alcătuite de vre-un anonim, de cât de Enachi Cogălniceanu, lucruri cari de almintrelea cu greu s'ar putea stabili, atât unul cât și celalt, numai după aceste două indicii.

Totuș e de observat, că aceste două variante, deși aproape întru totul se asemănă, noua variantă însă, pe care o dăm mai la vale, diferă întru câțva, și pe alocurea chiar esențial, lăsându-ne impresia unei înjghebări mai unitare și mai logice, în expunerea diferitelor ei părți, înbrăcată într'o haină de cuvinte absolut corespunzătoare timpului istorisit; iar mânuirea versului e făcută cu mai multă îngrijire și claritate.

Așa spre pildă, mânuirea versului, în noua variantă găsim :

I s'au trimis înaintea,
Alai cu domniască cinste.

letopiseș²
I s'au trimis înaintea.
Alai și dobe cu cinste.

sau

O! ce urât prieleșug,
Și așa groaznic vicleșug!
O! ce vislerie lăcută,
Numai la dușmani plăcută!

O! ce urilă prieleșugă,
L'ală său grósnică vicleșugă!
O! ce veste așa lăcută,
Numai de dânsul sciută!

¹ V. Mihail Cogălniceanu „Lelop. Țerei Moldovei“, III, pp. 275-80 O Variantă în M. Gaster, *Ghrestomatie română*, II, pp. 111-8.

² Ibid. o. c.

sau

Și în vremea căt au domnit, | Cătū în vieță au trăitū
Cu mari nădejdi s'au hrănit. | Cu mari nădejdi au domnitū.

Iar în ceea ce privește cuvintele, în cea dintâi găsim; *grăesc* pentru *vorbesc*, *tâmplare* în loc de *întâmplare*, *groaznică* în loc de *jalnică*, *cerșut* pentru *cerul*, *orânduială* pentru *rânduială* *grumaz* în loc de *gâl*.

După aceea, înjghebarca logică, îi lipsește, celei din letopiseș. Fiind vorba de pe care-l scoate Vodă Ghica la prima lovitură a ucigașilor, cum și despre rugămintea pe care o face pentru a fi scăpat, povestirea urmează:

Un lurcū de gâtū ilū strânge,
Amarnicū ilū strepunge,
Sē nu mai pôtă striga,
Sēu a sē mai văita!¹

După acestea celitorul, desigur că se așteaptă să vadă, cum a fost sfârșitul lui Ghica; pe când lupta cu ucigașii lui, de acum urmează de a fi istorisită, adecă *după ce-l strânsesăra de gât*, ceea ce-l cu totul nelogic.

În noua variantă, așa ceva nu se găsește. Numai după ce lupta s'a întâmplat și s'a sfârșit, urmează și versurile de mai sus, ca o încheere naturală la tot ce se desfășurase mai înainte:

În fine, sfârșitul variantei noastre, se deosebește esențial de acela din letopiseș.

Pe când acolo, avem de a face cu un sfârșit banal, cu care de obicei s'ar încheia epitafele, dincoace din contra, ni fixază timpul morții lui Ghica, care este toamna și anume, detaliându-ni-se mai dinainte, cum că Capegiul Sâmbăta a trimis răspuns lui Vodă, ca să vie la el, Duminică sara² i s'a tăiat capul, după cum de almintrelea ne relatează și un raport prusian contemporan.³ Iar mai departe se vorbește de pornirea Doamnei lui la Țarigrad⁴ cu beizedelile, lucruri cu totul interesante, și despre care letopiseșul nu ni face amintire.

¹ Ibid. o. c. p. 279.

² Aceasta o spune și letopiseșul o. c. p. 277.

³ „Tout celà arriva le jour de dimanche 11 Octobre; la nuit d'après on lui coupala tête, qu'on envoya à Constantinople”. V. N. Iorga „Acte și Fragmente II pp. 139-40; cf. Inscris. de pe piatra mormântală a lui Gr. Ghica, care, este din 1777 Septemvre 1. V. N. Iorga „Inscris. din Bis. Rom.” II p. 157.

⁴ „L'épouse du prince s'étant après celà transportée dans la maison du capigi-bachl, il lui fit savoir que son mari étoit déposé et qu'elle se préparait pour le suivre à Constantinople”, V. N. Iorga „Acte și Fraa.”

Și așa s'a săvârșit,
 Ghica vodă cel vestit,
 Cu o moarte atâta de cumplită,
 Strajnică și necinslită.
 Și lasă ca să socotiască,
 Ori ce minte ominiască,
 La ce hal este rămasă,
 Aciastă vestită casă.

Că tot într'acia toamnă,
 Au pornit și biata doamnă,
 Mult jalnică și măhnită,
 Văduvă, la porți cernită,
 Cu linere bezedele,
 Cuprinsă de multă jale.
 Din curte s'au rădical,
 Sau pornit la Țarigrad.

Toate acestea, precum și altele ca: adaosurile intercalate în varianta din letopiseț, ce sunt de prisos, apoi versuri fără înțeles, față de noua variantă, care de la început și până la sfârșit prezintă o unitate, iar prin colorarea cuvintelor indicându-ne a fi alcătuită mai aproape de limbul cuprins în istorisire, ne face a crede, cum că cea din letopiseț, trebuie să fie mai de grabă o copie, făcută fără mult scrupul, ce a țins să modernizeze cuvintele, și dintr'un motiv pe care nu-l putem fixa, a încheiat-o cu obișnuitul sfârșit.

Rămâne să ne rugăm,
 Ca să-l ierte Dumnezeu:

Să-i fie fie duhul în fericire;
 Vecinica lui pomenire!

Dintr'o variantă cu cuvinte alese, pe ici pe colo nedeslușită, cu versul șchiopătând, pentru ca mai târziu, să i să fi făcut un fel de încetățenire, cu cuvinte ca pentru popor, e cu greu de admis, căci ori care ar fi fost acela, care să-i fi dat această formă, îi lipsiau amănuntele istorice cari concad așa de bine cu documentele și despre cari tocmai Enachi Cogălniceanu, nu face mențiune.

Dacă noua variantă, ar fi alcătuită mai târziu, de sigur, că ar fi lins, către o rotunjire și nu către o adăugire: cu elemente de amănunțime și de precizie, cari nu pot să urmeze de cât imediat faptului întâmplat, lucru pentru care era chemat să-l facă varianta din letopiseț, ca ceea ce ar fi mai veche.

Ș'apoi, e mai posibil, să fi trecut din forma pe care o dăm aici, în aceea din letopiseț și care ținde către o popularizare, de cât invers.

Până la noi probe, îmi vine a crede, că avem de a face cu o atribuire aruncată în sarcina lui Enachi Cogălniceanu, de cât, ca el însuși să fie autorul.

Anul în care a fost scrisă această variantă, nu se știe, însă după felul scrisorii, îi putem determina limbul, care nu poate fi de cât acela, de către sfârșitul secolului al XVIII-lea. Locul de asemenea, nu i-l putem fixa, deși la sfârșit printre niște jocuri de

condelu, se pomenește de un «Ioniță dascal ot Mălin» și «Ioniț Popovici».

Fiind găsită în satul Pipirig din județul Neamț, ne face a presupune, că după felul scrisului, cum și a păstrării hârtiei, pare a fi copiată și întrebuițată la țară și deci e posibil, ca să fi slujit ca versuri de cetit de vre-un dascal printre săteni.

Iată întregul text al stihurilor :

Vrând să arăt și să grăesc.
De mirare mă uimesc,
A grăi nu mă pricep,
Nu știu de unde să încep.
Să facu o jalnică vorbă,
De Grigorie Ghica Vodă,
Cel puternic și vestit.
La ce sfârșit au venit.
O limbă riloriciască,
Ar trebui să vorbască,
Să arate aciaștă lămplare,
Gro|a|znic|ă] și de mirare.
Din care îi cunoscut foarte,
Halul lumii cel deșarte.
Și c|um] n'are nici un bine,
Lumia, slatornic în sine.
Să cugete ori ce om,
Tâmplaria acestui domn.
Ca slă] vază înalta stare,
Ce primejdie gre are.
Era plin de bucurie,
Luînd a friia domnie,
Și în vremea căl au domnit,
Cu mari nădejdi s'au hrănit.
Dar acele nădejdi multe,
Nu pulură să-i agiute.
Ca să pue la lucrare,
Cugetul Mării sale.
Nici pulu să să păzască,
De urgie|a] înpărăliască.
Căci făr de veste îl ajunsă.
Primijdie|a] ce|a] ascunsă.
Primejdie griă de moarle,

Cu care li-au sfârșit toate.
Și nu de moarle firiască,
Ce de sabie lurciască.
S'au vestit în țara toată,
Cum că vine de la poarlă,
Un capiugiu¹ rânduit.
Și conace i-au gătit.
Iar nimen|]i] nu știe,
Cu ce trebi că vinie,
Numai Vodă au zis, că șlie,
Arătând în spătărie.
Fiind boerimia gloată,
Și obic|]i]nuita gloată.
Cu o săplământă înaintea,
Au zis aceste cuvinte:
Acest capiugiu ce vine,
Este prieten cu mine.
Și-i trimis ca să vestiască,
De poronca înpărăliască,
Că nu-i griă de război,
Aicia în țarlă] la noi.
Și aduce ferman² de pace,
După cum știre ne face.
O! ce urât prieteșug,
Și așa gro|a|znic. vicleșug.
O! ce visterie tăcută.
Numai la dușmani plăcută.
După ce s'au auzit,
Că la Șanta³ au sosit,
I s'au trimis înaintea,
Alai cu domniască cinste.
Ca să-i facă întâmpinare,

¹ Capugiul era trimisul Sultanului pentru a tăia capul Domnilorilor, hainiți de Poarlă.

² Poruncă venită din partea Sultanului.

³ Loc, pe calea veche a Țarigradului, adecă pe la Bârnova, o oră departe de Iași. În timpul Domnilor fanarioți, acolo merge alaiul spre întâmpinarea pașilor. (V. Let. III p. 276, nota).

Fiind bei¹ și agă² mare,
 Și cu pompă să-l priimiască,
 Ca pre-o slugă înpărâiască,
 Căci s'au vestit tuturor,
 Cu paia³ de ibrihor.⁴
 Și așa intrând în oraș,
 Acest prieten ucigaș,
 Mergând cu al său argalic,⁵
 La casele de beilic,
 Sâmbălă diacă au sosit,
 Vezi! vicleșug ce au găsit.
 Au zis cum că-i bolnav foarte,
 Și-au cerșut doftor să-l caute.
 Trimișând lui Vodă șlire,
 Cum că au slăbit preste fire.
 Și ar vre să vie la curte,
 Având a vorbi multe,
 Trebi mari, lucruri înalte,
 Și fermanuri să-i arate.
 Dar nu poate pentru boală,
 Căci nici din pal nu să scoală.
 Vodă auzind au crezut.
 Ca cum l-ar fi și văzut
 Și ne având nici un prepus,
 I-au trimis acest răspuns.
 Să nu facă osteneală,
 Fiind supărat de boală.
 Că a merge Mariia sa
 Acolo la gazda sa.
 Și mai mult să amăgisă
 Pentru boeri ce fugisă.
 Să facă cu turcu sfat.
 Ca să le vie de hac.
 De ar fi spus drept Fotachie,
 Precum a spus Gavrilachie
 Toate ar fi putut prepune,
 Ace ascunsă înșălăciune

Dar ce să zicem mai mult,
 Ciasul morții nu-i știut.
 Deci duminică sara
 O! ce cias și zi amară.
 Poruncisă să gătească,
 Carăta sa cia domniască.
 Cu atâta grăbire mare,
 Ca cum ar merge la pri[m]-
 Adese zice și întreba |blare.
 Ce nu-i aduc carăta :
 Ziceți, mai curând să tragă
 Ca vremea să nu se treacă.
 Și așa în grabă purcezind,
 Au rămas doamna plângând
 Căci i-au zis să nu meargă,
 Până a cercetaț să vadă
 Acel turc așa numit
 Cu ce porunci au venit.
 Dar fiind ca și mai 'nainte,
 La nimic n'au vrut să asculte.
 Nici atunci n'au ascultat,
 Acest folositoriu sfat.
 Iar când au vrut să purciagă.
 Tuftingiu⁶ pașa întriabă:
 Afendi,⁶ amu ar fi bine,
 Să mai eu oameni cu mine.
 Macar că|va tuftingii
 Că mărg numai doi copii,
 Și dintre boeranaș,
 Al doilea cămăraș.
 Atunci Vodă i-au răspuns :
 Nu trebue, sânt de agiuns,
 Boslanagii să gălisă,
 Precum li se poruncisă.
 Și i-au eșit înainte
 L'au întâmpinat cu cinste.
 Și suindu-se pre scară,

¹ Titlu turcesc, dat guvernatorilor sau conducătorilor unei provincii sau unui oraș.

² Conducător al unei părți din armată, general.

³ Rang boeresc fără funcție.

⁴ Ibrihorul era tot un trimis al Sultanului în Țările românești, cu înalte misiuni politice și adeseori ca să mazilească pe Domnitor, având însărcinarea, de a face și investitura noului numit (V. N. Iorga, Const. Vodă Brâncoveanu p. 208).

⁵ Alaiu.

⁶ Tuftucci=căpitan de Arnânți (V. M. Drăghiciu II p. 63-4).

⁷ Titlul dat funcționarilor civili.

⁸ Soldați.

Sprîlînit de supt suoară.
 Uni îl ține[a] de poale.
 Alți făce[a] temănale.
 Dar acele gătiri, loale.
 Er[au], tocmile spre moarte.
 Căci, dacă s'au suil sus,
 Și la capigiu s'au dus,
 L'au privi[li] cu bucurie
 Arătându-i prietenie.
 Zicându: bine ai venit.
 Prietenul meu cel dorit.
 Dar cheful le era cu diadins.
 Pentru Vodă că l'au prins.
 Și lesne l'au amăgit.
 Precum n'au nădăjduit.
 Pre copii cu Tufingiu
 l'au luat la Caplugiu
 Adică ca să-i cinsiască
 Pre orândulala turciască.
 Cu ciubuc cu cafele,
 Să nu ste pe la perdele.
 Ca de-or auzi strigare
 Să nu facă turburare
 Uni turci șadia la uși
 Alți prin cămări ascunș.
 Precum era porunci
 De cu vreme rânduș.
 Atuncia au intrat în casă
 Aclă ce să armasă
 Și ușile închizind
 Au stălut cu loți rând
 Văzind Vodă așa strămloare
 L'au cuprins rece sudoare
 Căci atunci au cunoscut
 Sil[la]¹ (?) în care au căzut
 Din care a scăpa nu poate
 Și sfârșitul il aproape.
 Deci făcând puțină vorbă
 Capiciul cătră Vodă,
 Ce l'au zis cum l'au mustrat,
 Nu știu că nu m'am tîmplat
 Acolo unde vorbe[a].
 Au cerșut tăbac să be.
 Tabacherea o deschișu
 Și cătră Vodă o înlinsu
 Și când Vodă s'au plecat
 Adecă să ia tăbac,

Face semn la hatmanariu,²
 Să-l lovească cu hamgeriu.
 Și îndată il lovește în spate
 Și-l dele o rană de moarte.
 Atunci vodă căzind pre pat.
 Amanū Efendi! au strigat,
 Fie-î milă, nu mă pierde,
 Că nu am nici o nădejde,
 Ce de po[li] chivernisește,
 Cu chip de mă mai zillește,
 Și mă scoate din urgie,
 Nu-m[il] lăsa casa puslie.
 Dar cine vria să-l asculte
 S'au să vie să-i agiute.
 Căci îndată ciialalți
 Bostangii ce sta armați
 Năvăli ca niște hiară,
 Și în cușite il luară.
 El de spaimă și de frică,
 Să smănțește și să aruncă
 Și cu dănșii s'au luplat
 Până ș'o fereastră au spart
 Vrând să iasă și se scape
 De acia cumplită moarte.
 Dar n'au căștigat folos
 Căci că l'au oborât jos
 Și pentru ca să nu strige
 Un turc de grumazi il strânge.
 Tufigiu pașa prepune,
 Cum că semnale nu-s bune
 la aminte și ascultă,
 Așteptând ceva să audă.
 Și aude un sunet tăcut,
 Și un hui necunoscut.
 Mai ales au auzit,
 Un glus slab și amorțit
 A lui Vodă ce striga,
 Când cu turci se lupla
 Și alergă să intre în casă,
 Iar cei de la ușă] nu-l lăsă
 Deci i-au căulat să se întoarcă,
 Că singur ce vrea să facă,
 Iar Vodă cu atăția munci
 Precum am zis de mucenici,
 După ce au slăbit de tot.
 Și s'au văzut ca un mort,
 Atunci dar și gelatu.

¹ Cursa ?² Căpitan de oaste.

l'au tăet de la trup capul
 Țiindu-l mișcând în mână,
 Capigiului îl închină.
 Iar trupul cel mult căznit,
 Și de cușile răzbit,
 Șăde pre fața casei 'n lîns,
 Izvorând singe dintrâns.
 Și se |z|bale ca un pește
 În singe, să lăvălește.
 După ce l'au dezbracat,
 Cu o frânghie l'au legat,
 Și l'au dat pe-o seriasră gios,
 Despre grădină din jos.
 Unde bostangii sapă
 Și acolo gol îl îngroapă.
 Din averile lui toate,
 Ne având la a sa moarte
 Macar patru coși de pânză,
 Pe trup să i să linză.
 Iar capul într'o cutie,
 S'au trimis la înpărășie.

Căl și averile lui toate,
 S'au luat beilic la poartă
 Ca cunoscut să fie,
 În părăleasca urgie.
 Și așa s'a săvârșit,
 Ghica vodă cel vestit,
 Cu o moarte alăta de cum-
 Strașnică și necinstită. |plită
 Și lasu ca să socoliască.
 Ori ce mințe ominiască,
 La cel hal este rămasă,
 Această vestită casă.
 Că tol intr'acia toamnă,
 Au pornit și biata doamnă;
 Mult jalnică și măhnită
 Văduvă, la port cernită.
 Cu linere bezedele¹
 Cuprinsă de multă jale,
 Din curle s'au rădical,
 S'au pornit la Țarigrad.

Cu fericită, căzută scrisoaria mia mă închin frășii tale al meu
 iubite întru Hs. frate Ioniță dascal ot Mălin. Ioniș Popovici. Scri-
 s-am eu cu zisa dum. giupănului Maftei și cu vrere dumisalle
 Condei. Iproci.

Pr. C. Bobulescu

D O C U M E N T E

422.

1619-1620

Surel de pe ispisocul de la Gașpar Vodă den velet 7128.

Pre cum au venit înainte[a] noastră și înainte[a] a noștri boeri
 toți nepoții și strănepoții lui Sima Băca și s'a u jăluit înainte[a]
 noastră cu mare jalobă și au adus și o[a]menî mulți buni și bă-
 trâni și înpregiurași și au mărlurisit înainte[a] noastră pentru scri-
 sori ei au fostu avut moșul lor Sima Băca danti și miluiri de la
 bătrânul Ștefan Vodă ei au fostu dat și le-|a|u miluit moșu lor
 Nasle Deloae jumătate de sat din Holinești ei să numesc Delenî
 pe părăul Giurgii parte despre răsărit ei esti în ținutul Tulovei, și
 ace scrisoari le-|a|u perdut-o în prada când au venit Alexandru
 Vodă și cu |u|n cumnat a lui, Cniazu Corecul² alunce au prădat

¹ Fiii de Domn.

² Principile polonez Corechi.

pre dâșșii și le-[a]u luat bucali și strai; alunce perzându-să și ace[a] scrisoari; și noi văzându-le jaloba lor și afâla mărturii a oameni buni, am crezut, așijdere și de la noi s'au dat înfărire sus numișilor nepoși lui Sima Băca la acea jumătate de sat de Holnești ci să numescu acum Delenii parte despre răsărit, ci estl dată și de la noi să fie dre[a]ptă ocină și moșii și înfărire cu tot venitul, și al[i]i să nu să amestici. Domnul poruncești.

Originalul în colecția mea.

Pr. Ec. V. Ursăcescu

423.

1706 Ghenar 3.

Adecă eu Lupul Harușul sin Mihail Harușul scriu și mărturisesc cu acest zapis al meu la mână dumisale Mihalache Bantaș, precum am dăruil dumisale a mea dreaptă moșie ce este de la părinții mei, însă de pe partea mamei, care este dat de la moșia Anii, o dăruesc dumisale lui Mihalache Bantaș, cu tot venitul ce ar hi, din Balasinești, din siliște și din apă, din tot pământul par-tea acea giunălate de stălp i-am dăruil eu, cu toată voia mea, și cu toată inima mea, ca să fie dumisale dreaptă moșie, și dumisale, și cuconilor dumisale, și nepoșilor dumisale. Oricine s'ar afla din toată rudenia, ori nepoși, ori unchi, ori mălușă să scoale să-mi strice datul meu, care am dat cu voia mea, să fie afurisit de tril sute și optsprezece părinți și anaftima și neertat de Dumnezeu și negru ca ladu. De aceasta scriem: și la acest zapis s'au tâmplat cari au iscălit mai gios mulți boeri și feciori de boeri, ne am iscălit ca să fie de credință. Și eu Gheorghe Hughis¹ diacon ot Câmpulung, am scris zapisul. Leat 7214 Ghenar 3.

Lupu sin Mihail Haruzul.

Urmează martorii iscăliți.

(Din arhiva spitalului de copii „Caritatea” din Iași).

Artur Gorovel.

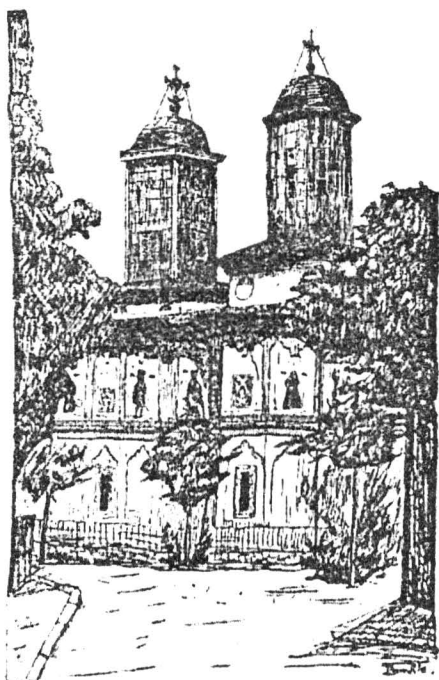
424.

1765 Maiu 2.

Copie de pe hotarnica lui Toader Buhuș biv vel sulger i Costandin Gândul biv vel șătrari la moșiei Negrești (. Romanului).

Facem știre cu aciasă mărturie a noastră hotarnică, că fiind rânduși din luminată porunca Preainălfațului Domnului nostru mă-

¹ În documentele publicate de d. Stefanelli figurează mai multe persoane din Câmpulung, cu numele de Hughis.

„Biserica cu Sfinții” sau „Toți Sfinții” din Hucurești, în ajunul măsurilor de restaurare¹

ri[ia]-sa Grigore Alexandru Ghica Vod, să hotărăm moșie Negrești a Mănăstirii Agapie de cătră Băra a lui Ioniță Manoli și de către Vulpășani, moșie Mănăstire[il] Precisla, cari moșai sânt la ță-nul Romanului, și hotărându-să aceasă moșăe mai înainte de alții, și neodihnindu-se cu aceli hotărături, au avut multă gălceavă și giudecată, iar mai pe urmă au avut giudecată înainte mării-sale la divan Ioniță Manoli post. cu Macarie Egumenul de Agapie, jăluind Ioniță Manoli precum cu acē hotărătură ce s’au făcul mai înainte i s’au inpresurat o bucată de loc din moșie sa Băra în hotarul Negreștilor. arătând Ioniță Manoli și niște trătaji vechi de hotarnice de multe moșai și arată și hotarele din giur-împregiur, dar fiind fără velei, și neiscăliți de nimine, nu i s’au dat credință. Și rânduindu-ne Mărie sa Vodă pe noi să venim la aceste numite moșai, să cercelăm și să îndreptăm, scriindu-ne că au hotărât divanul: de va duce Ioniță Manoli dovadă ispisoc domnescu, măcar și pe alte moșai ce sunt într’acel trătaj, să să de credință trătajilor și să i să dē moșăia pe acele semne ce scrie în

¹ Cf. T. Pamfile, *Sibile și filozofi în literatură și iconografia românească*, Bârlad, 1916.

trătaș, iar nedovedindu-să, atunci să să măsoare aceste trei moșai, fiind în rând, Băra și Negreștii și Vulpășăștii și să să împartă pe moșai, de vreme că n'au hotarnice vechi. Deci, pe luminată porunca mărli-sale, viind aice la aceste moșai, fiind și părintele Macare egumenul de Agapie, și cu alți călugări de acolo și Antonie egumenul de Precista, răzăș cu Vulpășăștii și Procopie Arhimandritul, egumenul de Galata, răzăș de Sagna și Sava Arhimandritul, egumenul de Bârboiu și Ioniță Manoli post. răzăș de Băra și alți împreglurași și făcând cercelare, s'au dovedit acei trătași a lui Ioniță Manoli că sunt adevărași cu doi ispisoaci: unul de la Alexandru Ilieș vvod din let 7240 Dechem. 30 de o moșle Dădeștii, pe Sărca, la ținutul Romanului și alt ispisoc tot pi această moșie de la Gheorghe Ghica vvod din 6266 luni 8, cari scriu pe ace moșae sămnele ca și în trătași. Deci pe hotarnica aciasa i s'au îndreptat și hotarul Bării. Și s'au aflat că au fost împresurală. I s'au îndreptat și hotarul Bării și s'au hotărât și Negreștii de cătră Băra. începând din drum, de la câmpu, de unde să împreună hotarul Sagnii cu a Hărniceștilor, precum șerie hotarnica veche că de acolo să despartu Negreștii de Băra. Deci de acolo din drum purceș Negreștii pe din gios, alături cu Băra, asupra pădurii spre răsărit pe podiș și piste o așezătură la niște arbi; s'au pus stâlpu de piatră. De acolo piste podiș și la vale asupra pădurii și treci piste părau ce sue drept la deal într'o movilișă ce să numește la hotarnica vechi Movila Negreștilor: s'au pus piatră în movilă. Și din movilă drept la vale piste păraul Negreștilor piste rădiu prin buore în capul Trâncălaului, în margine din sus a poenii cei mari ci să numești acum Poiana călugăriței: s'au pus piatră. Și deacolo pe din sus de casa lui Ion Spiridon, pe sub margine pădurii și codrului prin buore ce s'au făcut până la glod. Și de la glod piste bahnă în fundătură și apoi la alt glod supt deal (*loc alb un cuvânt*) de aice să întoarcă fundul moșii prin codru spre ameazăș până în stănișă (*staniște* ?) ce se înălnește cu hotarul Vultășăștilor (*sic*). Și cu aceste sămne s'au despărțit margine moșaii Negreștii de cătră Băra, și fundul de cătră Poenile Oancii. Iar hotarul Negreștilor din gios de către Vulpășăștii, la câmpu, nefiind hotarnice vechi, nici la o parte, nici la alta, să să știe pe unde să desparte, am măsurat din hotarul Sagnii, pe la capetele moșailor, pe drum, pe câmpu piste amândoi moșăile Negreștii și Vulpășăștii, câmpu pân în apa Sagnii și s'au aflat 1780 stânj cari să vin pe moșai căli 890 stânj. după dreptate și hotărâre divanului fiind și Negreștii moșae întreagă ș'au

fost a unui logofăt morl (?) să cădă să è ca și Vulpășășli, dar murlurisind un Nechifor Gane monah din Vulpășășli și Toader Munteanu și Ștefan Crăsteian *ol lam* zăcând precum a fost un bour în luncă la locu cu lozanie într'un stejar care au arătat acel stejar, dar fiind căzul într'o mlaștină, nu s'au putut cunoaște sămni-le de buor. Și părintele Ionichie Vlădica de Roman, dând credință acestor marluri și acelui stejar, au hotărât pe acolo să să desparlă Negreștii de Vulpășășli, și a pus și pilatră în margine pădurii, ș'au făcut și buor într'un stejar. Deci, măcar că dovadă incredințată că a fost hotar stejaru Hulpășăștilor de către Negreșli nu este, numai, spusul acelor oameni din Vulpășești, și pentru ca să nu să mai [f]ii de nici o pricină, s'au priimit părințai de Agapia să rămăc acel hotar și buor ci s'au făcut [de] părintele Vlădica în margine bun, numai să le dè și la câmpu ace măsură. Deci am măsurat din hotarul Vlădicăi despre Vulpășășli pe supt margine în sus până la hotarul Bărăi în movișla Negreștilor de-a curmezășu și s'au aflat 620 stânj. și pe această măsură s'au dat și la câmpu Negrești. Măsurându-se la mijloc locul câmpului din pialră Bărăi, de la arie în jos, de-acurmezișul 260 stânj. așijdere și la capul moșăii, la câmpu, măsurându-să din hotarul Bărăi și a Sagnii pe drum în jos iar 620 stânj, și s'au pus 2 pletri, și făcând și o aste (*sic*) din sus de arljin. Și pe această măsură ce s'au așit, s'au dat și Negreștilor la câmpu, și s'au despărțit cu aceste semne și spre Hulpășășli, iar Hulpășăștilor le-au rămas 60 stânj. Măsurându-să capul moșăii din gios, câmpul de-a curmezășul din hotarul Negreștilor până în părăul Sagnii. Și precum am aflat, am dat și noi această mărturie la mâna părintelui Egumenului de Agapie și la săbor, ca să le fie credință 1765 Mai 2

Toader Buhus, biv vel sulger, Costandin Gândul, biv vel șătrăr Ioniță Manoli post. m'am întâmplat.

Transcris de pe pp. 1-2 a unui caci meniț să cuprindă actele Moșlei Negreștilor, Jud. Roman

N. Apostol

425.

1826. Aug. 16.

Adică noi răzășii di moșila Odobeștii, țânul Romanu, ocolu di gios, care m'ai gios vom fi iscăliți, curgătorii răzăș din Toader Căpitanu Cresloveci, Incredințăm cu aciasă mărturii la mâna răzășilor di moșia Obârșăanii, țânul Tutovii ce sânt curgători din

Onosăia, fata Nastasăi și Nas[ta]săia au fost fată lui Bejan din Obârșani, și pe Nastasăia fata lui Bejan au ținut-o Toader Căpt. di Odobești, nepot fetei Gavrilii di Lipova di pi Nastasăia fata Gavrilii di Lipova, și pi Nastasăia fata Gavrilii au ținut-o Irilnia di Odobești, strămoș lui Toader Căp. din Odobești dar nu după cum arată dumnealui Sărdar Carp di acolo anume Toader. Așu șlim și mărturisăm în frica lui Dju[m]neazău. Și cei ce am știut carle, ni-am iscălit cu însuș condeile noastre iar cii ci n'am știut carle, ni-am pus numele și degille ca să-s crează. 1826 August 16.

Iscătește Coslandin Manu (?) sărdar și ulji doi neceleji; pun degetul Ioniță Zola, Savin Crestaveji, Neculai Macovei, Toader Crestaveji, Iordachi Mandre om bătrân. Scrie erei Stancu.

V. C. Nicolau

426.

1839 Maiu 8.

Simion Apostiu cu soția sa Măriuca vând 7 stânjani pol. de moșie în Ionășani [I. Dorohoiu] ce am di pe maică-me Calinea Humăbașlină, cu preț hotărât câte 52 lei 20 parale pe stânjăn, cum-nală-me Zoița soj post[elnicelului] Costache Apostu. Să slăvânească în pace, atât la pădure, cât și la câmp.. din hotaru mesteacănului despre răsăzit și pân [în] apa Mustecii despărțitoare despre asfințit, Neamurile au fost întrebale și n'au vrut să cumpere.

Ca mărturie, și pecelea bisericii cu hramul sf. Nicolai din Humeni-Dorohoiu.

Act împărlășit de d-l

D. Urzică

427.

1848 Noemv. 25.

Jurații de Vâlsănești-Argeș arată subocârmuirii plășii că supuși după poruncă, din împreună cu Dumitru Lăguț dorobanț, am mers la părălul Mihail și am cercetat pentru porumbul ce l-au luat de la Moisa și află că porumbul era plătit de anul trecut.

Act împărlășit de d-l

G. Florescu

428.

C. 1850.

Bătrânii Coslandin și Zoița Apostol vând Mărandei Moisa și feciorului ei Gheorghe, 5 prăjini pământ locu di o casă în să-

lește [satului Ionășăni] cu preț holărăl 160 lei... din drept locul nostru ce-l avem comând ales dintri copchii]i] noștri ci li-am dat zestre lor. *Cumpărătorii să sfăpânească în pace* dar să nu aibă voe a vindi la străini: numai la copii noștri. Și să fie cu norocu dela Dumnezeu.

Act dorohoian împărlășit de d-l

D. Urzică

429.

1857 Oct. 30.

Supt iscălitul încredințez cu acest înscris al meu la mână dlui Mihail Diaconu ca să fie știut că m'am tocmis la crășina d. într'un an de zile să-i cânt cu lăula nepristan în toate sărbătorile, cu tocmală de lei una sută... și din care am primit acum lei 50, bani pă jumătate, și să aibă a mă mai împrumuta cu doazăci sfanți din care fiindcă nunțile ne-am înțeles ca să fiu slobod a mă tocmi ori când voi găsi nuntă, să-i dau din acești 20 sfanți, la fiecare nuntă cîte lei 10, ca la împlinirea sorocului de un an să fie plătit. Iar nedîndu cîte lei 10, la fiecare nuntă, să n'am voe a mă tocmi, precum și cusurul de lei 50 la împlinirea sorocului, să fie dator a-mi răspunde, Iar dacă din lenevire mea sau vicleșug, nu voi cînta în toate sărbătorile, să aibă voe a-mi opri de fiecare sărbătoare cîte lei 5. Și drept credel, i-am dat acest înscris supt a mea iscălitură adevărit de statul satului, după orînduială. 1857 Oct. 30

● Ioniță Gheorghe adeverează

Act argeșan împărl. de d-l

G. Florescu

430.

Fără dată.

Perilipsis de pe scrisorile ce au arătat dlui medelnicer Toader Singiorzu :

7163 Apr. 30., Carle Domnului Gheorghe Ștefan Vvod ce o dă marelui vornic de țara de gios Ștefan Boul, ca să fie tare a opri a sa driaptă cumpăratură în salu din Coslinești, țanul Hărlăului care parle au cumpărat-o de la Pitar (?) și de la Epifanie și de la fratele său Lungul și de la feciorii Blândeii.

7257 Mai 24. Izvod de moșii ci s'au vinlt la înpărțala nepoșilor lui Ștefan Boul Visternic care au avut de pe Tomsa Vvod, iscălit de medelnicer Bașoia. Și între alte moșii arată a patra parte de Otești la țanl. Putnii pe Răcătau, i po/ sat Medelenii la țanl.

Tecuciului, unde zice că i-au dal și ispisoc de Oțești și de Medeleni în mâna Arapului și Gorii.

7229. Mai 21. Carte Domnului Mihail Racoviți care o dă lui Ilie Gore post. și fratelui său Antehie Gore să fie volnic de a-ș lua de pe a lor driaptă ocină un sat Tricoleștii pe Elan și de la Deleni ce sânt la Codru Teghecului și de la Zabuliceni de la Goești, ce sânt pe Bujor.

7266 Iulii 16. Zapisul Catrinii fata lui Neculai Ilăbășăscu post. nepoală Grozăvișii, fata vornicului Bou scrie că au vândut driaptă ocină și moșie a sa de Medeleni, de țânt. Tecuciului pe apa Răpleveșului zicând că moșie este de la strămoș Tomșa Ștefan vdd dală zestre ginerelui, cu vore. Bou, care au vândut-o lui Chiriac drept 68 lei, a patra parte din din Medeleni 20 funii.

A. Saint-Georges

I N S C R I P Ț I I

53

Pe o piatră de mormânt, din curtea Episcopiei din Roman, e următoarea inscripție în versuri, în slove chirilice:

Is. Hs.

1797

April 10

Ioann beinzade di neam Racovițe,
Fiul lui Mihail Vodă și Cehan sânt vițe.
A patria me, din Tarigrad venit,
Episcopia Romschi m'au sălășluit.
Vecinică odihnă atunci am aflat.
Cînd mutarea din lume mi s'au întămplat.

La 1786

Iulie 18

N. Apostol

I N S E M N Ă R I

183

Din „Condica de casă” a mitropolitului Neofit I Crefanul (1738-1754).

Ciale ce au fost într'o lăcrișă a răposatului vlădicăi Ștefan s'au pus iar la locul lor:

- 4 table de argint dela o lcoană poleilă.
 1 cruce frecată cu argint și cu mărgăritariu.
 1 engolpiu de argint cu zmaragduri i cu mărgăritariu și cu lanțu.
 1 cruce mică de argint cu sfinte moște și cu lanțu.
 1 engolpiu cruce de argint poleil și cu mărgăritare.
 3 cruci de lemn ot Slagora,
 1 engolpiu ot Slagora.
 1 loc de argint poleil, cu adormirea Maicăi precislui.
 1 cruce mică de argint, de mitră.
 1 engolpiu cusut cu sârmă chipul Maicăi preacislui cu diaman-
 le și cu robinuri.
 1 engolpiu de aur cu doao bucăți den sfântul lemn și cu 7
 mărgăritare, și cu 8 robine și cu un picior balaș cu lanțul de aur
 și un balaș slobod.
 1 crucișoară ferecată cu aur și cu 8 diamănțele, i cu 13 rob-
 nuri, cu mărgăritar și cu lanț de aur.
 1 cruce de argint poleilă și cu 5 mărgeanuri.
 1 cutioară mică de argint cu pușintele grăunțe de mărgăritariu
 și cu niște pietriceale.
 1 cutie cu niște mărgean, și cu trei inele, și cu nasturi de sâr-
 nă, și cu piatră matostol, și cu niște robinașuri.
 1 leacă de argint cu cușile de fildes.
 12 nasturi de argint poleil i trei nasturi cu smalț, 1 o peceale
 săpată.
 1 sleclă de ceale ce din razele soarele aprinde foc.
 1 cutioară cu turchiaze albastre.
 2 pahară de argint prost pentru rachiu.
 1 păreche metanii de chihlibariu i o păreche de sedefuri.
 1 păreche forfecel de alamă.
 2 cușile cu sangriu.
 2 pahare de argint cu loarte poleite.
 2 ibriceale mici de argint la proscomidie.
 2 burdace de argint mici.
 21 linguri de argint.
 1 engolpiu de argint zgripșor cu robinuri și cu mărgăritariu.
 1 cruce de aur cu 25 de zmaragduri verzi.
 1 cruce de argint fericat cu 28 robinuri.
 1 mitră de aur cu crucea ei.
 1 cutioară cu feligian.

C R O N I C A

N. Iorga : *Iordache Olmptotul, vânzătorul lui Tudor Vladimirescu.* Iordache, originar din regiunile Olimpului „cari au dat atâția viteji luptători pentru libertatea creștină sub steagul cu cruce al Noii Elade”, născut în Vlaho-Livadi, — *Livada Valahilor*, — după ce luptă cu Caragheorghe împotriva lui Ali-Pașă, trece în Muntenia, după începutul războiului ruso-turc, spre a comanda în oastea lui Constantin Vodă Ipsilante, agentul Rusiei. Luptător și călător în Rusia de la 1812, Iordache se află la 1814 la Viena, unde tocmai se găsea și Tudor. Atunci s'a făcut înțelegerea, și Tudor a intrat în organizația eteriștilor a căror căpetenie tainică se credea a fi însuș țarul. După aceasta îl aflăm pe Iordache neconținut în solda oștrii muntenesti, lucrând pentru „Ideie” potrivit poruncilor „înaltului loc”, cercetând, spionând și suprimând după mentalitatea lui pe unul ca Tudor, pentru care se credea răspunzător în fața organizației eteriste.

D-l Iorga apropie această tragedie de cea care se întâmplase tot în Țara românească cu două sute și ceva de ani, mai înainte.

D-r Onisifor Ghibu : *Din istoria literaturii didactice românești. I. Bucoavnele.* Fostul inspector de învățământ primar în Transilvania dă înțeles dintr-o istorie a literaturii didactice pe care cu drept cuvânt o socotește ca întâiul și cel mai de seamă mijloc de răspândire în popor al culturii generate. Și lucrul, se înțelege ușor, se întâmplă pretutindeni acolo unde este o clasă superioară care are sarcina de a cultiva poporul, dar, mai ales acolo unde această pătură lipsește, cum se întâmplă în Transilvania, unde toți Românii cari s'au ridicat din popor, în veacul XV și XVI, s'au lăsat în lumea guvenanților maghiari. Noroc de traduceri în românește ale cărților în Maramureș cu pecetia husită cu și de încercările protestante. Ele au adus opera lui Coresi dela Brașov și tot mai mult intrarea bisericii românești în luptă. Întâia bucoavnă apare în 1699 și autorul crede că ea a fost încheiată în Valahia sub îndemnul creștinului și Românului Constantin-Vodă Brâncoveanu „pa-tronașu adevărat al Sfintei Mitropolii din Ardealu”. Urmează apoi bibliografia de după anul unirii, 1700, asupra căreia lumea noastră școlărească, în rândul întâi, și istoricii, într'al doilea rând, au datoria să se oprească stăruitor.

* În **Convorbiri literare** pe Martie, două articole. Unul e al d-lui *Alex. Lăpădatu* privitor la uciderea lui *Mihnea cel rău*, fugarul, în Sibii, la 12 Martie 1510, după eșirea dela biserică, de către dușmanii săi personali.

Al doilea articol, *Data cronicii Țării Moldovii și Munteniei de Miron Costin*, își are încheierea pe care autorul, d-l *Al. Rosetti*, nu și-o mai menține.

* Publicarea mănunchiului de documente din cele câteva numere trecute sub rubrica «O condică veche» se curmă. Autorul, d-l *Al Rosetti*, crede că le va publica aiurea, unde va avea la îndemână toate caracterile tipografice, ce lipsesc la Bârlad. Noi, cari n'am văzut în această lipsă un neajuns prea mare, se înțelege, ne arătăm toată părerea de rău.

T. Pamfile

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințe pentru D. Em. Văcăreanu, București, 5 lei; Păr. Ec. V. Ursăcescu, Dolhești-Fălciu, 5 lei; D. I. E. Ioan, Bazargic, 5 lei; D. I. Ionescu-Boancă, Giurgiu, 5 lei; D. N. Apostol, Roman, 5 lei; Păr. Ec. I. Antonovici, Bârlad, 5 lei; D. V. Câmpeanu, Bârlad, 5 lei; D. C. Andriescu, Iași, 5 lei; D. Căpil. C. Iliescu, Focșani, 5 lei. (urmează)

N. IORGA :

IORDACHE OLIMPIOTUL

VÂNZĂTORUL LUI TUDOR VLADIMIRESCU

cu 4 portrele

Analalele Acad. Rom.—Seria II, tom XXXVIII

Mem. Secț. isl.

14 pp.

50 bani

Teodor Codrescu

Revistă istorică scrisă de Gih. Ghibănescu

An. I. No. 8 pe Maiu și No. 9 pe Iunie 1916 cuprinde: Documente slavo-române. Inscriptii. Manuscripte. Notițe de pe cărți. Spițe de neam. Recenzii.

Revista Istorică

Anul II No. 2 Februarie 1916

Articole de N. Iorga. Documente. Dări de samă. Cronică.

Redacția și Administrația în Vălenii-de-Munte.

D-sale

Domnului

Artur Gorovei

Folticești

ON CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară—Anul IX. No. 5 pe Mai 1916, cuprinde:

T. Pamfile.— Sibile și Filosofi în literatura și iconografia românească.

M. Lupescu.— Plugușor.

Dobre Ștefănescu.— Colinde.

V. Moisiu, S. P. Colibași, C. Rădulescu-Codin, Pr. D. Furtună.— Povestiri și legende.

Pr. G. V. Șușnea, G. Boghiu, C. Daniilescu.— Găcitori.

A. Moisei.— Vorbe adânci.

C. Frecuș, Pr. G. V. Șușnea, S. Manole, V. Vermesanu — Căntece.

I. Brătulescu.— Țiganul și lupii (jătie).

T. Pamfile, D. F.— Cronică.

ILUSTRAȚIUNE.— Biserica cu sfinți sau «Toți sfinții», din București

**Transcriem gratuit acte
și manuscripte vechi**

Adresa: T. Pamfile, Bârlad, strada Corbului.

Miron Costin

===== REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE =====

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

ASUPRA CELUI DIN URMĂ PREOT HIROTONISIT
PESTE DUNĂRE.—C. N. Mateescu.

DOCUMENTE.—H. Apostol, G. Florescu, Artur Goro-
vei, U. C. Nicolau, T. Pamfile, Al. Saint-Georges, Ec.
U. Ursăcescu, D. Urzică.

INSEMNĂRI.—Ec. U. Ursăcescu.

CRONICA.—T. Pamfile: N. Iorga: Două contribuții la Istoria bi-
sericească a Românilor —H. W. Steed: L'effort
anglais.—N. A. Constantinescu: Cetatea Giur-
giu.—Revista Albina. — Mărunt.

ILUSTRAȚIUNE.—Amănunt din zugrăveala Paraclisului Episco-
piei de Râmnic Noul Severin.

Redacția și Administrația :

===== BĂRLAD =====

Strada Corbului.

EXEMPLARUL :

În țară 40 de bani
În străinătate . . . 50 „ „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei
În străinătate 6 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

===== TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPAȘCU =====

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, S-LI. T. CĂMPEANU, I. CHRISOVELONI, ALEX. ECSARHU, A. GHEORGHIU, H. GHERGHELY, W. KAMINSCHI, C. D. LUPAȘCU, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU, ZOE V. NICOLAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES, EMILIA STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

A B O N A M E N T U L

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația : Bârlad, str. Corbului.

De la Redacție

Poșta. *D lui I. Andriescu.* Se va publica mai târziu, până când vom face și clișeu pajurii. Am dori și o schiță a cișmelii: de asemenea și adresa dv.

N. IORGA :

Două contribuții la istoria bisericească a Românilor

Anale Acad. Rom.—Ser. II. Tom. XXXVIII, Mem. Secț. Ist.
23 pp. 30 bani

N. A. CONSTANTINESCU:

CETATEA GIURGIU

Originea și trecutul ei

Cu 6 stampe

Anale Ac. Rom.—Ser. II. Tom. XXXVII, Mem. Secț. Ist.
38 pp. 1 leu

T. PAMFILE :

SIBILE SI FILOSOFI

IN

LITERATURA ȘI ICONOGRAFIA ROMÂNEASCĂ

Bârlad, 1916, 32 pp.

40 bani

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția și Administrația:
Bârlad, Strada Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară 5 lei
In străinătate 6 lei

ASUPRA CELUI DIN URMĂ PREOT HIROTONISIT PESTE DUNĂRE.

cepându-se aplicarea Regulamentului Organic, ori-ce hirotonie de preoți săvârșită peste Dunăre de arhieriei streini, fie la Vidin. Vraja sau în alte părți, a fost cu desăvârșire oprită de chiriarii țării. Iar când, toluși, cazuri de abalere se constatau prin unele locuri, acei preoți erau urmăriți de ocărnuire și caterisiți de episcop.

Cel din urmă caz, semnalat oficial, este cel din anul 1842, despre care se vorbește în acele 3 acte ce se publică mai jos.

I.

Sfintei Episcopii Râmnicul,
plecat

Protopopul plășilor Motru și Baia, sud¹ Mehedinți.

Supui în cunoștința sfintei Episcopii pentru preoșii cei care sânt hirotonisiți la Dii² în urma Regulamentului aflându-să depărtați de înalta stăpânire a nu mai săvârși slujbele preoțești și așezați în tabla satelor de o potrivă cu locuitorii mireni. Eu după datorie făcând scumpă cercetare pre la toate bisăricile, am dovedit că unu' dintre aceia au îndrăznit, călcând slăpăneștile porunci, au pus epetrahir la grumaji, slujind pre la sfintele masluri, botezând pruncii, îngropând și morșii, socotiți fiind ca și ceilalți preoți, care sunt hirotonisiți dela arhierieul eparhiei.

Rugăm sfânta Episcopie a trimite poruncă dându-ne deslegare în ce chip să urmăim în pricina cea mai sus zisă și cum să socotește botezul ce au săvârșit pruncilor și celelalte.

No. 26 din 2 Sept. 1842.

Protopop Ilie Floresțeanu

¹ Județul. ² Vidin.

II.

Neofit cu mila lui D-zeu ș. c. l.

Cucernice protopoape al plășilor Motru și Baia, sud Mehedinți, blagoslovenie.

S'au văzul arătarea și întrebarea ce faci prin raportul cucern. tale supl No. 26, pentru acei preoți hirotonisiți la Dii în urma regulamentului, ce au îndrăznit de au slujit la masluri și au botezat pruncii, și au citit pogribania la morți, pentru care, spre răspuns, să scrie cucerniciei tale ca să cercetezi :

1) Cum îi chiamă pă acei preoți și la care sate și plăși anume sănt șazători.

2) Dacă aslăzi sănt în rândul dajnicilor birnici țărani, trecuți în tabla satelor sau nu, și

3) De au la mâinile lor cevași singhिली sau alte dovezi în scris de preoșta lor și pe care aceste înscrisuri cerându-le de la dănsii, să le trimiteși aici. Și adevărul ce vei dovedi, fără întârziere să ne răporezi.

No. 308 din 18 Sept. 1842

III.

Cu smerită plecăciune mă închin Prea Sfînției Voastre.

Cucernicul protopop Ilie Floreșteanu al plășilor Motru și Baia din sud Mehedinți, pe lângă raportul cu No. 30, din 16 ale următoarei, a alăturat copie după adresu' cu No 1981, ce a primit de la cinst. ocărmuire locală, întemeial pă raportul suptocărmuitoriei plășii Motrului, pentru un Mihai Drăgan dela satu' Loznicu' cel ce hirotonisit fiind preot la Vidin în urma regulamentului, s'au caterisit din înalta porunca Prea sf. Voastre a nu mai sluji cele preoșești.

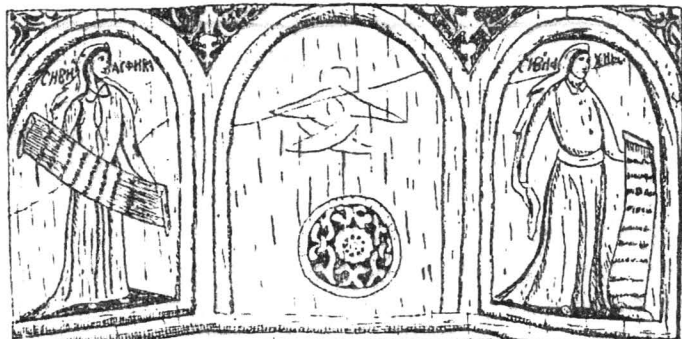
Și acum au îndrăznit a pune epeltrahir de au slujit maslu la un Ghiță Chiriță ot Cotorul, au botezat și doă fete ale lui Niculae Ungureanu, de a cărui cu totul împotrivă urmare atingătoare de religie, după cum cinstita ocărmuire face întrebare protopopiei, și protopopia Episcopiei, asemenea și episcopia supune de aceasta în cunoștința Prea sf. Voastre, ca să aibă deslegare.

No. 291 din 19 Oct. 1842.

Timoteu Eudoxiados.

Extrase din Arhiva Episcopiei Râmnicul, dela anului 1842.

C. N. Mateescu.

45. Amănunt din zugrăveala Paraclisului Episc. de Râmnic Nou-Șevrin¹.

DOCUMENTE

431.

1671 Iulie 14.

Copie de pe hotarnica Balasineștilor și a Tâmpେștilor, părțile lui Feodosie călugăr, din leat 7179 Iulie 14.

Adică eu Teodor de Dregotei (?) drept mărturisesc precum au venit la noi Feodosie, cu cinstită carte Măriei sale lui Vodă, deci noi am strâns oameni și din sus și din gios de prin prejur megieși, și drept am socotit și am ales toate părțile lui Feodosie călugărul, din Tâmpеști și din Balasinești, și de moșie și de cumpărătură despre toți răzășii; și apoi s'au învoit Feodosie cu nepoții săi de bună voia sa au schimbat Feodosie cu nepoții săi, anume Ion și cu frații lui, au dat Teodosie nepoților săi o parte a sa din Balasinești, numai din ținută, iar siliștea stă pe loc, iar nepoții i-au dat din Tâmpеști, parte din ținută, și o am și stălpit; și am pus un stălp în scursura locului, în zarea dealului, deasupra Balasineștilor, despre apus, pe scursura locului, un stălp lângă drumul Bărbăteștilor și în dreptul locului în muchea Văii Bunei² în groapa Lupului, și de aicea valea în jos până la siliștea Tâmpеștilor, în potruva ținutului; de aici la deal spre apus este bour pe asupra Văii Bunei, în dreptul locului, în staniște, lângă drumul Mogăi și în dreptul locului deasupra stâncii, un bour, și în dreptul locului în Bahlueț³ un bour, unde pogoară

¹ Cf. T. Pamfile, *Sibile și Filosofi în Literatura și Iconografia românească*, Bârlad 1916.

² Valea Bună, un pârâu cunoscut și astăzi cu acest nume.

³ Bahlueț pârâu.

drumul Bărbăteștilor în poiană, și Bahluețul pe vale în jos, precum au fost din vechi, până în răchita împletită din gura Petroasei spre răsărit, un bour, și în dreptul locului în groapa Lupului, deasupra Costeștilor, în zarea dealului, și în dreptul locului. Înpreunarea drumurilor cu drumul Lupului și cu a staniștilor, și de acolo în dreptul locul în pădure, spre câmp, în drumul Simicenilor în piatră, în cărare, de asupra Văii Bunei, peste Valea Bunei în fântâna moșului, și în dreptul locului un stălp în Dumbăvița. De aicea în dreptul locului pe zarea dealului de asupra Balasineștilor, un stălp la locul în scursură. Și întru această tocmală au fost lurașcu din Vascani, și Teodor ot lam, și Gheorghe ot Giurgești, și Pavăl ot Costești, și Tănasă ot lam, și Iacob ot lam, alți mulți oameni buni megieși ce s'au prilejit; și pentru credință ne am pus pecețile și iscăliturile, să fie de mare credință, ca să albă a-și face și drese domnești, să se știe.

Toader. lurașcu. Toader. Gheorghe, Pavăl...

Înlocmai cu cea adevărată. Ioan Tăutul, vel ban, 1820 April 4,

Din arhiva Spitalului de copii „Caritatea” din Iași.

Artur Gorovei

432.

1713 April 15.

Noi Neculai Alexandru Voevod, Bojii milostiu gospodar zîmli Moldavscoi, dat-am carlea Domniei mele slugei noastre, lui Ștefan Sacară, capitanului de curleni, să fie volnic cu carlea Domniei mele a-și ține și a-și popri a sale drepte ocine și moșii, ce are de pe maică-sa Alixandra, din Balasinești și din Tămpești, pe drese și pe mărturii ce are, și să aibă a-și lua de a zecea de pre acele moșii, din pâne, și din grădini, și din fânață, și din tot locul cu tot venitul, însă să aibă a-și ține și a-și stăpâni din giumăfate de Hălmuleț în gios, partea mâni-sa Alixandrei și a mălușii sale Măricuțai, precum arată mărturia holarnicilor, care mărturile s'au aflat la mână lui Vasile Siminiceanu cel bătrân, scriind giumăfate de Hălmuleț din partea de gios, s'au ales Alixandrei, fimiei lui Ștefan Sacară și a mălușii sale Maricuțai, iar alți răzăși Ion și Vasile Siminiceanu li s'au venit parte în sus și li s'au stălpit iar în giumăfate al triile stălp în sus, în vârful Hălmulețului; și la câmp sunt trii stâlpi, fără de acela, până în holarul Dodeștilor, și spre apus, peste valea Oarzei, iar se împarte în două Vasile Siminiceanu cu Ion, iar părțile dintre rădiuri li să suie în viteaz (?) și viteazul li se pogoară în rădiuri, și holarul merge

până în Bahlueț, care intrăcea mărturie arată că Ion cu frații lui n'au nicio treabă în viteaz, nici între rădiuri, căci că au luat ei la câmp la Balasinești; de precum scrie acea mărturie, așa să-și fie Sacară parlea cum s'a pomenit mai sus. Și iacă s'au pus zi până în opt săptămâni să dea Sacară știre tuturor răzășilor, că de ar ave cineva ceva a răspunde, să-și ia drese cine ar ave, să vie de față să-și întrebe, să facă la mâna lui Sacară drese de întări-luri, iar care nu s'ar afla la zi, să va da rămas. Aciasla scriem însă să le de știre tuturor răzășilor și să-și facă mărturie precum le au dat știre, și așa dându-le știre și n'ar veni, s'ar da unii ca aceia rămași.

U Ias, l. 7221 April 15

Din arhiva spitulului de copii „Caritatea” din Iași.

Artur Gorovel

423.

1781

Zapisul lui Dragomir Năsipeanu către Preda Purice, că a-vând pricină pentru un rămător, m'au tras la judecată înaintea dlui ispravnicului și mi s'au hotărât ca să-i plătesc rămătoriu cu t[ă]l[er]i 2.

A. Saint-Georges

435.

1784 August 20.

Holarnică unor părți din moșia Murgenii, jânutul Fălciului.

Facim știre cu aciasă mărturie holarnică că aducând luminată carte preinălțatului Domnului nostru, mărie sa Alicsandru Costand. Vvod, Ion Drăgoiu, mază, i Dumitrascu diac de divan împreună cu alți ai lor, neamul lui Neculaiu Frumușanul, cătră dum. Costin Catargiul biv vel spat. și cătră dum. Grigoraș Costachi biv vel pah. ispravnici de jânuf. Fălciului, prin care să poruncește că după giudecata ce au avut la divan înainte dums. velișilor boeri, aceștia cu dum. Ștefanachi Sturza sulger, fiul răpoosatului Costand. Sturza spat., așijdire și cu Pascal Dliaconul și alți ai lui, niamul Teșchineștilor, pentru niște părți de moșie Murgenii de la jânuf Fălciului, cari cu scrisori li-au cerut niamul Frumușanului la a lor stăpânire, și după toată cercetare ce s'au făcut, s'au hotărât cu giudecată ca niamurile lui Neculai Frumușanul să-ș tragă părțile din Murgeni după scrisorile lor, însă să le tragă din parte cari s'au aflat stăpânindu s[ă] de niamul Teșchineștilor iar

dum. sulger Ștefănachî Sturza întru nemică să nu fie supăral, ce să-ș stăpăniască cumpărăturile părințăști, după scrisori și după sămnile ce sânt știute, după cari dintru început au stăpănit, cum pre largu arală carte de giudecală ce s'au dat de la divan la mână niamului Frumușanului. Și fiind trebuință ca după hotărâre giudecății să s[ă] diosăbiască părțile Frumușanului osăbite de cătră părțile Teșchineștilor, din poronca Înălțimii sale, ni-au rânduit dlor boerii ispravnici pe noi de am mersu la stare moșii și strângând acolo de fa[ă] pe toți răzășii și alți înpregiurași, unde fiind de fa[ă] și dlui sulgeriul Ștefănachî Sturza, după porunca întâiu am făcut cu amănuntul cercelare prin scrisori cum și printr'alte mărturii a oameni bătrâni ce-au știut stăpânire vechi, și însuși răzeșii, adică niamul Teșchineștilor și niamul Frumușanului ni-au arătat pe lungul moșii pe unde să dispart părțile răzeșilor de moșie dsale sulgeriului Ștefănachî Sturzii, și după a lor arătare priimindu-s[ă] și dlui sulgeriul Ștefănachî, am făcut funii de 20 stânjâni și stânjânul de opt palme gpd. Și întâiu am purces a măsura pe curmezăș capul moșii dispre răsărit, părțile răzeșilor, din moșie dlui sulgeriului în gios, până undi să hotărâsc părțile lor cu moșie Hănăsenui răz[ă]șacă, și s'au aflat peste tot părțile răzășilor 337 stânjâni, carii împărțându-s[ă] după carte de giudecată de la divan, s'au venit de parte adică 168 stânjâni, 4 palme în parte Frumușanului cari o fragi cu ispisoc de la Moisăiu Movila Vodă din anii 7139 Mart 4, și mai rămân 168 stânjâni, 4 palmi cari și aceștie să inpart în doai și să veni parte Frumușanului 84 stânjini 2 palme și în parte Tășchineștilor iarăși 84 stânjini, 2 palme.

Apoi am mers și am măsurat și mijlocul moșii iarăș pe curmezăș și s'au aflat 248 stânjini și iarăș asemenea după analogos s'au împărțit. Așijdere și capul moșii despre apus măsurându-s[ă], s'au aflat 240 stânjeni și iar asemenea sau împărțit. Și așa încheindu-s[ă] de măsurat părțile răzeșilor, am purces a puni și pietri hotară, despărțind întâiu moșia dsale sulgeriului Ștefănachî Sturzăi de părțile răzeșilor. Și mergând în capul moșii despre răsărit, am pus piatră hotar fiind în malul părăului Mihălcenilor, drept gura unii vâceli ce mergi spre apus, în margine moșii dsale sulgeriului din gios, undi să lovești moșie Murgeni în capile, cu moșie Rânzășlii a Mă[nă]șliirii lui Aron Vodă. De aici am purces pe lungul moșii spre apus, printre moșie dlui sulgeriului și între părțile răzeșilor până în zare dialului, diasupra satului și cam din gios, și s'au pus piatră hotar. Și tot spre apus, la vale,

alături pe din gios de 2 budăi ce sânt în mar|gi|ne satului, din gios, și tot la vale, pin podul lui Nistor, ce treci peste pârău Elanului și peste șesul Elanului și la dial tot spre apus, până în zare dialului, cam în prăval spre apus, alături cu drumul Brăilii s'au pus piatră hotar fund. ci să lovești moșie Murgenii în cap cu moșia Mihoane răzășască. De aice am mersu iar în capul moșii despre răsărit di am dispăr|lăt părțile Frumușanului de parte Tășchineștilor. după măsurătoare ci să arată mai sus, dându-s|ă| parte Tășchineștilor pe din sus, alături cu moșie dlui sluger[u]-lui Ștefănachi adică pe din gios de moșie dlui slugerului și pe din sus de părțile Frumușanului la mijloc, și s'a pus piatra din-tăiu fund în capul moșii Murgenii dispre răsărit, unde să întâl-nești Murgenii tot cu Rânzăștii a măn|ă|st|irii] lui Aron Vodă, în-tr'un pâlce de spini în margine unui drum vechiu săpat drept în malul pârăului Mihălcenilor despre apus. Și di aice am purces la dial, spre apus, pe lungul moșii până într'un pisc di-asupra satului Murgenii, și s'au pus piatră hotar. Și de acolo la vale, peste Elan, tot spre apus, și la dial tot spre apus, până cam peste pisc, dispre Mihoane, lângă drumul Brăilii. Și s'au pus piatra ho-tar, fund. dispre moșia Mihoane. Și iarăș inlocându-ne inapoi, am mersu în capul moșii dispre răsărit, și s'au pus piatră hotar fund, în malu pârăului Mihălcenilor în dreptul unei chiștelniță. Și di aice am purces la dial spre apus, dispăr|lând moșie Murgenii, părțile Frumușanului, de moșie Hănăsenii răzășască, și am mersu pân într'un pisc alături cu o fățari di arii vechi ci-au fost a Tăș-chineștilor. Și tot la dial spre apus, pe lângă o tufă de pârăul Ciufei și de acolo pesti podiș, tot spre apus, pân în zare dialu-lui Elanului, pe din sus de o beșică de movilă, și la vale, tot spre apus, asupra Elanului. Și s'au pus piatră hotar într'un pisc, drept coada văii Hănăsenilor. lângă drumul ce merge la Cârjă. Și de aice la vale și piste Elan și piste șesul Elanului. Și s'au pus pia-tră hotar fund. din sus di o moviliță ce s|ă| disparti de moșie due (sic) în capite în dreptul capului piscului ce vine pintre mo-șie Murgenii și pintre moșie Mihoane, pin capite. Și aice s'a în-cheiat toati măsurile moșii Murgenii. Și după cum s'au urmat, am dat aciasă mărturie hotarnică la mâna lui Ion Drăgoiu ma-zăl și a lui Dumitracu, diac de divan și a niamurilor lor, în cari am iscălit noi și toți răzeșii și alți câți s'au lămplat.

1784 Aug. 20

Ion Do., mazăl hotarnicu, Ștefan Cuat, mazăl hotarnic, Nece-

le], ...ol Spine[ni], răzăș..., lordachi Pop[a] răzăș ol Vulcani, erei Gavril Corciorvă, m'am tîmplat față, răzăș di moșie Mihoni. Eu Lupul Tășchină răzăș. Eu Ion Tășchină *bral ego*¹ răzăș. Ștefan Burcă am fost față. Ștefan Zonlie marl. Antohie Due răzeș. Gheorghe Bode marlur. *Necelej*.

Înlărireă isprăvniciei.

A. Saint-Georges

436.

1786 Maiu 13.

Tol înf'aciastă hotarnică.²

După luminată porunca preainălțat Domnului nostru, mărie sa Alexandru Ioan Mavrocordal vvd, am cercelat loale semnele ce să arată în hotarnica aciasta, și s'au găsă bune și cu cale pusă. Și pentru o bucată de loc din Negrești ce s'au înpresurat despre Vulpășăști din pricina unei pietri-holar ce lipsă de la niijloc, după poruncă s'au dus iar la loc. Și după sămnile ce sânt arălate, să-ș stăpânească mănăstire Agapie, moșie Negreștii după cum pre largu să arată prin diosăbită mărturie ce s'au dat Mănăstirii Agapiei.

1786 Mai 13

Răducanul Rosăl, biv vel c. lordache Darie pah.

slj.

1380 moșie Băra a lui Manoli.

1160 moșie Hulpășăștii, însă nu de unde să împreună Huli|pășăștii la moșie Gădinfai lui Bogdan, ce din apa Sagnii spre câmpu.

620 moșie Negreștii a Agapiei.

N. Apostol

437.

1787 Apr. 14.

Eu Ilie diiacu de divan, ginirile Anișii Vornicesii lui Carpu Picioroga și eu Sandul Iacodin, făcut-am adevărat și incredințat zapisul nostru, la cinsl. mănă ds. sulgeriului Ștefan Sturza, precum să s[ă] știe că dintru a noastră bună voe, de nimi siliți, ni-am socotit și am vândut toată parte noastră ce-am avut în holarul moșăi Murgeni: de la țint. Fălciului, adică toată parte Frumușanului deplin 260 stânjani gpd. 2 palme, cu 103 stânjani ci am avut cum-părătură de la Sălevestru și de la niamurile lui. Și tocmala ni-au fost câte 45 par. stânjinul, cari bani toți deplin ni i-au dat dlui în mănuli noastre, căci dlui s'au prolimisit a cumpăra având supl stă-

¹ Frațe cu el.

² Urmează îndată după actul publicat în no. trecut. pp. 260-3: acelaș caet. Ieja a 2-a.

pănire dsali toată moșie ceelană Murgeni. Și ni-am dat și toate scrisorile ce am avut, vechi și noao. Drept aceia de acum înainte...

1787 Apr. 14,

Ilie diiac za Divan. am vândul cu voia mea.

☉ Eu Sandul Iacodin am vândul cu voe mea și am pus degetul neșliind carte.

Dumitrașco logf marlur, că cu voia mea au vândul frații mei Sandul Iacodin parte această.

Vânzarea se face în divanul gospod. Marlur un Vornic de poartă.

A. Saint Georges

438.

1818.

Presfinte părinte.

Cu prea plecată melanie și cu lacrimi fierbinți jăluim prea osfinții tale ca să avem dreptate cu un Frangu Daneș ot Căineni că mai în ani trecuți s'au sculat cu cuvânt asupra moșioarelor ce sânt den danie sfintei biserici ca ori să dăm noi preoții care slujim sfintei biserici dijmă și banii accia să-i ia să dea pe ce vor lipsi la biserici. sau să le dea la mireni cu dijmă să le cosească și noi preoții cei ce ne aflăm slujba sfântului lăcaș să rămănem să nu avem pe ce ne face agoniseala chevernisinii caselor noastre, mai vârtos noi ce sântem striini de nu avem alte moșioare să ne hrănim; și cu lacrimi ne rugăm preasfinții tale ca să te milostivești asupra noastră de a nu să face de acest fel di obiceiuri cari nu s'au pomenit la acest plaiu care socotim că nu vor fi suferite acestea preasfinții tale; și cum duhul sfânt te va lumina.

Eu popa Vasile sint (=ot) Căineni.

180, 81 August 10 [=1818]

Pe verso :

Iosif cu mila lui Dumnezeu ep. Argeș

Cucernice velchilule de protop. ot plaiu Loviștea, chir popo Ioane blagv. Vei vedea cele ce să coprind într această jalbă. Deci de nu vor fi având preoții alte livezi cu indelulare pentru trebuința lor, au prolimisis a ținea și cele ce sânt date danie însă cu dijmă iar cele ce vor fi date danie pe numele lor și nu pe al bisericeii volnici sânt a le slăpâni cu bună pace alăt ei cât și copii lor. Aceasta însă livezile ce vor fi date cu sinet pe numele lor ca să le slăpânească. Așa ei cât vor trăi, căl și nea

mul lor. Acestea au a le stăpâni după cuprinderea sinclurilor. Iar cele ce vor fi daŧe numai pe obrazul lor căl vor trăi au să le slăpânească, iar după moarŧea lor au a rămănea băsaricii.

Pecelea cu legenda: Iosif Ep. Arge. 1799

Originalul la Păr. Gh. Canini, Căineni-Argeș.

T. Pamfile

439.

1802.

Pre înălŧaŧi și mult milostivi Doamni.

Cu mari plângiri și cu ferbinŧi lacrămi jăluim înălŧimii tale, pentru mari sārăcie și păgubire ci ni să pricinuești dispri Mihă-lachi Tătarul și dispre Gășpărești din satu Dolhești (înulu Fălciului că vânzind ei o parte din moșii din răzășiea no[al]stră di ezătura cazălui in sus, care vânzare s'au făcut prin niștiinŧa no[al]stră preosfinŧiei sali părintelui vlădica din Huși fără poblicaŧii și noi pălimim dispri episcopie, dar episcopia ca un cărmuitor norodului ci să află in eparhiea sa, trebuești să aivă știinŧa prayilii la carili zici că cela ci va cumpăra pi'ntuneric și fără[al] poblicaŧii, niciodată slăpăn nu să po[al]li cunoaști ca să fii disăvărșit slăpăn, făcându se prin meșleșug viclean. Și după toati aceste pentru ca să fie întărit meșleșugu cumpărării au bălut pi tatăl noștru ducându-să in driaptă baștina no[al]stră ca să tai nueli și pentru lăere[al] nuelilor și pentru scăpare bătăei sali au slobozit tatăl nostru di frică și iscălitură pi dre[al]ptă baștina sa ci să cunoaști. Dar di au și făcut danie parte[al] no[al]stră di moșie rău și fără cali au făcut, că nu era dre[al]ptă parte[al] lui di moșie ci estli zăstre[al] maicii noastre și noi am rămas stânși și afanisăŧi. Pentru cari cu plângiri nicontenit ne rugăm înălŧimii tali, ca să te milostivești asupra sārăciei noastre ca după trii jalobi ci am dat înălŧimii tali in pricina urmată, nici o puniri la cali n'am aflat: să ni să dēi lumată carti gospodu dlor boerii ispravnici din (înulu Fălciului, de unde să ni să facă dre[al]ptă judecată și hotărări in asuprire[al] părŧii no[al]stri di moșii ci pălimim dispri episcopia Hușului ci a luat-o cu chipuri vicleane, să fim puși la cali cu drep-lăŧile noastre ci avem; și prin înărturii prin oameni bătrâni cari știu că estli dre[al]ptă parte[al] no[al]stră di moșii ci o avem zăstre[al] maicii noastre, să nu rămănem înstrăinaŧi și dipărtaŧi di drept pământul nostru Și di puniri la cali cu milostiviri va rămăne o vecinică și niuitată pominiri înălŧimii tali.

La mila înălŧimii tali pre plecaŧi

Luca Arilon împreună cu răzășii mei din satu Dolhești, (înulu Fălciului,

Obișnuitul rezumat in stânga jos.

Originalul in colecŧia mea, Dolhești-Fălciu.

Pr. Ec. V. Ursăcescu

440.

1803 Martie 12.

Adică eu Săvulică episcopul bisericii arminești ce să prăznuiască Maica Precista din târgu Botoșanii, dat-am adevărat și încredințat zăpisul meu la mână sfinției sale părintelui Eftimie săchilar tot de aice, *pentru vânzarea unui loc numai de poartă, un stânj, și jum. în la* cât ține lungimea locului, căci cumpărând un Sava Tataru arman un locu stârpă de la Ilie Băzgan, fratele sfinției sale, *alături cu dughenile sf. sale, preotul nu mai are acum loc de poartă.* Și pentru mai adevărată credință, am poftit și pe alți cinstiți negușiori armeni de ai noștri de au iscălit martori. Și am iscălit însuși cu mâna mea. 1803 Mart 12

Iscălesc armenesc Sahog al Hagiului Mardous fiu, efor bisericesc, mărturisăsc. David al lui Lusig, martor.

A. Saint-Georges

441.

1827 Septembrie 11.

Isprăvnicia Tutovii, călăraș d. vornic di poartă Vasăli Chiriiaș și Vălav Vasăli Funariu. Niamul Borșăsc au făcut arătare Isprăvniceii că în moșia Lipovii la hotărâțul vornicului de poartă Ilie Nișul ar fi avut la stăpânire peste 60 stânj iar de atunci încoace li-ar fi dat supt lunca Dragomireștilor 28 slj. și 26 din gios di Poiana-humii în păduri, pentru că i-ar fi înpresurat la hotărâțul lui Costandin Carp și neamul Crăstaveășc. Și în urmă, după hotărâțul s'ar fi pus cu stăpânire în stâncăniile jăluitoarelor di lângă luncă ce s'au zis un Costandin Alestar postelnicul sub cuvânt că-i vechil a dums. pahr. Costandin Săon, că ar fi răzăș, iar stâncăniile dela Poiana-humii i-ar fi înpresurând neam Crăstaveășc. Și că cerându-i în cercetare cu dovezile, rânduiții cari mai înainte i-ar fi scos jăluitoare, pentru aceste înpresurări, nu s'ar fi supuind. Pentru care se scrie dumv. ca în ființa amândurora părților, cerând dovezile, să cercetați și călăraș pentru acel Alestar de va fi vechil, trebuie să aibă dovezi cu cari stăpânești, și iar și de va fi răzăș, trebuie să tragă de la loți, iar nu numai de la jăluitoare, și jăluitoare va da analog ce-i va ajunge. Iar celălalt loc tot să să dei în stăpânire jăluitoarelor, împlinind și venitul de la înpresurare. Și de cercetare și alegere ce veți face, să dați în scris la parte ce veți găsi de cuviință, cu care nemulțămindu-să vre-o parte, să vle în judecata isprăvniceii. 827 Săpt. 11

V. C. Nicolau

442.

1830 Noemb. 10.

Jurnalul divanului apelativ al Jării de jos din Moldova, în pricina după pretenția fostului în viață Andrii Bujoranu asupra răzășilor Ibăneștii pentru slăpănirea pădurii și altilor. În ființa vornicului Porții Gheorhe Scănteii, ginerile mortului Andrii Bujoranul, precum și în ființa polcv. Costachi Ibănescu, Vasăli Petrea și Vasăli Ibănescu, vechili din partea răzășilor.

Scrisori dovezi: din 7270 Noemb. 2 hotarnica vornicului de poartă Ștefan Popăscul de moșia Ibăneștii a niamului Bujorănesc, doveditoare că poiana Oblicu au venit în hliza niamului Bujorănescu; 1818 Maiu 22... vornicul Costandin Pălade *vinde lui Andrei 71 stj și 2 palme*; 1826 Mart 10: Mărturia lui Costandin Rebegea... 830 Dec. 31... vornicul porții Ioan Buja și vălavul Ioan Vrabie...; 1831 Ap. 10... Gheorghe Negru.

Originalul la d-l C. Mironescu Ibănești-Tutova.

T. Pamfile

443.

1830 Noemb. 29.

Către cinstitul isprăvnical.

Dup[ă] porunca cinstitului isprăvnicalu ce ne-au adusu dumlui logof. Zamfir Piăviianul și dlui logof. Iordachie vechilul casii Ghe-
ne[rarului] Varlam ca să mergem să măsurăm via de la Bobu ce au cumpărat-o dumlui paharnicu Ianachie Arion, următor[il] fiind am și mers amândoi împreună cu dumnealor pomeniții și am și măsurat cu prăjina ce să polilipsește acum de optsprezece palme domnești și un pumn și au eșit la măsurătoare pogoane treizeci și unul și prăjini douăsprăzece. Dup[ă] poruncă nu lipsirăm a în-
șliința cinst. isprăvnicalu de urmare ce am făcudu. Și cu plecă-
ciune sântem a dumnv. prea plecați slugi.

Stancu postelnicel ot Valca Meilor

Radu Călinoiu, postelnicel ot Plavia.

Originalul l-am dăruit Academiei Române.

T. Pamfile

444.

1835 Apr. 16

Tratarisându-să pricina pretenției lui Sămion Ponici asupra lui Costachi Aspistiu (*sic*) pentru doi stânjani, patru palme pământ

din truput moșiei Ionășanii, cerând Sămion Ponici ca acești stânjâni să-i păgubască Costache Apustiu (sic) din zăci stânjâni ci ari cumpărătură de la soacra jăluitoriului supt cuvânt că toți cee-lanți răzăși au păgubit cu asămine analoghie din părțile lor după înpresurare făcută de cătră Zvorești și că dar se cuvine a păgubi Apustiu și din stânjânii cumpărași ca și din baștină, apoi văzându-să zapisul cu care Apustiu la anul 1816 Făvr. 2 cu bună credință au cumprat di la soacra jăluitoriului deplin zăci stânjâni, să închei socolință că din cumpărătură nu poate fi păgubaș cu analogos precum păgubăsc băștinașii. ci după tot cuvântul dreptății, are aș stăpâni deplin zăci stânjâni din dreaptă parte vânzătorii în putere zapisului de cumpărătură. Și precum dacă moșie Ionășanii s'ar folosi cu vreo bucată de loc din cari s'ar împărțăși răzășii băștinași, cumpărătoriul nu ar pute cere analogos. (nece-le/) la acei zăci stânjâni, asămine nu poate nici a păgubi din acei stânjâni cumpărași.

Vasile Davidel pah. director,

Mihail Dabija

Copie încredințată, act dorohoiian, împărt. de d-l

D. Urzică

445.

1853 August 2.

Deputați satului Vălsănești [-Argeș] cu plecat raport facem cunoscut ci[nstitei] suplocîrmuiri pentru pricina ce are Mihai Diaconu cu Ioniță Popa Pavăl... pentru mușcătura unui câine pă un copil... că slobozându-să poronca asupra noastră a-i împăca și pîrîlu a da lei 10... i am înfățișat la sfînta biserică amîndoa părțile și după supuneri, pîrîlu nici a ș omori cînili, nici a da gloaba, nici a să împăca pentru mușcătură copilului [nu vrea], ce pusă cuvînt ca să să înpace înaintea dv. Pentru care după datorie l-am triimes pă amîndoa părțile împreună cu acest plecat raport.

Act argeșan împărt. de d-l

G. Florescu

446-448.

Publicate aici, pp. 269-270.

I N S E M N Ă R I

184-6.

Pe «slujba sfinților Manuil, Savel și Ismail» :¹

Cântăritul a câteva persoane la 23 April anu 1851.

No.

1.—Manolachi Oprișanu	56—ocă.
2.—Efrosina Oprișanu	43—ocă.
3.—Mărgărinta	31—ocă.
4.—Marioara Costinoae	46—ocă.
5.—Eliana Costinoae	20—ocă.
6.—Nastasie Tâmboschioae	29—ocă.
7.—Marghioala Tâmboschioae	18—ocă.
8.—Fata Vasâlcăi	47—ocă.

Cântăritul la 23 April 1852.

No.

Costinoae	46 —
Marghioala Tâmboschioae	24 —
Marghioala Vasâlcăi	26 —
Ruxanda	37 —
Măriuca Vasâlcăi	44 —
Frăsinița	42 —
Mărgărinta	31 —
Eliana Costinoae	22 —
Nastasăia Tâmboschioae	33 —
C[u c]oana Ilinca	46 —
jupâneasa Vasâlca	43 —

Cântăritul la 1853 Apr[iil] 23.

Ocă

52	Oprișanu
26	Eliana Costinoae
29	Mărgărinta
49	Costinoae
42	pol. ² Rucsanda
39	Frăsănița

De altă mână:

Să se știi de cându s'au săvârșit bădița Manolachi Oprișanu din vie[a]lă, anu 1853 Dechembire în 2 zile și zio[a] Mercuri, cia-

¹ V. pp. 250-1.² Jumătate.

sul 4 turcești și s'au înmormântat la 4 zile a lunii Dichembiri în zio[a] sfintii mari muceniți Vărvara.

De allă mână :

Aciasță sfântă scrip[tură] esti cumpărată de numitul preutul Gheorghe den satul Dolhești cu prețul hotărâtu 28 di lei și ceni s'ar ispiti să o furi, să fie blăstămatu de sfen[li] Manuel, Ismail și Savel Irei Ghiorgghi Gavrilesco 1858 una Iulii».

Cartea face parte din muzeul meu.

Pr. V. Ursăcescu.

C R O N I C A

N. Iorga : Două contribuții la istoria bisericească a Românilor. Întâia privește pe Varolomeiu, Mitropolit al Atenei, pe la 1760, despre care un călător englez spune că era român. D-l Iorga îl bănuiește a fi Aromân, unul dintre acei cari umpleau Tesalia, fără a exclude puțința unei origini moldovenești.—unul din suita lui Gavril de Salonic, fratele caimacanului Ioan Callimachi, care, după venirea acestuia pe tronul Moldovei, urcă și el pe cel mitropolitan, după îndepărtarea lui Iacov Putneanu (cf. această revistă, IV, 190). La 1766 Varolomeu putuse năzui și la scaunul patriarhal.

Astfel toate acestea se pun în legătură cu un nou chip de a înțelege urmările perioadei fanariote, cari ne-a înlesnit nouă ca Români împrejurări culturale cari nu ne-ar fi fost accesibile fără acea etichetă grecească ce scorbă alte ori și rămânea în țară, în mijlocul boerimii noastre.

A doua contribuție privește un fapt cu totul nou: Sinodul din Târgoviște, din 1659, prezidal de Mihnea Vodă III, Domnul cu origină obscură, dar care a nărit și a călătat să fie socotit ca Imparat bizantin, încoronându-se și botezându-se ast-fel prin Patriarhul Macarie al Antiohiei ce se află pe atunci călător prin Țările noastre.

Încheerile sinodului muntean, cari se împărlășesc Patriarhiei spre a lua cunoștință de ele, ca și înlămpinarea Voevodului la opunerile Patriarhului, s'au descoperit de curând în Biblioteca din Leyda, în Olanda.

* **Henry Wickham Steed :** *L'effort anglais.* Arălând împrejurările geografice cari au făcut din națiunile insulare și coloniile britanice comunități îngrozite de ideia de stat tutelat european, împotriva căreia au luptat și au biruit în decursul veacurilor, autorul arată marea *sforțare engleză* care a prefăcut pe „omul banului”, al oportunismului „vom vedea la urmă”, într'un zelos apărător al Patriei ce poate fi primejduită în viitor, al libertății și umanității primejdulte. Această *sforțare* se cuprinde în părăsirea tradiției.

Într'un loc, după ce arată căl de mult a folosit imperiului crutarea cheluelilor unui militarism îndrăzneț, d-l Steed reproduce părerile răposatului nostru rege (p. 13):

„În Septembrie 1911 am stat câteva săptămâni în România, și am avut cînslea de a fi primit de mai multe ori de răposatul rege Carol al României. Cu toate că Hohenzollern, era un om foarte prevăzător și înțelept, își dădea samă foarte bine de greua stare în care ar fi pusă România într'un război european, și doriă mult ca războiul să nu se înlămple. La sfârșitul celei din urmă convorbiri cu dănsul, începută pe la unsprezece dimineața și sfârșită la patru după prânz, m'a opril pe pragul ușii și mi-a spus dintr'o dată: Anglia are o mică și frumoasă armată. Pentru războiul îi trebuie alta. Pacea Europii poate să atărne de lucrul acesta“.

* **N. A. Constantinescu: Cetatea Giurgiu.** Înlăturând denumirea *San Giorgio* care n'a corespuns nici odată denumirii adevărate; *Giurgiu*, autorul pune începutul de viață al cetății în anii când Domnii Țării-românești se văd siliți să ia măsuri de siguranță spre miazăzi împotriva Turcilor cari se ridicau și înaintau spre Nord. Nepulându-se stabili nimic pentru epoca Romană, se ajunge la întemeierea „Cetății Giurgiu“ în Ostrovul de astăzi al Ramadanului înainte de 1403 de către Mircea-Vodă, care urma în veacurile viitoare să se lege de toate faptele războinice petrecute între Români, Ruși și Turci.

Orașul își căpătă un șanț încunjurător care la nevoie se putea umple cu apa Dunărei abia după 1659; aceasta totuși nu l-a putut scuti de atâtea focuri puse de Domnii răsvrăliți și Ruși cari îi mai fac, după cucerire, un șanț și-i alipesc un fort pe cari urmau să-l îmbunătățească Turcii. După pacea din Adrianopole, Giurgiu ca cetate dunăreană, nu mai putea rămâne.

Această lucrare serioasă se încheie cu povestirea asediului Giurgiului de Cruciați, în 1445 și cu interesante stampe cari privesc trecutul acestui punct dunărean.

* **Albina XIX, no. 34.** Aș fi foarte mulțumit dacă rîndurile mele despre *Sibile și Filozofi în Literatura și Iconografia românească*, au adus articolul d-lui General P. V. Năsturel intitulat *Biserica cu Sfinții sau sfinților din Lucurești, Calea Mașilor și str. Sfinților*. În spusele mele legale de această biserică se înlătură două greșeli de cari, firește, nu sunt vinovați. Am socotit de cîtor ai bisericii pe Mitropolitul Daniil și aceasta se vede limpede din pizanie. D-l Gen. Năsturel însă arată pe temeiul documentar ca înălăi cîtor ai bisericii sunt *Popa Hera* și un *Pandă*, înainte de 1696, lucru pe care înnoitorul Daniil Mitropolitul l-a lăsat de-o parte.

A doua greșală privește titlul bisericii: i-am zis și *Toți sfinții*, cum o denu-mește și d-l Iorga în *Inscripții din Bisericele României*, Fasc. I, 1905, p. 279. Hramul bisericii este *Vovedenia*.

* **Păr. I. Lupaș**, membru corespondent al Academiei Române, a fost ales membru activ pentru Secțiunea Istorică, în locul răposatului *Ioan M. Moldovanu*. Membru corespondent pentru aceeași secție, a fost ales d-l *S. Dragomir*.

T. Pamfile

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințe pentru D. V. C. Nicolau, Bârlad 5 lei, D-na Zoe V. Nicolau, Bârlad 5 lei, D. W. Kaminski, Bârlad 5 lei, D. M. Lupescu, Zorleni-Tulova 5 lei, Onor. Banca populară «Isvorul» Rediu-Mitropoliei, jud. Iași 4 lei, 60 b. D. D-r Fridman, Bârlad 5 lei. (urmează)

Pr. C. BOBULESCU:

Stihuri pentru peirea lui Grigore Ghica-Vodă

Bârlad, 1916, 8 pp.

Prin Administrația Revistei «Miron Costin», Bârlad, str.

Corbului, se pot dobândi următoarele:

Revista «Miron Costin» an. I (lipsă no. 1)	3.—
Revista «Miron Costin» an. II	6.—
Revista «Miron Costin» an. III (lipsă no. 3 și 7)	6.—
Revista «Miron Costin» an. IV	6.—
T. Pamfile, Povestire pe scurt despre Neamul românesc	0.20
« « Sibile și Filosofi in Literatura și Iconografia românească	0.40
T. Pamfile și V. Nicolau, Insemnări cu priviri la moșia, satul și biserica dela Strâmba.	0.50
« « « « « Insemnări cu privire la așezarea preistorică de la Strâmbă.	0.30

Bibliografii

Hery Wickham Steed: L'Effort anglais, Paris, Libr. Armand Colin, 1916, 40 pp.

Le verdict américain sur la guerre. Réponse au manifeste des professeurs allemands, par Samuel Harden Church, Paris. Libr. E. Marlin.

Lucien Hubert: L'Effort brisé. La situation économique de l'Allemagne à la veille de la guerre, Paris, Felix Alcan, 1916 152 pp. 1 fr. 25.

Christian Mallet: Etapes et combats. Souvenirs d'un cavalier devenu fantassin. Paris, 1916, Libr. Plon, 244 pp.

D-sale

Domnului

Artur Gorovei

Folțicuș

ION CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară.—Anul IX. No. 6 pe Iunie 1916, cuprinde :

T. Pamfile.—Sibile și Filosofi în literatura și iconografia românească (anexe).

Dobre Ștefănescu.—Colinde.

A. Moisei, V. Moisiu.—Povestiri și legende.

A. Moisei, G. Boghiu.—Cântece de stea.

S. P. Colibași, Ion H. Popescu, A. Saint-Georges.—Datine și credințe.

V. Vermeșeanu.—Boli la vite, leacuri și descântece.

Arestia Al. Moisei, Pr. Fl. A. Drăghici.—Boli la oameni, leacuri și descântece.

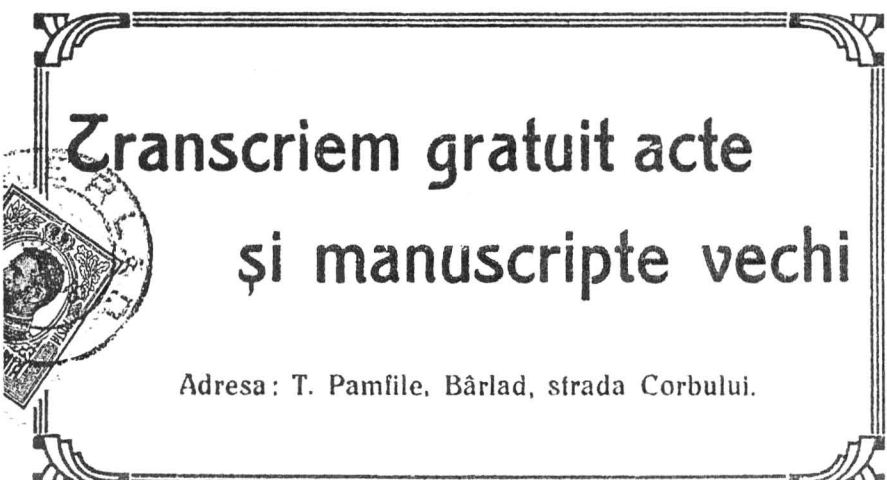
M. Lupescu, M. Georgescu-Munteanu, C. Danilescu, V. Vermeșeanu, Pr. G. V. Șușnea, Gh. Boghiu, D. Urzică, Petru Păsculescu.—Cântece.

Pr. Fl. A. Drăghici.—O samă de cuvinte.

V. B. Țirica, I. Brătulescu.—Glume, jâftii, faclale.

T. Pamfile.—Cronica.

LUSTRAȚIUNE.—Amănunt din zugrăveala Paraclisului Episcopiei de Râmnic, Noul Severin.

**Transcriem gratuit acte
și manuscripte vechi**

Adresa: T. Pamfile, Bârlad, strada Corbului.

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

UN COIF VECHIU.—C. N. Mateescu.

PRĂJINA ȘI POGONUL MOLDOVENESC LA 1797.

—T. Pamfile.

DOCUMENTE.—H. Apostol, G. Florescu, Artur Gorovei, U. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Sant-Georges, Ec. U. Ursăcescu.

INSEMNAȚII.—C. N. Mateescu, Artur Gorovei.

INSCRIȚII.—Artur Gorovei.

CRONICA.—T. Pamfile : N. Iorga : Legăturile Românilor cu Rușii apuseni și cu teritoriul zis „ucrainic”.—Alex. Lăpădatu : Documente și lămuriri istorice cu privire la desfacerea proprietăților moldovene de peste Prut, după pierderea Basarabiei.—Dr. Onisifor Ghibu : Din istoria literaturii didactice românești. III. Abecedarele. — C. S. Mironescu : Mănăstirea Adam (jud. Tulova).—Arhiva Dobrogei.

ILUSTRAȚIUNE.—Un coif vechiu.

Redacția și Administrația :

BĂRLAD

Strada Corbului.

EXEMPLARUL :

În țară 40 de bani
În străinătate . . . 50 „ „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei
În străinătate 6 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPAȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, S-LI. T. CAM-
PEANU, I. CHRISOVELONI, ALEX. ECSARHU, A. GHEORGHIU,
H. GHERGHELY, W. KAMINSCHI, C. D. LUPĂȘCU, M. LUPESCU,
C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU, ZOE V. NICOLAU, T. PAM-
FILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES, EMILIA STROICI, N.
I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oameni buni așteptăm

A B O N A M E N T U L

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația : Bârlad, str. Corbului.

N. IORGA

Observații ale unui nespecialist asupra

ISTORIEI ANTICE

Lecții făcute la cercul femenin de înaintarea culturală.

Tip. «Neamul românesc», Vălenii de munte, 1916.

216 pp.

3 lei.

N. IORGA

Legăturile Românilor cu Rușii apuseni

Și cu teritoriul zis „ucrainic”

**Analele Academiei Române, Seria II, Tom. XXXVIII, Mem.
Sec. Ist.**

65 pp.

60 bani

ALEX. LĂPĂDATU

Documente și lămuriri istorice cu privire la

Desfacerea proprietăților moldovene de peste Prut

După pierderea Basarabiei.

48 pp.

16/28 Maiu 1812—2/11 Ianuarie 1814

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția și Administrația :
Bârlad, Strada Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL :
In țară 5 lei
In străinătate 6 lei

UN COIF VECIU

Acest coif, dat aici într-o fotografie redusă, a fost găsit în județul Romanați, în matca Oltului, în dreptul comunii Gustavăț.

Este de bronz și cântărește 0.996 grame. E bine conservat, având numai câteva găurile și scrijilături, provenite probabil prin lovirea de pietre.

C. N. Mateescu

PRĂJINA ȘI POGONUL MOLDOVENESC DIN 1797.

Am arătat în altă parte datina măsurătorii de ogoare¹, înșirând unitățile de lungime și de suprafață. La aceste din urmă, pomeniam că prăjina fâlcească, adică suprafața egală cu a optzecea parte

¹ *Agricultura la Români*, București 1913, pp. 229-34,

dintr'o falcie, pentru satul meu Țăpu, jud. Tecuciu trebuie să aibă 16 prăjini a 12 palme domnești lungul (=un obraț) și o prăjină a 12 palme latul, ceea ce revine la o suprafață de 16 prăjini patrate. Acest număr «16» care e 4×4 , m'a făcut să spun că ceea ce numesc Țăpenii astăzi *prăjină*, nu e, la origine, decât un sferl de prăjină; și dam ca dovadă denumirea de *bucală*, care prin unele părți însemnează o lungime de 24 de palme¹ și care, prin jud. Suceava² poartă numele de *prăjină*, măsurându-se pământul cu ea: 8 prăjini lungul și 1 latul, dând o prăjină fălcească.

Arătăm apoi tot acolo că pogonul poate fi socotit de 48, 36 sau 24 de prăjini, dar că pogonul adevărat este cel de 36, care se împarte în 4 *hirle* sau *firle* a 9 prăjini, și fiecare *firtă* în 4 *hilere*.

Pe temelul acestor culegeri, cari reprezintă tradiția neatinșă, să vedem cum trebuie înțeles următoarea poruncă:

«Măsura pogonului de liuliun, de vie și de păpușoi:

Pogonul de liuliun rălund³ este să fie de 48 prăjini, după șfara ce să dă din visterie, iar la plata pogonăritului ce iaste venit al mănăstirei Svântului Spiridon, să face măsurătoare pogonului într'acest chip: Adecă să măsură o margine a lungului și un capăt, și viind fiiști care măsură câte 12 prăjini, apoi iaste pogon deplin. Dar unde sânt pogoanele lungi și latul vine mai îngust, să face analoghie tot pe socoliala ce să arată mai sus. Asămine măsuri are și pogonul de vie, cum și pogonul de păpușoi. 1797 Iulie 13.⁴

Putea acest pogon să aibă 48 de prăjini pogonești nu de înconjur? Nu, căci $12 \text{ pr.} \times 12 \text{ pr.} = 144 \text{ pr.}$ patrate. A 48-a parte, deci o prăjină pogonească, are 3 prăjini pătrate, adică o suprafață în dimensiunile 3 pe 1, ceea ce tradiția nu ne-a păstrat. Putea acest pogon să aibă 24 prăjini? Iarăși nu, căci avem aceeași proporție. Pentru pogonul de 36 prăjini, avem $144:36=4$. Deci o prăjină pogonească avea 4 prăjini latul și patru lungul, ceea ce revine la 8 prăjini a 24 palme lungul și 1 latul, ca în județul Suceava, sau 16 prăjini a 12 palme lungul și 1 latul, ca în jud. Tecuciu.

Rămâne știul prin urmare că pogonul visteriei dela 1797 avea 36 de prăjini. Dar prăjina? Ea era «după șfara ce să dă de la visterie», adică lungă de 48 de palme, însă bine stabilită, și nu

¹ Cf. „Bucala de franc“=jumătate de leu, dupeă.

² Arătările d-lui M. Lupescu.

³ De jur împrejur.

⁴ Academia Română, Manuscriptul no. 1, p. 161; no 91, p. 155 și no 95, p. 232.

lăsață la voia celor ce strângeau dările, cari, luând o palmă mai mică drept unitate de măsură, puteau face și un pogon mai mic, ca să iasă pogonăritul mai umflat.

Rândurile acestea sunt și un mijloc de a putea pătrunde în de obște în amănuntele de viață ale trecutului, prin cele ale zilei de azi. Numai, greutatea : că acestea trebuesc bine desbătute.

T. Pamfile

DOCUMENTE

448¹.

1665 Maiu 16.

Adecă eu David Boșul scriu și mărturisesc cu acest zăpis al meu pentru rândul unli moșii de la Balasinești și de la Tâmpesți de ținutul Romanului, din giurăfate de saf a treia parte din sus, drept patruzeci și șase de lei și opt potronici, parlea lui Moșoc și parlea lui Sarfă (?). Așijdire și din partea de gios din giurăfate de saf a treia parte, parlea lui Burduh, ce au fost la lată meu vândută drept optzeci de zloși bătuși; deci s'au sculat părintele Feodosie, călugărul din Tâmpesți, și au luat cu sufletul său pentru aciașă parte din gios, a treia parte, că au întors o femeie Ana fata Titei, nepoata lui Burduh; din cei optzeci de zolși au întors douăzeci și șapte de zloși și au dat și Feodosie cincizeci și trii de zloși, iar pentru partea din gios, cari fac piste tot 82 de lei. Și în tocmeala noastră s'au tămplat preotul cel domnesc, popa Gligore, și dlui Iani biv visternic, și Dumitrașcu uricariu, și eu Ion am scris zăpisul ca să se știe. 7173 Maiu 16.

Popa Grigori. Ion visternicul.

Că am avut și ni-a dat 12 gal. la comand.—*Nedescifrabil* 7176 April 1.

Eu Sohia fata Anei, nepoata lui Burduh, mărturisesc cu cest zăpis al meu, parte de ocină în Tâmpesți și în Balasinești și s'au giuruit mama Pobratei, să ne grijască la comand, și ne au pus la pomelnicul cel mare și la cel mic să ne pomenească ca să fie Pobratei dreaptă moșie în veci. Și s'au dat zăpisele dinainte lui Vasile ficioru Harușu de Bănești și a Lupului Iij. și Gheorghită Costeanu, și Covrig de Băiceni. Pentru credință ne am pus și peceșile.

Vasile. Kirika. Covrig. Gheorghe.

¹ Să se îndrepte numerotația greșită din no. trecut, p. 273 și urm,

Din Arhiva Spitalului de copii „Caritatea” din Iași.

Balașineștii și Tâmpesștii, de cari se vorbește în acest act, fac astăzi parte din moșia Ruginoasa, jud. Suceava, fostă proprietate a lui Cuza-Vodă, astăzi a spitalului „Caritatea” din Iași.

Artur Gorovei

449.

1749 August 25.

Din poronca luminatului Domnului nostru Costandin V[oi]vod au avut judecată înainte[a] noastră Preutul Grigoraș Roșca și Popa Neculai, i Sămion Cheșco, i Strățulat Roșca, i Andrii Gălușcă și alli niamuri a lor ce zic că să trag din Lupan pitărel hotnogul cu Dumitrașcu și Donici și Ion Plăcintă și Arifon Blăniși și cu alți niamuri a lor ce zic că să trag din Săma Băca, trăgând Lupăneștii a treia parte din jumătăti de satu Delenii ot Tutova în parte[a] despre apus, pe care parti au arătat ispisoc de la Irimie Vodă din le[a]l 7112 în cari scrie că Lupan pitărel hotnog au cumpărat aciașă parti de la Ioana și soru-sa Parasca, feciorii Bolii. Și ni-au mai arătat și alt ispisoc de întăritură de la Ștefan Vasile Vodă din leat 7169 tot pe această parti.

Deci după scrisorile ce ne-au arătat Lupăneștii li s'au curmal judecata, să fie ei această a triea parti din jumătăti de sat parte despre apus. Iar două părți de sat să fie moștenii ce se trag din Săma Băca. Dar fiind moșia nehotărâtă, ca să știe cineși hliza sa, s'au socolit să margă cu toții la cinstita isprăvniciea înufului și după poronca ce ari de la Mărie[a] sa Vodă, a judeca tot obrazul să le hotărască moșie[a] dintr'acea jumătate de satu despre apus, să de[a] o parti Lupăneștilor, iar două părți să de[a] moștenilor ce se trag din Săma Băca. Însă într'a fieșticărue hlizi undi s'a veni pământu drept acolo să-i de[a], și din păduri; iar vii păragini ce or fi având, a cui s'or dovedi că sânt, acela le va stăpâni după orânduiala pravili; însă pe a cui hliză vor fi, acela va avea dejma pe obicei. Într'acesta chip s'au primit și o partie și alta. Deci dlui Isprav[nicul] după ce le va hotără să li de[a] mărturii că să-și știe fieștecine hliza sa. Asijdere ni-au mai arătat Lupăneștii un ispisoc de la Costandin Movilă Vodă leat 7120 în care scrie că un Tomaca diac au luat feciori de suflet pe Turce și pe Țiganca feciorii lui Lupan cel bătrân și li-au dat parte[a] lor din sat din Deleni din giurăti despre răsărit și zic că tot ei au stăpânit ace[a] parti. Ci și pentru aceiasa dlui Ispravnicu să li ăi sama și aducând dovadă oameni marlori, cum

că au slăpănit Lupăneștii această parți, iarăși să li de[a] în slăpănire[a] lor, iar neavând dovadă de slăpănire să rabde.

Leat 7257 Aug[ust] 25.

lordachi Că.... vel logofăt.

Originalul în colecția mea.

Ec. V. Ursăcescu

450.

1753 Oct. 24.

Carle domnească pentru biv vel paharnic Vășile Sturza ca să cercezeze pricina dintre răzășii bălții Hârceala din Sărăjeni și boerii Gavrileşti, pentru chelluelile cu judecățile de apărarea bălții.

† Noi Matei Ghica V[oe]v[o]da, b[o]l[ș]ieiu m[i]l[o]st[i]iu g[lo]s[p]o-d[a]ru zămle Moldavscoi. Scriem Domniia mea la cinstit și credincios boiarul nostru dum[nea]lui Vasile Sturzea biv vel pă-h[arnic]. Facem știre dum. că aice ni-au dat jalobă Lupul Corciovă diiacon și Ștefan Burcă și Anton Călugărul și Toader Plesniacule și Ștefan Nasoc și alți frați moșii ai lor din Sărăjeni ce sânt răzăși și în baltă Hârceatea di acolo din Sărăjeni zicând că dintr'acea ballă Hârceatea fiind giumătate de baltă a lor, a răzășilor și giu[m]ăltate de baltă a Gavrilifăștilor în care parte boeriască ești și dum. răzăș. Și impresurând Gavrilifăștii și partea răzeșilor, zisără c'au tras multă giudecală în călva ani și multă chelluală li s'au pricinuit păr ș'au dezbatut partea, acea giu[m]ăltate de ballă. Acmu la vreama domnii sale Costandin Vod[ă] Racovi[, a-șijderea zisără că la acea ballă eșind părăși și călugării de Aron Vod[ă] c'ar fi și ei părtaș[i] aicea i-au rămas și pi călugări; ș'au dizbatut 9 toane de baltă din mâna călugărilor cum pre largu arată toate pricinile ispisocul de giudecată ce este la mâna lor. Și acești 9 toani iarăș cu chelluală lor li-au dizbatut și acmu boeril Gavrilifăști slăpănescu și într'acești 9 toani ca și dănșii, osăbit di ce esti partea dumn[ea]lor. Și la chelluală ce-au făcut ei cu păra boerilor și cu călugării de Aron Vodă nu vor să prindă; și ei zisără că la această chelluală au luat bani cu dobândă di aiurea cu mânuli lui Ion Dobre și a lui Toader Plesnicule, răzăș ai lor, di-au chelluit, cari s'au suit cu dobânda călva bani. Și sint păgubăși. Pentru care cerșind ei dreptate, și măcar că ești drept răzăș acolo, dar ei să lasă după socoliala dumnali precum s'a cădea cu dreptul să-i odihnești di acolo. Ci iată că-ț scriem dum. Luind cartea Domnii meali, să chemi dum. de față pe boiaril

Gavrilitășli și să stai dum. să li faci socolială cu răzășii aceștia pentru loată cheltuiala lor ce s'a adeveri cu dreptali c'au făcut și ce s'a cădea din cheltuială, să infoarcă boiarii răzeșilor acestora. Să li faci dum. așejare pe dreptate ca să le întoarcă cheltuiala. Și să te silești dum. ca să-i odihnești pe oameni cu dreptatea lor, să nu ni mai vie jalobă și încă cu căl ești și dum. răzăși și de vreamei că ei s'au cerșut la dum.. să-i îndreplezi, cu atâta dar și dum. să stai să-i odihnești și să-i mulțamești pe oameni cu dreptatea lor. Și după alegire, să li holărășli dum. pricina prin carle de giudecală. L.I. 7262 Oc. 29.

Aciasta scriem.

Pecetea domnească. Vel Logf.

A. Saint-Georges.

451.

1765 Ianuarie 15.

Copie de pe o carte a Domnului Grigorie Alexandru Ghica Vvod scrisă către Toader Buhuș sulger i Coslandin Gândul șătr. din 1765 Ghen. 15.

Noi Grigorie Alexandru Ghica Vvd. boj. milostiiu gosdar zămli Moldavschie, scriem Domnie me la credincioși boerii noștri dumlui Toader Buhuș biv vel sulger i dum. Costandin Gândul biv șătrar. Facem știre dumv. că aice la divan [s'au judecat] înaintea Domnii mele egumenul de Mănăstire Agapie cu boeriul nostru Ioniță Manoli post. pentru o bucată de loc din hotarul moșăii lui Ioniță Manoli, Băra, ce este la ținut Romanului. care au fost luat-o Egumenul cu impresurare în parte mănăstirii în treuțăi ani, cu moșie Mănăstirii Negreștii ce să hotărăsc tot la un loc. Care după hotarnica vechi ce ari Manoli, s'au fost hotărât giudecata astăvară și să ă Manole acă bucată de loc ce au fost luat-o Mănăstire cu acă înpresurari din hotarul Bărai și egumenul n'au urmat după giudecata aceia, să margă să li să hotărăscă moșiile, să să îndrepleze. Și acum viind de față la divan și cercelându-să scrisorile ce au arătat și o parte și alta, s'au aflat scriind într'un ispisoc a lui Ioniță Manoli dela Ștefan Vvod din vletu 6972¹ pe 2 sate, Fundenii și Leșcanii ce să numesc acum Băra și alte părți de Săvereni ce să cuprind toate în hotarul Bărai. Și arătând și călugării de la Agapie un ispisoc de la Irimie Vvd în cari ispisoc scrie că au dat danie satul Negreștii cu loc

¹ Să se cetească 6992 cum dovedește d-l. I. Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, I, p. 279.

de heleşteu în poiana ce mare mănăstirii Agapiei. Mai arătând şi alt ispisoc de întăritură iar de la Irimie Vodă care scrie saful Negreşlii cu vad de moară în Albie, care acel ispisoc, după cercetare ce s'au făcut la divan ne urmând după danie ce dintăi a lui Stroici logofăt, s'au socotit a fi răsuflat. Osăbit au mai arătat loniţă Manoli post. nişte trătăji vechi de hotărnicie de multe moşii şi arăta şi holarăle Bărai cele vechi de giur înpregiur, dar nefiind scăliţi de nimeni, nu li s'au dat credinţă de aice. Şi arătând Manoli că a găsit ispisoc pe alte moşii ce arată în trătăjă, cari aflându-să ispisoc gospod ca acela, atunci trebuie să să de credinţă. Care nefiind dovadă încredinţată, de aceea nu li s'au hotărât giudecata. Şi de iznoavă s'au socotit să să mai facă cercetare şi să să hotărască acolo. De cari iată v'am socotit şi v'am orânduit pe dumv. însă pe Toader Buhuş s'au rânduit din parte lui Manoli, arătând Manoli că au mai fost acolo şi ştie toate sămnele locului. Din parte mănăstirii s'au rânduit pe şatr. Costandin Gândul. De care iată vă poroncim să vă sculaţi să mergeţi acolo, şi să strângeţi pe loţi răzăşii şi oameni bătrâni megieşi de acolo şi după carte de blăstăm şi scrisori ce vor arăta de amândoa înpărjile, să luaţi sama, şi de să va dovedi cu vre un ispisoc gospod că trătăjii sunt buni, ce au arătat Manoli atunci, să urmaţi după trătăji, după sămnele ce arată în trătăjii acele, iar aceste hotărături ce s'au făcut mai înainte, să nu să socotească. Dar negăsând Manoli ispisoc gospod, dovadă asupra trătăjilor că sunt sămnele ce au arătat adevărate, atunci de iznoavă să să măsoare moşiile acele ce sunt în rând, Băra şi Negreşlii şi Vulpăşăşlii, şi după scrisori, ci vor arăta, să le alegeţi şi să le scoateţi părşale de o parte, şi în frica lui Dumnezeu să vă săliţi asupra dreptăţii, să le alegeţi moşăele şi să le hotărâţi de o parte a fieşle căruie parte despre moşie sa, ca să îi sfârşat pricina şi gălciava între dăşii, puind şi pietri hotară. Şi după alegire şi hotărâre ce veţi face, să daţi şi mărturie hotarnică şi la o parte, şi alta, ca după mărturie ce veţi da, să să facă întărituri gospod, ca să è sfârşat pricinile dintre dăşii, de vreme de atâta ani au pricină şi gălciavă între dăşii. Şi s'au pus soroc la 30 de zăli a lui Ghenar să è sfârşat pricina, dar fiindcă este vreme de iarnă, s'au socotit şi s'au pus noroc la sfeti Gheorghe.

Urmează îndată după actul din 1786 Maiu 13, publ. în no. trecut, p. 276; acelaş caet, faşa 4-6. În regist, acest act e publicat şi în N. Iorga, Studii şi Documente, VI, p. 47.

N. Apostol

452.

1780 Iunie 20.

Facem slire cu această mărturie a no|a|sră la mână dums. giupănului Costantin Borșu, că fiind noi răzăși de Tomenești, care mai jos sântem și iscăliți, având dum. câteva zapisă de cum-părătură cum și de danii de moșei Tomenești, trăgându-ne dum. giupănul Costantin Borșu pe noi la dumnaltor boerii ispravnici cu carle gospod, apoi la urmă ne-au orânduil dum. boerii ispravnici cu soroc ca să mergam la divan. Noi strângându-ne cu toți, am cunoscut că are dreptale să ia moșia pe zapisă, că au stăpânit părinții și moșii Dabijăi lui Toaderu cu moșii și cu părinții noștri mulți ani; cari și noi am apucat împreună cu noi. Care s'au găsit la dum. giupănul Costantin Borșu o hotarnică de la un Gavrilă Brăescu biv pitar, în care hotărăște de la leat 7184 luni 23: s'au luat parte de moșii din dălmă dialu|luji pe den jos de t melia curții Dabijăi. Care s'au găsit și piatră în malu păraului, și păra în|racă piatră s'au dat giunălate de bătrân din bătrân|ul Creșului ce au vândut fata lui Sora, și den bătrănu Anghelinii a șapte parte, care ce au vândut Petra armașu li¹ a șapte parte, și den bătrân Crisleștilor ce au vândut Petrica armasu a șapte parte. Care au luat aceste 3 zapisă de pe hotarnica vechi păra din jos din temelie curții Dabijăi, care s'au făcut 9 funi stânjani păra în hotaru vechiu. De acolo în jos li² au mai luat dum. 8 funi stânjani parte feciorilor popii de Voinești, păr în capu ezături Dabijăi. Din capu ezături în jos li² au mai luat 9 funi, 9 stânjani pe cinci zapisă: un zapis de la Andriiu i Penteleiu, altu zapisu Străltulal, alt zapis Ion Curmeiu, ficioru Neniului și alt zapis a șoltuzului cari mărturisăși cu 12² pargari că au vândut toată parte lui din Tomenești. Care s'au făcut parte acestor cinci zapisă, 9 funii, 9 stânjani. Care ca, când s'ar ivi un zapis di jumălati di bătrân a felii Creșului, să nu să |ia în samă nice la un răzăș, că este dreptu a giupănului Costantin Borșu, care să numește în zapisul perit Sora, fata Creșului. Și din care s'au făcut toate părțile giupănului Costantin Borșu 25 funii 5 stânjani. Și de acolo în gios, din capu unor schini, au luat în gios, Lupu Pălaga 10 funii, 4 palme la mijlocul moșii, giunălate de bătrân pe un zapis și a trie partea unui ficior a popii de Voinești și din hotaru Pălagăi în gios au luat Gligor Bărbăscu i Si-

¹ Asemenea. ² Scris, firește că cirilic; *iv*.

mion Bărbăscu i Axentii i Sălav i alte neamuri a lor. au luat 12¹ funii, 1 stânjăn parte lor den bătrân, fiind că parte Tome-nești să împarte pe 4 bătrâni. Și strângându-ne răzășii noi cu toții am măsurat moșie Tomineștii și am găsit 49 funii, 4 stânjâni cu o poiană ce este în capătul hotarului din jos dispre răsărit, și funiile am făcut-o de cinsprezece stânjâni, și stânjănu de optu palme. cu palma lui Ioniță Sălavu. Și așa ne-am așăzat noi înde noi ca să nu mai umblăm noi pe la divan luând noi parte de moșie cum și dums. giupănului Costandin Borșu după zapisă, ca să-ș pui dum. și petre pân undi este măsura funiilor adică di iazu Dabijăi în jos, 9 funii, 9 stânjâni parte celor cinci zapisă, iar cine se va scula din răzășii noștri, să margă la judecală, să-ș poarte cheltueala și a lui, și a celor ce l-or supăra, că noi după îndreptare ce am cunoscut, am făcut așăzare și învoială cu dum. giupăn Costandin Borșu, care mai jos ne-am și iscălit.

Leat 7288 Iuni 20.

....Capit. Pălaga răzăș. ● Trohin Axânti răzăș. ● Gligori Bărbăscu răzăș. ● Sillion Bărbăscu brat lui răzăș.

Pe îndoitură e făcut un dreplunghiu lung de 240 mm. în care scrie: Aciasta este palma lui Ioniță Sălav.

V. C. Nicolau

453.

1793 Mai 22.

Pre înălțate Doamne,

Jeluesc milii și bunătății înălțimii tale asupra unii mălușe a mei anumi Ilinca Mironeasă, fata lui Ioan Bontăș, ce este sor cu maică-me, că rămăind o a patra parte sat Șerbănești la Janut Botoșenii pe apa Șeritului (sic). care iaste împărțitoare frățești și eu și cu-o sor a me rămăind copii mici în casa dumisali până ce ne-am rădicat noi, au stăpănit loafă parte de moși dum[nea]-ei cum și a toți frați. Și rădicându-ne noi mari, am eșit din casa dsali, au mai stăpănit acei parte de moșie trii ani după aceia și apoi pe urmă apucând noi cu giudecata dregătoriei la Cernăuț, fiind trăitori acolo cu toți, ne-au dat zapis noao ca trii ani să stăpănim și noi loafă parte ei; care am și stăpănit după aceia trei ani să intrăm cu toții stăpănituri pe acea a patra parte, stăpănind frățăști, cum și aiure unde s'ar afla părți de pe moșii noas-

¹ Scris ca mai sus.

Iri Ion Bontăș și Irina Bontășoale, fata lui Ionașcu Stărcea. Și după stăpânire a celor trii ani, slăpănim tot păr astăz. Și acum trăgând la giudecală la Cernăuț, după zăpisul mătușii me-au dat răspuns că ea de lume aciasta s'au irosit, și toată clironomie ei au dat-o fiului dsale, lordachi Mironescu Postelnicel. Și fiindcă moșie este în Moldova, dincoace, au dat samă cum că și fiiul dsale este dincoace, și mi-au dat răspuns ca să viu în Moldova, la stare locului, să stăm la giudecală cu dânsul. Milostive și prea luminate Doamne, fiind că tot fugari umblă el și nu stă față, mă rog înălțimei tale a mi-s face luminată carte înălțămii tale către vornicie de Botoșani, ca să propească moșie de supstăpânire lui, puindu-s în sama altui, pe care să va socoti, până ce va veni să stei de față înaintea cinstiții giudecăți, să ne împărțăm frățășli. Și mare pomană va rămâne înălțimii tale.

Robul înălțimei tale Miron Volcinski din Bucovina Cernăuțului.

Rezoluție: Mergi la dlui vel logf. Donici Clucer.

[17]93 Mai 22.

A. Saint-Georges.

454.

1826 Iulie 12.

Io Grigorie Dimitrie Ghica Vvd. i gospodar zemni Vlașcoi.

Pe această alăturată anafora ¹ a dumilor velișilor boeri nerămind odihnă șatrăreasa Safta Brătianu și Costandin Brătianul, dumlui vel hatman al divanului i-au înfățișat la divan înaintea Domniei mele prin vechil, slugeru lancu, cu Safta i Sanda văduvile, nurorile lui Pătru Mușătescul, unde intrind și Domniia mea în cercelarea pricinii, am întrebat pe vechilul jăluitoilor Brătieni la ce nu să mulțumesc și ce ari a mai zice inpotrivă. Au dat răspuns că sînt noăsprezece ani trecuți de când jăluitoii Brătieni stăpinesc aciastă moșie care acum o cer pîrilele fămei. Care stăpînire a Brătienilor au fost liniștită, de față cu bărbații pîrilelor fămei pînă acum, fără de a face bărbații lor într'acastă diialimă nici o dava pentru aciasta. Căruia i s'au zis că din înștiințarea zapciilor plășii Vălsanului din sud ² Argeș i din adevierea aceslui isprăvnicat, dată în dosul înștiințării zapciilor, care ni să arată printr'acastă anafora, să face dovadă că atît bărbații pîrilelor, cît și ele în urmă, au facut dava pentru aciastă

¹ Care se va da în no. viitor. ² Județ.

călcare. Și jăluitarii Brătieni îndărătnicindu-să, n'au voit a merge cu seneturile la judecală, din a căroră îndărătnicire, au rămas pricina nesăvârșită pînă acum. Și alt cuvînt ne avînd a mai răspunde vechilu jăluitarilor, s'au întors pricinuind că Brătienii jăluitarii, sînt moșneni într'acel hotar și urmează ca să aibă profimisis de răscumpărarea acestor stîni de la pîrilele. Căruia și la aciasla i s'au zis că nu pot avea jăluitarii nici un cuvînt dă dreplate, dă vreme ce sînt invoeli făcute de mai nainte între dînșii, și însuși jăluitarii Brătieni au priimit prin zapisul de invoială ot 11¹ 1790 Ghenar 5 ca să stăpânească pă din două aciaslă moșie cu Pătrul Mușătescu, socrul pîrilelor. După aciaslă am cerul de ni s'au arătat și nouă zapisile ce le arată dumlor veliții boeri că sînt drese² la veleat și luindu-le seama cu de amănuntul, le văzurăm în adevăr drese, înlocmai precum zic dumlor veliții boeri, cari zapise, ca unile ce s'au dovedit netrebnice și mincinoase, am poroncit de s'au și spart în divan și s'au dat la mîinile pîrilelor, însă³ zapisul de invoială, cel din 11. 92 cu adevărea ispravnicatului i zapisul cel din 11 1800, i cel din 11. 806, ca din partea Părvului Mușătescu și scrisoarea din 11 1810, ce era scrisă tot ca din partea numitului Părvu. Deci după amănunța cercelare ce am făcut și Domnia mea asupra pricinii, fiind bine dovedit că prin invoiala ce au făcut jăluitarii Brătieni cu Pătrul Mușătescu socru pîrilelor la 11 1796, adecă în urma celui de mai nainte zapisul lui Pătru Mușătescu din 11 1792. au rămns ca să stăpânească Pătru Mușătescu cumpărăturile sale pă jumătate, stî. 152 și cei ce să coprinde într'acele zapisă de cumpărătoare, care stîni i-au și stăpănit numitul Pătru zece ani în liniște de la invoială pînă la 11 806, când după moartea Mușătescului s'au înpo-trivit jăluitarii prin plastografia ci s'au făcut la zapisul din 11 1792, și pă de o parte au stăpinit în sălnicie cu acel vicleșug partea de moșie a Mușătescului, iar pă de alta s'au îndărătnicit a merge la judecata ispravnicatului când i-au chemat atît bărbații pîrilelor, cît și însuș pîrilele în urmă la 11 822. De acela, dar bine și cu dreplate au judecat dumlor veliții boeri printr'aciaslă anafora, pe carea, ca o driaptă și cu cale o întărim Domnia mea și poruncim atît dumatate vel hatmane al divanului, cît și dumv. Ispravnicilor ai județului, să să facă urmare întru toate întocmai.

1816 Iulie 12.

Pecetea domnească

Vel. Logf.

G. Florescu*Act argeșan, împărtășit de d-l*¹ Din anul, ² Schimbate, ³ Adică.

455.

Prea înălțate Doamne,

Jăluim Mării tale de strâmbătate, și înpresurari ce tragem de câtră un Eni Focșa mazil de [înul. Fălciului, că în [înul Fălciului pe apa Elanului avem o moșie anume Giurcani baștină cu scrisori, care moșii să stăpănē mai mult de acest Eni Focșa, însă de la o vreme încoaci și den vechiu, moșia aciașta au umblat în trei bătrâni, apoi în trecuții ani, cerând noi parte de moșii de pe strămoș[ul] nostru, acest Eni au arătat că noi n'am avē moșii în Giurcani, pentru care pricină am tras alunce giudecală cu dânsul înainte dlrs. is[pravnicii] și după cercetare scrisorilor s'au dovedit că sântem și noi drepți rășăși de pe bătrânul Toderașcu. După care socoteală și cercetare dovez[ilor] Iani Focșa ni-au dat scrisoare la mână noastră ca să ne stăpănim și noi parte noastră, dar la vreme când împărțim venitul moșii, Iani Focșa nu vrea să ne de driaplă parte noastră, ce moșia o faci pe 4 bătrâni și în parte dejma în 4 părți și apoi dentracē a 4 parte încă ne mai popreșli pe giumătate. Pentru care strâmbătate ne rugăm Mării tale să ne să dea o luminată carte Mării tale către dlor is[pravnicii], ca de iznoavă să facă certare, atât scrisorilor căl și altor dovezi, ca să să dovedească cu ce pricină în parte ei venitul moșiei în 4 părți și cu ce mai tragi pe giumătate den a patra parte a noastră ce ni-au dat-o ei, și după cercetare dlor sale, să ne aflăm dreptate noastră și precum a fi mila Marii tale. Robii mării tale Ghiorghei, ficior Nichitii i Gligori Țarălungi mazili i preot Ion și alii rășăși, strănepoii lui Toderașcu den [înul Tulovii.

Originalul la d-l M. Focșa, Florești-Tulova.

T. Pamfile

456.

1845 Decembrie 8.

Mărturia lui Vasile Grosu pasnic și Mihălache Șchiopu vornic de sat Lăfășli pentru polcovnicul Toader Grosu ce avea să ia bani dintr'o socoteală de vin de la Gheorghe a Diaconiței. La cerere Gheorghe a sărit la dânsul cu asprul.

Pecetea Lăfăștilor, Tulova.

T. Pamfile

457.

1896. Sept.

Principalele-unite.

Adeverință.

Districtu Bolășăni, plasa Târgului. Județii sa[tului] Călugăreni. I s'a dat această adeverință înfățișătorului Gheorghe Șarban spre

căutarea unui cal boeresc a dumisale Costin Ciolacu. la păr dereș, înfîrat pî spată dinainte, mușcătură di lup înapoi la picioru stîng. Și fiind drept a arătatului di sus, i s'a pus pecetea satului și iscăliturile cuvinile.

1869, Săctemvre 5.

A. Saint-Georges

458.

S'a publicat aici, p. 286.

INSEMNĂRI

187.

Din «Condica de casă» a Mitropolitului Neofil I Cretanul (1738-1754).

Viile sfintei Mitropolii care le-au măsurat Iosif ispravnicul și s'au găsit la fieșlecare vie pogoane cum arată:

1. Vile dela Scăiani, dela Ancuța fata popii Vladului.	
Cea de sus	pogoane 7. pol—
Cea de jos	» 7. pol—
2. Viile dela Pleașa	» 8.—
3. Viile dela Orlea	» 8.—
4. Viile dela Poștea	» 8.—
5. Viile ot Corlăteasca	» 7.—
6. Viile ot Scheaul	» 13.—
7. Viile ot Chiriazzi	» 7. pol—
8. Viile ot Valea-largă	» 7.—
9. Viile ot Șărbani	» 7. pol—
10. Viile ot Loloteșli ot popa lane	prj. 19. pol—
11. Viile ot Slomn	» 12. pol—
12. Viile ot Staico	» 12.—
13. Viile ot Brad	» 18. pol—
14. Viile ot Valea-Gardului	» 7. pol—

188.

Catastih de toate lucrurile mișcătoare și nemișcătoare ale sfintei Mitropolii Târgoviște, care s'au dat în seama cuviosului dicheu Chir Cozma, pe care l-am făcut dicheul. 1 Mai leat 7248.

Odăjdiile.

- 1 sfiță neagra-vearde de frînghie, căplușilă cu bogasiu.
- 1 masă de basmă pă pristol.
- 1 sfiță alagea galbenă cu singli roșiu vârgal.

- 1 sfilă de cit.
- 1 slihar frânghie mohoril.
- 1 slihar hataia galben cu flori.
- 1 epitrafir de serasir alb cu 15 nasturi de fir și cu 4 ciucuri de sârmă.
- 1 orariu de frânghie roșu.
- 1 sfilă de caftan.
- 1 slihar de bogasiu alb.
- 1 epitrahir roșiu de atlaz cu 6 nasturi de argint, cu singif împrejur.
- 1 antimis de la părintele Teodosie.
- 1 sfilă hataiu roșiu.
- 1 sfilă bogasiu roșiu.
- 1 sfilă alagea de mătase.
- 1 slihar de dimie neagră-verde.
- 1 slihar de hataiu galben.
- 4 poale de icoane i trei dveri de lăudan albastre, cu flori albe cu singif de atlaz roșiu.
- 1 floricică de aur, chipul crucii, bătuță cu mărgăritariu mărunțel, grăunțe 115.
- 1 poias de atlaz verde cu singif ghiurghiuliu.
- 1 dveră de sandal cu singif de bogasiu.
- 1 dveră de coferie roșie cu singif de atlaz verde.
- 1 poală hataiu cu singif de atlaz albastru la iconostas.
- 1 salbă de mărgăritariu grăunțe 218 leșăsc și ughi 7 trimisă de Brâncoveanul.
- 1 bedearniță de frânghie mohorită.

C. N. Mateescu

189—91.

Intr'un Ceaslov, tipărit la Mănăstirea Neamțului în 1835, aflător în biserica din Dădești-Iași:

La 24 ghenar 840 joi sara la 2 ceasuri turcești au fulgerat și au dăltunat ; spre șliință am însămnat.

La 1844 sept. 4 s'au săvârșit din vieață fiica noastră Rucsăndița și s'au înmormântat la biserica sf. Ierarh Necolai din Târg. frumos.

La 1856 iunie 1 am făcut gardul al doile din nou a casălor mele în Târg frumos.

192.

Intr. Prolog, adică adunare în scurt din viețile sfinților, tipărit cu litere chirilice în Mănăstirea Neamțului la 1855, tot din biserica dela Dădești:

Această carte numită prolog vieții sfinților părinți pe trei luni, martie, april și mai, s'au dat la biserica cu hramul sfântului Ierarh Necolai de pe moșia Dădeștii de sfinția sa monahul Pavnutie spre veșnica pomenire.

Artur Gorovei

INSCRIPTII

54.

Pe o strană din biserica dela Dădești, lângă Târgul-Frumos (jud. Iași):

Să se știe de când s'au făcut această sfântă biserică din nou 1826 mart 1.

55.

În satul Horodiștea, comuna Colnari, jud. Iași, s'a desființat biserica veche de lemn, și tot materialul s'a irosit. D-l Petru Văsescu, administratorul plășii, a decalcat următoarea inscripție de pe o grindină, care s'a distrus și aceea:

Să se știe de când s'au făcut biserică la 722).

Artur Gorovei

C R O N I C A

N. Iorga : Legăturile Românilor cu Rușii apuseni și cu teritoriul zis „ucrainic”. După ce se arată că nici un isvor mai vechiu nu pomeneste despre o „Ucraină” distinctă ca teritoriu, populațiune și firește ca organizațiune politică, după ce arată că nu poate fi vorba decât de o *craină*, o *marcă*, un *finut de pavăză la hotar*, atârănând de Litvania unită cu Polonia, după 1570, d-l Iorga spulberă afirmațiunile profesorului liovean M. Hrușevski care a scris în 1906 înfăiul volum în limba germană: Istoria popoarelor ucrainiene (rutene), tezisul, plin de contradicții și... bulgăresc în expunere. Nefiind o Ucraină și un popor sau popoare ucrainiene, au fost și sunt slavi apuseni, *ortodocși*, pe cari Românii i-au înrăurit bisericește și i-au ajutat politicește în luptele lor împotriva feodalilor litvanieni. Din mijlocul lor s'a ridicat într'adevăr un „stat”, al Cazacilor, sub *Bogdan Hmelnîțchi*. Cazacii erau și mai înalte, — o adunătură de

oameni cari nu se supun nimănuia, fiind strânși dintre Muscali, Valachi și supuși de-ai noștri (zice regele polon la 1577) osândiți la moarte"; au avut conducători pe Dimitrie Vișnieviețchi, coborător din Stefan cel Mare al nostru, socotit ca adevărat Moșlenilor dinastic, pe Timuș Ieciorul lui Bogdan și ginerile lui Vasile-Vodă Lupu, pe însuș Duca-Vodă al Moldovei după împărțirea Cazacilor între Ruși și Turci, și pe un Mazeppa care se înmormântă într-o biserică gălățeană, și cu care „statul” căzăcesc, lipsit de unitatea etnică, pierе pentru todeauna, fără moștenirea pe care zadarnic o caută Rutenii, pleavă galițiană, pe care Austriacii au educat-o în cadrele politice speciale.

Alex. Lăpedatu : *Documente și lămuriri istorice cu privire la desfacerea proprietăților moldovene de peste Prut după pierderea Basarabiei* (16/28 Maiu 1812—2 14 Ianuarie 1814). Unul din articolele tratatului de pace din 16/28 Maiu, prin care Moldova de peste Prut trecea în mână rusească, hotărî ca după un an și jumătate, nu-i mai este nimănui îngăduiul a slăpăni moșii pe amândouă laturile Prutului,—una otomană: Moldova spintecată, și altă împărătească: Basarabia. Primejdia o înfățișează boerii și Domnul din punctul de privire al indesulării lașului cu cele de nevoie ce veniau de peste Prut. Boerii îndeosebi simțiau durerea toată în suflet, în neputința de a-și afla în grabă schimbători, ca și în slaba nădejde a unor întoarceri de vremuri. Alătea căi cercate rămân fără folos și la stărsit granița s'a închis hotărîtor, cu vânzări bune, cu schimburi bune, dar și cu alătea vânzări și schimburi cari glăsuiau altfel de cît „cele adevărate scrisori ce s'au alcătuit în taină” „numai pentru ca să se arate supunere la poruncile date pentru desfacerile după trataturi”.

Urmează 28 de documente sprijinitoare ale acestei dureroase chesliuni.

D-r Onisifor Ghibu : *Din istoria literaturii didactice românești. II. Abecedarele din Transilvania.* În încheiere, autorul constată un regres necurmal dela 1848 încoace; chiar față de întâiul Abecedar din 1828 al lui Gr. Pleșoianu. S'a sacrificat „fondul larg de idei de dragul anumitor cerințe didactice” cari nici ele nu se pot pune la înălțimea altor literaturi didactice.

C. S. Mironescu : *Mănăstirea Adam (jud. Tulova). Observări geografice, etnografice și antropogeografice. Cu o hartă colorată și un tablou.* În separatul scos din Anuarul de geografie și antropogeografie, harla lipsește. Cuprinsul lucrării nu vorbește despre Mănăstirea Adam, ci de regiunea mănăstirii Adam, după actele, ce se păstrează în Arhivele statului. Multă poezie, ceva laudă pentru sine și pentru profesorul nostru „S. Mehedinți” (sic) și de sigur multe greșeli, la citirea vechilor acte de oare ce se scrie al Milești pentru ot Milești și în pădurea Merejui pentru în pădure meree (în pădurea mare, nemărginită, virgină). Subiecte ca acestea, complexe, cer o muncă îndelungată, migăloasă și-o foarte mare cumințenie în întocmire.

Arhiva Dobrogi, Revista Societății pentru cercetarea și studierea Dobrogi, din care a apărut vol. I sub îngrijirea d-lui Const. Moisil, între altele, cuprinde câteva descrieri de călătorii în Dobrogea și o monografie completă, datorită d-lui Moisil, privitoare la numismatica Dobrogi.

T. Pamfile.

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințe pentru D. Dr. *Em. Elefterescu* București, 5 lei. D. C. *Giurescu*, București, 6 lei. D. Al. *Giurgea*. Rădeana — Bacău, 5 lei. D. *Căpit. V. Slătescu*, Bârlad 5. lei. D-na *Maican*, Galați 5 lei.

(urmează)

T. CODRESCU

Revistă Istorică scrisă de Gh. Ghibănescu An. I, no. 10 pe Iulie 1916 cuprinde : Documente slavo române, Inscripții, Manuscripte, Notițe de pe cărți, Spițe de neam, Recensii, Bibliografie.
Adm. Iași, Str. Rafa'il I.

Prin Adminisirația Revistei «Miron Costin», Bârlad, str. Corbului, se pot dobândi următoarele :

Revista «*Miron Costin*» an. I (lipsă no. 1) 3.—

Revista «*Miron Costin*» an. II 6.—

Revista «*Miron Costin*» an. III (lipsă no. 3 și 7) 6.—

Revista «*Miron Costin*» an. IV 6.—

T. Pamfile, Povestire pe scurt despre Neamul românesc 0.20

„ „ Sibile și Filosofi in Literatua și Iconografia românească 0.40

T. Pamfile și V. Nicolau, Insemnări cu priviri la moșia, satul și biserica dela Strâmba. 0.50

„ „ „ Insemnări cu privire la așezarea preistorică dela Strâmbă. 0.30

=====

BULETINUL SOCIETĂȚII NUMISMATICE ROMÂNE, an. XIII, No. 27, Ianuarie — Martie 1916, cuprinde : M. C. Sufzu, Monetele regilor sciți din Dobrogea. Regele Tanusa (cu 4 figuri). Const. Moisil, Monete și podoabe dela sfârșitul veacului a XV-lea (Tezaurul din Țifești-Putna) (cu 4 fig. și un lab.) G. Murgoci, Medalia Dr. C. Istrati (cu un lab.) W. Knechtel, Orașul Istros și importanța lui monetară. Const. Moisil, Monete și lesaure monetare. C. M., Bătălia din Codrîi Cosminului și moneda polonă. G. S. Becheanu, Complectări la catalogul medaliilor românești. Decret regal pentru recunoașterea Societății ca persoană morală. Dare de samă despre mersul societății in 1915.

Redacția : Calea Victoriei 135, București. 2 lei 50. b.

BIBLIOGRAFIE : N. Iorga, *O luptă literară*, Articole din «Sămănătorul» vol. II. Văleni de munte. 1916, 344 pp. 2 lei 5 b
Pr. D. Furtună, Cuvânt la intrarea in parohie, Vălenii de munte 1916, 12 pp.

Adrian Gavruta

Poșta

ION CREANGĂ

bulăre. — Anul IX. No. 7 pe Iulie 1916, cuprinde :

M. Lupescu. — Scrierile din Bucovina.

T. Pamfile. — Spicuri din trecut (XXI-XXXIV).

M. Munteanu. — Interjecții.

Dobre Ștefănescu. — Colinde.

V. Moșiu. — Povestiri și legende.

A. Moșel. — Arestia A. Moșel, pr. Fl. A. Drăghici. — Uraji și farmece.

T. Pamfile. Dobre Ștefănescu. C. Geoprescu-Munteanu. — Cântec.

A. Moșel. I. M. Popescu. pr. D. Futunaș. G. Boghin. D. Ursică. M. Munteanu. V. G. Bel-

die. pr. M. V. Hoborodă. T. Pamfile. — Glume, jăli, tacale.

I. P. — Cronică.

IBRĂRIUNE. — Fântână în băli de munte.

DR. ONISFOR CHIRU

Din Istoria literaturii didactice românești

I. Bucovanele. — M. Abecedarile din Transilvania

Anal. Acad. Rom. Ser. II. Tom. XXVIII. Mem. Sec. Lit.

136 pp. 2 lei

M. C. SUTU

Contribuțiunea numismatică

la

Istoria Antică a României transilvane

Anal. Acad. Rom. Ser. II. Tom. XXVIII. Mem. Sec. Lit. cu

3 stampe și 1 figură.

50 bani

9 pp.

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

CUPRINSUL

- OBIECTE DE PORCELAN —Dionisie Olinescu.
 UN MANUSCRIPȚ SCRIS DE DASCALUL NECULAI
 POPA DUMITRU DUMA.—C. N. Mateșcu.
 LOTĂRIA ÎN TRECUȚ.—Alexandru A. Vasilescu.
 DOCUMENTE.—N. Apostol, G. Florescu, U. C. Nicolau,
 T. Pamfile, A. Saint-Georges, Ec. U. Ursăcescu.
 INSCRIȚII.—Pr. D. Furtună.
 INSEMNĂRI.—Artur Gorovei, Pr. D. Furtună, A. Saint-
 Georges.
 ILUSTRAȚIUNE.—Vechia Curte Domnească din Iași.

Redacția și Administrația :

BĂRLAD

Strada Corbului.

EXEMPLARUL :

În țară 40 de bani
 În străinătate . . . 50 „ „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei
 În străinătate 6 „

— Un număr vechiu, 50 de bani —

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI. C. D. LUPĂȘCU

INTEMEETORI: EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, S-LI. T. CAMPEANU. I. CHRISOVELONI, ALEX. ECSARIU, A. GHEORGHIU, H. GHERGHELY, W. KAMINSCHI, C. D. LUPĂȘCU, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU. ZOE V. NICOLAU, T. PAMFILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES, EMILIA STROICI, N. I. STROICI, G. TUTOVEANU.

Dela oamenii buni așteptăm

A B O N A M E N T U L

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația : Bârlad, str. Corbului.

Rugăm pe iubiții noștri colaboratori ca de câte ori este cu putință să ne trimită și documentele originale, recomandat, și tot astfel le vor avea îndată îndărăt. Voim, urmându-se astfel, să facem și o colecție de inițiale, peceți și iscălituri, și poate că chiar de copii fotografice.

Reducția

Bârlad, str. Corbului

Revistă Istorică, II, 3—6 (Marț—Iunie 1916)

I. T. G. Bulat, Incă ceva asupra lui Iacob Heraclide Despotul.—Ioan C. Filitti, O lămurire despre schitul Barbu (Buzău).—Gheorghe I. Brătianu, O oaste moldovenească acum trei veacuri.—N. Iorga, Rusvecii în Bucovina; «Domnul Enachie Barbălată».—Pr. C. Bobulescu, o carte necunoscută. —II. Documente, III. Dări de seamă. IV. Cronică.

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția și Administrația:
Bârlad. Strada Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară 5 lei
In străinătate 6 lei

OBIECTE DE PORCELAN

Porcelanul e o creațiune chineză, care în vechime a fost introdus în Persia și în Egipt, iar în vremea lui Cesar, după cum ni spune Pliniu, din Alesandria în Italia. De fapt însă, Portughezii l'au traficât de biă în secolul al 16-le ca marfă comercială în Europa, sub numele de «porcellana», pe care apoi Olandezii l'au

Vechea Curte Domnească din Iași.

respândit în toată Europa. Curțile europene întrebuințează vasele de porcelan pentru frumuseța lor ca decorațiuni în bufetele și în saloanele lor. Pe atunci eră și obiceiul foarte respândit, ca farfuriile, ceștile, canele și altele vase de menaj, de aur, de argint și de majolica sau faianță să fie expuse în bufetele și în saloanele de recreare ale curților domnitorilor și ale aristocrațiilor.

Porcelanul a fost introdus și în Moldova și avem știri precise de la archidiaconul Paul de Alepo. El vizitând curtea lui Vasile Lupul Vodă din Iași între 1650 și 1660 povestește că la banchet se aflau lângă Vasile Vodă pe un scaun acoperit cu alb, mai multe șiruri de cupe de sticlă și păhăruțe de argint și de porcelan, (Călătoria archidiaconului Paul de Alepo. în Arhiva istorică a României. t. II. no. 310, f. 66). La serbătoarea crucei, archidiaconul Paul de Alepo spune, că în Moldova preoții nu se grupează în corpore în jurul crucei ci numai asistă la punerea ei pe un vas de porcelan, ce-l așează pe o masă plecată și apoi se închină unul după altul, în modul pentru duminica icoanelor (ib. f. 81). Așa dară în secolul al 17-lea vasele de porcelan erau deja introduse la curtea moldovinească și e probabil, că obiceiul de a întrebuința vasele de menaj ca decorațiune a bufetului era cu-

noscut și la curtea bogalașului Vasile Lupu Vodă. Asta ni adevăresc și obiectele arheologice scoase din ruinele cetăței din Suceava în Bucovina, de sigur din vremea când curtea moldovenească princiară nu se mutase la Iași. În molozul înalt de câțiva metri din partea de nord a cetăței de pe gârla pârâului s'au găsit diferite cioburi de oale și de alte vase de porcelan, din cari unele erau și cu ornamente în colorii. (Cetatea Sucevei de Romstorfer, trad. de Lăpădatu A. f. 81).

Despre porcelanul din Tara-Românească nu ne putem pronunța, lipsindu-ne cu desăvârșire ori ce date.

Pe la începutul secolului al 18-le, farmacistul Bottger descoperă secretul fabricației porcelanului chinezesc și în anul 1713 se înființează la Meissen în Germania prima fabrică de porcelan, cărei urmează la 1718 fabrica de la Viena înființată de Paquier, la 1720 fabrica de la Veneția și la 1753 fabrica renumită de azi din Sèvres. Fabricile acestea europenează formele chineze, amestecându-le cu elementele barocului și rococului, dar florile chinezești se mențin mai departe, până ce sunt înlocuite de flora europeană, la care însă se păstrează tratamentul suprafacial chinez al florilor. Porcelanul se răspândește acum la toate popoarele Europei. Decorațiunile cu plăcile și vasele de porcelan înlocuesc decorațiunile cu majolica și faianța și devin generale.

De pe vremea asta dătează și camera de porcelan Dubski din muzeul austriac din Viena, care ni dă o idee despre avântul ce-l luase acest sistem de decorațiuni. Această cameră a fost aranjată la Brun pe la sfârșitul secolului al 18-le de către generalul austriac contele Csobor. Aici găsim pahare, cești, ghirlande de talere și vase mici de porcelan de asupra fereștilor și ușilor și la camin cum și plăci de porcelan de diferite forme și mărimi, încrustate în cadrele de lemn ale tablourilor și ale fereștrilor. Pe o placă e pictată și emblema familiei Piatti. Mai târziu la 1814, pictorul vienez Schufried zugrăvește fațada Curții Domnești din Iași pe o placă lunguiață de porcelan, pe vremea când Scarlat Calimach Vodă, strămoșul contimporanului posesor al acestei plăci își avea reședință în acest palat. Probabil, că această placă de porcelan făcea parte împreună cu alte obiecte de porcelan din decorațiunea unui salon din curtea princiară din Moldova. Pe partea ei superioară se află înfipte două șnururi sau sârme, spre a fi prinse de părele sau de o mobilă. Pe placă, Curtea Domnească din Iași se află reprodușă în tundul unei curți vaste pe care se mișcă un detașament de căvalerie.

Porcelarul din fabrica vieneză era remarcabil prin delicateța reliefurilor sale, acoperite cu aur, platină și un email cenușiu. Viena furniza cu porcelan Rusia și tot orientul, fabricând pentru Turci ceștile cele mici de cafea, mult apreciate de ei. Picturile de pe porcelanul vienez erau asemenea mult apreciate și un serviciu de masă de porcelan, pe care era pictată, înlocuind ca Curtea moldovenească din Iași, en grisaille o bătălie a Austriacilor cu Turcii, a fost vândut la Viena lui Strassberg—Hill (Marryat, Histoire de poteries, faïences et porcelaines, t. II. f. 128.

Dionisie Olinescu

UN MANUSCRIPT SCRIS DE DASCĂLUL NECULAI POPA DUMITRU DUMA.

În 4°. Foi 379. Din veacul al XVIII (1771—1779) Scrisoare cîrlică frumoasă, întreg manuscrisul de aceeași mână. Traducător și scriitor fiind dascălul Neculai (Popa) Dumitru Duma.

Titlurile și inițialele aproape în general cu roșu.

Legătura veche cu carton și piele. Cuprinde următoarele scrieri, ale căror titluri le dau în întregime :

1. A treia parte pentru mântuirea păcătoșilor, care iasle din ceale preste fire minuni ale prea sfintei născătoare de Dumnezeu, puține oare care, scoase den mulți dascăli, spre folosul de obște neamului creștinesc.

(Cuprinde un număr de 69-minuni ; iară la sfârșitul lor se află însemnarea : Sfârșitul minunilor Maicii Preceștii, 1771 fev. 22)

2. Întâmplările ce s'ar fi grăit din sfânta scriptură împotriva. Sunt niște antilogii, adică părute contraziceri ce ar exista în cărțile sf. scripturi. E cea mai veche încercare de acest fel, ce se cunoaște în românește.

3. Câteva pilde frumoase.

4. Oare care cunoștințe dela filosofii vechi pentru firea și obiceiurile năravurilor oare cărora jivini, adunate de preaînțeleptul întru arhieriei Chir Damaschin Studitul (s'a publicat aceasă traducere în revista «Ion Creangă», anul VIII și IX, supl. titlul: Un Fisiolog românesc din veacul al 18-lea..

5. Esopia a prea mândrului Esop (conține viața lui Esop și 128 fabule cu pildele lor. Din aceasă interesantă traducere originală, vom publica câteva fabule¹ în revista «Ion Creangă»)

¹ Poate că, după rugămintele frumoasă, chiar toate (Redacția).

6. Izvoadele de scrisori. *De pildă*: Cum se scrie patriarhului Ierusalimului; Cum să scrie la Vlădica de aici ce iaste rânduit; Cum să scrie diiața, ș. a.

7. Istoria Țării-Rumânești dela anul 1769, (o variantă puțin schimbată a poemei cuprinse în manuscrisul no. 1319 din biblioteca Academiei. Cuprinde 333 versuri).

8. Intrebări și răspunsuri.

9. Descoperirea sfintei și dumnezeieștii lilurghii, ce s'au descoperit limbilor din dîmnezeasca strălucire, precum scrie Băroniile.

10. Glumele lui Ierocleos filosoful. *În sfârșitul acelei bucăți se află complectă și deplin lămurită însemnarea autorului care spune*: Acoastă carte iaste scrisă de mîna mea. 1779 Mai 9. D. Neculai Pop Dumitru Duma.

11. Istoria lui Iordache Stravrache, biv vel spatari al Țării-Rumânești. (Această istorie, care cuprinde descrierea morții Iragice a acestui spatari, întâmplată la 1765, Duma a scris-o după o traducere făcînd din grecește de un oarecare Hagi Stahie, fiul lui Hagi Constandin Malahie sau Malaxie. Traducerea acesteia cuprinde în manuscrisul lui Duma 270 de versuri.

Am dat însemnările de mai sus despre acest manuscris mai mult spre a alunge atențiunea asupra autorului, Neculai Duma.

Oare nu va fi acesta vreun frate încă neștiut a lui Radu Dima, despre care vorbește D-l Lăpădatu în broșura: Doi cărțurari brașoveni?

C. N. Mateescu

LOTĂRIA ÎN TRECUT.

Lotăria, dela care mulți oameni speră astăzi un câștig căl mai mare, care să le asigure un trai fericit, era în trecut un mijloc de a obține un câștig mai limpid și mai mare dela vreun imobil, obiect de valoare ș. a.

Între actele familiei Glogoveanu se găsesc multe bilete de lotărie. Două dintre aceste bilete mi-au fost dăruite de d-na Maria Glogoveanu. Și de oarece aceste bilete de lotărie au și ele importanța lor pentru studiul istoriei sociale și economice, cred că este necesar a fi cunoscute.

I.

No. 1285.

Lotăria.

O casă din orașul Craiovei a mai jos însemnatului se pune la lot drept No. 2000, No. câte un galben împărătesc. Calitățile ei

sânt acestea : casa se află pã Podul cel Mare al uliței Popovei, este zidită după arhiteclura nuaă, cu un rând, având cinci încăperi, i cãmără și umblători și pimnișă mare de zid bolitã. pã loc moșlenesc, lãrgimea locului de stãnžini 25 și lungimea peste 60 stãnžini, cu grãdinã din dos.

Indalã ce sã vor împlini No. sã va atrage lotul în ființa cinsti-tului Maghistrat al orașului Craiovei. Persoanelor ce vor lua câte zece bilețuri sã va da câte unul gratis.

Grigore Lăceanul 1837 Sept[em]vrie[.]

II.

No. 4250, Adecã patru mii dooã sute cin[ci]zeci.

Lotãrie.

Arenda pe șase ani a moșii Sălãtrucul din sud¹ Argeș, a sfintei Mitropolii ce este datã pe seama dumnealui marelui Logofãt al Dreplãșii Alesandru Filipescu pe mai mulți ani cu arendã, i o argințãrie de 24 servițuri, i o tabachere de aur cu brileanturi, sã pun la lot, drept numere 7500, Numãrul câte doi galbeni împãrãtești unul, care aceste lucruri, sã vor câștiga de trei persoane însã :

Lotul 1-iu. va câștiga arenda moșii pe ani șase, pentru care, de loc sã va da în stãpãnire prin hãrlii formalã.

Lotul al 2-lea, va câștiga argințãria.

Lotul al 3-lea, va câștiga tabacherea.

Iar tragerea sa va fi în București prin șlirea cinstitei Agli, însã după împãrșirea bilețurilor.

(ss). Ghilorghe Vitara

B. M.

Alexandru A. Vasilescu.

D O C U M E N T E

459.

1642 Iunie 20, Iași.

Sureț scos de pe sãrbie pe moldovenie, 1782 Mai 28.

Noi Vasilie Voevod cu mila lui Dumnezãu domn pãmântului Moldovei. Iatã c'au venit innaintea noastrã și innaintea boerilor nostri celor mari și celor mici ai Moldovei Elința giupãneasa ce au fost după Dumitrachi cãmãrașul care este acmũ după sluga

¹ Județ.

noastră boerlu Boju căpitan și au arătat înaintea noastră un zapis¹ de la Isacu și Lupul ot Rădăuși, Brăladu și Ion Andreeșu Soltuz și 12 pargari și dela Dănga Vântul negușilor și Apostol Golanu și Micro și Crăciun negușilor și de la mulți oameni buni negușilor, scriindu cum că au venit înaintea lor Ursul Varlicu de a lui bună voe, de nimenia silitu, nici asupritu, care ș-au vândut a sa dreaptă ocină și moșie și cumpărătură satul Spătăreștii ce este în ținutul Tulovei cu iazu de moară care lasă pe apa satului, cu locu de fânăță și cu locu de prisacă și cu tot venitul. Aceste au vândut Elinții giupănesei lui Boju căpitanu dreptu o sută doaze galbeni ungurești. Iară Ursului Vornicu ce au fost vornicu iarăși l-au fostu lui cumpărătură da la Andronache Cămlăraș, că vândusă un [flu?] a Ursului Varlicu anume Toderu. Și s'au sculat Elința giupăneasa lui Boju Căpitanu și au plătit banii aceia deplin în mâinile Ursului Vornicu, 120 galbeni ungurești. Ci noi văzându acel zapisu de la atâta oameni buni, am crezut încă și de la noi am datu și am întărit Elinții giupănesei boierului nostru lui Boju Căpitanu acel mai sus zis satu Spătăreștii cu locu de moară pe apa satului, cu locu de fânăță și cu loc de prisacă, ca să fie lor de la Domnie mea dreaptă ocină și cumpărătură urică și întăritură, lor și feciorilor lor cu tot venitul nemișcat nici o dată în veci și alful să nu se amestice peste această carte. Sângur Domnul au poroncit. S'au scris în Iași 7150 luni 20 zile. S'au scos de mine Protolereu Gavrilă Strilnitchii și escarhu ot Mitropolie.

A. Saint-Georges

460.

1712 Iunie 15.

Io Neculai Alexandru Voivod boj. milostiv gospodarul zăml Moldoscol. Dat-am carte domniei mele boierului nostru dumisali lui Solomon Brăescu biv. vel medelnicer și pe cine va trimeti dumnealui să fie volnicu cu carte domniei mele a lua dijmă de pe a dumisali drepte moșii la sat la Milești și la Otești ce-s la ținut. Putni și la Medeleni de la ținut. Tecuciului, din toate ci s'ar afla pe aceli moșii a dumisali, cari moșii au fost a vor[ni]c[ului] Boului și acum le stăpânești dumlui. Deci să aibă a lua de a zăce din până, din fânăță, din grădini, din tiutiu și din tot locul cu tot venitul ori ci s'ar afla pe aceli drepte moșii ce mai sus scrie. Iar de ar ave cineva a răspunde ceva să-ș aducă

¹ A se vedea acest zapis în *Miron «Costin»* I, pp. 3-5; a se confrunta și numele de persoane.

dresăli aice la divanul Domniei meli, să stê fașă. Și nime să nu culeze a sta-împotriva cărfii Domniei meli. Această scriem.

U Ias, let 7220 Iuni 15.

L. p. d. Vel. logf

Copie încredințată la 1821 Febr. 18 de Sturza vel logf.

A. Saint-Georges.

461.

1762 Iulie 2.

Adecă eu Costachi i Vasile, feciori lui Ion Focși, nepoți lui Antohie Focșe, dat-am adevărat și încredințat zapes[ul] nostru la mâna dumsale vărului Ene Focși, feciorul [lui] Toder Focșă nepot Sătratului, strănepot lui Grozavu, de nime săliți, nece asupriți ce de a noastră bună voe noastră, am dat și am vândut parte noastră de moșie din satul din Giurcani ce am avulu de la moșul nostru Antohi Focșă, ce au avut-o de cumpărături de la frați lui, feciori Arifoni[i], și de la Sătratul săt (=sân) Focșe, cu zapisă, i de la Constandin, frate-s[ă]lu, tot cu zapesu, care și zapisăle de cumpărătură ia le-m datu, dreptu cinzăce tri lei, 40 bani. Și acești bani i-am luat deplinu în mânele noastre. Am datu și am vândutu a noastră d[r]eptă ocină și moșie din satu Giurcani cu vad de moară în Ilanu i câmpu, ca-s fi[e] dumsale dreptă ocină și moșie și copiilor și nepoților dumsale în veciu. Și cine s'ar mai săculă din nemul nostru, cu noi să-și întrebe far nu cu vărul Ene. Și pentru mai mare cre[d]ință am iscălit și am pus și degelile.

Let 7270 Iuli 2.

Eu Constandin Focșă ② Eu Vasile Focșă ②

Și la această vânzare a no[ă]stră s'au tămplat și alți mulți omeni sătreini anume eu Ștefan Bahrinu ot Jăgălie, eu Costache ot Țiful, eu Toder Mălahi ot Meclești, eu irei Burla... ot Iam.

Orig. M. Focșă, Florești-Tutova.

T Pamfile

462.

1786 Martie 25.

Copie de pe o carte go[spo]ld de la Domnul Alexandru Mavrocordat Vvod. 1786 Mart 25.

Noi Alexandru Ioan Mavrocordat Vvod boi milosleiu godar zămli Moldavschie. Iubitoriule de Dumnezău și rugătoriul nostru svinție-ta chir Iacov, episcopul Romanului i credincioș boerii Domnii mele dumv. Răducanul Rosăt biv vel cămr. i lordachi Darie biv vel. pah, ispravnici de ținut Romanului sănătate. Să face și-

re svinjăi lale și dumn. că la divan înainte dumlor velițălor boeri s'au giudecat de față Varlam egumenul de la Mănăstire Agapie de la Iănul Neamțului cu Gherasăm egumenul de la mănăstire Precista de acolo din Roman, arătând egumenul Varlam cum că moșie Negreștii ce esti a mănăstirii Agapiei dată danie de Stroiciu, ce-au fost vel logf. care moșie ar fi acolo la acel Iănul al Romanului, s'ar fi înpresurând de vro patru ani încoace despre moșie Vulpășăștii a mănăstirii Precista fiind alături una cu alta, cuprinzând o bucală mare de loc, fără nici o dreptale. Pe lângă care răspunsuri ale sale, deosăbit că s'au văzut la mână egumenului Varlam și ispisoace domnești i alte scrisori pe moșie Negreștii, dar apoi au scos de au arătat și hotărnicia din veleat 1765 Mai 1, ce sânt trecuț aproape de 20 de ani, iscălită de Toader Buhuș biv vel sluger, i Coslandin Gândul biv vel sătr. hotarnici, și de un Ionița Manoli biv post. ce s'au întâmplat atunci față, prin care arată, că din porunca răpousatului Domn Grigorie Alexandru Ghica Vvod, au măsurat moșae Negreștii de au ales-o și au hotărât-o de cătră moșie Băra a lui Ionița Manoli, i de cătră moșie Vulpășăștii a mănăstirii Precista, în cari pre largu arată sămnele hotară despărțitoare între moșii. După care hotarnică s'au întrebalt tot pe egumenul Varlam de trece egumenul Gherasăm cu moșie Vulpășăștii a Precistii piste sămnele hotară și să întinde să stăpânească mai mult. Și au arătat cum piste sămnele ce arată hotarnica ar fi intrând în moșie Negreștii di o cuprinde mai giumātate și cu ce dreptale nu știe, mai ales acum di vro patru ani încoace de când au prins a să lucra moșie Negreștii, să face aciaslă înpresurare, luind și toată dijma și orice venit de pe ace bucată de loc ce disparte mănăstire Precista cu nume de Vulpășăști. Apoi întrebându-să de dumlor velițăi boeri și pe egumenul Gherasăm de la mănăstire Preacesta să arali cu ce dreptali trecu în moșie Negreștii piste sămnele hotară ci să arată la hotarnica de sus pomenită și de are niscaiva scrisori sau vre o hotarnică mai vechi, cari să arali sămni pe acolo pe unde au stăpânire iarăș să le arăte: și numitul egumen au dat răspuns cum că scrisori cari răspund de moșie Vulpășăștii ari, iar hotarnică care să arăte sămne n'ar fi având, mai ales că ar fi și de curând, nu de mult rânduit egumen acolo la mănăstire Precista. Iar pentru stăpânire, așa ar fi apucat de la cei mai dinainte egumeni, pără acolo unde egumenul Varlam zice că face împresurare, mai adăogând și aciasla, cum că egumenii ce au fost la mănăstire Agapie dacă au avut vre o înpresurare la moșie Negreștii de către moșie

Vulpășăștii, pentru ce într'acei 20 ani de când esti hotarnica ace de la Toader Buhuș sulgeriul i Gândul șătr, nu ș'au căutat și au lăsat de au stăpănit cei din parte mănăstirii Precista până acolo unde au apucat și el stăpănire a moșăii Vulpășăștilor. Dar pentru aciasta au dat răspunsu Egumenul Varlam că una că Mănăstire Agapie să află departe de stare moșăii Negreștii, și al doile că au știul că n'avè să è nici un venit de pe dănsa, că nu să lucra, fiind emăș de să pâste vilele de înpregiurașilor. Pentru aceia nici om purlătoriu de grijă n'au m'ai rânduit la acè moșie, atâta că o știe că esti dreaptă moșie mănăstirii. Deci de cătră dumlor velițai boeri, așă s'au hotărât: să să facă cercelare acolo la stare moșăilor și când cu adevărat s'a dovedi că s'au făcut înpresurare moșăii Negreștii despre moșăe Vulpășăștii, să să urmeză stăpănire într'acele moșai după cum sămnele hotarnicii acestie ce au arătat egumenul Varlam, dacă egumenul de Precista nu s'a scoale allă hotarnică, mai vechi, cu cari să ste înpolriva aceștie. Și pentru aciasta scriem svințai tale episcopo și dumn. ispravnici: viind amândoi părțile acolo, să faceți cercelare ce să arată, adecă scrisorile de imbe părțile și când despre parte mănăstirii Precista n'ar avè scrisori ca acele cari că arate în sămne, atunce... să rămăe după hotarnica mănăstirii Agapie, care hotarnică, după cercelare ce veți face, de veți adevveri că este adevărată, să o încredințați și cu a svințai tale și a dumv. iscălituri. Și dacă vreunele din sămnele hotară ce să arată în hotarnică acolo unde este despărțătura între moșăe Negreștii de Vulpășăștii, să rânduiți oameni de ispravă care să margă la stare locului, să cerceteză după hotarnică și pe unde vor dovedi că au fost holară și au lipsăt, să le pue la loc unde au fost, fiind iarăși de față și egumenul de Agapie, cum și egumenul de Precista și alțai din megieși. Așijdere să cercetați și pentru venit ce va fi luat de cătră egumenul mănăstirii Presista de pe acè bucată de loc a înpresurării din moșie Negreștii cu nume de Vulpășăști, cât și ce anume, și cu mărturie svințai tale și a dumv. pre largu să avem șlire. Aceasta scriem. Lt. 1786 Mart. 25. Andrei Condicar.

Urmează îndată după actul din 1765 Ian. 15, publicat în no. trecut, pp. 290-1, acelaș caet, fața 6-8, cu care se și încheie caetul, rămânându-i apoi 8 fețe albe.

N. Apostol.

463.

1818, Mai 5.

Pre înălțate Doamne,

Jăluim înălțimei tale că în Cășătenii de joș, la gura Crasnei, ji,

nulu Fălciului au avut străbunul nostru Vasăle Roșca cunpărătură de la trei frați, de la Dafina și Irodie și Sandul ficiorii lui Turchie un bătrân. Și preutul Gregoraș Roșca ficior lui Vasălie Roșca, și au stăpănit-o în pace și Toader cu frații lui, ficiorei lui Glegoraș Roșca: cu zapis de vânzare și cu carte de stăpănit moșie de la domnul Gregorie Voevod. Și preutul Roșca Glegoraș au luat pe fata preutului Strătulat Agăriciu și așe s'au lipit cumpărătura moșii lui de Cășătene cu baștina, zăstre parte fimceii lui. Și așe își stăpâne[sc] părțile lor cu pace. Și în zăle[le] părinților noștre au eșit un Angheluță Agariciu răzeș de moșie Cășătenii vânzător de moșie Cășătenii și așe s'au dus la dlui logofătul Coslandin Grecianu și au vândut toată moșie Cășătenii de istov dsali boeriului și au luat toți banii de plin în mâna lui; și-au eșit tatăl nostru cu zapisul de vânzare [a] lui Turchie și cu carte domniască de stăpănit ca să-și aliagă cumpărăturile părțile sale și Agăriciu ca să nu ăi boeriul banii înapoi au giurat cu sufletul său cum că acel zapis a lui Turchie n'are parte de moșie în Cășăteni și după ce au jurat Angheluță că n'are moșie în Cășăteni i s'au luat carte de stăpănit de cătră boeriu și zapisul de vânzare cari sânt la boeriu și astăzi cu cuvânt că de să va găsi Turche că are parte de moșie în Cășăteni. Angheluță Agăriciu va răspunde loc pentru loc; și așe s'au lipsit părinții noștri din stăpânire moșii Cășătenii până acmu. Iar de acum în schimbul ce au făcut cu dlui Aga Alecu Grecianu s'au găsit cu dovadă că Turchie au fost un bătrân de Cășăteni Buznesc din Bogza logofăt. Milostiv Doamne, ne rugăm înălțimii tale ca să ni se dee loc pentru locu de la ficiorii vânzătorului fiindcă ei acmu au fost și vânzători și stăpânitori; ne stăpănesc locul nostru în lărie[a] lor; să fie porunca înălțimii tale cătră dlui Aga Alecu Grecianu să iasă cu zapisul de vânzare moșii Cășătenii a lui Turchie și cu carte gospod de stăpănit ca să ne putem afla dreptate[a] noastră la luminat divan. Și mari pomană a rămâne înălțimii tale.

Smerit rugător cătră Dumnezeu, Preutul Iancul, Neculce Dascalul, Enache Dascalul, Ion Dascalul, Sava Buhăescul din satul Curteni ținutu Fălciului.

Dumisali vel vornicului de aprozi spre cercetare. Dlor veliților boeri să se pue la cale. 1818 Mai 5.

Originalul în colecția mea. Dolhești-Fălciu.

Pr. Ec. V. Ursăcescu

464

1820, Oct. 12.

Pre înălțate Doamne,

La ținut. Putnii am o gimătate de moșie Medelenii și o a patra parte din moșie Oleștii, carile li clironomisăsc de pe Ștefan Tomșa Vvoda și de pe Ștefan Boul vornic și de pe spatar Darie, carile imi sânt date cu împărțală și scrisori. Și din întâmplările vremilor și depărtare, de câțeva vreme au rămas de le stăpânesc alle niamuri și răzăși ce mai sânt în aceste moșăi. Pentru care mă rog înălțimii tale ca prin cercetare dums. vel. logf. să mi să sloboadă o carte a înălțimii tale de stăpânire și de slăj vor ivi cineva din răzășii sau din niamul meu a răspunde, să vie la divan ca să să judece. Și vecinică pomenire va rămâne înălțimii tale.

A înălțimii tale pre plecată slugă. Toader Sămgiorz medelnicer ținut. Suceveji.

Pe verso:

No. 13289. Dumneta vel logf să cercetezi jalba aceasta și să faci arătare domnii meli. *Isăditura n-citeață.* 1820 Oct. 12.

Io Mihail Grigore Suțu Vvod, cu mila lui Dumnezeu domn țării Moldaviei. Cinst. credincioșii boerii domniei meli duvs. ispravnici ținut. Tecuciu (*sic*) sănătate. Veți înțelege din jalobă arătare și cerire ce face medelnicer Toader Sămgiorz pentru părțile ce ar fi având în moșiile Medelenii și Oleștii de la acel ținut. Deci se scrie dv. să-l înfățoșați cu toate acele niamuri ale sale și răzăș de numitele moșii și să le cercetați toate scrisorile ce să vor arăta despre fiește care și pe părțile ce după scrisori vor fi drepte a sale. să-l puneți în stăpânire acelor părți. Iar când vreunii din niamuri și răzăș vor ave mai mult înprotrivă a răspunde, atunci cu mărturie dv. de cercetare ce veți da, să-i sorociți ca să vie la divan.

Vel logf.

1820 Octv. 19.

A. Saint-Georges

465.

Copia di pi pitacu domnescu.

Comis Pavele Cerchez,

Iată ță slăj triimeti copia di pi jalobili atât a poroșnicului Enachi Borș, cum și al răzășilor din moșăia Obârșăanii. pentru cari ță-s scrii cu hotărări: di sânt aceste după cum jăluesc, fără ce mai mică adăogire di vorbă, să te învoești cu jăluitorii și lăsându-i în pace ca-s nu mai jăluiască. căci cu hotărare itu scriu că

di nu te-i puni la cali și să vor afla aceste cel mai mic lucru adivărat, să știi că te voiu pedepsă strașnic și te voiu înbrăca cu sucman și te-oî da la bir, căci eu sânt bun încredințat, că voi ciocoi, dacă vă lipiț de cineva, căutaț să vă faceți năravurile cele clocoești socolind să vă îmbunați cătră slăpăn cu cășlig fără de lege și tâlhărescu. Când eu nici ca cum nu priimescu pi fiul meu a-s folosii cu cel mai mic lucru fără dreplate, ci să-s folosască cu dreplate și cu drept lucru. Dischidi-ț dar ochii și nu te îndemna spri acestu felu di urmăriț ca-s nu cășlegi celi ci mai sus fã m pus innainte.

1828 April 16.

Celu răspuns iscălit di jălultori că au rămas în toată mulțămire. Și aceste pentru ca-s nu trimiț zapciu să te aducă aici. să-s îplinească celi ci făgăduescu.

Șt. Loc pecefi.

1833 Ghenar 14.

Inscrisul di Comesului Pavăl Cerchez ci dă poroșnicului Enachi Borș și altor răzăș că-i va împrumuta cu bani spre a-s cumpăra moșie di la răposatu de am primil să mă înfășoșez în domnescul divan și să am a da împreună cu pitacu, să am a li da poroșnicului Ianachi Borșu după judecată.

Vasăli Isac.

839 Noemvr 22.

Răvaș tutovean glumeț, de pe atunci.

V. C. Nicolau.

466.

1836, April 26.

Sfântul Duh în chip de porumbel.

Astăzi la 26 de zile ale lunii lui Aprilie anul 1836 în satul Vălsănești, Județul Argeșului, mahalaoa . . . , orașul . . . s'au botezat Florea sin Popa Drăgoiu în legea pravoslavnică a Bisericii Răsăritului, naș fiindu-i Florea Postenicu sin Arindașu din satul Vălsănești, mahalada . . . Și spre încredințare s'au dat acest înscris.

*Popa Drăgoiu sin Nicolae Popescu, sat Vălsănești.**Imprimat. Cursivul arată complectările.*

G. Florescu

467.

1846, Sept 8.

Fojațe de ispășăe a lui Pătru Popa Sandu, pentru 7 porci ai lui Moise zef Mitu, pentru stricăciunea ce au făcut în porumbu de la N. Mihai, găsindu-se stricăciune de noi supt iscăliții mai jos 5 baniți mari de ocă 40 aflându-să cu stricăciune... 3 zile și 3 nopți

În acel porumb, neputând nimene a-i scoate. Pentru care spre bun adevăr am iscălit. 846 Sept. 8.

Iscălesc Aleșii satului.

Act din Vălsănești-Argeș.

G. Florescu

468.

Fără dată.

Adecă eu preolul Vartolomei de la biserica prepodoamna Parascheva din târgu din Eși facu știre cu acest adevărat zapis al meu la mâna dsale lui Vasile Ciolan, feciorul lui Simion Ciolan nepot lui Grigori Ciolan, strănepot Anghelinii preulesii popii lui Filip, să ș[ă] știe că având eu o parte de moșie în sat în Românești, pe Bahluiu, în fân. Cărligăturii danie dela dlui Necolai Neguțătorul ginerile Sandului Neguțătorul, care parte de moșie i-au fost lui de la socru-său Sandul și Sandului i-au fost de la părintele său Adam iar lui Adam i-au fost cumpăratură de la Anghelina strămoașa lui Vasile Ciolan și cercând eu pentru această parte de moșie iar Vasile Ciolan lăgăduie toată pricina, cum că Neculaiu Neguțătorul n'ar fi avut nici o treabă la acea moșie în bătrânul Anghelinii și făcându-să mai înainte vreme ispisoc dela măriia sa vodă anume pe părțile tuturor răzășilor de Românești, au pus asupra sa Vasile Ciolan tot bătrânul Anghelinii. Și făcând și eu carte de blăstăm dela părintele Mitropolitul asupra cui ar ști și n'ar mărturisi drept pentru această parte ce-mi este mie danie și trăgându-i și la giudecată la dlui vel. logf. apoi mai pe urmă sângur Vasile Ciolan m'au priimit ca dania me să fiu partaș cu dânsul pe giumătate în bătrânul Anghelinii. Însă apoi după aciașta așa ne am așăzat și ne am tocmil să-mi plătească cu bani Vasile Ciolan parte me giumătate den bătrânul Anghelinii întreg la Vasile Ciolan după cum este scris în ispisocul Măriei sale lui Vodă. Și după tocmală ce am avut mi-au dat dat deplin plata optsprezece lei întru mâinile mele. Însă aciașta giumătate din bătrânul Angelinii care mi-au fost mie danie de la Necolai Neguțătorul, este deosebit de un giumătate de bătrân ce am eu moșie de baștină. Deci să-i fii lui Vasile Ciolan și coconilor dsale aciașta giumătate de bătrân din bătrânul Angelinii strămoași-sa driapla ocina și moșie în veci. Și aciașta tocmală s'au făcut de nainte dsale Vasile Buhăescul VI. Logofăt și la alții carii mai gios au iscălit. Și eu încă și cu mâna mea am iscălit ca să fie de credință.

Ierei Vartolomei; Grigorie s[ăn] Darie Bandul, răzăș: Ion. nepo

ul lui Toader Robul, răzăși; Vasile Buhăescul vt. logof, denainte mea mea s'au așezat; Miron Gafinco am seris cu zisa preotului Varlomei.

Copie fără vealea, la Iorgu Ciolan, Rămânești-Iași.

T. Pamfile

469—470

S'au publicat aici, pp. 304-5.

I N S C R I P Ț I I

56—59.

La intrare, sus, de-asupra ușii, biserica cu hramul «Intrarea în Biserică» din Domnești (Muscel)—căci cea de lemn, cu hramul «Buna-Vestire», făcută de «Ungurenii» veniți la începutul acestui sat, azi nu mai este:

Întărire celor ce nădăjduesc spre tine; întărește. D[o]amne. biserică la, care o ai câștigat cu scump sângele tău. 1828.

Apoi:

Stefan i Nicolae zugrafi[i]. S'au săvârșit la noi în anul 1831 Sept. 16. De altă mână: Neculai Lascu.

Se văd și chipuri'e ctitorilor: Merian din Stănești cu soția sa, Ioana; preotul Moise sin Bucur Cioc, cu preoteusa sa, Maria (și preotul e îmbrăcat țărănește, cu căciulă, cu pieptor fără mâneci și cu chimir roș); Bucur Șuşală (are cisme «cu moț», iar pe marginea cizmei, sus, gătan r.ș) cu soția sa; apoi Pătru Crețu și Bucur Hinești—toți «Ungurii» de felul lor.

La intrare, de-asupra ușii, biserica cu hramul «Buna-Vestire» tot din Domnești (Muscel), zidită tocmai pe locul celui vechi, de lemn:

Această sfântă Biserică, cu hramul Buna-Vestire, începutu-s'a la anii 1863, în zilele Domnitorului Alexandru Ion Cuza și ale Prea Sfântului Mitropolit Primat Nifon și s'a zidit în locul celi[i] din I-iu, fosta tot hramul Buna-Vestire; ctitori contribuitori și ostenitori la clădirea acestuissf. locaș au fost Statul, Maestatea Sa Carol I-iu, Regele României, și obștea cômunei Domnești, având în capul ei ca contribuitori și ostenitori pe Preotul i duhovnicul sin popa Pavel din această comună. Au mai contribuit și alți pioși creștini, cu ofrande strânse prin osărdia pr. i duhovnicului[i] izvoditorul și slăruitorul fără preget, până la terminarea acestui sfânt locaș.

La anii 1872. în zilele Maestăiei sale Carol I iu, Regele (sic) României, s'a sfințit de cătră Prea sf. Arhiereu și locotenente de episcop al eparh. Argeșul. Neofit Scriban,¹ însoțit de un numeros cler.

¹ Tot așa, pe un tablou... la Cassa Bisericii, Neofit Scriban e înfățișat, cu litere mari de tipar: titular de Edesa, și «*arhiepiscop*» de Argeș.

«Titorii» bisericeicelei vechi, după un pomelnic: Ghinea, Dobre, Costandin, Nicolae, Dincă. Enciu, Anastasie. Mir, Gheorge, Ilinca.

Pr. D. Furtună

INSEMNĂRI.

193—204.

În ceaslovul bunicului meu de pe mamă, Banul Iancu Borș (Ceaslov tipărit în Mănăstirea Neamțului, în 1833):

Acest ceaslov este a dumisale stolnic. Costachi Pisoțchi cumpărat cu 50 lei dela mănăstire Neamțului.

Cu 50 lei l-am cumpărat acest ceaslov de la soacră-me. 1843.
Iancu Borș

1835 Februar 6 este născută Mașinca¹ la Văscăuți. la soră-me și s'au bolezat tot în Văscăuți la 23 Februar la lelița Calinca și de cc. Tudurachi Cazimir².

1838 Iunie 29 este născut Petre³ la Cipiliuți, și la 15 Iulie este bolezat de bădița Costachi Chiruș.

1840 Septemvre 8 este născută Lizinca,⁴ și la 22 tot în Cipiliuți s'au botezat de bădița Costachi Chiruș și cc. Elencu Cervinvodali.

1841 Noemvre 10 la un ceas după amiază an răposat soția mea Calinca⁵, în satul Cipiliuți, ținut Holin și la 12 Noemvre s'au și îngropat.

1813 August 9, la 9 ceasuri turcești din ză, au răposat tatăl meu pitar. Chiriac Borș⁶ la Bădiliță, ținut Sucevii.

1842 Sept. 4. au răposat maică mea Ileana⁷, tot la Bădiliță.

Am găsit de tatăl meu scris că la an 1808 Decembre 15 sânt

¹ Mașinca este mama mea : Maria.

² Lelița Calinca este sora mai mare a lui Iancu Borș, căsătorită cu Cazimir din Văscăuți, ținutul Holinului (Basarabia).

³ Petre Borș, avocat, mort în București, în 1914.

⁴ Lizinca, sora mamei mele : Eliza A. Dimitriu. Trăiește, în Folticeni.

⁵ Fata Căminarului Ioniță Grigoriu-Văsescu din Folticeni.

⁶ Fiul lui Ilie Borș, care a fost căsătorit cu Ileana, fata lui Toader Bădiliță, vornic de Suceava. Ilie Borș a murit în 1791, și tatăl său, Ieroftieiu, episcopul Hușilor, era urmaș al lui Andrea Borș de Budafalva, soldat grănicer din Salmar (Maramureș), de care vorbește diploma împăratului Rudolf II, dată în Praga, dată la 1588, și care se află în păstrarea mea.

⁷ Ileana, soția lui Chiriac Borș, era fata boerului Vasile Ciurea de la Tâmpesli, lângă Folticeni. — Chiriac s'a născut în 1755.

eu născut și a doîzuza m'au și bolezat fratele maică-me, paharnic Theodor Ciure.

1843 Februar 14 m'am însoțit al doile cu Profira fiica stolnic-Costachi Pisoșchii.

La 1797 Aprile 20 este născut frate-meu Dumitrachi; am găsit scris de tatăl meu.

La 1801 Dechemvrie 14 este născut fratele meu Petrachi.

Toate aceste însemnări sunt scrise de mâna lui Iancu Borș.

Artur Gorovei

205—208.

Pe un Tipicon, tip. Iași, 1816. ce se găsește în biserica Curtea-de-Argeș:

Acest Tipicon iaste al Sfîinței Episcopîii Argeș, dăruit de Prea-sfințieia Sa Mitropolitul Moldaviei, chir Veniamin, pentru pomenirea Prea Sfinției Sale. și am însemnat ca să știe. 1818, April 4.

Iosif, Episcop Argeș.

Pe o evanghelie gr. și rom., tip. București 1693, legată în argint curat, și se află pe sf. masă tot în prea frumoasa biserică dela Curtea-de-Argeș:

A lui Ghenad[ie] egumen ot Argeș. Ll. 7227.

Apoi: O pîcete mică, rotundă, cu slovele:

An. Argeș.

Apoi, mai departe:

A sfintei mănăsliri Brădetului sud Argeș. pe apa Vălsanului.

Pr. D. Furtună.

209

Intr'un caietel aflat în Târgoviște:

1843 s'au așăzat D[omn] Măria sa Gheorghie Bibescu. Măria sa cu boieri au scos jugărit la cei ce vin [cu] vînzări la Târguri dă bou, dă un cal plă[r]. 2 bune și noi orașani să avem o sarcină ce aducem de afară la casile noastre plătim dă bou parali doao bune. Asemenea și dă cal înhămat. Numai apa cărăm mostinire.

La 11 1847 în zioa Paștilor au ars cu foc de l[a] milostiv Dumnezeu București să zice mai a treia parte.

Să arată mai sus venire Moscalilor la 11 1771 Mai nainte veni-să. Să rădicase norod. Alt nu auzim, de căl. .. rămăsese boeri și ceilan[și] fără.... ce mai găsă, luoă. Un semn făcut acest: s'au arătat ș'aice în Țara-rumâniască, acest semnu s'au arătat și aici în lume în 11 1848 iar aici în oraș Târgoviști mai cu mare slavă.... ne împodobit cu doi ai orașului neguțători boerinaș împodobiți cu multe'slu.... singuri... boeri cari mai mari să fie, o ce bucurie așteaplă să le vie ci la oricare boerie. De o dată le au venit doao împărății Muscalii și cu Turcii. Să fă făcem să o vedem.

Rândurile din urmă par încercări de condeiu.

A. Saint-Georges

De la Administrație.

Adeverințe. S'au primit sumele și cu acest număr s'au trimis adeverințe pentru D. *Const. Florescu*, Șipote, Iași. 5 lei. D. *Const. Măe*, București. 5 lei. D. *Capit. G. Crăniceanu*, București. 20 lei 65 b. D. *C. Daniilescu*, R-Vâlcea, 5 lei. D. *Lt. N. Cosma*, București, 5 lei.

(urmează)

T. CODRESCU

Revistă Istorică scrisă de Gh. Ghibănescu An. I, no. 11 pe August 1916 cuprinde : Documente slavo-române, Inscripții, Manuscripte, Notițe de pe cărți, Spițe de neam, Recensii, Bibliografie.
Adm. Iași. Str. Rafail 1.

Prin Adminisirația Revistei «Miron Costin», Bârlad, str. Corbului, se pot dobândi următoarele :

Revista «Mron Costin» an. I (lipsă no: 1)	3.—
Revista «Mron Costin» an. II	6.—
Revista «Mron Costin» an. III (lipsă no. 3 și 7)	6.—
Revista «Mron Costin» an. IV	6.—
T. Pamfile, Povestire pe scurt despre Neamul românesc	0.20
" " Sibile și Filosofi în Literatura și Iconografia românească	0.40
T. Pamfile și V. Nicolau, Insemnări cu priviri la moșia, satul și biserica dela Strâmba.	0.50
" " " Insemnări cu privire la așezarea preistorică dela Strâmbă.	0.30

Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice.

An. VIII, Fasc. 32. Oct.—Dec. 1915

Tapiteriile Doamnei Tudosca a lui Vasile Lupu, de *N. Iorga*.—Asupra epocii de bronz în România, de *I. Andrieșescu*.—Morminte domnești: Mateiu Basarab, Doamna Elena și fiul lor Mateiaș, de *Vir. Drăghiceanu*.—Bisericele din Olănești și Muierasca de sus (jud. R-Vâlcei), de *En. Ionescu*.—Pietre Părsile, de *Al. M. Zagoritz*.—Monumente inedite din Tomi, de *D. M. Teodorescu*.—Cronică.

Această Revistă se ajută trimetându-i-se abonamentul.

Administrația, Bârlad, Str. Corbului.

ION CREANGĂ, Revistă de limbă, literatură și artă populară.—Anul IX. No. 8 pe August 1916, cuprinde :

C. N. Mateescu.—Din literatura populară scrisă (Judecarea și o-sândirea Mântuitorului).

Gh. Boghiu. H. Popa.—Porecle din Gherghești-Micești, Tutova.

T. Pamfile, V. Moisiu.—Povestiri și legende.

Dobre Ștefănescu, M. Lupescu, C. Georgescu-Munteanu, Elena Ștefănescu.—Datini și credințe.

Dobre Ștefănescu, Arestîța Al. Moisei, Gh. Boghiu, V. Vermeșanu.—Boli la oameni, leacuri și descântece.

T. Pamfile, Al. Moisei, Pr. Florea A. Drăghici.—Deale Copiiilor.

T. Pamfile, Cardaș Gh. Gheorghe, V. Vermeșanu, C. Georgescu-Munteanu.—Căntece.

Elena Ștefănescu, C. Atanasiu, Cardaș Gh. Gheorghe.—Glume, jătii, taclale.

T. Pamfile.—Cronica.

Ilustrație: «Vasilache».

Abonamentul anul 5 lei.

Redacția : T. Pamfile, str. Corbului.

Administrația : M. Lupescu, Zorleni.

Revista se dă la tipar la 15 ale lunii; până la această dată numai, se poate ține ține samă de materialul primit; celalt, rămâne pentru numărul ce urmează.

BULETINUL COMISIUNEI MONUMENTELOR ISTORICE

An. VIII. Fasc. 33; Ianuarie-Martie 1916.

Regina Elisaveta de D. Onciul.—Bogdan-Serai, de G. Balș.—Sculptorul refacerii dela Biserica episcopală din Argeș, de N. Iorga.—O icoană din sicriul Sfântului Ioan-cel-nou din Suceava, de Virg. Drăghiceanu.—Cele mai vechi stampe reprezentând cetatea Sucevii și Cetatea-Albă, de A. L.—Cercetări cu privire la Traci: Emendațiuni la Corpus I. L., de G. Mateescu.—Înrâuriri gotice în arhitectura românească, de Al. M. Zogoritz—Cronică.

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

APARE O DATA PE LUNA

Redacția și Administrația :

BARKLAND

Strada Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL:

ACEST EXEMPLAR:

In tară 10 lei

3 lei

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI, C. D. LUPĂȘCU

INTEMEETORI : EUGENIA BOTEZ-CIOLACU, S-LI. T. CĂM-
PEANU, I. CHRISSOVELONI. ALEX. ECSARHU, A. GHEORGHIU.
H. GHERGHELY, W. KAMINSCHI. C. D. LUPAȘCU, M. LUPESCU,
C. N. MATEESCU, V. C. NICOLAU. ZOE V. NICOLAU, T. PAM-
FILE, T. POPOVICI, A. SAINT-GEORGES, EMILIA STROICI, N.
I. STROICI, G. TUTOVEANU.

CUPRINSUL

BISERICA DIN CISLĂU. — T. Pamfile.

O CARTE RARĂ. — Pr. C. Bobulescu.

DOCUMENTE. — Pr. C. Bobulescu, A. Gorovei, V. C. Ni-
colau, T. Pamfile.

INSCRIPTII. — I. Andreescu, A. Gorovei.

INSEMNARI. — Pr. C. Bobulescu, Pr. D. Furiună, A. Go-
rovei.

ILUSTRĂȚIUNE : — Stema Cantacuzinească

De la oamenii buni așteptăm

Abonamentul

REVISTEI «MIRON COSTIN»

Administrația : Bârlad, str. Corbului.

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MARTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

Redacția și Administrația:
Bârlad, Strada Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL.

În țară	10 lei
În străinătate	15 lei

BISERICA DIN CISLĂU

curtea bisericii din Cislău se păstrează și acum locul sfintei mese a întâii biserici ridicate de Episcopul Metodie al Buzăului, nu însă în 1749, cum spune pisană bisericii din nou ridicate peste 90 de ani,—firește, dacă nu va fi în altă parte de îndreptat ⁽¹⁾. Locul este însemnat cu o cruce de piatră scorojită, ca o bucată de clisă crăpată în felii.

Cevă mai spre miază-zi se ridică biserica de astăzi, ctitoria Vlădicăi Chesarie (April 1826—30 Noembrie 1846), înaltă, încăpătoare, terminată se pare în grabă și în lipsă. «E mai mare ca Episcopia» — mă'ncredințează un cântăreț.

Din vechea biserică, cea de astăzi, fostă mănăstire de călugări, nu păstrează decât ușile lăuntrice, săpate în întregime în stejar, fără prea mare meșteșug. Poartă data, ambele canafe, 1780; cea din dreapta are armele Domnului și inițialele domnești, cea din stânga pe cele arhieresti.

De-asupra acestei uși s'a scris:

*Această stânlă și dŭymnezeiască biserică s'au zidit din temelie spre cinstea și lauda nașterii Prea slŭn-
tei de Dumnezeu Născătoarei, prin oserdia și toată
chieltuiala iubitorului de Dumnezeu, episcopul Buzeului Kir
Kesarie, întru același loc unde au fost cea din leat 1749, zidită
din temelie de fericitul întru pomenire episcopul Buzeului Kir
Metodie. Slăbită fiind de culremure, s'au dărâmat și așa înpo-*

⁽¹⁾ Iorga, *Istoria Bisericii românești*, II, p. 351. Alegerea i se înseamnă: 2 Ianuarie 1741. Moartea i se întâmplă la 23 Martie 1748, deci.

dobindu-se aciasta, alâl pe dinlăuntru, cât și pe dinafară, s'au înfrumusețat pe alocurea cu zogrăveli și cu loale cele trebuincioase până la cel mai mic lucru, învechile de vreme aflându-se și stricate loale cele allale. A căruia lucrare desăvîrșindu-se întru loale, s'au stînjit în zilele preînălțatului Domn Alexandru Dimitriu Ghica Vvod, cînd și sftălnia Mitropolie să cîrmuia de cătră cei trei arhierei ai Jării¹, fiind anul 1839, luna Dechemv. 20. Gavril Andronic zugrav².

«Zogrăvelile» vechi nu mai sunt, în afară de câteva icoane ale catapilesmei.

Pe o icoană a Marelui Domnului:

1851 Panaile Zigrav.

Înainte uși împărătești, două sfeșnice masive de alamă, cu piciorul piramidal, bază triunghiulară, cu următoarea inscripție pe o față, — la fel pentru ambele:

Aceste sfeșnice s'au făcut în zilele efinjii (sic) sale părintelui episcop Buzăului Kir Cosma, de răposatul robul lui D[u]mnezeu Dosoleu ermonahulă arhimandritul. 1786.

În colo, din vechea gospodărie, nimic. Urme de ziduri, urme de chilli și fața curată a sărăciei de astăzi de care vor fi știind cei ce odată au făcut și au înzestrat!

T. Pamfile

O CARTE RARĂ

«Laudă și problemă folositoare sufletului către Prea Înălțatul și prea evseviosul Domn | al Ungro-Vlahiei Domn Domn | Ioan Gheorghe Caragea|. În Viena Austriei din tipografia lui Ioan Varlo|lomei|(?). Zvechion 1818».

«Versificației la stăpânirea fericită a prea înălțatului | prea evseviosului și marelui Stăpânitor | al Ungro-Vlahiei Domn Ioan G. Caragea, la anul 1817, de un oare care editor patriot».

Această carte care conține 8 foi a făcut parte din biblioteca vladicăi Filaret Beldiman, Mitropolit de Apamias, pe care înprejurările a făcut-o să rămâne până mai dăunăzi printre cărțile

¹ Iorga, *op. cit.*, p. 283: ...«după moartea lui Grigorie, rămaseseră vicari amândoi episcopii».

² Cf. C. Bileiurecu, *Monastirile și bisericile din România*, Buc. 1890.—D. Furtună, *Chesarie Episcopul Buzăului*, Buc. 1913, p. 17.

mănăstirei Slatina, unde Filaret fusese egumen. În această versificație pe care nădăjduim a o da în întregime, se laudă domnia lui Caragea, care a adus după autorul necunoscut, binele și fericirea țării în toate straturile sociale.

Pr. C. Bobulescu

DOCUMENTE

1-26.

Documente pentru Biserica Sf. Gheorghe Lozonschi din Iași.

«Adecă noi preuși de l sv[il]nla beserică sv[il]nti Gheorghii, Savin și Vasilie fac m[un]știre cu această scrisoare» dată «la m[un]șina Dumisali lui Vasili de la Visterie ginerii Dumisali lui Irim ci-au fost piaviș pentru loc de cas[ă] ci-au avut Isălleas[a] aicia lângă ograda bisericii lui sv[el]lii Gheorghii și după moartea ei fămplându-s[ă] di-au stătuț acest loc pusliu multă vreme și împresurându-l unii de oparte alții de altă și mai rămăind o parte de loc și fiind în coastili ogrăzii dum[il]sali giupănăsăi Măricuții și socotind noi că n'ari bisărica nici un folos de la cel pușin loc și fiind și beserica slabă la acoperemănt am făcut voroav[ă] cu dumealor ca s[ă] agiutoriască la acoperemăntul besericii și am tocmil să dăm 3000 șindilă mănuntă și cu cue pe acea șindil[ă] și s[ă] fie de la noi bl[ag]osloviș să fac[ă] ori ce ar vrea cu acest pușin loc ca să li fie dumilorsali poman[ă] pentru căci au socolit di-au dat agiutor la acoperemăntul sv[il]ntii beserici ca s[ă] nu s[ă] strici pomana ctitorilor ci-au întărit mai [na]nti iar de s-ar scula ciniva să facă vr'o gălciavă pentru acest loc să fie lăsat și afurisăt de Domnul Dumnezeu și de noi blăstămat în veci amin».

U las. lt 7216 Iuli 1

«Și pentru credință om iscă[lit]
popa Savin sveti[il] Ghiorghi»

«Ghedeon Arhiepiscop i Mitropolit Suciavschii facem știre cu acasli carle a noastră, pentru un loc de cas[ă] ce iaste aicia în lărgu în Iași pre ulișa feredelilor carea iaste a sfintei Mitropolii ce iaste alăturia cu gardul ai Peveioae și pe lângă rîpa cea mare pân în gardul ogrăzii lui Abăza Vornicul în lungu carea acest loc fiind mai înainte și mai marea și mănăcându-l rîpa și ne făcându nice un folos sfintei Mitropolii am socolit cu a noastră buni vreaia și l-am dat acel loc danie Dumisai[e] lui Dumitrașco Cămărașul de Isvo[al]de ca să aibă a-l stăpîni ș'a-ș face cas[ă] pre dănsul» «Așijderili și în urmă noastră pre cari l-ar milui Dum-

n[e]zeu cu cinul arhierii și Mitropolit poftim frățăște ca să nu strice aciasă danie a noastră care scriem mai sus căci și Dumnealul cămărașul ne-au arătat căle cevaș slujbi iar cine s-ar isplii să strici să fie blăstămat și neertat de Domnul Dumn[e]zău și de malca prec[i]sta și de smearenia noastră și pentru credință am iscălit și s'au pas și peclate sfintei Mitropolii ca să s[ă] șlie».

U Ias II 7221 Sept. 15

Ghedeon Mitropolit a Moldo-vlahiei

pis. Axinlie uricar.

Adic[ă] eu Dumitrașco cămărașul scriu »că »am dăruit a me driapt[ă] ocin[ă] și moșie un loc de cas[ă] cu tot locul în prețul călăi parte[a] mla ce este alături cu gardul Peveșoiaia despre răp[ă] p[ă]n în gardul lui Abăza Vornicul în lângă (?) care acest loc în este și mie danie de la sfintie sa chir Ghedeon Arhiepiscop și Mitropolitul Sucevei și a toat[ă] Moldavie eu acest loc l-am dat preului Gavril pentru sufletul răposaiilor părinți și fraț pentru că și preulul au slujit slujbă dumn[e]zăiasc[ă] pentru acel[e] suflete răp[ă]osate și pentru a noastră ertare di păcate deci să fie preutului driapt[ă] ocin[ă] și moșie în veci mltvei sal[e] și preutesăi și cuconilor și nepoșilor» »și acest loc i l-am dat cu o cas[ă] iar o cășcioră mai mic[ă] ce este în ograd[ă] aceia cas[ă] este a unui femei săraci deci cât a pute să trăiasc[ă] bini când a vre preatul să o scoat[ă] pe femeia de p[e] locul lui să aibă a plăti casa căci casa au fost a i[ei] numai locul este a preului».

U Ias II. 7225 Iun 22

Dumitrașco biv cămăraș

erei Gheorghii

Toader

Ion Vracnic (?) parte-am scris

»Eu preul Gavril și cu soșul meu Safta scriu și mărturisăscu cu acestu »zapis că »am vândut o cas[ă] cu loc cu tot cari loc est alături cu gardul Peveșoiaia despre răpă p[ă]n în gardul lui Abăza Vornicului în lungu cari acel loc și cu cas[ă] în iasli miiia danlia de Dumitrașco Cămărașul și am vândut-o dumisal[i] lui Alexandru și soșului Dumisal[i] Despii» »direptu 9 lei»

Martori

-din Iaș 7226 fev 20»

Ghedeon Mitropolit; Preul Gavril iscal.

Toader protopop ot Iaș m'am t[ă]mplat

Mihălachi s[ă]n Ilrim iscal
m'am t[ă]mplat

Dumitrașcu biv cămăraș

Toader sluga lui Pahomie
Anisie Chiriclas

Eu Vas[i]lie Draci dilac di divan
am scris zapisul

«Eu Alexandrachlia gineril[ei] Peve[ș]oi și cu lomela me Saffa fă-
cut am acestu» zapis «la m[â]nul (sic) hinui (sic) nostru lui Toa-
der» că «de a noastră bun[ă] voia i-am dat daniia un loc de
cas[ă] la uli[ș]a mare unde a[un]t fost[ă] casa lăfă-ne nostru lângă
cas[ă]le log[o]fătului Boului și i am dat-o ca s[ă] h[ă]i pomană hi-
nului Toader și copiilor lui» U las let 7234 Noem. 12.

Grecește: «Alexandros ipohim veveonos

Savla Pevezin ipohimo chai veveono

Popa Dimitri apolo ag on Ghiorgghi martiris

Alexandru v[ă]t la vel (?) vist.

m-am t[ă]mplat mart.

Eu Ion Dascal am scris zapisul

«Adică eu Alexandru ispravnicul dum[ă]sali Iordachi Cantacuzino
vel spatar scriu și mărturisesc cu acest[ă] adivărat zapis al meu»
că «am v[ă]ndut a mia driaptă ocină și moșie o cas[ă] cu loc cu
tot și cu pivni[ș] de pialră și cu toate cu căle să v[ă]d făcute de
mini pin pregiurul casli am v[ă]ndut-o Dumsali lui Ghiorg[hi] Potlog
de visterie drept[ă] 100 lei bătu[ș] cari cas[ă] o am făcut-o eu din
temelie precum să viadi și acel loc de cas[ă] au fost a Mitropo-
lii și Ghidion Mitropolitul l-au fost d[ă]ruit lui Dumitrașco Căml[ă]ra-
șului de Isoade iar Dumitrașco l-au dat[ă] pop[ă]i lui Gavril și po-
pa Gavril mi l-au v[ă]ndut mie care cas[ă] iaste pe uli[ș]a feredelior
din sus de cas[ă]li dumisali Gavril vel log[o]făt și p[ă]n în locul în
Peveșoae și mai iaste o căscioar[ă] pre acest[ă] loc a unii babe a
Telegărișii (?) deci vre s'o las să șad[ă] de n'a vria cum i-a fi
voe locul iaste tot v[ă]ndut de mini tot fiind[ă] dator dum[ă]sali giu-
p[ă]nului din v[ă]c[ă]ritul Putni (?) c'o som[ă] de ban[ă] și ni-av[ă]nd[ă]
de unde să-i dau am v[ă]ndu[t] casa și mi-au dat toți banii deplini».

[autograful]

lt. 7236 Ap. 25

Gheorghie (?) mitropolit

Alexandru vist. iscal.

Afanasie episcop Roman

Iordache Catacuzino spat.

N. Cazimir Post,

Enachi biv Vist.

Toader ot Vist. martur

Ion Nac log[o]f. ot Vist.

Ursul ot vist. martur

«popa Vas[ă]lie tij ot svit[ă]i Gheorghie»

«Eu Alexandru ispravnicul dumisali lui Iordachi Calacozino» cu
această scrisoare dată lui «Gheorghii de Visterie pentru casa
mia daci din Eș care cas aglungându-m pe mini nevoi că
răm[ă]șiasăm dator la visterie c'o som[ă] de ban[ă] și de altă ni
av[ă]nd[ă] eu d-aci mă apuca de mare nevoi mi-am v[ă]ndut cas[ă]ll..

pentru opizăci de lei noi dumisali și nepoindu-l megles dum[nea]-
lui vel log fiindu Dum[nea]lui mai aproapi pentru nevoi mea du-
sum-am la Dum[nea]lui Vel log Dum[nea]lui să-m dea banii și
s[ă] lipsască Gheorghii iar Dum[nea]lui Vel log au zis că mai de 30
de lei mai multu n-a da iar de dau alții mai mult acilora să
vându m'am rugat de vrem[e] ce nu-m dă prețul să s[ă] iscăleas-
că în zapis Dum[nea]lui n'au vrut nici să iscăliască Gheorghii nu
vre».

It. 7236 mai 1

Alexandru vlst. Iscal

«Eu Alexandrachi biv comis» dau zapis «lui Gheorghii Potlog
ot visterle» pentru casili cumparati de la Ion Hatmanul iar el
li-a cumpărat de la călugării monastirii Niamului și ce le răscum-
pără cu 33 (?) lei.

It. 7236 Iuni 21

[Grecește:] o Alexandros Cananos

«Socotala di toată chilluiala ci-au cheltuit dumnaiui Hatmanul
Ion la casăli ci-au fost cumparale Dumialui di la călugării ot
N[e]jamțu și după porunca mării sali lui Vod au întorsu banii A-
licsandrachi ginirili Pivițoi dumisale Hatmanului Ion cum scrie
mai glos și ni-au orânduit pi noi vornici di po[a]rlă și precum am
socolit am însămnat mai gios.

It. 7236 Iuni 25.

30 lii vechi	cumpărătura i-au dat bani Alicsandrachi Hatmanului Ion.
3 lii 4 p[arali]	Abaș (?) acilști (?) au rămas să-i de.
1 liu 6 p	la 6 țigani ci-au rănit carili în vali fiind plini di gunoi n'au dat bani.
2 lii	2 cari fân di au acoperit casăli 1 car prăștin.
1 liu 1 p.	200 par cât un 1 ban parul.
1 liu 10 p.	5 cari nueli cât 30 bani carul.
1 liu 6 p.	la 6 liudzū îngrădit gardul.
1 liu 6 p.	ci-au cumpărat scânduri la divan și la uș.
1 liu	unui meșler ci-au făcut o porțiță și la divan și la ișitoari.
8 p.	o gro[a]p[ă] di ișito[a]ri ci-au săpat 2 rus.
10 p.	pe 40 bărnii și pi niști scânduri di stejar ci-au podit eșitoari.
1 liu	amnare și șis stălpil la eșitoari.

16 lii 10 p. faci toată cheltuiala precum am socolit noi să-i
întorcă Alicsandrachi dumisale Hatmanului Ion fără cii 30 li vechi

ci-au dat pe casă deci Dumnalui Alicesandrachi au căzut la rugămințe la Dumnalui Hatmanului Ion di n'au mai rădicat ertat (?) 4 lii 10 p. iar 12 lii să aibă ai da mănă diminas[ă] (sic) fără nici o pricină și când s'au focmit aciasă tocmală s'au tâmplat».

ple|ce|te| a p|ort|i|
1718 (?)

«Pentru niști case ce am fost cumpărat de la egumenul de Neamțu aice în Iaș și pe urmă me-au întors banii Alecsandrachi comis netâmpl ndu-s[ă] zapisul cel de vânzare lângă mine m'am apucat după ce oi mergi acasă să-l cer și să-l dau la mână lui Gheorghii Potlog ot Vi t. căci li-au cumpărat de la Alecsandrachi».

It. 7237 Mai 1,

Teofil egumen și cu tot soborul de la svnta mnstire Niamțul facem știre cu acest adevărat zapisul nostru ca să știe precum am vândut dumsale hatmanului Ion o casă cu locu cu tot aicea în Iaș între casa preulesii popii lui Toader ci-au fost pro topop și între casa Dum sali lui Ghiorghii Potlog ot Vist. la ulișa feredellor cari casă au rămas de la părintele Pa omie episcopul iar părintelui i-au fost cumpăratură de la Saffa fata lui Ifrim Peavețu fămeia lui Vas[i]lie ci-au fost diiac de visterie iar lor li-au fost cumpăratură de la preuții de svtai Gheorghie anume preutul Savin și Vas[i]lie iar lor li-au fost danie de la Isăilea-să. Aceste case i li-am vândut dums le hatmanului drept treizăci de lei bani vechi și mi-au făcut dumniului plată deplin deci ca să-l fie Dumsale driaptă ocină și moșie în veci și aciasă vânzare s'au făcut cu știre svinției sali părintelui Mitropolitu».

U Iaș It. 7237 Oct. 5

«Adecă eu Alexandrache biv comis împreună cu soțul meu Saffa fata Pevefoai făcut-am acestu» zapis «Dumisali Potlog ot vist» «pentru niște casă ce sinfu pe ulișa feredellor alătura cu casăle Dumisali cari cas[ă] fiind mai denainte vreme a soțului meu Saffii făcute de bărbatul ei ci-au avut înainte de Vas[i]lie Pietrianul și murind» «li-au fost vândut soțul meu Saffa lui Pa-

homii ci-au fost eplscop la Roman și după săvârșirea vieții lui Pahomii fiind Pahomii de postrig de la m[ă]n[ă]stirea Niam[ă]ului au rămas casăli la călugarii de Niam[ă]u și sco[un]du-le călugării la vânzare li-au fost cumpărat Dum[n]ialui Ion Hat. de la călugări drept 30 lei vechi deci începând eu ca să răscumpăr aceste cas[ă] fiind a soțului meu mai nainte și neavând bani ca să înforcu Dumisali Hatmanului Ion m-am rugat Dumisali lui Potlog ot Vist de mi-au luat bani cu dobândă și mi-au dat acei 30 lei de am întorsu hatmanului Ion și am luat eu casăle și pentru bani am fost pus casăli zălog cu zapis pân în trei luni la mâna lui Potlog ca să-i dau banii la zi» pre[ă]luindu-se totul se găsește că face «45 lei» De nu voi întoarce banii la termen «Dumnealui Potlog» să rămăe «răziaș cu aceale cas[e]».

II. 7238 Mai 12

[În grecește:] Alexandros Comisios Canano

[În grecește:] Papa Dimi[tr]i Martiros.

eu Safta Pave[ol]

Popa Vasilachi ot sveto Gh[e]orghiel Iscal

Toader Spătarul martur [s. a.]

«Eu Toader Tătarul împreună cu familia mea Safta» dăm zapis «Dum[nea]lui Gheorghi[ă] Potlog de Visterie» că l-am vândut «o casă gata și cu toate câte sântu în casă pat laviș masă și cu tot locul cât [ine a casăi cari casă este prea uli[ș]a Feredellor între casa ci-au fost a lui Vameș Pietrianul și între casa nănașii mele Saftii fata lui Iirim Peviș cari casă am făcut-o eu» «iară locul mi l-au dat danie nănași-meă Safta fata Peve[foaei] cu zapis și acmu agiungându nevoe rămăind la multă lipsă cu voe noastră l-am vândut dumisali casa și cu tot locul cum s'au scris mai sus pe bani gata 15 lei și ni-au făcut plat[ă] deplin toți bani ce scriu mai sus întru mânu[il]i noastră, ca să-i fie de la noi dumisali driaptă moșie cu tot locul în veci»

U las II. 7244 Săpt. 2

Toader Tătarul

Safta fimee lui Toader Tătar

Safta fata lui Iirim Peve[și] martur

Toma zet lui Alexandrachi martur

Scrisoare: răpăosând «Gheorghi[ă] Potlog, ce au fost diac de vist[e]rie și pe urmă răpăosându și giupăni[ș]a dumisali cumnata noastră Marie fiica răpăosatului Șlifan Catargiu ce au fost Vel Clucer, li-au rămas un copil mic» și luând toate precum și pe

copilul «supt purtarea grijii noastre rămânind și un loc de cas[ă] în târgu în Iaș, din dial de sveli Gheorghii lângă răpa ce mare, și din dial de casa răpăosatului logof[ă]țului Miclescul, alături cu casăle vâtavului Sandului și cu casăle preutului Lupașco, ce au fost preot ot dispre beserica ot gpjda, și păr în groapa ce mare cu hatarul carele îl adeverești zapisăle celi vechi de cum-părătură, care loc are și pivnicioară de piatră, deci noi văzându că stă locul făr de nici o agonesită și pivnicioara începusă a se răsli și curge pagubă copilului ni-am socolit noi împreună și cu Dum. Post Apostul Catargiul unchiul copilului de pe maică și am vândut acel loc Dumisali fratilui nostru Ioan Gheuca spat.

It. 7261 Ap, 15.

Apostol Catargiu post [iscăliți]

«Eu Catrina preuteasa preutului Lupașcu ci-au fostu preut Domnescă din preună cu fii mei Manolachi și Georgbli» dăm zapis «dumisali Lupul Balș biv vel ban»; am vândut «locul casii noastre cei vechi, ce-in esti de la soțul meu preutul Lupașcu și cu locul grădinii ce esti din sus de casă până în locul caselor medelnicerlului Mihălachi Cheșcu, cari loc esti alături cu casăle Dum. ci-au cumpărat de la Dumnealui spat. Ioniți Gheuca și mergi din locul caselor Dum. Banului până în [întirumul bisericii lui sfeti Ghiorghei dea la vali, și mergi alături pe lângă chlo-toare casă Scilipancăi, până-n zăplazii ogrăzii med. Mihălachi Cheșcu undi esti și piatră hotar și alături cu zăplazii med. Cheșcu și până în zăplazii ogrăzii Sandului Vâtavului ce esti din sus și de acole alături cu ograda Sandului până să închei iarăș în locul Dum. Banului ci-au cumpărat di la spat. Ioniță undi sînt casăle Dumisale» și am vândut cu 110 lei.

It. 7264 avgst 25 dn.

Manolachi am vândut

Catrina preutiasia am vândut

«Eu Ioniț Gheuca spat.» am dat zapis «Dumisale Lupul Balș biv vel ban» că «am făcut schimb i-am dat eu Dumisale locul meu cu casă gata cu ogradă cu pivni[ă] de piatră și costișa căt cuprindî ograda pără în vale în părău aici în târgul Eșilui lângă slet Gheorghie, cari loc să hotărăști cu [întirumul bisăricii] și cu Miclescul și cu preutiasa preutului Lupașco și cu Costantin sãn Sandului Vâtavu cari acestu loc de cas[ă] im esti și mie de cum-părătură de la copilul lul Potlog a lui Gheorghii și fiind copilul

mîc au fost vîchil di au vîndut locul Toader Nacul oi Vist. și I-oniț Nacul fiind rudă cu tatul copilului cu Ghiorghîț Potlog și fiind rudeniî cu maica popi Lu[pașcu]lui și răposatul Ioniț Cantimîr Beizade, și Apostol Catargiul frat[il]i cu maica copilului i-au întrebat vechilîi ci-au vîndut locul cariî mai sus sunt numîți și au socotit și dumn[e]lor că-l cu cali și au iscălit zapisul» de vânzare «Inșă și Dum[nea]lui Banul încă mi-au dat tot locul Dumisali cu cas[ă] vechi cari loc îi esti și Dumisali cumpărătură di la Pitariul Iliie după cum arală toat[e] zapisăle de cumpărătură» mai primeșli și opt sute de lei,

Ioniț Gheuca Spatar

It. 7264 Dich. 6

[s. a. iscălituri neînțelese]

Invoială «cu dum. Cami Pah. Costand[in] Crupenschi și cu fra[ț]il Dumisali, fiî răposatului Stol. Lupul Crupenschi pentru locul ce au Dumnalor» «care loc iaste între casăle mele și între casili Dum[i]sali Post Marie Palade deci de a noastră bună voe ni-am învoit cu dum. Pah. Costandi Crupenschi» «și am făcut schimbătură am dat eu o părechî de casă ce am aice în laș cu locul lor, ce sînt lângă sveli Gheorghi la răpa Pevișoae în margine după scrisori vechi și după stăpînire ce am stăpînîl eu care loc iasî[e] cu casă gata și cu plvniî de piatră și deosăbit am dat un loc de o dughlană și crăsmă în târgul Boi[o]șanilor care li-am luat și eu de la Afenduli»

1779 Noemv. 15

«Gavril Mișropolit Moldaviei»

Scrisoare dată d-lui «Neculai Cantacuzino biv vel pah. precum să s[ă] șiîl că avînd noi o casă cu loc căl este în grădin[ă] și mergî și pâr în vale răpîl Păvișoai la mahalaoa Feredeilor cari loc să hotărășli cu locul Pah. Sandul Miclescul și cu a lui Dumitri Ciorneiî cari casă cu loc sînt luate cu schimbî de la dumnalui Iordachi Balș biv vel vist. adică avînd noi un loc pîrinșasc lângă Dumnealui Costandin Pah. i-au schimbat cu casăle aceste și la împărțală noastră între frați au rămas casăle aceste în parle noastră a triîl fraț și de buna voia noastră li-am vîndut Dum. Pah. Neculai Cant[acuzino] în o mil doi sute lei cari bani i-am luat deplin»

1783 Noemb. 20

«Neculai Cantacuzino biv vel spaî. împreună cu soșul meu Frosăna adiviresc» «că avînd noi niște case aicla în oraș Iași în mahalaoa Feredeilor din sus de bisărica sveli Gheorghi și în malu răpîl Peveșoai care casă li-am avut cumpărătură de la

Dumlor Boerii Crupenschești» «și neliindu-ne noi trebuitoari având să mergim la țara turciască să trăim li-am scos vânzătoare la sultan mezat și trigându-s[ă] călăva vreme atât pe ulițele orașului cum și în divanul Gpod. preț cel mai de pe urmă au dat dum. Iordachi Lozânschi[il] ot vist. din parte dum. ginerimiu Neculai Stratilat biv vel armaș 2355 lei» «cu cari preț noi ni-am mulțămît» casăle rămân asupra ginerului. 1792 Iuli 15

Nec. Cant. biv vel Spaf.

[Grecește:] Ef. Canla dadi

«Neculai Stratulat biv vel comis adiverez cu acest zapis» că având aicea «în orașul Iași[il] o perechi de casă în mahalaoa Feredeilor lângă biserica sfântului Gheorghie diasupra răpi[il] Pivișoai[il], care casă le-am și eu cumpărate de Dumniului socru[il] meu Neculai Cant[a] biv vel spaf. și neliindu-i dum. trebuitoare acești casă cu toate cele ce se află și cu toi locul lor ce să cuprindă prin zapisile vechi» «prețul cel de pe urmă l-au dat logof[ă]l[il] Grigorie Dramă ot Vist.» prin mezat 3750 lei. 1796 Sept. 24

Nicolai Stratilat biv vel comis

[Grecește:] Savla Canla

Costachi haf. [și alte iscălit.]

«Neculaiu Stratilat biv vel Comis» adeverez «că având eu aicea în orașul Eși[il] o părechi casă în Mahalaoa Feredeilor lângă bisărica sfântului Gheorghii diasupra răpi[il] Pivișoai[il] care casă li-am și eu cumpărate de la Dum. socru meu Neculaiu Cant[a] biv vel spaf. care casă voind a le vinde am stălut la locmală cu Dum. Loglof. Grigori Dramă ot Vist. și-i li-am vândut cu 3750 lei».

1796 Săptemv. 25

Nicolai Stratilat comis adeverez.

Zapisu

«Glosu iscălitul Sardariul Andronachi Vasiliul Ballagü scoțind în sultanu Mezatü» «casili meli de aicea din orașul Iași[il] ce le amü făcute cu drepții banii miei pe locul de zăstri a soției meli din dosul bisericii sfintului Gheorghii otü Lozonschi[il] lângă rîpa Pivișoaei» Prețul cel mai bun l-a dat D. D. căpitanu Fotachi Mavromafi care au dat 650 galbeni care și cumpără casele.

«1840 Iulii 13 zile»

«Izvod de documenturile casilor meli din Eș de la mahalaoa Feredellor den sus de svn. Gheorghii ot Lozonschi lângă rîpa Pivișoai ce li-am încredințat la comisia rînduită spre hotărîtura locului 1835 Malu 7.

No. 1 zăpisul din let 7216 Iuli 1 pentru loc de cas[ă] ci-au fost a Isăileșii lîngă ograda Dum. Măricuții Pevîțoai, care loc dănuit fiind de numita Isăileasă la biserica sv. Gheorghi preuțil de la aciasă bisărică Savin și Vasilie l-au dănuit Dum. Măricuții cari au dat 3 mli șindilă lăcuită (?) cu cuile ei de și-au acoperit pomenita bisărică.

2. Carle de danie din 7221 Săpv. 15 de la Mitropolitul Ghedeon pentru un loc de casă ce iasii alătore cu gardul Pevîțoai pe lîngă rîpa ce mari, pînă în gardul ogrăzii lui Abaza vornicul în lungă, ce l'au dănuit lui Dumitrașcu cămărașul de izvoade.

3. Danie din let 7225 Iuli 22 pentru un loc de casă cu tot locul împregiur a lui Dumitrașcu cămăraș ce-l dă danii preutului Gavril cari loc iasii alătore cu gardul Pivîțoai dispre rîpă pînă în gardul lui Abăza vornicul în lungu.

4. Zăpis de vînzare din parte preutului Gavril din let 7226 Fevr. 20 pentru locul de mai sus ce l'au vîndut lui Alicesandru și soșii salî Despiî de veci.

5. Zăpis de danie din parte Alicesandrachi ginerili Pevîțoai din let 7234 Noemv. 12 pentru un loc di casă lîngă casili logf. Boului ce-l dă danii finului său lui Toader

6. Un izvod de bani pentru casi din let 7236 Săpv. 13.

7. Alicesandru isprav[av] D. Iordachi Cantacuzino cu zăpis din let 7236 Mai 1 vîndi casili arătate lui Gheorghi de Visteri.

8. Zăpis din let 7236 săpv. 25 din parte lui Alecsandru isprav[av]nișe pentru o casă cu loc cu tot și cu pivniță de piatră ce au vîndut lui Gheorghi Potlog de visterie.

9. 7237 Iuni 21 zăpis de vînzare casilor lui Alicesandrachi biv comis lui Gheorghi Potlog ot Vist[e]r[ie].

10. 7237 Iuni 25 izvod de prețăluire casil[o]r făcut[e] de vornici de poarlă.

11. 7237 Maiu 1 adiverinți asupra casilor arătate din parte Hatman[anu]lui Ioanu.

12. 7237 Octv. 5 zăpis din parte egumenului Teofil și cu tot soborul de la Ms. Niamțului pentru vînzare casilor arătate Hatmanului Ioan.

13. 7238 Maiu 12 tiți zăpis asupra acestor casi din parte lui Alecsandrachi biv comis că le-au vîndut lui Gheorghi Potlog.

14. 7244 săpv. 2 tiț zăpis din parte lui Toad[er] Tatarul cu fămeia lui Saffa asupra acest[or] casi că le-au vîndut lui Gheorghi Potlog.

15. 7244 sapv. 2 tiți zăpis din p rte lui Toad[er] Tatarul asupra arătatelor casi.

16. 7255 Maiu 30 zapis de chiria casel[or] arătate.
17. 7261 Apr. 15 zapis tij asupra casilor arătate ce le-au cum-părat Spat Ioan Gheuca.
18. Adiverinți a soatr Ioan Gheuca din vlet 7264 ghenar 2 că ș-au priimit banii toți pi casi de la D. Banu Lupu Balș.
19. 7264 Avst 25 zapis tij asupra arătatel[or] casi di la preu-teasa Catrina ce le-au vîndut Dum. Banului Lupu Balș.
- 20 7264 Decmv. zapis lui Ioniți Gheuca pentru arătatile casi cu locul lor de lingă sv. Gheorghii ot Lozonschi carl loc să ho-tărăști cu țințirumul bisărici și cu Miclescul și cu preuteasa pre-utului Lupașcu și cu Cond. sni Sandului vătaf.
21. 1783 noemv. 20 zapis din parte Crupenschești[or] pentru vânzare casilor arătate cu loc cu tot care loc să hotărăști cu locul pahr. Sandul Miclescul și cu a lui Dimitrii Ciorneiu.
22. 1779 Noemv. 15 carli di schimbătură din parte logf. Lupul Balș încredințată și de alți boeri cătră pah. Codf. Crupenschi cu frații săi pentru casa arătată cu locul ei și un loc de dugheană și crișmă în țințurul Boloșanii ce l-au luat de la!...
23. 1779 noemv. 17 carte din parte lui Manolachi Balș de schim-bătura ce au făcut cu boerii Crupenschești.
- 24.— Noemv. 21 scrisoarei particularnică din parte lui Cos-tachi Crupenschi cuprinzătoare asupra schimbului ce au făcut cu banii Manolachi Balșu.
25. 1792 Iuli 15 zapis din parte lui Necolai Cantacuzino biv vel spatar cătră ginerile său Neculai Stratilat biv vel spatar că i-au vîndut casile ce le-au avut în mahalaoa Feredeilor din ap. (?) de de bisărica sv. Gheorghii și malul răpii Pevișoai cari casi le-au avut cumpărate de la boeri Crupenschești.
26. 1796 avst. 5 țidulă de la mezat din parte Dum. Necolaiu Stratilat comis asupra vînzări casil[or] arătate.
27. 1796 săpv. 26 (?) zapis de vecinică vînzari arătatilor casi cătră Dum. Logf. Grigori Dramă cu prețu de 3750 lei din parte Comis Necolaiu Stratilat.
28. 1796 săpv. 25 doi zapisă într'o cuprinderi și tot dintr'o zi din parte D. Stratilat cătră Dum. Logf. Grigori Dramă tiji asupra arătatilor casi.
29. 1796 Oc[t]mv. 3 jalbă din parte D. Dramă ot vlst. cătră Domnu cerind a să faci publicațiile obicinuite asupra arătatilor casi.
30. 1797 apr. 17 țidulă de mezat a hătmăanii pentru arătatili casi să se vîndă arătatile casi.

31. 1797 Apr. 13 fidulă g[os]p[o]d. tiți de mezat.

32. 1797 Octm. 21 adiverință hăt. tiți pentru vînzari casilor.

33. 1797 Noemv. 7 carte g[os]p[o]d. de la Alixandru Ioan Callmach Vod. de stăpînire asupra arătatelor casi pe numele d. Grigori Drama ot Vist.

34. 1826 ghen[a]r 12 isvodul de zăstri prin cari mi să dau locul casilor arătate mie de zăstri de cătră răposatul Banul Tanasle Gosanu și la 1828 am făcut cu casile ce astăzi să vîndu pe doi sule (?) cu toate heinrile în prejiul, cari loc și banul Gosanu îl ari clironomie de la răposatul Necolachi Dramă fiiul răposatului Grigori Dramă fiindu-i nepot de soră.

Cu aceste documenturi arătale mai sus ce am dat izvodul acesta la D. Ioan Popa vornic de poartă rînduîl din parte D. Căm[în]r Dimitrii Flore asăsorul giudecătōrii de Eș ceru a mi să holări și a mi să măsură în sl[î]njenîl mărghinindu-să lățime și încungiurare loculul înocmai după înscmnatul Document ce iasli arătat la No. 20 căci într'alt chip sînt nemulțamit.

1835 Maiu 9.

34. Copia holărnieii a locului acestor casă făculă la 1835 sâpv. 30 de D. Cămr Dimitrachi Flore cîlenul (?) giudecăt[ō]r de jînt. Iași.

35. Hartă închipuiloare de stare locului acestor casi făculă de Ioanu Popovici vornic de poartă tip. la 1835 Sâpv. 30. (pe pag. 15).

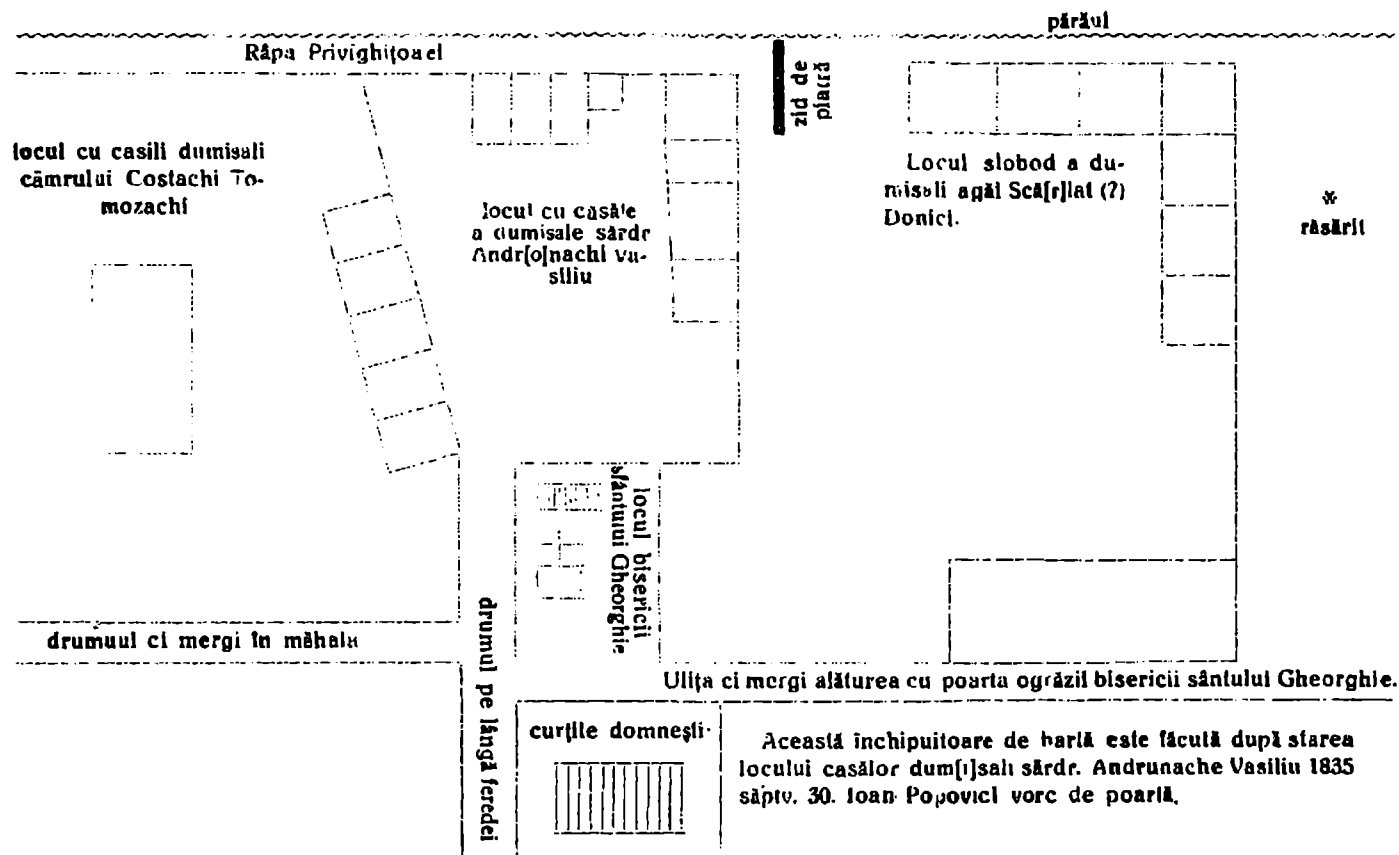
Adică trîlzăci și cinci bucăți Documenturi vechi și noi facu cari împreună cu zăpisul din parte me din 1840 Iuli 12 și căzându la mezatului le-am teslimarisit D. D. Capn. de miliții Fotachi Mavromat vecinic cumpărătoriu 840 Iuli 16.

«Zăpis de vecinică vînzare prin carele eu gios iscălitul căpitanul Fotachi Mavromate, fac cunoscut că casăle ce le am alce în orașul Eșiî lîngă beserica Lozonschi, cumpărate vecinic de la D. Sard[a]r Andronachi Vasiliu cei zic și Ballag prin bună alcătuire și locmală de nimine silt» «de mine făcute tot pe zîsul loc» le vînd «Dom. Domnului Doctor Emanuil Frinchil cu preț» de 1250 [galbeni].

1844 Mart 13

La 1867 Oct. 25 «Dom Iosifū Maizner» cere relații de la grefier «de a i se da relațiune esactă dacă casile Dom. Doctoru Frenchel din dispărjirea I pe care are dorința a le cumpăra sânt îmbrăcate cu datorii sau sânt fără nici o datorie».

Pr. C. Bobulescu

27—32.

Regeste documentare atingătoare de Biserica Sf. Gheorghe Lozonschi din Iași, scoase dintr'o condică de averi Răcovițești—Rusătești; numerile filelor sunt ale transcrierii.

«7167 Iuni 20.—Zapisul Despui, fimeia lui Alecsa pitar cu feciorii ei Ecaterina și Gavrilaşcu la mâna lui Enache sin Crăste vornic, pentru că i-au vândut niște case cu tot locul lor ei sânt pri ulița mare între locul casei Dumitrii și între locul casei Vlăscenesii și din ulița mare pân în țințirumul bisăricii sfântului Gheorghe» (f. 90).

«7223 Noemv. 23.—Zapisul lui Toader stolnic, adiverit cu multe iscălituri că au dăruit preotului Vasile sin dascalul Sofilano o bucăță de loc din drept locul său cari esti pe ulița mari di vale, despre țințirumul bisăricii sfântului Gheorghe dispre casa preotului Toader, în măsuri: 4 stânjăni larg, dinainte casii despre țințirim, 3 stânjăni despre poarta preotului Toader, și 3 stânjăni dispre casa cumnatului său Panaitachepost (f. 91)

«7264 Iunie 26.—Mărturie hotarnică de la Ștefan Popăscu, vornic de poartă asupra locului Scilpascăi de pe ulița mare, lângă țințirumul bisăricii sfântului Gheorghe...» (f. 92).

«7264 Iunie 16.—Mărturie de la preot Dumitru Grecu ot Sfântul Gheorghe și cu Vasile Cracaliș pentru casa dascalului Sofilano că au fost mai mică de căl acă făcută în urmă de popa Vasile tot pe acel loc ce-l are dăruit» (f. 93)

«1768 Mart 15.—Zapis... Tot într' această vânzare au dat [Conslandin Cheșcu ot vist. lui Ioan Cantacuzino biv. spat.] și o bucală de loc ce esti în dosul ogrăzli despre bisărica sfântului Gheorghe, care loc este în colțu și hotărât cu pietri, lasat afară din ogradă, între casele Nastasiei Scilpascăi și între casele lui Ion, vatau Mitropoliei» (Ibid).

«Decvr. 18—Zapis fără veleat... [Moșia Tătărăni] în ființa popii lui Sidor de la Sfânt Teodor...» (f. 98).

T. Pamfile.

33

Din dosarul No. 3991846 al arhivei Mitropoliei Moldovei și Sucevei.

1852 Octomv. 26.

Cătră Inalt Preosfinția Sa Mitropolitul Moldaviei ci are rezidențila în Eși.

De la obștiia lăcuitorilor din satul Verejenii (ținutul Sorocil din Besearabila (sic).

Căzind cătră Arhipăstoreștile picioare a Innalt Preasfințiilor Voastre, rugăm milostivă luare de samă spre următoarea jaloabă a noastră.

Noi, pre milostive stăpîne, acum patru ani purtând în inimă o nesuferită durere duhovniciască, sîntem, adică lipsiți de sfîntul lăcaș a lui Dumnezeu, n'avem bisărică fiindcă bisărica ci era mai înainte de lemn, mică pentru a ei desăvîrșită învechire, s'au închis de cătră stăpînire pecetluindu-să; și noi numindu-ne creștini la bisărică nu înmblăm; mîngiere de rugăciune n'avem; de sfînta a lui Hristos pentru păcatile noastre jărtvă ne lipsim și rămînem în starea ticăloșiei duhovnicești cu altă în mai mare jăle, că ne știm trăitori pe moșie mănăstirească fiind satul și moșia Verejenii a mănăstirii Frumoasei din Eși.

Innalt pre milostive stăpâne și bunule arhipăstori a oilor celor cuvîntătoare, fievă milă de cei] fără de ocrotire duhovniciască călătorie[a] a noastră prin pustietatea lumii aceștia spre Hanaa-nul cel ceresc noi în starea țărăniei și așa sîntem și orbi și șchopi și ticăloși întru lucrurile cele duhovnicești ale mîntuirii; dar fără sfîntul lăcaș în care obicinuit, afară de rugăciuni și sfînta jărtvă, să dă creștinilor și povățuire duhovniciască spre mîntuire - putem cu totul să ne sălbătăcim și să ne asămănăm la năravuri hiarălor celor duhovnicești.

Știm Innalt Pre milostive stăpîne, că moșia Verăjănii nu să află a sfintei Mitropolie a Innalt Preasfințiilor Voastre, dar tot odată credim că Arhipăstoreasca mijlocire a Innalt Prea Sfințiilor Voastre va pute fără indoială, să aibă ace dorită lucrare asupra cîrmuirii numitei mănăstiri Frumoasă de la care ar pute a să împlini dorința noastră, ca să se facă în satul nostru bisărică și lată ce rugăm noi de la Innalt Preasfinția Voastră; rugăm mijlocire cătră mănăstirea Frumoasa ca să ne facă bisărică după pildă cum s'au făcut aici bisărici și pe la alte sale mănăstirești precum la Cotova (?) și Coricăuși (?) ci sînt a mănăstirii Neamșului.

Cîrmuirea acestei mănăstiri prin contract cu care au dat acelea moșii în posesie au legat pre posesorii cu îndatorire să facă în arătatile sale și *bisărici după plan*, că aici amintirea nu dă voie a să face bisărici și cu așa chip s'au și făcut acum bisărici la arătatile sate. Dacă noi am ave stare a ne face singuri bisărică n'am îndrăzni a supăra cu asemenea jaloabă pe Innalt preasfinția Voastră, dar noi sîntem săraci, purtăm multe nevoi: și în-părătești, și stăpînești, și ale îndătorirei către stăpînei moșiei și însuș a casălor noastră și n'avem nici cacum chip de a face bisărica cu a noastră cheltuială, însă ajutor de salahorie vom da.

După acestea toate iarăș cădem la picioarele Preasfințielor voastre și cu lacrimi rugăm, puneți mijlocire, faciți lucrare asupra mănăstirii Frumoasa, ca să ne facă bisărică, iară dacă și după aciașta nu ne s'a face rugămîntei împlinire, *apoi nevoiia ne-a sili să ne mulăm din Verejeni pe la alle sate, unde sînt bisărici, că noi în starea jărăniei noastre, în care ne-au pus pro-niia lui Dumnezeu altă mîngiere în lumea aciașta afară de bisărică n'avem*. Indrăznim în sfîrșit a vă ruga Pre Innalt Preasfințila Voastră să bine volți a ne înștiința prin protopopul din orașul Sorooca, Grigori Petrișchi, pentru urmarea, ci veți binevoi a face după aciașta smirită (sic) jaloabă a noastră; mai cu nerăbdare vom aștepta răspunsul Innalt Preasfințielor Voastre și sîntem din numărul turmei cei bine credincioasă a Arhipăstoriei Innalt Preasfințielor Voastră plecate slugi.

Lăcuitorii din satul Verejeni: Evfimii Gropa, Zaharia Cozmin, Timofei Niechlm, Amvroim (?) Gropa, Iacov Bajan, Alecsei Bascan, Iacov Tiutunari, Alecsei Gropa, Ivan Dudnic (?) Iacov Cuzmic, Pețr Dudnic, Trofim Leontiev, Nichita Cozmin, Evstratii Carandiu, Pantelimoan Tiutunari, Ivan Timco, Evstratii Constantin, Ștefan Condurachi, Ivan Țopa, Ivan Condrea, Toader Condrea Iosif Teaci (?), Arsăni Cotruța, Ștefan Voghi (?) Onufrii Geincu, Vasili Ghincu, Vasili Filip, Ivan Giupișin, Constantin Panaili, Chiriac Pașa și toată obștia satului Verejeni dinpreună cu cilenii poliției satului.

(sunt aplicate și trei peceti lungărețe în tuș în dreptul cărora se află scrise următoarele nume:) Matei Duman (?) Petru Timco; Vasilii Scrimin (și o altă pecete rotundă a satului Verejeni).

În 26 Octomvrie 1852 Satul Verejeni.

Pisariul satului Alecsei Perefealcu care au și iscălii pe lăcuitori după a lor rugăminte pentru neștiința lor de carte.

(Rezoluția) No. 1205. Priimit în 12 Noemvr. No.

Trimțându-să după aciasla copie înlocmai Preacuvioșiei| Arh[imandritului] Antim Egumenul m[ănăstir]ei| Frumoasa să se fo-tească (sic) [poftească] ca să facă cuvenita punere la cale a le face biserică, ca nu din aciastă pricină să fie siliți lăcuitorii a se strămuta pe la alte sate și de închipuirea ce va face să ne împărtășască știință ca să le facem și noi cunoscut despre chibzuirea preacuvioșiei sale.

(ss) Sofr[onie] Mitr[opolit].

«Innalt Preasfințite Stăpâne

Pe lângă adresa Innalt Preasfinției Voastre din 14 a curgătoarei lune No. 1453 am priimit cu tot respectul copia jalbi lăcuitorilor din satul Verejiei oblastul Basarabii a monastirei Frumoasa pentru beserica din acel sat de care au trebuință a să face din nou, asupra caria cu supunere fac cunoscut Innalt Preasfinții Voastre că în primăvara viitoare având a merge acolo precuvioșia sa arhimandritul Chiril va regularisă cele de cuvință pentru faceria besericii din numitul sat, iară până afuncia trebuie a fi răbdare».

(grecește) o arhimandritis Animos Formosas
1852 Noemvr. 17

[Rezoluția] Priimit în 21 Noemvr.

Secția întâia din direcție va trimite întocmai copie cucer. Protoiereului Grigori Petricșchie din orașul Soroca a oblastiei Basarabiei ca să le împărtășască știința întru aciasla lăcuitorilor satului Virejiei.

Sofr[onie] Mitr[opolit].

Pr. C. Bobulescu

34—37

Câteva Documente basarabene din colecția pâr. Andrei Murafa.

Adic[ă] eu Gheorghieș, vor[nic] de Cotiujeni sin Vârlan, am dat scrisoare me la m[âna] nepotului meu, lui Ștefan sin Aniții nepotul Mădăliții, surorii lui Vârlan tătâne-meu precum și-s știe că-i moșan în sat în Cotiujeni, la ținutul Sorocii, din bătrânul nostru din Erhan, și căl parte am eu Gheorghieș cu frații mei, atât are și [el] cu frații lui. Și agiungându-l pe Ștefan o nevoe, au vinil la noi ca-s cumpărăm parte lui, parte lui (sic), și neaglungându-ne puterile, i-am dat voe să vândă cui va găsi. Și acel cumpărător s'o cumpere fără de nici o grijă, și despre noi să n'aibă nici o nevoe. Iar de ni am scula noi, vreunii din frați, au din răzăș carl mai gios ni-am iscălit ca-s mergem la vre-o gludecal[ă] ca

în chip s'o răscumpărăm, să nu ni-s fie în sam, ci s'o stăpânească acel cumpărătoriu cu pace. Și pentru credință, ni-am iscălit și am pus și degetiile.

Eu ● Gherghieș. Neculai Jalobă ● moșan. Erei Enache ● moșan. Eu Ioniță Cucu ● moșan. Eu Ștefărlă moșan ●. Erei Gheorhe moșan ●. Și noi oamenii streini ni-am iscălit văzând această mărturie din gura lui Gheorghieș. Vasile Ginerete ● Vasile Hobjilă ● Toader Sidor ● Ștefan Nistor ●. Eu popa Costantin am scris cu zisa acestor răzăși.

Adică eu Gheorghieș ficiorul lui Vărlan, nepotul lui Erhan de Coliujeni, făcut-am zăpăsul meu la mână Murafii, ficiorul lui Alexandru, pe cum i-am vândut un iaz din sat din Coliujeni, din parte din gios cel mai gios di cel mare; și l-am vândut dreptu triisprece matce. Și când i-am vândut eu acestu iaz, am întrebat de toți răzăși și de toți frații mei, și de la toți am luat pozvol mai la urmă să n'aibă nici despre un frate nici o nevoie, rămăindu-le lor alte iazuri pentru aceasta ce l-am vândut. Și într'aceste iazuri din parte din gios sînt pârtaș Brăteștii și Deșeștii și Erhăneștii; și-au ales (?) unii trei iazuri, cel mai din gios, parte (un rînd rup) Erhăneștii n'au treabă, vînzînd unul dintr'acele trii. Și pentru credință ni-am pus și degetiile. Și la acestu zăpăs s'au tîmplat oameni buni și răzeși și streini anume Ștefărlă răzeș și Simion Cocul răzeș și Vasile Ginerete (o pată) de Coliujeni și streini preutul Axinte de Opreșeni. Let 7253

Erei Axinte bivu protopopu. Ștefărlă ● răzăș. Simion Cocul ● Vasile ● Ginerete. Și eu erei Costantin Cărăiman pisah (*Adaus mai tîrziu* :) Și eu Enache preutul răzăș, sin lui Ioniță, nepot lui Gheorghieș.

Adică eu Ștefan sin Aniții nepot de fată Mădăliții a surorii lui Vărlan ot Coliujeni, dat-am zăpăsul meu la mână Murafii pe cum i-am vândut a mîe driaptă ocină și moșie din sat din Coliujeni, parte mîe din gios și din sus, cît s'a alege după cum arată mărturie de la vîru-meu Gheorghieș. Și am vândut-o cu preț drept 2 boi. Și s'au prețuit boii drept triizeci și șesă de lei. Și i-am vândut-o ca-s-i fie driaptă ocină și moșie dumsale și ficiorilor, nepoților și strănepoților dumsale. Și la cesta zăpăs s'au tîmplat mulți oameni buni înpregiurași și megieși, și noi acești oameni cari mai gios ni-am iscălit văzîndu aciasă vînzare de bun voe lui Ștefan, am iscălit și am pus și degetiile ca-s fie de credință.

Eu Ștefan ● am vândut. Eu Gheorghieș ● sin Vărlan. Eu Di-

ma ☸ Păslariul. Vasile ☸ Generet. Vasile ☸ Hobji. Toader ☸ Sidor. Ioniță ☸ Curcă. Panalit ☸ sîn Dimii. Erei Enache sîn Ioniță. Erei Gheorghile Onescul. Neculai Jalob.

Și eu popa Costanlin am scris cu zisa lui Ștefan. Mai 25, let 7251.

Eu mai jos iscălitul, mă făgăduesc și mă jur la Atot-putefnicul Dumnezeu înaintea sfintei sale evanghelii, pentru aciasta cum că voesc și dători sînt Împărăteșii Sale Măririi, celui adevărat al meu și legiuit, premilostivului marelui Domn Împărat Alecsandru Alecsandrovici, singur stăpînitorului a toată Rossiia și legiuitului a sa Împărăteșii mării prestolului a toată Rosiia, clironomului Nicolai Alecsandrovici cu credință și fără de fățarie a sluji și întru toate a fi supus, necrușînd viața mea pînă la picătura singelui cea de pre urmă, și toate dreptățile și privilegiile ce atîrnă către cea înaltă a Împărăteșii sale mării singură stăpînire și putere, care s'au legiuit și cele de acum înalte să vor legui după cea mai bună înțelegire, stîlnă și puțină a le păzi și a le apăra și mai cu diatînsul cu toată sîrguința a mă sili spre sporul a tuturor celor ce spre cea dreaptă slujbă a Împărăteșii sale mării și folosul împărăției la toate înlămplările vor atîrna. Iară pentru scăderea interesului a Împărăteșii sale mării, sau stricăciunea, sau paguba, îndată ce mă voi înștiința nu numai de cu vreme a arăta, ci cu toate chipurile a depărta și a nu lăsa spre lucrare mă voi sili, și orice taină mi si va încredința, tare o voi păzi. Și cel încredințat și dat mie cîm, altă după aceasta, cît și după vre o deosăbilită rînduită instrucție, și după cele ce din vreme în vreme cu numile Împărăteșii sale mării de la cel rînduși asupra-mă nacialnici să vor așaza instrucții și regulamenteuri și ucazuri, cum să cuvine după sufleteasca dreaptă stîlnă voi împlini și pentru al meu interes sau rudenie sau prietșug sau vrajbă împotriva datoriei mele și a jurămîntului nu voi urma. Și întru așa chip mă voi purta și voi urma, precum celui bun și credincios a Împărăteșii sale mării supus să cuvine și se cade și precum eu înaintea lui Dumnezeu și înaintea judecății lui cel strașnici poci pentru acestea toldeana da răspuns, așa mie Domnul Dumnezeu sufletește și trupește să-m ajute. Spre închierea acestui jurămînt al mien sârui cuvintele și crucea Mîntuitorului meu. Amin.

(Original cu litere cirilico-rusești.)

T. Pamfile

38

Zapisul lui Costandin Bogescu și nepoșilor lui Gheorghe, Pavăl și Maria, fiilor lui Ștefan, cari vând jumătate de sat de Clăpănești lui Mihălache Topa cu preț de opt lei.

Adecă eu Costanținu Bogescu ficiorul Ilișafții Crăciuneas[a] și cu nepoșii mei anume Gheorghii și Pavăl și Mărlia, fiilor frățâne-meu, lui Ștefan, scriem și mărturisăm cu acest adevărat zapis al nostru la mână dumisale lui Mihălachi Topii ca să-i hie de bună credință și de mărturie precum noi de bună voe noastră, de nim[e] nevoiți, ne-am învoit noi între noi și am vândut a noastră dreaptă oclnă și moșie ce-am avut noi de la mama Ilișafța de la sat di la Clăpănești din giurătațe de sat de la parte den sus, den ș[ă]să frați ce am fost de la mama la împărțare am vândut doa parșă, părțile noastre cu vatră de sat și de la țarină și den fânăși și den isvoară și den hălășteu ce-i cu vad de moară în apa Tutovii și din tot locul cu tot vinitul ce-or hi părșali noastre. Care parte de moșie este la ținutul Tutovei pre apa Tutovei. Iar Candaclii nepoata noastră nu i-am făcut parte pentru zăci lei ce-au mâncat mamil. Și când am vândut această parte de moșie a noastră, ne-am întrebat toți frații noștri ca ș[ă] o cumpere ei și n'au vrând (sic) să o cumpere nici unul dintri. Noi am vândut dumisali lui Mihălachi în opt lei băț (sic) bani gafa ce ni s'au dat toți deplin întru mâinile noastre precum am tocmit. Și'n tocmala noastră s'au tămplat dumealor Abăza Corui vornicul și părintele Veniamin egumănu de Rachito[a]șa și frate-meu Iores călugărul și dumnealui Vas[i]lie Popa vornicul ot Brălad și preușii cei d[o]mn[e]ști Ignat și Grăjdianu ot lăm și popa Miron o[i] Bogești și Gligori Orzul ot tam și Dănăllă Gonția ot Pogana și Vas[i]lie Ghid ot Hălărești și alți oameni buni cari mai glos au iscălit. Și pentru ca să-i fie de bun[ă] credință ne-am pus degeteli dinpreună cu dumnealor. Și ș[ă] aibă a-ș faci și dresu do[m]nescu de pre zapisul nostru ca să-i hie dreapt[ă] oclnă și moșie dumisali și giupăneasă și ficiorilor și nepoșilor în veac. Să ș[ă] șile. I[ea]t 7192 dechem[v] 12.

Az Costandin Bogescu sin Ilișafța ot Brălad, Pașvăl, Mărlia, Gheorghii, Abăza Vornicu iscal, az Vasilie vornic iscal, Veniamin ermonah egumen, Az popa Ioan ot Tifești martu[r]u, † iscal popa Miron, Gligori, Dănăllă, Vas[il]ie, † irei Grăjdean iscal, † Az Antiohie (...) martur, iscal, Ion Bogescu, . . . m'am tămplat, Az Vas[i]lie Gălcă vornic iscal.

V. C. Nicolau

39—41

Adică eu lordachi Săvinel fac ştire cu acest adevărat zapis al meu cum de nimeni silii nici asupra ce de a me bună voe am vândut a me dreaptă ooină şi moşle ce am avut dela tată-meu Ştefan Săvinel, pah., doi stâlpi în Tâmpeschi şi doi stâlpi în Balasneşt, ce sânt la ţinutul Romanului, care şi tată-meu lui Ştefan Săvinel i-au rămas de pe Vorăntar ce-au fost comis mare; aceste părţi de moşie le am vândut d-sale Sandului Sturza vel logofăt drept 180 lei bani gata, fiind eu de neamul d-sale n'au încăput altul să cumpere, şi făcându-mi d-lui plata deplin întru mâinile mele i-am dat d-sale acest zapis, de acum înainte să fie d-sale şi giupinisei d-sale şi cuconilor d-sale şi nepoţilor şi strănepoţilor dreaptă moşle şi cumpărătură în veci. Şi la focmeala noastră s'au întâmplat boeri cari văzând de bună voe vânzarea şi plata deplin, toţi s'au iscălit mai gios şi eu pentru mai mare credinţă am iscălit.

u Eşi leaf 7246 fevr. 15

lordachi Săvinel; lordachi Balş, vornic; Ivan Niculcea, biv vornic.

Adică eu preutul Iacov, dinpreună şi cu preuteasa mea Tofana, dat-am zapisul nostru la mâna d-sale Dumitraşcu Sacară, vornic de Poartă, precum să se ştie că având noi o viişoară lănără pe moşia d-sale Tâmpeschi care din neputinţă şi din dipărtare locul nu am putut ca să o mai lucrez, stricându-mi meglesii şi gardul, şi întra vitele de o sfrica, am vândut-o d-sale cu focmală 60 lei, adică şasăzeci di lei, cari bani ni l-au dat toţi deplin în mâinile noastre; deci d-lui de azi înainte să aibă a stăpâni vie, ca pe o dreaptă cumpărătură d sale, mai ales fiind şi pre dreaptă moşia d-sale. Inşă viea care este întemeel sânt ca trili hirtle, dar ca două pogoane vişă lănără pusă şi rămasă părginită, care s'au socotit ca un pogon şi giumălate prinsă, iar cealaltă este lipsă. Şi pentru mai adevărată credinţă-am şi iscălit.

Liat 1784 Noemvr. 20

Preot Iacov; Tofana preuteasa; Erel Nichila am fost faţă. Vasile Vornic am fost faţă şi sânt martur. Şi eu am scris cu zisa preutul Iacov . . .

Părşile de moşle ce s'au cumpărat din Cosleşti, Tâmpeschi şi Balasineşti, precum în gios se arată.

Lei :

3000 Dat pe un zapis lui Ioniţă Bădărău din 1798 februar. 10 cu care au vândut un bătrân Tâmpeschi şi un bătrân şi giumălate

din Balasinești, ei era a mănăstirii Pobrofel și le am luat cu schimbul socrul său în Tâmpesli și în Balasinești, căta să va alege, așisderea și parlea din Costești iar cătă se va alege, cu livezi ce sunt acasă și la țară și în parte din vadul morii, și locul ei cu livadă și cinci firtle de loc ce le are danle cum și partea lui Vasile Lupeș în Costești. în Tâmpesli și în Balasinești și trei pogoane de vie lucrătoare cu livadă, cu pivniță și cu crășmă.

120 Un zapis al Catrinei fata lui Ștefan Mărzacul și a soțului său Dumitrache Cojocariu cu care au vândut o casă în sat în Costești cu locul ei, și osebit și partea ce are în Tâmpesli și în Balasinești, și în Costești cătă se va alege, leat 1798 Februar 17.

126 Un zapis din 1798 marț 15 a lui Ioan Sacară, Vasile Sacară, Toader sin Vasile Botușanu, Catrina sora lui Toader și cu alți răzăși ai lor, cu care au vândut 18 stânjeni gospod în Tâmpesli și 18 stânjeni în Balasinești.

42 Un zapis din 1798 april 23 a lui Ștefan Părcalabu cu care vinde 6 stânjeni în Tâmpesli și în Balasinești.

60 Un zapis din 1798 april 23 a lui Ștefan Părcalabu cu care și-au pus amanet pentru bani partea lui de moșie din Costești cătă se va alege.

70 Un zapis din 1798 mai 5 a Sofronii fata lui Vasile Sacară și a Dochișil sora ei prin care vând 7 Stânjeni moșie în Costești ce o au de pe tatăl lor.

70 Un zapis de 1798 mai 12 a lui Ioniță Bahrin cu care și-au pus amanet pentru bani o a șasa parte de moșie din Costești din bătrânul Ioan Sacară.

40 Un zapis din 1798 iunie 13 a lui Ioan Sacară și a lui Vasile lachi sacară cu care vând partea lor din Costești, cătă să va alege, și după ce să va alege să li să mai deie bani cât li să va face câte 10 lei pe stânjăn.

3528.—Aceste verisori (?) sânt la mine până să va hotări moșile Costeștilor, și apoi iar să le dau la cuconul. 1899 august 4

Iar un zapis de 60 lei a lui Ștefan Părcalabu nu l-am luat.

Din arhiva spitalului de copii „Caritatea” din Iași.

Artur Gorovei

INSCRIPTII

1

Pe o placă de aramă de pe zidul Spitalului Pașcanu din Iași.

Stema cantacuzinească de pe placă.

Aciastă ceșme s'au făcut de dumnealui Marele Logofăt Dimitrie Kantacuzino și de soția sa Polherie născută Beldiman, spre a lor veșnic[ă] pomenire

1850 August 20

Ion Andriescu

2

De-asupra arcului dela poarta casei din satul Cozmești, jud. Suceava;

Grigori Sturza

vel logofăt țări

Moldovel.

Făcută de losăf...

. . . . leat 1816

mai 20.

Inscripția e săpală pe o piatră calcaroasă, pe care vremea o distruge. Moșia Cozmești e proprietatea d-lui A Sturza-Boureni, strănepot al fundatorului casei.

Artur Gorovei

INSEMNĂRI

Biblioteca Palatului mitropolitean din Iași.

Pe Ceaslovul de Iași din 7271.

La anul 1817 apr. 10 s'au născut fiul sârd[a]r[ului] Costachi Cașichi, Mihalachi el l-au botezat dum[nealu]i Iordachi Coșichi:

La anul 1819 fevr. 23 s'au născut al doilea fiu a sârd[a]r[ului] Costachi Cașichi, Todirașcu.

1820 Noemv. 27 sâmbătă la 9 clasuri de zi s'au născut fiica văr[u]lui Costachi Cașichi sard[a]r, al treilea fiu a dum[ne]s[al]i Zoia.

În anul 1823 fevr. 18 duminică, m'au îmbrăcat în caftan și m'au cinstit cu cinul: caminar preînălțatu domnului nostru Ioan Sand[u] Sturza v[oe]v[od]d în Eș: Panaite Canano-caminar.

1829 apr. sara miercuri în săptămâna luminată s'au mutat din viață aciasta văr Costachi Cașichi biv vel agă la vilața de veci rămânându-l 3 ficioari și 2 feti mici.

În anu 1829 Dechemv. 22 duminică, au răposat sard[a]r Costachii Țicău fiind muscali în Eș.

1832 dechemv. = = s'au născut al 5-le fiu Neculai a văr[u]-lui Tuchidide la Tufești.

1832 Decemv. 10 sâmbătă noapte, au adormit mălușa Paraschi-va Tufasca în Eș.

La anul: 1818 ghenar 4 viniri la 10 clasuri de zi-au ploa ploae caldă și s'au văzut și doi curcuboeu (sic) [=curcubeuri] pe cer pe deasupra Tătărașului în Eș spre răsărit în care iarnă pân în vreme aciasta încă omăi n'au picat ca să umble măcar într'o zi sanie.

Unsori bunni de tămăduit ori ce fel de rană [c. 1818-20]

Să pui său de oae de la rărunchi: 50: dram[uri] să-l topești și să-l scurgi de jumeri și apoi să pui 25 dram[uri] clară: 20: dram. untdelemn, ciapă albă sau și di aciastă obicinuită să o tai mărunț și când vei topi său dintâi să o pui să se prăjască acolo vr'o 4 sau cinci cepi să s[e] lae și așa scurgînd jumerile său-lui rămâni și clapa cu jumerile iar putere[a] iai să scargi cu său cel curat. Și 20 dram. rășină însă să fiă albă curată și 2 dram. sacăz de cel alb bun și 10 dram tămăe și 2 dram. camfură, acesse toate să s[e] pui într'o tigăiță împreună și său cel lămurit, însă sacăzul și tămăia să s[e] pisăzi foarte mărunț ca făina cum și rășina dacă va fi vârtosă și apoi să s[e] amesteci ca celelalte cu toate celel înșămnați în ligăiță de aramă spoită sau săhan și să le pui pe cărbuni să filarbă toate acele la un loc un ciferit

de clas și apoi le scurgi într'o strachină sau săhan ce va fi, în care să fie apă răci și scurgându-le, să le iai la spălat cu o lingură în strachina aceea în apa aceea și să scurgi apa aceea să-i torni alta tot răci și iar să le speli și apoi să li scoți într'un gavanoșal și să s[le] pue pe distrămătură de pânză de în și să pui pe rană căl a cuprinde-o și să legi, că va ave degrabă vindecări însă să nu bei vin și acru să nu mănânci, nici sărat.

Alf fel de legături de rane mai ușoare.

Să eai ca: 10: dram[urii] său de oai sau miel de la rărunclu și să-l prăjăști iar cu clapă bini apoi să-l cur[ă]ți și să cerni cenuși diasupra lui pîntr'o pelică să iasă numai praful pân s'a îngroșa său și pui și vr'o 10 picături de untdelemn și îl pui pe foc să fiarbă bini vr'o 5 menunti și apoi îl pui pe o pelică lat cât rana și caldă cât l-a pute suferi și liagă la rană, că iar să tămăduiești și să fie legătura o zi și o noapte și adoazi când a vre să s[le] schimbi să faci altele asămene și să-i pui. De-l pui și un bulgăraș de clară și mai bine esti.

1820 săpl[em]v: 26: răcetă pentru friguri.

Să pisăzi bini una căpălnă usturoi și să-i storci zama într'un pahar și de cătă zamă de usturoi va fi în pahar să torni de doi ori pi-afăta său și de trei ori vin sau pelin pisl zama usturoiului în pahar și să pui și sari ca o linguriță de dulceți să-l meslice bini și să bei cu un clas mai înainte pân a nu-l prinde frigurile și să s[le] primbli să mănânce pâine cât a pofti.

În anul 1819 luni 8. duminică fiind Domnu țării Moldoviei Mărie sa Scarlat Alecsandru Calimah s'au sculat cu zurba mahala-gil din mahalile Eș[ului] cum și unii din târgoveți, (care era su-diți supuș la alți stăpâniri) și au mersu la curle domniască cine cu ce armă au avut și alții din prostime cu pietri, asupra lui Vodă pentru calintirurile ce pusăsi prin Eș pentru prepusul ciumli zicind doftorul Perer că ar fi cu adivărat ciumă în Eș (și nu e-ra), ci ca să scoală mărie sa banii calintirului în țară în cărl vremi fiind agă Dum[nea]iui Pos[le]nicu[le] Alecu Mavrocordat fiul lui Belzade Dumitrie Mavrocordat de lu Storești din țân[ul]ul Hărlăului și Dum[nea]iui făce nesuferite jacuri în târg și zurba-oa s'au stărnit, și din pricina calintirurii[lor] dar și din pricina jăculri agăi și il cere pe aga dar au fugit și s'au ascunsu la Dum[neal] Vist[ernicu] Sand. Sturza iar Dum[neal] Spal. Petrachi Sturza au fugit la Socola la vie[le]a' Dumisale Log[ol]f[ă]l[ui] Grigoraș Sturza, căci il căula și pe Dum[nea]iui fiind asupra calintirului și Mărie Sa Vodă prinzind de vesti au închis porțile curții și au

sărit arnăușii cu armile și a să bati cu norodu ; au ucis arnăușii dintre norod : 66 : oameni și s'au închis dughenile Eș[u]lui o săptămână că umbla zurbagii tot celi ca să dea foc lărg[u]lui a-sămîne zurbăii s'au întâmplat și la Focșani, la Galați, la Fălci ; la Botoșani asupra ispravnicilor tot într'ace vremi după trei patru zile și după 12 zile au venit și mazilie Măreii Sale lui Scarlat Vodă adică în 20 zile a lui Iunei viniri la 10 ciasuri din zi au sosit în Eș Capiolan Domnului Mihalachi Sușu V[oe]vodă nepot de fiu Domnului Mihai Vodă Sușu din dragomanie porții.

Răfătă întăritoare nervil[o]r 1825 No[e]mv[ri] 5

Dram[u]ri

15 chină bună chisată,

15 canelă chisată,

15 vaneli chisată.

400 vin albă vechiu să le pui toți aceli de sus însămnate într'un șip cu una oacă vin să stei la căldură 3 zile și să-l tot tulbure și a triezi să-l lasă să s[e] așazi drojdiile acele în fund și să înclapă a be cu un felegian de cafe câti un felegian la : 3 : ciasuri tot așa să bei pân s'a sfârși, când va fi omul slab după ori ce boală ; iar întâi să iai vr'o 2 zile înainte răvent câti un dram pe zi ca să s[e] curăți stomah și apoi să înclapă a lua vinul cel cu china.

Mart : 4 : și ; 20 : | Apr[il] : 3 : și : 20 : | Mai : 6 : și : 20 : | Iuni : 3 : și 12 | Iuli : 6 : și 22 | Avgust : 4 : 15 | Săpt : 3 și 24 | Oct[om]v. 5 și 11 | Noemv : 3 și 24 | Dec[em]v 6 și 14 | Gheu[a]r 2 și 4 | Fevr. 1 : și 23 | cum și la 9 și la 10 sau la 19 și 20 sau la 29 și 30 a fiiști cărie lună ; iar nu-i bine să facă cineva început ori la ce lucru că va ave pagubi și întâmplări de pacosti adică su-părari și primejdie în urmare acelui drum sau lucru.

1827 Iuli 19 marți s'au pornit focul în Eș de la Spat[aru] Ilie Zmău și au arsă toată ulița mare pod[u] vechiu și curte[a] domniască ; tărg[u] de glos și toată mahalaoa de la Sfânt Costandin până în apa Bahluiului în vreme domnii Mării Sale Ioan Sturza V[oe]vodă la 7 ciasuri de zi marți și al doile foc s'au întâmplat la săptămâna marți sara Iuli 26 la un clas de noapte la pod[u] Lungu.

Însămnare pentru celi 12 viniri ce esti bine să le postiască să nu mânânce creștinu pești într'aceli viniri cum nici altă nimică până după svinșire soareului și își va faci vecernie și pavecernișa care îl vor fi de mare folos și sufletești și trupești. [c. 1820] înainte a : 40 : de svin[ș]i [șfers].

- 1 înalnte Bunii Vesfiri.
- 2 înainte Florilor
- 3 în Vinire Paștilor în săptămâna Patimilor.
- 4 înainte Înălțării Domnului.
- 5 înainte Pogorării Duh[u]lui Svânt,
- 6 înainte Nașterii Svânt[u]lui Ioan Botezăt[o]r.
- 7 înainte Schimbării la Față.
- 8 înainte Adormirii Precistii.
- 9 înainte Tăeri cap[u]lui svint[u]lui Ioan,
- 10 înainte Înălțării svintei Cruci.
- 11 înainte Vovedenii.
- 12 înainte Nașterii Mântuitorului nostru.

1829 No[e]mv[ri] 14 noapte dispre zio la 11 clasuri de noapte
s'au cutremurat pământ[u] tare.

1852 luna lui Fiorari (sic) au lunatū.

1854 în luna lui Martii 16 zăli... pe [la] că[n]tătorilor țocoșilor
s'au cutremurat înclîșor, al doili mai tari.

La anul 1859 dechemv[ri] 11 zili s'au săvârșit din veiață vāru
meu Dumitru sãn Caterina sãn popa și s'au îngropat la 14 De-
chemv.

Li[i] parali ci am primit de la cuconu Ionțā pe anu 1852:

5: li[i] meu dat la pet[e]al[ā]

2: 20 onū so[ro]covățū lei

66... bani ci me-u dat pe[n]tru brici (?)

2. 20 onu sorocovățū

76. 0

54:

. . . păpușoi vânturați întăi

La anul 1871 Noemvri în 13 zile s'au săvârșit den viață fiica
no[a]ștră Mareia și s'au înmormântat la 16 Noemvri.

*Pe un Ceaslov de Eș din 7305 = 1797 a d-lui N. Lăbușcă
student.*

Acestă sfântă carte ci să numești ce[a]slov îmi iaste și miă dāruilu
di preosv[in]i[ă]i[a] sa părintele chirio chir Iacov arhiepiscop și
mitropolit a toată Moldove[i] ca să-mi fiu pentru închinăciuni ș
spre veșnica pomeniri a preosv[in]i[ă]i salii atât di la mini căt ș
di la urmașii mei in veci amin. și ori di ce întâmplari s'ar ră-
tăci sau s'ar înstrelna cu vre-o pricină și nu s'ar colăci, unī ca
acii să fiu blăslămați de Domnul Dumnăzău și di a sa malcă pu-
rura fecioară și di 318 otețu și di toț cellanțu sfințu și ferul să

putrizescă iar trupurile acilor să nu să rășăpască ; și mi l-au dăruit în zălele preînălțatului domnă, a Mării sale Ioan Costandin Alicesandru Ipsilanti v[oe]lvodă întâi domn[ile] la let : 1800 Fev. 29.
T[le]od[ol]r Vărnăv.

*

Pr C. Bobulescu

Pe un ocloih (fără început), în bis. «Intrarea în Biserică» din Domnești (Muscel) :

Mi l-a dăruit Frea sf. Păr. episcopul Chir Iosif Pentru pomenirea lui... l-am dăruit la biserica din Domnești, cea nouă, nevrednicul nepot. Dorofteiu Ierodiacon 832 Iul. 16.

Pe un mineiu, tip. Neamț, 1814, idem :

Acest miniat (sic) l-am cumpărat cel mai jos iscălit dela Nicolae Unchișor, ce a fost județ în oraș Pitești, 833 Mart 10.
Zamfir Protopop al orașului Pitești.

Pe alt Mineiu tip. Neamț, 1831, idem :

Această sfântă carte s'a cumpărat la târgu[ul] sfântului Ilie [din C. Lung, cum e și azi bălciul], de dumnealui Chir Zosin Popovici.

Pe alt Mineiu, idem :

Această sfântă carte Mineiul s'au cumpărat de Ceuș Chir, împreună cu tatăl său, Costandin Comis, cu taleri 38.. și am dăruit-o la sfânta biserică a noao în sat ot Domnești și orice priot va sluji cu dânsa, [va fi] pentru sufletul nostru.

Pe alt Mineiu, idem :

Gheorghe ot po[ol]r[ia] lui sf. Gheorghie cea nou în col[ec]t[ia].

Pe alt Mineiu, tip. Neamț, 1806, idem :

Acest Miniat l-am cumpărat eu, cel mai jos iscălit, dela Nicolae Unchișor ce a fost județ în oraș Pitești. cf. și mai sus.

Apoi ;

Această carte o am vândut lui Nicolae tămplar. 838, Ghenar U. Zamfir Protopop.

Apoi :

La leat 1869 Dech. 15 a[un] tunat, și fulgere și zăpadă și ploae n'au dat de loc, până în această zi, când au venit și sfintele moaște ale sf. Filoftei dela Argeș, în comună. N. Rizescu.

*

Pr. D. Furtună

În Petraht Borș, în casăle dumisale din Târg-Frumos, fiind în vârstă pl. al 55-le an, împlinindu-și datoriile creștinești cu mărturisire cătră dohovnic, cu c[om]municare sfintelor țaine, ș'au dat suf

letul în mănile Domnului, slujindu-i eu de marlor cu ținerea luminei : căruia aducându-se și arhiereu, protoerel și îndistul preuși i s'au făcut cei mai frumoasă țărâmonie păr la sfânta biserică din Târg. Frumos, cu toți boerii acelui lărg păr la unu și îndistul norod, ce dă dovadă despre bunele purtări în această lume; și după isprăvire țereimoniei i a prohodului, atât fratele nostru mai mare, spatar Dumitrachi, ca unul ce din multă duloșie i s'au scurs puterile prin plângere perderii răposatului, au rămas în lărg spre împărțire pomenilor la norodul ce era adunat, iar eu cu cumnatele mele și ginerele și alți boeri ce au vroit, am dus pe răposatul la 2 april la moșia noastră Bădilița unde la margine satului au întâmpinat preuși satului i alți preuși înbrăcați în veșminte și cu norod, s'au pus pe năsălii ducându-l păr la sfânta biserică pe mănile vechilor slugi unde s'au înmormântat în mormântul pregătit la al căruie căpătâi stau oasele grăniadă a răposaiilor părinților noștri, lângă sfânta biserică cu hramul sfinților voievozi în 856 april 2,

Iancu Borș

Pomelnicu neamurilor babacăi și a neneacăi : Teodor, Stefana Paraschiva, monah Venedict, shimonahiea Magdalina, Necolai, monahiea Avrămina, monahiea Nustina, shimonahiea Zinanda și tot neamul : Ghiorghi, Ecalirina, Sloica, Manda și tot neamul lor, Ioan, Rucsanda, Nafasăica, Profira, Iosif.

(Însemnarea aceste și cele ce urmează nu mai sunt scrise de banul Iancu Borș,

La anul 1851 fevr. 10 sâmbătă la un cias și giurătați de noapte s'au săvârșit din viață pre scumpa me maică spatareașă Marioara PISOȘCHI născută Brănișteanu. și la 12 fevr. luni sau înmormântat în Botoșani la biserică cu hramul cuvioasa Paraschiva.

La anul 1858 noemv. 5 s'au săvârșit din viață iubitul meu soț Banu Iancu Borș și la 8 noemv. s'au înmormântat cu arhereu la biserică din Bădiliță, cu hramul sfinții Voevozi, în vârstă de 49 ani.

La 1859 iunii 24 s'au săvârșit din viață scumpul meu părinte Postelnicu Costaci PISOȘKI.---P[rofiră] Borși.

(Însemnarea aceasta e scrisă cu litere latine)

La anul 1839 mart. 26 au fost paștele Domnului și au imblat cu săniile la biserică pentru că a fost omăt, și preușai la biserică tot la foc să încălză, că era ger. S'au însămnat de mine.

V. PISOȘCHI.

La 1843 febr. 9 au fost foarte cald încât au fost Mărioara la rădîul Stăncenilor și au adus clopoței și alte flori de pădure.

C[ostache] P[iso]chi] stolnic

Intr'un Pentacostarion, lipărit la Râmnic în 7293 (1785), aflător în biserica din Dădești, lângă Târgul-Frumos, Județul Iași.

Această sfântă cartă este a bisericii și cine s'ar lănpă (tâmplă) ca să o fure să fie afurisit de celi noao cete îngerești și de mine să nu fie ertat; și eu Dumitrachi am scris aceste slove într'această cartă slove de învățătură.

802 aprili 23 veleatul cel mare 7320.

cu frățască dragoste sărut cinstita mîna D-tale părinte sfinția la . . . (urmează câteva cercări de condeiu).

Aice am cercat condeiu de bun, condeiu este bun iară mîna nu este bună și învățătura din tinereță aduce cînte la bătrîneță că învățătura este un lucru foarte iscusit și deșteptat.

Acest pentecostariu s'au cumparat de mine și am dat sfintei bisericii noastre dela Dădești.

(iscălitură)

1792 april 17

Această sfântă carte anume pentecostariu este a dumilorsale cuconului Alexandru și cuconța Ilinca din satul Dădești la sfânta biserică.

(lipsește începutul) . . . la anul 1838 ghenar 29 de cătră mine Lucachi Venieriu căminar slăpănul moșiei Dădeștii și () bisăricii sfântului Nicolai, pe care am dat bani treizeci și doi de le și banii i-au primit însuș iconomul Andreiu dela Eșl.

Artur Gorovei

Adaos :

La documentul din 7221 Sept. 15 publ. aici p. 3-4 s'a omis a se arăta că 'n frunte se află pecetea rotundă, în lăuș, cu chipul Sf. Gheorge înconjurat de inscripția slavonă care se tălmăcește »sifel : «Aciastă pecete este a sfintei Mitropolii a Moldovei 7212».

M. Lupescu : † Alexandu Moisei. — T. Pamfile : O lămurire.
— P. Caraman, Z. C. Arbure, T. Popovici, A. Moisei : Povestiri
și legende. — M. Lupescu, O. Rotundu, V. Vermeșanu : Datine
și credinși. — A. Moisei : De-ale copiilor. — C. Georgescu-Mun-
leanu, O. Rotundu. Nică Romanaș, Ion Bănuică : Căntece. —
Gh. Gh. Cardaș : Glume, jâfti, taclale. — T. P. : Cronică.

«Florile E...oe», An. I No. 6. — 15 Martie 1919.

Nadeja Știrbey : O văd aproape ziua luminată. — Tudor Pam-
file : Vinovatul. — G. Tuloveanu. Jurământul rezervistului. — V.
Voiculescu : Momâia. — N. Holna : Primii fulgi. — Virgil Cârș-
tescu : Doarme tata și feciorul. — I. Valerianu : În albastru... —
T. Spălaru, T. P. : Cronică. — Răspunsuri.

Prin Redacția și Administrația revistei noastre se pot dobân-
di următoarele :

Revista «Ion Creangă» Anul II	15.—
» » » » III	15.—
» » » » IV	15.—
» » » » V	15.—
» » » » VI	15.—
» » » » IX	15.—
» » » » X	15.—
» » » » XI	15.—
Revista de istorie «Miron Costin» Anul I (lipsă No. 1)	5.—
» » » » » » II	15.—
» literară «Florile Dalbe» » I	18.—
Calendarul revistei «Ion Creangă» Anul II (1912)	2.50
» » » » » » IV (1914)	2.50
T. Pamfile, Sibile și filosofi	0.40
» Căntece de țară	4.—
» Agricultura la Români	5.—
» Cerul și podoabele lui	2.—
» Văzduhul	2.—
» și V. C. Nicolau, Așezarea preistorică de la Strâmba	0.30
D. I. Urban Jăruic, Limba basmelor românești	0.40
M. Lupescu, Alcătuirea unei gospodării	0.50

(Se trimite la cerere și contra ramburs, franco la adresă).

Miron Costin

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRFURI ISTORICE

CUPRINSUL

T. Pamfile. — *Un cântec privitor la moartea lui Brâncoveanu.*

Pr. C. Bobulescu. — *Schitul Zagavia.*

Dionisie Olănescu. — *Sfeșnice.*

T. Pamfile. — *O poezie a lui Cârlova folosită în Moldova.*

Pr. C. Bobulescu. — *Insemnări pe un ceaslov.*

CHIȘINAU

TIPOGRAFIA SOC. „GLASUL ȚĂRII”, STR. PUȘCHIN, 48

1920.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice

Această revistă, începută acum șapte ani dintr'o pornire legată nu numai de avântul tinereții, își curmă astăzi apariția. De bună seamă că fără greutatea unor zile ce caută să se statornicească, viața acestei publicații nu s'ar fi curmat. Nu vom spune un neadevăr însă, mărturisind că afară de prietenii personali, idealisti, și de obiceiul săraci, nici o însușire și nici o persoană din cele ce trebuiesc socotite în drept a ști ș'a îndruma, nu au venit niciodată cu un ajutor.

T. PAMFILE

UN CÂNTEC PRIVITOR LA MOARTEA LUI BRÂNCOVEANU

Întâiul, care povestește uciderea lui Constantin-Vodă Brâncoveanu și a celor dintre ai săi, întâmplată în Țarigrad la 15 August 1714, a fost publicat de d-l I. Bianu, după un manuscris din 1809, care se păstrează la Academia Română, sub no. 307 ¹. Scris de-un cărturar, de-un cronicar conștient, aceste stihuri nu pot avea nici o legătură cu cântecul bătrânesc al lui Vasile Alexandri, „Constantin Brâncoveanu“, acesta, așa de aproape de versul popular, dar totuși, străin ca origină de dânsul.

Cântecul publicat, scris cu un veac după îngrozitorul sfârșit al Brâncoveanului, este, învederat, o copie, — s'a transcris iaste pentru un probabil ială; *îmbrihor* pentru *îmbrihor*; *prăs-lări* pentru *pristari*, — făcuta dinu original, sau după alte copie, a cărei datare nu se poate preciza; în aceste condițiuni nu se poate înrăși ști nici ce valoare documentară poate cuprinde-a-casta stihăire.

Varianța ce va urma este tot o copie, cu greșeli de transcripție, cu greșeli de versificare ce s'au înlăturat, — originalul fiind însemnat în notele subînțiere. Titlurea stihăiei poartă data: „1730 Noemvrie 17“. Ei nu poate fi socotită ca zi-a descăpăținării, pe care versul 188 o știe: „la cincisprezăci a

1. Buletinul comisiunii istorice, I (1915) p. 309—14.

lui Avgust¹; de asemeni nu-i de primit că scriitorul nu va fi știut anul morții lui Brâncoveanu — Rămâne cu puțință că această dată, 1730 Noembrie 17, să fie socotită ca dată a izvodirii stihurilor, cum este datat și alt text dela Academia română, pe care nu l-am putut vedea¹.

Cuprinsul cântecului, paralel cu varianta Bianu, este următorul:

Asupra deșertăciunii vieții omenesti, v. 1 — 21; la B. v. 1 — 20;

Sosirea Agăi-Mustafa² la 3 April 1714 și cetirea firmanului, v. 22 — 35; la B. v. 21 — 32;

Vodă chiamă și vestește pe boeri, v. 36 — 45; la B. 33 — 38;

Brâncoveanu ispitește pe boeri asupra uneltirilor, resemnându-se cu nădejde în dreptatea lui Dumnezeu, v. 36 — 64; la B. lipsă.

Brâncoveanu își jelește doamna și aceasta se jelește, v. 65 — 79; la B. 39 — 42;

Tanguirea fiilor domnești, v. 80 — 89; la B. 43 — 50.

Tanguirea ginerilor domnești, v. 90—103, la B. lipsă.

Alegerea lui Ștefan; stihurile îl știu spătar, v. 104. — 123; la B. p. 51—65; acestea vorbesc de „multe tunuri ce s'au dat“. Mărturiile timpului știu că s'a dat de 4 ori cu tunul, s'au descărcat sânețe și s'au auzit strigări de urare.

Brâncoveanu învinuște de uneltire pe noul Domn ce i se înfățișează, și-i ascultă tagada, v. 124 — 145³; la B., după ce boerii cer iertăciune mazălului, merg la Domnul nou și-l mustră; desvinovățirea acestuia lipsește, v. 67 — 93.

Ridicarea, dureroasa despărțire de Țară, îngăduirea petrecerii paștelor la Giurgiu și închiderea la Țarigrad; Imbrihorul venise „când ziua că se făcea“ însoțit și de *agăları*⁴ v. 147 — 169; la B. imbrihorul vine după o lună (v. 51), v. 94 — 121;

Jefuirea averilor, v. 170 — 188; la B. lipsă;

Intrigile și chinuirea în temniță v. 176 — 188; la B. chinurile nu se pomenesc, v. 122 — 128.

1. I. Bianu, *Manuscripte românești*, I p. 75.

2. Cf. N. Iorga, *Constantin-Vodă Brâncoveanu*, Vălenii-de-munte. 1914, p. 206 — 13: cele din urmă zile.

3. Cf. *Ibidem*, p. 208 — 9.

4. Cuvânt lipsă din *Dicționarul limbii române* al Academiei.

Plimbarea osândiților prin grădina sultanului supt ochii acestuia; blăstămul Brâncoveanului, v. 189 — 209; la B. 129 — 144.

Innaintea morții, copiii cer îngăduire de a se turci, pe când bătrânul îi îndeamnă la mucenicie; epizodul e numai pomenit la B. v. 144 — 164¹.

Tăierea și aruncarea în mare de „hamale“, v. 218—215 a B. v. 165 — 170;

Leșinul și trezirea Doamnei; stihuri despre zădărnici și blăstămui, v. 216 — 229; la B. v. 171 — 190, cu totul schimbat.

Incheere, v. 230 — 231.

Iată textul:

Discapăținarea lui Const. Vodă Brâncovanu de către Turci, tămplată în Constantinopoli, la anul 1730, Noemvr. 17.

O, pricină minunată,	20 În ani douăzeci și șasă
Ce au fost în lumea toată,	Bine să'nrădăcinasă
Dinceput ² și din veci[e]	Și tot odat'să sculară
5 Precum și la carte scrie!	Dușmanii, de-l rădicară
Cuvântul cel tipărit,	Din scaun, din București:
Care este — adiverit:	25 Ian s'ascuți și să privești
Că-i lumea înșălătoare	De-acest Domn mare ¹ , bogat,
Și foarte [i]i trecătoare.	În ce chip i s'a'ntâplat.
10 De-i face și-i amăgește	Că tiranul de'mpărat
Și pre toți-i prilejește:	Mare agă au mânat
Pre Domni și pre'mpărați mar,	30 Și,—[apoi] când el au sosit
Și pe cei ³ ce sânt mai tar,	Fără veste l-au lovit.
De-i orbește ⁴ 'n avuție	Și'n casă când au intrat
15 Și se țin în sumeție:	Fermanul i-au arătat,
Ca când nu vor ave moarte:	Și i spune tot cu urgie,
Și'ntru'un ceas' le lasă toate:	35 Cu cuvânt de mazilie.
Precum iată c'am privit	Boerilor ² poruncisă,
La Constandin ⁵ ce-au domnit.	Toți la dânsul că venisă,

1. Cf. Iorga, *op. cit.*, p. 212, nota 1.

2. În ms: *Din început*

3. *pricină*.

4. *vrbește*—v[orbeste] ?

5. *Constandin-Vodă*

1. *Mare și*

2. *Boerilor că*

- Porunca să-și împlinească,
 Fermanul să le cetească.
 40 Toți boerii că plângea
 Și din gură-așa grăia;
 C'ășa li să poronci[a],
 Pe Constandin să îl dea¹
 Cu fii și cu ginerii
 45. Și cu toți credincioși.
 Vodă pre boeri chema
 Și pe toți îi întreba:
 — Care din voi mă vândură,
 Păgânitor mă dădură?
 50. Nu-i² destul că v'am cin-
 stit,
 Boeri mari că v'am făcut?
 Cum³ de mine v'ndurați
 Din Țară mă'nstrăinați?
 Domnul v'u⁴ face dreptate
 55. De a voastră strâmbătate!
 Boerii că să giura
 Și tare să lepăda
 Cum că nu sunt vinovați,
 Cu nimică-amestecați.
 60. Atunci Vodă să sculară
 Și ieră lor le grăiră:
 — Faceți dar ce-ați poroncit
 Că eu sânt ca și-un găut!
 Din spătarie eșind,
 65. La Doamna că au trecut
 Și îndată-au poroncit
 Toți coconii de-au venit.
 Atunci Vodă lăcăma
 [Și] pe Dumnezeu ruga;
 70. Și din gură au grăit:
 — Ce furtună ne-au venit
 Furtună [prea] tirănească,
 Pre noi să ne răsipească!
 Și ei tare că ofta!

1. Constandiu-Vodă să-l
2. Dar nu-i
3. Și cum
4. Vă

75. Și lumea o defăima.
 Atunci Doamna că plângea
 Cu glas mare să jălia.
 Toate¹ că li să sfârșisă²
 Pentru — amarul ce sosisă.
 80. Și coconii că'ncepură
 Cu un glas și c[u] o gură.
 — Ah, amară primăvară
 Cum ne ieau Turcii din țară
 Lipsându-ne din Domnie
 85. Și ne duc în ră urgie!
 Acest foc ce ne sosește
 Nu spre bine să sfetește³
 Domnul să-s'⁴ milostivească,
 Pre noi să ne izbăvească!
 90. Ginerii dac'auziră
 Toți la dânsul [că] venira,
 Pe rând în casă intra
 Și cu jale suspina:
 — Ah, amar ce ne sosește
 95. Și pre noi ne răsăpește:
 Voi, taică, vă'nstrăinați
 Cu dușmani ne lăsați;
 Și vom rămâne opriți.
 Totdeauna ne-or⁵ muștra
 100. În multă grijă-om⁶ intra,
 Vieața ni s'a scurta,
 Și tare ne-or⁷ pedepsi,
 Vieața ni s'a sfârși!
 Când zina că să face,
 105. Imbrohorul⁸ [că] sosi
 Cu multi turci, [cu] agălari,
 Cu cinci sute de-eniceri.
 Și cum îndată-au sosit,
 La boeri au poroncit,

1. Si toate
2. Sfârșesc
3. loc. cil. sfârșește
4. în ms.: să să
5. ne vor ț.
6. grivă vom
7. ne vor
8. Ibrohorul.

110. Toți la dânsul să-i adune
Domn dintr'ânșil să le pue,
Dacă boeri ¹ să strânsără
La imbrihor ² să'nchinară.
Cu ochii dacă-i văzură,
115. Pe Ștefan ³ îl socotiră,
La imbrihor că l-au dus,
Domn tânăr că le au pus,
Cu alaiu mare-l luase
Și la curte îl dusese.
120. Domnul Ștefan c'au intrat
Tocmai în casa de sfat
Boerii pe rând intra
Și mâna că-i săruta.
Dacă boerii ieșisă,
125. La Constandin-Vodă mersă,
Cu plecăciuni ⁴ să'nchina
Și mâna că i săruta
Constandin-Vod' le grăia
Pre Ștefan Vodă-l muștra:
130. — Dacă ț-au fost de Dom-
nie,
Cum de nu mi-ai spus [și]
mie,
Eu să-ți fi [fost] dăruit
Cu pace să fi domnit
De 'mnezeu ⁵ nu te-ai temut,
135. Tiranilor ne-ai vândut.
Să știi că n'a zăbovi,
Dumnezeu îți va plăti!
Ștefan -Vodă că giura
Și tare să blăstăma:
140. — Să știi, Doamne-adevărat,
Că nu sânt amestecat,
Măcar în știri ⁶ de-mi va fi,
Dumnezeu îmi ya plăti;
Și mă rog cu plecăciune
145. Ca să aibu iertăciune!
Constandin ¹ să închina,
Ziua bună că-și luoa,
Turcii ² tare îl grăbia
Pe Constandin ³ să îl ia.
150. Și-l pripiră, de-l gătiră
Și cu totul îl porniră
Când spre poartă că eși[ă].
Toată țara să strângă
Și după dânsul mergea,
155. Cu glas mare că plângea
— Domnul să -s' milosti-
vească
Cu pace să te păzească!
În pace să te nvârtești
Și iarăș să ne domnești!
160. Că pre noi cât ne-ai domnit,
Cu pace ne ai păzit!
Turcii ⁴ tare l-au păzit
Până'n Giurgiucă l-au văzut.
O zi l-au ⁵ îngăduit
165. Până Paștele-au făcut.
Dacă Dunărea-l trecură.
Turcii mult se veseliră
În ⁶ Tarigrad că l-au dus
Și în bașcă l-au închis
170. Și Turcii că năvăliră,
Toate a lui le luară,
Iar în urmă imbrihoriul
l-au [fost] luat al lui totu[și].
Averile ⁷ lui de mulți ani,
175. Le luară — acești tirani.
Și din bașcă [ei] l-au scos,
La bostangî-pașa l-au dus.

1. Atunci Constandin Vodă

2. Iar Turcii

3. Costandin Vodă

4. Și Turcii

5. Și o zi l-au mai

6. Și în

7. Iar averile lui

1. boeril.

2. Imbrihorul,

3. Ștefan Spătarul

4. plecăciune

5. Dumnezeu

6. știre

- Când post' Sânt-Mări' - au
venit¹
Imbrihoriul au sosit,
180. La împăratul c'au mers,
Sama de toate au dat.
Atunci vreme c'au găsit
Și mai mult că l-au pârît.
Iar păgânul de 'mpărat
185. Și mai rău s'au tulburat.
La bostangi - au² poroncit
Tot postul de l-au muncit.
Iar la cincisprezăci-Avgust³
Sfârșitul ăi au sosit
190. Că 'mpăratul poroncisă,
Pe Costandin⁴ îl gătisă
Cu cuconii dimpreună.
Și ducându-i în grădină,
In grădina 'mpărătească
195. Ca 'mpăratul să privască
Vodă⁵ când, pe poart' intră
Pe 'mpăratul blăstămă :
— Ah păgâne și spurcate
Căci ne tai fără dreptate!
200. Cu ce sântem vinovați
De ne tai negiudecați ?
Că tu ce ne-ai poroncit,
Toate noi le-am împlinit⁶
Eu dar, să fiu vinovat :

205. Copiii ce ți-au stricat ?
Focul din cer să s'aprindă,
Pe păgâni¹ să vă cuprindă,
Cu sabia îngerească
Pe to i să vă prăpădească !
210. Gelatul [da]că sosia,
Și pe rând că ti tăia
Hamalile-i² ridica,
In³ mare că i afunda.
Pe Domn și pe bețzadele
215. Ii tăiară fără milă.
Doamna dac' au auzit,
Intr' acel ceas au murit,
Trei zile nu s'au trezit.
Și din gur' așa grăind :
220. — Ah lume, înșelătoare
De suflete peritoare !
Cum erai de dulce, miere,
Cum ești de amară, fiere
Și cu toate 'mpodobită,
225. Acum rămași ocărită !
Indestulată de toate
Și de Domn nu avuși parte.
Ahl din ceriu un foc să cadă
Pe voi pe toți să vă ardă !
230. S'au făcut acest corban⁴
In vreme de ramazan !⁵

T. Pamfile.

1. Și când Postul Sântă-Mariei au venit

2. La bostangi-bașa au

3. Cincisprezece a lui Avgust

4. Costandin-Vodă

5. Costandin-Vodă

6. Îndeplinit

1. Voi păgânii

2. Că-i

4. Și în

4. In text: corbaz. Corban, cuvânt turcesc: curbaș, jertfă ofrandă.

5. Ramazanul e postul turcesc.

SCHITUL ZAGAVIA

Este așezat, în partea despre apus-miazăzi a Hârlăului, peste Bahlui, pe povârnișul culmei de deal din apropierea bisericii domnești a sfântului Gheorghe, înălțată de Ștefan cel Mare.

Acum, împrejmuit de grădini și livezi, odinioară desigur că era ascuns în pădurea care-și va fi ogliudit marginea în apa șerpuitoare și săracacioasă, însă curată, a râului devenit astăzi gheena orașului, oftiguit de paraziții țiitori ai legii lui Moisi.

Această pădure, ocrotitoare la spete a curților domnești de altă dată, în care se putea intra pe trunchiurile de copaci culcate de-a curmezișul pe apa leneșă în timpul verii și sleită de gerurile ernei, era străbătută din toate părțile de potecile făcute de locuitorii Hârlăului, care duceau spre schitul de la care pornea o credință și o nădejde, virtuți pe care astăzi nu ți le-ai putea dobândi, de cât doar de la singurătatea care-l încorjoară, dându-ți răgazul a te gândi la ce va fi fost altădată.

Ac-est schit exista înainte de anul 1624 Mart 28, de oarece la această dată „Gavril Bndul, ginerele lui Costin Boghiul, ce au fost șoltuz în târgu în Hârlău“, având „o poiană în țărnu-rile Behluiului în Pârcovaci“, a „dat-o danie stintei mănăstiri unde este zidită și făcută de Zagavei“¹.

Niște hrisoave de miluire de mai târziu, ne lămuresc și mai bine, cum că acest „schit a fost făcut de părintele Zagavei și de alți pravoslavnici hristiani“, având din început hramul „Nașterii Preasfintei despuitoare și pururia fecioara Mariia“, fiind așezat și atunci ca și acum în hotarul târgului Hârlău².

În pomelnicul bisericii, părintele Zagavei este trecut ca ieromonah³ ceea ce înseamnă până la un anumit punct, că el fusese călugăr, făcând pentru întâia oară, dar poate mai de grabă, continuând memoria prin ridicarea unui nou sfânt locaș în locul altuia vechiu adăpostitor de călugări rătăcitori,

1. Gh. Ghibănescu, *Surete și izvoade*, V pp. 188-89.

2. Ibid., *Impioane și Zăpise*, IV part. II p. 1—5; T. Codrescu, *Uricariu*, X, pp 209—10 și N. Iorga, *Studii și doc.*, V p. 42.

3. Atât în pomelnicul din 1792 April 18—1802, cât și în cel din 1838, adică în „pomelnicul fericiților ctitori a sfintelor monastiri Zagaviul și Zberanii“

al cărui început se perde în negura nelămurită până acum de nici un document.

De la înzestrarea ieromonahului Zagavei, despre viața căruia nu știm, aproape nimic, dănuitorii de pe vremuri, ca Ștefan Petru Vodă, Antonie Ruset, Constantin Cantemir, nu au uitat de a-l milui, sau de a întări miluirile făcute pentru „o bucată de loc 20 de pământuri și douăsprezece fâlcii de fână și cu un vad de moară pe apa ce curge dinspre pădure și care vine dinspre Deleani”¹.

Dela jumătatea a doua a veacului al XVIII-lea, afară de miluirea de mai sus știm că „mănăstirea ce-i făcută de popa Zagavei”² afară de chilii mai avea patru livezi înprejurul ei, un bordeiu alături, ce era „lângă vadul cel de moară și cât ține loc înprejurul vadului, cât a zvarli cu un băț”³.

La 1786 noemvrie în 18 însă, călugărașii dela schitul Zagaviei, fac schimb, dăd mănăstirii sfântului Spiridon din Iași, cele 20 pământuri și 12 fâlcii la șes și iau tot atâta la pădure în apropiere de schit⁴.

Printre egumenii, care afară de ieromonahul Zagavei, care a dat fără a se fi gândit nume, nu numai schitului, dar unei localități întregi, până la începutul veacului al XVIII-lea, nu avem cunoștință despre nimeni, care i-ar fi succedat în conducerea obștiei călugărești, restrânsă ca număr, desigur că încă dela început.

Abia la 30 April, anul 1704, aflăm pe „egumenul Evloghie ot Zagavai dela Hârlău”⁵, ca martor într'un zăpis, după cum aceeaș calitate, într'un alt zăpis, peste trei ani, găsim pe „Iacobă, nepotul lui Hilotei, călugărului dela Zagavei”⁶.

La 1757, noemvrie în 3, făcându-se hotarnica moșiei Hârlăului, printre megieși erau trecuți și „Visarion, egumenul dela schitul Zagaveiului și Teofil Havreș, călugăr monah dela Za-

1. Gh. Ghibănescu, o. c. p. 1 — 5. În documentul lui Anton Rusău din 7184 Fevr. 29. Delenii sî înlocuiți cu Zăhărești, cum sî în celelalte documente, ce vin după acesta.

Menționații Domnitori sînt trecuți după „ieromonahul Zagaveiu” printre otitorii mănăstirii în ambele pomelnice.

2. N. Iorga, o. c. p. 107. Lângă această mănăstioară la Rosăndreaști, mănăstirea Probota avea o prisacă. *Ibid.*

3. Gh. Ghibănescu, o. c., IV, p. 236.

4. *Ibid.* pp. 244 — 5; N. Iorga, o. c. p. 64 no. 291.

5. N. Iorga, o. c., XI, p. 54.

6. *Ibid.* p. 55.

gaveiu și Tofan călugăr ottam (de acolo) și Iorest călugăr ottam ¹.

Tot Visarion era „egumen ot Zagaveiu“ la 8 April 1763 ² iar la 1780 ca *nacialnic* Ilarion ³.

După câțiva ani, dela această dată din urmă, putem afla și despre viețuirea în mănăstirea lui Zagavei, a cărturarului Amfilohie episcop de Hotin, care cunoscuse Italia ⁴ și-n care de sigur, că-și va fi dobândit cunoștințele unei învațături, mai sistematice și mai bogate de cât la noi.

Pe la 1772 ⁵, dată, care dacă nu exprimă în sineși, reținoireă schitului mai vechiu dela Zberăni — vârit ceva mai în cordru, spre mează-zi de Zagavia — dar anul amintit, în ori ce caz, ne vorbește de existența lui, când poate își va fi luat chear începutul ⁶.

De însemnat, că de aici, din Zagavia, Amfilohic pe la 1785, în calitate de „fost episcop la Hotin“ era ca „purtător de grijă schitului Zberăni“ ⁷. Iar la 18 Noemvrie 1786, atunci când se face schimbul de pământuri, dintre schitul Zagavia și epitropia sfântului Spiridon supt stăreția unui Damian sau Daniil ⁸ adevărind acest schimb cu ale lor iscălituri și călugării viețuitori ai schitului, ca eromonahul Bonifatie, monahul Damaschin, Ioanichie cu toți frații; mai găsim în acest zapis și această însemnare: „fiindu și noi locuitorii, cu petrecere la aceștii schit, văzând voința călugărașilor, m'am iscălit: Amfilochie, Episcop Hotinului“ ⁹.

În timpul dela 1786 — 1796, știm că Amfilohic era chemat adesea de aici dela Zagavia de episcopul Antonie al

1. Gh. Ghibărescu, rev. „T. Codrescu“ an. II p. 4 — 5.

2. Gh. Ghibănescu, *Isp. și zapise*: IV part. II, p. 220.

3. N. Iorga, o. c. VI p. 62 no. 180.

4. V. Însemnările mănăstirei pe un Penticastar fără copertă.

5. V. „De obște Gheografie“ după „Bufieră“ tălmăcită de Amfilohie și tip. la 1795 p. 208. V. și observațiile d-lui N. Iorga asupra acestei traduceri în *An. Ac. rom.*, ser. II tom XXXVIII pe an. 1916 pp. 8 — 14 sau 802 — 808.

6. Ia sfârșitul troparului „Către Născătoarea de Dumnezeu...“ scris în slavonește, supt icoana Maicii Domnului, se află data de „1772 goda (anul)“ De almintrelea toate icoanele sunt însoțite de tropare scrise în aceeași limbă.

7. Într-un act din 1784 se pomeneste de „mănăstirea Zbereuilor“ având moșia cu același nume. V. acta bis. Talpalarilor.

8. De oarece în actul dela 18 Noemvrie găsim ca stareț al Zagaveiului pe eromonahul Damian, iar în cel dela 21 aceeași lună pe starețul Daniil (cf. N. Iorga „Studii și doc.“ VI p. 64 no 291 și Gh. Ghibănescu, o. c. p. 244) această schimbare așa de repede, cu nume așa de apropiată ca Damian și Daniil, nu poate fi atribuită de cât cotirii greșite a actelor redactate. Deci a fost sau un Damian sau un Daniil.

9. Gh. Ghibănescu, o. c., IV, part. II p. 245.

Românului, de liturghisa la episcopie, în locul lui¹, de aceea când în 18 April anul 1792, se scria „pomelnică vecinică a Zagaviului“, printre ctitori, la vii, pe cel dintâi, îl găsim pe „Amfilohie epis[cop] i ves rod [și tot neamul]; iar imediat după el, pe un „monah Antim²“, pe care nu-l știm în ce legătură poate chiar de rudenie, va fi fost cu episcopul de Hotin.

Deci în acest schit a stat unul din vlădicii noștri, cu ale cărui cărți didactice, la început manuscrise, iar mai apoi tipărite, s'au slujit seminariile³ cum și școalele publice în ultimile 3 decenii ale veacului al XVIII-lea și până când cele două focare de cultură din Iași. — seminarul de Socola și școala din Treierarhi — înbulzite de numărul elevilor și nevoite de a-și modifica metodele și programa, tipariturile episcopului cărțurar, desigur că deveniseră rari și ne mai convenind, ca metodă și înbogățire de cunoștinți, pe încetul au trebuit a fi înlocuite prin altele. pătrunse de spiritul lui Asachi, care începuse a se supune în învățământ, și de ale acelora, care-l secondu la această muncă de propășire culturală a Moldovei.

De aceea el fiind, nu numai inelul de legătură, al curentului de cărțurarie, ce se mai putea face de *școala domnască, de lângă Mitropolie*⁴ cu Evloghie și Evropie dascălii de slavonește⁵, iar Euache de grecește⁶, dar chiar premergătorul curentului lui Asachi, ca cel ce a priceput cărțuraria în sensul școalelor Apusului, se impune de a fi cunoscută, macar după datele pe care le putem avea la îndemână, într'o schiță cât de sumară, viața acestui episcop cărțurar⁷.

1. Episc. Melbisedec, *Cron. Romanului* II, p. 159.

2. V. pomelnicul schitului.

3. În școala dela Putna, care era supt conducerea arhimandritului Vartolomeu, Măzereanu, se învăța „geografia cea tălmăcită de episcopul Amfilohie după Buffier“ înainte de anul 1778. V. „Candela“ an. II (1883) pag. 4 no. 1 v. și în „Ist. bis. din Bucovina“ de I. Nistor p. 211. — Pe un exemplar din Aritmetica lui Amfilohie, proprietatea mea, se află următoarea însemnare „S'au învățat (Socola iaste). La Socola 1810 mai fiind întru această vreme eu“, iar pe cel de Geografie „Această carte, anume Gheografie este a me, a lui mai gios iscălit 807 Mart, 27 Marsie zugraf“.

4. C. „Erbiccanu, Ist. mitr. Mold“ p. 299; T. Codrescu „Uricariul“, III pp. 13 — 23 reprod. doc. și în „Serbare școlară“ de A. D. Xenopol și U. Erbiccanu pp. 100 — 198; Post. Manolachi Drăghici „Ist. Mold“ II p. 13.

5. I. Bogdan „Doc. lui Ștefan c. Mare“ I. Evloghie dascălul între anii 1753 — 1789 pp. 13, 104, 136, 146, 196, 234, 255, 282, 353, 364, 370, 372 etc. Evropie la 1750: vol II p. 9.

6. T. Codrescu, „Uricariul“, III p. 20.

7. Schițarea ce o încearcă A. Papadopol-Calimacti nu cuprinde de cât reflecții asupra cărților lui Amfilohie V. *Rev. p. ist. arch. și fil.* an. III vol. V — (1885) p. 319 — 530.

Desigur, că în siguranța acestui schit al lui Zagavei, va fi făcut talmăcirea unora din cărți, pe altele le va fi corectat și deci de aici se vor fi pornit manuscrisele: *Gramaticii teologhicești* după Platon, arhiepiscopul Moscvei, al *Deobștei Gheografii* după a lui Bufieru și al *Aritmeticii*, care vedeau toate lumina tiparului în tipografia sfinței Mitropolii dela Iași în vara anului 1795¹.

D-l Iorga, ne spune că Amfilohie „și-a sfârșit zilele la schitul Zagavie”² însă fără a documenta acest lucru.

După datele care le avem până acum, cu privire la șederea lui în acest schit, în adevăr reeșă, că el aici, avea o reședință statornică, și că parcă tot de aici te aștepți să iasă ceva cu privire la ultimile lui zile, însă toate cercetările întreprinse chiar asupra tuturor bisericilor din împrejurime, ca să ne vorbească prin vre-o însemnare cât de sumară, în fine și altă ceva de cât aceea ce știm până acuma, asupra acestui arhieru cărturar, totul a fost zadarnic. Mai ales că nici o peatră mormântală, nu ne vorbește de țărana ca e a topit trupul și mintea celui ce prin cărțile lui a luminat câteva generații de școlari dela sfârșitul sec. al XVIII-lea și începutul celui de al XIX-lea.

Pe vremea aceasta adică către sfârșitul secolului al XVIII-lea, ca preoți ai Zegaviei, întâlnim pe iereul Amvrorie³ și Grigorie cu soția lui Anița⁴.

* * *

Un alt om de ispravă, care a condus acest schit, a fost arhimandritul Iustin „carele în marele, ingerescul chip, s'au numit Ilie” și despre care „pomelnicu făcătorilor de bine” adică al acelora ce au ajutat „la acoperitul bisericii și alte faceri de bine”, zice, cum că „24 ani, au fost egumen aici. Au făcut multă întemeiere sfântului lăcaș, cu adăogere moșiei prăjani, livezi, vii și altele”, mutându-se la „vecinica odihnă, la anul 1820 Fevruar 15⁵”. O însemnare nu uită de a adăuga că tot sunt el s'a „zugrăvit și catapitazma bisericii, ci să nu-

1. I. Bianu și Nerva Hodoș „*Bibliografia românească veche*” II pp. 377 — 78 — 79; 383 — 84.

2. N. Iorga „*An. ac. român.*” ser. II tom. XXXVIII pe 1910 p. 802.

3. pomelnicul bis. din 1792.

4. Cf. pomelnicul bis. din April 18 cu însemnarea de pe Evanghelie de Bu curești din 1760 dela bis. sf. Nicolae din Hârlău.

5. V. un pomelnic al bis. scris după 1822.

mești moșie Zberenilor“ Așa, însă cum se găsește astăzi desigur că nu i se va fi făcut de cât o spălătură și nimic mai mult. El era ca arhimandrit și peste schitul Zberenilor ¹. Lui Iustin urmează „Neofit, ieromonah, egumen“ care „au statut la anul 1822“ după cum ne vorbește unul din pomelnicile dela proscomidie.

Înainte de data de 1830 Mai 31, din împrejurări pe care nu le cunoaștem, vechea clădire, care era ceva mai la o parte, însă tot în cuprinsul actualului țințirim, era înlocuită prin o altă, adică aceasta pe care o avem astăzi, pentru care o peatră frumos săpată de „Teofil ieromonah“ și așezată deasupra ușii, dela intrare în pridvor, ne dă următoarea deslușire; că, „cu blagoslovenia și ajutorul Preasfințitului Mitropolit Chirio, Chirio Veniamin Costachi, s'au zidit din temelie această biserică cu hramul Naștere Maicii Domnului și sfântul ierarh Nicolae. Toată cheltuiala — au fost — din veniturile moșiilor, iară trudnic și ostenitor întru toate, au fost sfinția sa chir Veniamin protosinghel și igumen aceștie monastiri“ dând „ajutoru și alte ipochimene, a căror sume, s'au scris în pomelnicul bisericii, spre vecinica lor pomenire“.

După cum se vede, al doilea hram, adică al sf. Nicolae, s'a pus cu această reclădire a bisericii, cu care împrejurare „s'au zidit din temelul lor“ și chiliile „pren osărdia și toată cheltuiala sfinției sale parintelui Veniamin — protosinghel“.

Pe acest Veniamin a cărui familie era „Veleșcu“ ⁴ îl găsim conducând schitul Zagavei, încă pe la 1856 Fevruar 13 ⁵.

O însemnare făcută pe o Liturghie, zice că, „știut să fie, de când au ars mănăstirea Zagavia, la anul 1865 Ghenari 6 zile“ deci în ziua de Bobotează. În ce proporție a fost această ardere a bisericii, nimic nu știm.

1. V. însemnarea de pe un Penticostar de București din 7251 (?) Pe același „Șă se știe de cându s'au făcutu o pricină mare la mănăstire Zberenilor, că au omorât călugări pe unul ce-l chema popa Vasili și au fost de chin și trăind cu dușmănie cu călugări l-au omorât. Și atunci era părinte arhimandritu Iustin stăpân pe Zbereni velet 1831 Aprilie 16“ Anul e greșit de oare ce Iustin moare la 1820.

2. V. pomelnicul bis.

3. V. inscripțiile bis.

4. Însemnarea de pe un chivot este aceasta „Veniamin arhimandrit Veleșcu 1833“ V. și pomel. din 1838.

5. „Pomelnicul a fericitorilor și pururia pomenitorilor ctitori și a părinților și a fraților și a tuturor poporânilor sfântului lăcașului acestui și a însemnaților miluitori înființat de către ocărmnirea sfinței monastiri Zagavia, pe vremea părintelui ierosarhimandritului Veniamin la anul 1856 Fevruar 13“.

Nu putem trece cu vederea, peste câteva lucruri vechi ale schitului și anume asupra unui număr însemnat de cărți pentru slujbă, slavonești, având pe ele însemnări făcute în aceeași limbă, care ne dau lămuriri că au fost procurate de diferiți călugări printre anii 1742 — 1772 din orașul Moscva; iar alta este a *sfinților apostoli din muntele Atonului numită Caracal*¹. Clopotul cel mic are anul 1779.

Lâng zidul, dinspre mează noapte al bisericii, a fost îngropat în vârstă numai de 23 ani Postelnicul Gheorghe Brăileanu, al cărui epitaf pentru cei rămași în viață, scrie cum că „moartea biruște toate *fundaziile* omului în lume”².

O veche catapetează a schitului, după spusa unora, a fost strămutată la biserică, care acum îi în deplină ruină, din satul Vrădeni, județul Iași. Nici o inscripție însă nu ne vorbește despre vechimea ei.

O înștiințare din 1832 anunța că, pe moșia mănăstirei Zagavia (de) lângă Hârlau, s'au deschis o pietrărie de petre de moară, care de altmintrelea căuta, să asigure pe doritori că, „sint întocmai de bune, ca cele de pe învecinata moșie Delenii. Perechea de pietre — se vindea câte 24 lei palma”³.

Pr. C. Bobulescu

S F E Ș N I C E

Sfeșnicele, supuse ca ori ce alt obiect de meserie evoluțiilor vremurilor, ajunseră la Români la forme ce nu se prea deosebiau de cele ale vecinilor, dar ori cum, formau un produs de o artă pecifică națională. De sfeșnice bisericești voi vorbi în altă parte. Cele din casele particularilor nu sunt încă bine cunoscute. Posedam numai sfeșnice desgropate în ruinele vechii cetăți din Suceava în Bucovina și câteva notițe din itinerarele unor călători străini ce au trecut prin România.

În anul 1593 Trifon Corobeinicov din Moscva ajunge în călătoria sa la curtea lui Aron Voda din Iași. El ne pove-

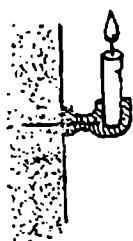
1. Însemnarea aceasta este din 1742.

2. V. inscripțiile bis. Epitaful este scris pe o cută a zidului bis.

3. V. *Albina românească* an. 1832 no. 50 p. 200.

tește în itinerarul său, că Aron Vodă ședea pe o estradă aranjată turcește și înalta până la braul unui om, având înaintea sa luminări puse în sfeșnice.

Cetățile noastre răsălește peste tot teritoriul României de astăzi concentrându-se în camerele și saloanele lor vieța intelectualilor de pe acea vreme. Să se adunau în jurul luminărilor puse în sfeșnice, precum a văzut Corobeinicov din Moscva la curtea lui Aron Vodă din Iași. În cetățile noastre sfeșnicile erau înfipite în pereți, de unde iluminau camerele și intrările. În cetatea din Suceava s'a desgropat un sfeșnic ce era înfipit într'un stâlp de perete după cum arată figura alăturată.

Sfeșnicul avea forma unei lulele românești, care într'un capăt avea o gaură îngustă, în care era fixat un cui, cu ajutorul căruia sfeșnicul se fixa în pereți. Gaura din celalt capăt era însă largă și îndreptată în sus și în ea se așeza lumânarea. Aceste sfeșnice erau făcute din lut, de peatră și din fier, cari toate s'au găsit mai târziu la desgroparea cetății.

Într-o foaie de zestre din 1780 găsim între alte obiecte și un sfeșnic de argint. Iar mai năruie, la anul 1714, 24 Martie, Constantin Brancoveanu trimite prin omul său Manu Apostol, presimțind catastrofa sa de moarte ce-l așteaptă la Constantinopol, trimite la Brașov, între alte argintării, și sfeșnice spre păstrare.

Dionisie Olinescu.

O POEZIE A LUI CĂRLOVA FOLOSITĂ ÎN MOLDOVA

„Marșul lui Carlova” tipărit întâiu în *Curierul românesc* din 11 Oct. 1839 după ce apăruse în foi volante scoase de lăsat poetul-militar, era închinat oștirii întregi pe care începuse să organizeze bunul gospodar al Principatelor Române, care era Kiselev. Cu toată banalitatea¹ unor accente pe cari de obicei le descoperă fie alte vremuri—cum sunt aceste ale noastre, târzii,—fie alte gusturi, cari

1) Sf. N. Iorga, *Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea*, I, p.205 —L

designur că nu se afla la 1831 poezia aceasta s'a cetit cu patimă și și a luat loc în multe biblioteci manuscrite. O aflăm și în Moldova între poeziile urzite în patimile Unirii, cu titlul „*Lu înființarea Milii românești*“, întocmai cum ne-o păstrează cea din urmă edițiune a sa².

Tot într'un manuscris moldovenesc am găsit și «*Ruinile Târgoviștei*» apărută întâi în *Curierul românesc* din 20 Martie 1830. Purtând sub titlu anul «1820» poezia nu are decât nelusemnate deosebiri, „ochiu agiutător“ în loc de „ochiu așintător“ al ediției din 1906, „de milă îl uimiți“ pentru „de gauduri îl uimiți“, „piere sau cade în sfârșit“ pentru „cade sau pierе în sfârșit“ și „ce vai! v'au mai rămas“ pentru „ce vai! a mai rămas“ și „să simțea spăimântat“ pentru „se simte spăimântat“ În acest miscelaneu moldovenesc întâlnim, de bucata „*Ordă la înformarea milii Moldovei*“³, fără însemnarea care-o găsim la celelalte poezii: „Cârlova V“.

Adoptarea este de altcineva, ori este de însuși Cârlova. Și într'un caz și într'altul chipul cum se privea proprietatea literară pe la 1840, care reesă din această adoptare, prezenta un interes.

Strofile I—V merg paralel; strofile VI—IX nu-și au corespunzătoare; apoi avem strofa VI paralel cu X, și VII cu XIII, cu care poezia se încheie. Iată-o cu ortografia timpului și cu întregirile de nevoie pentru cei ce vor voi și se oprească asupra ei.

Fii adevărați Moldavi [] s[i] ai mei pre iubiți frați

Iată vremea cea dorită: armele să'mbrățișați.

[Și] tot într'o glăsuire

Spre obșteasca fericire.

Impreună s'alergați!

Cerul vouă vă deschide un drum foarte laudat,

Indoiți dar pasul vostru către slavă ne'ncetat

Aduceți-vă aminte

Cum că și—Europa simte

În ce cale a-ți intrat!

Glasul patriei răsună în auzul tuturor;

Iată zice: Lenevirea rușinată sub picior!

Cu toți dar, mic și mare,

Spre a voastră înălțare,

Să dați mână d'ajutor!

2) N. Nicolescu, P. Cârlova și C. Stamati, București, 1906, p. 151—3 (Ed. G. Bogdan-Duică).

3) O variantă în Manuscrisul No. 21 al Academiei române p. 149.

Ruginita ceea armă ce st'ascunsă în mormânt,
 Braț¹ simțind acum deschisă, iat'au eșit din pământ
 Ostenii² s'o încunune
 Prin lucruri de fapte bune,
 Facă pe ea giurământ!

În destul la ori și cine v'ați plecat, v'ați cucerit;
 Îndestul și lenevie v'au stăpânit împetrit.
 Ace soartă fără milă,
 Ori de voe, ori de silă,
 V'am slobozit înfărșit.

Răbdare și bărbăție, aici tot [mai] moștenesc,
 Tot încă curge prin vine sânge le cel trămoșesc.
 La vreme încă v'arată.
 Că n'au murit niciodată
 Ca un dar dumnezeesc.

Aici școala biruinței între vreme-au stăpânit
 Și iarăși să stăpânească acum vreme au venit
 Ca s'aveți fără zăbavă
 Ace strămoșească slavă.
 Purure, neconținut.

Sunetul armelor voastre pe strămoși i-au deșteptat
 Și credeți că a lor țărână în mormânturi s'au mișcat.
 Iar umbrele lor tăcute.
 Stând p'împregiur nevăzute.
 Privesc steagul înălțat.

T. Pamfile

ÎNSĂMNĂRI PE UN CEASLOV DE EȘ DIN 7305—1797

a d-lui N. Lăbușcă, student

Să se știi di când s'au săvârșit mama no[a]stră jacecere[a]s[a]
 Catrina Vârnavoai³) întâmplându-să săvârșare în zăle[le] Mării Sale

1. În text: *Brațe*.

2. În text: *Oștenii*.

3. La fel și în manuscrisul și dela Academia română, fol. 91—2, tot fără arătare de autor.

1. Era nepoata Mitropolitului Iacov Stamati.

Alexandru Calimah V[oe]vod întâi Domni[e] la let. 1798. Marte 17 mercuri la 3 căsuri din no[a]pt[e] și s'au îngropat în sfânt[ă] besărică a Dumi[s]ale di aice din Florești înăuntru în argioa ce mică. Domnul să o odihne[a]scă în lăcașurile dreptălor și am scris eu ca să fiu pominit. Te[o]d[o]r Vârnav 1798 Mart. 17.

La letu 1796 Mart. 16 zăle la 4 ceasuri din ză în domn[i]e Mării sale Pri înălțatului Domnii Mariia Sa Ioanū Alecsandru Calimah V[oe]vod s'au întâmplat în scara curții un omu anumi Toadir Cheiribău au îngiunghetu pe preaosfințai[a] Sa Părintile Chirio Chir Iacob Arhiapisc(o)p și Mitropolitu Moldavi și pi acil ticălos l-au pedepsit cu tăieri în patru părți i-au împărțat trupul și l-au pusu în patru locuri și am scrisu eu ca să mă pomine[a]scă T[e]od[o]r Vârnav

La lit (sic) 1800 Maiu 3, me[a]u fostu cunun[i]a prenu dumnezăiască pronii la sv[ă]n[ta] mănăstiri Slatini cetindu cunun[i]a părinteli arhimandritu Chiril în zăhile preînălțatului Domnu Ioan Costan[di]n Alesandru Ipsilantu V[oe]vod întâia Domni[e] și am scris eu c să mă pomene[a]scă T[e]od[o]r Vârnav.

La anul 1834 Fevr. 25 duminică în zioa lăsat di carne m'am căsătorit prin dumnezăiasca pronii săvârșându legiuita cununii cu Ploherița fiica dum-lui ban Ioan Ghițăsc[u] din târgul Dorohoiu cununându-ni dum-[lu]i Hatman Teodor Balșu făcându-și cu[nun]ia(?) în casili dum[sal]i socrului meu.

La anul 1838 Iuli 12 mercuri noapt[ea] spre 13 pila 14 ciasuri turcești s'au săvârșit din viați pre iubitul meu părinți pah[a]rnic Toderasc Vârnav nefiindu noi acasi s'au bolnăvit di vătămătura ci avia veche patimă zăcându numai 8 ciasuri s'au trecut în târgul Dorohoiu în casali lui(?) Iancu Stroici Domnul să-l odihnească întru împărăția ciariului vârsta viații i-au fost 72 ani spre știință și aduciria aminti și-a urmașilor noștri am însemnat într'acest ceaslov. Iordachi Vârnav.

La anul 1824 Iuli 30 la un cias di noapt[i] s'au arătat un semnu pi cer în t.sa văzut ste cu coadă apoi s'au făcut în chipu unui șarpi ș'au stătu ca giușmătati di cias ș'au ascuns. Iordachi Vârnav.

Rățeta pentru gălbănare 1804.

3 : sâneală

3 : sacaz de cel bunu

3 : flo[a]re ce galbănă de lacrămu (?) ce din mijloc

3 : nucușoară

3 : răvintu

trei turte a lupului denu care să să lepede dinu toate tur-
[tele] (?) trii părți și o a patra parte ce rămâni să o pui.

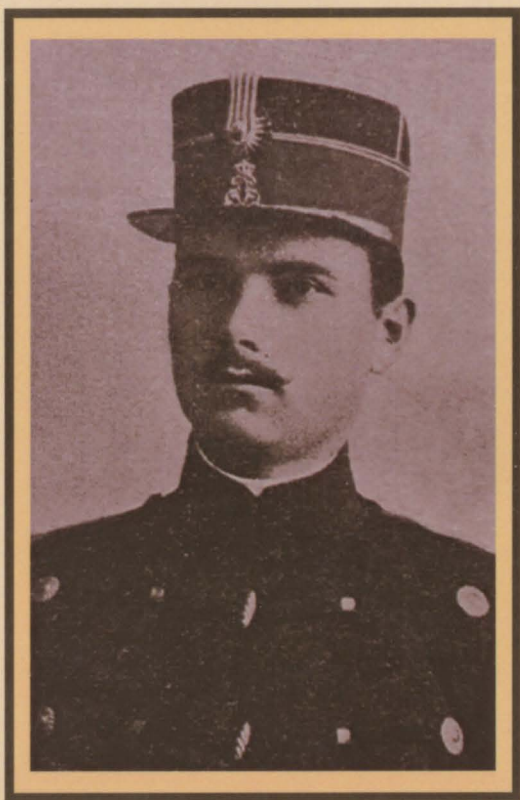
3 : șofran

trii parali pe[a]tra răstecului

și aceste toati să pesăzu și să le pui într'o căra[tă] de drojde și să
le tot tulbure și lăsându-le o no[apte] (?) la căldură să be câte... trii
păhară pe zi; unul sara unul dimine[a]ța unul ameză cu păhărel di
rasbiu (?)

Pr. C. Bobulețu

Tudor Pamfile (1883-1921)

ISBN 973-85363-6-7

<https://biblioteca-digitala.ro>